Należytość pocztową uiszczono ryczałtem
Почтову оплату заплачено гуртом.

64371

Наш Лемко

РІК II. Ч. 1 (25)

Львів, 1-го січня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

У тиху, ясну, срібну ніч,
Заблисла зіронька на небі —
Янгольські сурми несуть вість:
— Родилась Правда у вертепі.

Виходять з хати батько й син,
Старий дідусь і мати —
І німо дивляться у даль:
Не видно ще Дитяти?

...І каже дідо: Він іде!
Ось гляньте — в далі синій,
Несе нам щастя, силу, міць
І долю нашій країні.

БІБЛІОТЕКА ... ЛЬВОВ

Пізнай себе самого!

За здоровий ріст села

Все ще чекаємо якогось чуда; нам здається, що прийде якийсь мудрець, ввійде до наших хат, оберне все догоридном і будемо дальше безжурно проживати в достатках. Не хочемо бачити, що діється поза нашим селом, живемо старим, передпотоповим сном. Годі це назвати життям. Людина, яка не думає—спить, дрімоче. Скочується з кожною хвилиною в прірву, пропадають марно дні, безповоротно минають літа. Через це доводимо себе та цілу свою рідню до крайної нужди. Погляньмо на себе. В цьому мізерному, драптивому кабатику подобаємо на нуждарів. Нам захотілося панської моди. Тепла гуня пішла на дерки, бо коня більша шкода; за коня треба дати гроші, а де їх набрати? Хто буде ярювати, хто притягне патичків на зиму? Може буде, який заробіток—чим поїдемо? Все—може! Може Пан Біг оберне і буде ліпше, може Ваньо „дулярів пришле, може Абрумко до яри позичить, може діжде з лихвом до Вавринця—пок ся німина підвалять".

І так в безконечність.

Наша молодь; якнебудь, коби скоро батьківську рілю спацькати, тоді в місто на роботу, до ліса сяги ставити, жидам дрова—сяги різати, на двірське з косою, за 20 сніп (коби ще за двадцятий — чому не за 28 півкіпок!) виторочувати своє здоровля—(бо на „машлю і крагер треба і дзигарки—хоч ковбої!")

Сину — каже батько—чому своїм бунтом—робом хату кидаєш, в часі найгарячіших жнив в найми йдеш, мене самого на старі роки лишаєш?

— Чи я газда, щоб на марне робити, чи мені лах справите — я і так ніколи гроша невиджу з газдівки!

І так прийде вечір—давай виводити по селі. Чуда видивляти, виточити з шопи віз, батерійками у вікно блимати, дрова поперевертати, бідній вдові камінням по хаті затиркати. Паде дощ, звалиться до хати, де ще світять—плете, виговорює нісенітниці, ні пришити, ні прилатати;на дурничках зводжує час.

— Бо Нацька ходила до Лейзора лахи прати, Евка підлоги миє жидам, Оленка чогось до лісного забігає—знов друга має лякєрки—а тамта „з гуфрів спідницю"—Пайзі бракнуло паперу з цикорії, то собі фарбки купує на лице, старій Сидорці футряний лейбик забажався; давніше рукави підмотували до тяжкої праці, днесь на гонір, бо так пані зі школи ходить і гадукатова в місті.

Не пишемо це, щоби боротися з поступом, бо всі хочемо краще ожити, дначе все має свої межі. Хоч самі бачимо, що чим дальше, тим до гіршого йде. З нас насміхаються, регочеться жидівня, як за тяжко нераз добутий гріш — купуємо такі міштигалки, місто обернути на хосенне діло.

Чи наче не краще піти вечером до читальні, спокійно без криків, бійок засісти та разом читати книжку? З нашими читальнями також не світло! Як ще не має читальні, тоді, щоб якнайскорше дочекатися своєї хати—бібліотеки, вистави, забави. Засновують читальню—тиждень—або місяць ходять, здавалобися, що вже село перейшло на добру дорогу. Деякі приготовлять виставу одну - дві на рік і на тому кінець. Так дальше не сміє бути! В кожнім селі, в кожній читальні мусить йти тягла робота. Виставу відбули, підготовлювати другу, відчити, сходини, говірки—це все піднесе спосіб думання, виведе молодь з кривої стежки. Покаже нам, що цей боляк, що нас від віків пятнує, таки в наших хатах розпосідається — ми його плекаємо і годуємо. Дотеперішня вся стареча робота—це молочення голої соломи.

Вид на церкву в Грабі — обіч Ясла на чесько-словенському кордоні. При цій церкві душпастирював довгі літа бл. п. о. З. Флюнт.

Вічно находимося на бездоріжу, хоч здається, що хочемо двигнути себе на рівні ноги, одначе ми не годні. З цього бачимо, що одиноким ліком — це спільна, розумна, народня праця. Погляньмо хочби на таких жидів в Польщі — вони мають 19 щоденників - часописів. Жидівська преса інформує кожного дня про ціни збіжжа й інших продуктів. І тому бачимо таке явище: селянин продає зерно, а жид ставляє йому ціни. Чому? Бо жиди є зорганізовані й устійнюють постійно ціни підчас, коли селянство незорганізоване й тому здане на ласку того, що жид каже. А повинно бути навпаки. Бо селянин, як власник і продуцент (той, що витворює)—повинен все диктувати ціни.

Хоч біда і кріза, голову до гори, не нарікаймо, лише з завзяттям ставаймо і берімся до праці з новими силами! Час не жде.

З НОВИМ ЧИСЛОМ!

В січні 1934. р. повстав »Наш Лемко«, як давно вижиданий та бажаний часопис. Він несе здорові зерна національної свідомости під лемківську стріху в українських горах Карпатах. Рік нелегкої праці, та непосильних коштів вже за ним. Бажання Редакції »Нашого Лемка« та Видавця Івана Тиктора, який ніколи не жалів засобів у цій культурній праці, щоб часопис виходив якнайкращим і щоб заходив у найдальші закутини, під лемківську стріху, де несе ясне світло нового-відродженого життя, — зустріло українське громадянство в українських горах прихильно, повитало його отвертими раменами.

Можна сміло сказати, що подобається »Наш Лемко«, вдомашнюється в українських хатах на Лемківщині. Він показував народню працю. Провадив простими шляхами, бідою та ріжним лихоліттям загартованих, через довгі століття і запечених Братів Лемків через піднесення та поліпшення їхнього добробуту, до національної єдности всіх синів Відродженої Нації.

Кличем Видавця і Редакції »Нашого Лемка« було — не — ждати від громадянства прихильности, або підтримки для голословних обіцянок, але дати найбіднішим Братам дешевий, цікавий та зрозумілий часопис. Будити сонних, подавити віру хитаючихся, вчити несвідомого, стояти в обороні покривджених, розбудувати та поставити на сильних підставах українське життя в українських горах — це ціль »Нашого Лемка«.

Всім відомо, що »Наш Лемко« не мав жадних пресових фондів, ані одного дарового гроша не одержував, завзивав тільки наше громадянство до передплат. »Наш Лемко« одержувався виключно та виходив з передплат. І дальше так буде виходити. Вкінці всі є свідками, які колоди стрічав він на своїй дорозі. Одначе це все давало йому силу до дальшої праці, бо бачить цілий світ, що золоті зерна відвічної правди впали та вкорінилися в душі Братів-Лемків. Він ні разу не зневірювався, бо його віра в побіду все є незахитана. Вже недалекий час, що буде приходити »Наш Лемко« під кожну лемківську стріху, пропаде братовбійча війна, запанує згода. Вже начинають зближуватися Дні здійснення Бажаного Великого Майбутнього!

Редакція »Нашого Лемка«.

Просимо всі листи адресувати ВИКЛЮЧНО на адресу Редакції »Наш Лемко«, Львів, Руська 18. і там звертатися за всіми порадами. Листи адресовані на приватні назвиська підуть до коша.

Памятайте, що ціла цьогорічна „Коляда“ **„Рідній Школі“.** Всі святочні збірки на культурні цілі. Геть з алькоголем, святкуймо без алькоголю! Місто на алькоголь — передплачуйте часописи — купуйте книжки. Через свідомість до добробуту.

Святвечір на Лемківщині

Рано, в день Св. Вечора, встають люди один перед другим, як найскорше, бо кажуть, що хто найскорше встане, тому цілий рік буде добре поводитися, діти вдівають до керпця богато соломи, щоб в літі на пасовисках мати щастя до шукання птахів. Цілий день невільно їсти вареної страви, кажуть, що потім будуть цілий рік викидатися на тілі різні струпи. Лише господині в день порають ся в хаті, миють, білят, прибирають квітами образи. Господарі ріжуть січку, вносять до хати різні зіліза а саме: леміш, чересло, мотики, сокири, ланцюги і т. д. та все кладуть під столом, а ланцюгом опасовують стіл. Буде—мовляв—цілий рік все триматися разом. Жінки палять вечором, варять богато страв: бобальки, пампушки, пироги, пенцаки, замішку, бандурки, біб, горох і т. д. Коли вже готова вечера, тоді вся челядь йде на потік митися, лишається в хаті лише сама господиня, по дорозі молять ся, коли вертають до хати, то всі кажуть три рази „Христос Раждається“, а господиня відповідає: „Славити Иого“. Потім іде сама господиня митися на потік і бере зі собою дійник (скіпець) на воду, котру приносить і ставить на столі, оперізує перевеслом. Підчас вечері, бере господар з кожної страви по три ложки їди та змішує до тої води, бо кажуть, що десь давно, як всі пішли з хати на потік митися, а в хаті лишилася тільки маленька дитина і вона бачила, як увійшло щось невідоме до хати та всю страву наникало.

Господарі дають худобі само сіно, вносять до хати солому, кладуть на землі (долівці), а сніп вівса кладуть за столом в кутї (називають його дідом), знова сіно розтелюють на столі під обруском; всі спільно клякають і моляться; на столі ставляють засвічену свічку та приступають до Св. Вечери. Їдять хліб зі сіллю і чісником, а потім горох, біб, бобальки, пампушки капусту і т. д. По вечері гасять свічку і всі дивляться, куди йде дим, як до дверей, то ворожать, що буде мертвець в хаті, а як розходиться по хаті, то буде весілля. Коли вже по вечері по всіх хатах, то всі хлопці і дівчата сходяться до одної хати і спільно колядують до пізної ночі. Відтак збираються до церкви на Полуношницю.

П. Гоцко

—o—

Як підготовано свято на честь О. Ю. Федьковича

Краєвий Комітет розіслав свій **поклик** святкувати у грудні ц. р. у сполуці зі святом **„Просвіти“** 100-ліття уродин О. Ю. Федьковича до 104 редакцій українських часописів і журналів, а саме: у Львові 48, в краю 15, закордон 41; крім цього вислано цей поклик до 84 філій „Просвіти“ в краю та до 18 українських товариств за кордоном. Отже разом розіслано **206** покликів: у край 147 і за кордон 59 (Буковина 6, Закарпаття 5, Югославія 1, Франція 6, Бельгія 3, Швайцарія, Австрія, Німеччина — по кілька на одну спільну адресу, Півн. Америка 16, Канада 10, Аргентина 3, Бразилія 3 і Далекий Схід 2). З краєвої преси — досі зустрічали ми ці поклики у 12-ох львівських і 3-ох провінціональних часописах.

Крім того Головний Виділ **Т-ва „Просвіта“** видав окремий свій **обіжник** до всіх своїх філій і через них до читалень. Маємо вже звістки від пару десятків філій Просвіти, що й вони приготовляють у себе ці свята, а деякі з них назначили вже й їх речинці.

Краєве свято-Академія **у Львові** відбулося в неділю 9. грудня ц. р. у міському великому театрі, в 12-ій год. в полудне. Цікаву й оригінальну програму цього свята виконали найкращі сили. Хори „Боян“, „Бандурист“ і „Сурма“ виступили спільно з малознаними в нас композиціями до слів Федьковича. Один із артистів-різьбарів підготовив монументальне погруддя Поета. Т-во „Просвіта“ випустила окрему книжечку про життя, творчість і значіння О. Ю. Федьковича в опрацьованню Д-ра В. Сімовича і Д-ра І. Брика.

Гасло: **„Місяць грудень цього року — „Просвіті“ й Федьковичеві! — став дійсністю.**

Вас Братів Лемків в Америці кличемо, присилайте передплату для Ваших Рідних в Старому Краю, щоб й їм покращала гірка доля.

—o—

Американські українці будують третий літак

Як вже ми писали, американські українці збудували зі збірок вже два українські літаки. Один називається „Україна“, другий „Львів“. На третий збирають гроші. Охрестять його іменем „Київ“. На літаки збирають пожертви також наші земляки поза Америкою, приміром робітники у Франції.

—o—

Чого знов забажалося

До папського посла у Варшаві приїздила групка москвофільських ватажків з Галичини нарікати на греко-католицьких владик за те, що ніби то вони гноблять москвофілів. Тому забажалося їм та домагаються окремого москвофіла епископа для цілої Галичини. Як ні, то москвофільські (хоч таких й на пальцях вже немає, що числити прим. Ред.) парохії підчиняться польським епископам. Тому то большевицькі недобитки, чуючи свою безсилість, перед своїм ганебним кінцем так дуже „розпротестувалися“.

—o—

Бувають і такі

В Старому Санчі появилася молода, вродлива монахиня, яка ходила по хатах і збирала пожертви на монастир сестер Клярисок. Ніхто не відмовив і грошенята сипалися, як з мішка. Одначе все має свій кінець. Комусь стало підозріло, що манахиня така гарна та ще пахне перфумою. І виявилося, що це зайончковска Гелєна з Бельська, яка ніколи не була в монастирі. Її арештувано, а гроші забрано. Тепер стане перед судом за обман.

Ставаймо всі до поліпшення нашої господарки!

Ви забезпечуєте своє майно, дім, худобу й Ваш дорібок. — А як мається справа з Вашим життям? — Чи воно вповні безвартісне для Вашої жінки й дітей, що Ви досі не обезпечилися в одинокому українському Товаристві обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ" у Львові, Ринок ч: 38.

Жадайте інформацій **і негайно заключуйте обезпечення.**

Різдвяна ніч

Тихо в селі, лише часом скрипів старий журавель. Це біжали молодиці по воду, щоб личко до святої вечері приладити, личенька пишні, щоб миленького злюбити.

Дідусь старенький поніс вязань сіна у хату, хрестився, вже восьмий хрестик відхрещував.

Біліли гори від зорі, мерехтів сніжок на смереках. Свята ніч, ожидана прислонювала скатертю сади, груші. Тихо в селі, ні собак не чути було. Лише на верхах шумів вітрець, легесенько струшував ясні китиці снігу; віття конар клонилося повільно; вершки ялиць непорушно видніли. Спізнена сійка крилася в кущі. Гень, верхом пімчав ситий зайчик—може з острахом? Скрадався тихо, срібний лис. Діямантні блимали звізди, місячок розвертався, сповитий золотою радугою, сміявся.

Тихо в селі. Це ніч ясна, торжественна. Серед ангелів зійшов на світ Син Божий! Нову радість несе, подає всім силу завзяття; лужим покору. Це Син Божий родився, скрізь щастя приносить, Марії дитина. Бідних потішає, всім людям світло, хворих підносить, волі година...

—o—

Українці в Азії

Українська Національна Громада в Харбіні веде правильну культурно-освітну працю, видає український тижневик „Манджурський Вісник", який почав у вересні ц. р. третій—рік свого видавництва, при чому зорганізовано біля нього видавання окремого ідеольогічного місячника „Ватра". Там відбувся також Вечір Української пісні, при участи визначних українських співаків та хору тамошньої „Просвіти", зорганізований артистами українського театру. Вечір мав повний успіх і навіть японська преса відмітила його дуже прихильно.

Рівнож проситься закордонні Видавництва НЕ ВИСИЛАТИ жадних часописів на адресу »Наш Лемко«, бо таких Редакція не жадала. Не бере також на себе відповідальности Редакція »Наш Лемко« за недоручені посилки, бо кожний знає поштові приписи.

Як лемки приймають

Наші братти лемки мають богато гарних звичаїв. Одним із таких, це приняття нового священика. Приміром раз бачили ми, як в одному селі в Дуклянщині приймали селяни, а зглядно парохіяни свойого нового священика. На стацію вислали віз по священика, а самі святочно поприбирались і всі ждали на його приїзд під плебанією. Коли священик приїхав, то візник став коло місця, де на землі була постелена солома і накрита білою плахтою, на якій була розсипана пшениця. Тоді священик зліз з воза, став на цю плахту з пшеницею, під якою була солома, а старший господар, провізор церковний приступив до нього, привитав його кількома словами і вручив священикові білий хліб і горнятко пшениці. Священик подякував провізорови і всім зібраним новим парохіянам за щире приняття і пішов привитатись з о. деканом, який теж чекав зараз кілька кроків, щоб урядово ввести нового священика в його душпастирування. Відтак всі ввійшли до помешкання, де по залагодженню урядових формальностей, священики, а головно новоприбувший розмовляв довго з парохіянами і з ними спільно запізнався. Отже, як мило витають лемки нового душпастиря. Я опісля питав одного господаря, чому священик має злізти з воза на таку застеляну землю? Він мені сказав, що раз один новий священик зліз з воза на голу землю, і цього року не було врожаю, тому вони відтоді все вже так застелюють землю. І якраз цього року, як ми бачили таке приняття, про яке пишемо, був великий врожай, — а селяни з вдоволенням говорили, що це тому, що священик при приїзді не став ногами на голу землю. Коли опісля всі розійшлись і настала ніч — тоді коло плебанії, як священик довідався другого дня, було двох парохіян, що пильнували цілу ніч священика перед „приняттям" других „парохіян", які попереднього священика приймали першу ніч голосним биттям шиб. Тими другими „парохіянами" були ті, які приняли нову „русску" (або тверду) віру накинену.

Гей, гей — добрі ці лемки, лиш несовісні дематоги, що їх попсували. Тепер ще в заплату хочуть свого епископа! Тяжко колись будуть за це згіршення відповідати, бо це є тяжка кривда для народа.

Дуклянський

Церква у Волі цекляньській, коло Ясла, з XVIII. століття, узнана тепер консервацийним урядом, яко свідок минувшини.

Редакція »Нашого Лемка« дякує за переслані побажання »Веселих Свят« і пересилає такі Всім Передплатникам і Читачам — »Христос Раждається«.

Задивився на американців

В Америці завелася така мода: як комусь не достає долярів, купує лист і поштову марку й пише до якогось мілійонера таке: „Поважаний Добродію! Мені треба (скажім) 1000 долярів. Пришліть їх, будь ласка, (скажім) до понеділка на такую-то і таку адресу. Як не пришлете, то у вівторок напевно побачите лоно Авраама".

Василь Марчук з Поляниці, пов. Надвірна, був довший час в Америці і про такі „тр ки" чув чимало. Василя Марчука мучила велика туга за Новим Світом. Він рад би був на крилах полинути до Нюйорку, якби так був аеропляном. На жаль наш Василь не був ні аеропляном, ні „Цепеліном", а на „шифу" не мав грошей. Щож він робить?

Пише листа до багатого Льва Фінкельштайна, що торгує деревом з корою і без кори і жадає від нього рівно 1000 злотих. Ані більше, ані менше. І дає недвозначно до зрозуміння, що як Лев Фінкельштайн не зложить грошей, або буде скаржитися перед поліцією, то жде його нагла і несподівана смерть. Лист підписав наш Василь страшними буквами: **ОУН!** Лев Фінкельштайн наполошився! дав знати постерунковим, а ці йому порадили, щоб положив коперту ніби-то з грішми на означеним місці. Фінкельштайн так зробив. По гроші придибав 12-літній синок Марчука, який сказав, що його сюди татуньо прислали. Татуня взяли і замкнули.

Святочні Побажання

Вже, Брати, цілий рік минув,
Ех! — як »Наш Лемко« в світ полинув!
Світло Правди, знання й усе,
Епоху нову нам несе...
Лемківщина була безсила
И темнота тут царила...
Хоч всі про те добре знали,

Справи з місця не рушали —
Всім про нас було байдуже!..
Як лиш Ти »Наш Лемку«-друже,
Тому рік на світ з'явився —

Нам світ зацікавився.
А гаврани (щоб пропали!)
Шалену нагінку підняли,
Отрую нам сунуть в руки —
Московські — це хитрі штуки...
У відповідь, хай в цім році

Пастівкою на кожному кроці
Евангеліє »Просвіти« йде! —
Мерзота тоді в гріб зійде...
Колиж »Нашому Лемкові«
Осьде по передплатникові
Всі прадбаєм — горе зів'яне
І доля нам кращою стане!

Ст. Вархоляк.

А на тому місці лиш купочка трави...

(Воєнний спогад)

— Вояки в селі! — залунав тривожний клич селом, відбився об вершки дерев і покотився відгомоном по травневій росі холодного, запашного ранку.

Затривожилося село, заридало... Перші криваві лучі сонця прорізувалися крізь галузя дерев і освічували кривавим блеском вершки лемківських хижинок, втискалися до вікон, неначе хотіли остерегти перед несподіваною небезпекою.

— Військо в селі, за дезертирами шукають — гомоніло скрізь.

Малі, пробуджені зі сну діти, плакали, старші бігали в сорочках по тих хатах, де укривалися перед ворожою бранкою парубки, щоб упередити їх перед небезпекою.

Був то час Народнього Зриву на східних землях, а ми молоді чекали, поки полумя зриву огорне цілу нашу землю, щоб стати в ряди борців за Волю.

Та сусіди силоміць втягали чужих їм хлопців в свої ряди, уряджуючи час від часу „наскок" на поодиноке наше село.

Так було і цього ранку. З північного кінця села підсувався боевою лінією відділ добре узброєних вояків, перетрясаючи по дорозі кожну хату, кожну щілину.

Тимчасом в горішнім кінці села, в положеній на узбіччю хатині ґазди Миколи Картневича, всі спали. Не сподівалися, що цей день принесе їм страшне нещастя, що поволи, невблаганими кроками, з долішнього кінця села наближалося. Покищо не знали нічо, покищо, бо ото до вікна прибігає задиханий малий хлопчина, затисненими пястуками гримає у вікно і кричить:

— Вставайте вуйку, жовніри по дезертирів йдуть — і побіг дальше.

В хаті Миколи зчинилася метушня. Мати зірвалася з просоння і почала ломити руки та ридати з розпуки, чутливим жіночим, маминим серцем, передбачувала якесь лихо...

Батько — звичайно розсудливіший — кинувся на горище, де в соломі спав його син Андрій-одинак.

— Андрію! Тікай, вояки!...

Андрій зірвався на рівні ноги. На його побіліле лице виступив жах...

— Де вони? — спитав.

— Не знаю, тікай скоро!

Так як спав, без шапки й чобіт, лише в штанах і сорочці, кинувся Андрій в сад. Перескочив миттю пліт, перебрив річку і звернувся в напрямі „Берегів" в корчі. В цих корчах бачить він одинокий свій рятунок, щоб лиш якнайскорше добігти...

Та ось скінчилися дерева, треба перебігти кількасот кроків чистим полем, а там вже „Береги".

Андрій пристанув хвильку, щоб зачерпнути віддиху і оглянути дорогу, чи нема де ворогів. Та не всів розглянутися...

З правого боку гримнув острий стріл. Щось болюче кольнуло в бік. Майже рівночасно зпереду другий гострий гук перешив воздух і смертоносний металь зарився в чоло, прошиваючи мізок...

Андрій похитнувся неначе підкошений квіт і впав на зелену мураву, а відгомони стрілів довго відбивалися об вершки гір, поки не розплилися на обрію. Андрій вже не жив!...

Червона кров потекла по мураві і стиналась на сонці, що підносилося до полудня. Убійці обступили трупа. Чорний, оброслий поганим волосям мадяр, котрому ще з кріса курився синій димок, копнув з цілої сили ногою свою жертву.

— Рррр! — воркнув крізь зуби і затиснув кулаки.

Селом понісся зойк і плач, люди сходилися і ставали несміло оподалік за плотами. Хто підступив ближче, того били прикладами крісів.

Надійшли рилаючі родичі і підступили до одинокої їхньої надії, байдужі на все, знечулені нещастям, котре на них так ненадійно впало.

— За віщо-ж ви, кати, вбили мені одиноку потіху на старі літа?! — закликав з розпукою батько.

— Стультіс! — крикнув чорний жовнір і копнув нещасного батька в груди.

Старий Микола впав зімлілий...

— — — — — —

Коло полудня, того самого дня, вже й сліду не було по „гостях". Забрали мертвого Андрія нещасні родичі, а на мураві зістала лише калюжа крови.

З часом і кров всякла в матір-землю і часи змінилися не по думці тих, що ждали...

Лишився лише болючий спомин, гіркий досвід, а на місці, де застрілено Андрія, виростає рік - річно купка високої, чорної трави, неначе пригадує нам нашу чорну долю...

С. В—к.

Покайтеся

Правду повідають люди, що хто пристає, тому світа не стає. І так в селі Завої к. Риманова побив Степан Ярецький свойого зятя Ваня Коцябу сокирою, що він мусів це відлежати 5 неділь в лічниці в Коросні. Чи треба ще сокири, мало нас вже біда товче? Ганьба, як рідня мордується! Не можете погодитися?

Хто думає про завтра — думає про „Просвіту".

З неба зірка засвітила.

(На нуту „Бог предвічний")

З неба зірка засвітила,
(2) Вже зійшла золота,
Про Бога, про Христа
Всім возвістила.

На Вкраїну завитала,
(2) Над широким степом,
Над могучим Дніпром,
Там запалала.

Над хатами заясніла,
(2) В українські серця
Про Христа, про Дитя
Загомоніла:

„Радуйтеся, добрі люди,
(2) Бо вродивсь Христос Бог
Що з неволі й трівог
Спасати буде!"

„Радуйтеся, людські діти,
(2) Бо вродивсь Божий Син,
Він не дасть нам Один
Кривди терпіти".

І зраділи степи й гори,
(2) Звеселіла земля,
Україна ціла
І Чорне Море!

Лине пісня попід хмари
(2) Заспівали степи:
„Вже не буде журби,
Вражої кари!

І ми, братя, станьмо в колі,
(2) Заспіваймо Христу,
Щоби спас Вітчину
Нашу з недолі!

Затроїлися спіритусом

В Мальчицях, пов. Городок, на весілю у Степана Хміля затроївся спіритусом і помер Павло Байцар. В тому самому селі місяць передтим, також на весілю, затроїлася спіритусом і померла Павлина Кінашова.

Ці два приміри з дуже численних випадків затроєння спіритусом, повинні стати пересторогою для всіх, що нібито не годні обійтися без горівки. Може бодай самий страх перед смертю наверне їх на праву дорогу життя. Обовязком свідомих є добрим прикладом не допускати до погощень алькоголем з різної оказії, а тоді вдасться з часом зовсім викорінити горівку та всякі напитки з наших сіл.

Місто на алькоголь і нікотину — переводіть збірки для „Просвіти".

„Дар Просвіти" — це посилення культурно виховних змагань.

Листопадові роковини

Українці Монтреальської кольонії (Канада) вівсвяткували в минулому місяці Листопадові роковини, урочистими панахидами в гр.-кат. церквах св. Духа і св. Арх. Михайла та переведено збірку на українських Інвалідів.

Ярослав Хомяк.

Пяниця

(нарис).

В хаті світився малий сліпачок, було досить темно. Жінка вештається біля печі, бо завтра Святий Вечір.

Діти вже спали, тільки найменше хлоп'я бігає біля матері й тішиться, що нині має солодощі.

— Мамо, а со то буде, со ти так пецес? Я все хотівби, аби ти так пекла. Я так люблю мак.

— Все, сину, так не можна, то тільки на свята робиться.

Син ще трохи побігав біля матері, пощебетав і положився спати.

В хаті стало тихо. Тикання годинника й хропіння сплячих дітей переривало тишину. Мати робила свою роботу, а в душі в неї якийсь неспокій. Якось нескладається її робота. Все глядить на годинник і на вікно.

На дворі заверюха. Снігом мете. Вітер у комині гуде.

Вона глядить на двір. Усе підбігає до вікна, бо здається їй, що хтось говорить на дворі, що дзвонить при санях дзвінок.

Але надаремно.

Вже впоралася біля печі. Вже дванайцята година опівночі, а вона ще глядить у вікно, а нетерпеливиться щораз більше.

— Що це могло статися, що його так довго немає з міста? Казав, що верне, як лише буде смеркати, а тут вже й північ! Певно зайшов десь до шинку та пє. Ох, горе моє! Я працюю від досвіту до пізної ночі, щоб хоч дещо купити до хати, а він усе пропиває.

Сльози потекли її по лиці. Глянула на діти й заридала:

— Діточки мої! Я вас тільки маю, але що станеться з вами, як я умру? — Терла мак до куті та місто води змочила його своїми сльозами.

— — — — — — —

На дворі задзвонили дзвіночки й понеслося довге храпливе слово — Гов! Стрепенулася мати й підбігла до вікна. Якось легче стало її на душі, але не надовго. До хати ввійшов господар, ледвитримався на ногах і вибелькотав:

— Йди, виппріжи кооні!

Пішла. Скоро випрягла, нагодувала й вернула до хати. Сльози станули в її очах.

— Щож ти так довго робив у місті? Купив соли й чоботята для дітей?

— Нє-и.

— То я днями й ночами працюю! Собі з уст відриваю, а ти всьо пропиваєш! Тільки на одні чоботята я стягнулася, щоби діти на зміну могли піти до церкви й до школи, а й те пропив! Ну, щож тепер буде?

— Аабо, я знаю.

— Так я знаю, що ти тепер не знаєш! Але ти знав, як пропивати грош?! Піяку! Мерзото! Ти не маєш встиду в очах людей.

Господар зірвався зі стільця, хопив макітру зі скрині й киваючися, замірився кинути на жінку. На щастя руки відмовили послуху, макітра впала на землю й розбилася, а мак розлетівся по підлозі.

— Так, то я мучуся, а ти беш і розкидаєш?!

Станула біля дверий і почала заводити. Він ухопив сокиру й замірився нею на жінку.

— А-а-й! закрачала й що тільки сили в неї було, в одній спідниці й чоботях утікла на двір.

На крик матері побудилися діти, старші поховалися в куточки під постелю і зі страху тряслися, немов у пропасниці. Найменший хлопчина, що ще у вечір був веселий, пробудився тепер, побачив батька з піднесеною до гори сокирою; перестрашено розложив руки й так сидячи з отвертими устами на постелі, наче закам'янів.

Чи є за чим жалувати?

Чи дійсно Америка — обіцяна земля

Багато нашого народу виїхало ще в довоєнних часах до Америки. Кожний, що кидав рідні сторони, мав на думці поправу свойого безвихідного положення. Ет — коби тільки відбути військову повинність — то я вже дам собі раду. Поїду на роботу, зароблю гроші, верну та не буду більше бідувати. Виїзд до Америки — це була туга, своєрідна туга за небом — на тому світі! Коби лише там дістатися, ввійти до праці, робити день хочби й ніч — гарувати, все одно — бо дома робиш, а нічо немає. Америка — це золота країна — обіцяна земля — мрії малого, великого, старого. Неодин повідає — гей, гей! — коби ще раз вернулися молоді літа, я би тоді знав, як їх вихіснувати!

Ніхто не мав часу, ні крихітки охоти призадуматися, як живе такий робітник емігрант. Як запрягали його до найчорнішої роботи, гнали під землю, цілими десятками років примушували до одноманітної, механічної праці у фабриці, ставав машиною — механічна людина — що не думає, не говорить (бо не розуміє чужинецької мови! — грецнор), лише в поті чола тягне ярмо в безконечність. Десятки таких робітників пропадало підчас різних копальняних катастроф, гинуло по фабриках, загублювалося в цьому чужинецькому морю.

Чужі підприємства виполокували кров з наших емігрантів. Народні сили помпував жадно американський мільйонер — збагачувався, нашому братові кидав лише відпадки. І так жив емігрант без жадної організації; був робом без освідомлення — як машина, а крім того, щоб відвернути увагу від дійсного його положення, від правдивого стану, що використовують, забивають всілякі людські почування в його, кинулася різна підлота, давай заводити релігійні секти; чинити боротьбу між робітником-емігрантом, щоб спрямувати його віддаль правдивого зла та штучно підсичувати, ятрити його.

Цей тяжко запрацьований гріш, що припадав нашим емігрантам — це дрібна частина цього загального зиску, одначе львину частину горнув власник, підприємець, фабрикант та розбогачувався коштом несовісного поділу праці та придбаного нашої еміграції. Наш брат не мав часу думати над своєю обороною, бо незнав способів такої оборони. Це можна зробити тільки організацією. І тут саме початок і кінець відвічного зла. Це зло тяжко відімстилося та ще й тепер мститься на емігрантах. Його дальше виголочують, хоч йому в порівнанні з життям в горах, деколи краще живеться в заокеанських країнах. Бо так само тяжко започаткувати щось нове в Старім Краю, та ще гірше в чужих сторонах. Хоч може всі є свідомі, що організаційна праця доказує чудес.

Не маємо чого банувати за Америкою, ми є ще багатші, як американці, але нас не чіпається нове життя. Така сама праця дома дала би цілком кращі успіхи та заплату і для робітника і для народу. Погляньмо лише кругом себе. Маємо хоч один свій тартак? Начнемо від малого. І ліси довкола віковічні, неботичні—цінні. Скільки бачимо тартаків вздовж залізничного карпатського шляху—від Хирова—ген-

Церковця в селі Гирова коло Дуклі, де є чудотворна Ікона. Це загальний зразок питомих лемківських церков.

ген, аж по Дунаєць; все в чужих руках. Ми платимо ще й за трачиння. Чи бодай находиться одна фабрика, де виробляли би меблі та хатню обстановку?

Кожне питання, злучене з нашим народнім майном нагадує нам господаря, який є на своїй власній господарці наймитом.

Ті всі джерельні води, що джюрчать по наших лісах, ці купелеві заведення в Жегестові, Криниці, Риманові, Івоничу та багатьох інших місцевостях — усе це заторощене в чужі руки і в посіданню чужих, що ненавидять нас, помітують нами. Розпаношується жидівня, як у себе дома та ще кленцає зубами, пощо пхається „гой“— де йому місце в літницї?! А село, наче бита собака бачить це зло і ненамагається його лікувати. Сільський зарібник вдоволяється, як його з ласки беруть до чорної роботи, стежки вигладжувати, залішувати, або корчувати дебрі під нові павільони, літничі забудування. Не маємо місця, щоб наводити поголовно другі, там подібні явища.

Не сміємо татож поминути наших ропних теренів. Навіть Каліфорнія пішла би в кут, якщо використувано би належно при помочі наших рук наші земні збірники—нагромаджених багацтв. Дивне декому, чому гремів німець безперервно день і ніч в травні 1915 р. під Горлицями; чи може йшло німецькій армії про поширення своїх меж, чи навпаки виключно—про добуття наших ропних піль, бо недоставало вже тоді пальних матеріялів німецькій армії. Це дальший примір, як побиваються непрошені опікуни за наші землі, а ми самі кидаємо свої стріхи в погоні за вимріяним американським божком. Коротаємо свій вік для чужої справи.

Як довго буде таке наставлення до експльоатації (використування) народніх сил, так довго не осягнемо правдивого становища на рідніх землях, хоч вони є від віків в нашім посіданню. Еміграція не принесла нам належної користи, бо й запрацьований гріш переходить і тоне в чужих кишенях. Ми були наочними свідками, що приїхав наш селянин з Америки, привіз „пайташку“, ще не огрів рідного кутка, а жидівня вже вимантовує тяжко зароблений гріш за лиху хату з „венецькими“ вікнами та „дубельтовими“ дверима і загатами.

Не релігійними драчками, не партійними „союзами“ і нетерпимістю, не виволікуванням призабутих ран добудемо гідну нам долю, дійдемо до добробуту, лише **громадною працею, згодою, спільнотою стремпінь побудуємо трівкі основи. Шляхом свідомости та безупинного викорінювання і нехтування чужих підшептів відкриємо в себе Америку — обіцяну землю.**

(—вич)

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жаліймо датків на скріплення освітних змагань.

Важне для приспашів

Коли хтось між 1. січня 1926 р а 1. липня 1932 року обовязався сплатити сестрам чи братам їх наділи з батьківщини (їхні частки), то тепер висоту того зобовязання можуть обнизити розємчі суди відповідно до знижки грунту з того часу і розложити сплати тих наділів на 14 літ. Одначе все треба тямити, що, як кажуть „хто пристає, тому і так світа не стає“ — вже й так є покривджений, тому найкраще все погодитися без судів. З процесів повстає тільки ворожнеча.

За тверезість

Часи знесення панщини

Рік 1848-мий, званий в історії »Весною народів«. Народи Австрії бунтуються проти самовладного правління й домагаються свободи. Це змушує австрійське правління звільняти селян від панщини та дати конститрцію, тобто допустити всіх горожан до співпраці в державних справах. І ця подія застала наш нарід неприготованим. Свідомих, освічених українців все ще було мало, а ті, що були, або були спольщені та цікавилися більше справами польського, як свого народу, або були аристократичних поглядів, себто вважали себе чимось ліпшим і вищим та благороднішим від селян та робітників, а одні й другі були свято переконані, що вистарчить бути вірним австрійським підданим, а »Високе Правительство« все про все постарається і все поладнає, якслід. У такий многоважний час наш народ знов був без проводу й без помочи. Це мало дуже важкі наслідки для нашого народу, а між іншим і для його тверезости. Дотепер селянин міг пропивати тільки те, що заробив, але хату й землю було дуже тяжко й трудно, бо це вимагало дозволу пана й багато заходів. Тепер кожний селянин став повновласником своєї хати, та свойого саду й поля. Тимто тепер кожний господар мав у шинкаря великий кредит і міг пити доти, доки не пропив свойого поля й своєї хати й став жебраком. І справді від 1848 року пянство поширюється знов ще більше серед нашого народу, горільні, шинки множаться ще більше, а тисячі наших селян пропивають легкодушно весь свій маєток, який переходить в чужі руки. Пянство, яке поширюється серед нашого народу, піддержують гарячо дідичі й шинкарі, бо продаж »горівки«, а також тютюну приносила їм великі зиски. Доходимо до цього, що в 70-тих і 80-тих роках минулого століття, в багатьох околицях нашого краю, виплачувано заробіток не грішми, а горівкою й тютюном, а це розуміється, ще більше причинювалося до поширення пянства.

Одначе приходять свідомі українці та стають до боротьби з цим лихом, що губить наш народ. (Про це другим разом).

Загальні збори філії „Просвіти"

Дня 8-го грудня відбулися в Сяноці загальні збори філії „Просвіти" при участі місцевих членів та дооколичних селян. Вибрано нову старшину з головою д-ром В. Блавацьким.

До Хвальної Редакції „Нашого Лемка"

Просимо помістити слідуючу допись

Брати-українці в Америці, емігранти з Лемківщини інтересуються долею Братів в старім краю і нераз присилають жертви на добродійні цілі. Доказом, що памятають про своїх Братів на Лемківщині є слідуюча подія:

В 1932. і 33-ім році зібрали 168 ам. долярів на будову церковного мурованого притвора, з вежою на дзвони в Яселку пов. Сянік. І так: Іван Петрик і Степан Киселиця з Пассаік зібрали 28 ам. дол.; Іван Киселиця й Іван Гавриляк з Піттсбург Па 25 ам. дол.; Михайло Стець і Михайло Котис збирали по Мореї, Дмитро й Онуфрій Хомишаки з Гільбертону 105 амер. дол. Разом зібрали 168 $.

В 1933 р. вимуровано й викінчено притвір церковний з вежою на дзвони, на які рівнож складалися Брати Емігранти з півн. Америки. Посвячено цей притвір при церкві при нагоді духовної місії, яка відбулася в Яселку при кінці листопада 1934 р.

Честь Жертводавцям, що в часі такої господарської кризи і безробіття зложили таку суму — Господь Бог нехай стократно винагородить Їхні труди!

Бажаємо нашим Братам у північній Америці, емігрантам з Лемківщини **Веселих Свят і щасливого Нового Року!**

(Ясельський).

Кілька вісток з громадських виборів

В Полонній, сяніцького повіту, уневажнено на початку нашу листу. Проти цього зголошено протест, староство його узгляднило і в громаді переведено нові вибори. Українська листа дістала всі мандати на радних та заступників. Солтисом вибрали Івана Миця, та його ще досі староство не затвердило.

В Лодині, сяніцького повіту, вибрали радними 1 українця, 6 „русских" і 5 поляків. Тому, що частина „русских" радних віддала свої голоси на поляка, вибрали його солтисом, а заступником „русского" Івана Фика.

У Гломчі, вибрали солтисом „русского" Івана Тисляка, а заступником теж „русского".

В Улючі, березівського повіту, вийшли з виборів українські радні та вибори уневажнили. Цими днями мають відбутися нові вибори.

До виборів в Ждини приготовляли зголошення на 16 кандидатів та їх заступників.

Оден наш кандидат слабого духа, пішов від нас, бо думав, що деінде буде певніше і можна буде дістати мішок комперів чи троха збіжжя.

Одного вечора ми згодилися на одну листу. Листу нам уневажнили, гейби виборці не ставилися до комісії на означену мінуту.

Не можна казати, що українці виборами мало занималися, але ситуація вимагає ще ліпшої єдности, смілости й праці аж до побіди.

—o—

Протиалькогольне Т-во „Відродження" в Риманівщині

Наше село Вислочок чимраз краще розвивається, молодь з охотою працює на народній ниві, для спільного добра свого народу на нашій Лемківщині.

Дня 29. липня цр. велике свято у Вислочку: це відбувається урочисте заприсяження в тутешній церкві 18 лемків (в тім одна лемкиня) проти всякого рода алькогольних напитків.

Знова дня 19. серпня ц. р. приступає до урочистого заприсяження 8-ох молодих лемків.

Всі заприсяжені лемки вступають до Товариства Відродження і пильно читають протиалькогольну літературу.

Рівнож задумуємо вкоротці заснувати Самоосвітний Кружок при читальні Просвіта у Вислочку.

Прохаємо Вас всіх, брати лемки, закладайте у Ваших селах Кружки Відродження, залишім вже раз тоту спірітайку, нехай морочить вона голови нашим пявкам, а не нам! Ми дбаймо здоровим розумом про наше майбутнє — до кращого завтрього нашого народу.

П. Г. відродженець.

Обнижка судових коштів довжникам

Через нерозумну господарку, як також позичками „на дорогу за море" задовжилося богато селян во самі вуха. Днесь такий довжник не може заплатити довгу і віритель його заскаржив, наробив великих коштів і ті кошти більші, як одна пята часть цілого довву. В такому разі треба звернутися до розємчого суду, щоб надвижку коштів понад 20 проц. вартости довгу зачислив на сплату самого довгу. Наприклад: вибирався хтось до Канади та позичив собі на дорогу 1000 злотих; зарібку не має, а жид-віритель заскаржив його, бо не хоче довше чекати, зробив екзекуцію і наробив 250 зл. коштів. Тоді розємчий суд скаже 50 зл. зарахувати на сплату довгу. (Від довгу 2.000 зл., жид наробив 500 зл. коштів — тоді вже 100 зл. піде на сплату і т. д.).

—o—

Пропала Панькова слава

— О-о-о наш Панько, то не аби який доктор. Він потрафить ріжну хоробу замовити — чи то у худобини, чи у чоловіка... Го-го, то дуже розумна голова. Дай йому Боже сто літ прожити!...

Отак говорили нераз в селі люди про Панька Шептуна. Та й справді Панько Шептун тішився славою — доброго знахоря.

Бувало, захворіє комусь худобина, то зараз і кличуть Панька; та він щось там пошептає, візьме зілля — підкурить, зробить кілька дивовижних рухів і — все в порядку. На кінець накаже ще зробити якийсь замовничий обряд, закопати яйце в полі, вилляти воду на перехрестній дорозі, варити шпильки перед сходом сонця, або що іншого.

Захворіє людина, тоді також кличуть Панька і тут знов діються такі самі або їм подібні речі.

Бували справді часто такі випадки, що ті Панькові замовлювання ні трохи не помагали, але — Панько „розумна голова" все вспів гарненько викрутитися.

Коли хтонебудь заговориз до його: гей Паньку, якось то ваші зашептування не помогли — тоді він хитро перехилить свою головку на бік, гляне гострим мов штилет поглядом і помаленьку, розлізло починає говорити:

— Не помогли? Гм... Що би то могло бути? Ага, знаю! Ви певно не виконали докладно того всього, що я вам казав.

— Та може і...

— Не „може", не „може", але таки напевно було щось не так, як треба — тому і не помогло. Або ви не вилляли води, тоді як треба і там де треба або не варили шпильок в такім горшку, як треба або... ну, вже там мусіло бути щось не так, як треба — бо інакше то були б напевно помогли мої зашептування.

— Ба, я знаю... Та може й справді було щось не так, як треба — відказував Паньків співбесідник, відходив несміло та й дальше прославляв Панька, як доброго знахоря.

І хто знає доки був би Панько отак „зашептував" — коли б не „ота проклята сонда".

Е-ге, Панькову славу повалила — сонда. Так! Тую славу, яку Панько довгими літами зберігав і над уве дбав про неї, сонда розбила, знищила і знівечила — за кілька хвилин.

А було це так:

Іванови Надбережному здулася корова. Миттю принесли сонду з кооперативи, але ось — біда... сонда, це ґріч зовсім нова, яку недавно кооператива спровадила і ніхто не знав, як нею рятувати.

Знав це лишень кооперативний справник, але його не було на той час вдома.

Збіглися сусіди, стали давати різні поради — але всі до нічого. Нараз закликав хтось з гурту:

— Панька! Панька треба закликати!

— А й справді, він напевно буде знати, що і як; треба післати по нього! — потвердив хтось другий.

Післали. Прибіг Панько, глянув раз на корову, другий раз на сонду і якась дивна дрож заворушила його серцем. Але це тривало лише малесеньку хвилинку, бо зараз Панько прибрав поважний вигляд, взяв сонду в руки і крикнув:

— Держи хвіст Іване!

Послушний тому розказови, Іван чимскорше хопив за хвіст тай держить, а Панько як стій, сонду у відходову кишку пхає. Корова почала сильно пручатися, але Панько на це не зважає, лишень дальше маніпулює сондою — то так, то сяк, але — якось то нічого не помагає.

Марина, Іванова жінка, дивиться, дивить... щось там собі міркує, а врешті вже не може стерпіти — як не крикне:

— Паньку, гей Паньку! А може тую сонду не так уживати треба? А на що тая голка здалася, що під хвостом висить?

— Жінко дурна, вона мусить бути на те, щоб корова хвіст вгору держала! — відрубав гостро Панько.

Більше Марина уже не втручалася до Панькового діла.

— Га, може й справді так, хто там знає — подумала собі і мовчки стала на боці.

За те Маринині слова поділали на Панька, мов удар молота. Вони обезвладнювали його руки, вїдалися в серце, вертіли мозок.

— А що, коли Марина має рацію? Може справді тією сондою треба інакше рятувати?

— Ех, дурень з мене! Треба було відразу признатися, що я не знаю, як рятувати. Ба, але тоді моя слава. Ні! Тут щось цілком не тее. Сонда цілком не помагає — думав Панько.

Раптом — корова впала, а до Панькових ух долетів виразний шепіт:

— О, дивіть, дивіть... Панько не потрафив корови врятувати. Такий всезнайко і тут маєш — нічого не вдіяв!

— Всезнайко? Та який він всезнайко — от, дурисвіт...

Почувши таке, Панько не сказав ні слова, лише чимскорше почвалав до дому.

— Хо-хо-хо... алеж бо і сміху було після того в селі. Кооперативний справник розказав відтак людям, як сондою треба рятувати. Від того часу Панькови уже ніхто не вірить. Люди переконалися, що Панько їх дурив. Тепер вже у Панька не шукають жадної поради.

Замість в Панька, шукають люди поради в книжках, бо бачать, що книжка їх ніколи не здурить, а все покаже — ясний, правдивий шлях і дасть найкращу пораду.

Петро Попередний.

ЛЕМКИ В АМЕРИЦІ

обезпечуйте життя Ваших Родин в одинокому українському Товаристві обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ"

Львів, Ринок ч. 38,

там пишіть по всі потрібні інформації.

Ревізійний Союз викреслює волинські, поліські та лемківські кооперативи

Кооперативна Рада наказала Ревізійному Союзові українських кооператив, щоб викреслив з членів кооперативи на тих землях, де йому відібрано право ревізій, а саме на Лемківщині, Волині, Поліссі і на Холмщині. Викреслені кооперативи переберуть ті ревізійні союзи, які будуть мати право на тих землях. Тепер побивається Р.С.У.К. за тим щоб дістати на будуче наново вичеркнені кооперативи в члени, але вже без права ревізії в них.

—o—

Нещасливий випадок

В Вороблику кор. у Олександра Буряка попарилася сильно півтретярічна дитина. Вона впала підчас неприсутности своїх родичів до кипячої води в балії. Мама вилляла кипяток до балії, а сама пішла до керниці по воду, поки вернула, дитина так сильно попарилася, що гатунок був неможливий і дитина по 2 днях тяжких мук вмерла. Розпука родичів не має границь, тому вважайте і не лишайте дітей самих, без опіки старших! **(В).**

Не забувайте вислати передплату, буде приходити цілий рік свіжа розрада до Вашої хати.

Будьмо бадьорі

Наша історія — наша слава.

Перед нами повний паров'з, навантажений пасажирами, аж кишить. Усі покинули свої рідні сторони, свою рідню, що пращали їх, якби виряжали їх на той світ...

Паровіз рушив. Між подорожними зарисувалась зараз одна група, одна громадка, яка стала говорити про те й тамте, стала розправляти руками, та трясти своїми довгими бородами, що спливали на їх чорних халатах; були це жиди... Щож робили наші земняки, та щож? Як звичайно. Сиділи покотом, вони справді пізнавали себе, але до розмови між ними чогось то не приходило. Кожний задивлений у свою незнану майбутність, або вже знану та не дуже то привітну минувшість, снував щось одинцем, не було у них цього лучника, як це ми бачили у попередній громаді пасажирів. Щож за причина цего? Чи може це інші люди, інші сотворіння? Та де там. Це всі одні і ті самі люди, одні і ті самі найвищі істоти цього світа, обдарені одними і тими сами прикметами душі і тіла. Щож отже такого, що тих людців і синів Ізраїля з прерізних сторін, околиць, станів і віків, так єднає і так сильно вяже?..

Хочемо саме сьогодні, певно та ясно цю справу і тайну остаточно зясувати і розяснити, а саме, що є основою цего внутрішнього розуміння себе.

Явище це є випливом цього, що жидівська дитина вже від ранньої молодости учиться читати на своїй рідній мові. Щож це за книжка?

Є нею Біблія старого завіта. Щож там у ній є написане? Ціла історія жидівського народу. Иого найкращих і найясніших сторінок історії, що виступали тут і там серед деяких і не дуже то приємних та непривітних обставин. І вони переживали колись подібні до нашої історії лихоліття. Але для них обіцяна земля була цею провідною ідеєю, що золотою ниткою проникала через цілу їхню історію, що вела їх через пустині безлюдні, сушила моря, та поборювала все і всіх.

І саме ця спільна історія минувшини, а радше пізнання її від найранніших літ вливає в їхні молоді душі цього чародійного нектару, входить у їх кість і кров. Вони всі її спільно переживають і те спільне життя своєю минувшиною зробило з них одну з найбільш сильних народів. Тільки спільні переживання можуть лучити поодинокі одиниці в одну велику сїмю, в одну сильну і свідому своєї минувшини та спільних стремлінь до осягнення найбільших ідеалів, якими являється добро загалу, щастя свого народу.

Отже тому й недиво, що жиди все себе взаїмно розуміють, помагають собі, де і чим лиш можуть. Якжеж з нами? Та де там: „один до ліса, а другий до біса", чому це так? Відповідь зовсім проста, бо ми не маємо одної своєї рідної школи, з тим мусимо погодитися. Але чи маємо на дальше з заложеними руками очікувати, якоїсь манни з неба. Ні! Не вільно ні на хвилину забувати, що і ми маємо свою довговікову історію свойого рідного народу, з її наймогучнішими і найсвітлішими сторінками, та і ми мали колись своїх князів і гетьманів. Було колись на Україні, ревіли гармати. Були колись Запоріжці, вміли панувати, що колись з нами числився світ, та пізніше часи змінилися, ми стали рабами своїх опікунів—сусідів. І ця наша минувшина—о це „хто ми і чиї ми діти"? Мусить нам бути ясна, знана, своя рідна, спільна наша мета і тоді будемо певні, чи то в себе, чи на чужині, чи тільки в дорозі до неї— не будемо куняти з заплаканими очима десь по кутах пароплавних галер, але будемо сміло, явно і славно вести веселу гутірку, повну життя не тільки про нашу славну минувшину, але теж наше світле сьогодні.

Добрий звичай

Перечитав я тепер в книжці, що колись давно-давно у поганських Римлян був такий звичай, що клеветникам випікали на чолі букву „К". Перечитав я, відложив книжку, та важко зітхнув. Ех, подумав я собі, хоч поганський се звичай, але добрий, і тепер тут на Лемківщині дуже придався би. І коли я це думав, то чомусь так мені тоді пригадувалось спростування в „Лемку" о. М. Дуркота з Вільхівця, який хоч сам москвофіл, але мав цивільну відвагу закинути клевету своїм політичним однодумцям з Криниці. Це саме пригадують спростування в тімже „Лемку" о. Титора з Ганьчової — загальне спростування про всіх священиків. Тому, вже всі тепер знають, хто ширить клевету, а хто навчає правди тут серед Лемків. Якщо бувби тепер у нас сей поганський звичай, то до Криниці приїзджалоб ще більше панів в літі — бо мали би направду що оглядати... на чолах богатьох людців. Я сам продав би яку стару курку на білет і поїхав би — а так мушу сидіти в хаті і очікувати свят — бо здалося би яких „господинів" з Криниці так помаркувати. Може учені винайдуть в Криниці такі лічничі води, які потрафили би вилічити всі недуги язика — а головно глупоту і клевету. **Дуклянський.**

З просвітного життя

Вороблик королівський.

Як ще верховодили в нашому селі по свойому т. зв. „Рускіє", у нас була так щось наче „розбишацько-хаптунська оспа" і Вороблик виробив собі таку „славу", що чесному чоловікові було соромно признатися, що він також звідси родом. Народня пословиця каже; „удари в стіл, а ножиці відізвуться", так щось і в нас. Свого часу появилась в „Нашім Лемку" вістка про вбивство коло церкви, де безпосередно ніхто відповідальності на наших „твердолюбів" не клав, та вони самі це собі приписали, аж своєю дописсю в криницькім „Лемку", де січкоголовий „писака" вилляв кілька ведер помий. Однак завелика честь була би, якби ми їм тут відповідали, тимбільше як сам „писака" не мав — відваги під своїми теревенями підписатися. Та вертаймо до властивої теми. Від часу, коли заложено Кружок „Сільського Господаря", культурна справа посунулась значно вперід. Кружок дбає про це, щоби піднести культурний уровень своїх членів, вчить поновому господарити, люди цікавляться книжкою і газетою, а не обмовою, припинанням хвостів і шмат на плечі приходячим до кооперативи, гранням в карти і „доміно" по цілих Божих днях і т. д. і т. п. без кінця, як то має місце в „читальні Качковського".

Ліпше дайте собі спокій „гаспада" і возьміться до якої хосенної праці, бо якби так вже давно, та місто по дурному політикувати, ввялися ви були до праці над піднесенням знання в народі, як то робить „Сільський Господар", то Вороблик не був би зазнав так поганої слави в околиці.

Але не треба казати, що „для наших людей не варто працювати' ліпше най їх... Не обмови, п'ятика, карти, „доміно" і т. п. освідомлюють людей, але наука чесноти, пошани старших, поправи своєї доліремесла, новочасної обрібки рілі, заохочення до читання книжок і газет, наука пасічництва, городництва, шовківництва і т. д. а того всього лайкою ніхто не докаже.

(Ст. В.)

Крадуть

До Котова, пов. Новий Санч загостили 4. XII. ц.р. злодії, і вкрали Олексяндрові, Іванові та Петрові — Пелякам по коневі, а Катерині Сметана корову.

З цього забрали лише Петрового коня. Інші мусіли їм не вдатися — бо їх лишили. Петрового коня — припадково відібрав від злодіїв в селі Лелюхові при чеському кордоні циган, який криком сполошив злодія, що старався перепровадити вкраденого коня за кордон.

Короткі політичні вісті

— **Протибольшевицьке** селянське повстання вибухнуло на Сибірі в околиці Благовіщенська. Селяне вирізали комуністів та заволоділи на якийсь час низкою сіл. Карна експедиція війська зліквідувала криваво повстання. Багато селян розстріляно, а решту заслано на північ.

— **У Варшаві** відбувся мин. тижня з'їзд воєводів під проводом мін. Косьцялковского. Радили над адміністраційними та самоврядними справами.

— **Між Італією й Абісинією** вибухнув граничний конфлікт. Обі сторони закидають собі взаїмно нарушення їхньої території в Сомалі. В граничній сутичці згинуло багато італійців та абісинців. Весь спір виникнув внаслідок дійсного неустійнення границі між територіями обох держав в Сомалі.

— **В Берліні** відбулася недавно нарада під проводом канцлера Гітлєра. Присутні були всі міністри, представники Райхсвери і промислу. Канцлер Гітлєр сказав м. ін., що він певний німецької побіди в плебісциті за басейн Сари. На випадок перемоги Німеччини в плебісциті Райхстаг буде розвязаний і відбудуться нові вибори, котрі зліквідують зовсім опозицію в Німеччині. Коли Німеччині признають рівноправність зброєнь, вона поверне до Женеви.

Похоронили живу жінку

В Югославії в однім селі похоронили селянку, маму 8 дітей, що від 10-ти літ нездужала від чахотки. Тому, що похорон відбувся вечором, грабар лише трохи присипав домовину землею. Колиж рано прийшов досипати могилу, почув з середини стукіт і крик. Побіг до священика, але той післав його до війта. Заки вони вернули, то похоронена жінка вже вдусилася. Лежала обернена лицем в долину і мала подрапане лице та руки.

НОВА КНИЖЕЧКА.

На днях появився дуже корисний порадник для всіх господарів, з багатьма образками, під заголовком: »ЯК НИЩИТИ мишиі, земляні блохи, слимаки, дротяники, борознаки, медведики, миші, щурі, хомяки та сусліки«, видана інж. Василем Баричко, накладом автора, Львів, 1934. Сторінок 60, ціна тільки 60 грошів. Ця вартісна книжечка заслуговує на масове поширення, бо дійсно безрадне наше село проти таких шкідників. Напишана зрозуміло — подає багато добрих способів боротьби з тою погибю, що нищить безкарно наші поля, сіножати, сади та городи. Неодин господар подякує авторові за його працю для добра села.

Цікаве з практичної медицини

Дбаймо про здоровля

Щораз тяжчі обставини життя змушують село до чим раз більшої ощадности та самовистарчальности. В усіх ділянках господарського життя радять собі, як можуть. Загальна біда гнете людей з кожної сторони; село вирівнює на всі боки свої недомагання, щораз дужче, завзятіше стає до боротьби за своє існування. Багато нового знає днесь наше село; сама природа вказує йому деякі шляхи, де шукати порятунку та виходу. Одначе з давніх часів закорінилося багато різних досить цікавих способів, яких вживають по наших селах. Лічать себе при помочі зашіптувань-замовлювань, зажегнувань, визовів-проклонів злих сил, та багатьох інших ворожбитських штучок і чарів. Вони залишилися серед простолюддя від непамятних поганських часів — та придержалися досі — наче святощі передавані і переказувані з рода в рід. Деякі з цих штучок не були би надто злі, як їхня основна вартість обмежувалася би до лікарського знання. Само пр. лічення водою — це дуже влучний спосіб — бо чистота є підставою здоровля. Знов напарювання та нагрівання болючих частин людського тіла не заперечує лікарська наука, бо через піднесення теплоти кружляє живіше кров, але це треба вміло переводити. Лікування зелами також не найгірше, як знаємо лічничу вартість зела та примінення його до окремої хвороби. І в аптиці продають більшу частину ліків, витворених з лічничих зел.

Дуже зле роблять такі, що шукають паради у знахорів, ворожбитів, або ворожки куми-Евдохи. Це є лише намарне викинений гріш, страта часу, бо такі бабські ліки не загоюють недомагань, ані не лагодять терпінь. Через ворожку пішов неодин передвчасу на тамтой світ. Ще наші прадіди пізнавали, що це, що ми тепер зремо „гігієною" дає здоровля людині. І так само, як при всіх машинах, штучних прирядах треба обходитися обережно, вміло та удержувати все в найбільшій чистоті, так само треба належну увагу присвятити плеканню тіла. Впаде приміром до людського ока комашка — не можна тоді брудними пальцями — хустинкою нишпорити під кліпкою — бо в бруді є багато заразків, які викликують відтак різні роплення кліпки (павік), не треба терти ока, втирати очі спільним втиралом, бо це все не йде в парі зі здоровлям. Як упаде, або влетить дещо до ока, найкраще капнути під павіку трохи чистої оливи (але не від машини!) — та з оливою і сльозами чуже тіло вилине з під павіки й не буде колоти — пекти.

Деякі ходять по ворожках бо їм „гінчить" в усі. А чомусь забувають, мити що дня бодай раз вуха. Як бачимо, вухо має лійок, там збирається жовтава теч, зв. вощичою (о гірквавім смаку), вона випливає з окремих комірок попри дрібні волоски, які находяться в цім лійку — та є наче сторожа перед чужими предметами. Забиває своєю гірчю все, що пхається до вуха. Ця вощина твердне через надмір і затикає провід, а декому здається, що стає приглухуватий та „пінкеє" йому в голові. З цього бачимо, що чистота і тут доконечна. Не знають також по селах, як радити, влетіла — мовляв — або залізла щипавка до вуха дитині — дитина кричить, плаче, кидаєть собою — а вистане також вляти до вуха трохи літньої води — або ще краще чистої оливи, тоді комашка чи друга насікома випливає та перестає плакати дитина. Бо дійсно дуже прикре враження відчуваємо, як щось нишпорить в нашім вусі; видається нам, наче таранами там валять, в мізку мутиться.

Як влізе бодак, терня, тріска, або скалка до руки, або до ноги, дуже легко її добути гарячою смолою. Довбанням голкою можна викликати роплення, затроєння крови. Як рідко трохи бодак, нагріваємо смолу та прикладаємо скоро до зараненого місця. Це нас пече — одначе через це стягаються — курчаться комірки в тілі (пр. на пальці, де торчить терник) та наче викидають — випихають це чуже тіло. Воно приліплюється до смоли (воску — ляку) — та коли відіймемо смолу — витягається разом цей непрошений гість. (Кожний страх спричинює, що тіло корчиться).

Різні болячки на поверхні людського тіла лікує також чистота, свіже білля, мило — чиста гаряча вода. Треба купатися; чомусь не має село на думці, що другі народи купаються, парять своє тіло в парнях; хоч багато бачило це й в Америці та в других культурних сторонах.

З ворожбитством та різними замотуваннями треба вже раз покінчити, бо це приносить ганьбу, а не здоровля людині. Відповідне ходження, плекання тіла в чистоті, сонце, чистий воздух, рух, чиста хата, невибаглива, але охарно подана страва — це наші ворожки. Де бруд панує — там часто лікар мандрує — знова де темнота — там ворожка радується... **ЮТ.**

—5—

Злодійська кооператива

В селі Писарівцях, пов. Сянік, була злодійська спілка, що допустилася багато крадіжей в околиці. Спілка була зорганізована на кооперативний лад, вела книжки і розділювала відповідно до вложеної „праці“ зиски між своїх членів. Магазин злодійської спілки находився в пивниці одного дому в Писарівцях, а вхід був старанно закритий перед оком поліції. Велика камінна плита накривала пивничний отвір, а на плиті були зложені дрова. Члени спілки мали не злі доходи.

На гостинці зі Сянока до Коросна є кілька заїздів, де відпочивають фірманки, що везуть товарі з одного міста до другого. З возів підчас постою щезали різні товарі, як мішки з рижом і мукою або скрині з чобітьми.

Перед кількома тижнями один господар з Посади ячмірської, Радванський, женив свого сина. В коморі приготовив на весілля все, отже нові вбори, два кожухи, цілу виправу та харчі. В ночі закралися злодії і все забрали. Під селом Юрівці один опришок напав на вчителя, що вертав зі сусідного села. Вчитель сильний і мав грубу палицю. Одним ударом звалив напасника на землю і приневолив до втечі.

В останніх днях поліції вдалося арештувати цілу шайку, зложену з кількандцятьох членів.

УЖИВАЙМО ЛИШЕ
знаменитої цикорії
ЛУНА
і здорової підмінки
кави „ПРАЖІНЬ“,
виробів
української кооперативної
фабрики
„Суспільний Промисл“ у Львові

Єдина найліпша
і своєрідна
ПАСТА до ВЗУТТЯ
„ЕЛЄҐАНТ“
Львів, Кордецького ч. 51.
Тел. 60-04.
КОНСЕРВУЄ ШКІРУ!
Уживайте лише цю пасту!

Часопис „Наш Лемко“ удержується виключно з передплат, тому здержуємо висилку часопису всім, що не вирівнали ще досі передплати

Куріть
тільки українські
паперці і тутки
„КАЛИНА“
Жадайте всюди

Листування

Вп. Андрій Серафин: шлемо Василеви Серафин і Іванови Даниляк часопис, просимо більше адрес. Шлемо Вам щирий привіт з Різдвом.

Вп. Андрій Рак: листа одержали, передплату зачислили до 1. 9. 1935 р. На подані адреси будемо посилати часопис. Дай Вам Боже кращих часів з Новим Роком! Про Антона не забудемо.

Вп. Теодор Ед. Жди: годимося з Вашим рахунком, п. Софії Кс. шлемо часопис. За читанки одержали належитість. До Вашого Брата пишемо. Бажаємо Вам кращих часів. Христос рождається.

Всч. О. В. Кункевич: передану квоту д-ром П. Б. — 1.25 зл. за коміс виписано під ч. кв. 2684. 14/11.

Впр. »Дуклинський«: щиро дякуємо, піде »Н. Час«. »Ук. Ілюст.« не буде. Знимки в »Н. Л.« Може дещо з життя та потреб села. Бажаємо Веселих Свят, шлемо дружній привіт. Знимки звернемо, мило побачимо знимки з »Колядн«.

Просимо відворотно прислати нам 4. адреси з **Святкової вел.** таких, що хочуть себе освідомлювати, як рівнож дві адреси з **Дошкиці.**

— Жіноче Брацтво в Америці переслало збірку в сумі 4. ам. дол. та переслало на часопис для своїх братів. За це складаємо Всім Жертводавцям щирий привіт з Рождеством Христа Царя!

Вп. Е. Калякука: подбаємо та вишлемо; пишемо листа. За все привіт.

Впр. »Ясельський«: поміщуємо. Передплачують, шлемо. Щирий привіт. Христос Рождається!

Коморник перестрашив на смерть корову

В селі Стшалково коло Радом'я селянка Гаєвска мала одну коровину, живительку родини. Місцева каса Стефчика внесла на Гаєвску позов до суду. Одного дня з'явився на обійстю Гаєвскої судовий коморник і увійшов замашисто до стайні. Корова глянула на строгого пана, на його скіряну торбу підпахою й урядовий ланцюх на шиї, — та коли коморник діткнувся її рукою, переразливо заричала вона і впала трупом, натягнувши ратиці. Повітовий ветеринар ствердив, що корова згинула на розрив серця з переспраху. Властителька корови внесла скаргу до суду на Касу Стефчика, що мовляв, вона спричинила смерть корови, бо наслала на неї комірника. Суд покликав всіх свідків, що оглядали останні хвилини погибшої тварини.

—o—

ДОБРЕ ВІДПОВІВ

В арешті сидить злодій поляк, що вкрав годинник, і православний лемко, що „очистив“ гр.-кат. церкву в своїм селі. Лемком хотячи допечи своїму товаришеві питає: Котра година? Поляк: А що, може вже час іти до церкви? **А.**

В МОРОЗ.

— Іване, а скажи коням тпрр — каже Петро Іванові на санках.

— А ти чому не скажеш?

— Та губи померзли.

СПЕКУЛЯНТ.

— Вуйку, дайте на дзигар, може маєте »папірок«, бо я не маю сірника.

ПОЇЗД.

Поїзд став на перестанку, а одна селянин питається другого:

— А чого та коліл стала?

— Бо тут коршма.

— Дивіть, така німота, а вже знає.

У ШКОЛІ

— Що було в 1814 році?

— Народився Шевченко.

— А в 1848?

— Шевченко мав 34 роки.

МІЖ ПІЯКАМИ.

— Якщо ми мали би ці гроші, які ми вже пропили!

— О, так, могли би ми ще довго пити!

НА СЕЛІ.

Клим: Знаєш, Максиме, той багачисько мав здається свойого дідька і тому він такий багатий.

Максим: Ая! То ти маєш дідька, а він має масток.

В кількох словах

— В Школярах біля Жовкви застрілили ніччю якісь люди шкільного сторожа Шмалія, який загородив їм дорогу, коли вони хотіли вломатися до місцевої школи.

— В Магерові, пов. Рава Руська, Михайло Волинець зарубав сокирою на смерть Данка Кошана, приловивши його в стодолі на крадежі фасолі.

— В Станиславові суспільна обезпечальня виповіла працю кількандцятьом службовикам, в тім 6-ом лікарям.

— В Станиславові й Озерянах будують євангелицькі церкви.

— В Тернополі засудили на 2 роки вязниці 17-літнього хлопця з Кутковець Василя Пачошинського, а 20-літнього Ярослава Котового на 7 місяців за підроблювання 50-грошівок.

— В Зборові вломилися до церкви святотатники і вкрали кілька золотих предметів.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 84-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Належитість почтову оплачено готівкою

Należytość pocztową uiszczono gotówką.

Наш Лемко

РІК II. Ч. 2 (26)

Львів, 15-го січня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 вол., Піврічно 1·80 вол., Чвертьрічно 1·— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

По смерти М. Грушевського

В Празі відбули українські установи низку жалібних академій і засідань присвячених памяті бл. п. проф. Михайла Грушевського. Покійного вшанували Український Педагогічний Інститут, Український Вільний Університет, Український Соціялістичний Клюб. Міжорганізаційний Комітет Українських Організацій в Чехії видав листівку з портретом Михайла Грушевського.

—o—

20-літні роковини виходу Усусусів зі Стрия

Громадянство Стрия й околиці обходило 20-ту річницю вимаршу УСС зі Стрия. Прибули на це Свято давні Усусус и, а тепер відомі люди: дир. Іван Тиктор, др. С. Шухевич, ред. Юра Шкрумеляк, дир. П. Постолюк, п. Данилюк і другі. В год. 12. в пол. відправив о. Гаврилишин панахиду по поляглих Усусусах. Панахиди вислухали великі маси народу. Після панахиди відбулася академія в салі Народнього Дому. Хор відспівав „Ой у Лузі", а др. Герасимів виголосив вступне слово. Відкрито пропамятну таблицю в память поляглих УСС з написом:

„Українським Січовим Стрільцям 1914. † 1934.
За Україну, за її волю,
За честь і славу, за народ".

Реферати виголосили: ред. Юра Шкрумеляк „Культурно-освітні надбання У.С.С.", др. Шухевич „До історії У.С.С.". Співав хор, мала 6-літня дівчинка деклямувала „Приступ Степанівної в Карпатах". Свято закінчилося відспіванням Народного Гимну.

Український буквар в Америці

В Джерзи Сити відбулося засідання епархіяльної шкільної комісії під проводом шкільного референта о. В. Лотовича. На доручення цеї комісії Теодосій Каськів, учитель в Нюйорку зладив буквар для української шкільної молоді в Америці. Буквар переходили подрібно крім автора ще також проф. Микитяк і др. С. Демидчук. В основу взяли тут взірці букварів американських і в інших мовах, при чому справили українську мову до потреб української дітвори в Америці. Такого буквара ще не було в Америці.

—o—

Сміло!

Хоч вітер шумить і свище по полю,
Скалить голодний вовчище зуби,
Чорні ворони зганяють всю силу свою;
Всі нам прагнуть згуби.

Стійте!
Об граніт відібється сила вітру,
Вовчище голодний, скомлячи втече;
Чортяча сила хреста збоїться;
Не для нас загибіль!

Побіда!
По всіх закутинах гір
Пізнають люди, хто є вони;
Хто їх брати, хто їх враги,
Тоді пропадуть на прах роздори!

До Слави!
Як загрублять ангельські труби,
Як залопотять ясні крила-прапори..
О, Боже! — Христе, Марійо,
Тоді і гори стануть вдино.

О д о.

Хто „Нашого Лемка" не має, в того в хаті сумно виглядає!

Рідна земля і рідна кооператива

Всі знаємо, що як довго находиться місто в чужих руках, так довго є ми всі наймитами на нашій батьківській рілі. Все, що витворює село, що продукує селянин, мусить відтак переходити через чужі руки. Весь прихід і дохід не лишається ніколи для нас і завсе пропадає та стає тим чинником, що гнете наше село до долу, держить його в своїх кігтях, чинить рабом чужинецького дорібку та добробуту. Ми були свідками, як втікало жидівське плем'я з наших сторін, бо село стало само себе обслуговувати. Хоч змінилося положення наших кооператив, ми не смємо відставати, маємо доказати перед всіми, що наш гріш піде виключно в наші руки, на нашу торгівлю і промисл. Нам вільно мати свою рідну душу. Кооперація — це не тільки купно—продаж і рахунок. **В кооперації мусить бути жива душа, а душі ніхто ще й ніде не скував у такі кайдани, щоб для неї не було виходу.** Зневірою та розпукою нічо не вдіємо — хто живий, мусить живе думати!

А коли в нас так буде?

В Лондоні (столиця Англії) помер недавно 79-літний антиквар, (що збирає старі книжки та другі папері), Чорейс. Це був останній лондонець, що не вмів писати і читати. В наших горах — то хіба всі перенесли би свої кости на лоно Авраама — щоб таке про нас англійці могли написати.

Чи це поможе?

У Франції завели знову 2-літню військову службу.

—o—

Просвіта в Аргентині

Як перестала бути золотою країною північна Америка, кинувся наш український селянин за хлібом в другі заокеанські країни. В 1927-30. роках став масово еміґрувати до Аргентини. Здавалося з початку, що знищать різні непригожі обставини нашого брата в полудневих — гарячих сторонах. Підсоня там гаряче, чужинецькі народи, брак заробітку — напади на наших господарів, які розвели свої рільні варстати праці — яких грабили півдикі тамошні ватаги—волокити не заломили нашого брата. Днес стали українці сильною ногою на — аргентинській землі.

В столиці держави в Буенос-Айрес засновали читальню „Просвіти", українські школи в Алсіна, школа на Док Суді, хор при центральнім товаристві, жіноча секція; дають вистави, сходяться, єдночаться в організаціях. Чужинці з подивом глядять на наших братів, хвалять їх в своїх часописах та поміщують українські знимки.

Українська Стрілецька Громада та Сокіл в Буенос Айрес (столиця аргентинської республики) зорганізували аматорські гуртки, що дають часто вистави. Гурток У. С. Г. ставили на українській сцені драму „За зраду нації". Тамже у церкві на Док Суді відправив о. Ст. Вапрович при битком набитій церкві панахиду за Героїв. Панахида була великим національним святом української кольонії. Відбулося там також величаве свято в Листопадові Роковини. У програму, що була дуже велика, входили хори, деклямації, попис Соколів, промова та живий образ, а на святі було — як пишуть нам багато наших братів лемків, що виїхали шукати там заробітку та щойно на чужині отворилися їм очі; вони пізнали, що українців скрізь поважають — бо це життєздібний нарід та стали самі свідомими членами Відродженої Нації. Були на святі також німці, аргентинці, хорвати та другі чужинці. Всім подобалася українська пісня, бо вона могуча—славна, пливе з серця — як найкраща музика.

Вже і тим переливається
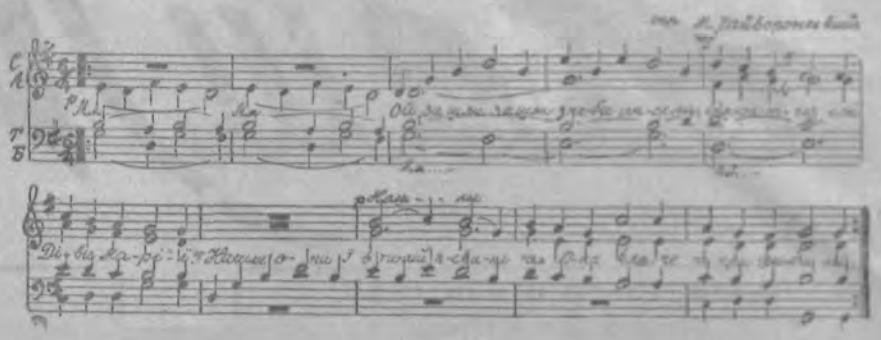
В Большевії найкраще жилося червоноармейцям. Одначе тепер і вони втікають до Японії з крісами, скорострілами, кіньми й військовими мапами.

—o—

Лемківська коляда

Присвячена Читачам „Нашого Лемка" М. Гайворонським.

(На мішаний хор)

Ой зашли, зашли з неба ангели,
Глядаючи сой Діви Марії.
Нашли они І в тихій яскині,
Так Она кляче та при Дитині.

На руках тримат сина свойого,
Ісуса Христа, Пана нашого.
Хто тоту пісню три рази співат,
Сімдесят гріхів зо себе амінат.

Наші завдання

До своїх приїшов і свої не приняли...

Зачинаємо вже вчерги другий рік видавання нашого часопису. Рік праці вже за нами, а перед нами знову широка народня нива, яка в багатьох місцях, ще на превеликий жаль лежить облогом і не приносить нам найменшого хісна. Так жатва велика, а робітників мало...

Тернистим шляхом пройшов „Наш Лемко" рік свого початкового життя. Коротенький той шлях, разом із тим — який же він був, довгий, який же він був тяжкий. ...Час великих надій, а часто гіркого розчарування.

Знайшлися люди, що кидалися на „Нашого Лемка" всіма способами, — видимими й невидимими. І тільки майже однодушна думка цілої української преси, що тепло привітала, а часом і глибоко оцінила культурну і національно-освідомлюючу нашу працю, та сотня заохотливих листів щирих і свідомих нашого завдання прихильників перемогли те гірке розчарування, що його приносила нам не етична (зла) ворожа робота.

Розпочинав „Наш Лемко" свою культурну роботу в повній вірі, що потрібна й необхідна вона для зміцнення нашої цілої нації.

„Наш Лемко" стоїть на тому становищі, що поступ народу, а щойно тоді, коли праця над ним кипить не тільки у „вибраних" її кругах чи околицях, але коли уровень нашого духового життя з кожним днем, тижнем, місяцем підноситься постепенно все вище і вище у всіх його проявах та місцях...

Сумлінно й пильно працював „Наш Лемко" на тій ниві і вже тепер може з повним задоволенням сказати, що ця праця не пішла на марне. Українське громадянство на Лемківщині зрозуміло і цінить цю скромну службу. „Наш Лемко" відразу поставив собі сміливе завдання: Праця для Лемківщини з Лемківщиною. Він заохочував і на майбутнє кличе до співпраці всіх, хто тільки розуміє такі кличі, хто тільки свідомий обовязків супроти свого народу.

Закликаємо всіх щиро обєднатися на сторінках „Нашого Лемка" і спільними силами допомагати нашій Великій Ідеї. Кожну поважну думку і допись приймемо з подякою. Хочемо створити загально лемківський часопис, де кожний заінтересований знайде потрібну йому справу.

З глибокою вірою в світлу будуччину, повні добрих надій й мужнього запалу приступаємо дальше до спільної праці. А клич наш „Для Лемківщини з Лемківщиною".

Редакція

Третього (27-го) числа „Нашого Лемка" не одержать всі ті, що до кінця січня не вишлють передплати та евентуальних залеглостей з попереднього року. Тільки злі часописи висилають даром!

—o—

Рідношкільний зїзд

Загальний зїзд Рідної Школи у Львові

Дня 25-го грудня мр. відбувся у Львові в салі Промислової Палати при участи 250 делегатів та сотки гостей річний **Загальний Зїзд „Рідної Школи"**.

Наради зачалися щойно в год. 10·30. Перед нарадами відправив о. др. В. Лаба в Преображенському Храмі заупокойне богослуження за душі покійних членів Рідної Школи.

Зїзд відкрив дотеперішний голова проф. Іван Галущинський, який згадав померших членів РШ. в цілім краю. Цих слів вислухав зїзд стоячи. Память покійного проф. М. Грушевського вшановано однохвилинною мовчанкою. Черговою точкою нарад було звідомлення Головної Управи з її однолітньої діяльности.

Число членів зросло в минулому році на 20 тисяч, з 1900 кружками і 72 тисячами членів. По довшій дискусії над загально рідношкільними справами та потребами — уділив загальний зїзд одноголосно абсолюторію уступаючій управі.

Опісля відбувся вибір нового голови Головної Управи. До Головної Управи увійшли: проф. Іван Галущинський, як голова. Члени: др. Іван Раковський, о. мітрат О. Базюк, посол Дм. Великанович, др. Мирон Коновалець, пос. Др. С. Біляк, др. Ю. Кордюк, Орест Радловський, проф. Мик. Ластовецький, о. ігумен С. Бараник ЧСВВ, др. Я. Ярема, др. В. Бемко, селянин Дмитро Кудлатий, М. Атаманюк, Ів. Олексин і І. Скоплякова. Установлено заступників, контрольну комісію та Мировий Суд. Зїзд закінчився в год 6·15 відспіванням національного Гимну.

Жива Історія Великих Днів

Відкриття виставки УСС. у Львові

В неділю 23-го грудня мр. відбулося в Національному Музею при вул. Мохнацького відкриття пропамятної виставки **Українських Січових Стрільців.**

При відкриттю виставки промовляли: др. С. Шухевич, др. Б. Гнатевич і завідатель Національного Музею др. І. Свєнціцький. Публики було так багато, що треба було її впускати до середини частинами.

Виставка розложена в трьох кімнатах на 1-ому поверсі і у входовій клітці, біля сходів. Всіх світлин, образів, портретів є 348 штук. Багато також інших памяток, як зброї, мундурів і т. д.

Ця виставка має стати завязком закроєного на більшу міру Музею Українського Стрілецтва, що повстане, як підвідділ при другім українськім музею у Львові.

До праці

Кураторія львівської шкільної округи заявила делегатам „Рідної Школи" таке: Учительство „Рідної Школи" і взагалі учительство, отже й державне, може брати участь у **неполітичній громадянській діяльності на культурно-освітньому, економічному і кооперативному полі і за те не можна потягати його до якої небудь службової відповідальности.** Це вияснення подано до відома відповідним урядам державної шкільної адміністрації. Тому вчителі й учительки повинні без жадного страху працювати в читальнях „Просвіти", в кооперативах, в Кружках „Рідної Школи", „Сільського Господаря", Кружках „Відродження" й других культурно-освітних та економічно-господарських установах, бо це не є жадна політика. Час **відробити занедбане!**

Чому передплачую „Нашого Лемка"?

Бо „Наш Лемко":

бореться за наше сучасне і майбутнє,
збуджує любов до нашої світлої минувшини,
будує, а не руйнує,
єднає, а не розділює,
вказує ясно шлях, яким треба йти та остерігає перед манівцями,
вчить, як працювати,
показує, які наші успіхи і які помилки,
загріває до праці і кріпить віру в наше майбутнє,
є щирим дорадником, до якого звертаюся у всім з повним довірям.
„НАШ ЛЕМКО" це-мій найліпший вчитель і приятель.

Молодий Передплатник.

Всім Передплатникам, Прихильникам, Дописувачам, та Читачам бажає щасливого Нового Року

Редакція і Адміністрація „НАШОГО ЛЕМКА"

Земельні добра на ліцитації

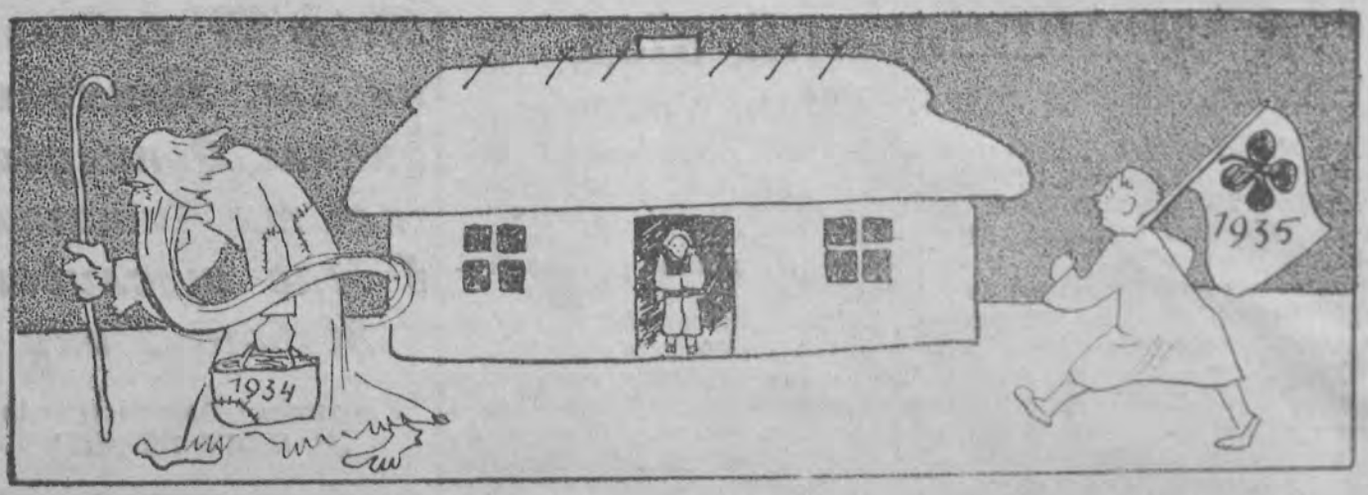
Т-во Земського Кредиту у Львові проголосило ліцитацію від 15. до 19. січня 1935. року в канцелярії нотаря, Тадея Навроцького у Львові отсих дібр: Костельники, повіт Бучач, Дички і Малинівку, пов. Рогатин, Войткова, Тишина, Туче Мешківщина. пов. Добромиль, Болоні біля Довголуки, пов. Стрий, Сеньків і Станін, пов. Радехів, Білобожниця Стара, Калинівщина і Семяківці, пов. Чортків, Мошків, Шwитків, Сабчів, Острів, Глухів, пов. Сокаль, Клебанівка, пов. Збараж, Козлів, Танів і Городище, пов. Тернопіль і Бережани, Нежухів, пов. Стрий, Долина, пов. Товмач, Рожиська, пов. Скалат, Добротвір і Масярня, пов. Камінка Струмілова, Путятичі, Губіянщина, пов. Городок Ягайл., Маріянів, пов. Підгайці, Медин, пов. Збараж і Ставки, пов. Скалат.

Наші господарі повинні подбати, щоб якнайбільше цеї землі перейшло знов у руки нашого народу. Це повинно стати святим обовязком усіх наших свідомих людей, організацій та установ.

Новий спосіб на алькоголіків придумала берлінська поліція. Коли один з налогових пяниць вернувся в суботу вечором зовсім пяний. почав авантуруватися і залишив жінку та діти на цілий тиждень без удержання, до мешкання увійшла поліція й арештувала пяницю. На поліції привязали йому на шиї напис: „Я пропив увесь свій зарібок" і водили опісля вулицями міста. Але здається, що нашим піякам не помогло б і таке.

—o—

З Новим Роком до відбудови; відробім занедбане!

З Новим Роком — зі щасливим Роком!

Ще один з'їзд

В дні 26-го грудня мин. року відбувся з'їзд збанкрутованих діячів „Русской Селянской Организації" та „Общества Качковскаго".

Пояснення тут зливши, бо днесь знають всі, хто скликує такі з'їзди та яка їхня ціль. Учасники з'їзду дістали 50 проц. залізничої знижки. Одначе не багато це помогло, бо душу народа не закрити нікому перед правдою. Наради тривали два дні. Були там такі, що не були ще ніколи у Львові та скористали зі знижки, щоб оглянути „русски" порядки.

Розумніші кричали на з'їзді, що їм не подорозі з Гнатишаками Трохановскими — бо нарід бачить — де веде їхня стежка. Також гостро виступали проти видавання такого часопису, як криничанська газета „Лемко" — бо такого плюгавства, темноти й крайної глупоти в цілому світі немає. Міхала Бачиньского, що веде політику з „Народним Домом" звали „Юдою Іскаріотом" — „на гак і до криміналу такого".

Не по нутрі головачам з'їзду було це, що один старенький селянин лемко назвав цілу таку роботу — „фраса шитко стоїть" — бо ніхто не відверне того світла, тої відвічної правди, до якої стремить цілий нарід.

Талергофи — шибениці — табори — мовляв — це тільки смикавка для народа, а корито для просвітителів, що хочуть придержувати село в темноті, а самі горнуть, що надбав віками селянин — часто по його трупі. Днесь запізно вже нехтувати всіх братів зі Всходу — бо вони здорове, українське зерно подают

Здоровий народній організм не може покланятися відразу 3-ом богам, як це чинять різні Плешкевичі, Хиляки та другі Гнатишаки.

На роздоріжжю лишаються тільки сліпі та жебраки — нарід прагне правди!

Посилайте пкредплату на „Нашого Лемка!"

Українські прапори свобідно мають на Закарпаттю

Осінню 1934. року шкільний інпектор в Ужгороді, Вондрачек, заборонив був, вивішувати на школах жовто-сині українські прапори, хоч ті прапори вивішувано на Закарпаттю від 1918. року знагоди державних і національних свят на всіх будинках. Внаслідок протесту закарпатських українців, які вказували на те, що президент Масарик признав ще в 1918 році жовто-синій прапор краєвим прапором Закарпаття, рівнорядним з чеським державним прапором, тепер президент Закарпаття, др. Розсипаль видав *розпорядок, що український жовто-синій прапор вільно вивішувати так на урядах, як і приватних будинках поруч з державним.*

Дальші протести проти большевицьких звірств.

Організація американських українців-католиків, „Провидіння", вислала до президента Америки, Рузвелта, таку телеграму: „Апелюємо до вас, ужити ваших заходів для інтервенції у справі українців в совітській Україні, котрих тратят без суду в часі нового терору, вста новленого московським урядом".

—o—

Велика петиція анґлійських послів

Гурт анґлійських послів та інших осіб вислав 29. грудня 1934 петицію до Союзу Народів у справі українців в Польщі. В петиції є мова про намірену зміну польської конституції та про зречення польського міністра Бека в справі охорони національних меншин. Петиція м. і. пропонує, вислати особну місію Союзу Народів до Польщі, щоб прослідити положення української меншини в Польщі. Докладніше про цю петицію напишемо в наступнім числі.

Свіжа премудрість

Французький хемік Гастон Леру винайшов таблєтки (треба їх заживати — як лік), що заступають 8 годин сну. Досліди виявили, що цими таблєтками можна „не спати" й тиждень.

—o—

Василькові лещата

Ох, аж мені в оченятах чорні тіни скачуть, дивлюся я під ліс на гору якесь диво бачу.

Якась мара там по полях сунеться і скаче, то помалу, то знов скоро—диво не іначе.

Дивлюсь я ліпше... Ні! На мару не подобає... Щось гейби чоловік... навіть руками махає.

Зближається. Зачинаю добре пізнавати: це якийсь юнак мчить просто до моєї хати.

На ногах у нього дві дошки та кійки в руках. Аж, тепер вже знаю! Хтось їде на лещатах.

Хто це такий? Цікавість на двір мене вивела. А-а-а, це Василько Розважний з сусідного села.

Приїхав. Станув, відсапнув, сніг з ніг отріпає, підїхав ще кілька кроків руку простягає:

— „Здоров був Петре! Що тут коло тебе чувати"? — Гаразд!—кажу.— Нічого злого, Богу дякувати.

А тебе друже лещетарю, що тут принесло? Може яка радість—втіха, а може яке зло?

— „Ні одне, ні друге, лиш можна-б сказати: зима, бо в зимі,—як сам знаєш — роботи багато нема. Отже навкучилось мені у хаті сидіти, тому взяв я лещата, став по горах їздити.

На лещатах, любий друже, треба тобі знати, дуже мило і весело по горах вганяти.

В нашім селі усі хлопці, а навіть дівчата, замість сидіти на печі їздять на лещатах.

Не тільки для розваги вживають лещат в нас, лещата в великій пригоді стають нам нераз. Як кудись за ділом треба йти, чи їхати, то тоді лещетар може найскорше дістатись.

Бо лещетар не шукає стежки ні дороги, через поля—гори їде, де лиш несуть ноги.

Лещата—вигідна річ, їх кожному варто мати, бо бігме, що вони кожному можуть придати".

Ще добру хвилю балакали ми з з Васильком. Врешті він попрощався, поїхав... Вже зникнув цілком... Вже туман сніжної куравн закрив його стать, а мені ще мов чміль його слова в ухах бренять. По хвилі я стрепенувся, тай скочив до хати, знайшов ясенину, став лещата майструвати.

Вистругав дві дошки, відтак став гарно гладити. ну, тепер і я буду на лещатах їздити.

І Вам, юнаки, раджу: лещата собі зробіть і як не маєте роботи по горах їздіть.

Молодці! Їдьте на лещатах, як є час вільний, а з Вами рівнож поїде

Петро Попередний.

Катруся Сімків.

Пророк

Сказав десь він —
У скальний лет розвівши
Старечі руки, як
Нуждар:
»Не йти нам у розмари,
Щасливих днів облаки,
А нести хрест кривавий —
І піт нестертий«.
Й помер пророк.
У срібній урні
Синенький дим погас,
А вітер тихо сколисав
Квітки з окрас.
Забуло тіло про життя,
Пішло на вман оскутий:
В далечь забуття...
Лиш голос дикий
Той остав —
І непокоїть холод-роси.
Гремить у бурю,
То сковить —
Аж доки не зійде
У скрай своєї оси.

„Не словом, а ділом!"

Зприводу двадцятиліття Українського Січового Стрілецтва „Червона Калина" уложила зі своїх видань для ширшого збуту по зниженях цінах три роди бібліотечок з творів виключно воєнно-історичного змісту в ціні зл. 62·50, зл. 40 і зл. 25.

Для вшанування великої річниці Стрілецтва закупили ці бібліотечки крім през. Др. Дм. Левицького, такі громадяни: Впр. о. Мітрат Т. Войноровський 7 бібл. на зл. 444 з призначенням для вязнів і **бібліотек на Лемківщині** та в других околицях краю; **ред. І. ТИКТОР три бібліотеки за зл. 200 для читальні „Просвіти" в Баняпюці в Босні і для двох бібліотек в краю;** посол Др. Л. Макарушка три бібліотеки за зл. 200 для студентських бібліотек поза границями краю.

—o—

Куріть

тільки українські

паперці і тутки

„КАЛИНА"

Жадайте всюди

Що де сталося

✕ В Тернополі суд засудив 11 членів комуністичної партії на кару вязниці в д 2 до 9 літ. ✕ Турецький інжинір Мустафа Іссан вибрався на звичайнім човні в подорож довкола світа. ✕ Католики в Нью-Йорку почали боротьбу з неморальними фільмами. В церквах вивісили назви тих фільмів, які треба бойкотувати. ✕ Міський уряд м. Рівного на Волині залягає з платнями своїм службовцям на 21 тисяч злотих. ✕ Італійський уряд приняв закон про парцеляцію великої земельної власности. Землю дістануть найбідніші і малоземельні селяни. Уряд дасть власникам відшкодування. ✕ В Ленінграді увязнили около 3.000 робітників. Їх підозрівають у контрреволюції. ✕ В Німеччині підчас дня „национальної солідарности" зібрано 3.874.834 нім. марок (майже чотири міліони) на безробітних. ✕ Італійський уряд рішив зелектризувати всі залізниці. Тоді Італія мала би найшвидші поїзди. ✕ Біля Торуня впав військовий літак з двома офіцирами. Оба згинули. ✕ З Косові побудували поляки новий „людовий дім". ✕ З Франції далі видалюють робітників з Польщі. Головно виселюють тих, що мають браки в документах. ✕ Швайцарський уряд призначив 40 міліонів швайц. франків на публичні роботи, щоби зменшити безробіття. ✕ В Олькушу (Польща) викрили великі зловживання в скарбовім уряді. Увязнено чотирох урядників. ✕ З Лодзі вирушила Яніна Ольшевська пішки в подорож до Палестини. Вона хоче звидіти святі місцевости. Насамперед їде до Риму, а звідси через Францію, Еспанію, Марокко, Туніс і Єгипет до Палестини. Сю подорож хоче скінчити за рік. Тепер вона вже у Відні. ✕ В Злучених Державах настали великі морози. Замерзло 7 осіб. ✕ У більших містах західної Европи касують постепенно міські трамваї на шинах і щораз більше заводять автобусів, бо вони дешевші.

Хто приєднає нового передплатника „Нашому Лемкові", той приспішить Велике Майбутнє! Всі до поширення одиного щиронаціонального часопису; „Наш Лемко" — наша сила!

—o—

Українська фабрика електричних батерій

Кооператива Інженерських Робіт (К.І.Р.) у Львові відчинила свою власну кооперативну фабрику електричних батерій і звон. Батерії мають назву „Еко".

Що радили в соймі.

Підчас нарад в буджетовій комісії посол др. Вол. Загайкевич критикував декрет президента з 24. X. 1934. про деякі проступки проти держави, говорив про **узалежнення суддів від адміністраційної влади, домагався, скасувати уряди коморників** у Галичині, говорив про зменшення числа українців-нотарів, **про конфіскати українських часописів, про Березу Картузьку,** про заяву міністра в справі вбивства мін. Пєрацкого та про **відрівання окружного суду в Сяноці від львівської апеляції.** На ці заміти старався відповісти мін. справедливости Міхаловскі. Він сказав м. і., що небаром буде розправа проти спільників убивства мін. Пєрацкого, хоча головного винуватця нема.

Сенатська конституційна комісія **відкинула** всі внески сен. Горбачевського **в справі територіяльної автономії** для українців у Польщі.

—o—

В Сарщині побідили німці

В неділю 13. січня відбувся плєбісцит в справі дальшої приналежности того краю. Перші вістки такі, що 80 процент голосів упало за тим, щоб Сарщина вернулася до Німеччини. На жидів в Сарщині впав страх і вони вже втікають до Франції. За кілька днів будемо остаточно знати, яка доля жде Сарщину. В цілій Німеччині велика радість.

—o—

Апостольський Адміністратор для Лемківщини

Багато пишуть різні часописи про новоіменованого єпископа для справ Лемківщини. Апостольським осідком є покищо Риманів, зглядно Здрій-Риманів, де коштом 9 тисяч злотих відновлено одну віллю—доставлено прибудівку—гараж на авто—та віддано до вжитку о. др. Масцюхові. Не правдою є, що в Сяноці винаймлено камяницю для ап. адміністратора та 4-ох каноніків. Богослуження буде відправляти о. Масцюх в каплиці обр. латинського — церкву начнуть будувати аж з весною.

Апост. Адміністратор о. др. Масцюх поручив парохові Сянока о. Константоновичеві запросити на Йордан двох українських представників др. мед. Карановича та др. пр. В. Блавацького та двох „русских" менше знаних сяніцьких громадян, які давнім звичаєм будуть присутні при Водосвятті на Сяні — при співучасти томошньої адміністраційної та військової влади.

Передвчасні є також сподівання та надії різних „руснаків" — що новий єпископ буде „уталять" ненависних йому священників — бо не було та ніколи не буде надужиття і ворожнечі між духовними властями. Рівнож скорі є міркування — про будучих священників для Лемківщини.

Щойно по Йордані др. Масцюх верне до Риманова. Як дальше буде, поживемо — побачимо.

Декретом св. Конгрегації з 5-го грудня ц. р. папа іменував о. д-ра Василя Масцюха апостольським адміністратором для Лемківщини.

Хто такий о. др. Масцюх? Уродився він дня 30-го березня 1873. року в Новому Селі, новосандецького повіту, син Осипа і Анни з Заверачів, селян з Нового Села. Гімназію з відзначаючим поступом скінчив в Новому Санчі. Теологію покінчив у Львові і в Відні. У Відні промувався на доктора теології, а у Львові габілітувався на прив. доцента канонічного права. Рівночасно перейшов на філософічному факультеті у Львові і в Відні студії з історичної групи, а потім практичний правничий курс при св. Конгрегації в Римі. Подорожував по Европі й Азії.

В 1899-ому році висвятився на священика перемиської дієцезії. Займав різні місця, між іншим посаду професора канонічного права і префекта студій в духовній семинарії в Перемишлі від 1903-го року до 1916-го року, сповняючи рівночасно обовязки референта супружих і дисциплінарних справ, а також справ віри при греко-католицькому епископстві:

Підчас війни попадає до табору в Талергофі, де перебуває більше як рік. Опісля вертається до Перемишля і їде на італійський фронт як військовий капелян. По війні стає парохом в Горожанні Великій, а тепер іменують його апостольським адміністратором для Лемківщини.

О. др. Василь Масцюх має відоме імя вченого каноніста. Найважніший його твір це: „Церковне право супруже".

Кооператива в Святковій вел. має власну домівку.

—o—

Що накоїла світова війна

28. липня 1934 року минуло 20 років від вибуху світової війни. Нині, з 20-ти літньої віддалі можемо краще оцінити тодішні події та причини тієї різні народів. Нині вже знаємо, що головною причиною світової війни було суперництво між В. Британією (Англією) та Німеччиною за панування над морями. Вбивство в Сараєві було тільки притокою до війни. Крім тієї головної причини було безліч інших дразливих, неполадних суперечок між европейськими державами. Щойно по кількох літах після світової війни виявилося, що амуніцію і зброю з німецьких фабрик перевозили до Швайцарії та Голяндії або до скандинавських держав, а звідтіля до Франції і німецькою зброєю француси воювали з німцями! Подібно поступали і французькі фабриканти зброї, що знов доставляли її посередніми шляхами до Німеччини, що нищила тією зброєю французів та їх союзні війська.

Найвизначніші вчені і політики запевняли, що світова війна протягнеться найдовше до 1915 р., бо по сімох місяцях не стане Німеччині ні харчів, ні муніції. Дуже помилилися. Війна тягнулася 51 місяців і 8 днів. У світовій війні брало участь 31 держав. Проти 4-ох центральних держав, себто Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії та Туреччини виступили Франція, В. Британія, Росія, Японія, Злучені Держави, і 23 менші держави. Всі ці держави покликали 70 мільонів мужчин на війну; центральні держави 24 мільони, а союзні держави 46 мільонів.

Поодинокі держави покликали таку скількість людей під зброю: Німеччина — 13 мільонів; Австро-Угорщина—8 мільонів; Туреччина—2 мільони; Болгарія—1 мільон; Росія — 15 мільонів; В. Британія — 9 міл.; Франція — 9 міл.; Італія — 6 мл.; Злуч. Держави — 5 мільонів;

менші держави, як Бельгія, Португалія, Греція та інші разом — 3 міліони.

На війні полягло—12,190.571 людей, а 2,291.800 загинули без вістки.

Моральних терпінь, знущань і сліз матерей годі зібрати в числа. Матеріяльні втрати світової війни обчислили на 139.647 міліярдів долярів. Третина тієї велитенської квоти припала на центральні держави, а дві третини на союзні держави.

А нині знову чути брязкіт зброї, хоча всі держави стогнуть під нестерпним тягарем господарської скрути.

Заставними листами можна сплачувати податки

Варшавський „Денник Законів“ приносить розпорядок міністра фінансів, на основі якого 4 і пів відсотковими заставними листами державного „Банку Рольного“ першої серії можна відповідно до номінальної вартости сплачувати всі залеглі державні безпосередні податки, а також спадковий податок і податок від даровизни, що їх речинець платности проминув перед першим січня 1933. року разом з припадаючими від податків карами за проволоку, і відсоток за тимчасове припинення.

—o—

Дивний припадок

(М) Дня 1-го грудня ц. р. трапився в Турці випадок, як у великому промисловому м сті, а це: електрична струя забила на дорозі коня. В хвилині, коли дорогою переїздив віз, урвався телеграфічний дріт, упав на електричні дроти і, наелектризувавшися, впав на гостинець; кінь станув на дріт і моментально впав; фірман хотів рятувати коня і замотався у той самий дріт. Якщо б не негайне вимкнення електричної струї у цілому місті, було би забило й фірмана.

— **Овочеві** щепи, насіння пашних рослин і городовини. **Замовляйте** у фірмі **А. ТЕРПИЛЯК.** — Розсадники овочевих деревець та насінне господарство в Залукві, пошта і ст. Галич, телефон: Галич ч. 1, ПКО ч. 500.855. — Жадайте цінників та оферт.

„Команецький Кут збудився“

Як працюють команецькі лемки

Вибори до громадських рад в нашій околиці, що належить до волости в Команчі вже відбулися; рівнож у всіх громадах вибрано солтисів. В нашій околиці села під оглядом національним є чисто українські, з виїмком всяких жидів-коршмарів, які поволі забираються, бо люде освідомляються та закладають свої кооперативи. При виборах переважно виставлювано одну листу, однак і тут всюда, головно напирали, щоб вибирати як найменше просвічених громздян, а на солтисів неписьменних, мовляв солтисам нр треба знати письма. Приміром в Радощицях враховано до громад. ради конечно жида, одначе громадяни не згодилися і вибрано самих своїх людей.

Гарно представляється у нас під оглядом національним село Явірник, де все бували молоді священники, а особливо теперішний завідатель багато зробив для села. Громадяне йдуть одноцільно разом зі своїм душпастирем і тому мимо перепон здвигнули власними силами, мимо всяких перешкод гарний Народній Дім та мають у селі кружок „Рідної Школи“ оснований о. Іванчуком.

Рівнож гарно представляються Прилуки, де люде є свідомі, хоч парох приняв головство Кружка „Рідної Школи“. Та не подобалося деяким свідомість села і діяльність Кружка припинено. Рівнож поволі підноситься і село Туринсько, в якому з великою енергією взявся до праці тамошній священик о. Голойда — дотепер то село було сильно комуністичне — та віримо, що наші брати прозріють, бачучи, що діється тепер на большевицькій Україні. Рівнож рвуться до праці і освіти громадяне в Чистогорбі, однак на жаль на місці брак їм інтелігента до помочі в праці.

Ще найгірше представляється сама Команча — колишня „республика“ — вправді молодь і старші охочі до праці, та на жаль ніхто з інтелігентів не хоче чи боїться помагати їм в Просвіті. Дуже зле випали вибори до ради гром. через брак організації, жмінка жидів та других засіла на ганьбу майже в цілости у громадській раді. Читальня спить блаженним сном, бо так собі того бажає рада.

Гарно працює також молодь села Ославиці, які власними силами заснували у себе читальню і не бояться жадних страхів, хоча за Просвіту відгрожувалися різні голови читальні.

Назагал в наших селах люде гортуються до читалень, кооператив, тільки часто брак місцевого інтелігентного провіду, а як є такий, то чогось боїться взяти до праці і жде, не знати на що. Тому ми свідомі Лемки кличимо наших місцевих інтелігентів помочи нам над нашим спільним добром, який напевно принесе і інтелігенції вдоволення і навіть особисту користь часто більшу як переводженню часу та дармованню і вистоюванню під чужими порогами.

Свідомий Лемко.

Заворушились.

Під таким наголовком находимо в »Українському Бескиді« ч: 46. статтю, де М. Кипарис висвітлює причини, чому так заметушилися москвофільські могікани на Лемківщині. Вони роспучливо ратують себе, бо пропадає їхне корито.

У нас на Лемківщині в гуртку кількох москвофільських недобитків счинився рух, мов в гнізді шершенів. Тепер робляться вони покірними і святими. Та все це є вовки в овечій скірі і в пресі за чужі гроші (в »Лемку«) підюджують всіх і вся, щоб старалися тепер у Ап. Візитатора о лемківського Епископа.

Цілу вину православія скидають зі себе на українців і кажуть, що перехід лемків на православія збив викликаний агресивним нетерпимим поведенням розполітикованих священиків українських (»Лемко« ч. 29. з 8. XI. ц. р.).

Хто знає лемківські відносини, то здивується на це, бо в таких селах як Мшана, Святкова, Бортне, Фльоринка, Усте Руське, Вільшня, Перегонина і пр. де є православія, а де в часі переходу не було священиків українців лиш москвофіли.

По друге, в 1932. р. в календарі правосл. митрополита були оголошені причини переходу на православія ріжних сіл на Лемківщині, однак не було ні одного села в тих заликах, котре як причину переходу подалоб страх перед укр. політикою.

Знаємо тут всі з практики, що священики українці є дуже люблені населенням, яке ніколи не хотілоб позбутися цих священиків, доказом чого маємо численні делеґації

лемків до Перемиської Ен. Консисторії, щоб їм не забирано священників-українців. Для прикладу хай послужить і недавна стаття в ч. 21-ім »Нашого Лемка« з дня 1-го листопада ц. р. п. з. »В обороні наших душпастирів«.

Раптом підняли москвофіли великий крик за новим католицьким епископом — мовляв — »бо інакше буде зле«. З їхніх заяв на превелике диво довідуємось, що вони нараз стали ревними католиками. Давби Бог, щоб так було. Одначе дозволимо собі на запит: 1) що значать в »Лемку« карикатури катол. Епископа і священства, 2) що означають ці ординарні і несправедливі зайливі напади на Епископа і його священство, 3) що має означати в ч. 19 тойж газети відозва до Лемків, щоб брали участь у православному богослуженню, і що вкінці означає ця симпатія »Лемка« в справі грабунків наших церков. — Як бачимо їм зовсім не ходить о епископа, але о »русского«, не значить, що їм не ходить о добро релігійне — але їм ходить передовсім о це, щоб мати політичний стовп.

А вміють вони і грозити, бо кажуть в ч. 23, що як не одержать »свою руску епархію и руских священников«, то за противном случаю повернемеся в другу сторону и не будеме озиратися на никого«. Отже ясно видно, що не ходить їм дуже о кат. Епископа і священство, але о »всьо русске« зн. о політику, бо знаємо всі тут з практики і з їхніх заяв в »Лемку«, »Землі і Волі«, що їх серцю православіє є ближче як католицизм — тому навіть серед москвофілів священників були апостати, і тут є таких двох на Лемківщині, а багато знов батюшок є з бувших гр. католиків — бо розуміється вище цінили »русскість« ніж католицизм, і докотились...

Но цілій Лемківщині в останніх днях помічається в тім гуртку москвофільських недобитків якийсь шум, метушня, горячкова агітація, наради — розїзди... Всі їхні »газети« в один голос підняли великий крик... Цікаво, чому це так заметушились господинове? Навіщо знову вишлете ці всі ваші пісепітинні і погрози? Признайтесь хоч раз по щирості з рукою на серці, чи часом не тому, що приїхав до нашої країни Апостольський Візитатор?!

Методій Кипарис.

УЖИВАЙМО ЛИШЕ
знаменитої цикорії
ЛУНА
і здорової підмінки
кави „ПРАЖІНЬ“,
виробів
української кооперативної
фабрики
„Суспільний Промисл“ у Львові

Про яку дичину говорить ловецьке право?

За дичину вважає закон слідуючі дикі:

а) **тварини:** зубри, лосі, олені, серни, козулі, дики, бобри, свистуни, зайці сірі й білі, крілики, вивірки, медведі, рисі, дикі коти, вовки, лиси, борсуки, куниці лісові, куниці домашні, тхорі, горностаї, ласиці, видри, норки;

б) **птахи:** готурі, тетерваки, орябки, куропатви, перепелиці, фазани (бажанти), дропи, журавлі, чорні бузьки, чаплі, слонки, дубельти, бекаси, бекасики, кульони, й кулики, батальйони, деркачі, лиски, нурці, чайки, дикі лебеді, дикі гуси й качки та індики, а також всяка пташня болотна і водна, дикі голуби, дрозди, квичиці, пашкоти, а вкінці птахи з родини круковатих і хижі.

На всі вище названі тварини вільно полювати управленим до ловів.

Неуправленим до ловів вільно полювати тільки на деякі з них, що їх називаємо „винятими зпід права“.

Такою дичиною „винятою зпід права“ є: вовки, видри, домашні куниці, тхорі, горностаї, ласиці, дикі крілики, яструби, крогульці, сороки й ворони.

Цю дичину може ловити кожний, отже й неуправлений до полювання і то протягом цілого року, але тільки на власному ґрунті і в обсягу власного обійстя, а найдалі сто метрів від власних будинків.

Можна також вибирати яйця й писклята, вичислених нехоронених птахів. Яєць і писклят всяких інших диких птиць (пр. качок, гусей і т. п.) вибирати неуправленому невільно.

ЖІНОЧА ВІРНІСТЬ

Колись, давно це було, палили жінок-удовиць на кострі разом з небіщиком чоловіком. Жорстокий це був звичай, але хто знає, чи не добрий. Бо хоч така жінка і на другім світі не давала чоловікові спокою, але зате ті, що лишалися, були безпечні, що їх це нещастя не зустріне.

Тепер не те. Нинішна жінка, буває, що й чекає на смерть чоловіка, особливо тоді, коли залишить їй маєток, або хоча обезпеченеву полісу. Та бувають ще й нині вірні жінки — але не у нас.

Одна така вірна жінка була в Турції, а називалася Фатіма. Коли помер її чоловік, то вона сіла коло домовини в гробівці й не хотіла нічого їсти, тільки плакала і побивалася. І не помогло те, що сусідки приходили розрадити її та забрати з гробівця, не помогло, що сам турецький паша зацікавився цією справою. Вдовиця уперлася згинути голодовою смертю коло домовини коханого мужа. Її вірність почали ставити усі чоловіки, як зразок своїм жінкам і ціла околиця тільки й про це говорила.

Сиділа вже так, бідолашна вдовиця, три дні й три ночі без їди й пиття в гробівці.

Аж сталося так, що в тих днях повісили двох розбійників і для пострашу околиці залишили їх на шибениці на три дні.

Щоби родина не здіймила повішених, поставили на варті молодого вояка.

В ночі почув цей вояк плач з недалекого гробівця і зацікавлений пішов туди. Там побачив молоду, гарну жінку, що плакала біля домовини і рвала волосся на голові.

Він догадався причину, а коли почув, що вдова вже три дні нічого не їла, приніс вечерю і вино та почав намовляти вдову, щоби трохи зїла й випила вина.

Добре мусів набалакатись, доки переконав удовицю, але вкінці вона його послухала. А далі пішло вже легко. Коли вдовиця поїла і напилася вина, то й жаль за померщим чоловіком якось зменшився, тимбільше, що вояк був молодий і гарний.

Цілу добу сиділи вони обоє в гробівці, але плачу вже не чути було.

Та коли вояк вийшов по 24-ох годинах із гробівця, побачив, що хтось забрав одного з повішених розбійників. Зажурений, вернувся до вдовиці й сказав з розпукою:

— Чекає мене тяжка кара. Щоб не переходити муки очікування її, я пробю себе ось-тут мечем і ти будеш тепер оплакувати нас двоє.

Але вдова на це не позволила. Вона сказала:

— Щоб рятувати живого, я пожертвую небіщиком.

І вірна жінка витягнула разом з вояком трупа чоловіка з домовини й повісили його на місце пропавшого розбійника.

Українська молоде! Допильнуй збірку »Дару Просвіті«.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 54-78. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 3 (27)

Львів, 1-го лютня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 вол., Піврічно 1·80 вол., Чвертьрічно 1·— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

ЧЕХИ ПРО НАС

В „Ранніх новінах", часопис—що виходить у Празі, була велика стаття **„Доля українців у Польщі"**.

—o—

Вечір колядок і щедрівок

Відомий український хор в Чернівцях (Румунія) — „Буковинський Кобзар", що працює під проводом др. Бойченка, влаштував в салі Народного Дому в Чернівцях багатий програмою Вечір колядок і щедрівок. Вечір мав повний успіх і був правдивим духовим підйомом та кормом духа.

—o—

Українці в Югославії

В українськім Керестурі почали будову Народного Дому збірним зусиллям усіх українців Югославії. Збірки йдуть досі дуже добре. Владика Нярадий побував у Білгороді, де відбув наради з білгородським митрополитом Родичем і зложив вирази співчуття та глибокого жалю з приводу смерти короля Олександра намісникові князьові Павлові. Хор богословів, що їхав з єпископом Нярадим дав два концерти українських пісень у Білгороді. З початком грудня м. р. висвятив еп. Нярадий в Крижевцях двох нових священиків українців та надав їм нові отворені українські парохії. Українці Югославії визнали своїм гимном відому в нас пісню „Боже, вислухай благання". Також українці в Загребі відсвяткували день 1-го листопада панахидою, урочистим богослуженням і сходинами з рефератами.

—o—

Під знаком ощадности

У Старому Самборі відбулося заходом Окружного Союзу Кооп. „Свято Ощадности", крім цього день ощадности влаштовано в кількадцятьох селах повіту, бо ощадність веде до загального добробуту.

В память М. Грушевського

У Празі відбулася панахида за душу бл. п. Грушевського, яку відправив архиепископ Саватій та жалібна академія, на якій обговорили діяльність Покійного історика та вченого - промовці в низц рефератів. Також Союз українських організацій в Болгарії влаштував, запросивши до — співпраці болгарський учених і письменників та відомих болгарський хор „Родина", велику панахиду й жалібну академію в память М. Грушевського, на якій говорив про Покійника письменник Ст. Чілінгроб; на академії було багато українців та болгар. Болгарські часописи присвятили смерті нашого історика багато місця.

Американське Обєднання видало поклик до всіх українців Америки відсвяткувати память М. Грушевського, враз зі святами 22. січня, причому доручує запрошувати на ці свята якнайбільше англійців та виголошувати реферати про Покійника і **про терор на Україні,** теж по англійськи.

Не забувають рівнож про Покійника українці в Парижі. Українська громада в Парижі влаштувала теж в память бл. п. М. Грушевського жалібну академію, на яку прийшла не тільки вся українська кольонія в Парижі та багато французів, але й представники Грузії, Авербейджану та Кавказу.

Знов у церкві св. Юрія в Нюйорку вислухали всі українські товариства за морем і — багато вірних — та були присутні підчас такої панахиди. З цього бачимо, що українська душа, деб вона не була бється в одно.., та це дає нам віру в дальшій боротьбі за наше існування до послідовности — до ясних днів.

—o—

В НІМЕЧЧИНІ ЧИМРАЗ МЕНШЕ ЖИДІВ

В 1925 році було в Німеччині 564.379 жидів. Хоч жиди сильно розмножуються, то в 1933 році їх стало там менше на 64.697, себто на 11 і пів процент. Усіх жидів було в 1933 році в Німеччині 499.682. В 1934 році число їх мусіло також зменшитися. Більшість тих жидів примістилася в Польщі. Ось недавно приїхало до Варшави кількадцять жидівських купців, котрі мешкали в Зарській області. Та зі страху, що після плебісциту їм прийдеться жити під Гітлером, вони звинули свої підприємства та схоронилися до Польщі.

—o—

СКІЛЬКИ РОБІТНИКІВ ВЕРНУЛОСЯ З ФРАНЦІЇ

Обчислили, що в 1934 р. вернулося з Франції до Польщі 11 тисяч робітників. Більшість їх працювала в копальнях вугля.

Не забувайте відновити передплату за
„ДЗВІНОЧОК"
Не будемо доказувати, яких чудес доказує „Дзвіночок" між нашою молодю. Він сам за себе повідає. Адреса: „Дзвіночок" Львів, Руська 18

50-ліття читальні „Просвіти"

Село Вербиця, равського повіту обходило недавно врочистим богослуженням та академією 50-ліття місцевої читальні „Просвіта". На святі виголосив промову др. Іван Брик, голова „Просвіти" у Львові, крім цього говорило ще кількох бесідників. Водночас відбулася в читальні вистава книжки.

Приєднуйте нових передплатників »НАШОМУ ЛЕМКОВІ«, бо часопис — це сила, яка найкраще свідчить про свідомість народу.

Лемківські справи

Від якогось часу ми тут на Лемківщині бачимо ще одну облуду і підлість криницького »Лемка«. Ото від приїзду Апостольського Візитатора з Риму і за весь час його побуту в краю, криницький »Лемко« змінився, бо за той час не помістив ні одного нападу на священство. Здавалося, що він вже покинув свою собачу роботу, та це тільки здавалося, *бо горбатого вже і могила не* (випростає) поправить. Скоро тільки Ап. Візитатор опустив наш край, зараз в »Лемку« появилися напади на наше священство, як також і на Епископа — видно, що без того він вже жити не може. Тепер по іменованню Ап. Адміністратора Впр. о. В. Масцюха, насувається питання, чи »Лемко« дальше буде оклевечувати священство, яке буде дальше на Лемківщині? Чи Ап. Адміністратор зареаґує на сю обиду свого священства, і чи »Лемко« послухає? А як не послухає, що тоді зачнеться? От такі і тим подібні насуваються питання всім тут на Лемківщині. — Нового Ап. Адміністратора москвофіли з під стягу »Землі і Волі« приняли нерадо тому, бо кажуть, що він не уділявся в їхньому політичному житті. Зрозуміло, що священик, а до цего вчений не міг брати участи в політиці банкротів, які процяндрили народне майно і воно пішло на бубон. Цікаво многим, як новий Ап. Адміністратор відноситься до всего українського, а головно яке становище займе до української справи на Лемківщині. Про цего ученого тим самим і поступового священика не будемо нічо в тій справі казати від себе, бо про це він прилюдно вже сам сказав в 3 ч. »Ниви« з 1934. р. на 83 стор. так: **»В дійсности Лемки є своїм говором, звичаями, ношею, вдачею, найдальше на південний захід висуненим українським гірським плем'ям, хоч може більше, чим інші українські племена, виказують побутову відрубність«.** Для нас це вповні вистарчає, що сказав цей учений священик-лемко про лемків і то в »Ниві«, лише не знати, що на таке скаже криницький »Лемко«, і чи для него то вистарчить?

Дуклянський.

Використовуйте зимові вечорі на спільне навчання, поборюйте неграмотність: не сміє бути у Вашій Рідні ані одного неграмотнього.

Переломові дні в історії України

22. січня — Україна понад усе!

Січень 1918-го року. З півночі наступають на українські землі большевицькі банди. Україна в стані війни з Москвою. Не з царською Москвою! Царат не існує, царат розторощений. Війною на Україну йде нова Москва, червона, та, що досі облудно проповідувала: „Самоопредєленіє вплоть до отдєлєнія!".

На Україну звернена увага цілого світу. В Берестю йдуть мирові пероговори з центральними державами і бере в них участь окрема делегація Української Народньої Республики. 11-го січня вступає в офіціяльні взаємини з Україною Франція. Визнання Української Держави Францією та Англією — спонукали Центральну Раду, революційний парлямент України, зробити черговий крок вперед: проголосити самостійність Української Народньої Республики. І зробила вона це **Четвертим Універсалом дня 22-го січня 1918-го року,** сповіщаючи, що:

„Від нині Українська Народня Республика стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу".

В огні й бурі пробуджена Наддніпрянська Україна проголосила свою незалежність. Українська Держава стала фактом доконаним. На захист державности України перед північним наїздником стає цвіт нації.

Минув рік. Знову день 22-го січня. Знову на Софійській Площі в Києві зібралися непроглядні маси народу. Відбувається свято з'єднання, на якому оповіщується зібраному народові ухвалу Української Національної Ради в Станиславові з дня 3-го січня 1919-го року в справі злуки українських земель, що досі належали до Австро-Угорщини, з Наддніпрянською Україною та універсал Директорії.

І знову, як рік передтим, з півночі наступали на українські землі большевицькі банди.

А на Галицькій Землі цим разом йшли бої за Львів.

День 22-го січня — це дійсно, як зазначив незабутній проф. Грушевський, „великий, просто необчислимий у своїх наслідках перелом в історії України".

День 22-го січня цей перелом

—o—

ГОЛОС НАШОГО ЧИТАЧА.

Нам пишуть: читаю »Нашого Лемка« від початку до кінця. Мушу сказати, що я став іншим чоловіком. Мені на душі радісно стало, я відродився, бо все щось на серці залягало. Я тужив за чимось, шукав і найшов. Відколи »Наш Лемко« прийшов до моєї хати, став я сильним. Віра в майбутнє нашого Народу дала мені силу боротися успішніше з щоденними турботами. »Наш Лемко« став для нас лемків усім: школою, дорадником-учителем, братом-другом. — Засилаю двох нових передплатників для »Нашого Лемка«, бо незломно вірю, що не буде скоро ні одної української хати на Лемківщині, де би не читали »Нашого Лемка«. Тому всі візьміться до поширювання »Нашого Лемка«.

Бувший »господин«.

—o—

Присилайте нам свої спомини з часів, як примушували Вас коротати свій вік в Грацах, Сан Андре — Талергофах — складені на правді. Це історичні докази, тому цінні.

Подяка

Допомоговому Комітетові при Союзі Селянських Спілок у Львові, вул. Міцкевича 7.

Хвальна Редакція »Нашого Лемка«. Просимо помістити нашу подяку.

За присланих нам через Союз Селянських Спілок 100 зл. (сто злотих), яко допомогу потерпівшим від повені літом минулого року складаємо сердечну подяку.

Ми вповні зрозуміли Ваші братерські почування і тішимося тим, що Ви нам подали руку.

Дай Боже, щоб ми собі так взаємно помагали.

Рівнож дякуємо всім жертводавцям, котрі хоч так тяжкий час, прийшли нам забутим в далеких горах з поміччю, не великою, але для нас милою запомогою.

В імени всіх запоможених складаємо всім щиро лемківське **»Боже заплать«!**

Святкова велика, дня 9. січня 1935. р. Комітет розділювання допомоги.

Драньо Миколай, Майхрич Миколай, Нестер Іван.

„Свій до свого“

Український гріш в українські руки

В салі Народньої Торговлі в Сокалі відбулася анкета в справі клича „Свій до свого“, полученa з показом виробів українського промислу. Саля була набита. Погляньмо, як виглядає ця справа у нас на Лемківщині. Українське громадянство давно зрозуміло вже на Лемківщині, що здорові, народні думки про заснування своїх торговельних установ — це одинокий лік збутися чужих посередників— ворожо настроєних до українського життя в Карпатах. Днесь вже годі заперечувати, що українські села на цілій Лемківщині,—хто не вірить—хай піде від Волосадки здовж Карпатами, ген аж за Попрад ріку, Дунаєць — стріне чисто українські села! — що ці села горнуться радо до всього, що своєрідне, українське дороге, давно бажане. Одначе само село покищо безпомічне. Справді вкрита українська Лемківщина сіткою кооператив, але центр, осередок життя—місто доволі часто не має українських установ, складів, крамниць, де міг би український селянин набувати товарі, привозити до своїх кооператив. З повним довірям відноситься українець-лемко до своїх товарів, хоче їх купувати, хоче, щоб українське майно, стан посідання на своїй батьківській землі закріплювався, щоб вкорінювався, бо це принесе користь та дасть працю безробітному українцеві. Українець-лемко поможе кожному, хто прийде в гори з рідними завданнями. Дало себе обманути українське село в Горличчині, як засновано кооперативну крамницю в місточку Горлицях, не жаліло своїх датків, щоб вдержати це торговельне підприємство, і яке скоро завалилося через несовісну працю „москалів“. Рівнож в Ліську зійшла на манівці „Нива“, бо її брак було ідейного проводу. Тут мало українське село ще один доказ, що московські проводирі дбали завше про свою наживу, а ніколи не бачили про добро селянина. Таким все байдуже, коби лише торочити народнє майно. Хто загладив сяніцький „Бескид“?—Також московські лизуни, що пили та їли, а нарід послідню кервавицю від уст собі віднимав, давав, щоб ратувати промислове вогнище в місті. — Кажемо „московські“ — бо така є воля наших братів українців на Лемківщині, які доказують це словами та сотками листів, що кромі горстки завмираючих москалів, немає вже днесь в українськім селі на Лемківщині других—**тільки чисто українське населення**“ Цей саме український нарід домагається в скріпленню свойого стану посідання оснувати негайно свої народні промислово-торговельні осередки в містах і місточках на Лемківщині. Можливо, що в других сторонах, де живуть українці тяжко було та не могли вдержатися кооперативні гуртівні, одначе на українській Лемківщині, де українське село домагається цього, мусять повстати такі міські кооперативи, склади українських товарів та продукції. Берім це з чисто купецької сторони: горлицька округа з дооколичними селами числить під теперішню пору 18 тисяч українського населення, грибівська округа 9 тисяч, мушинська 22 тисячі, короснянська 9 тисяч, дуклянська 14 тисяч, риманівська 17 тисяч, сяніцька 22 тисячі, балигородська 15 тисяч, ліська 23 тисячі, динівська 15 тисяч, лупківська 12 тисяч, стрижівська 6 тисяч, буківська 14 тисяч, разом — 196 тисяч; припустім, що як тільки десятий буде купувати свої вироби в своїх заснованих українських торговлях—тижнево лише за 1 злотий, тоді місячно буде 19.600 зл. обороту, а це дасть 411.600 зл. річно. Берім дальше, що піде одна трета за вдержання прислуги, винайом пристанови, хати, податок, патенти і т. п., тоді лишиться український гріш в українських руках; буде село полагоджувати свої потреби в українських крамницях, витремо чуже марево в українських земель.

Не сміємо довше сидіти зі заложеними руками! Знаємо, що находиться в кожнім місті на Лемківщині гурток ідейних одиниць, гони повинні без викрутів, без умивання рук братися до народньої роботи. Хліба щораз більше не стає!.. Боятися Соловків— не має основи, бо жорстоку, тернисту дорогу до кращого завтра, до мети й другі — сьогодні вільні народи жертвами вистелювали; ірляндці коротали свій вік в тюрмах, зі сербів дерли шкуру турки, швайцарців гнобили австрійські посіпаки, поляків гнали на Сибір, фінів та других народів голодом морили, але тверда воля, рішуча постанова вивела ці народи на вільний шлях.

Нам не вільно грішити лінивством, недбалістю, як хочемо засісти в колі вільних, ніким непоневолених народів! **Не сміємо байдуже марнувати покликання — бо як в молитві „амінь“, так без творчої праці будемо все на наших батьківських землях сліпим оруддям в чужих руках.**

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

По кількомісячній недузі померла 26. X. 1934. р. в Форд Сіти, Па. в Америці — **Юліянна Зубик,** дружина Ореста Зубик, мати Павла і Володимира Зубиків. Похорон відбувся в понеділок 29. жовтня 1934. р. при українській Церкві Пречистої Діви Марії у — Форд Сіти, Па. при величавім супроводі громадянства.

Покійна належала до Товариства Січи від 63. Українського Національного Союза, все тямила про долю залишених братів в Старім Краю; родом зі села Лужок долішний — (Галичина), приїхала до Америки ще в діточих літах з рідною, що живе тепер в місті Детроїт-Міхіген. Осиротила передвчасно — бо у своїй весні 27 літ — двох нелітних синів-сиріт та мужа. Вічна Їй Память! — Щирі вирази співчуття складає передплатникові п. Орестові Зубик, Редакція і Адміністрація »Нашого Лемка«.

Заклик Музею Визвольної Боротьби України в Празі. Музей гаряче закликає всіх — і організації і окремих осіб спішити з пожертвами на будівлю Українського Дому в Празі. Настав ювилейний рік десятиліття Музею, що має принести йому власний музейний дім. *Здійснення цього залежить* від кожного з нас. Кожен мусить дати свою пожертву, організувати збірку в своєму товаристві й серед знайомих. Кожен має подбати, щоб та організація, до якої він належить, також стала учасником великої національної справи наших днів. Ні від кого не вимагається непосильних жертв — хай кожен дасть лише стільки, скільки його спромоги. Але хай дадуть усі й разом. Наспів крайній час!

Пожертви посилати на адресу Директора Музею проф. Д. Антоновича.

Степан Руданський.

Холодно

Сидить голий циганчук,
Аж мало не плаче.
— »Тату! — каже, — холодно!
Зуб за зуба скаче!«
А той йому поясок:
»Та на, не журися!
Коли тобі холодно,
То піддпережися!«

ПО ЙОРДАНСЬКІМ СВЯТІ

Свято Йордану у Львові

Традиційне Свято Йордану у Львові, як минулими роками, так і цього року відбулося з усією величавістю при масовій участі вірних. Чину водосвяття доконав біля криниці в ринку Преосв. Н. Будка в супроводі численного духовенства. Підчас богослуження співав добре вишколений хор богословів.

Після водосвяття відбувся довкола ринку процесійний похід під проводом Преос. Н. Будки, що кропив вірних свяченою водою. В тому поході йшли процесії пооди ноких львівських церков під проводом своїх священиків.

Свято Йордану в Перемишлі

Свято Йордану у Перемишлі відбулося дуже величаво. По архиєрейській Службі Божій пішла з катедри процесія і маса народу на Сян під проводом **Преосв. Кир. Йосафата** в супроводі численного духовенства, де посвятили воду. Одночасно уладжено окреме Свято Йордану для вояків.

Православних не було на Сяні.

Водохрестя в Сяноці

Свято Йордану в Сяноці відправив торжественно новоіменований **Апостольський Адміністратор др. Василь Масцюх** в присутності численного духовенства о. пароха Константиновича, о. Полянського, о. Венгриновича, о. Білинського, о. Романкова, о. Кузьмінського, о. Підгарбія з Вільхівця, о. Мигаля з Сянічка.

Свято зачалося торжественною Службою Божою в парохіяльній церкві.

По Богослуженні вийшла з церкви процесія, попереджувана компанією війська з музикою на чолі, що цілий час грала колядки. За ними йшли делегати місцевого „Стшельца" зі своїм прапором і церковні хоругви. Процесію замикав ап. адміністр. др. В. Масцюх, за яким ішли представники влади й вірні в числі 5 тисяч люда.

На Сяні вирізано в леді хрест і тут доконано торжественно Водохрестя.

По торжестві гостив всіх гостей о. парох Константинович сніданням; на ньому були присутні всі представники й запрошені гості.

Вечором відбувся концерт в "русскому" „Народному Домі"; перед домом поставлено браму з написом „Витай нам, Владико" і прибрано державним, папським і московским (прикольорним прапором). Концерт перетягнувся довго в ніч.

Як довідуємось, ап. адміністр. о. др. В. Масцюх іменував того дня місцевого пароха о. каноніка Константиновича архидіяконом Капітули.

Нова мудрість.

Хоч в „Нашім Лемку" немає місця на „терлефейки", одначе, це що пише „Greko-katolik" (опікун лемкополяків?) варто передрукувати.

В ч. 5. того „Gr.-kat." „усталив" якийсь там „визщий мудрагель" статтю під наголовком: „O czystość greckiego obrządku". В тій статі доказує, що як тілько ми приняли віру християнську то відразу: „obrządek słowiański przybrał za Bożem przewidzeniem i wolą charakter tego kraju, to jest polski, w cerkwiach były organy, śpiewano suplikacje, polskie pieśni do służby Bożej, używano dzwonków (днесь кивають пальцем), kazania w cerkwiach po wsiach i miastach były tylko po polsku, a nie w chłopskiem narzeczu „żargonie".

Ваню, чуеш? Твоя мова до проповідання слова Божого не надається!

„A księża ruscy nawet „Ojcze nasz" odmawiali po polsku". „Панове грабйове" давали „w swoych mańetnoszczach" грамоти „z prywyłeamy" на виріб... wudky y pywa" кілько „лем" їм було її треба. А ключі від церкви жид тримав. З того зовсім ясно, які могли бути порядки. Ми знаємо, як давно було і хто тому винен.

Дальше — той „мудрагель" пляне: „Cerkiew musi wrócić do dawnego stanu czystości obrządkowej"... — Бідаку! Хто так „мажи" мусить знати, що милиться! Ми, лемки, мусілиби тоді перероджуватися в пралісах. Та нам не хочеться! Най ними зробляться тоті, що „będą się modlić po lasach i stodołach". Се як-раз для таких „той поврут" Ми дякувати Богові живемо в XX. століттю. **(Бувший господин).**

ПОКИНУВ РІДНЕ СЕЛО.

По різдвяних Святах виїхав до Америки п. М. Дудра, студент філь. На поручення влади мусів покидати рідне село Гладишів. Тьма народу пращала його з плачем, бо це ідейний працівник, грудився над піднесенням освіти між нашими братами селянами. На цій новій дорозі життя, бажає залишена рідня п. М. Дудрі всего найкращого, як рівнож просить ніколи не забувати про долю залишених братів. Помагай Бог!

Нашому землякові в Америці

Щирий привіт шлють читачі „Нашого Лемка" нашому братові композиторові М. Гайворонському за прислану та присвячену нам лемківську коляду. Ми лемки співаємо з одушевленням всі українські пісні, співанки, зокрема любимо та кохаємо наші лемківські, бо вони нас при нашому Народі держать. Ми українці лемки почуваємо себе на рівні з усіми Братами зі Сходу, нас лучить одна думка, один шлях-мета. Окремої дороги ми не бажаємо! Кличемо всіх Братів, держатися любої матірної мови, давніх звичаїв, плекати народне мистецтво свою українську культуру. Лихоліття мине; нас віками ломили, крутили нашу душу, одначе живого Народу ніхто не зведе на манівці. Цих кілька щирих слів шлють читачі „Нашого Лемка" нашому братові композиторові М. Гайворонському в Америці, щоб коротші були Йому дні в ожиданні Рідної Хати!

Страх має великі очі

Жидівські кати, які запаношилися на найкращій землі на цілій земській кулі — присіли золоті лани України, вивезли останню нитку, послідне пірєчко зерна з України, щоб вдержатися—не находять стриму в своїй дикунській роботі. Серце й душу вирвали Україні найгірші підлюки-звіри, огидне московсько-жидівське племя — яке по словам своїх старозавітніх валить усіх богів світа, щоб стати вибраним народом над другими народами — бо, як пише фінляндська преса, що у звязку з убивством Кірова розстріляно досі 109 осіб, а тисячі тамошніх та всіх галичан (знаємо, що багато за райом кинуло рідні сторони, тепер покутує свою нерозвагу в льохах Г. П. У. (Государственное Правительственное Учрежденне — історія не тямить ще такого лайдацького дикунства — звірства!). Тимчасом це вбивство совсім не політичне. Ніколаєв вбив Кірова, бо той звів його жінку. Рівнож деяким доморослим галицьким большевикам здається ще сьогодні що лише „така" влада вирве село, дасть йому кращу долю — Хай тоді манджають — тепер замерзнений Дністер — легко його перейти — Підіть жидівські любителі в обійми раю — чого ждати? Льохів ще стане! — Час прозріти, бо вже більше не буде московських дарів!!! — які побирало багато московських наганячів на Лемківщині за свою підлу працю.

Живий живе думає

Перебуваючи два літа в Кракові, мав я багато нагоди, щоб за цей час обійти всі краківські костели і уважно прислухатися, голошеним там проповідям. Не забув я і про нашу церковцю. Отож у всіх тамошних костелах зауважив одно: З кожної проповідальниці попри слові Божім „аж переливалося од мілосьці ку ойчизьне". Всі ксьондзи, котрих я проповіди слухав на випередки научали, як має поляк „міловаць свуй наруд". І диво! Я ніколи не чув, щоб якийсь „обиватель" проти цього запротестував.

Днесь, як на нашій Лемківщині підносять москвофіли „вреск" проти наших священиків, „бо политикують в церквах", приходять мені на гадку проповіди краківських ксьондзів.

Що це є? — думаю.

Чи може, польські ксьондзи мають „монополь", побіч слова Божого з проповідальниці—голосити любов.

Чогож розкричались москвофіли? Дячого вас тота „Україна" так гризе? Дайте ви нам іншу „ясну ідею", то підемо з вами. Маєте? Яку? Неділимая?.. Брехня! Це „сліпа ідея", котра ніколи не сповниться! Чуєте ребята? Несповниться! А може хочете збудувати „Самостоятельну Русь". Гаразд! Бодай була „о своїм". Та шкода про це говорити. У вас „на таке" ідеї нема! Слухайте! Ви усякої „масти" „кроюс" хруні. У вас жадної ідеї нема! О, Господи! Я согрішив!— Таж корова—звіря, а має ідею — „повний жолоб". Чиж ви були би гірші, як корова?

Таж ви маєте голову, дві руки, дві ноги (хвоста не маєте, правда?) тільки ви сліпі і глухі. Та всеж таки ви люди. Слухайте, що хочете від наших священиків? Чи забороните їм голосиги любов до свого народу?

— Иги! — скаже читач.—„Та они лем хтят найби о Україні не кричали, о „русских" тоби їм не спирали кричати, кілько би лем влізло".

Такето вей, а да! Юж сте дома? А як ви „дома", то знаєте, що шкода про „неділиму" і думати. А що доперва про неї голосити в церкві. Сеж було би божевілля!

То деж в такому разі кацапська ідея? Як корови мають ідею, то і москвофіли мусять щось думати? — „За всяку ціну, шкодити українцям в дорозі до мети". Се ідея кацапів! Се, їх хліб насушний! Від тої ідеї невідпекаються ні сіном, ні січкою. Це ясне, як сонце! Хто мав би надію, що кацапи „врозумляться"—о, то був би бідний такий чоловік, та ще бідніший був би той, хто думав би, що „крик" москвофілив, спинит Націю в дорозі. Ні! Хто зіпре рух всесвітів? Хто спинит схід сонця? Хто наверне воду горі руслом рік? Хто?.. Нічо нового під сонцьом. Як проповідали польські ксьондзи „мілосьць ку ойчизьне"—так і будуть! За це їх хвалять. Так і в нас попри слові Божім, хай з проповідальниць калатає мізок „крестіянов" голос, як грім „Бог і народ!" Бо як ніхто не годен заколотити ходу небесних тіл, так ні великий, ні малий ворог не спинить в поході українську Націю...

Живий, живе думає.

Мирон Лемигслова

———o———

Жертвам большевицьких звірств

Глянь на золоті степи Україні!
Колись це були хліба степи,
А тепер тая сумні руїни.
Глянь — це грудь її роздерта,
Чуги плач-зойк невинних;
Це плаче Мати-сирота!
Лячний зір підносить до небес,
В зоряній країні щастя-чудес
Помочі благає, простягає руки:
— Господи, відверни загибіль,
Скороти знущання, тяжкі муки!
Зішли Янгола з небесних піль,
В короні блесків, золотих шатах,
Вогненним хай палить мечем;
Дні світання-долю України —
Приспіши; її піднеси!
Довічне конання подай всім
Московським України катам ...

ют.

Помер Мачуга. У Ряшеві в тюрмі помер грізний бандит Мачуга, який мав на совісті кілька кривавих нападів у Ряшівщині. Його засудили на смерть. Він з тюрми втік. При втечі його смертельно ранено.

Кількома мовами говорять в Европі? Населення Европи говорить 120 мовами. Найбільше людей в Европі говорить німецькою мовою, бо аж 81 мільйонів. Російською мовою говорить 70 мільйонів, англійською 47 мільйонів, італійською 46 мільйонів і французькою 40 мільйонів. Решта населення говорить іншими мовами.

Всі пишіть, що діється у Ваших сторонах; *часопис — це зеркало життя й душі народу;* буде знати світ, що діялося, як живе та освідомлюється українське село в Карпатах.

До відома Української Парляментарній Репрезентації

Передплатники »Нашого Лемка« не одержують від довшого часу точно висилаших часописів. В селі Милику, Злоцькім, в Ростоці великій, в Ждині, в Полянах к. Грибова, в Красній к. Коросна, в Світниці, Пентній, в Ропі, Ропиці руській нарікають передплатники »Нашого Лемка«, що заплатили передплату за часопис та хочуть його читати, а ніхто не дістає »Нашого Лемка«, хоч все і точно висилається всім. В цій справі вислано ще в дні 3. серпня 1934. р. скаргу з 12. доказами до Міністерства П. і Т. у Варшаві під ч.: 141., одначе мимо цього тривають дальше недоручування, чи нищення часописів, які переходять добру та належну цензуру у Львові.

Як рівнож передплатник з Долини п. Шимбарк доносить, що від часу повені не бачив ще одного числа »Нашого Лемка«; тепер вислано йому всі числа за фрахтом, бо не доходять також реклямовані числа. Через це поносить Видавництво »Українська Преса« значні страти, бо мусить платити почту подвійно і тричі та часописи дальше недоручують. На домагання в дотичних почтових урядах збувають передплатників словами »що нас ваша газета обходзі«. Супроти такого стану конечне буде, щоб Українська Парляментарна Репрезентація подбала та захоронила майно передплатників, які за свою кервавицю передплачують часописи, — перед цим злом та евентуальним надужиттям.

СЕРДИТЬСЯ.

До почтового уряду в Н. прийшов Петро С., щоб післати гроші на передплату »Народньої Справи« та »Нашого Лемка«. Урядник перечитав (латинкою писане! бо інакше годі!) на чеку, що гроші шле Петро С... почав вигукувати: »Що за Петро — що за Петро — такого нима«. — »Та є — каже передплатник, бо таке »мено« дали на хрестї і так буду зватися до смерти«. Гроші таки надав, бо рішучість зробила своє. Так поступає кожний чесний чоловік, бо найгіршим народнім гріхом, є цуратися свойого імени та батьківської, рідної мови.

—o—

Геть з облудою!

(»Адзим'я без красла — Куковка масла«. лем. приповідка.)

Слухай »Лемку« з Криниці —
Пишеш лем самі дурниці!
Ти, як Юда вибраний,
Чинив зраду між горами.
Лакомишся на золоти
Для підлої, зрадливої роботи.
Гадаєш, що ті гроші,
То твої вічні розкоші?!
Лем, не думай сой »Лемку«,
Што на січку зімаш дакого підступом,
папотемку.

Ми твої стежки знаме —
Ми сой сами без тебе раду даме.
Не пхайся, Юдо, до наших хиж —
Ми тя не потрібуємо, як Карпати здовж
і шырш.

Ставесся на таляри лакомим Юдом,
То тя повлечуть за то перед страшним
судом.

Бо, як тя не було — того горя —
Сиплеться на нас, як з моря.
Гадаєш, як підводиш — брат на брата,
То твоя ґазета дашто варта?
І сина проти рідного вітця? —
Ми такої зарази не хочемо — ани коло
пацячого хлівця.

Ми і без тебе ґаздами будемо —
Не твойом руком на хліб змелемо.
Нумеру з хижи ник нам не здойме.
Бо твою »политику« гнес я вовк и скаден
фрас не пійме!

І. Б.

Несамовиті події

Щойно тепер по відїзді Ап. Візитатора з нашого краю, виходять на яв темні справки деяких людців тут на Лемківщині. Викрилось, що по селах до вітів ходили темні духи за громадськими печатками на письмо, в якім жадали, щоб з Лемківщини забрати священиків-українців. Знаємо з практики і з ґазет, що священики українці на Лемківщині є дуже люблені — і нарід часто посилав за свої гроші навіть делеґації до Перемишля до Еп. Консисторії, щоб їм не забирати цих священиків, аж тут раптом кількох зводителів виманчує від вітів громадські печатки, немов громада не хоче такого священика! Правда, що за підла робота? Але ще на тім не кінець. Знаю село в горлицькім повіті, де з таким письмом до війта прийшов знаний всім комуніст. Так, комуніст прийшов по печатку на письмо, що люди не хотять українця-священика, лиш »русского«. Цікава річ, що тут чомусь і комуністови залежить на укр. священики — а ще цікавійше, що в тім селі проти священика українця, ні **один чоловік** нічо не має. Цікавою річею є теж і то, що цей комуніст не застав війта в хаті, лиш його жінку (чи нароком таку хвилю вибрав, цего не знаю!) і коли вона спершу не хотіла дати печатки, то він опісля майже морально вимусив від неї.

Нехайже цей один випадок свідчить, як на Лемківщині збирано підписи і печатки проти українського священства — і це мабуть предкладали Ап. Візитаторови! Нашу духовну Власть просимо подати цей випадок там, де потреба, а ми про подробиці ще донесемо особисто.

В. З.

ОХОРОНЮЙТЕ ОВОЧЕВІ ДЕРЕВЦЯ

Найбільше шкоди роблять зимою в садах заяці. Найкраща охорона деревець перед заяцями є дротяні сітки, одначе вони за дорогі. Найдешевша і при тім практична огорожа є з вербової лози або ліщини. Такі огорожі бачимо при деревцях, якими обсаджені публичні дороги. Такі огорожі повинні робити й наші садівники, коли мають овочеві шкілки, а також високо-та низькопенні овочеві дерева.

Є городники, що помазують дерева ріжними вонючими мастями, думаючи, що тоді заяці не будуть обгризати кори. Але коли заяць голодний, то це не багато помагає. Він обгризе тоді навіть найбільш неприємно вонючу кору, щоб тільки ратуватися від голодової смерти. В тих місцях, де високо навіє снігу, заяць навіть перескочить огорожу, зроблену довкола деревець. Тому треба повідкидати довкола огорожі сніг.

Федькова ґазета

Як пщоли з улия, так в неділю висипалися люди з церкви. На дворі мороз такий, аж іскриться. Коло церкви ніхто не затримувався, ино чим борше йшов домів. Ішли поквапно і голосно бесідували. Я ішов з Феськом Загонистим. Зачали ми бесідувати і сесе і коно, а нарешті я повідам:

— Феську, пішлий но ти передплату на ґазету.

— На што, на што?.. На ґазету? Здивувався Фесько, як би я не знати о якім чуді повідав.

— Ага, на ґазету! кажу.

— Ба та на што мі ся ґазета здава?

— Як то на што? Як будеш читати ґазету, то довідашся, што в світі чути...

— Ге-е, што в світі чути... Та я і так знаю, што в світі чути, бо я їзджу за ґанделем по цілий околиці. Їду аж до Фришгака, Ліска, до Сянока, Коросня, Сонча, іщи Бог знай де... то все дашто цікавой довідаюся, навіт цікавшей, як з ґазети.

— Добрий, добрий! Але ґазета не лем о тім пише, што в світі чути. Пише і о іншім, наприклад: вчит господарити по новому...

— »Гос-по-да-рити«... Та хібяль я не знаю, як ґаздувати, — ци най там буде по твоєму »господарити«, жеби аж з ґазети вчитися? Хе-хе... іщи того бракуваво і так чвовек має дос суєти. Та мене навчив господарити іщи мій небіщик тато.

— Слухай Феську! Тепер інши часи настали, як були за небіщика тата, то й іначи треба господарити. А як будемо господарити так, як наши тати, то зійдемо на нужду.

— Е-е Петре, ани мі не бесідуй таких дурниц, бо не хочу слухати. Я повідам слово: мій тато їв хліб, хоц і ґазети не читав, а я не буду? Тепер тилько мудрагелів понаставало, што ґазети читают, але нам і так не любше, ино іщи гірше, як давно биво.

— Гвасьні, гвасьні! Длятого нам гірше, же іщи мало є таких людей, што читают ґазети. По інших краях то кождий ґазда мусить мати свою ґазету і їм любше поводиться...

— Дай спокій Петре! Я повідам, же за тот час, як маю читати ґазету, то волю забавитися, розвеселити...

— Но, то акурат ґазета може тя розвеселити, бо в ґазеті нераз є такі веселі річи, що можна насьмятися так фест.

— Йой, юж мя звіст зберат з твоєм ґазетом! Та я потрафю і без ґазети порядні розвеселитися. Як си принесу літру шпіритайкі, то ся так забавлю, же но-но! Розійшли ми ся. Навіть, — якто повідають — не гласці. Минуло від того часу пару тижнів. То та розмова з Феськом, юж мі гет до чиста вилетіла з голови. Аж вчера г вечер Фесько приходит до мене, звитався і повідат:

— Петре, на ти три злоти і пішлий їх до Львова, бо я хочу, жеби до мене приходива ґазета »Наш Лемко«.

Я лем очи витріщив на його; нич не ґварю, ино си думам: вей, а то

Віра в побіду дає силу

Як село Полонна постояло за свої права.

В сяніцькому повіті є село **Полонна,** яке отряслося вже давно з большевицько-московської язви. Його громадяни знають постояти за свої права, найкращим цього доказом є останні громадські вибори. Праця над виборами началася вже в половині жовтня м. р. нарадою, познакомленням виборчого реґуляміну та вибором комітету з 8. громадян. Зараз другого дня по нараді проголосив виборчий комітет відозву, подбав про свій льокаль, де урядував стало один з членів комітету. На нараду, скликану комітетом зійшлося 116 виборців і тоді устійнили кандидатів та повновласників листи. Виборчу листу зголосили вчасно, а повновласником вибрали Івана Миця с. Гната. Цю листу приняла влада, бо була важно зголошена. В дні 20. жовтня м. р. скликав комітет другу нараду, зійшлося 80 виборців. Запрошений комітетом др. В. Константнович, адвокат в Буківську, виголосив відповідний реферат.

Все було би відбулося в найкращому порядку, одначе найшовся такий, що не подобалося йому зразкове поступування комітету. І саме Михайло Лозик і старий війт Тимко Мицьо, знаний загально з того, що на кожному кроці ставив колоди в освітнім та кооперативнім відродженні села, почали кирпити. Він дуже ворожо відносився до оснування читальні »Просвіта«, виступав проти церковного хору, сварив на шкільні діти, що співають католицький гимн, заборонював співати українські пісні, противився заснуванню кооперативи, ганьбив дівчата, що співають на хорах. — На жаль є ще такі посіпаки в наших селах, одначе радіймо, що таких щораз менше, бо село прозріває та здорового, національного розвитку ніхто вже сьогодні не запре і не стримає, так само, як ніхто не закриє сонця, що дає життя всім живучим.

По довших намаганнях внесено протест проти неправного поступування деяких виборців. Сяніцьке староство узгляднило протест; проголошено нові вибори. Комітет подбав про порядок виборів, на яких був заступник старости зі Сянока — так що на 363 голосуючих, одержала українська листа 320 повних голосів, отже всі мандати на радних і заступників. Сам представник влади мусів признати, що перебіг виборів був незвичайно культурно переведений. Такто чесні громадяни вміють постояти за свої права. З цього бачимо, що сильна воля народу не має стриму та добивається завсе бажаного.

Мих.

—o—

АЖ СЕРЦЕ РАДУЄТЬСЯ.

Дійсно мило читати таке, що пишуть нам зі **Согорова** долішного: Наше село зачинає прозрівати. Молодь читає і передплачує часописи та книжки. Скрізь по селі чути наші народні та стрілецькі пісні. (Лемківська молодь не може наспіватися стрілецьких пісень!) Наші дівчата і — хлопці ходять в народніх-гарних вишиваних строях. На Христове Рождество ходили колядники по хатах з новітнім вертепом. Мило жити в такому культурному селі, де кипить просвітянська праця. За Согоровом дол. повинні піти теж другі дооколичні села, зокрема молодь, бо просвітна нива дає силу і радість до життя. Честь примірним громадянам і свідомій молоді — на новій дорозі до обнови села та кращого завтра!

»Чужий«.

—o—

Час прозріти!

— Де ви були — як вас не було — питався один сусід сусіда. Так само сталося в селі **Суровиця** к. Яличьк. Як всюди, так і тут були вибори. Суровичани показали, що вони вміють вибрати собі радних. Солтисом вийшов аж такий, що добре господарив в лісі, так що має тепер доходження в Прокуратурі в Сяноці. Ба! коли в Суровиці знов Палестина, »тверді русснаки« волїли жидів — і вибрали 4. жидівських радних, бо мало ще пішло селянської кервавиці в руді, ненаситні руки. Як прийде сабаш то ще й свічки »русснак« суне жидові засвітити. Жидівня торочить ліси, перемелює в Вернаївці — а ти лемку ще й за троти плати, або за пару ґрошів смикай до Мощанця на обрізки — бо це не твоя батьківщина! Аж соромно, що в теперішних часах таке діється — та вся вина — брак сонця-освіти! Читати треба, освідомлюватися, пізнати, де причина біди. Ворожнечою нічо не вдіємо, в організаційній-скупченій праці сила! І другі села були бідні, одначе спільною просвітою піднесли себе, скинули зі себе це рабське ярмо — галапасів та дармоїдів годі дальше живити та вдержувати на нашій батьківській рілі!

Сусід.

—o—

што ся з ним стало? Не давно ани слухати не хотів о ґазеті, а тепер посилат передплату. — Певно Фесько згаднув мої думки, бо зараз зачав так бесідувати:

— Тобі може дивно, што я хочу читати ґазету? — Но, то я ти зараз оповім, што мя до того примусіво. Колиси поїхав я до Сянока на торг. Приїхов єм, но тай нич, — шиткой в порядку. Аж спітков єм знайомого жидка. А — я... як ся маєш Гершку! — повідам. Што ту чути? А він звапара, жеби го там перун тріс, — до мене:

— »Што цюти? А смради з ґоїв цюти«!

— Йой, аж єм підскочив! Аж мя рука засвербіва; таку мов єм охоту дати му пару разів по писку. Але не хотів єм бревериї наробити. Пішов єм ґет. Ходжу-важу по місті; нич не ґоден купити. Жидівской шинкой дорогой такой же страх. А нашей туней-туней... за півдармо капцюхи беруґ; як сами хотят. — Знов здибов єм ся з єдним знакомим. Зачали ми бесідувати. Отак раду-раду і о тім і о сім... Дос што я звідовся: Може знаєш, коли тот крізус трісне? Коли буде люпше?

— »Коли? А хтоди, як ся будут свині коволи«!

Аж єм ся розвостив. — Што знов до фраса! Нич негоден дізнатися; ино звідайся дашто, то каждий сьміється з чвовека.

Поїхов єм домів. По дорозі дігнав єм якогоси подорожного і взьов єм го на віз. Што він мі-на оповідався — то страх! То бив мудрий хлоп; він пів світа пообіздив. Бив ґ Франції, ґ Німцях, на Чехах й іщи деси, але мі юж тото голови не тримався. Дос што повідов, як по тих краях, де він їздив, то люди інакше господарять. Наприклад ґ Німцях, то кождий ґазда має ґазету, тото што вичитат, то зараз в себе практикує. І добрий їм поводится, хоц землі не більше мают як і ґ нас, ани земля не любша.

Так мя тото шиткой зацікавило, аж си мишлю: пішлю передплату на ґазету і буду прібувов господарити по новому. І юж більше не буду звідувався, де што чути, коли буде любше, ино сам повім не єдному, што цікавого пише ґазета.

Петро Попередний.

—o—

Вирівнюйте свою залеглість за часопис хоч і найменшими квотами, але точно, тоді й такі найдрібніші вплати у великім числі дадуть нам змогу надалі виконувати дуже важну освіту та конечну для добра Лемківщини культурну працю! Поширюйте „Нашого Лемка", від хати до хати його подавайте. Спішіть з передплатою, вишлемо Вам другу лемківську читанку, яка вже складається та буде ще вартісніша. Всі на фронт поширювання здорового слова!

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ПРО »РІДНУ ШКОЛУ«.

На основі арт. 13 розпорядку Президента Річпосполитої Польської з дня 15. березня 1933 р. (Д. З. Р. П. ч. 22 з 31 березня 1933 поз. 162) не треба окремого дозволу на збірку у приватних льокалях, серед осіб знайомих особисто тому, хто збіркою займається (уст. е). Так отже не треба дозволу на збірку в гостині, з нагоди весілля, уродин, імянин, чайного вечора і т. п., якщо той, хто збирає, бере датки лише від осіб йому особисто знаних.

Надходять мясниці: дні весіль і забав. Отсею дорогою звертається Головна Управа Т-ва »Рідна Школа до всіх людей доброї волі, а особливо-ж до нашої молоді з проханням використати кожну нагоду і між знайомими збирати та посилати датки на рідношкільні цілі найрадше прямо на адресу Головної Управи Рідної Школи у Львові, вул. Словацького 14.

Хто відгадає?

Ішов дід з банщь,
Нес сой девять палиць.
На кождій палиці девять сучків,
На кождім сучку девять гнізд.
В кождім гнізді девять кіток,
Під кождою кіткою девять котят.

Хто порахує та відгадає, кожний від нас гарну книжечку має. (Вишлемо другу частину »Історії України«). З розв'язкою просимо слати дописі та списки адрес таких, що ще не читають »Нашого Лемка« та хочуть його передплатити.

НЕ ПОСИЛАТИ ГРОШЕЙ В ЛИСТАХ

В почтових урядах вивішено осторогу, щоб не пересилати грошей у звичайних і поручених листах, бо це заборонено Міжнародньою Почтовою Конвенцією. За пропажу таких посилок почта не бере відповідальности.

ЧЕРЕЗ ГРОШІ.

В селі Зизнові, коло Ряшева застрілився молодий парубок, бо не мав грошей на весілля. Гудаки прийшли до його хати грати та його найшли в пивниці мертвого. Зинов другий посварився в тім самім селі — бо не міг погодитися з своїм батьком. Все це познака — як зле виховують батьки своїх синів, бо жалують їм ґроша на добру книжку та часопис. Людині кромі їди треба ще освіти — корму душевного. Хто не читає — той не думає.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Панько Щерба, Ростока в.: зачекаємо — за це приєднайте нових читачів та подайте нам їхні адреси. Часопис будемо слати. Здоровимо.

Вп. Ю. Крупська: годимося, за побажання Сердечно дякуємо!

Вп. І. Ячківський: в цій справі внесено скаргу до Міп. Ц. і Т.; всі числа від повені шлемо фрахтом. Тут не наша вина, бо наша Адміністрація шле точно всім передплатникам наш часопис, зокрема пишемо отверте письмо до Української Парляментарної Репрезентації.

Вп. Анна Оліяр, Америка: пересланні гроші (26.25 зл.) зачислюємо на передплату для бідних з Доминці та Святкової Вел. В імени читачів бажаємо Вам кріпкого здоровля за Ваші труди та память про український нарід в Старім краю.

Вп. проф. Дроздяк: просимо подати свою адресу, бо п. Е. Калякука з Америки переслав для Вас 1 доляр; хочемо Вам його переслати.

Вп. Василь Гриценяк: реклямовані числа виєдано ще 20. 12. 1934. р.

Вп. Ст. Сорока, Лукачів: будемо посилати; просимо приєднати нових передплатників. Здоровимо.

Вп. Михайло Преца: »Купча корова« дуже гарне оповідання, одначе дещо задовге; хованемо на пізніше. Передплата заплачена по кінець 1935. р. Книжки вишлемо. Щиро здоровимо та просимо про нас не забувати.

Вп. М. Святковський: читайте: »Земельні добра на ліцитації«. Окремо в листі. Просимо нові адреси.

Вп. Тома Коляр, Америка: листа та пізнішу Вашу і Брата Григорія з Мохначки передплату одержали. Бажані часописи шлемо. Здоровимо Новорічним привітом.

Вп. І. Хомяк, Бонар: ще шлемо; на подані адреси вислано часопис. Дякуємо — не забувайте!

Вп. Юстин Ковальчик, Краків: передплату 3 зл. одержали, просимо прислати нам список адрес, там є багато лемків.

Вп. І. Бог., Поляни: віде; за бажання щиро дякуємо. Загадки передали »Золотому Колосові«. Пишіть, бо є у Вас таланти.

Вп. Іван Вільха: просимо вибачити, одначе п. Смерекапича вже немає, тому ми не знаємо, що сталося з Вашими віршами. Просимо дальше остати нашим дописувачем, за що згори щиро дякуємо. Передплату (1.50 зл.) заплатив п. І. Х., Львів. Святочне число вислано.

Вп. о. В. Ар.: 10 зл. одержали, записано на передплату до кінця вересня ц. р. на: Е. Кевич Пр., А. Филяк С., Т. Кащак П., Ф. Шевчик і Вашої Всечесности. Щиро дякуємо.

Вп. Андрій Тар.: заплачено 2 зл. Щиро здоровимо. Ждемо на »весілля«.

Вп. Василь Остров: всі числа від 22-го вислано. Дякуємо за подані адреси. Щирий привіт.

Дописі, які присилають нам непідписані, не будемо поміщувати; школа значків! Ми стоїмо в обороні правди! Лише злі часописи бавляться в піджмурки.

ЧОМУ ТИСНЕ НАС БІДА.

Михайло Жак з Ростоки повіз дерево цілу милю від своєї хати на тартак, щоб його продати та роздобути гріш на податок. Там давали йому за дерево 7 зл. 50 гр. Не продав; поїхав дальше на другий тартак (тартаків на Лемківщині — як звізд на небі!) — знову цілу милю. І аж тут заплатили йому за це дерери (4) злоті. Так то напрошуються наші господарі на свою працю, бо вже не найдеться ніхто, щоб узяв у свої руки торгівлю — промисл нашим гірським деревом. Доки ще так буде, що будуть насміхатися з нашої недолі?

НАПАСТЬ

На публичній дорозі причепився до повертаючого з Нового Санча, Івана Марковича з Нової Веси якийсь „бараба". І ні з того, ні з цього, порізав його ножем.

—о—

НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК

трапився Іванові Сопчикові, з Нової Веси. Йому поламало в лісі дерево ногу. А все пишеться про обережність при праці.

Куріть

тільки українські

паперці і тутки

„КАЛИНА"

Жадайте всюди

Брати в Америці не забувайте, що Ваша рідня жде на Вас, посилайте Вашим Братам на передплату. Не цей дає, що багато дає, але цей що щиро дає!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед авич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 4 (28)

Львів, 15-го лютня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Сяніцька земля Федьковичеві

Читаємо по різних часописах, що тут й там відбулися свята в честь Федьковича та академії в честь Грушевського, так само й наша Лемківщина не посоромила свойого імени та віддала поклін Федьковичеві.

По довгих стараннях та трудах, що тривали від 5-го грудня м. р., вдалося врешті філії „Просвіти" в Сяноці змінити постанову місцевого староства та добитися дозволу на уладження концерту в честь Федьковича та відсвяткування свята „Просвіти". В пятницю, цебто 11-го січня дав староста дозвіл. Здавалося, що супроти короткого речинця та неможности висилки повідомлень свято не вдасться, та воно перейшло всякі сподівання. Доволі простору салю заповнила публика місцева й дооколична. Особливо приємно вражала присутність великої кількости селян з поблизьких сіл: Сянічка, Дубрівки, Новосільців, Межибродя, Костарівець, а були також селяни з дальших сіл.

Виконання програми свята було без заміту. На програму склалися: вступне слово про Федьковича, його значіння та його ролю у просвітянській праці, виголошене мр. Л. Букатовичем, просвітянський гимн та пісні „Гуляли" й „Золоті зорі", відспівані сяніцьким хором під орудою дра В. Блавацького, продукції хору з Новосільців під орудою о. Ст. Менцінського, деклямація: „Устань Бояне!" маленької дівчинки та рецитація Федьковичевого „Празнику в Такові". Свято закінчив національний гимн, відспіваний усіма присутними з захопленням.

На закінчення треба додати, що це вже другий з ряду концерт у Сяніччині, де сільська публика перевищає скількістю міську. Минулорічний концерт у честь Шевченка й цьогорічний концерт у честь Федьковича показують, що національна свідомість на селі росте, що нарід розуміє та належно оцінює своїх геніїв-провідників, що зможе постояти за свої права, боронити свої культурні надбання.

Важне для повінян

Позички на зас'в і пашу

Державний Рільний Банк призначив один мільйон злотих трилітнього кредиту на закуп насіння та паші для тих господарств, що потерпіли від повені. Кредит буде опроцентований на 8 процент.

—o—

Велика повінь в Америці

В наслідок великих снігових опадів в південних сторонах Зединених Держав Америки вилила велика ріка Місісіпі та заподіяла великі шкоди. Багато сіл та місточок вода цілком знищила. Більше як 100 людей втопилося.

—o—

Чеські німці хочуть голосувати

Німецькі організації в чеському місті Карльові Вари, уладили минулого тижня велике віче та ухвалили резолюцію з домаганням плебісциту на землях, що граничать з Німеччиною. В цьому плебісциті німці на підставі права про самоозначення народів мали б заявитися, чи хочуть належати до Німеччини чи Чехії, подібно як це зробили сарські німці. Вістка про це віче викликала велику тривогу серед чехів.

Про населення України

Український Науковий Інститут у Берліні (столиця Німеччини) видав чергову німецьку книжку про Україну, проф. др. В. Кубійовича **„Розміщення населення на Україні"** з мапою.

Заходом тогож Інституту відбулося в салі (рівнож в Берліні) університету свято в память Михайла Грушевського для німців, на якому говорив куратор Інституту др. Антін Пальме та доц. др. Б. Крупницький; тиждень пізніше був німецький виклад „Становище та значіння української мови".

—o—

На Закарпатті

На Закарпатті засновано дві нові філії „Просвіти" в Тячеві та в Білках для іршавської округи, де відбулися вже її загальні збори, на яких заступав централю з Ужгороду інж. Ю. Пазуханич.

Читальня „Просвіти" в Ужгороді уладила академію у 100 літні роковини народин Марка Вовчка, української письменниці, що жила на Україні, реферат про її життя та діяльність виголосив проф. др. Володимир Бірчак.

В Мукачеві та других місцевостях ширіться здорове українське життя (читайте стор. 8).

—o—

Але-ж бо-то війти

Недавно у Львові відбувалися перед окружним судом розправи двох війтів: Владислава Каламаржа і Михайла Пашковського з Білки Шляхотської за дефравдацію громадських грошей. Каламарж вкрав 5 тисяч злотих, а Пашковський 500. Спроневірені гроші вони пропили. Тому, що викрито нові крадежі, розправу відложено. Гей, гей, Боже милий, де намножилося стільки чорних круків? Хоч риба від голови смердить. Тому треба все вибирати війтом чесних господарів.

Триста хоробрих

Хто і за що боровся під Крутами

30-го січня ц. р. минуло 17 літ — як у стіп Золотоверхого Києва наложимо буйними головами 300 юнаків-воїнів, що під Крутами загородили власними грудьми шлях червоній орді.

Щойно зродилася та воля і проголошено її словами четвертого універзалу: **самостійність, незалежність, вільність та суверенність Української Народньої Республики,** і враз посунули на Україну большевицькі банди під проводом царського жандарма Муравєва. Бо думав гордий кат, що ніхто йому не посміє загородити шляху на Україну. Твердо станули молоді лицарі до останку й не уступили ні на пядь, хоч кривавий піт заливав очі, хоч кріс летів зі знесилених рук, хоч холодний подих смерти десяткував ряди, бо їхнім кличем: **„Поступ вперед аж до побіди".**

Їх триста було; у холодний зимовий день 30. січня десять-кратно сильніщий ворог наступав на їхні окопи, що окопалися під селом Крутами у стіп Золотоверхого Києва. Зударилися дві сили. Одна сильна числом — але друга ідеєю. До останньої каплі крови. Впали всі до одного від московських штиків і куль на порозі світлого дня Волі. Лягли в бою, як вірні сини України — на полях під Крутами. Їх було заледви триста, що тільки почали вчитися військової штуки, а проти них стало шість тисяч московських большевиків, жорстоких ворогів України. Полилася кров українських героїв, одні впали на снігах убиті, інші попали в полон і їх замучили страшними муками. Лише кілька вратувалося, щоб донести страшну вістку...

Може там сьогодні голий степ, може тягають поломані машини-трактори... Але щедро перепоєна українською кров'ю Українська Земля не залишиться на віки облогом — вона зародить буйне-пребуйне жниво. Настане день і покотиться гомін Волі по Диких Полях, стануть в бій нові воїни.

300 хоробрих зпід Крут буде благословити їм зі засвіту на новій дорозі.

Як жиди обманюють?

В корінній Польщі арештували двох жидів, що багатшим, але темним господарям продавали „машинки" до побільшування паперових грошей. Щоби заманити до своїх сітей селян, давали їм по кілька правдивих банкнотів „на пробу". Селяни пускали ці банкноти в обіг і дійсно всюди в банках і на пошті їх принимали. Тод переконані, що дійсно машини добре побільшують гроші, продавали свої маєтки і приступали до „фабрикації". В цей спосіб жиди натягнули кілька тисяч селян на **2 мільони злотих.** Цей попросту жахливий приклад людської глупоти і жидівського ошуканчого бандитизму, повинен раз на все остерегти людей перед жидами.

—o—

Що нового в політиці

До Польщі приїхав прусський міністр ген. Герінг, а з ним кількох вищих німецьких достойників. Вони приїхали на лови, які уладив президент Польщі в Біловежській Пущі. Німецьких гостей дуже парадно гостили насамперед у Варшаві Про ту подорож знали вже наперед у Франції та ще минулого тижня французькі часописи помістили вістку, що ген. Герінг чогось нагло виїхав до Варшави. Очевидно французи тою поїздкою сильно занепокоїлися. — В бюджетовій комісії польського сойму виголосив дня 26. січня ц. р. довшу промову український посол З. Пеленський. Бесідник звернув увагу, що у Польщі збіднів нарід. Ціна на сіль безумовно зависока і обнижка 4 гроші на 1 кг. сірої соли не відповідає тепер шньому положенню села. Українське населення змушене вживати для себе соли, призначеної для худоби. Українське населення має купувати сіль, може навіть нею торгувати в дрібній торговлі, але не має права мати гуртівні соли. Українська кооперація мала 14 гуртівень соли, але тепер відібрано їй 12 гуртівень і залишено тільки дві. Сірники на українськім селі то дорогоцінність. Дійшло до того, що є спеціялісти, які вміють один сірник ділити на 4 частини. Вертаємося до давніх часів, коли на селі ходили з хати до хати позичаючи вогню. Осінню і зимою в українськім селі темно. Лиш денеде блимає світло, бо селянина нестати на нафту і сірник.

При посилці дописів просимо запучувати список адрес, буде ще кращий „Наш Лемко".

Лем без призирства

Ищи лем зарі завлікалися над селом, кой снувався крізь воронку сірий дим. Олена Васильцьова сніданя готовила. Такой розхомевкана повела за ланцок коня до пролуби, напувати. Корову то си пак при жолобі заворожит принесеном водом. — Надже ій хомевки, кет без чужой поле не ходить. А кой дакому не дячиться, няй ся не призерат.

— Ба, і чем не пиєш кіньска маро, лем ухами стружеш, головом вертиш і форкаш? Ищи мя до води завлечеш; так торгат ланцком.

— Воймя Отца! стерніський, як гейби наш газда. Юж шіст років, кой поїхав за границу, няйбив хоц словечком дав о ся описати, а не пропадав судним судом.

І німина, такий глупий кінь пізнавав, за вітром слякував, бо ани вода муся не дячила, лем заиржався, кет счув по ході питового газду. А рідна жена на вічейки одрицалася бідойки, вера Боже, што так!

— Ба, і чого позераш намя як на недовірка? Подь до хиж. Видиш, што то я Василь, а фурт очами жмуркаш, як кіт на челюстях.

Зякло серце Оленцине, хоц ани едного таляра не засвідчила од газди без тівки роки, бо всьой перецендрив на французійських салонах.

— Деж дітиска? — звідався Василь пак в хижи.

— Та кадиль котрой, по хижах з кудельов.

— Дос юж ем ся накуркяжив по тім світоцьку, тепер озмуся до ясучої газдівки.

І не гроку, кой лем першой сонічко пригріло святу землицю, крачав за плугом, придоптував грубу скибу, сам Василь цілу пустку передрапав, виволочив, вивіяв з пирію; своїми пазорами перетряс кожду грудочку зеїлі, пак засіяв збіжечком. Ник не важився в селі писнути словечко пронього; статочність всьой зробила. Васько і так нігда не пхався в чужу борозду, а кой не слав пінязів бабі, кому што до того! Певні мав на вібщині між кальвинами од гамби си однімати і всьой горнути бабі, живися з доброго житку розпаюдила, што й дяволи не дали би і пак раду. Бо баба — то фрас — годуй си пак козака, або даку иншу наштивіру. А Васько добрий газда, розум на клинци не вішат, лем придумує, бо земля має родити й на виховок і на прилівок. Два свіги не поїсть, вічизними не прогойнував, стане і букортям, як попідростають. Лем без призирства.

(Лешко Мотиль).

—o—

Чи і Краків прилучать до лемківської адміністратури?

Як відомо, у Кракові існує греко-кат. парохія з власною церквою та доволі поважним числом вірних, що належала досі до греко-кат. перемиської єпархії. По смерти останнього пароха о. Уруського місце пароха від кількох літ не обсаджене, а парохією управляє завідатель о. др. Хрущ, наш молодий історик. Цю парохію старався дістати ем. духовник польських військ о. Василь Кузьма, але проти його кандидатури заявилася поважна частина місцевих парохіян під проводом п. Сквиртнянського, внаслідок чого **епископ Коциловський** не помістив його в терні й ця кандидатура автоматично відпала.

О. Василь Кузьма в 1923 р. зголосився добровільно як перший до польської армії та по десяти роках з рангою майора та зі значною емеритурою залишився дальше в Кракові, не маючи зовсім наміру вернутися на рідну землю. Тішиться він протекцією свого колишнього шефа, ем. духовника ген. о. Незгоди, що часто бував з о. В. Кузьмою в домі його свояка п. Петра Цебровського в Романівці коло Тернополя. Через о. Незгоду о. В. Кузьма зискав прихильність воєводи дра Кваськевского, до котрого належало надання греко-кат. парохії в Кракові, але парохії там, як сказано, не одержав, бо не був поміщений у терні.

До цього саме о. Василя Кузьми звернувся тепер о. др. Василь Масцюх з предложенням співпраці з ним. У папській буллі, що покликує до життя лемківську адміністратуру та вичисляє всі деканати, про сам Краків нема згадки. Тепер серед наших кругів у Кракові кружляють вістки, що й краківська греко-кат. парохія має бути прилучена до лемківської апостольської адміністратури, чи навіть вже є прилучена та що через те віджили наново шанси о. В. Кузьми стати парохом Кракова, що при епископі Коциловськім було неможливе. Співпраця о. В. Кузьми з о. В. Масцюхом має йти дальше **і о. В. Кузьма, сам свідомий українець,** колишній сотрудник у Тернополі, **опісля при Преображенській церкві у Львові,** передбачений є на одно з важніших місць (здається, в духовній семінарії для лемків) у лемківській апостольській адміністратурі, якої адміністраційний та виховний апарат ще зовсім неналаднаний й щойно твориться. Які місця займуть москвофільські священики у цьом апараті невідомо, а навіть такий апарат буде тяжко зложити з москвофілів, бо молодших священиків москвофілів нема зовсім, **а старі москвофіли, в додатку з численними родинами, до нової відповідальної роботи ніяк не надаються.**

На заході там за Сяном...

На заході там за Сяном
У славних Карпатах —
Проживають наші лемки
У низеньких хатах.

Проживають наші лемки
На клині гірському,
І назвали землю свою
Таки по своєму.

Живуть лемки-українці
Між трьома ріками;
Гідність свою все шанують,
Бо є козаками.

Сусідують наші лемки
З трьома народами —
Були, є і будуть лемки
Вкраїни синами.

Торонто. В. І. Ч.

Подяка

Лемківському Комітетові Львів, Костюшки 5. і „Союзо і Селянських Спілок" Львів, Міцкевича 7.

В імени запоможених повінях і бідних лемків з сіл: Ростоки Великої і Крижівки — складаємо обом Комітетам через нашого друга, і провідника „Нашого Лемка" щире —„Боже заплать".

Ваша, братерська допомога 200 зл. (двіста злотих) впевняє нас, що живуть ще наші брати, котрі хоч самі також бідують — не забули про нас. Тому не скоро піде вона в забуття.

Ростока Велика 1. 2 1935. р.

За розділький Комітет: Шафран Петро, Головяк Дмитро й Петро Єдинак.

РАДІСНО ЗАСКОВИЧАВ

кр. „Лемко", приносячи новину, що львівського Преосв. Єпископа Бучка мали бл усунути зі становища.

Помаленьки!.. Не радій, сарако! Вже було би дуже „неячучо", якби чиясь „невидима рука" (?) усувала нелюбих с бі — наших Єрархів.

Преосв. Єп. Бучко перебуває тепер на відпочинку.

Чиї пальці мачаються?

Депутація з Турчанщини в апостокьського адміністратора о. д-ра В. Масцюха в Сяноці. На Йорданське Свято до Сянока виїхала з нашого повіту 12-членна депутація і просила апостольського адміністратора приняти під свою юрисдикцію турчанський повіт. Делегації проводив адв. д-р Сохоцький, який перед 10 роками виступив з гр.-кат. Церкви і перейшов на православіє та ще за життя своєї жінки звінчався з другою. Під проводом згаданого православного адвоката їздили: швагер д-ра М. Сохоцького В. Кущій, 4 старики-москвофіли з Турки і 6 селян з Явори, які в дні 29. серпня м. р. в Яблінці Вижній, де є православна парохія, оваційно витали православного архимандрита, котрий приїхав тоді зі Львова на візитацію тої парохії! Слід додати, що згаданої „депутації" ніхто не делегував і делегати дістали майже вільні залізничі білєти, бо замість 23 зол. заплатили за білєти всього 6 зол., ба, навіть дістали діети! Ось з якими то католицькими почуваннями і серед яких обставин явилася делегація з Турчанщини в апостольського адміністратора.

—o—

Зимові гаразди

В риманівських сторонах такі сніги, що трудно добатися до світа. Під селом Рудавка рим подусилися в замети коні Васька Страхоцького з Мимоня, що вертав з ліса. Є повно дорожників, народ гріє податки, але немає кому прочистити завіяної снігом дороги...

—o—

В 17-ті роковини проголошення незалежности України

В неділю 27-го січня ц. р. в дбувся у Львові святочний концерт в честь сімнацятих роковин проголошення самостійности Української Держави. Концерт влаштував Український Центральний Комітет Емігрантів з Великої України.

—o—

Кооперативи в Югославії

В цілій Югославії є 6.700 кооператив („задруге"), котрі разом мають 890.000 членів. Найбільше кооператив має Сербський кооперативний Союз—2.700, далі кооперативний Союз у Любляні—673. Словінці мають найліпшу кооперативну організацію і їх кооперативи найліпше тримаються й ратують своїх членів, бідних словінських селян у нужді. **Українці в Югославії мають три кооперативи:** кредитову кооперативу (касу) в Пряворі і Девятині та новозасновану господарську кооперативу в Каніжі.

—o—

Де корінь біди?

— Біда, йой, біда! — нар'кають газди, чіхаються за вухо, дують до пальців, „бо мороз заходить за ніґті“. А він, вовкулака про то не дбає, лем тягне „цомпель“ з носа та смудить по ґачах. Аж неодин з цього всього плюне на „шитко“ — та здається на Божу волю тай з дня на день попихає біду бідою. — Няйтам...

Тяжко „опамятатися“. Так бідькають господарі — та жадному й думка до голови не прийде, що по найбільшій части самі собі винні.

Має „няньо“ чотирьох синів та дві дівки. Ростуть на Славу Божу. Коли найстарший син (але неконечно), підріс й вже зачинає „ходити“ за дівками, а няньо уважає (або й треба, бо довги тиснуть), що сам вже не зможе ґаздувати — женить сина та записує йому ціле господарство. Другим синам та донькам записує „ґідний сплаток“.

Весілля справляє синові „фест“, бо аж тоді показується добре, „як гості обрігають хижу доокола“. — Інакше не тямили би. Та що в нинішних часах мало кому „стучуть в скрини гроши“ — то ґазда сой і так порадить. Висилиться, як тільки може, бо то раз в життю. Такий початок кінця.

По весіллю якийсь час живуть в якій такій згоді. Пізніше „приступить до них дябов“ — й між невісткою та мамою вибухає „офензія“ за — „припічок“. Щоб погодити обі сторони, треба би бути правдивим ґадукатом. Звичайно кінчиться ця офензія тим, що „старі“ відділюються. Няням, що недавно „не могли“ вже ґаздувати, нагло прибуває сили та беруться „обіруч“ до ґаздівки,

Нерідко няньо з сином процесуються, як два найбільші вороги. Брати підростають та стають завидувати ожененому братови. Не хочуть йому робити задармо. Та як роблять, то наче з мусу.

— Ти ґаде! Я буду на тя робив, а ти будеш паном! — прозиваються та зачинають ґаздувати — кожний для себе та по короткім „фраїруваню“ беруться таксамо до женячки. „Сушать“ братови голову та домагаються своєї пайки-сплатку.

— Рад, де хочеш, а давай! — При тім ще треба братови справити таксамо „ґучне“ весілля.

І, коли так оженений брат зробить усім братам та сестрам порядок — „то аж до місяця засміється“. Остає голий, як турецький святий.

Няньове тепер „вже направду“ не можуть ґаздувати. І на сина спадає обовязок доховати їх до смерти.

Няньове повмирають, треба їх „по християнськи погребати“. Людей почастувати. Бо кой „не зарие носом, то не помяне добрим словом“.

За той час обсідає „пляцового“ хмара бахурів, що скаче по хижі, як заяці. І знов це саме.

— Ось вам „законний“ образок лемківського життя. Корінь лемківської біди.

— Гей, гей! — А деж розум нянів? Деж братня любов? Деж єдність, згода? Чи згоріло, чи втопилося, чи де загубилося?

Господарство повинно бути як машина. Одна команда — одно виконання. Всі роблять разом — до купочки! Не розділюються, бо на лемківських господарствах означає це цілковиту руїну. „Дільба“ є початком ворожнечі.

Син, щоб няньови не було жаль розставатися з господарством, з приказуванням — радится няня в усім.

Це принесе батькови полегчу та не буде ворогувати на сина, що відбирає йому керму в господарці. А коли няньо зле порадить, незамітно омине поради. Жінці „замкне гамбу“, як зневажить нянів або забагато буде „кодкодакати“. Успокоїть й родичів, як неповинні будуть „присікатися“ до невістки. Брати знають, що як буде мати жонатий брат, то й ми будемо мати. Жонатий брат не забуде, що брати собі та йому роблять, тому винагородить їхню працю.

Пізніше, хоч й поженяться всі (весілля будуть робити сухі!), не забудуть про себе, а взаїмно та щиро будуть собі помагати.

На похорон — зійдуться всі та не тому, щоб попити, але на це, щоб померщому віддати останню честь.

А понад все — виховання дітей на громадян, але... „свого“ народу. „Своя книжка“ буде їм все під рукою. Як лемки будуть так провадити свої господарства, то біда тут не сміє бути.

Мирон Ломиголова.

Ви бачите, що пишемо про все, що Вам долїгає, тому дайте нам можність дальше стояти у Вашій оборони, тому вже відновлюйте цілорічну передплату.

Югася Филь.

„Зима“

Маленькі світелця довкола
Колишуться в вікнах самітно
Камфини лиш трошка...
Нема того світла багато,
Нема ще тих ясних вікон,
Щоб йдучи в темряву нічну
Горіли у сяйві іскор...
На коврах снігових заснули гори,
Зникає десь вечір слідами комфори
І білий, довгий серпанок зза скелі
Вінчає ніч тиху на свіжій постелі;
Беріжками цілуються зорі на горах,
Жене їх вітер і губить у просторах;
І натще надходить до гір у гостину —
Холодний мороз і двига в сповитті дитину,
На плечах зі собою. На овидах гори
Сміються й ховають у сутіні свої — імлу —
Скупала — колишуть дитину — зиму.
— Що сниться Тобі, Лемківщино ясна?
Що зорі сказали Тобі?
Вбіраєш на себе хутра подорожні —
Збудила з просоння хрести придорожні
Паносні, дівочі Тебе строї вдягли:
Кашміри, намиста й д'ядему сяги.
— В яку це дорогу полинути хочеш?
Скажи нам, скажи!
На коврах снігових заспалися гори,
Зникає десь вечір слідами камфори
І білий, предовгий серпанок зза скелі
Вінчає ніч тиху на свіжій постелі:
— Весілля їй сниться. Весілля криваве
На білі — голубі сніги. На зорі і сонце яскраве,
На співи і танці гучні. Весілля — весілля
З мечем злотоясним. З вінцем барвінковим в косі.

„Лапуфка“

Мабуть не багато має криницький „Лемко“ платних „подписчиков“, бо взявся на спосіб. Придумав таку штуку: Обнизив „пренумерату“ з 5 на 3 зл. річно, обіцює „премыу“ в случаю смерти члена родини „подписчика“, загибелі корови, коня. Лем на тото треба наперед зложити вкладку 2 зл.

Таку штуку придумав криницький „Лемко“. Чи таке йому поможе? — О, поможе, як рак свисне!

„Гнеска ажик ворони „на остирви“ видят, до чого веде „политика“ крин. „Лемка“.

— „Лемку!“ Хочбись ти нам давав „премыу“ не тилько за корови, кобили, кози, цапи „ы баранов“ — але й за всі миши, що квичать в стодолах — ларемно!

Фундатори! Шкода ваших грошей! Ліпше підіть за них до цирку потішитися блазнами.

Бувший господин.

„НАШ ЛЕМКО“ В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ.

Враження з театральної подорожі по Лемківщині

Дуже цікаві спостереження находимо в „Новому Часі“, ч. 11. починені підчас обїздки Українського Мандрівного Театру — директором цього театру п. Панасом Карабіневичом — з побуту на Лемківщині. Наводимо важніші місця:

Є в нас в Галичині закутина, до якої, на диво, ніодин з наших театрів не показується. Коли в Галичині маємо їх аж забагато, то на Лемківщині, де відчувається потреба доброго народнього театру, нема ніодного. Всі театри скупчені на маленькім просторі Галичини, ганяють один поперед другого, та вириває один другому міста, без огляду на артистичну солідарність і не зважуться поїхати туди, де якраз є потрібні.

Правда, на Лемківщині перебувати тяжко. Своїх саль, примішень у Вп. меценасів та Вп. отців нема і не має у кого дістати грошей на модерні постановки. Там треба з боєм брати салі, дозволи, а навіть право часового перебування. От, в такій то дивній країні наш театр цього літа перебував два місяці, даючи народні штуки „Маруся Богуславка“, „Гриць“, „Запорожець за Дунаєм‘, „Вій“ та „Тарас Бульба“. Що на Лемківщині є необхідна потреба нашого театру, доказало цьогорічне наше турне, яке пройшло з великим моральним і матеріяльним успіхом. Маючи запрошення від всіх міст, в яких ми перебували, приготовляємо на літо 1935 р. друге турне з постановою обїхати цілу Лемківщину, аж до закутин Нового Торгу, Санчу та Криниці.

Підготовляємо новий репертуар, де головний натиск ставимо на історичні штуки.

Багато Лемківщина чула про „Мотрю і Батурина“ та, нажаль, не маємо відповідних фондів на ці постановки.

Правда, при добрій волі, можна обійтися і без цих фондів, бо їх можна випозичити в інших театрах.

Тепер коротко перейду міста, де перебував театр на Лемківщині, й поділюся своїми спостереженнями в мандрівці.

Сянік.

Повітове місто, де є наші установи. Вистави давали ми в „Соколі“. Є тут Т-во „Просвіта“ та гарна „Нар. Торговля“, є Лемківський Музей. Громадянство носиться з думкою будови Лемківського Українського Дому. Цій справі віддався цілком меценас др. Блавацький і, думаю, що завдяки Його енергії та сильній волі цей дім скоро повстане.

Про загал нашого громадянства тут можу сказати одне: **забагато віддаються своїм приватним непорозумінням, а мало звертають уваги на головне** (підчеркнення Редакції).

Сянок є тепер осередком Лемківщини і найбільше загрожений з усіх боків. Треба це розуміти і стати до праці одною лавою, відкинувши на бік свої свари. Села навкруги Сянока є свідомі, чого доказом є щорічні Шевченківські концерти, влаштовувані „Просвітою“, куди селяни прибувають тисячами. Нема жадної салі в Сяноці, щоб могла їх змістити.

Ліско.

Повітове місто у віддалі 15 км. від Сянока. Відомі події в лісківському повіті на два роки замкнули були доступ театрові. Цього року дозвіл ми дістали. В самім місті нашого народу є дуже мало, **та зате села є наші й свідомі. Таке село, як Берізка, рідко можна зустрінути і в Галичині.**

Граємо в „Соколі“ при великім поводженню 9 днів.

Остання вистава „Тарас Бульба“ в будний день з'брала на селі більш як 300 селян та все священство з повіту. **В Ліску, в колишнім гнізді москвофільства, тепер і духа не чути в того москвофільства.** Їхня кооператива „Ніва“ збанкротувала, а зате наша успішно розвивається. Маємо тут читальню „Просвіта“ та гарний Драматичний Гурток. Прощають нас дуже тепло, запрошуючи не забувати приїхати якнайскорше.

Балигород.

З Ліска три милі дороги до малого місточка Балигорода, розкиненого в долині. В самім центрі місточка пишається гарний Народній Дім. Кооператива, завдяки невтомній праці колишнього УСС, директора Антонишака, розвинулася так, що є найкращою на Лемківщині. **Тут уперше на Лемківщині зреалізовано справді клич „Свій до свого“. Селянин, який приходить з села, перш-усього йде до кооперативи** Тут купує, читає газету, дістає пораду. Лише тут ви можете побачити таке явище: **як старенький священик гірськими дорогами 26 кільометрів спішать на виставу, аби не спізнитися.**

Виїздимо, витані громадянством яке запросило нас в літі на три тижні на відпочинок.

Ропянка.

Село коло Ліска, де є великі нафтові терени. Дали 5 вистав. Є читальня „Просвіти“ і гарний церковний хор.

Устрики Долішні.

Місточко по дорозі на Перемишль. Граємо в „Соколі“ десять днів при гарнім поводженню. Є тут Повітовий Союз Кооператив, „Просвіта“, Союз Українок та кооператива.

Аматорський гурток гарно розвивається і дає добрі вистави. Села навкруги мають читальні й кооперативи.

Відїжджаючи з Устрик до Добромиля ми з великим жалем залишали Лемківщину.

Панас Карабіневич.

Геть з темнотою!

„З ворожбицтвом та ріжними зашіптуваннями треба вже раз скінчити" — писали в „Нашім Лемку". Ой правда. Правда! Треба скінчити! Та і є з чим кінчити. Бо від ріжних забобонів аж роїться по лемківських селах. Годі повірити, щоб це що діється — діялося. Ось кілька примірів, до чого може довести темнота.

В селі В. захворів на ропне запалення горла Д. М. чоловік зі знатної родини; жінка його довідалася від сусідок, що на цю недугу: „треба на шию приложити ствіжий воловий відпад, то ся гнет прейде". Сейчас побігла до сусіда Н. Г. котрий має воли і ждала доти, аж віл випорожнився. Як тільки це сталось, завинула це до шмати та побігла і приложила тоту „медеціну" чоловікови на горло.

В іньшім місці дістала одна жінка запалення грудних зелізів. Та вона прикладала на грудь ще гіршу нечистоту. Друга жінка знову при митю підлоги скалічила палець і дістала затроєння крови. Лікар приписав лікарство. В міжчасі прийшов до тої жінки В. С. син передвоєнного москофільского діяча, і бачив, що вона має побандажувану руку, уважно розпитував її про причину хороби, і жалував її та поручив таку рецепту: „Приложте нечистоту, то вам тоту болячку заглушить"—радив смиренно „русский". Взагалі, між темнотою, на всякі зачервенення шкіри (рожі) поручається „такі оклади".

Чудацькі „преписа" знають поручати кума на всякі хороби. Що одна, то мудріша!

При нападі падавиці (хвороба св. В та) радят бити нападеного, „хтовди, як ним мече" таким прутом, що ним ще ніхто не був битий. Такий же „препис", як зімліє людина. Або нападеному падавицею радять сісти голою спиною на лице „то ся хворота встрашит і лишить". Та таке може зробити лише такий, що перший раз бачить такий напад. На мертву кість є такий препис: „Треба найти на цвинтарі гмерлякову кіст і ньом чухати по своїй мертвій кости, то она від того щезне". Великє довіря мают бачове. Не дай Боже, щоб кому щось згинуло. Сейчас рада: до бачи! Знаю кілька випадків. Одному господареві і то не звичайному, знає читати в церкві Апостоли, і є воюючим русским человєком, вкрав злодій гроші. Він лишає жнива, і біжит аж за Новий Санч до бачи. (80 кільометрів в обі сторони). Іньшому згинуло 600 золотих, Іньшому убраня. Всі вони удавалися до бачи, „бо їм хкаже в д еркалі злодія".

А такє чарування коштувало їх від 20—50 золотих і виставленя себе на сміх в селі. Трафляється і такє: Як комусь щось згине і т. п. купує свічку, пхає до неї шпильки і дає до церкви, „або даде до важнійшой каплиці" і вірить: „Як свічка буде горіти, шпільки розпечутся, і хтовди тому злодійови Пан-бг похрутит руки і ноги за мою кривду". Є ту люди, що знают ворожити і з псалтиря. І віруючі християни йдуть до такого ворожбита і „дают собі отверати псалтир". Це все, то лише маленька частинка з того свинства, що тут царює. І направду приходить час скінчити з тою язвою. Та я думаю: поки на лемківським тілі буде гніздитися москофільська спячка, доти буде тут панувати забобон. Бо москофіли навмисне так робят, щоб ми сварилися то на вірах, то на народностях і не ішли з духом часу, бо тільки тоді господини можуть нами гандлювати. А подумайте, що булоби, якби ми замість сварки взялися до правдивої освіти і вже раз одною лавою станули?

Лемко.

Тверезість веде до добробуту.

Щоб Ваші діти гідно використали свій юний вік

передплатіть їм обовязково

„ДЗВІНОЧОК"

ЧАСОПИС ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТИЙ

Піврічно 1·20 зл.
Річно 2·— зл.

Адреса: Львів, вул. Руська ч. 18.

Посилайте дописі про все, що діється у вашому селі

Завертайте на просту дорогу

Гарні команецькі сторони, бо мило там жити, дехто скажави, що й весело. Одначе нам цілком сумно робиться, як довідуємося, що в селі **Миків** є багато бідних господарів. Причиною їхньої біди брак освіти. Це довело до того, що тамошні темнякн-солтис і писар вибрали на радних без переведення виборів до громадської ради самих старих газдів до помочи, щоб безпечно придержувати село в темряві. На сором цілого села подбали, що жидюга ввійшов до ради, бо без його „пісаж і шовтис" нічо не знає. Таке то водиться по селах, де не читають українських часописів, бояться книжки-науки, в тяжкий спосіб бідують; хоч бачуть довколичні села, що скинули заслону з очей та закладають читальні, кружки, щоб разом боротися за кращу долю. Сподіємося, що молодь села Миків не піде слідами писарів і стариків і заверне з глухої стежки на простий шлях національного відродження. (С у с і д.)

Календарець „Готовсь"

Виданням „Українського Юнацтва" вийшла мала енциклопедія-календарець українського юнацтва **„Готовсь"** на р'к 1935., стор. 96, дуже багатий змістом. Тут находимо календарну частину, церковного, українського історичного та астрономічного календаря, пригадки громадянської праці, цікаві вісти з життя природи, одначе найцінніший цей календарець—бо його обличчя: „З Христом на Україну—готовсь!" Коштує тільки 20 грошів. При замовленню одного примірника треба прислати ще 10 гр. на порто. В-во (адреса: **„Українське Юнацтво"**, Львів, вул. Петра Скарги ч. 5) висилає найрадше 32 календарці за 5·80 зл. Кожний юнак на Лемківщині повинен набути собі цю вартісну книжечку знання. Два дні не курити — буде пожиток на цілий рік.

Кожний свідомий українець передплачує місячник

„РІДНА МОВА"

Передплата 6 зл. річно. 3 зл. піврічно.
Редагує Проф. Др. Іван Огієнко.
Адреса:
Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.

Не забувайте, що вже треба відновити передплату!

Поради та відповіді

Багатьох питає нас, як жити, бо всіх тисне страшна біда. Причину цеї недолі находимо в самих себе, бо хто хоче краще жити, мусить переходити на нові способи цілого господарства. Годі дальше так господарювати, як це чинили наші батьки. Чужі наради випереджують нас, ми остаємо дальше при тій бандурці та вівсині та ще й того не обороблюємо як слід. Не трудно — скаже дехто — писати таке — але де взяти гроша на нові господарські начиння, на свіже зерно — як і на камфіну не стає! Це правда, одначе, як довго не підемо всі новими дорогами, на позбудемося лихих старих привичок — „хто пізно стає — тому сонця не має" — так довго не випремо журби з хати! Українське село повинно вибрати собі кількох найсвідоміших господарів — створити свій господарський кружок. Не це не треба повволення, ні гроша, бо господарі будуть сходитися у себе в хаті, обдумувати, що нове завести в своїх господарствах, чого занехати. До помочі стане їм часопись — ми є на це, щоб дати раду і вказівки, тому всі повинні писати, що кому долягає. Ви платите за часопис на це, щоб навчав та писав, як поборювати і змагатися з різними обставинами. Соромитися не має потреби, бо ніхто не родився з розумом, тільки нерозважні бідують і бояться шукати правди. Ми хочемо, щоб всі — як один зверталися до нас зі всіми запитами, щоб праця йшла творча, здорова і корисна для народнього добра. Не вільно нам нехтувати нашого жіноцтва, бо хоч дивним дивом вдержується „поганський пересуд", що жінка менше вартісна від мужчини, одначе всі знаємо, що вона держить три вугла хати, бо розумна жінка веде хату, вдержує лад і порядок та є дорадником мужа. Також дехто, до кого добираються різні, страшать, записують, грозять, що читає і передплачує „Нашого Лемка" повинен передплатити на ім'я своєї дружини, тоді не буде галюкання і ходження по „уржендах". Бо чейже ніхто вам не заборонить освідомлювати себе та навчати.

Знов питають деякі з найдальших закутин, що минулого року потерпіли від повені, **як подбати про забезпечення берегів рік, що заливають рік-річно поля, сіножати.**

На це є при кожнім старості комітет для жертв повені, який має переводити такі роботи, визначувати окремі комісії, які будуть пильнувати, де які треба починити роботи, забезпечення, щоб охоронити майно загрожених перед новими шкодами. На це мають гроші.

— Петро Смоляк їздив по дерево до ліса і оба коні закулявіли,— як переїхав через ріку. Що за біда?

Лихо в цьому, що коні попересрзали та давно не були в тяжкій роботі. Це є хвилеве хромання, постоїть кінь, спічне в теплій — провітрюваній стайні та перестане хромати. Ноги треба втирати на сухо по кожній роботі, стайні держати в чистоті; корми подавати до чистих жолобів, поїти відстоялою водою. В погідні дні виганяти тварину на сонце, щоб не встоювалася. Зважати, щоб не було протягів. Все тямити, що з худобиною треба поводитися лагідно.

Як пізнавати вік корови?

В наших сторонах, закорінився звичай пізнавати вік корів та коней — по зубах. Що до коней, та ще нестарих — то так, одначе корову „збадати", то таки трохи незручно. Легче і ліпше є пізнати вік корів по рогах. У кожної корови ділять ся роги на дві частини, перша — верхня гладка і друга — долішня з обручок. Ці саме обручки завжди скажуть нам, скільки корові літ, бо кожна обручка наростає щороку. Як порахуємо обручки, треба додати до них ще 2 роки (то зн. верхню частину рогів, котра наросла від народження до часу першого отеління) і тоді будемо мати правдиву кількість літ корові, приміром: на рогах є 8 обручок, то числячи кожну обручку за 1 рік і додаючи до того 2 роки, бачимо, що корова ця має 10 літ. Чому ці обручки наростають якраз щороку? Діється це тому, що роги і ратиці постійно ростуть та набирають на свій ріст з організму корови деякі соки. Як довго споживає корова всі корми виключно для себе, так довго ростуть і роги, а як корова побігає і начне віддавати більшу частину корму на виноску теляти—тоді змінюються роги. Це видно з того, що верхня частина рогів далеко більша, чим щорічні обручки, хоч всім добре відомо, що теличка рідко коли скорше побігає чим за 2 роки. Вкінці доказом цього є і роги волів, бо на них немає жадних обручок, тому що їхній ріст нічим не припиняється.

С. В.

Чи подбала громадська Рада у вашому селі та признала для бідної дітвори-школяриків **річні передплати „Дзвіночка"? — В дітях наша майбутність. Гріш, виданий на освіту — це національний капітал!**

Діточі недомагання

Через брак окремої комнати тісниться ціла сільська рідня в одній хаті-світлиці. Через це наші діти не мають подостатком свіжого воздуху; рано палять в печі, дим залягає цілу хату, пече в очі, повно вогкости, нездорового випару (дусику). Цим всім насякає ціла хатня пристановка, одіж, їда. Найгірше, що з такої душної хати вибігають лихо вдягнені діти, а то й старші на двір, на мороз, перемерзають скоро, бо лихо вдягнені та не розумніють цього, що негодиться в тім самім убранні перебувати на студені, що в хаті. В зимовій порі лютують різні слабости, серед діточих громад. Дуже часто бачимо майже на півголу шкільну молодь, що тремтить на морозі перед школою, бо завчасу прийде на навчання. Дитина перемерзає раз, другий, зле відживлюється, кашель її замучує, залягає легкі; скаржиться, що її стрикає в ухах, голова болить, нежит запирає віддих. І лікар тут мало поможе, як не піймуть самі родичі-матері, що треба діти пильно берегти перед студінню, подбати для її про здорову їду та теплий — вигідний приодівок. Коли вже захворіє дитина, гарячкує, треба її покласти в ліжко, заопікуватися нею; не вільно казати, що слабість сама мине, як прилентала — так відлечеться; неодна рідня оплакує свойого померщого сина, — що через батьківську нерозвагу помер передвчасу. Як стрикає в ухах, не дає спокою нежит, дуже помічне є тепле напарювання виваром цвітовин сіна: над парою держати голову, щоб спітніла голова, зокрема вухо держати над лійком, яким накривається гарячий вивар, щоб пара входила до вуха. Знову при гузах на шиї, за вухами добре — прикладати наболілі місця вареним, теплим леном на молоці, завинутім в чистому полотні—хустинці. У декого повстають часто на шкірі боляки, вереди, чирякигнійники, тоді треба зладити собі з чистого воску, живиці та оливи (в однаковій части) — масть — діяхель, який тягне та вичищує дуже лагідно та скоро болячки і не лишає знаків, ані слідів на поверхні тіла.

Малокровним дітям треба давати щодня рано ложочку трану (набути в аптиці), дуже помічний є мід, вимішаний з жовтком, липовий чай; початків діточих хвороб не годиться ніколи легковажити, бо в початках легко направити всяке зло, пізніше можуть прилучитися другі слабости, які разом присвішують та проріджують і так через теперішні нові погляди — та некультурні способи малу діточу армію.

По тамтой бік Карпат

Наче гриби по дощі повстають щораз нові читальні „Просвіти“ на Підкарпаттю. Пишуть нам з Підкарпаття, що українське життя росте там приспішеною ходою.

До **Мукачева** прибули на загальні збори „Просвіти“ представники українців Підкарпаття та всіх читалень навіть з далекої Веречанщини. По селах переводять читані лекції — народ сходиться, бере живу участь в говірках; філіяльна бібліотека в Мукачеві має понад 600 добрих книжок, що їх позичає читальням. Наша славна співачка **Марія Сокіл,** про яку недавно писали ми, що співала у Львові лемківські пісні та призначила цілий дохід на культурні цілі для Лемківщини, гостювала своїм виступом та співами українське громадянство в Мукачеві.

Мукачівські села організуються, закладають театральні гуртки та хори, ведуть взірцево кооперативи. На сходинах та зборах забирає голос український селянин Підкарпаття, відбувається живий обмін думок. На Різдво колядував у Мукачеві мужеський хор з **Нового Давидкова** під орудою учителя В. Опришана — на покриття видатків на закуп сцени з великим моральним та матеріяльним успіхом. Під проводом згаданого учителя відограв театральний гурток „Заручини по смерти“ при заповненій салі. Програма була доповнена народніми танцями та співами.

Читальня „Просвіти“ в **Чинадьово** відограла комедію „Клюб суфражисток“ — „Мартина Борулю“. Також бездоганно випали „У різдвяну ніч“ та „Як ковбаса та чарка, то минеться свярка“.

На Різдво дала читальня „Просвіта“ в **Зняцевім** двічі з повним успіхом представлення „Захотіла пана, втратила Івана“. Знову при битком набитій салі відіграла читальня „Просвіта“ в **Підманастирі** „Депутати до Відня“ і „Свідки“. Також шкільна молодь в **Глинянці** відограла „Св. о. Миколай на Підкарпаттю“ з роздачою дарунків та дитячим хором, що мусів кільканадцять разів на бажання слухачів повторити пісні. Свято підготовив учитель Р. Павлик.

Про **Іршаву** вже відавна можна було чути, що в Іршаві панує так званий „русскій“ дух, одначе нарід відчинив очі і бачить, де правда, бо знає, що не подорозі йому з москалями. Іршавчани дістали молодого енергійного свідомого українця учителя О. Семака, який не жалує трудів та жертв для народньої справи. Іршава ожила. Дають представлення, організуються в просвітянських рядах. Честь молодим працівникам, які дали почин до нового життя Іршави. Читальня „Просвіти“ в **Імстичові** будує власну хату та сцену. Представлення підготовляє ідейна працівниця учителька Є. Петрашко.

З великою охотою та жаром стала до культурної праці читальня „Просвіта“ в **Требушанах,** що неділі та свято сходиться велике число членів. Працю так поділено, що місцевий управитель школи Т. Попович переводить відчити на різні й цікаві теми, хор веде другий учитель, знов аматорський кружок провадить В. Остапчук. Вчаться народніх танців. Праця йде вперед.

В сторонах **Севлющини** на виставі в селі **Велика Копаня,** було крім місцевого українського громадянства багато чехів, які були захоплені представленням „Отче наш“. Хор читальні ходив на Різдво з колядою на Народній Дім.

Також праця в **Тячеві** росте й кріпшає, хоч населення мішане та сильно змадяризоване.

В Волівщині трудиться успішно учитель Д. Мишанич, останніми часами організує в **Нижнім Студенім** мішаний хор.

В свалявській окрузі пробудилося село **Нова Ростока** з тяжкого сну, заснувало читальню „Просвіта“ та організує і єднає до національної праці живу та життєрадісну молодь.

З цього короткого начерку бачимо та радіємо, що наші брати по південній стороні Карпат горнуться до національного життя, скидають окови відвічної темряви, хоч і вони стрічають багато перешкод на цій культурній дорозі. Одначе нікого не повинні тривожити різні чужі затії, бо з волею Українського Народа мусить числитися цілий світ.

Лемко з Підкарпаття.

До праці і науки

В послідніх часі найбільше заінтересування викликали в наших свідоміших громадах громадські вибори. Так приміром в Карликові, де читальня „Просвіти“ до тепер розвивала живу діяльність, найшлося досить свідомих громадян, котрим добро села і загалу лежало на серці та котрі не пожаліли труду зорганізувати людей і поставити відповідних кандидатів до громадської ради. І дійсно при перших виборах всі вони вийшли.

На жаль і тут найшлися користолюбні одиниці, що затуманені обіцянками внесли без найменших причин протест — очевидно — принятий так, що за другим разом відбулося голосування в присутності заступника старости. Але і тим разом мимо умисно приготованих перешкод Карликівці постояли за своїм і вибрали до ради своїх довірених і певних людей. Між ними вибрано також одну свідому жінку — Бернардину Хир, що в наших околицях, де жінки публичними справами ще мало займаються, є замітним поступом. Солтисом вибрано зразу Стефана Шпинду—дяка,—а коли його староство не затвердило — з конечности—вибрано іншого, котрий однак, як всі надіються, рівнож буде дбати про добро села.

Лише підсолтисом став з наказу чоловік, котрий підчас виборів з кількома йому подібними викликував в селі непорозуміння і роздори.

Дня 23. січня ц. р. відбулися вибори до волосної ради в Щавнім. Тут вже на жаль мимо найстараннішних приготовань уневажнено листу внесену через всіх радних з Полонної і Карликова, як також деяких радних з інших сіл — і то мимо того, що всі законні вимоги що до тої листи були виповнені. Радними волосними стали без вибору ті, котрі найшлися на наказній листі — переважно мешканці села Щавного, котрі всім раді вислугувати, лиш не дбаючи про своє село і свою гідність.

За причину уневажнення листи внесеної через повновласника Івана Мицю подано обставину, що двох кандидатів з тої листи не вміли на память артикулів виборчого розпорядку.

Таке поступування виборчої комісії обурило не лише Полонців і Карликівців, але і радних з інших сіл, а виразом того є внесення ними підписаного протесту, а також заповідаючася численна делегація в цій справі до староства.

Так виборами як і протестом занялися найбільше: Іван Мицьо — голова читальні і Василь Галущак з Полонної та Стефан Голота і Стефан Шпинда з Карликова.

Слід ще замітити про Карликів, що вибори розрухали вправді старших громадян, але за те молодь, що перше горнулася численно до читальні, тепер починає занедбуватися так, що життя читальні завмирає.

Час вже дівчата і хлопці покинути байдужність і безцільне марнування часу на ваших „вечюрках“, а взятися до праці і науки в читальні, де знайдете більшу приємність і задоволення! **Свій.**

Тото помогло

Зійшлися г вечер, як звичайно, до Васька Дрітуваного. Посідали, де котрий м'г, повитріпували з кишінь „сьцюки", позакурювали — тай стали оповідати свої пригоди.

— Як, Ваньо вирихтував жидиска.

— Як Гриц торочив з ліса дерево і так знав ховати, што пропало як камін г воду. — Яки „штуки" з таблицями при возі знає робити Афтан. — Як Фецьо з Паньком попили сой і посідали серед дороги і плакали як діти, бо далі не гдили були рушити з місьця. — Як Юркови забило на доро і авто корову, кой з ньом ішов на ярмарок; іщи до того шофер го „наєнкав". — Як давніше добре було жити. Попив сой хлоп леда при якій оказії „кропки" аж му в ухах „дзенчало", а пред очами привиджувалися ріжни бортаки.

Або раз в ночи поскладали „в жарті" Захарійови на хижнянім дасі, на самім гребенику — віз. Што з того сміху було — не мате понятя.

— А раз зробили деревяного хлопа і однесли го в ночи під Акимове вікно, а сами робили Акимови на зліст. — Акимиско розжерся, і як не вискочить з хижи на двір. — Тус? Ти, цмоку. Будеш гвавти робити коло хижи? І як не поїмат сой дзяда за пошитя. Як не зачне „гаратати" по обличу. Ех!.. А они аж ся вивертають зо сміху, бо так Акима вирихтували. Він, бідачиско, потім цілий місяць не смівся показати людьом на очи — так ся ганьбив, што деревяного бортака хтів забити.—Оповідали іщи „інщи трафунки".—Потім єден од другого видайчив на „цєнкого" і далі оповідали історії.

Я був іщи маленький хлопчиско — почав оповідати Штефан Цибух. — І хороба знат з чого, зробиламіся в такім місци „болячка", штомся єй ганьбив мамі вказати. Ходжу, як вовк. Сістим нияк не годен. Спати, том лем долом брюшспав. Юш дост довго кривем ся з том болячком. Аж раз мамі моє кульганя не сподобалося. Приперли мя до муру і мусівем повісти, што мі єст. — „Ружа" — гварят мама. — Ти псяваро, белею, не м'г ес давно вказати—найбим з тобом пішва до ворожки і дава загварити. І іщи мі „всипали" кілька пястук в по лепеті. І мусім смся раз-два збирати до ворожки. Мама, за тотчас, принесли од Хаїма фляшку палюнки—і пішлизме такой в своїм селі до ворожки, старой Прокопихи—царство їй небесне. Була як раз дома. Мама оповіли, што єст і „цмолькли" сой обі. Потім принесла Прокопиха откальси серп, три раз посвящене зіля, гадє ліновиско. Розярила на мисці угля і взялася до роботи. Мусівем зо страхом і трепетом піддатися „операції". Найперше прекстила мене і свої „прибори" по три рази; шмарила на угля жменю зіля і кусок гадього ліновиска і обкадила мя тим димом доокола. Потім взяла до рук серп і три рази дзьобнула і шкрабала серпом по моїй болячці. Дальше посипала болячку попелом з угля, притім шептала незрозуміли слова, а мі казала гварити „Вірую". Як юш закіньчила цілу церемонію — то зас сой з мамом „шулькли" палюнки. І мама і штосі „гвопхали" до жмені, тай пішлизме домю. Але нич не помагало. Юш зме мали іти другий раз загварити, та несподівано мі поліпшало. Лежу сой г вечер на пецу і йойчу, і так ем вснув. В тім часі виліз на пец мій молодший брат і нехотячи став мі на тоту болячку... О, небесни звіздари! Хтовдим вдрів вшитких святих г неб. Але того помогло... Бо, як не плюсне з той булі, цілий припецок заляво, гет аж ді землі.

— Но, але тостеся натерпіли, натерпіли—жалували газдове.

Га! Што робити Вшитко лем зо живота. Але я од ного часу, жебисте знали, — не вірю в жадни забобони.

Ваньо Кєрпец

Брати Лемки в Америці передплачуйте „Нашого Лемка" Своїм Братам в Старому Краю! Через свідомість до кращого завтра!

Присилайте передплату та приєднуйте нових читачів!

Промова посла о. Луцького,

виголошена дня 24-го січня ц. р. підчас нарад над буджетом Міністерства Внутрішніх Справ.

(З докінчення)

Справи Української Кооперації

В таких умовинах життя ми ще в 1921. р. взялися до розбудови власними силами української кооперації, щоби хоча таким власним збірним чином зберегти по змозі матеріяльні сили народу і розбудовувати ними нашу рідну культуру. Здавалося нам, що бодай така виключно позитивна праця, сперта тільки на самопомочі українського народу, не зустрінеться з ворожою волею держави. І що ж сталося? Коли виявилося, що працюємо добре навіть без нормальних кредитів з державних банків, висунено проти нашої кооперації від 1930 р. виїмкові інтерпретації всяких законів: промислов го будівельного, чи закону про стоваришення. На основі цього останнього закону без переслухання когонебудь з нашої кооперації розвязано нам нпр. в томашівському повіті на внесок старости всі наші кооперативи. Рівночасно в інших околицях, на Волині, застосовано до нашої кооперації (і тільки до неї) промисловий закон та будівельний так, що врешті-решт безправно опечатано й матеріяльно знищено понад сотню наших кооператив. Коли не можна було доказати, що яканебудь наша кооператива веде протидержавну політику, годі вистарчив осуд адміністрації, що є в них деякі члени з протидержавним наставленням. У решті-решт на основі нового кооперативного закону відобрано нам право ревізії на більшій частині земель з переважно українським населенням. На цій території відмовляється навіть права закладати та інструувати наші кооперативи єдиному осередкові української кооперації. Не помогли інтервенції у премієра всіх українських політичних партій. За цілий час нашої приналежности до польської держави цей удар найтяжчий. Відчув його цілий український нарід якнайболючіше.

Дальшим засобом розбивання нашої національної єдности в Галичині є політика державної влади під гаслом: **„радше Росія ніж Україна".** Маю на увазі беззастережне підтримування старого і повійні дуже підупалого табору русофілів, визнавців національної єдности українців з москалями. Передовсім на Лемківщині але й деінде мають право істнувати тільки москвофільські читальні ім. Качковського. Староство в Новому Санчі відкинуло 14 прохань на заснування читалень „Просвіти". Сяніцьке староство не позволяє на ніякі українські представлення чи концерти, бо на території цього староства „нема населення української народности". Русофільську читальню в селі Кінським березівського повіту засновує місцева дідичка полька при допомозі старости й поліції при рівночасній забороні розпочати діяльність у місцевій читальні „Просвіти".

При цім використовується глупе жонглєрство наших русофілів зі словом руский з одним і двома „с", з термінами „русин" і „українець". Вершком цього русофільського скандалу є державний комісар з

цього табору в нашім „Народнім Домі“ у Львові і ганебний вислід його господарки. Цей факт обурює без виїмку цілий нарід! Мушу признати, що скріплювання завмираючого русофілізму серед українців є таким ганебним нонсенсом, що не пішов за ним навіть волинський воєвода.

Чи дасть воно бажаний панами вислід?

Ні, і ще раз ні! Така державна політика не тільки жорстока, але й недоцільна. Навпаки. При ній лишиться на наших північних землях найцінніша для нас легенда про Львів, як осередок українського життя. Лемківщина ще скоріше отрясеться з решток старого русофілізму, коли побачить, що переслідується там все українське, а протегується москвофільство. Однак признаємо, що така політика всеж таки нагромаджує в українськім народі безліч огірчення. Чи воно доконче потрібне? Буриться проти такої політики не тільки цілий наш політичний розум. Можливим стає при ній навіть крик найспокійнішого українського серця. Однак запевнюю Панів, що навіть така політика не вжене нас у сутінки рабської покори або шаленої розпуки. Ми далі будемо легальним шляхом боротися за зовсім інакшу політику в українських справах, за зовсім інакшу дійсність! Ми тільки в маленькій частині можемо впливати на зміну цеї дійсности. Ви, панове, маєте владу, отже й силу змінити її і ви маєте також у цій справі історичну відповідальність!

——o——

Доля народа — в руках народа.

——o——

З ПРОСВІТНО-РУХАНКОВОГО ЖИТТЯ

Ще перед роком, студентська молодь обох Воробликів, заложила „Спортову дружину“, яка не проявляла донедавна майже жадної діяльности на просвітно-руханковім полі. Одначе в послідним часі, пізнала молодь з ким її по дорозі, викинула з дружини двох неробів— москалів Л. і Р. Барнів, та пішла спільно з „Сільським Господарем“. Дня 26. І. ц. р. устроєно на ціль „Спорт. Дружини“ Забаву з котиліоном, яка вдалася з великим успіхом. Честь Молоді, що нарешті побачила правильний шлях та щасти Боже в праці!

Підрізують жили коровам

В околиці Торговиці, дубенського повіту, невикриті досі люди підрізують по хлівах жили на ногах коровам, щоб пізніше за безцінь купити. Кажуть, що це робота місцевих жидівських гандлярів. Ведеться слідство. В звязку з тим самі селяни вартують перед своїми хлівами, щоб зловити хоч одного такого шкідника.

На Лемківщині є гарний звичай, бо не пускають чужого до стайні. Як пхається яка жидівська морока до вашого обійстя, бийте буком бо розпанеш\ється різна погань.

В єдности—сила народу.

ЛИСТУВАННЯ

Лемко з Устя: це правдиве, одначе нам гидко і не будемо про »таких« писати. Передаємо куди слід. Пишіть про загальні корисні справи. На »тамтих« вже добре всі пізналися. Читачі не хочуть читати про таких зрадників, просять нас таке подавати, щоб з цього пробуджувався нарід, вчився, освідомлювався. Так ми і робимо!

Впр. Дуклянський: направду чудовий новорічний подарунок — бо аж стільки амер. адрес. Наша Адміністрація має втіху, бо може чимраз більше поширювати »Нашого Лемка«. Реклямації в Н. Ч. — У. Б. полагоджено. Ждемо на статті. З лемківським привітом.

Вп. Іван Ладна: просимо повідомити нас, чи 1 зл., висланий чеком 28. 1. ц. р., вписати на стару картотеку Михайла Ладна, чи на Вашу й чи посилати два числа?

Вп. Орест Окуляк, Підкарпаття: Просимо прислати нам список адрес, щоб як найбільше поширити »Нашого Лемка«; гроші просимо слати все переказом. Привіт.

Вп. Петро Тим.: написано до Мін. Скарбу.

Вп. Марія Палиця, Одрехова: має заплачену цілорічну передплату з Канади, окремо вислано оплачену 1 »Лемківську Читанку« та »Золотий Колос« — гроші 1 дол. прислав Вп. Степан П.

Вп. »Бувший господин«: нічо цікавого; побачимо дальше. Шлемо правопись, щирий привіт.

Вп. Петре Попередний: пиши про Сибір, ніде.

Вп. Ваньо Т.: за приєднання 10 передплатників шлемо щирий привіт, вписуємо Вас в пропамятну книгу, грамоту вишлемо.

„Наш Лемко“ веде до згоди всіх братів лемків; приєднуйте йому нових читачів і передплатників.

—o—

Кожний лемко в Америці вишле передплату для свойого брата в Старім Краю. Чим більше часописів у селі, тим скорше ширяться свідомість

ПОСМІЙМЕСЯ КАПКУ.

НЕМА ГРИБА.

Панок хоче винаймити на селі хату на час вакацій. Обшукує всі кути, потягає носом і каже:

— Гриб! Даю голову, що в тій комнаті є гриб.

— Паночку — впевняє бабуся — це не гриб, це лише ми нині козариками пообідали.

——o——

НА ГОДИНІ МАТЕМАТИКИ.

Учитель (до учнів): Обчисліть, що вийде, коли 5 тисяч злотих позичимо на 10 процент з пятилітнім речинцем сплати.

Учні рахують, тільки Мошко ні.

— Чому не числиш, Мошку?

— Я й без рахунку знаю — відповідає Мошко.

— Що-ж тобі виходить?

— Ліцитація.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК II. Ч. 5 (29)

Львів, 1-го березня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам дол. або рівновартість.

Ставайте до боротьби з отрутами!

Відозва Українського Протиалькогольчого Товариства „Відродження"

Роки й десятки літ Українське Протиалькогольне Товариство „Відродження" веде свою муравлину працю над освідомленням та уздоровленням громадянства. Поволі й уперто, добуваючи пядь землі за пяддю й одну людину за другою, прокладаються шляхи тверезости. Коли у інших народів вона йде в побідному поході, начислюючи сотні тисячей визнавців (у норвежців на три мільйони населення 180 тисячей) абстинентів, то в нас на 7 мільйонів населення є тільки шість тисячей абстинентів. Висококультурні державні народи вміють доцінити вагу тверезости та ведуть невтомну боротьбу з алькоголізмом всіма можливими засобами, а в першу чергу виховними та пропагандовими методами. Та, мабуть жаден нарід не є так загрожений алькоголізмом, як наш, жаден не станув супроти питання: буги чи не бути?!

Час до часу з поза відродженецьких кол лунають клич: „Рятуймо наш нарід перед загибіллю! Пиття самогону й динатуру в скорому темпі витроює наш нарід! **Волинь, Галичина, Лемківщина** гинуть в страшних лабетах налогу!" Десь недесь загомонить дзвін на тривогу, хтонебудь проснеться та зажурится і все остає по давньому. Тимчасом лихо не спить! Наш нарід зовсім не перестав пити, як це спочатку могло видаватися. Брак протиалькогольного освідомлення спричинив, що наслідком крізи тисячі й мільйони не тільки пють алькоголь в дотеперішньому виді, але в останньому часі заступають одну отруту ще страшнішою: чистий алькоголь — його скаженими й ще більше отрутними відмінами, дешевими або власного виробу; жахливі наслідки вже тепер наявні, а дегенерація та загибіль затроєних тисячей та мільйонів не дадуть на себе ждати!

Тому кличемо: **На ратунок!** — „Відродження" само не в силі побороти зло. Круг нашої діяльности малий; наші слова й писання доходять тільки до зникаюче малої горстки і так вже свідомих абстинентів. А лихо всенародне. І тому кличемо до боротьби всіх, кому життя буття народу не байдужа річ. Якраз лютень місяць протиалькогольної боротьби в цілому світі. Всі державні народи в цьому місяці скупчують всі сили й цілу увагу присвячують протиалькогольній боротьбі, рятуючи здоровля, життя й майно своє і своїх дітий. Чиж можемо ми, поневолена нація, відмежувати себе від цієї боротьби, ми, що найбільше її потребуємо?! В цьому місяці закликаємо:

Ставайте до боротьби з отрутами! **Рятуйте нарід, що потапає в морі зла.** Тільки збірна воля, збірний чин потрапить кинути світло в темряву! Наша Церква, всі Товариства та Установи приступлять до спільної — активної боротьби з алькоголізмом, та до співпраці з Централею цієї боротьби („Відродження")! Видати та масово поширити повчення про шкідливість алькоголізму! В кожній читальні, кожному товаристві й його найменшій клітині хай прогомонить слово остороги перед небезпекою! Морально та матеріяльно піддержмо український протиалькогольний рух та допоможім йому вийти з вузького круга в широкі лави нашого народу, що пустошіють витровані алькоголем. Немає хвилини часу до надуми! Небезпека загрожує життю Нації!!!

Головна Рада Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження"

Др. Софія Парфанович (—) голова — **Іван Костюк** секретар

Боже Великий Єдиний, рятуй нам нарід перед нещастем піянства!

† АНДРЕЙ
Митрополит Галицької Землі!

Головний Виділ Товариства „Просвіта"

Др. Іван Брик голова — **Микола Дужий** секретар

Головна Управа „Рідної Школи"

Іван Галущинський голова — **Др. Мирон Коновалець** секретар

Головний Виділ „Союзу Українок"

Олена Шепарович голова — **Ірина Лунева** секретар

Для добра Нації — всі в її ряди

Чому не було на Лемківщині єдности.

Ніде немає такої наглядної ріжниці, що ділить старий світ від молодого, як це бачимо на Лемківщині. Вкорінилася тут з давніх часів якась дивна ненависть, яка вказувала би на те, що кожне лемківське село, це окремі оселі з іншими людьми, які немали би нічо собі спільного. Це можна дуже легко пояснити, де саме находиться причина тої мнимої ненависти та розбіжности. Погляньмо в минулі, давні часи. Довічна боротьба про щоденний хліб, як також ставлення опору чужим филям, які випирали і вдиралися в наші батьківські загони — забирала кращі сили наших батьків у цій борні. Чужа хмара несла зі собою безпідставну погорду до оселенців Карпат — наших батьків. Вона кинула між їх щокість незгоди різними продуманими способами та спекуляціями, бо відомо, що краще руководитися слабшим. І тут знов повторюється історія. Вони зіштовхували нас в це положення, поза яким ніхто не бачив дійсного та правдивого світа.

Як добавимо ще до того панщизняні часи, часи голоду в минулому столітті, як також роки страшної пошести холери, що лютувала (— ще днесь находяться на лемківських горах старі цвинтарищи, де хоронили людей, які повмирали на пошесть холєри) при кінці першої половини 19-століття, це все помагало та давало можність чужій навалі перти нас в глиб гір, на друге послідне місце.

Прийшли відтак часи народньої —загальної мандрівки за Океан — ввижалося розпогоджується видноокруг. Зможемося на — властиву оборону, не дамо гір в чужі руки, одначе й тепер не було людей, бо всі кращі сини Карпат самі підприємчиві, здібні до життя і творчости помандрували в чужі заокеанські сторони, щоб добувати кращої долі залишеній рідні у горах. І знов не було кому подбати та як слід лагоїти цю народню болячку, що торочила і пожирала наш організм приспішеною ходою. Так розпосідалася чужа филя, вирівала по клаптикові землю, сіючи ворожнечу та в парі з цим недостаток. Меншало землі, прибільшувалася рідня, а прожитку не ставало. Деякі, що могли і повинні були повести вже тоді нарід іншими дорогами до відбудови втраченого, крізь пальці гляділи на руїну — землі у нас — мовляв — до чорта! Ще лишиться і стане всім.

З другого боку ті, що жили в горах з давня, позаздростили своїм братам — які лише завдяки своєї впертости і твердій постанові недали себе запроторити в чужий млин під колесо — остались на долах, цебто на підгірських просторах і мали кращий хліб і більший може достаток — звали тамтих „гірняками". І сьогодні почуєте ще, як кажуть на кожного, що прийде до чужого міста, або до другого села — гірняк іде — від гірняка купив коня, гірняк привіз дерево— у гірняка тверда душа. —хоч знов і ці, що ще ближче долів також так других подальших зовуть.

Безперечно, що краще може проживати людина, що має ліпшу рілю, засіває своє поле чистиною, цебто пшеничкою і житом, знає плекати городовину, пильнує своїх тварин, щадить і веде тверезе життя, одначе у горах є знов такі засоби народнього багацтва, що не мають їх наші брати на долах, ось хочби дерево і здорова вода. Часто чуємо, що пішов на Поділля наш брат лемко, купив землі доволі, хліба надмір, але трудно довертітися крихітки води: хоч це були рідкі випадки.

Серед таких гараздів минали літа. І вже в передвоєнній добі почала Лемківщина проявляти охоту до кращого життя. Тут і там приходили ідейні одиниці, готові до народньої згідливої праці. Та хоч радо витало таких працівників лемківське село, бо зачувало, що брати на сході — за Сяном організуються, бачило в закордонних сторонах, що і другі народи мають підлі землі, але знають примінювати такі способи господарювання, що мають гарні доходи, — одначе на жаль — були такі люди, що розвязку українського державного питання добачували в царській Росії. Вони, ці передвоєнні галицькі приятелі Москви не вірили у живі сили галицького Українського Народу, як також сумнівалися у свої власні сили.

І тому плекали безпідставну надію у поміч Росії. Вони не хочуть бачити тих величезних політичних й соціяльних змін, які відбулися та досі відбуваються. Вони, ці у нас загально звані — москвофіли — тривають дальше при своїому. Кожний скаже, що безпідставно, бо мертвого не воскресити. І тим пустошимо себе взаїмно. Нас чужі посварили для своїх користей, чужа скрипка грає нам дальше на мельодію лемківського букваря, різних греко-католікуф, мастить крицьких „гудаків", кидає розярені поліна між нас, щоб ми самі себе спалювали.

Ввижалобся вкінці, що останні роки принесли деяку поправу між наші ряди, що покращали наші внутрішні своєрідні відносини. Але наша совість ще не відгукнулася. Ми ще все на роздоріжжю. Правда, пишуть нам, що в такому і в такому селі заложили собі кооперативу, заснували читальню „Просвіти", сходяться на вечірні читання, дають вистави, переводили збірки на українські народні цілі, але це все не є ще запорукою цеї святої віри в єдність та невідрубність одного Українського Великого Народу. Ми мусимо всі без виїмку — що лише живемо в українських селах на Лемківщині, подати собі взаїмно руки, станути в обороні українських прав, бо ми є сини одної Матері. Хай щезає з наших хат братовбійча незгода, партійні роздори! На нас звернені очі цілого світа. Рамя об рамя ставаймо до свідомости і почуття національної спільности.

— вич.

„Гуцул був, є і буде українцем!"

І гуцули наші брати діждалися свойого друкованого слова. Організація українців в Коломиї видає двотижневий часопис **„Гуцульське Слово"**, адреса „Гуцульське Слово", Коломия, Народний Дім ч. 25. Наводимо за 2—3. числом з 10. II. ц. р. цікаве місце з промови пос. З. Пеленського; виголошеної 12. І. ц. р. в буджетовій комісії в Варшаві, між іншими таке:

На „сеято Гуцульщини" звоаять до Ворохти гуцулів, щоб показати їх панам з Варшави. В теперішніх часах грішми можна зробити багато. На Гуцульщині велике безробіття. То чомуж не поїхати, думає собі гуцул, коли платять дорогу, та ще дадуть зісти і випити? В цей спосіб, панове, не доведете до того, що гуцули перестануть бути українцями. **Гуцул був, є і буде українцем.** Вашими способами можете поширити тільки деморалізацію серед населення. Таксамо, як деморалізацією є щорічне вожения гуцулів до Варшави, Познаня й інших західних міст Польщі. Як я сказав, серед теперішньої біди можна найти таких, що поїдуть, Бог знає, де, коли платять та дають добре зісти й випити.

І там їх любять

Голова фашистівської організації Чехословаччини, генерал Гайда, заявив, що його організація зачне кампанію проти жидів.

Клопоти з польським катехитом

Село Лодина — це маленьке сільце в сяніцькому повіті. Живе в ньому більшість українців, небагато поляків та жмінка жидів. Релігії в школі вчать священики: український, що доїзджає з Гломчі та польський, що доїзджає з Мраголоду. До 1932 р. так було в селі, що українці посилали коні по свого священика, а поляки по свого.

Аж у 1932 р. змінило сяніцьке староство цей звичай та видало громадській раді наказ, що по польського священика мають їздити всі з виїмком жидів, отже на українців випало, що мають їздити двічи, бо й по свого й по чужого священика, хоч поляки по українського не їздять. Так було впродовж 1932 р.

В 1933 р. рішив громадський уряд наложити на всіх, чи багатий, чи бідний по 50 гр. від господарства на кошта привозу польського священика. Ухвалити прийшлося легко, але стягати безправний налог довелося з криком та плачем.

У січні 1934 р. на засіданні громадської ради заявили її члени, В. Б. та Й. О., що не будуть ані платити на привіз польського катехита, ані його возити, бо українським дітям його не треба, як мають свойого та ще польський катехит, не дбаючи про це, що його возять українці, заманює українські діти до себе.

Громадська рада рішила одноголосно не возити польського катехита та вибрала двох вище згаданих громадян до полагодження цеї справи у відповідних влад. Громада внесла відповідне прохання до кураторії, а крім того відпис прохання передали сяніцькому деканові для духовної влади, до відома.

Відтак вибралася до староства делегація в складі 4 громадян, але цю делегацію відсилали тільки від одного бюра до другого, де їх випитували, чи вони не мають жінки польки, тощо. Врешті добилися того, що один урядник в старостві, що урядував в бюрі під ч. 5, сказав їм, що, як вони не мають ані жінок ані дітий поляками, то не є обовязані возити польського ксьондза, ані платити за його привіз до села.

За якийсь час прийшло знову до школи поручення, щоб польської релігії вчила у школі учителька, полька.

Аж тут в квітні 1934 р. приходить зі староства новий приказ возити польського катехита всім громадянам. Знову вибралася делегація до старости, була в самого старости й його заступника та на ново казали її робити свіже прохання.

Так і зробили, одначе й досі справа не полагоджена. Громадяни ждуть даремно вже від року, але не дають ні підвод, ні не платять, бо знають, що вони не є обовязані цього робити.

Від себе скажемо громадянам, що їх поступування є законне та цілком оправдане, бо вони не є обовязані до ніяких „шарварків" ані грішми ані підводами на річ другого обряду. Польського катехита повинні возити собі самі поляки.

Мих.

Підслухана бесіда в склепі

В склепі при желізній печі грієються газдове і сой бесідують про ноно і сесе. Вертають з ярмарку і зайшли ся загріти.

— Што чуги куме в вашім селі?

— Є, та ріжне чути. Повідают, што в дакотрих селах, як наприклад в Сквіртнім, тоти сами, што перше нагваряли на православію, нагваряют тепер назад на юнию.

— Добрі роблят, кой навертают нас до той гардой церковці, што от там на горбочку стоїт тепер пуста, што сме єй збаламучени опустили—обізвався один в куті.

— Иой, та фрас би їх гин шитких пірвав, та пошто они так народом колотят?! Недавно використали по дакотрих селах дрібни місцьови непорозуміня, котри можна било залагодити іначи не аж переходом на православію... недокінчив зо злости тугий баюсатий газда.

— Верабоже, не можу зрозуміти їх той пекельной політики. Та ци не ліпше нам било сідити сой тихо, ходити до святой церковці, котру наши дідове тяжко будували, дбати про освіту, як слухати тих „русских", што нам такой біди наробили? — повів один молодий газда.

— Але бо то люде, аджи би віром гандлювали, бодай лем то било добрі для їх загибаючой „русской" — москевской політики.

— Идтеже, идте, їм не иде про нияку ідею, лем про гвасну кишеню, про гвасний жолоб...

— А видите, я уже давно бесідую, што **нам треба триматися свідомих українців,** а не тих баламутів—москалів. Українці народом не крутят. Хочуть одного і одного ся тримают. І свого діпнуть.

—ме—

Честь Братам за Морем

Заходом всіх Українських Організацій в стейті Мишиґен — Америка — відбулося величаве свято Української Державности. Дохід зі свята 64.50 дол. вислано до Товариства Допомоги Інвалідів Української Галицької Армії (У. Г. А.) у Львові.

—o—

Губернатор на Підкарпатті

Повідомляють з Праги, що губернатором Закарпаття іменовано дотеперішнього посадника Ужгороду Константина Грабара. Це місце було необсаджене від смерти попереднього губернатора д-ра Антона Бескида.

—o—

Криваві роковини у Відні

Дня 14-го лютня ц. р. минув рік від дня кривавого повстання австрійських соціялістів. Цей день рішили відсвяткувати австрійські соціялісти й комуністи як найбільше шумно, а уряд зарядив гостре поготівля віденського гарнізону й поліції. В дні роковин дійшло до заворушень. У дільниці Відня 150 комуністів намагалося влаштувати демонстрацію. Прийшло до сутички з поліцією. **Стріляли насамперід із юрби, опісля стріляла поліція.** Провідник комуністичної демонстрації вбитий, один поліцай тяжко ранений, інші легче. Уряд поробив заходи для вдержання спокою.

—o—

Перемишль Грушевському

У великій салі Народного Дому в Перемишлі відбулася заходом Товариства Українських Еміґрантів та Учительської Громади академія в честь Михайла Грушевського. Промову виголосив др. Шкурат, реферат про Великого Небіщика др. Мандюк. Крім цього співав хор „Бояна".

—o—

Щиро полюбив український нарід

Товариство Прихильників Української Пісні у Празі влаштувало свято з приводу 75-ліття великого приятеля українців, відомого композитора й голови Чеської Академії Мистецтва й Наук проф. др. Фарстера. Ювілят був з дружиною на святі й щиро дякував за слова признання, на які він, як казав, не заслужив, бо не його заслуга, що щиро полюбив Український Нарід.

—o—

Польська преса б'є на тривогу

Чинять крик польські часописи, що в одному лише львівському воєвідстві перейшло в повоєнному часі в українські руки 362 тисяч гектарів землі, які були скорше власністю поляків.

Земельний Банк Гіпотечний
АКЦІЙНА СПІЛКА
Львів, вул. Словацького ч. 14. - Телефон ч. 3-82, 52-92.
Телеграфічна адреса: Землебанк, Львів.
Конто в П. К. О. Варшава 149.000. — Конто в П. К. О. Львів 500.170.
Жировий рахунок у Банку Польському у Львові.

Акційний капітал зол. 5,000.000·—. — Власна каменица.

ВИКОНУЄ всякі банкові чинності;
ПЕРЕВОДИТЬ інкасо в усіх місцевостях краю й закордоном;
КУПУЄ Й ПРОДАЄ цінні папері, девізи, валюти по курсі дня на найкорисніших умовинах;
ПОЛАГОДЖУЄ перекази за кордон до всіх місцевостей світа;
ПРИЙМАЄ Й ВИПЛАЧУЄ вкладки в золотих, в золотих в золоті й в долярах.
У всіх краях Европи й Америки власні кореспонденти.

ЗАКОРДОННІ РОБІТНИКИ У ФРАНЦІЇ

Ми вже нераз писали, що останніми часами багато робітників чужих держав видалюють з Франції. Для нас це дуже важне, бож Франція дотепер була найприступнішим і майже єдиним місцем зарібку наших еміґрвнтів. Недавно один з французьких послів запротестував проти видалювання чужих робітників і політичних еміґрантів. На це відповів йому франц. міністр Еріо, що політичних еміґрантів не видалюється, хіба тоді, коли вони займаються у Франції політичною аґітацією. У Франції перебуває чужих робітників поверх 800 тисяч в той час, коли Франція має своїх 400 тисяч безробітних. Тому треба постаратися, щоб деякі французи вернулися до своїх давніх занять, як приміром столярства, теслярства та інших, бо в цій ділянці французьких робітників майже зовсім нема.

———o———

Нещасливі випадки

В Свіржовій руській коло Жмигорода сталися такі два нещасливі випадки: Михайло Юркович родом з Мисцової скидав з повали збіжжя до малочення. Викинув збіжжя та коли по повалі збирав колоски, заломилася під ним дошка. Упав на боїско, але так нещасливо, що на місці згинув. Треба уважати, щоби повала була зі здорових і сильних дощок. В заступника солтиса Михайла Гаталевича підчас неприязності родичів, два хлопці стругали собі карпелі і здерлися на ножах. Притім один другому штовхнув ножом до ока, так нещасливо, що хлопця треба було відвезти до шпиталя. Око не далося вигоїти, мусіли виняти. Нехай нам буде з того наука, що дітей треба хоронити від всяких острих знарядів, як ножі, виретена, швайки, шила, голки, бо може трапитися нещастя.

(с. с.)

За тверезість

Давня давнина

Пиття так званих „алькогольних", себто опянюючих напоїв було споконвіку відоме нашим предкам, адже уже в старім нашім літописі написано, що: „Руси веселіє єсть пити". Алеж селяни й робітники вживали дуже слабих напитків свого власного виробу, щось в роді нашого „квасу"; сильні вина спроваджувані з Греції або Угорщини, були доступні тільки дукам і вельможам, та й ці пили їх тільки при нагоді празників і забав. Колиж у 15-тому столітгю люди повчилися гонити горівку та почали нею впиватися і після 1500-ного року пянство — мов зараза почало поширюватися скрізь по Европі, до нашого народу ця зараза майже не доходила. Україна втратила була вже тоді свою самостійність: її вельможі та папство покинули свою прадідну віру й свій народ та стали перевертнями, а селяни й робітники ставали кріпаками. Правда, вельможі й пани впивалися чим раз більше, але до широких верств нашого закріпащеного народу ця паньска звичка не доходила. Перш-засве селяни й робітники не мали засобів на тоді дуже дорогі алькогольні напитки, а відтак кожний пан добре дбав про це, щоб його кріпаки—невільники були тверезі й здатні до праці. Тимто кріпакам не давали й не продавали опянюючих напоїв, а пани для власної користи берегли їх перед пянством. Зате козаки мали часто нагоду добути добрих вин, чи „зорілок" та й любили заглянути до—чарки; але всеж таки вони добре знали про шкідливе ділання тих напитків і в часі походів у них гостро було заборонено пичи, а тих, що зважилися неслухати цього заказу, важко карали, часто навіть смертю.

(Дальше буде).

Боріться дружно — ставайте кооперативно до піднесення укр. добробуту.

† Смерть В. Будзиновського

Дня 14-го лютня ц. р. помер у Львові визначний український письменник, публіцист, громадський діяч і колишній посол до австрійського парляменту Вячеслав Будзиновський. Його історичні повісті, оповідання й новелі належали і належатимуть ще довго до найпопулярнішої лектури нашого села. Всім відомі такі твори як „Осаул Підкова", „Під одну булаву", „Йшли діди на муки", „Шагін герай", „До віри батьків", „Кров за кров", „Мішанка" і другі. Останніми часами Покійний жив у невідрадних умовинах. Нездужав на груди і на серце. Похорони відбулися у Львові 16-го лютня на Личаківське кладовище.

Як працює сяніцька „Просвіта"?

Сяніцька читальня „Просвіти" під проводом о. Ст. Вегриновича, дає для своїх членів ряд відчитів. Читатимуть: др. Каранович, лікар — про венеричні недуги, о. Вегринович — про церковну історію мощів св. Йосафата, реф. Кибальський — про Івана Франка, мореплавство, про Наполеона, про вплив жінки на суспільність та про Україну, як заборола Европи, вкінці о. Білиньский про шкідливість алькоголю.

Тому повинні використати всі міські та підміські громадяни ці вечорі, а багато цікавого та навчаючого почують. І так вечорами немає роботи!

Свято української державности в Югославії

З почину українського Товариства „Просвіта" в Загребі та при співучасти тамошньої української кольонії й деяких хорватів відбулося там свято проголошення Української державности.

Як одну з кращих точок програми слід навести реферат про Михайла Грушевського, першого президента Української Держави, що його виголосив у хорватській мові редактор загребського щоденника „Обзор" д-р Іван Есіх. Докладчик хоч чужинець, виявив повне зрозуміння для змагань та загального положення українського народу. Зчерги студ. Івахнюк виголосив реферат на тему „22-го січня", а студент Петровський відеклямував вірш власного укладу.

Відспіванням національного гимну закінчилося це свято.

Скажіть сусідові, що найкращою для Лемківщини газетою є „Наш Лемко", тому його читають всі Лемківщини сини!

„НАШ ЛЕМКО“ В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ.

Українці в Парижі

„Комітет дружби народів України, Кавказу та Туркестану“ підготовляє у Парижі виставу „Запорожець за Дунаєм“. До участи покликали найкращих артистів. Відбулося там також дуже врочисте свято „22 січня“. На Богослуженні, яке відправив о. Бриндзан, були представники організацій б. французьких, італійських та бельгійських вояків з прапорами, що схилили їх підчас „Молитви за Україну“, опісля відбулося заходом Товариства бувших Вояків Української Армії академія, на якій були теж ті делегати та представники Кавказу, Туркестану й Козаків,

Короткий політичний огляд

Розписують часописи про військовий договір Польщі, Німеччини та Японії, який заключити мали ці три держави. Дуже цікаві є твердження як французької, так і московської преси, що Польща на спілку з Німеччиною підготовляє повстання на совітській Україні, щоби опісля могли інтервенювати.

Велике зацікавлення викликав приїзд кількох німецьких штабовців до Варшави. Вони приїхали приглянутися польській армії, а зокрема вишколові польської кінноти.

Німецьких офіцерів скрізь гостили, а навіть принимав їх шеф польського генерального штабу генерал Гонсьоровскі.

В Берліні польський амбасадор Ліпскі видав приняття для німецького міністра закордонних справ Нойрата.

... Якась хмара висить нвд Европою. Народи зброяться, нараджуються, чекають лише, деб зачати.

Аматорська вистава

Кружок „Рідної Школи“ **в Чертежі** — віддаленім 5 кільометрів від Сянока, уладив в січні цр. вистави 2-ох пєс, між ними „Настоящих“ Бобикевича, що наглядно показали громадянам смішні та безідейні почини москалів, яких ще дивним чудом чимало в Чертежі.

Оба рази домівка, де відбувалися вистави, була заповнена своїми й гістьми. Одначе кожного дивує, чому чертежівські не підуть вже раз до голови по розум та побачать роботу різних сяніцьких москалів, що пропили „Бескид“, завалили молочарню, понатягали на різні машини багато народа по Боську, Вороблику і т. д., — бо час чертежівські громадяни отрясти себе з того московського дрантя!

Честь чертежівській молоді, що пішла свідомим шляхом до — кращого Завтра!

Складайте свої ощадности тільки у

Кооперативному Банку „Дністер“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

на премійні книжечки

за які крім відсотків можете одержати ще й нагороду за ощадність 25—100 зол.

Лемківська рахуванка

Раз!
Закиль што зробиш, зважай —
Який хосен з того буде,
Што принесе він для людей,
И чи годиться для нас...

Два!
Кождий з нас то зна!
Бо лемко, як свідомий,
Знає де метати громи,
И де причина його зла...

Три!
Лемківщини сини,
Тоти што зрадниками стают,
Своєй Мами ся стидают, —
Заплату дамо за то вам ми!..

Штири!
Будьмо юж раз так щири,
Повіджмо: направмо блуди,
Станьмо на ноги, випермо бруди —
Ний щезнуть зли вампири!

Пять!
Тай то, тіж тра нам знати:
Ґазети сой пропумеруйме,
І по новому житя куйме —
Темноту нам час прогнати!

Шість!
Пошто між нами злість?
Циж нам треба Юдів слухати —
И до себе камінєм метати?
Вишмарме незгоди кість!

Сім!
Повіджме сміло всім:
Ту ніч, ми днем зробимо,
Заслону світла ми звалимо!
— Та роботу вже зачнім...

Вісем!
Прапор в гору піднесем!
Берме до науки охоту,
Тай разом, спільно за роботу! —
Добробит сой принесем...

Девять!
Десять, одинадцять,
Нарахував би й до двадцять,
Та терпцю мені не стає,
Рахуйте сой, як хто знає...

Ст. Варховяк.

———o———

Просимо подати адресу, хто надав в Америці 15 долярів — через Обєднання Українських Організацій в Нюйорку.

Через просвіту до нового життя

На шляху, що веде з Риманова у гори, є досить велике село **Королик волоський,** віддалене 10 км. від Риманова, одначе нажаль не має ніякої організації. Люди ходять застрашені, і ці обставини дають поле до попису ріжним пройдисвітам і киринникам. Донедавна крутилися в селі комуністичні агітатори і баламутили несвідомих. Село находиться у віковічній темряві, — через ту незорганізованість і брак освіти, вибори до громади перейшли не так, як слід. Сором признатися, що виборчого регуляміну ніхто й не прочитав добре; підписували якісь декларації, не знаючи навіщо.

Ще гірші відносини панують в сусідньому селі **Дошні,** бо тут нікому і на думку не прийде, що час братися до народньої праці та повимітати це сміття, яке туманом заглушує народню ниву. Пробуджується дочерне село **Балутянка і Волтушова.** Нарід бачить, що не подорозі йому з ріжними шершенями. Молодь цих сіл пізнає, що до заглади веде неписьменність, темнота, п'янство, а кращу долю може дати читання української преси, читальня, кооператива та другі виховні українські товариства. Добре булоб, щоби дехто зі Сянока частіше зайшов в цю закутину і повів наших братів до пізнання правди; щоб і вони побачили ясні дні світання; через „Просвіту“ на правдивий шлях життя.

Дошнянський

І подумайте!

Від коли появився той паскідник „Комар“ — у мене в коршмі нема ані одного чоловіка — всі сидять у читальні й читають Комаря.

Через складну працю до добробуту

Чи виплачується комасувати землю?

Як вийдемо на першу кращу гору на Лемківщині та поглянемо по круглому світі, бачимо довгі, вузькі клаптики поля, загони з нерівними межами, неправильно розкинені кусники землі. На таких грядках, з межами в кривульках, не можна якслід господарити та догідно виорати.

Невизначені межі стають причиною спорів та забирають багато місця. На такій „ниві" годі запровадити правильний плодозмін. На такім куснику мусить господар сіяти завсіди від дороги таке збіжжя, що доходить раньше, щоби міг свобідно зібрати, приміром бульбу, яку приходиться садити все в кінці ниви.

Впродовж довгої та вузької ниви виходить підчас жнив ціла дорога, щоб дістатися возом в другий кінець, а коли ще до того мокраве поле, то треба добре надвигатися та навйокати, щоб витягнути мізерної пів копи снопів на дорогу.

Багато парцель не має зовсім приступу й тоді вже приходиться ждати, доки сусід не збере зі своєї ниви, щоб звести своє. А коли таких нивок є кілька, розкинених в різних частях села — одна „від границі", друга за Ділом, третя на пасіці, знов інша під Кичерою, тоді на це малий господар мусить держати добру пару коней, щоб в час обробити поле. Ця пара коней обідає ціле господарство, часто муситься ще докупити або доробити паші.

Ще до сьогодні залишився поділ на Лемківщині господарської землі на такі окремі цілости: ріля, яка обнимає 30—36 моргів поля, в тім находиться вже й орна нива, луки-сіножати, пасовисько, потоки-береги неужитки, що тягнуться від хати обабіч аж до сусіднього села.

Півріллок має до 18 моргів поля та розпадується на половинки та вертання, третина й четвертина це вже найдрібніші малоземельні господарства.

І не диване, як каже деякий господар — маю справді третинку, але трудно з неї вижити. Якщо було би все поле в однім положенню разом з добрим доїздом, то можна б ще звязати кінець з кінцем. А то, доки складеш плуг, борону й другі господарські пільні знаряддя та дібешся до другого вертаня десь за горою або на другому кінці села — пів дня минає й через це припізнюється вся весняна робота.

Тому пізно дозріває зерно, пізно копають бульбу, сіножати косять, як відцвите трава й другі зела, бо вічно не стає догідного часу, робота доганяє роботу, випереджує; слітні осінні дні захоплюють зерно на помети, сіно - отаву, конюшину на валку, в покосах — ще добре, як зложено за суха снопи в полукіпки, марадики та стіжки.

Господарі других народів — як чехи, данці — зрозуміли вже давно ті невигоди, які є получені з роздрібленням грунтів та перевели у своїх господарствах лучбу своїх земель в той спосіб, що через виміну за своє давне поле, розкинене в дрібних парцелях, дістав кожний поле в однім чи двох кусниках рівної вартости й величини.

На таких злучених парцелях можна лекше та ліпше господарити. Господар має перегляд цілого свого поля, форма парцелі така, що можна догідно вести сівозмін, не витрачується марно часу та праці на перехід й переїзд з одного поля на друге. Відпадають межі-кривульки й борозни та можливо на злучених полях ужити всяких новітних приладів, а навіть і машин для обрібки землі.

Правда, що наші господарі на Лемківщині ставляться звичайно з недовірям до впровадження всяких новостей й тому не дивно, що й проти лучби - комасації віднеслися на селах голоси сумніву, бо — мовляв — є ліпша й гірша земля, що коли поле є в кількох частях, то град не вибє всього, що мало землі та нема що комасувати, що великі кошти, повно невигод і т. п.

Безсумніву, що є земля ліпша та гірша. Одначе комасацію так переводиться, щоб за ліпшу землю припала господареві ліпша, а за гіршу гірша. Приділюється землю, як заходить потреба звичайно в двох або й трьох кусниках, а проти граду найкраще засіви обезпечити - асекурувати в Товаристві Взаїмних Обезпечень **„Дністер", Львів, вул. Руська ч. 20.** Надто при лучбі-комасації переводиться поліпшення грунту через відводнення, наводнення, вирівнання грунту, усунення каміння та других уладжень.

Комасацію грунтів переводиться у всіх державах на підставі осібних законів. І тут є такий закон, що з його повинні скористати всі господарі, бо їм це належиться. Адже всі платять тьму різних податків та поносять тягарі, тому треба вихіснувати постанови цього закона, щоб поліпшити лемківські господарства та розширити варстат культурної господарської праці. Через це розвинеться український промисл, бо складніша праця дає більші користи та доходи.

Про землі, які підлягають комасації, буде в черговому числі.

Чого прагну?

Дихнути воздухом вільним,
Видіти сонце ясне.
Станути під стягом рідним
Того душа моя прагне.
Змагатись з вітрами, бурями,
В рішучій страшній хвилі —
Де блискавки блестять днями,
Того я прагну, брати милі.
Летіти, як бурі і хмари,
О, Христе! Маріе!
А під ногами; смерть
Чекаю я того, серце мліє.
Гей-же, чи діжду я цеї хвилі?
О, так! Чуть димом, вогонь біліє!
О, Боги, Земель і Небес милі,
Доживем того, душа радіє!
Най штуки діються прокляті,
Ми й так будем дихати.
А хахари не уйдуть кари.

Оле.

Горою Стрижівщина!

Між Стрижовом і Коросном є свідомі українські села. Хоч довкола залиті вони чужинецьким морем, одначе ведуть своєрідне життя, добуваючися кращої долі. Зі судових актів, які находяться в Ряшеві, довідуємося, що наші оселі сягали дальше на північний захід, що там вели свої господарства наші предки; вони ставили твердо чоло різним пройдисвітам та належно обстоювали цілі століття за свої права. Ще сьогодні належать до парохії **в Ріпнику** всі місцевости на Матієву і Краків. Багато також придорожніх хрестів та памятників-каплиць вказує, що наша минувшина сагала ген-ген—де тепер чужі розсілися наче на своїй батьківщині. До найсвідоміших сіл належить тут Бонарівка, Ванівка, Красна, Опарівка, Ріпник та Чорторіки. В селі **Красна** сходиться молодь в „Гуртку Молоді", читає залюбки українські національні часописи— зокрема нетерпляче вижидає кожночасно „Нашого Лемка". Це дуже відрадне явище, що молодь підкарпатських осель горнеться до здорового слова, яке веде через свідомість до Великих Днів.

Честь Вам молоді працівники!

Красицянський

Поступаймо вперід!

Дня 1-го лютня цр. в селі **Пантній**, горлицького повіту, розпочався двомісячний курс крою, шиття, вишивання та куховарства для членок місцевої кооперативи, котрих є понад 30 жінок та дівчат. Курси переводить п. інструкторка Стефанія Бігун зі Союза Українок у Львові. Таких курсів на Лемківщині ще майже не перепроваджувано, але вони є конечно потрібні для нашого жіноцтва, бо й жінки повинні зрозуміти ціль свого життя та поступати свідоміше у своїх господарствах.

Кожна учасниця вище згаданого курсу запренумерувала собі жіночу газетку, що називається „Жіноча Воля", декотра „Жіночу Долю", які виходять у Коломиї, вул. Замкова 27.

Бажаємо, щоб й в інших селах на Лемківщині зацікавилося наше жіноцтво такою наукою, яка принесе селянській жінці багато, пребагато користи. Бо як буде свідоміше сільське жіноцтво, тоді буде й краща доля нашого народу.

З виборчих практик у Висовій

У свідомому селі буває так, що на листу кандидатів на радних ставиться людей свідомих, характерних, розумних та чесних, що вже своєю працею прислужилися для добра громади.

На одному з перших місць виборчої листи у Висовій поставлено зайду, шоферину. Не дивно нам, що його поставили на тому місці, бо знаємо, що листу укладала чесна „кумпанія„ з господином „Єжим" на переді, але дивуємося чесним громадянам Висової, що позволили свої імена поставити побіч панка, який віддавна вже строїться хватити за „хамські, хлопські морди" та який хитрою обіцянкою праці, а навіть пострахом шибениці намагався відтягнути членів від легальної та владою дозволеної читальні „Просвіти", а також найменим робітникам-лемкам заборонив говорити матірною мовою. Той панок своєю поведінкою приносить селянам лише огірчення. Для самих громадян накоїв теж чимало лиха.

А щож на те Висовяни, що в товаристві такого „добродія" буде урядувати теперішний солтис та пан „реєнтий?" Як він буде виконувати оба свої уряди? Мабуть краще було б триматися одної й то гарної посади.

Цікаво теж відбулися вибори солтиса у Висовій. Зачалися підлим підступом господина „Єжего", а закінчилися двома літрівками „мощної". І таке діялося не тільки у Висовій.

Прикре це, але на жаль правдиве! Хай буде другим пересторогою, що темнота не веде ніколи до доброго. Читати треба й селянинові — то не будуть нас водити різні посіпаки та крутити нашими душами. Ми є панами на нашій батьківщині — а не зайди-пройдисвіти.

Свій.

—o—

Темнота побиває, Просвіта побіджає

У празник Богоявлення на забаві в **Ждині**, трьох парубків з горішнього кінця села, котрі ще є прихильниками читальні Качковского, впилися в шинку і задумали побити наших хлопців. В темних сінях удалося їм зарвати згори Павла Млинарика, Петра Сандовича та ще Петрові Варихові підбити під оком.

Наші хлопці є свідоміші, та хоч їх багато більше, одначе бійки з ними не провадили, бо всі знаємо, що вони самі не знають, хто вони є, та в голові мають напхано повно січки і зорівки. При тім чути було голос тих пяниць, що наші хлопці лише до „Просвіти" стремлять, а про тамтих, що витягали свої руки на братів, навіть не згадує пянюга, а радше закриває. Всеж таки находяться чесні громадяни рівнож з „Качковских", бо вони хочуть погодитися та дійти до їншої читальні і побачити, що при „Просвіті" будемо краще вести освітню працю.

Ой, щоби Господь допоміг нам, чим скорше дочекатися того сонічка Просвіти, а тоді побачилиб і ті, що тепер попивають і побиваються, як нам всім лемкам треба жити, а Брати наші навіть поза границями читаючи в „Нашім Лемку" вістку про нас, могли потішитися тим, що на Лемківщині і в нашій Ждини пробудилися брати зі сну темноти і працюють в тверезости і згоді для добробуту села і народу.

Федьо з гірки

Працюйте, а прийде час світання

Добре було жити давніше—кажуть старі люди в селі **Вислочок**— хоч ніхто не читав книжок і часописів. Як прийшла неділя і свято, посходяться, бувало, у Гершка, випили собі зорівки і забавилися.

Нікому і на думку неприходило, як правовірні сини „Мойжеша" присідали нивку за нивкою, розбудовувалися, як за пропиту зорівку йшла українська землиця на бубон, а нарід гарував з тижливою піснею на устах, порпаючися вічно в біді. І днесь ще заходять деякі нерозважні невісти, як Нацька Рижа з Балутянки до Гершели пиндрити тяжко зароблені гроші її мужа в Канаді.

Одначе не багато вже таких Рижих; пропадає на щастя пиятика, бо молодіж села Вислочок волить зійтися у своїй читальні „Просвіти", згуртована у відроджиецькому кружку та Лугах. Тут читають на голос українські книжки, співають українські народні пісні та чесно і спокійно розходяться до своїх хат. Це пустяки, що згадують старі батьки давні часи, тоді інакший бував світ; тепер хто хоче жити та вдержатися, мусить скріплюватися ще дужче в організації народньої освіти, а тоді напевно видніти буде на Гершковій корчмі українська вивіска: „Тверезість і осв та веде до побіди". Бо сильнішає воля цілого села, як один закукурічений жидюга, що хоче дальше багатіти і жирувати на українській землі.

Обіцяв пан кожух---тепле його слово

Наше село **Рихвалд**, віддалене 12 км. від місточка Горлиці, положене над річкою, яка ледви снується через село, найбільше потерпіло минулого року в часі повені. І тут числили жертви повені, що дістануть дещо з цих великих дарів та збірок, які переведено загально та як читаємо в часописах тої наш Преосвященний Епископ в Перемишлі зложив на ту ціль около девять тисяч злотих. Хоч належиться нам підмога, бо ми вже давно не маємо хліба, одначе нас наділено кількома діравими сведерами для дітей, та сімома для старших, одною подертою загорткою, одною брудною сорочкою (певно той, що десь в Горлицях розділює, скинув свою, а нову вдягнув), прислали нам ще старі мешти (хоч у нас ніхто не привик до таких панських витеребенків, що ні не гріє, ні не прибирає!) та два полотняні капелюхи на зиму. Це все приволік на своїх плечах один „чесний" громадянин, бо дуже бажав стати щонайменше солтисом, так гонори йому спати недають. Таких лахів не хочуть брати люди до рук, бо бояться якої зарази (хто зна з кого той светер і другі прибори?) Так то запомоглася наша громада великими дарунками, зложеними на повінян.

Тепер дещо про вибори, бо і в нас

жиють люди. Наше село чисто українське, маємо свою церковцю, збудовану ще в 1653 р. та відновлену в 1911 р., та хоч немає ще такої свідомости, яка бути повинна, то всетаки не має в селі ворожнечі, всі помагають собі взаїмно старим лемківським звичайом. Як напосідається біда на нас, усі дружно поборюємо її, поміч несемо біднішим, тому здавалося, що й вибори будуть переведені так, що всі будуть про це знати. Одначе сталося інакше. Порозумівся наш війтонько, що побирає воєнну ренту, бо є інвалідом, з місцевим учителем списав собі радних, що йому подобалися — свою найближу родину і післав цей спис до староства, та староство все на готово затвердило. Гірше вже було з виборами солтиса, бо треба було його аж три рази вибирати. Один не подобався, бо десь давніше замотав у линву якогось високого урядника, що товкся по наших горах (біс знає, зачим?) на мотоцикл, другий знову не надавався, бо він гостро виступав проти лемківського букваря, що дають нам його „добродії" та опікуни Лемківщини. Всеж таки, якби воно не бувало, не візьме вже нині нашої душі, бо ми добре пізналися на різних штучках та свято знаємо, що ми є такими самими синами одної матері, що і наші брати зі сходу. Ми всі разом творимо один нарід, який носить імя українського народу. Вже минули безповоротно ці погані часи, як затуманювали нас різні доморослі пройдисвіти та чужі напихали нам облуду, щоб поріжнити нас і відвернути наші очі від рідних братів. —**емем**

Добре зробив!

Старий Максим лагодився на торг. Ізза стодоли витягнув сані, поклав на них літерки і прикрутив ланцюшком. Опісля поклав півкішки, застелив соломою, зладив сидження. Мав він везти безрогу на торг. Не було в нього охоти продавати безрогу, (думав заколоти для себе) але мусів продати—бо грошей треба. Екзекутор лазить і лазить до хати; натягає за податки... Вже більше коштів наросло, як того цілого податку.

До того ще синок наперся, що мусить мати нові помпки, краватку... Тепер,—каже—мясниці, будуть весілля, забави... то мусить гідні прибратися, щоб показатися між людей.

Максим скінчив поратися коло саней. Пішов закликати сусіда, щоб поміг безрогу заладувати на сани (бо вже здоровезна була). Заладували. Максим запряг сухоребру коняку.

З хати вийшла Нацька—Максимова жінка, на руці був у неї кошик, а в ньому кілька яєць. Посідали. Максим хопив віжки, махнув батіжком і ніжно, ласкаво крикнув:

— Вйо, сива вйо!..

По дорозі минали пішеходів і деяких фірманів; інші знов їх минали — перебігалися. Довший час їхали мовчки. Максим чогось зажурився, щось гнітило його, то й не говорив. По довгій мовчанці обізвався:

— Стара, кілько тоби нам цінити за того пацюка?

— Гм... Я думаю, що найменше дві десятки. Хоч тані, тепер тані пацюки, але той вже немалий. Вже пів року ховаємо.

— Знаеш, як дві десятки не дадуть, то інакше не продам.

— Ба, „не продам", а грошей треба. Звідки возьмеш?

Нічого не відказав. Ще трохи і вїхали до міста, Нацька чим скорше побігла продати яйця, бо треба було заплатити „торгове". Заплатили торгове, заїхали на торговицю, тай ждуть на купця. Минуло може з пів години, аж ліце—кивається череватий згінник, такий—ширший як довший. Згінник оглянув безрогу і запитав:

— Цо за того здехляка?

— Двайцять золотих, пане.

— Чи ти хлопе глупі, чись ошалял? — Маш дзєвєнць злотих.

Максимови кров ударила до голови. Затрясло ним. Чиж це не насміхання над його працею? Такого товстого, добре годованого пацюка називає здохляком і дає—девять золотих? Він не міг запанувати над собою і відповів:

— Ти можеш мене і того „здохляка" девять разів... — знаеш?.. Тут уже пішло на добре! Сипалася соковита лайка. Згінник вже і палицею вививає. Максим рівнож хапає за бичівно. Але збіглися люди і розірвали їх. Згінники змовилися. Що хвиля приходив один, другий, пятий і давав девять золотих. Опісля давали лише вісім і пів, вісім... ще й приговорювали:

— Ти даш го єще танєй, бо кто інни нє купі.

Сонце хилилося за гори, як Максим вертав до дому. Як лише приїхав, зараз вхопив сокиру і ножа. Тарахнув сокирою пацюка раз і другий по голові, пхнув ножа і вже по всему.

Мяса і солонини Максим трохи розпродав, а решту лишив собі. Сусіди скоро купували, бо кожний хотів бодай трохи „змаститися", а Максим дорого не продавав, — отак „по знакомости". А всеж таки вибрав пятнайцять золотих.

— Чи я не маю зубів — тільки бріхачи, щоби за марницю гладити свою кервавицю—сміявся та заїдав Максим мясиво.

Петро Попередний

Снігові у Сх. Україні

По гарній та теплій погоді в Сх. Україні надійшла хвиля великих сніговій, що засипали залізничі шляхи. Вуличний рух на вулицях Київа значно утруднений. Змобілізовано 15 тисяч селян і робітників, що мають усунути сніжні застави на залізничих шляхах.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Микола Ващенко з Довгого одержав цілорічну передплату від сестри Еви Урбан з Америки. В імени Вашому пересилаємо щирий привіт за Сестрине любе серце.

Вп. Петро Ковальчик з Пельні: має заплачену передплату по кінець червня 1936. р. Прислав 1 дол. Петро Ковальчик з Америки.

Вп. Петро Нагніт з Костар: заплатив за Вас по кінець року 1935. п. Іван Н. Щирий привіт.

Вп. Володимир Л. з Красної: листа одержали, розвязки добрі, Історію випішемо, за адреси привіт.

Вп. М. Бобак з Боська: заплатив за Вас передплату (3 зл.) п. Микола Б. в Перемишлі. Часопис від 1. числа вислано.

Вп. Іван Урбан, Америка: передплати ми одержали; щиро дякуємо; приєднуйте нам нових передплатників. Щире лемківське поздоровлення Вам шлемо.

Вп. М. Преца: за листа щирий привіт, на згадані адреси будемо посилати. Писання використаємо. Щиро Вас здоровимо. Чеки все добрі.

Вп. Іван Б.: помістимо в слідуючім числі. Держіться дружно.

Просимо Всіх Дописувачів виразно адресувати листи та не переплачувати, бо лист повинен дійти яко звичайний (за 25 гр. значок). Експрес та поручено посилайте хіба дуже цінні дописі. Не винищуйте себе. Сьогодні дуже тяжко про гріш. Реклямації є вільні від почтової оплати. Неодержані числа все реклямуйте, на це є й наша Адміністрація, щоб висилала Всім точно часопис. Не забувайте вирівняти передплату.

ПОСМІЙМЕСЯ КАПКУ.

БУДЖЕТ.

— Як ти розпределюєш свою місячну платню?

— Зовсім просто: Близько сорок відсотків йде на мешкання, тридцять на харчі, тридцять на одяг, а двадцять на забаву.

— Алеж це разом стодвадцять відсотків!

— В цьому власне ціле нещастя.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 84-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК II. Ч. 6 (30)

Львів, 15-го березня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 вол., Піврічно 1·80 вол., Чвертьрічно 1·— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Лемківські перехресні стежки

Гляньмо правді в очі

Лемківщина на церковному полі розбита і розєднана. Шоста частина галицьких лемків відступила від греко-кат. церкви.

Як вказують історичні записки, межі давньої Лемківщини далеко не такі, як сьогодні. Київський митрополит Ізидор, вертаючи з фльорентійського собору, відправляв Богослуження в українській церкви в Тарнові; у Кракові, як пише польський історик Длугош, було також кілька церков... Як бачимо, давня Лемківщина сягала по Краків. Довгі віки вівся процес систематичного випирання лемківського племені з північних низин у недоступні Карпатські гори. Римо-католики забирають наші церкви, як ось напр. у Тиличі коло Нового Санча, обі сторони переловлюють собі душі. Одним словом йшла безнастанна, завзята боротьба. Пимять про цю позиційну релігійно-національну війну залишилася в народі й відповідно наставила його психіку.

Лемко, може найбільше з усіх українців, дуже вразливий навіть на спроби касування всего того, що є немов усвячене довголітнім звичаєм. На інновацію (впроваджування новостей) добровільно погоджується в крайньому випадку, коли вже — не бачить іншого виходу. Проти належно не обоснованої новості та в обороні старовини готов завзято боротись. Між лемками поширилось перед війною москвофільство тому, бо воно мало тоді протипольський характер. Відомі були протипольонізаційні „сочинения" Івана Наумовича та діяльність Качковського, якої найпершою ціллю було відпольщити Галичину.

На лемків чи малий має вплив Америка, куди вони виїздили масово. В Америці, подібно як у краю, багато лемків підпадало під впливи „русских", а радше православних. Вони ходили там здебільша до православних церков, бо так їх настроїли москвофіли в краю. Потім вертали домів і тут зустрічалися тільки з греко-кат. церквою. Але вплив Америки вже залишився. По повороті до краю, згадуючи Америку, були—так би мовити в тихій опозиції до деяких поступовіших заряджень гр.-кат. церкви, тим більше, що з Америки діставали православну літературу, яка висміювала наших духовних. Це й очевидно використали москвофільсько - православні агітатори і збаламутили православям частину лемків та пустили брата проти брата. Тимчасом ці американські лемки, які відразу попали там у кола греко-католиків, є до сьогодні свідомими і активними українцями та ревними католиками. Такими вони й залишились у краю.

Старі лемки вживають у щоденній бесіді української старої назви „„Русь", „русин", „руснак", „руський", хоча під цим не розуміють Москалів, а тільки Українців і Україну. Це використовує дехто для політичних цілей. На цій основі, між іншим, позакривали всі читальні „Просвіти", мовляв, лемки не українці, лиш русини.

Москвофіли передбачуючи хитість свого опертя, зате великі можливості експансії української національної течії, кинулись вщіплювати лемкам їдь ненависти до українського національного руху. Гр.-кат. церква, якої вірними є українці, не нехтує природніх істотних моментів української нації і тому ненависть горстки москвофілів звернулася проти неї, а особливо проти наших епископів і душпастирів Москвофіли теж учили лемків утотожнювати церкву з нацією. У лемка здебільша греко-католик це українець і навпаки. Під католиком лемко розуміє поляка, слово „католицький" там рівнозначне зі словом „польський".

Не знайшло православя пригожого грунту у цих селах на Лемківщині, де ще перед війною і зараз по світовій війні священики й учителі освідомлювали нарід національно. У тих селах, в яких лемки свідомі, що й чому вони українці, вони знають історію України, розчитуються в українській літературі та заявляють отверто своє українство. І тут не було випадків переходу лемків на православя.

На основі усього вище зясованого, випливає ось таке ясне кінцеве заключення: Щоби зведену на манівці несовісними агітаторами, частину православних лемків навернути назад на лоно греко-кат. церкви, треба перш усього між ними посилити українську освідомляючу працю, треба цим лемкам дати свобідну можливість стати свідомими українцями.

Милі гості в Ню-Йорку

Дві Сестри Василіянки — Мати Северина, проф. української дівочої гімназії С.С. Василіянок у Львові, і Сестра Елисавета з монастиря в Підмихайлівцях, приїхали до Ню-Йорку. Вони привезли кілька куфрів давних українських вишивок і тканин для уладжування вистав українського народного мистецтва в різних американських містах. Тому наші брати земляки будуть мати змогу приглянутися блище українській красі. Подаємо цю вістку у відповідь на деякі письма (п. Евдокія Калякука Скрантон) про українські мистецькі вишивки та просимо всіх відвідати виставки й щиро заопікуватися цими милими гостями.

Чому Ви ще досі не выслали передплати, ми не можемо даром слати „Нашого Лемка".

Українці лемки найліпші працівники

Лемківщина найкраща країна в Европі

Де не посієш, там вродиться — каже приповідка і знаємо з історії лемківського життя, що тверда, як хрусталь душа української людини на Лемківщині. Де не бував би наш рідний брат лемко, він призвичаюється незвичайно скоро до всяких обставин. І це правда. Пам'ятаємо ці часи, як нужда в горах гнала, перед війною, сотки тисяч лемків за кордони шукати праці і хліба. Та всюди, де тільки з'явився лемко, перероблювався по короткому часі „рекрутування", перероджувався в світову, бувалу людину; він знав скоро, як поводитися, де та як обертатися.

На чужині зачав він радо заходити до всіляких, хоч і чужих товариств, брав книжку і часопис до рук. Ставав культурною людиною. Ділав на його примір чужинців. Лемко робив це все, що вважав за добре та що другі робили. Він призвичаювався.

На рільних роботах у Німеччині, на Уграх і в Франції стає лемко знаменитим рільником. Канаційці захоплені підприємчивістю наших братів, за примір їх другим ставлять. Лемківські очі, це чародійні— вистане раз заглянути найбільше складну працю, вже її руки роблять. Мізок скоренько працює; лемко дає собі раду. З піснею їде під землю, до копальні американського вугля, радісно вигукує при лісових роботах у Канаді, вештається по бразилійських нетрах, залюбки годує домашні тварини серед буйних аргентинських степів. Не жалує своїх рук; за це з,єднує собі чужинців, їхні похвали та ненайгіршу платню. Таке діється на чужині.

По повороті в рідні сторони заживає лемко американським життям, але коротко. Ця—деколи нагла зміна проявляється несподівано. Лемко скидає „гози, ґерак, пінч", вдягає „нагавиці, оплічча, гуньча—чуганьку, манастирський каляпик" — вертається до давнього життя. Чому саме? Він не бачить коло себе цеї свободи, якою заживав довгі літа, за якого цілими віками шемить та тужить лемківська душа. Сіре буденне життя, ці малі віконця, скрипіння старого журавля — цей горами замкнений простір не дає йому такого любого настрою, як у вільних сторонах. Немає тут ясного духа вилеліяної волі, бо свобода других народів, що залюбки та приязно ставляться до українського еміґранта, остала за морями. Лемко, що вдержував на чужині взірцевий лад і порядок, забувається дома; не намагається завести цього у себе. Що тоді сказати про таких, що ніде не бували, яких дружини-жінки виправдуються від ладу та охайности вічним браком часу? — Я не годна — каже — розірватися на двоє! — Хоч на все находиться час, лише треба вірити в свої сили та хотіти, тоді стане лекшою робота та поборемо всякі труднощі.

Бачимо в лемківських хатах і таких, що не піддаються біді. Вони використовують надбане у світі та заводять новий лад у себе. Око знатока Лемківщини, вправлене підчас мандрівки по лемківських горах вкаже завдалеґіть, як глянемо на розтаборені над річкою лемківські хати; вмить відріжнимо хату поступових ґаздів, які або самі недавно вернули з еміґрації, або їхня рідня там живе — від хижок, що тривають при давньому.

Хата поступового господаря крита бляхою, садок і обор загороженений драницями, чисто скрізь. Стіни хати вибілені, вікна сонячні просторі. І тут проявляється цікава сторінка лемківського мистецтва, саме тут бачимо стіни хат вимузяні або жовтою глинкою, або червоною фарбкою, де є терени нафтові, там мазять стіни ропою, а залиті вибілюють на біло вапном. Це дає гарний, милий для ока, питомий лемківський вигляд села, захованого в ярах, над берегами рік, в затишу. З одушевленням читаємо про високий уровень шведської культури та незабуваймо, що і в нас не мали місця до недавня крадіжи чужої власности. Ще сьогодні бачимо хати без замків, господарські знаряди, вози, строї коня—хомути на клинчику під острішком, — нічо не пропадало, сотки літ так було поки чужа язва не відкрила корита для себе та кинулася „тягнути" полотенце з ріни рік, плуг, борону з обори, коня зі стайні, гроші зерно з комори.

Лемківщина не спить, більшає населення та кожний знов тільки розглядається, деби то драпнути. Це вихісновують так звані „опікуни Лемківщини" та манять нас Сибірами та другими „благами". Одначе — ми кличемо: **Не смієте опускати лемківських гір, ні кидати батьківських загонів!** Лемківщина золота країна, вона нас прокормить! Праці тут доволі. Сама напрошується!

Чи є може бодай одна-однісенька **фабричка глиняних і цементових дахівок** у наших українських руках на Лемківщині? На це не треба великої науки. Гроша немає? Зберіться кількох, засновуйте кооперативну тиху спілку та купуйте прасу до витискання дахівок, зробіть форми на бетонові рури, пустяки до підвалин. Піску є хмари, шутру цілі поріччя. Лемківські ліси торочить чужа жидівська жадоба, ялиці топлять на англійські папері; ґонти не трівкі, а хату треба вкрити. Люди купують у плюгавих жидів дахівку, папу, етерніти, а ми ждемо заклавши руки. Добре та чесно поведена дахівкарня — це копальня золота! Гей Брати Лосяни — з мазею ще час їхати під Київ. Смереківчани — випрятали вже ваші смереки — з чого будете „фуґувати" ґонти. — Брати з Рихвальду — Фільку з Королика — вже не підемо за Тису на закупно баранів, Команчани—Вислочани годі довше за „грозьнами" зеленою смужкою попри Яселко—Уйгель — пересмикуватися, Брати з Чертежа, Костаровець, Заболотців — торгвля безрогами давала „корунки", не один з Вас синка в людей випровадив. Призадумайтеся!

Цегольні — глина є. Гей! американці лемки, продавайте „гави", лишайте „бізнеси" — рідній землі поміч дайте. Тут будете на рідній землі їсти овочі своєї праці, не будуть Вами поштуркувати рівні директори — баси!

Тартаки — ах! як сичить гостра пила, гирло ненаситне проковтує стрункі ялиці; брящить циркулярка! Хто паном цього? Жид — Кальвин!

Зілля та лічничі рослини — аж тяжко, що тих скарбів передопчуть люди, а в аптиці грій душею за „медецину"!

Сади, яблоні, грушки, черешні, вишні, сливки — бачите, як возять з далекого світа в пачках садовину — та гарбають гарний гріш. Яка деревина, що росте в наших садах, попри дороги, на межах у полі, берегах—неужитках?

Пасіки — егеж! медок, грошики, аж оскома робиться.

Ріля наша, яка вона виголочена, покраяна, пошматована, скільки її пішло за зорілку в дрантиві жидівські лапи? Жидова привлеклася до наших гір при кінці 18-го століття — та мусить піти вітрами, звідки прийшла.

Гарбарні — будеш вести Брате промисл, будеш мати змогу зїсти на обід кусок м'яса. Тепер напрошуєшся зі своєю худібкою на заталабаних торговицях, де насміхаються бріхачі з тебе і твоєї худіб-

ки. А хочеш купити залатки на черевик або „керпець" — соли, як за крокодилячі шкіри. Босяка не будеш витупцювати, бо терників безліч на твоїх нивках. А жид в лякерах за твою працю-кервавицю бомкає тобі в очі та ще й по твоїй ниві!

Ремесло — шевці, кравці, столярі, боднарі, ковалі, колодії, стрижі, мясарі, пекарі — де ви поділися?

Скажете, неодин пішов би вчитися, але за що і де? Слово **хочу і мушу** заводіть у ваші хати, тоді решта сама прийде.

Скепи — крами — не можете самі повести, організуйтеся, спільно ведіть торгівлю! Будете минати жидівські будки, ядки, пахтярки— відшукаєте дома потребу і дохід Ваше масло, яйця, молоко хто скуповує? Рудий Берко — або Шльома везе до міста і вінує заріб ом свої Рухлі і Сури. А ти Брате дитині від уст віднимаєш, бо біда тебе товче за тим нещасним грошом...

Рибні стави — сіткою потічків, річок і рік прорізується чиста як сльоза гірська вода крізь лемківську країну та (від сотворення мабуть світа) жде, коли запряжемо її для нашого хісна. Коло ставку небагато праці. Купити нарибок карпа, пструга, перечитати раз і двічи книжку про рибну господарку — (в кожній українській Книгарні, або у Львові є до набуття — практичний підручник „Про рибу й ставки" уложений о. Вас. Навроцьким). Дохід напевно буде, лише треба підібрати відповідне місце. Усього навчить Вас книжка і часопис, люди найдуться також, що вкажуть, як загосподаритися.

Вкінці кличемо Вас посварені та поріжнені Брати Лемки — нам всім треба піти за тим і того слухати, що щиро і ревно працює для Нашого Великого поневоленого Народу. Не слухаймо таких, що розперізуються та горлають так, що їм від того „пухне животик" і кишеня наповнюється. Брати Лемки! Мільйони скарбів криє наша батьківська рідна — лемківська Країна, лише ми досі не годні їх віднайти та використовувати. Ставайте до народньої творчої праці!

Українці на Зеленому Клині

Українська колонія в Харбіні влаштувала в Народнім Домі в роковини „22-го січня" величаве свято, на яке зложилися промови, декламації та музичні точки. Свято закінчилося спільною вечерою і танцями. Редакція „Манджурського Вістника" видала на 1935 р. окремий український календар.

———o———

Геть отрую з наших хат

Товариство „Відродження" у Львові влаштувало в салі Музею Наукового Товариства іменем Шевченка у Львові 2-денний протиалькогольний та протинікотинний курс, що складався з низки викладів. Хоча біда, але горівка ллється! В 1934. р. продано загалом 48 мільйонів 200 тисяч літрів спірту, з того на денатурат „шпіритаю" припадає 22 мільйони і 200 тисяч літрів. Уявім собі, кілько змолов би млин збіжжя, як би так тоту огидну отрую обернути на млинське колесо? Аж жах бере, що таке діється. Погляньмо тому, яка є причина цього нещасного стану.

У час, коли захланні европейські завойовники на чолі з могучою тоді Португалією і Англією, йшли на господарський і торговельний підбій Азії — послугувалися вони всякими засобами, аби лише якнайлегше і найшвидше могти загарбати ті величезні богатства, що їх тоді та й ще тепер посідають і кришть у собі азійські землі, а зокрема Індії та Китай.

Політичний підбій Індій і господарський Китаю, був одним довжезним пасмом злочинів з боку усіх тих виправ, що вибиралися на завоювання азійських земель. Та помиж усіми злочинами найбільшим злочином було плянове затроювання населення тих країв опіюмовим трійлом. Цілі хмари всякої голоти кинулися продавати безконтрольно й безкарно — це убийче трійло. Народ купував його масово, бо закуривши люльку опія попадав на хвилину в чарівний сон, забував про усі турботи, словом діставався легким коштом прямо в „рай" на землі. Хто попробував раз, не був в силі відректися другий, третій і десятий. Але така часта подорож до „раю" лише на позір видалася дешевою. За цю „подорож" платить цілий китайський народ уже з горою 400 літ страшну кару. Китайську землю ділять, крають і парцелюють хто хоче і коли хоче, на китайському господарському і торговельному ринку всі мають до говорення, лише не самі Китайці. Заопіюмована з покоління в покоління китайська раса охляла через задурманення мозгу, нервів і волі на стільки, що не є в силі видобути зі себе потрібної енергії, охоти і потреби боронитися перед грабунками „у білій день" її власного майна. Вживання опія довело велику кількасот мільйонову китайську расу до цього, що вона до сьогодні є повною духово-безвольною калікою.

Та від тоді, як ці діявольські пляни зродилися в головах завойовників індійської землі та китайських господарських і торговельних ринків, та від тоді як населення цих країв почало власними грішми нищити себе а помагати наїзникам і грабіжникам, — минули сотні літ. Здавалосьби, що за той час люди помудріщали. Та де там.

Ось чуємо, що на нашій Лемківщині а навіть Бойківщині наші люде масово і налогово задурманюються і затроюються „кроплями" (етером). Наслідки вживання цих „кропель" такі, що хто їх вживає, став охлялий, байдужий на все, що кругом нього діється, неспосібний до тяжкої боротьби за хліб та існування, зневірений, прибитий, без енергії, без волі, без охоти до якого небудь ділання.

З другого боку ці ріжні дешеві тарнівські вина (жидівські хляпи зі сахаринсю), які бочками розвозять по Лемківщині та трійлива шпіритая повинні вказати, до чого „такі" змагають. Чи може пожаліє нас дехто, як населення Лемківщини начне масово сліпнути? Чи багато помагала нам Австрія, як вештались каліки по лемківських селах, різні Ваї, Гобляї, Амбрози,—бо не було села, де не родилисяб каліки, матоли, недорозвинені діти. А це все наслідки пиятики, що рве, підриває моральний уровень села, в безодню його зіштовхує. Скільки є ще нині по лемківських селах таких, що їх за вини батьків нападає трясавиця—падачка, хороба св. Валентого? За що вони терплять та коротають свій вік у вічному страсі?

Чи може гадаєте Брати Лемки, що сусіди нетішаться нашою бідою, бо це вода на їхній млин?! Шляхом освідомлення проганяйте Брати Лемки це страшне марево, бо пиятика етеру й шпиритаї придержує нас в гр знішому положенні, як опій азійські народи.

Тому всі кричимо: **геть отрую з наших хат!** До Палестини разом з п'явками її посилайте; нам хліба та ще раз хліба дайте!

Лемківщино мила!

Лемківщино мила, Країно славна, —
Де подівається твоя слава давня?
Не кажуть учитися історії твого Краю,
І баламутять всіх, як злий Еву в раю.
Не хотять світло правди вказати,
Щоб від дерева знання тебе
відірвати;
Щоб проти братів своїх ставати
Та на рідній землі рабом чужим
вмірати.

І. Б.

І оживе добра слава, Слава України...

†9. III. 1814

†10. III. 1861.

Учітеся, брати мої!
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь, —
Свого не цурайтесь:
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Чужі люди цураються,
В хату не пускають,
Свої діти, як чужії,
І немає злому
На всій землі безконечній
Веселого дому.
Подивіться на рай тихий,
На свою Вкраїну;
Полюбіте щирим серцем
Велику руїну!
Розкуйтеся!
У чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі...
В своїй хаті — своя правда,
І сила, і воля!
Нема на світі другої України,
Немає другого Дніпра;
Не дуріте дітей ваших,
Що вони на світі
На те тільки, щоб панувать;
Бо невчене око
Загляне їм в саму душу
Глибоко, глибоко...
Славу України прочитайте,
Щоб не сонним снились
Всі неправди, щоб розкрились
Високі могили
Перед вашими очима,
Щоб ви розпитали
Мучеників: кого, коли,
І за-що розпинали?..
Обніміте-ж, брати мої,
Найменшого брата, —
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати!
Благословіть дітей своїх
Твердими руками,
І обмитих поцілуйте
Вольними устами!
І забудеться давняя година,
І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечерній
Новий засіяє...
Обніміться-ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

Шевченківські Роковини

Найбільший український поет, національний Пророк та духовий Вождь Українського Народу Тарас Шевченко уродився 9-го березня 1814 р. в селі Моринцях у Київщині на Україні за Збручем.

Отже дня 9-го березня цього року минає 121. рік від дня уродин Тараса Шевченка, а дня 10. березня минає 74 роки від Його смерти.

Щороку, в ці дні, згадує ввесь український нарід свого найбільшого Сина та з скарбниці Його безсмертних творів черпає сили й отухи. Немає між нами згоди та єдности, бо не слухаємо святих слів заповіту нашого Генія-пророка, де він закликує: єднатися, лучитися, жити в згоді, бо тільки згода будує **і тільки в згоді та єдности нарід добуде своїх прав** — і тоді Мати усміхнеться з радости...

Набувати знання, щоб бути свідомим українцем — оце головна річ!

Бо тільки свідомі люди зуміють в згоді та єдности доходити своїх прав!

Освідомляймося! Учімся доброї, правдивої свідомости, учім її наших дітей та й учімся самі з доброї книжки та з доброго часопису — й з „Кобзаря" Тараса Шевченка, а ця книжка повинна бути в хаті **кожного українця.** Скажім собі твердо, що будемо від нині вірні Шевченковим заповітам! — Таким чином найкраще вшануємо память Батька Тараса — та прислужимося рідному народові!

Короткий політичний огляд

Англія затривожилася таємничою політикою Німеччини та Польщі, бо підозріває, що між тими двома державами та Японією є тайне порозуміння, звернене проти большевицької Росії. Тому виїзджають два англійські міністри заграничної політики Саймон та Ідей в політичну подорож до Берліна, Варшави та Москви. З цього виходило би, що й Англія хотіла би дещо пригарбати для себе з цього „кумашиного".

Знов **чехи** щораз більше залицяються до Литви та стають в її обороні проти Польщі. Чеські часописи пишуть, що Виленщина з містом Вильном це литовські землі, тому повинні належати до Литви, а не до Польщі. Також багато уваги звертають чехи на білоруські справи та спомагають білоруські протипольські організації.

Австрійським політикам горить земля під ногами. По плебісциті в Сарщині австрійські гітлерівці піднесли наново голову та домагаються також для Австрії плебісциту. Канцлер Австрії Шушніг дістає багато листів з присудами смерти, а його жінка дістала жалібну сукню, наче заповідь смерти її мужа.

Як відомо, величезна більшість австрійського населення хоче прилучитися до Німеччини. Також німецька політика вважає це прилучення („аншлюс") одним зі своїх угольних каменів. Проти цього дуже рішучо виступають Франція, Італія та Чехословаччина, яка найбільше потерпає за свою державну незалежність. Одначе найбільше бороняться перед „аншлюсом" ті з австрійців, що тепер при владі, бо прилучення Австрії до Німеччини було б для них позбавленням теплих посад та матеріяльною руїною. Щоби до того не допустити, вони попирають Габсбургів та мостять їм шлях до повороту на австрійський престіл. Тому канцлер Шушніг виїхав з міністром заграничної політики Б. Вальденеком до Парижа, а відтам до Льондону, щоби там добитися дозволу на поворот Габсбургів на австрійський престіл.

Натомість **Москва приготовляється** горячково до війни, цілим газом вброїться, на Камчатці та других місцевостях будує твердині, великі летовища. Московські варстати випускають день та ніч воєнні кораблі й підводні танки. Рівночасно червона большевія пускає в рух весь запас підступів, підлещувань, застрашувань та інтриг, щоби не допустити до порозуміння між західними державами — англійського міністра Саймона хочуть большевики впрягти до свого воза червоної політики.

Японці помирилися з Китаєм та звернулися тепер разом проти большевиків. В польському порті Гдині винаймили японські промисловці одно крило пристані на свої товари та Гдиня має стати центром японської торговлі (назвати б це інакше!) на цілу Европу.

У воздусі літають кулі, одначе ми їх ще не бачимо, над нашими головами щось маячіє; щораз більше інтересується світ справою **України,** кожний хотів би щось дрантути, бо сонце-мир затінюється, буря зближається. Хто зна, як повитаємо весну!

Кожний Лемко
як свідомий Українець
обезпечує
свої будинки на дозволену законом 1/3 частину вартости, а рухомости на повну їх вартість в
Товаристві взаїмних обезпечень
„ДНІСТЕР"
у Львові, Руська ч. 20

Нафта для повенян

Управа польського нафтового експорту признала 50 тисяч кг. (цебто пять вагонів нафти для населення, що потерпіло від торічної повені. Нафту (камфину) вислано вже в повіти. Добра й нафта, — але повеняни вже давно не їдять хліба, бо засіви загорнула вода. До нового хліба ще далеко, вкінці який буде новий хлібець, як повеняни не мають пірочка зерна на засіви? Звертаємо увагу відповідним чинникам „при повітових Комітетах для жертв повені, щоб першзавсе подбали у властей про зерно на хліб, бо населення, зокрема лемки голодують та в парі з цим ширяться різні пошестні недуги. Лемки також платять податки та дають рекрута, тому належиться їм така сама поміч, яку дістають другі громадяни. Гроші зложені на поміч для повенян треба справедливо розділити на призначену ціль. Цих грошей ніхто не сміє вживати на другі потреби, з окрема повинні самі громади, що їхнє населення голодує, домагатися помічі так в зерні, як також в приодівку. Про всі випадки, де приділено підмогу, або відмовлено, просимо кожночасно донести нашій Редакції.

Чого він скавулить?

Криницький „Лемко" продовжує большевицьку „Працю" та стало видумує способи, щоб тільки безпідставно напастувати наше священство. Вже приївся йому перемиський Владика (хоч він з походження лемко зі Сяніччини), тепер вчіпився вже львівського Епископа. Рівнож не дає спокою дальше священству на Лемківщині. В підлий спосіб чіпився тепер, чому священики в церквах не відчитали пастирського листа про лемківську Апостольську Адміністрацію. Тимчасом я сам у свойого священика, щоб переконатися чи має „Лемко" слушність, переглянув „Перемиські Епархіяльні Відомости" — і побачив наглядно, що там немає пастирського листа до людей лемківської ап. Адміністрації. Є натомість письмо з Риму писане по латині, розуміється до священства, бо селяни латини не розуміють, а під тим письмом є пастирський лист перемиського Епископа і ап. Адміністратора теж до священства, писаний вже по нашому. В тім послідним є відомости також лише для священиків, саме: Які деканати підлягають ап. Адміністраторові, що священики з одної дієцезії можуть подаватись на парохії до другої, що сповіди мають слухати лиш у своїй дієцезії, бо у другій не вільно, лиш на границі обох дієцезій та прикінці, що священиче товариство „Епарх. Поміч" похоронний фонд і т. п. є приватною справою священства. Ось і стільки! Чи це є для людей? Знова бачив я інші листи давніші перемиського Епископа, котрі були до людей, то під тими листами все був наказ, що їх в церкві треба прочитати людям, котрі ми в церкві чули — а під тими двома до священиків листами, такого показу не було — бо вони не були для людей. Знова ті епископські послання, які були для людей давніще — деякі священики москвофіли їх не читали людям, хоч був наказ — а мимото українські часописи не називали того „саботажем" так, як тепер „Лемко" називає українських священиків зовсім не маючи підстави. Нехай „Лемко" знає, що українські священики хочби мали Епископа навіть і мурина, то його краще будуть шанувати, як „Лемко" і деякі москвофіли священики „шанували" дотепер перемиського і львівського Епископа. Криницким „господинам" з „Лемка" раджу позичити собі на плєбанії від о. Білика Н. „П. Е. Відомости" і коли їм ще баньки неповилазили, нехай собі перечитають листи видані до священиків, і не називати це „саботажем" лиш на підставі 19 параграфу хай самі в „Лемку" відкличуть свій підлий саботаж! **Г.**

Горами і долами німецької землі

(З мандрівки нашого земляка Василя Виноградченка, який перейшов німецькі землі та описує свої міркування—наводимо цікаві помічення з лісової альпійської господарки).

Культура лісів, потоків і доріг

Все це зразкове. Немає дикого вирубу альпейських лісів. Він обчислений на десятки років й залежний від лісової почви, висоти склону гори, підскірної води, краси природи. Тут немислиме, щоби приїхала якась чужа ґявка, обголила цілу гору з дерева та забрала дедево, заробивши сотні тисяч на народньому майні. **Тут таку ґявку, якщоб наприклад їй удалося в ночі вирубати ліс — повісили би таки в лісі на дереві.** За лісне господарство відповідає тут державна лісова влада, що дбає про пошанування рідних лісів. У своїй дбайливості за красу гір дійшла вона до таких тонкостей, що коли гостям-літникам подобається якийсь ліс, що був призначений на проруб,—він підлягає від тоді під закон охорони лісової природи.

Гірські потоки та ріки забудовані і зрегульовані на причуд. Хоч як рвучі, бистрі та багаті у воду альпейські потоки—то повені майже не буває. Надмір води має свої окремі корита. Все це гарно вимуроване, обсаджене деревами. **Пошанування лісів регулює найкраще багаті альпейські опади.** А треба не забувати, що стрімкі Альпи — це найбогатші у воду гори. Сходиш зі стрімкого верха понад 2000 м., бачиш одно-два малі джерела і дійшовши в долину чуєш шум великого потока, що надає назву цій долині. Все це з 2—3 гір вода. Коли наші Карпатські ріки діждуться регуляції?!

Більшість доріг асфальтовані. Їдь ними, хоч яйце коти! Т. зв. польських доріг нема. Дороги найкращі у Швайцарії і Ліхтенштайні опісля в Німеччині й Австрії. Дальшу будову доріг виконують в Австрії безробітні. Це є так зв. „арбайтсдінст"; він добровільний. Занятті тут молоді хлопці до 28 років, здорові. Важко не працюють. Мають спільні квартири, добру їду і декілька грошів на дрібні видатки. Однак вони також дожидають з переміною кращих часів.

Скільки можна би навести в порівнанню наших Карпат з альпейськими горами, чому в нас не так, хоч є тисячі призначеного гроша на відбудову знищеного повінню народнього майна? Коли перестане наш Попрад, Ропа, Вислок-Вислока горнути наші землі?

———o———

Бережіться бабських лікарів

Загально світова кріза в нівеч зводить суспільні порядки в деяких краях. У парі з цим закорінилася наче на догідній почві гниль, упадок моральности; заникають всякі людські почування — людина стає гіршою від звірини. Бо деж ми бачили дичину, щоб нищила своє потомство, або вистерігалася приводити на світ своїх малих через злобу? Памятаємо ці часи, як і в наших лемківських сторонах не було випадків, неправого ложа, хоч приповідки каже — нема роду без вироду. Карали тоді самі громадяни таку завитку цим, що не сміла переступати порога Церкви, мусіла стояти в бабінці, не могла брати участи в „кумах" — та на весіллю; ставала посміховиськом, погорджували нею люди. Сьогодні змінилося обличчя лемківського села. Нешлюбна дитина — це не є ганьбою — так навчають доморослі большевики; — губити дітей теж не є гріхом — подає большевицька злоба. Через це, як пишуть нам з Лемківщини — намножилося багато бабських знахорів-лікарів, (ей Павлю з Волтушеви!) що за песій гріш гладять людські душі. Вони не перебирають в засобах, лише ведуть безсоромно своє ремесло. Такі зігнання плоду є грішні, неморальні та дуже шкідливі для здоровля жінки.

Болять мене зуби, піду до доктора — каже неодна жінка, та дивуються потім батьки, чому вона лежить, тижнями не стає з постелі, або дуже часто вмирає. Може вони і незнають, що було причиною хороби, або передвчасної смерти їхньої дитини — невістки. За такі неморальні поступки карає строго суд і того, хто робив операцію (лікаря, чи повитуху „крізбабку", чи знахора) і чоловіка, що казав це зробити, а часто і саму жінку. Гублення дітей це тяжкий гріх, взиваючий о пімсту до неба, та ще тяжча провина перед своїм народом. Бо в інтересі нашого народу є, щоб він мав щораз більше здорових і добре вихованих громадян.

Не страшно женитися, але страшно журитися — виправдуєтьтя деяка жінка, але як зважимо, що упадок моралі йде все у парі з зорілками-шпіритаями — тоді побачимо, що можна дуже легко вистерігатися гріха. Одначе повинні затямити собі батьки: не давати злого приміру своїм дітям та вести їх і виховувати в любови Бога та свойого Народу. Добре виховання дітей — це запоруки здорового росту Народу — це мармурова основа народньої Краси. Здорові громади дітей — це українське багацтво.

ВИКАЗ

добровільних жертв, зложених на допомогу бідним Лемкам в Яворівській бурсі.

Гординська Михайлина 5.——, Турянська Вікторія 5.—, Др. Галущак Осип 3.—, Др. Куцпір Степан 3.—, Осідач Микола 2.—, Ааарова Іванна 2.—, Тендик Семен 0.50, Дуська Микола 1.—, Німентовська Настя 1.—, Кордубова Емілія 1.—, Обух Володимир 1.—, О. Залітач Олександер 3.——, Районова Молочарня, Яворів 10.—, Крайчиківна Галя 2.——, Н. Н. 10.—, Харамбура Роман 2.—, Т-во Бесіда 5.—, Волощак Петро 1.—, о. Мокрівський Матвій 1.—, о. Огородник Микола 1.—, Кравичі 2.—, Залітачівна Марія 1.—, Годованцева Софія 1.—, Др. Фільц Михайло 2.—, Нуд Антін 1.—, Питлик Юрій 1.—, Медвецький Ілля 1.—, Винницькі 1.—, Садовські 1.—, Фірчук Іван 0.50, Хархаліс Юстап 1.—, Худа Микола 0.50, Подолюх Володимир 0.50, Др. Велигорський Іван 1.—, Демковичі 0.50, Задаткове Т-во 5.—, Повітова Торговельна Спілка 2.—, Назаревич Омелян 3.—, Кооператива Гарбарня 0.50, о. Купнір Микола 1.—, Молчко Андрій 2.—, Ставничі 1.—, Харамбура Данило 0.50, Українбанк Народний Дім 2.50, Чопик Микола 1.—, Др. Неділка Володимир 0.50, Лукасевич Петро 0.50, Фігівна Марія 0.50, Харамбура Остап 0.50, Товариство Гаразд 0.50, Союз Українок 2.—. Разом зложено 97.50 зол.

Редакція »Нашого Лемка« складає Всім Жертводавцям щирий лемківський привіт.

Милі гості

Редакцію „Нашого Лемка" відвідав Др. Осип Назарук, начальний редактор католицької преси „Нової Зорі" в товаристві редактора Івана Дурбака.

Слід підчеркнути, що вся католицька преса, зокрема „Нова Зоря" багато місця присвячує лемківським справам та цікавиться культурно-освітніми змаганнями відродженої Лемківщини.

Тимбільше радо повитала шановних гостей, яким так гарячо лежить на серці добро наших українських лемківських окраїн

Редакція „Нашого Лемка".

Неодержані числа все реклямуйте. Реклямація є вільна від поштових оплат

Українське життя

Ревізійний Союз Українських Кооператив приняв у свої члени нових 8 кооператив в Галичині.

— Як повідомляє „Рідна Школа", цьогорічна коляда принесла „Рідній Школі" 29.351 зл. і 22 гр. Знов дар „Просвіті" приніс тільки 22.957 зл. і 97 гр.

— Українська Студентська Громада в Познані влаштувала свято Крут, на яке зложилися: промова, деклямації, продукції хору та сольо співу.

— В неділю 24-го лютня відбулося у Львові величаве **Свято Стрілецької Пісні.** На програму Свята зложилися: промова, яку виголосив д-р Володимир Старосольський, спів злучених хорів „Сурма" і „Бандурист", які відспівали пісню „В горах грім гуде". Далі слідували почерзі такі точки програми: Хор „Сурма" відспівав „Як в Бережан" і „Ой, чогож ти зажурився", а співак М. Голинський відспівав „Стрілецький романс" та на додаток „Ой, нагнувся дуб високий". Другу частину Свята започаткував М. Драган деклямацією „Ода до пісні", а потім співачка О. Любич-Пароконяківна відспівала прекрасно, з глибоким відчуттям „Ой, поля ви, поля", „Синя чічка", „Ой, казала мати" та „Спи, дитинко моя", за що нагородила її публика довго невмовкаючими оплесками. Зчерги відспівав хор „Бандурист" „Ой видно село" та „Ой, та зажурились", повторюючи серед гурагану оплесків останню строфку цеї пісні. Ще виступив співак М. Голинський і серед загального захоплення відспівав „Засумуй, трембіто..." та мусів ще одушевленим слухачам додати „Ой, козаче мій, а деж коник твій..." Свято закінчили знов злучені хори вязанкою стрілецьких пісень, зачинаючи від „Ой, у лузі червона калина", а кінчаючи „Слава, слава атамане"—та вкінці хоровим окликом „Слава, слава, слава вам Українським Січовим Стрільцям"!.. Свято закінчилося відспіванням „Ще не вмерла" (співав хор і ціла саля). На святі були між ін. б. отаман УСС і вожд У. Г. Армії, ген. О. Тарнавський, епископи: Преосв. Никита Будка і Преосв. Іван Бучко, представники всіх центральних установ та партій. Таким чином по Перемишлі і Стрию гідно вшанував память Усусусів Львів. Варто, щоб також інші міста та й села вшанували тим чином 20-літну річницю вимаршу Українських Січових Стрільців у поле та відсвіжили память славних днів.

— На Закарпатті заснувалися нові читальні „Просвіти" в Дунковиці, Шкуратовцях і в Пласкановичах, в Мукачівщині, та Новій Ростоці у Свалявщині.

— Чеська влада не дозволила продавати українського перекладу книжки чеського письменника Ольбрахта п. з. „Микола Шугай", видану у Львові п. І. Тиктором, як місячною книжкою „Української Бібліотеки", сконфіскували в цій книжці передмову Ольбрахта про Закарпаття п. з. „Земля без імени".

— В Коралеві на Тисою, де вже було трохи підупадало організаційне життя, відбулася вистава „Запорожець за Дунаєм", яку виставив заїхавши до цього міста „Союз Пластунів Закарпаття". Вистава мала повний успіх.

— В салі „Просвіти" в Ужгороді влаштувала Жіноча Секція при своїому Товаристві святочну академію в честь Закарпатського письменника Микайла Лучкая.

— Перша українська споживча кооператива „Родина" відкрила свій склад при вулиці Коріятовича в Ужгороді.

— Президент Чехословаччини д-р Масарик дарував на харчі та одежу для бідних дітей Закарпаття 50 тисяч чеських корон. Давніше призначив през. Масарик пів мільйона чеських корон на стипендії (підмогу) для бідних студентів Закарпаття. Кураторія фонду вирішила на окремих сходинах, що тільки студенти місцевого українського населення мають діставати ці стипендії.

— Аматорський гурток українського „Сокола" в Буенос Айрес (Аргентина) виставив комедію Ярославича „Чортеня", після якої відбулися сокільні вечерниці; у програмі їх соколи виконали ряд національних танків, саля була набита. Пишуть нам наші бряти лемки, що ніколи не забудуть цих чудових вечерниць.

— Молодий фльорентійський (Італія) поет Тревізоно закінчив у співробітництві з українським журналістом переклад „Мойсея" Івана Франка, з передмовою одного з визначних критиків Італії. Переклад на чудо дуже гарно зроблений.

— У щоденнику „Нюйорк Американ" помістив колишній дорадник Льойда Джорджа, Г. Джон, три статті зі свойого побуту та мандрівки по Україні, куди поїхав, висланий з рамени „Мончестер Гарієн" Джонс стверджує у всіх статтях, що на Україні панує страшний голод, населення на пів наге, діти валяються без опіки по вулицях, в склепах нічого не годен купити, натомість „червоні" мають усього більше, як правдиві „буржуї". Голод і нужду на Україні викликала політика теперішнього уряду та навмисне його піддержує. Ось большевицький рай!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Заповіт

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Вкраїні милій:
Щоб лани широкополі
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий!
Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу, — оттоді я
І лани і гори,
Все покину і полину
До самого Бога
Молитися.
А поки що —
Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кровою
Волю окропіте!
І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте помянути
Незлим, тихим словом!

Переяслав, 25. XII. 1845 р.

Чи ви знаєте, що це не чесно читати часопис, незаплативши за його? Тому вже вирівнюйте передплату та приєднуйте нових громадян передплатників

ГОСПОДАРСЬКА СТОРІНКА

Що робити тепер в полі, коло хати і в саді

По святі Стрітення Господнього начинають ставати довші дні, кінчається зима. Зближається вичікувана весна. Господарі виходять у поле, провірюють засіви, розкидають заметі, щоб не випрівала озимина. Зрушують замерзнену озеледь, вибирають рівчики, бо як сніг начне нагло таяти може заляти, замулити конюшину, гряди, луки та сіножати. Рівчики регулюють природній відплив води, відводнюють рілю. Добре зачати направку полевих доріг, тепер ще можна всюди доїхати. Дорогу треба вирівняти найкраще навезеним шутром (скрізь його повно на поріччях наших рік!), вибрати рови, не буде підкисати, мокрявіти доїзд до рілі.

Вивезений на гори обірник треба добре втовкти та обложити землею, щоб весняні дощі не сполікували найкращих його частин, не буде рівнож вітер висушувати його, бо нарікають часто господарі — прийшов обірник мовляв — з ліса, в ліс вертає! І дійсно обірник з лісового листу, вивезений в поле та як слід не втолочений і не вкритий щільно землею, висихає, з вітрами втікає назад до ліса. Що вартає тоді такий „справунок"? Чи не шкода праці? Так само треба пильнувати обірник на оборі. Добре замішувати його коровою, хай побродить по йому, вдушує ногами, вимішує. Слід тямити, що оборя належно вдержана дає тисячні доходи господареві. В часі теперішньої скрути господар не може купувати штучних, фабричних погноїв—навозів, тому мусить сам нагромадити стільки природніх навозів, щоби справити поле під чистину, під городовину, погноїти гряди під капусту, карпелі, буряки, та другі ярини. Велику користь та багато хісна приносить гноївка. Погляньми по наших селах, скільки цеї дорогоцінної рідини марнується? Треба аж таких, що питаються про „нумер", записують „за поржондкі", щоб господар вкрив каменем там, де „слезить гноївка" з під вугля, стайняного порога, або таки пересякає до сіней й до боїща. Багато втіхи мав би данський, або німецький господар, якщо оповідав би йому дехто, як то в нас гноївка „льозом" тече, до ріки втікає хитро вкритими каналіками, щоб „комісия санітарна" не подала „на штроф". А так не сміє бути! Гноївка сто разів краще справляє рілю, підкормлює луки, пасовиська, сади, гряди, як найкращий штучний погній. Кожну каплину гноївки треба збирати в окремих збірниках. Недавно одержали ми листа від нашого передплатника з Завадки риманівської, який будує нову хату та господарські будинки і питає нас, чи добре було б вицементувати землю під долівкою, під дилями в стайні. Отож кажемо, що це дуже вказане та корисне, бо цементовий спід не буде перепускати гноївки, під дилями буде дуже добрий збірник на гноївку, знов надмір гноївки буде відходити окремою рурою—каналом до обори, вимурованої з каменя сповного цементом, або до вибетонованої гноївні. Хто не може позволити собі на такі поліпшення, може закопати в кутку стайні стару бочку, там буде згромаджуватися гноївка та звідси треба її в окремих посудинах (в старих ведрах, коновках, путнях) виносити на обору, поливати обірник та втолочувати коровою. Декого дивує, чому пишемо коровою — а не конем — це тому, що кінь може легко затратувати собі ноги та йому шкодить гостра гноївка, натомість рогата тварина є менше вразлива на такі ділання. Гноївкою можна справити більше поля, як самим обірником, тому всі, що досі заслонювали її перед „владзою", до ріки відводили, бо не знали вартости цеї течі, будуть на будуче пильнувати цього вартісного господарського добра та не будуть занечищувати води, придорожніх ровів, своїх садів та подвіря.

Розумний господар ладить вже тепер всі начиння-статки, потрібні до весняних робіт. Провірює борону, плуг, вози, коліснята; не буде „карваньчити" в часі весни та „чемпіти" у коваля, як всі господарі позносять чересла, лемеші, зуби до борін та другі річи до направки. Треба рівнож подбати про легкі підкови для коня, бо босий кінь не може так добре запиратися, як гарно підкований.

Господині в міжчасі чистять, перебирають, провітрюють зерно до сіяння, вичищують від кукілю та других зерен.

В теплі дні роблять хатні порядки, білять та ніколи не кидають з крапаного вапна (сажі) на дорогу або в беріг, а все сипають вапно, здерту глину, виметену з комина сажу до огороду під ярини.

Добре є також вибілити в тепл. соняшні дні овочеві дерева. Вичистити пні з моху, витяти перехресні конарики, гузи, раки, сухе гілля; це все спалити.

Останніми роками культура овочевих деревцят значно поступила вперед, це відрадне явище, що й ми лемки не лишаємося позаді. Одначе мусимо навчати безупинно нашу дітвору шанувати шляхотні овочеві деревця, ходити коло них, закладати шкілки овочевих дерев; дитина полюбить працю, пізнає вартість овочевих дерев та буде культурно обходити свої сади та не рушить чужого яблока.

Вкінці додаємо, що на соняшних, від вітру захоронених місцях, узгірях можна вже ладити землю під розсаду та висівати насіння. Добре було б також зацікавитися парниками (инспектами). Як будувати парник та які з його користи, про це напишемо другим разом.

Через складну працю до добробуту.

Які землі підлягають комасації? Роздріблені та розміщені в шахівниці ґрунти (шахівниця ґрунтів—це дрібні загони різних властителів), як також надмірно звужені ґрунти підлягають лучбі, через перетворення їх в площу, на якій можна догідно господарити, через виміну ґрунтів добрих одного господаря за такі самі добрі ґрунти другого господаря, гірші за гірші після приписів закона. За ґрунти роздріблені і розміщені в шахівниці належить уважати кусники одного властителя, віддалені—відмежені від себе кусниками інших властителів, як рівнож кусники ґрунтів окружені чужими ґрунтами. Знов надмірно звужені ґрунти такі, що їхня довжина перевисшає ширину більшу чим 15 разів. Від комасації є безоглядно виключені: **ліси,** обняті пляном лісової господарки, **ґрунти,** на яких є отверті каменоломи і копальні ужиткових мінералів, як шутер, глина, пісок, ґіпс, вапняк, лупок—якщо добувають їх, або хвилево перестали з тих ґрунтів добувати, **ґрунти**—обняті гірничими і гутничими заводами, **ґрунти,** що обнімають гірничі скарби і нафтові поля, одначе як не зачато на них гірничих робіт, можуть бути втягнені до лучби і без згоди властителя, **ґрунти,** на яких находяться памятки історії і архітектури (звалища давніх замків і будівель) — особливости природи, родинні гробівці, хрести, каплиці і т. д. Дальше можуть бути виключені після того закона з дня 31. VIII. 1923. Д. З. ч. 92. поз. 718—оскільки властитель не дасть своєї згоди: землі під будовами враз з подвірями (загуменками), ґрунти обняті промисловими урядженнями, ґрунти положені в обсягу міст і місточок (осад), ґрунти потрібні до промислових цілей, до годівлі риб, якщо зміна, або знесення способу ужиткування цих ґрунтів принесли би шкоду для властителя,—городи і сади взірцево і фахово проваджені,

як рівнож парки і звіринці,—зложа торфу і торфові ґрунти взірцево загосподарені, — ґрунти окружені муром, — винниці та хмельники о площі не меншій 1|4 гектара (1 морг має 1600 квадратових сяжнів — 1 гектар рівняється 1 і 3/4 морга). Кожний з учасників комасації в заміну за свої розкинені парцелі дістає нову площу ґрунту в купі, по можности тої якости, як було його попереднє поле і що до кількости тількож, як мали його попередні парцелі. Всі ґрунти, що входять в плян комасації, оцінює окрема оціночна комісія. Про це, як переводиться комасацію ґрунтів буде дальше написано. З огляду на пекучі справи при переводженю комасації на наших землях на Лемківщині продовжувати будемо цю господарську сторінку, щоб усі знали, як боронитися та обстоювати за свої батьківські ниви.

Цукор „кржепі“ жидів і англійських коней

Краківський „Глос Народу“ ч. 47 помістив такий допис зі села:

Цукор коштує заграницею по 14 грошів за 1 кг. Це річ дійсно небувала й годі зрозуміти, як можна терпіти такі відносини. Вже чоловік плативби, якби розумів ціль такої господарської політики. Але ніхто не може зрозуміти, чому англійські коні мають більше право до тутешнього цукру, ніж селянські діти.

Оскільки йде про плекання буряків, то дохід з морга цукрових буряків такий самий, як дохід з морга картопель. Ціна 1 сотнара буряків тепер низша від 1 сотнара бульби. Отже використовуваний є плянтатор, споживач, а користають жиди-цукроварі та англійські лошаки. Одні мають асекурований дохід, а другі дешевий цукор,

Подібно діється з вуглям — робиться пропаганду, збирається на повенян, подається тисячі безробітних, але де є той дешевий вуголь для повенян? — Треба безоглядно домагатися принайменше для повенян вугля, цукру і цементу по таких цінах, які платять за ті артикули заграничні споживачі. Домагатися зрівнання селянських немовлят з привілеями англійських лошат. Нехайби хтось з міродайних чинників приїхав до школи на селі. Діти бідні, обідрані, брудні й завошивлені, відживлювані капустою і бульбою, на павзі гризуть твердий чорний хліб — цукру ніхто не бачить, молока нема, хлоп скрегоче зубами. Тут якабудь освітня праця не може змінити наслідків, бо людям треба дати хліб і заробок... Хлоп замкнений тепер у собі вже не вірить нікому, лише думає про своє упосліджения. Чи краще є і на наших селах? Скільки є наших дітей, що взагалі не знає, який є смак цукру? До чого доведе така господарка?

За право і єдність народу

З промови посла Гривнака в соймі дня 11. лютого ц. р.

Чи не дармо витрачується час? На Лемківщині в тих самих місцевостя, в котрих забороняється заложення культурно-освітних, господарських, чи інших українських установ, адміністраційна влада без перешкод позволяє, а навіть допомагає мос вофільським організаціям. Новозаложеним читальням Просвіти в Свержовій Руській, повіт Ясло і Волі Нижній, повіт Сянок, не дозволено розпочати діяльности, під покришкою, що така діяльність — мовляв — загрожує публичному безпеченству. Щоби спараліжувати новозаложену читальню „Просвіти“ в Кінському, повіт Березів, властителька дібр, полька, при помочі старости і поліції закладає москвофільську читальню ім. Качковського, а читальні Просвіти заборонено там розпочати її статутову діяльність. Завішено діяльність читальні Просвіти в Улючу, Павликомій, у Злоцькім, в Розтоці Великій, в Лосю, в Маластові, Пантній, в Ропиці Руській, Гладишові і інших місцевостях. Мотиви тих рішень були ріжні, а між іншим, що члени тих товариств читають часописи характеру наскрізь політичного як „Народня Справа“, „Наш Лемко“ і т.п., або що до тих товариств згідно з постановами статуту можуть належати члени української народности, а Лемки не є Українцями, бо належать до лемківської народности. Чи часописи „Народня Справа“, „Наш Лемко“, „Дзвіночок“ і другі є виразно політичні і чи вільно Лемкам передплачувати політичні часописи і чи Лемки є народности української, чи лемківської, уважаю злишним у тім напрямі взагалі кого-небудь переконувати, бо та справа і для нас і для вас є зовсім ясна. Стверджуємо, що робиться те пляново, свідомо, для розбиття і розпорошення українського руху на тій частині української землі. Тільки заходить питання, чи не на дармо витрачується час і енергію? Ми вважаємо, що так.

Декому висилаємо оказове число, просимо вислати передплату, або звернути часопис та не наражувати нас на страти, бо ми видаємо часопис з передплат — нас ніхто не підпомагає — ми в обороні правди стоїмо!

„Мамо, нас усі люди хвалять“

Минулої осени переїзджав через село в Ясельщині один батюшка й по дорозі сподобався йому баран, який пасся, взяв його на фіру і — до дому. Вдома зарізав та „скушав“. Нещастя хотіло, що господар-властитель довідався про те й пішов на друге село до батюшки по барана.

Батюшка, як добрий пастир, що любить не лише вівці, але й барани, давав господареві скіру та 2 злотих за мясо й боронився тим, що бачив барана хорого, тому й взяв його до дому як милосерний самарянин. Господар І. К. не згодився на це й спр ва опинилася в суді.

Опісля батюшка не м'г ніколи спокійно переїхати через це село, бо скоро селяни його завважили, то зараз собі за ним мекали як баран. Не було іншої ради й батюшка мусів перенестися далеко аж в Грибівщину. Це була б одна сторона медалї, а друга ще цікавіша — послухайте!

Недавно попало мені в руки одно число криницького „Лемка“ й читаю та очам своїм не в'рю... „Лемко“ страшно рихвалює цього батюшку вже на новім місци, а між іншим й за те, що він в читальні у своїй „промові“ порядно зїхав українців.

При тому всьому пригадується мені подія, як донька сказала до своєї матери:

— Мамо, нас всі люди хвалять!

— А хто доню? — питає зацікавлена мати.

— Та я вас, а ви мене — відповідає донька.

А чи знаєте ви, яка ріжниця є між тим батюшкою, а тими з „Лемка“, що пишуть? Батюшка вкрав барана, що вартував ледви кілька злотих, а ці, що в „Лемку“ пишуть, вкрали добру славу та честь нашим гр.-кат. священикам, що варта більше без порівнання, як цілі мільйони.

Отже хто з них гірший?

Антонович.

Америка героям У. Г. А.

У Філядельфії відбулося після врочистої панахиди за поляглих воїнів Української Галицької Армії (УГА) — академія 22-го січня. У програму її входили: українського хору — Сиротинця та литовського хору, деклямації, промови, співи й живий образ. На свято зійшлися всі українці з цього міста й околиці, тому свято мало повний успіх. Слава не вмре, не загине—вернуться ще юні дні — підбадьорені розходилися українці Америки до своїх хат.

„Чом тверда душа лемка“

Лемківські обравки

Сонце хапається гір, шаріють поля; ген дорогою вертають люди з міста. Одні їдуть, другі таки пішки, спішаться до своїх хижок. Завели балачку, щоб скорше минав час. Сперечаються, хто виграє.

Золоті зерна правди, які напливають в прастарого міста Льва, що своїми грудьми відпирав татарські напади, що заясн в вижиданим сяйвом волі — ці писані рядки весну народові несуть, переходять в закон, пробуджують сонні душі. Подають їх з рук до рук, наче дорогоцінний скарб.

Ідучи, захвалюють твердому русинкови:

— Пређя юш мате свою казету „Лемка“ — каже котрийсь газда.

— Вей, дайтеже покі, де там сьвя. Мі тіж зачав приходити тот, як ви гварите, руский „Лемко“, кой я юж по кельох умерах возиав, што то за зобуля і післався їм г писмі поздравіня на розум, най мі вече не посилають його до хиж.

Вечорієє, світять по хатах; на кінці села чогось пес торгається, гавкає, скомляє. Між садками стоїть кількох газдів:

— Але, бо то нам роблять пакости. Платиме за сімнацать казеток, а в ними робят таки фиґлі, што до села приде лем три числа, як на сміх й деспет.

— Най там роблять. То лем нука. Брез таких лекций нігда не вірлибизме правдивого світа, все билибизме сліпаками.

Розходяться до хат, бо жінки чекають з вечерою.

— Куме! А мате юж там дома газетку?

— Маю. Допіріцька мі єї принюс Кузма.

— То добрі. Бо я би вас теску барз гарді просив, може бисте мі ей визичили?

— Та чом, позичу. Бодайсте мі ей оддали.

По хвилі казетка „Наш Лемко“ вже за пазухою. По ній видно було,що вже вбагатьох бувала руках.

— А кой прочитате ви, то пак дате мі.

— І мі, і мі! — просять другі. Всі заплатили „Нашого Лемка“, а читають одно число, з рук до рук.

— А предплату треба пунктуальні посивати, бо тота казетка о нас дбат! Так повідають, меркують собі збіджені, може й голодні, бо хліб давно вже вийшов, у декотрого подерте гуньча — газдове лемки — та на їхніх лицях видно завзятість. Тверда лемківська землиця, а ще твердша лемківська душа.

Чи багато їх? Чим більше пакостей — тим більше очайдушности. Недаром то кажуть, — живої душі не заставиш перед правдою Гомінь братньої крови драними обіцянками не вгнеться перед неправостами та злобою. Лемко був, є й буде українцем. **Грибівський.**

Один до ліса--другий до біса

В селі **Дошниці**, біля Жмигорода вибрали собі громадяни чесного господаря Павла Суду солтисом, одначе старий війт з деякими кумпанами не хоче допустити до того, щоб другий дбав про добро села. Навик війтонько зі своїм сином до громадського ліса, летить яличка за яличкою, бо „війт і спілка“ любить в кооперативі попивати вино (жидівські помиї—соссджені сахариною!) та недбає про порядки. Тому немає також ніколи належних товарів в кооперативі, бо доставець любить, як йому кадять жмигородські пейсачі та за його „гонір“ дають найпідліші товарі до села. Недавно погубив десь той справник булки, москаліки на дорозі—повипивав вино та в селі сказав, що жид не хотів дати.

Дошничани, як довго будете ще глядіти байдуже на такі порядки— невжеж не має у вашому селі людини, якаб гідно повела рідню торговлю? Від чого є радні та громадяни села? Маєте повне право постояти в обороні вашого майна! Розумом і розсудком робіть лад у вашому селі, не дайте себе так нищити, бо зло родить друге ще гірше зло. Від основ відбудовуйте село—ліпше тепер як ніколи—беріться до праці! **Дошничанин**

Перша вистава в Заспаницях

Над стрімкими берегами ріки Вислока, простяглося село Заспаниці. Скалисті, покручені береги та над ними невеличка гарна рівнина. На цій рівнині розсілися хатки, стодоли, обороги... Вони глибоко внурилися в землю, сильно прилягли до неї, — немов бояться, щоб часом грізний вітер - хуртовина, не підірвали та не жбурнули їх у пропасть.

Заспаниці окружені з двох сторін високими горами, поростими буйним л'сом. Гуляє вітер... Горою несеться шум ялиць та смерек. З долу чути: журкіт, булькотіння... Це Вислок котить свої води по скалистім кориті — піниться, гороїжиться, клекотить...

Шум ліса, журкіт води зливалися разом в одну дивну мельодію, яка заколишувала село в глухому сні.

Минали літа за літами. Умирали старі та родилися нові люди, а в Заспаницях нічо не змінювалося. Там все по старому! По середині села розпосілася пишна коршмись-ко — одинокий найкращий будинок в селі. Вона кидає гордо погляд на всі сторони своїми кришталевими очима-вікнами

Є ще в Заспаницях дім громадський. Але який цей дім... його хиба будою можна назвати; дах подіравлений, стіни обірвані — хилиться на один бік, перекочуються. Своїм нужденним виглядом старається зворушити серця громадської управи, але даремно. Цілими місяцями ніхто навіть не загляне до сеї одини.

Немає читальні, ані других товариств в Заспаницях. Хто би там ще тим голову собі морочив? Кооперативи — не треба! На що вона здалася? Соли та нафти можна й в Абрумка купити та ще на кредит.

— — —

Часом гарними вечорами заносив ледви помітний вітрець з сусідного села Боротьбівець, невиразний гомін чарівної пісні. Там кипіло нове життя. Там гуртувалися та освідомлювали люди. А в Заспаницях можна було почути лише недоладні вигуки пяної молоді.

Не було тут людини, яка штовхнула б село на шлях нового життя. Аж трапилася одна подія, яка перемінила основно ціле село. Приїхав Аматорський Гурток з Бороть бівець. Заспанниці раптом ожили Селом котився гомін:

— З Боротьбівець приїхало кількадцять молодців, поперебираних за різних чудаків; якісь „кумедії“ мають показувати. У селі панував святочний, піднесений настрій. Старі сиво-волосі діди та бабусі, хлопці й дівчата, ба навіть й діти спішать до громадського дому. Всіх жене цікавість: що це за дива будуть показувати Боротьбівчани? Не бачив ще громадський дім стільки людей. Аж стіни тріщать. На переді Боротьбівчани зробили підвищення, або як вони називають — сцену.

Довкола позаслонювали, пообставляли сцену плахтами. Щось там роблять — пристроюють стіни, чи що; рухаються, крутяться, бігають...

Задзвонив дзвінок. Передні плахти піднялися в гору. Глядачі аж ахнули! Побачили гарно намальоване село: хатки, сади, плоти, перелази, все це виглядало як живе — аж за очі хапає. На сцену виходили то одинцем, то гуртками

ТАМ ДЕ СОНЦЕ СХОДИТЬ

Спомини з часу світової війни

I.

Хоч я ще тоді був маленьким хлопцем, та добре памятаю часи світової війни. Мій батько, після додаткової мобілізації, вже зібрався іти до війська, аж ту по селі рознеслась чутка, що наближаються зі сходу москалі. І дійсно понад нашим селом засвистіли кулі. То перестрілювалася московська стежа з австрійською. Ми не важилися поглянути у вікно й зі страху перед кулькою покрились у хатні закутини.

Прийшли в село москалі. Дехто радів, що то „наші" прийшли нас визволяти. Та коротка була та втіха, бо ті „наші" показались зовсім не нашими. Де, який був хліб, омаста, зерно, паша, худоба, все те забирали. І не важ спротивитися, бо нагайка заразз була в роботі! А такі вам були майстри в шуканні, що хочби не знати в яку криївку сховав, москаль там просто суне. Правда, при полевій кухні давали декому обгризати кости, або рештки зупи, але то ніяк не рівнялося тому, що позабирали, бо й ті кости були з нашої худоби. Пригадую собі понуравих черкесів, як посідали коло припічка й щось мурмотіли між собою незрозумілою мовою, а навіть приспівували. Один черкес говорив по українськи тільки три слова. Показуючи на нашу і сусідову корову, робив якісь дивачні рухи і говорив до себе: „Ту возьму, там возьму". На те моя бабця глумливо йому відповідала: „Ані ту, ані там не возьмеш"! В коморі мій батько шамотався з одним москалем, що хотів взяти міцний протидощевий американський плащ. І таки батько переміг, бо москаля в міжчасі десь покликали, а батько сховав плащ у безпешне місце. Потім цей москаль вибив кольбою вікно і відгрожувався. На щастя пішов скоро на фронт під Горлиці.

В нашій хаті кватирували всякі відділи москалів. Потім вже так не рабували, бо й справді не було вже що. Мене досить любили, давали мені сухарі, цукор, один старшина обстриг мене машинкою. Поправді, не мали причини мене 6-літнього хлопця не любити. Як собі пригадую, з їхньої мови, поведінки, характеру, видно було, що то зовсім окремий народ. І коли сьогодні над ним подумаю, то лість мене побирає, яких то ми мали перед війною лжепророків, що в нас вмовляли, бушімто ми і москалі то одно. А жидів то москалі дуже ненавиділи. Нашому Гершкови геть опалили бороду, а його дочка Фримка мусіла перед ними критися по пивницях. І яке то лихо сгало днесь на Московщину, а попритім і на нашу Україну над Києвом, що там засіли на престолі жидки—комуністи і проголошують світові „робітниче-селянську" владу і „соціялістичний рай", тай навіть у наших Карпатах находять легковірних. Не „робітниче-селянська" це влада, але жидівсько-московська і не „соціялістичний" то „рай", а тільки жидівський!

(Дальше буде).

аматори, повбирані за козаків. У кожнього при боці шабля, за поясом пістоля. Так гарно говорять. Якусь військову нараду мають.

Впали плахти. По хвилині знову піднеслися. Глядачі побачили: розлогий степ, козаків. На козаків нападають москалі — боротьба, стріли, крики, зойки...

Ще кілька разів падали та підносилися занавіси, врешті скінчилося представлення. Тепер залунали співи, деклямації, промови. Боротьбівчани влаштували свято в честь Тараса Шевченка. Зі сцени маєстатично гомоніли слова:

„Учітеся, брати мої, читайте, думайте"... і
„Свою, Україну любіть, любіть Її!
Во время люте, в останню тяжкую
мінуту за Неї Господа моліть!"

Ці слова підносилися під стелю, падали на долину, відбивалися об стіни, проникали людей та гинули... — Гинули? Ні!

Це люди жадібно ловили кожне слово, не могли наслухатися. Ті слова глибоко відалися в їхні голови та викликували там сонні досі думки-ідеї. Скінчилося та люди слухали б до ранку. Повільно виходили з громадського дому, але то вже не ті люди, що перед входом до нього, — вони інші, цілком змінилися...

— Одна-однісенька вистава — та переродила людей. Заспаниці пробудилися. Там тепер рух: росте та розвивається свідомість. В Заспаницях часто тепер можна почути слова:

...„Україну любіть... І за Неї безталанну Господа моліть"...

Петро Попередний.

Якщо мене полюбиш — то щотижня купуватиму тобі „Комаря"

Цікаве зі світа

У Франції два роки військової служби. Уряд Франції задумує внести проєкт про потребу дволітньої військової служби новобранців.

Вбили ката. В Барцельоні, в Еспанії, в одній гостинниці група не знаних осіб револьверовими стрілами вбила ката, який повісив анархіста Аранда і від того часу дістав кілька листів з погрозами, що його вбють.

Жінки в турецькому парляменті. Дня 8. лютого відбулися вибори до парляменту Туреччини. На 399 послів вибрано 17 жінок.

Напад на банк. В місті Ніяк, коло Нового Йорку, бандити узброєні в машинові кріси напали на банк і зрабували 18.000 доляр'в. Вони так стріляли, що ніхто немав відваги за ними гнати.

Малярія на Цейльоні. За три місяці на острові Цейльоні, славнім зі свойого чаю, померло в наслідок малярії 30.000 осіб.

Індії визволюються. Всеіндуський конгрес завізвав окремою ухвалою своїх членів, щоб вони не брали участи в святах у честь англійського короля.

— На побережу біля Нюйорку шалів страшний ураган, згинуло 4 особи, 130 ранених.

— Совітський уряд замовив у Бельгії та Чехословаччині нові вагони. Видно, що мало двох „пятилеток", щоби хоч дійти до своїх вагонів.

— Голяндський уряд рішив вибудувати концетраційний табор („Березу") для чужинців, що ведуть агітацію проти державного ладу.

— На будову доріг в Польщі дістає польський уряд 130 мільйонів злотих позички з Англії. За ту позичку Польща признає англійському автомобільному промислові дуже великі митні полекші при спроваджуванні англійських авт на польський ринок. А наші дороги, дальше звуться „польськими дорогами", бо немає кому подбати та направити вибоїв, трясовинь, що аж кишки стрясуться їдучи по таких дорогах.

Регуляція рік у Галичині

Цього року в травні мають зачати роботу при регуляції рік в Західній та Середній Галичині. Мають зрегулювати Вислу, Солу, Скалу, Рабу, Дунаєць, Білу, Вислоку, Сян та доріччя Сяну. Мають збудувати великий збірник вод на Дунайці. Праця розложена на два роки. Цього року видадуть на ту ціль 25 мільйонів злотих, а на другий рік також стільки. Про регуляцію рік у Східній Галичині досі нічого не чути.

Цікаве, чи наші брати лемки, що найбільше потерпіли від повені, скористають при цій праці? Їм перш за все належиться заробіток! Лемки є найбільше покривджені, тож сама справедливість вимагає, щоб не спроваджувати до робіт при будові запорів й там на ріках яких мазурів, а дати заробіток місцевому населенню.

ПОСМІЙМЕСЯ КАПКУ.

Мудрий синок

— Пяню, чи вас били даколи ваші пяньо?

— Николи!

— То чом, пяню, не берете собі з них примір?

Пересторога

Іцка взяли до війська.

Сура каже до його: Пам'ятай Іці, як буде війна, то не мішайся до неї.

Причина

— Чи ваша жена мала причину як вас била?

— Ні причини не мала, лише кочергу — прошу ласки пана сендзі.

В школі

— Що бачимо над собою в погідний день?

— Небо.

— Добре. А що бачимо, як дощ паде?

— Парасоль.

—o—

Вп. Микола Кушко, Канада: листа і передплати одержали, щирий привіт. Просимо не забувати.

Вп. Марія Посипанко Головяк в Б.: одержала від брата зі Львова передплату; всі числа від 1. І. ц. р. вислано. Щиро дякуємо Вашому Братові.

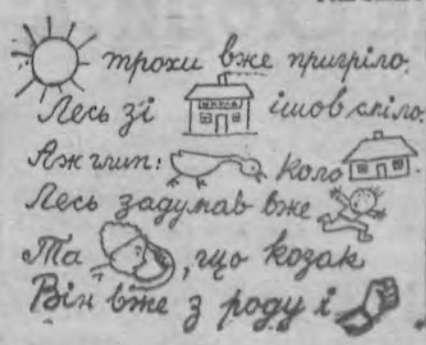
Вп. Іван Глива: дещо використаємо. За допісі не даємо нікому посвідок, бо і без того можна для добра Лемківщини корисно працювати. До Сквіртного вислано ок. число. Членську посвідку післав п. І. Х. Щиро здоровимо.

Вп. Др. Михайло Ф.: за надіслані адреси щиро дякуємо.

Вп. Евдокія Калякуки, Америка: ждемо на повідомлення в справі вишивок.

Вп. Др. П. Бі: має заплачено по кінець червня ц. р.

ЛЕСЕВІ ПРИГОДИ

Я маю вже „ДЗВІНОЧОК", бо я чемний хлопчик і мене любить неня. Мій „ДЗВІНОЧОК" коштує лише 2 зл. на рік. Передплачуйте „ДЗВІНОЧОК". Адреса: „ДЗВІНОЧОК", Львів, Руська 18.

—o—

Історичний досвід навчає, що народи, які позбулися і позбуваються коршем, зорілки, чи інших алькогольних напитків, завдячують це своїм протиалькогольним товариствам.

Др. Влассак.

Тато, мама, сини, доньки
Всі тішаться, коли в хаті є
цукорки й помадки
„Фортуни Нової"
Крамниця—Львів, Руська 20.

Кожний свідомий українець передплачує місячник
„РІДНА МОВА"
Передплата 6 зл. річно. 3 зл. півріччно.
Редагує Проф. Др. Іван Огієнко.
Адреса:
Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10.

Просимо всіх, які ще досі не вірівняли запеглостей, або не відновили передплати — повідомити нас, або звернути це число, бо ми не годні даром висилати „Нашого Лемка" АДМІНІСТРАЦІЯ

В-во „Українська Бібліотека"
приготовило **для аматорів естетичної й по мистецьки оправленої книжки**
кілька комплетів річників 1933. і 1934.
оправлених **в півполотно й з золотими написами на хребті.**
ЦІНА ЗА ОБА РІЧНИКИ (24 книжки) враз з пересилкою оправлені в півполотно **зл. 42·—**, оправлені в півполотно з золотими написами на хребті **зл. 48·—.**
Передплатники „Народньої Справи" і „Нашого Лемка" можуть набути ці комплети в ціні по **зл. 34·— і зл. 30·40**
Гроші слати чеками „Народньої Справи" з дописком „УБ опр."

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Балярська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 7 (31)

Львів, 1-го квітня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Український Народе!

За масове членство в „Просвіті“

Заклик Головного Виділу Товариства „Просвіта“ у Львові.

»Просвіта« перша збудила нас до нового життя, поклала тривкі основи під культурний та економічний наш розвиток.

»Просвіта« — наша перемога! Вона наш Дух безсмертний, вольний! Вона — сумління наше, гордощі, честь і слава!

Недалеко вже 1938-ий рік, а в ньому святкуватиме Український Народ ВЕЛИКІ РОКОВИНИ — 70-ЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ СВОЄЇ »ПРОСВІТИ«.

Із духа народу народилась Вона, — духові цінности Вона цілі десятиліття плекала, — тож і ювилей Її — це Ювилей Духа Народу!

Ювилей усіх Українців, що в своїй душі носять одну спільну високу та святу Ідею; ювилей усіх Українців, що розуміють Її та дорожать нею; ювилей усіх Українців, що готові зі самовідреченням служити Їй та принести для Неї жертву.

І найкращим пошануванням Її ювилею та одночасно й гідним пошануванням самих себе, як повновартного Народу — буде МАСОВЕ, ПОГОЛОВНЕ ЧЛЕНСТВО »ПРОСВІТИ«.

Добро нашої Батьківщини вимагає, щоб усі 10 тисяч ріжних українських організацій, понад 100 тисяч їхніх провідників і 700 тисяч їхніх членів — щоб усі станули до ударної акції та на наших землях і на всіх інших землях, на еміграції, усюди, куди лиш зайде цей заклик, творили негайно Комітети діячів »Просвіти«, організували членство »Просвіти«, поширивши його на усіх Українців, що живуть на терені дотичної країни.

Тоді створимо одну, могутню, суцільну силу »Просвіти«. Своєю волею створім одну велику, тверду Волю Народу! Хай ювилей »Просвіти« буде ювилеєм перемоги нашої духової сили.

У Львові, в березні 1935 р.

Др. Іван Брик, голова, Василь Мудрий, заст. голови, Др. Карло Коберський, заст. голови, Микола Дужий, секретар. Члени Головного Виділу: о. Юліян Дзерович, Др. Маркіян Дзерович, Юліян Дроздовський, Ярослав Колтунюк, Михайло Корчинський, о. Йосиф Лучинський, Остап Павлів, Михайло Таранько, інж. Микола Творидло, Омелян Терлецький, Володимир Целевич. Заступники членів Гол. Виділу: Михайло Галібей, Михайло Крилошанський, Др. Ярослав Олексишин, Зиновій Пеленський, Др. Ірина Сімович, Сянка Стахова.

—o—

Важне для тих, що переїзджають через Німеччину

Звертаємо увагу наших заробітників у Франції і їх родин, щоб на випадок виїзду з Франції до Польщі через Німеччину, на французько-німецькій границі подавали німецьким властям точно, кілько грошей мають зі собою. Бо хто цего не скаже, то переїхавши Німеччину, не сміє з Німеччини вивезти до Польщі більше як 10 марок (21 зл.). Всі не зголошені при виїзді до Німеччини гроші, йому на німецько-польській границі сконфіскують.

—o—

Урочиста Академія в Ужгороді

Товариство „Просвіта“ спільно з усіма українськими культурними організаціями міста Ужгороду влаштувало 5. 3. святочну академію з нагоди 85-ліття уродин Президента Чесько-Словенської Республики Т. Ґ. Масарика.

При виповненій салі Народнього Дому Т-ва „Просвіти“ академія почалася гимнами рівно в 20 ½ години. На салі чи не перший раз за довгі роки помічалася присутність заступників різних урядів та війська.

Промовляв Др. М. Бращайко та інж. В. Мурашка на тему „Масарик і Українці.

Коби скорше!

Польські часописи пишуть, що міністерство внутрішних справ вже виготовило розпорядок про обниження всяких міських драчок „торгове“ при продажі та убою худоби і свиней. Розпорядок визначить висоту всіх оплат, що їх мають побирати міста на торговицях і в рівнях.

—o—

Окремо вислано Всім передплатникам листовні пригадки з чеками, хто кілько залягає з передплатою, тому просимо Всіх, що лежить Вам на серці добро Лемківщини вислати негайно належитість, тоді зможе дальше виходити „Наш Лемко“. Адміністрація.

—o—

З сотиків зростають мілійони
тому **найдрібніші ощадности**
складайте
в Кооперативному Банку
„ДНІСТЕР“
Львів, вул. Руська ч. 20.

Церковна влада для Лемківщини

Вже ціла Лемківщина знає, що найвижча церковна влада в Римі іменувала отця д-ра Василя Масцюха, професора, Апостольським Адміністратором для Лемківщини. Водночас всі знаємо віддавна, що положення цих наших рідних сторін є під кожним оглядом дуже тяжке. Дуже трудне є воно зокрема в справах церковно-релігійних, бо на Лемківщині бачимо розбиття, роздори, релігійні сварки, яких до війни не було.

Чи новоіменований Апостольський Адміністратор о. д-р Масцюх потрафить розвязати це спутане питання—не беремося пророкувати; виявить це недалека майбутність.

Дав би Бог, щоб з нашого загального становища — це питання було корисно вирішене для добра цілого Українського Народа.

Дещо вияснив вже сам о. д-р Масцюх у тім відомім вже „посланію", бо виказав у загальних чертках своє становище і свій погляд на ці різні питання. Стає він в першу чергу на становищі єдности грекокат. церкви та єдности широких народних мас Лемківщини.

Труднощі перед Апостольським Адміністратором з усіх сторін дуже великі та складні.

—o—

Чому читаю та передплачую „Нашого Лемка"?

Ми лемки тут найдальше на Заході читаємо від першого числа нашу українську ґазетку. Ми побачили від першого початку, що находяться люди, які розуміють нашу селянську біду, знають її, бо певно самі її переживали. Багато є злого в наших українських горах, що не дає нам свобідно дихнути. Ми давно чекали, щоб прийшло рідне українське слово до наших хат і розвіяло ці тумани, якими нас злі люди омотували.

Ми читачі „Нашого Лемка" дуже тішимося, що час до часу пишете нашим лемківським говором гарні оповідання, але бажаємо собі, щоб решта була так писана, як говорять наші рідні брати за Сяном і дальше, бо „Наш Лемко" лучить нас усіх в одну велику сім'ю та з його вчимося української матірної мови; бож звісно, що немає вже наших давніх учителів, а ці, що поприходили, ледви чи самі дещо годні. І це живе слово плекає у наших серцях цю віру в кращі свої дні, та додає нам силу до витривалої національної праці.

Ми українці лемки горді такими синами, що річево та влучно пробудили наші сонні душі. Наше село невеличке, ми бідні, бо земля камениста не родить багато хліба, одначе „Нашого Лемка" передплачуємо від першого числа та все будемо його підпомагати. З рук до рук іде наша часопись, кожний її читає, залюбки роздумує, в своїй голові розтрясає, як багато досі часу ми на марне прогайнували. Тож продовжуйте дальше цю хосенну працю з терпеливістю, незважайте на різні наклепи, бо наша українська правда взяла верх, з нами числиться цілий світ.

Передплатники в Грибівщині

—o—

Правна порада

У відповідь на запит Н. М.—чи є такий розпорядок адміністраційних властей, що в наслідок цьогорічної тяжкої зими мається виконувати безплатні шарваркові роботи на повітових (виділових) дорогах — подаємо, що такого розпорядку немає, бо всілякі роботи на виділових дорогах мають буги платні, натомість роботи на громадських дорогах виконується безплатно. Незабаром появиться устава, яка нормує різні шарваркові роботи. Намовлювати людей, щоб не йшли на такі роботи, не годиться, якщо заводять такий „примус"— повинна піти делегація з двох свідомих громадян до староства з домаганням, звільнення села від цих робіт. Село платить дороговий податок на те, щоб вдержувано дорожників, які мають направляти повітові дороги та покрити видатки при направі доріг.

Хліб насушний

Юж було старе полудне, як Петро Сирота виїхав на границю і одотхнув: — Славажти Бозюсю милосерний! Одталь юж лем якоси полетит. — Але кількося намордував, навйокав, кілько навивався козярком бурій понад уха, а і так нич не помагало, покля сам не припрягся до візка, і аж хтовди, обоє з вельком бідом дохрапалися на верх, і одпочали. — Петро випростувався, аж му г кріжах стріщало, а бура доцяп змордувана дихтіла як стара гармонійско. — По довшім відпочинку, —підганяючи буру і попихаючи візок, рушив Сирота дальше до місточка.

— Зза хмар усміхнулося сонічко на добраніч і пішло на другу половину земської кулі гріти бідаків, як Петро Сирота розлучився з дровами. — Сліпа жидівка змилосердилася над ним і купила за два злоті.

— Вертав дом'ю.

— На хвильку лишив коняку на дорозі, а сам скочив до пекарні купити хлібчик, бо був голодний як псиско, аж му г брисі гурчало як го млині.

— На сніданя хопив кілька комперів до ґамби, і отім був дотля.

— Як вийшов з пекарні при возі юж стояв »пан«, і штосі записував до книжечки... Не зважав на нич. Взяв буру, і вйо до хиж. Заїдав хліб, аж му ся млісно робило, а бура шкандибала з ноги на ногу.

— За містом знов прийшло їхати під гору, бура почала поставкувати.

— Показує Петро на ню, поцмокує воргами, та догризат остатній окрайчик хліба й їдуть. — Крок, два рушит, і знов стоїть. — А дальше бура ані на вйокання не зважат, станула і ані руш. — Потяг Петро буру козярком по колінах. — Опам'яталася. Скочила як опарена кілька кроків і впала до фоси. — Шарпе ей Петро за ліци, двигат, і як лем може штудерує коло неї, жеби ей даяк двигнути на ноги, та она нич сой з того не робит. Задерла копита до гори і харчить. — Став над ньом безрадний і боженькат. — Дорогою преходило кількох робітників: — А то ці псякреф заштрейковала — сміеся один. — Везь дронга пальній по вебе і конец. — реготався другий.

— Добрже ці так. Не тржа било ґлосоваць на буржуюф — додав третий; з реготом пішли в свою путь. — Радо би ей трахнув, та за што купит другу?

Чим поярує? Хто му поможе на предпівку накормити шестеро людей?

— Чим заробит на кєрпці і приодіву цілій родині? — Кучнув при ній, і гласкат ей по голові, а она перестрашено позерат на него, што з ньом буде робив.

— З бідом одвадив ей од візка, і розпляитав посторонки. Зняв з ней упряж, і знову почав ей двигати. Тим разом удалося. Стала, але йти і так не година.

— Одтяг ей на поле за дорогу, прикрив міхом і шмарив ій жменю вівсянки. Зложив упряж на візок, і не думаючи довго, потяг го со-

Короткий політичний огляд

З початком березня ц. повстала в Греції велика революція проти теперішної влади, з Калдарисом на чолі, який має за собою більшину парляменту.

На чолі революції станув визначний грецький політик Венізельос, який мав владу в своїх руках ще в часі війни та по війні, тому не м'г цього перенести, що другі правлять грецькою державою. За Венізельосом пішла часть грецького війська та воєнна фльота.

Революціонери пристановилися на острові Креті та звідси Венізельос кермував повстанням і боями, які велися в середині грецької держави в Македонії. Одначе влада усмирила повстанців та Венізельос виїхав з Крети на остров Родос (належить до Італії), де буде жити в дружиною, яко політичний ем'грант.

Про ці події писали деякі закордонні часописи, що їх наче викликала Італія, яка боїться, щоб Греція не дійшла до могучости, бо могла б в майбутньому стати небезпечною для Італії. Хоч другі політики кажуть й це є більше правдоподібне, що ця революція таки на бажання Мусолінього повстала, бо Італія хоче в цей спосіб затушувати свої вчинки в Абісинії, де н селення повстало проти італійської влади.

Таке то вже водиться по всіх державах, що наброївши, держави намагаються або грішми або обіцянками поріжнювати необачних сус'дів, які колотяться між собою та закривають в цей спосіб попередні події. І така держава все виходить на чисто перед очі світа. Таке бачимо в Японії; вона підбехтує посварених корейців та сама робить з ними, що тільки хоче, а тамтим видається, що японці найкращі їхні союзники.

Большевики сильно зміцнюють свою армію на Україні. Щойно тепер большевицькі часописи оповістили, що число військових літаків на совітській Україні збільшилося в останніх трьох роках на 100 відсотків, себто подвоїлося. Технічне озброєння війська поліпшилося, а число повзів (танків) збільшилося шість разів. На кордонах совітської України побудував большевицький уряд залізно-бетонові укріплення.

Чехословаччина вшанувала ц. р. 85-ліття народин свого президента Томи Масарика. Також українці в Празі вшанували цими днями цей ювилей, щоб виявити вдячність творцеві чехословацької держави та її досьогочасному президентові за його людяне відношення до української еміграції та за підтримку її культурних потреб. В тій ціли влаштували українські емігранти в Празі Академію, котру відкрив промовою професор др. І. Горбачевський. На Академії виголосили промови ще інші діячі з української еміграції в Чехословаччині.

Італія далі висилає військо до Африки проти Абісинії, хоч тимчасово веде з нею якісь переговори.

У Франції уряд видав розпорядок, що число робітників-чужинців у французьких промислових та ремісничих підприємствах має бути в деяких найбільше 5 відсотків, а в деяких 10 відсотків. Це спричинить дальше видалювання робітників з Франції та зріст безробіття у нас.

В Польщі тепер найважніша політична справа, то зміна конституції. Соймова Конституційна Комісія вже закінчила наради над конституцією.

бом. — Дійде до перших хижтин на присілку, попроситься на ніч. Лишить візок, а сам знов вернеся по буру. Може затля одпічне і даяк піде. — Напевно доходила дванаста як Петро, цілий перемокнений до нитки, і зболочений як небоске створіння, бо вміжчасі розлялося на добре, привлок буру на нічліг. — Заснув.

— Снивмуся хліб, та був такій тверч як скала, што ся го нияк не міг яти.

Лем зачало свитати, юж був готовий в дорогу.

— Господар за нічліг, і наручко сіна казав собі дати злотого. — На возі през ніч забракло ланьцуха, і ніхто не знав, де дівся...

— А дома цілу ніч смутилися: — Чи го там ладе замкли, чи што такє, што го ніт-і-ніт. — Камфіни, і соли лем позичили, бо не було чим заблиснути, і комерки осолити. Як верне Петро, принесе дакій грош, то ся купит і оддаст.

Мирон Ломиголова.

—o—

Великдень вже не за горами, — тому просимо Всіх дописувачів, які хотіли би бачити у великодньому числі свої писання, вже присилати короткі оповідання, дописи та гарні вірші.

Чи є границя неможливостей?

Кружок „Рідної Школи" у Сяноці зголосив до пов. староства низку викладів на тему: „Законні постанови у справі віддовження селянства (рільництва)". На це зголошення дістав письмо, яке без змін наводимо:

Starosta powiatowy sanocki. L: BP—10 (a) 259. Sanok, dnia 15 marca 1935. Do Zarządu Stow. p. n. Kółko Ridnej Szkoły do rąk przew. p. Dr. Wanczyckiego w Sanoku. Na zasadzie §: 2 pkt. 1 rozporządzenia Min. Spraw Wewn. z dnia 28. XII. 1933. o wykonywaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. Rz. P. Nr. 103 poz. 801) **zakazuję urządzenia dnia 17 marca** 1935. w Mokrem, Morochowie i Besku odczytu na temat „**Ustawowe rozporządzenia o odłużeniu rolnictwa**", gdyż wobec prowadzonej akcji informowania społeczeństwa przez powołane w tym celu Powiatowe Biuro do Spraw Finansowo Rolnych — **prowadzenie tej akcji przez inne o oby jest zbyteczne i niewskazane.** — Od powyższej decyzji wolno wnieść odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego przez tut. Starostwo w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po doręczeniu decyzji. — Starosta powiatowy: Dr. Skwarczyński wr. — (Dr. Skwarczyński) wr.) —

Значиться, що не можна вже навіть уладжувати викладів у справі віддовження селянства, тоді, коли з одної сторони сама держава видає закони на те лише, щоби з них як слід користати та в цей спосіб прийти з поміччю заловженому селянству, так з другої сторони влада забороняє та цим запобігає ближче обзнакомлюватися з добродійствами ви аних законів. **(Мбл).**

Арештування і ревізія у Прелуках

Дня 28-го лютня ц. р. заарештувала поліція Михайла Карлицького з Прелук. При тім двох постерункових перепроваджувало докладну ревізію, шукаючи за неправно вбитою звіриною. При докладному трусі шукано за звіриною й між книжками, а вкінці у порожних вуликах. Та успішний був трус, бо таки найдено у вуликах на городі 2 лапки зі серни.

Дивно, що перед тижнем переводив також у нього там. комендант постерунку трус — навіть у вуликах та нічого не найшов, забрав лише залізну щуролапку та кинув погрозу: „я вам дам шапки" у сторону тих, що носять шапки (мазепинки) з робітні Українських Інвалідів у Львові.

По заарештуванню відпровадили Михайла Карлицького до вязниці у Буківську, а під пахою ніс Михайло зі собою й мазепинку.

Дивує нас всіх, що відгрожуються за ношення українських шапок так само, якби пр. не вільно було носити сорочок - вишивок та другої народньої ноші.

(мбл.)

Письмо з господарських курсів

Хвальна Редакціе „Нашого Лемка"!

Дня 9. березня ц. р. ми лемки учні господарської школи в Шибалині одержали від Вас „Першу Лемківську Читанку". Дуже нею втішилися і дуже Вам за неї дякуємо.

Наш пан професор Васьків дав нам її зараз по науці на сходинах шкільного освітного гуртка. Ми читали її і нам здавалося, що ми на нашій дорогій Лемківщині. Дуже подобалася ця книжечка. Коби як найбільше таких книжок Ви могли для наших лемків видати.

Лемківську співанку; „На ростоці на потоці", співаємо не тільки ми лемки, але й всі школярки та школярі, навіть волиняки. В школі у Шибалині є нас лемків четверо: двоє дівчат з села Висової, одна з Пентної повіт Горлиці та один хлопець з села Лося повіт Новий Санч.

Нами тут дуже опікуються та дбають, щоби ми як найбільше навчилися та мали з чим вернути на Лемківщину. Вчимося шити, варити, прати, хатних порядків, рільного та годівельного господарства, городництва, садівництва, писати, прочитане розуміти, і багато інших предметів. Шкода, що наука в школі триває тільки два роки.

Дирекція школи обіцяла по скінченні школи нас післати на декілька м'сяців на практику, щоб ми змогли здобути як найбільш знання. Усе гаразд. Журимося тільки одним.

Тому, що наші батьки бідні, нас вислала до школи в Шибалині Лемківська Комісія при Т-ві „Просвіта" у Львові, за допомогою дружини нашого священика. Ми ведемо кухню в інтернаті і знаємо про всі приходи та розходи інтернату й водночас знаємо, що за нас не присилають грошей. Школа немає звідки за нас заплатити. Дуже боїмося, щоб не прийшло нам покидати школи.

Просимо Хвальну Редакцію порадити нам, та помогти в цьому.

Всі разом дуже дякуємо за „Лемківську Читанку".

Дякуємо водночас Хв. Редакцію за часопис „Наш Лемко", що його точно одержуємо.

Після скінчення школи будемо памятати за Вас, і за все віддячимось.

Остаємо з глибокою пошаною до Вас завсіди вдячні **Марія Астряб, Теодозія Ступінська, Петрина Шкірпан, Михайло Ревак.**

Шибалин, дня 14. березня 1935. р.

БРАТИ ЛЕМКИ, ДЕ ПОДІВАЄТЬСЯ ЧЕСТЬ І ГОНОР?

(Письмо з Лемківщини)

Чловек, ци то бідний, ци богач, ци пан ци Йван, як то повідають— має свій гонір і свою честь. Ми лемки, маємо тіж свій гонір і то велький гонір. Ми є тіж барз гонірні у вшиткім, а най Бог заварує, як даякий сусід нам того гонору уйме. Уміємо постояти за свій гонір, ци то пястуком, ци і процесом. Кілько то людий вистоює по судах на коритарах за то лем, што оден другому повів „ти бортаку", ци „гаде", або лем жартом повів „самаре" (осле)? А уж не дай Бог, як повіст газдови „ти дзяде!" Без судуся не обійде.

Трафлятся, што газда видає дочку заміж. Часи тяжкі, неє пінязей, а ту треба весіля справити і то гарде весіля, бо щожби люди повіли? Требася поставити, бо ми слилиб вшитки „што я дзяд". Гонір нато не позволят. Іде до каси, ци де там на десяте село, кланятся по тисяч сто крать разів, штоб позичили стівочку або й дві, бо потрібно му на весіля. Обіцят віддати по жнивах і лихву дати. Той, штося женит, так само, бо і він має гонір. Треба сой лякерки справити і молодій мешти, бо тепер така мода, таже люде будут смотрити. Тай палюночки треба і добрих „трубарів", штоб весело било, бо праці „газдася женит"—не хоц хто.—А тепер, мої приятелі, повіджте мі, штося діє по весілю? Гризня, сварня, бо довгуся наробиво, а неє, як віддати. „Пан мводий" виганят моводицю по віно і вічне пекло в хижі, місто раю, бо затрули собі молодята щастя том трутком, штося зове „застався а постався".

То самося діє на кстинах, а кстин у нас дуже! Кілько то кумів для гонору глядят і гостинуся робит, як на весіля—Знов требася поставити. А які ми гонірні, як трапится даяка гостина? Най Бог заварує, штоб нам дахто яке слівце рюк, штоб намся не подобало. Готові ми тогди гнет шитких зганьбити і то не лем чужого, брата няня, аже й себе, а часто при таких оказіях і кровця пошече, бо праці ту йде о гонір! Не повідам, штобся не погостити, забавити, повеселити, посміяти, а також зажартувати, бо чловек від того жиє, штоб по тяжкій праці мав капку веселости. І весіля можна справити і кстини і гостину і на музику до салі піти і вшанувати, як то повідають, свій гонір всядиваль, але як Бог приказав і як кого нато стати, а там, де тот гонір тягне за собою нужду, сварню і бійку, — лучше не позідати і не мислити о тім.

А тепер посмотрімся на тот гонір з другої сторони. Плачеме і нарікаме на біду, што неє пінязей, неє де заробити, а якби так повісти нашому парібкови скупувати гриби, яйця, телята, ци радий буде на тот? Гонір му не позволят. Жиди не смотрят гонору і тому мают калачи та їдят на шабес кури, а ми лем компери і кеселицу. Барз міся тото подобало, што и у нас на Лемківщині є села, де не смотрят гонору и берутся до гандлю, ци то мазьом, ложками, шклом, або й горшками и зато нич,—„корона им з голови не спаде". Таких лем похвалити треба. А не можут то наши хлопці хоц лем в Висові, і зимі виробляти ріжні ящики і забавки і продавати „на памятку" тим, што приїжджаючи там „люфт пахати?" Мені оден научитель повідав, што добрий заробок мали з того, лем же требася за тото взятим не ганьбитися тим торгувати.

(Докінчення буде)

Позір Лемківщино!

Дня 27. березня 1935. р. відбудуться Загальні Збори Філії Край. Господарського Т-ва **„Сільський Господар" в Сяноці** в домівці Читальні **„Просвіти"** (біля церкви) в год. 11 початок.

Порядок нарад:

1) Відкриття Зборів і відчитання протоколу послідних Заг. Зборів.
2) Звіт з діяльности Ради.
3) Звіт провірної Комісії та внесок на уділення абсолюторії уступаючій Раді.
4) Вибір Ради й Провірної Комі.
5) Вибір делегатів на Загальні Збори Централі.
6) Ухвалення висоти членської вкладки.
7) Внески й запити.
8) Закриття Зборів.

Збори ці будуть рішзти важно, без огляду на число членів і делегатів, всі вищеподані справи.

За Раду Філії „С. Г." в Сяноці:

о. Петро Андрейчик вр
голова

Петро Венгльовський вр
секретар

На Зборах повинно явитися численно наше сільське громадянство Сяніччини та других поблизьких повітів, щоб разом заінтересувати цею одинокою сільсько-господарською організацією „Сільського Господаря" на Лемківщині.

Дивовижний рахунок

В календарі кр. „Лемка" на 1935 рік подано стан наших кооператив в цей спосіб:—до Ревізійного Союза Русских Кооператив і Ревізійного Союза Українських Кооператив належало в 1934 р. 3.411 кооператив. —Старики!—Чому ж ви не подали осібно, кілько належить до „русского" та кілько до Українського Союза Кооператив?—Ви певно спішилися на „собраня" тай забули подати осібно? — Де там! Ви „лем" встидалися подати правдивий стан вашого дорібку, і для того таку штуку втяли. Читач календара хлоп... на такім не розуміється і буде тішитися, що ми „русскіє" тільки кооператив імієм. — Не встидайтеся! — Треба було подати ще так: „Русских Кооператив є **3371** а українських „лем" **202** Кооперативи. Тоді рахунок називався кацапсько-велікорусской. Бо правдивий стан є такий: на українських землях під Польщею є **3371** українських кооператив, а **202** „імиют русскіє старци".

Сидор.

———o———

„Депутати до Відня"

Юрівці, пов. Сянік.

В нашій парохії душпастирює вже десять літ примірний і ревний парох о. В. Рабій та тому, що працює з народом, є люблений і поважаний через своїх вірних.

На днях помер бувший комуніст, а в останніх часах русскій, Федак в дочернім селі в Согорові горішнім. Отець парох був хорий і неміг взяти участи в похоронах. Найшлись підлі і без чести люди, що написали до криницького Юди ріжні клевети, та ще зібралося шістьох „депутатів" на чолі з „меценасом" зі Сянока, які поїхали з видумками і очернінням на отця пароха до Апостольського Адміністратора в Риманові. Чи ви „депутати" думаєте, що Ап. Адміністратор буде слухати такої підлої брехні, не прослідивши справи? Чи знаєте, що за нашим священиком ціла наша парохія постоїть, а за вами лиш ваші вуйки, стрийки та швагри?!

Панове депутати—ви певно думали, що дістанете якесь „баранне?" А чи не забули випити по кілька „моцних" на відвагу? А чи не хотілось вам співати „z nieboszczykiem strykiem na pole z istykiem"; цеж ваша улюблена пісня як підхмелетися в місті? Деж ваша честь лаполизи? А меценас може зачинає свою карієру від доносів? Тож пильнуйте своїх справ, а до нашої парохії вам вара! От до чого докотились людці з під криницького стягу.

Парохіяни.

Хто нам бажає добра

Серед нас, молодих лемків є багато свідомої й характерної молоді. За послідних двох десятиліть наша молодь сильно освідомилась, бо мали ми своїх учителів, котрі не лише учили в школі, але працювали також в читальнях та других наших товариствах. Але щож, не стало їх, бо були комусь сіллю в оці, зістали ще священики, але і на них хочуть покласти сильну руку. Що-ж дарма, забрали нам учителів, заберіть священиків, позамикайте всі читальні „Просвіти", але одно памятайте, нам не заберете нашого серця з грудей! Лемко мусить бути таким, яким він є. Мусить бути тепер сам собі учителем, мусить держатися сильно того, що дістав в спадщині по своїх предках, як свою мову-говір, свої звичаї, ношу, прекрасні лемківські пісні, а не ті котрі заносять до нас десь з Мазурів. Лемко мусить бути сам собі сторожем пильнувати, щоб хто не паплюжив в наших сторонах. Не оглядаймось на „руску" інтелігенцію, бо она продажна, она хоче торгувати на нашій скірі. Як вона, ця інтелегенція дбає про нас, може послужити такий факт. Один так званий „русский" в часі розмови про теперішний стан на Лемківщині, на згадку про ратування лемків перед винародовленням відповів: „Хоч би ціла Лемківщина пропала для „русского" народа, то на тім Русь не втратит, бо „русского" народа є поверх 100 міліонів, то там є більший приріст за один рік, як ту на цілій Лемківщині, то нам не оплатится вести борби за такий убогий шматок землі". З того видимо, що нам не треба за ніким обглядатися, лише самим взятися до організації, до освіти. Читаймо лише такі часописи, як „Народня Справа" і „Наш Лемко", котрі нас учать любити рідний нарід, а не роздвоювати і підюджувати одних братів на других

Васько Осідач.

Також рекорд

Подумають всі, що певно річ діється в Америці? Ні — на Лемківщині, у Полонній. Таж це країна різних „чуд", многонадійна країна! Не снилося полонським громадським радним вже солтиса вибирати, таж 3 рази вже вибирали, та навіть і сам пан староста слово дав, що радних більше мучити не буде. Аж тут — чудо! Солтиса й підсолтиса не затвердили та четвертий раз вибори! Видно, що не снилось Петрові Ананевичеві бути солтисом, а Андрієві Прядці — підсолтисом! Не благонадьожні! Брак кваліфікацій! Та бавитися ще можна, сніг на полі ще лежить, весна спізнена—а тут може знова свіжий рекорд буде!

З життя свідомих лемків

Ще в грудні мин. року відбулися Загальні Збори в читальні „Просвіта" в Складистім, повіту Новий Танч. На ці збори прибули дуже численно місцеві, як і позамісцеві члени. Тут заслуговує на спеціяльну увагу промова предсідника Загальних Зборів о. Корнови, пароха з Лабової, котра підбадьорила на дусі зібраних членів і була справжньою заохотою до дальшої праці.

На закінчення зборів відспівано „Ще невмерла Україна", а відтак вписалось ще декілька членів, а так всі зібрані вислухали короткого реферату, виголошеного одною з членів—посвяченого в 100-ліття уродин Ю. Федьковича. Відтак співають, ще довго народні пісні.

А треба знати, що Складисте належить до найсвідоміших сіл в повіті ново-сандецькому. Люблятвони сходитись до своєї читальні і там пильно читають книжки і газети.

Нема там роздвоєння—майже всі одної думки—всі почуваються українцями.

Присутна на Загальних Зборах

———o———

Вилізло шило з мішка

Бідне та маленьке сільце Руська Яблониця, березівсь ого повіту. Та це бодай було корисне в тому селі, що всі громадяни держалися разом, не було там людей, що запобігали б за ласку чужих. Всі вважали себе щирими й чесними українцями, не було ніяких партій, ніяких ворожнеч. У 1933 р. при допомозі о. Німиловича оснували громадяни читальню „Просвіти" зачалася правильна освітня праця.

Так було аж до часу проголошення виборів. Громадяни поставили свою листу, але зараз найшлися такі, що знюхалися з управителем школи, та давай киринити. Прийшов вибір солтиса й підсолтиса. Нашим кандидатом був Василь Бинь, що при виборах дістав 8 голосів, а кандидат противної сторони Михайло Кровецький 7 голосів. Про те не Биня, а Кровецького березівський староста іменував солтисом, а Романа Щітку підсолтисом.

Щойно тоді пізнали люди, що деякі людці, хоч і члени виділу читальні й нібито найсвідоміщі громадяни як опинилися коло панської клямки, зломили одноцільний фронт!

Закладайте Кружки та Філії „ВІДРОДЖЕННЯ". Коршми та пропинації — це початок зарази, розпусти, розтратности та деморалізації. Коршми є найгрізнішими ворогами села.

———o———

Українське життя

Філія „Просвіти" в Перемишлі відбула свої Загальні Збори, на яких було 151 представників 51 читалень „Просвіти" та вони виказали звітами, що освітня праця у Перемищині йде постійно вперед. — Філія „Просвіти" в Сяноці хотіла влаштувати в пямять Михайла Грушевського панахиду та святочні сходини громадян з рефератами. В тій справі внесено подання до староства, але і місцевий парох заборонив отцю сотрудникові відправити панахиду і староство заборонило скликати сходини і свято не відбулося. Мабуть забагається демому в Сяноці дарового авта. — Поліція перевела ревізію в учителя М. Гуцалюка в **Більцаревій коло Фльоринки** (Новосандеччина) і забрала тільки кілька цензурових книжок та пластову відзнаку. Учитель М. Гуцалюк відомий в цілій околиці з доброго і щирого серця та незвичайно чесного та примірного поведення, одначе впав мабуть жертвою підлого доносу.

131 українських часописів виходило в Польщі 1934 року. Це були 2 щоденники — „Новий Час" і „Діло", два півтижневики „Наш Прапор" і „Нова Зоря", 21 тижневики, а решта двотижневики, місячники і т. д. Минулого року позамикали всі комуністичні і націоналістичні часописи так, що лишилося тепер **122** українські часописи. Найбільше їх виходить у Львові. (В 1934 р. було 79).

Найживучіша справа нашого села. Наше село прибите довгами. Упадок цін сільсько-господарських продуктів винищує його ще більше, приводить до руїни. Першим кроком рятунку для нього — це віддовження. Тепер із допомогою йому приходять деякі закони. Але на законах розуміються лише фахівці. Щоби дати добру пораду для мільйонів нашого задовженого селянства, — „Просвіта" видала тепер (у серії своїх місячних книжечок за лютень ц. р.) книжечку **„Віддовження села"**. Автор її, досвідчений правознавець Ф. анц Коковський, подав просто та прозористо найскладніші правні приписи, вияснив їх на багато прикладах із нашого живого життя так, що ними без труду зуміє покористуватися кожна грамотна людина. Книжечка написана в першу чергу для нашого селянства. І воно в першу чергу повинно розкупити ввесь її наклад, тим більше, що вона тепер дуже на часі та коштує лише 50 сот. Купіть самі та й іншим зверніть на неї увагу.

Замикають читальні. В сяніцькім і короснянськім повітах не дають заснувати нових читалень „Просвіти", Кружків „Рідної Школи" та „Сільського Господаря". Крім цього розвязано Кружки „Рідної Школи" в Прелуках і Костарівцях в сяніцькому повіті. Існуючим ще читальням і кружкам не дають дозволів на улаштування академій, аматорських театральних вистав. Як відомо, у західній Лемківщині замкнено впродовж минулого року всі наші культурно-освітні товариства. Одначе українці на Лемківщині не падуть духом, а працюють дальше над собою, бо вірять незломно в кращі дні—Честь їм за це!

Добра шляхотська спить!

Селяни села Добра шляхотська, сяніцького повіту, дуже бундючні на своє шляхотство. Молодь заражена ще сельробством, не дбає ані про читальню, ані про Народній Дім. За те громадно належить до „Охотнічей стражи пожарней". Коли б в іншому селі мали таку гарну домівку, як в Добрій, то гуртувалися б в ній та працювали щиро. Невже в Добрій не найдеться ніхто, хто б розбудив сонних?

Семушовій — честь!

Село Семушова лежить з сяніцькому повіті. Національна свідомість стоїть там високо. Люди вміють шанувати свою народну честь. Дня 17. лютня уладила тамошня „страж пожарна" свою забаву, і хоч як старалися потягнути на неї наших громадян, а між ними й секретаря читальні „Просвіти", це їм не вдалося. Наші люди не хотіли для марної забави тратити своєї народньої чести. Ми гордимося такими свідомими громадянами та ставимо їх приміром для других.

Привітання губернатора Грабара в Ужгороді

Дня 5. 3. б. р. губернатора Грабара по повороті з Праги ужгородське громадянство гаряче привітало. На залізничу стацію зібралася много тисячна публика на чолі з краєвим президентом др. Росипалом та заступниками різних урядів, що було доказом, що президент іменував таку особу, яка в широких верствах нашого населення має не тільки симпатію, але й довіря. При привітаннях бачимо багацько осіб, які боролися проти іменування п. Грабара через цілий час завзято.

В єнности наша сила!

Село Улюч, березівського повіту, відоме зі своєї щирої народньої роботи та єдности. Саме такий доказ єдности дали улюцькі громадяни тепер. В селі живе зі своїми стареньками родичами відомий та щирий народній працівник, Володимир Поливка. Тому, що він невсипущий працівник, почалися на нього нагінка і доноси. Його з початку арештували як підозрілого в приналежності до О.У.Н. (тайної української військової організації) і він просидів в тюрмі кілька місяців. Та цього було мало. Його вивезли ще до Берези Картузької. Дома залишилися самі, два 75 літні діди. Та чесні громадяни не дали їм загинути. Помагали їм щиро при роботах в полі та дома, поки не вернувся додому арештований. Це добрий приклад для всіх інших, як ми повинні рятувати себе в біді.

Подяка

Цею дорогою складаємо щиру подяку Вп. адвокатам: д-рові Загайкевичові і д-ру Білякові за безкористну оборону членів нашої читальні, на яких староство в Новім Санчи наложило кару по 200 зл. за нібито нелегальне перепровадження Загальних Зборів чит. „Просвіта" в Складистім. Справа опинилась в окружнім суді в Новім Санчи і по 3-ох разовій розправі, завдяки повище поданим оборонцям, наші члени зістали уневинненні.

Читальня „Просвіта"
в Складистім

СТРАХИ НА ЛЕМКАХ

— Знаєте, куме, повідають, же духи не страшат, а як мя вибрали с олтисом, то барз ємся настрашив, бо якийси дух за мном гнав з Лабової аж до Лосього.

(Зі Сянева — аж до Риманова).

— Та як виглядав?

— Та якоси так подабав на свиню.

— Е, та то вися власної тіни престрашили.

Шапкарня Українських Інвалідів
Львів, вул. Потоцького ч. 48
поручає шапки: **українки, мазепинки, лугові і шкільні** (для учеників гімназій)
Шапки дешеві, мають традиційну українську форму й виконані дуже солідно.
Купуючи в Шапкарні Українських Інвалідів, даєте за свої гроші працю інвалідам Українського Війська і підпираєте свій промисл!
Купуйте тільки українські шапки,— бо вони дешеві, порядні і гарної форми!
Цінники наших виробів висилаються даром.

Над Вислоком сонце сяє

На Лемківщині в сяніцькому повіті, є просторе село **Вислок Великий,** що має понад 3.000 українського населення і дві парохії. Гориста земля і верхи гір вкриті густим зеленим лісом, що кінчиться ген у стіп Медзіляборця та творить прекрасний краєвид. Урожайної землі тут мало, тому вся надвижка населення емігрувала перед війною до Америки, а ті, що оставали, привозили з угорських долин зі жнив досить збіжжя на передновок. Не відчувалося потреби якоїсь уліпшеної господарки, чи то освітних і господарських товариств та життя плило втертим шляхом безжурно, наче хрустальна вода тихої річки Вислока. Одначе прийшла всесвітня війна і змінила все на гірше. Пропали зарібки зі жнив на Угорщині, замкнено границю до цього сонячного краю, еміграція припинена, а молодше покоління підростає, не бачить перед собою ціли життя і жде якоїсь зміни на краще. Та не застановляючись поважніше над життям, знаходить хвилеву розраду в танцях і безтямних і нерозумних гульнях, де струєю ллється деревний спірт. Знов старші діляться землею, убожіють, та не стараються примінити новітних способів господарства і збільшити видайність землі. Стерні тут по зборах ніхто не покладає. Багато тут поля, яке лихо управляють та яке при вмілій господарці далоби більше плодів. Скільки тут мокрих лук, що потребують бодай отвертих ровів, як не дренування. Скільки тут занедбаних лук, непереорюваних та вкритих купинами, хоч часто календарі „Золотого Колоса" дають прекрасні господарські поради. Скільки врожаїв було би більше, якби Вислока кожний рік не забирала буквально всеї гноївки, з якою тут не знають що робити, а яка рік річно пливе до Висли. В останнім часі видно зміну на краще. Місцевий парох о. Ярослав Телеп згуртував біля себе молодь, самих свідомих одиниць і весь вільний час посвячує для освіти. Повстає читальня ім. св. Ольги, бібліотека, члени пренумерують часописи.

Своїм тактом і працею поборює о. парох всі труднощі, закладає аматорський гурток, який дає виставу „Пан писар", „Свідки", „Ой не ходи Грицю" та інші. На представленнях буває і позамісцева інтеліґенція — свої і чужі. Дохід іде на власні декорації і пренумерату добрих часописів м. і. „Сільський Господар". Шкода, що о. парох відходить на іншу парохію. Одначе сподіємося, що чесні господарі Михайло Беньо і Гриць, Михайло Сушко і Іван Лапичак, Іван Кривяк, Прокіп Червеняк поведуть освітне діло дальше і вже вкоротці повстане новий Народний Дім в Вислоці та Товариство „Сільський Господар". Щасти Боже!

Клим.

Ткачі! **Ткацькі варстати** поспішні **і килимкарські,** сталеві бояти, покостовані нити, гремплі до чесання вовни і лєну, коливоротки (прялки), човники, оліярні, гремплярки корбові, також всі інші ткацькі прилади доставляє:

Фабрика „Текстиль"
М. Кожушко, Рава Руська.

Свідома молодь запорукою народу

Балигородські сторони заселюють українці лемки та занимають підгірські околиці між Ліськом—Лукавицею—Балигородом, попри долішний Сян зі Солинкою, ген аж по зелену закарпатську смужку. Усього українського населення начисляємо тут поверх 15 тисяч. До найсвідоміших сіл належить Кальниця, Береска, Гочев, Рябе, Суковате, Кам'янки, Жерниця вижна та нижня, як також пробуджуються останніми часами Горянка, Мхава і Полянчик. Як всюди, так і тут відбулися волосні вибори, в часі яких вийшло на верх багато речей таких, які бодай би ніколи більше не повторювалися. Щтучно засіяний та різними волокитами підсичуваний сельробізм стратив тут грунт під ногами; підносить голову знеможене та насильно чужими чинниками піддержуване кацапство. Серед такої метушні виринають потішаючі об'яви, а саме прояснюється, кріпшає та вкоріняється здоровий національний розвиток села; українське життя—діло находить правдиве розуміння, чим раз більшає свідомість. Комунізм стратив пориваючу силу, бо минулися большевицькі доляри, до кацапства липнуть лише старики, яким усміхається надія давних „пособій". Зате молодь горою; вона горнеться до всього, що рідне українське. Українська жива мова **українська пісня** полонить серця лемківської молоді. Сила української народньої пісні — наче розбурхані филі пробуджує ідейну, палку та життєрадісну лемківську молодь. З української пісні учиться лемко української бувальщини, української історії, у ній змальована наша українська душа, наша доля та витичені стремління на майбутнє. Вона загріває до любови всього, що наше українське.

Тому молодь села Кальниці радо бере участь в освітних сходинах, горнеться до церковного хору, який зорґанізовано під проводом дирігента з Ярославщини та який цілою хорою горнеться до чесної освітної праці. Тут є також при старенькій церкві, збудованій ще 1861 р. — вже від двох літ відпуст хрестної дороги в дні св. Петра і Павла, в часі якого сила народа сходиться з дооколичніх сторін. Тут бачать лемки, що крім душевних користей, яких набувають вірні на відпустовім місці, мають змогу видіти, яка то сила нас гарних і здорових людей є на світі, та що наша церков є для нас одинокою, сильною остоєю перед винародовленням та згубними чужими впливами. Бо народ, зокрема ми, лемки як довго держимося в любові до церкви, так довго становимо невідрубну частину того Великого Українського Народу — так довго ніхто не зможе зломити нашої душі!

Свідома молодь в Кальниці та в сусідних селах єднайся та ставай до відбудови Великих Днів.

Лемко

—o—

Вибори у Щавнім

По уневажненню перших виборів на радних до волосної ради у Шавнім, тому, що предсідник уневажнив українську листу кандидатів та по внесенні протесту, що його підписало 96 громадських радних, — сяніцький староста назначив другі вибори на радних до волосної ради у Щавнім на день 20-го лютня 1935 р.

Управнених до голосування радних було 153 на загальне число 180. Важних голосів віддано 152. На польську листу кандидатів упало 58 голосів, на українську листу кандидатів упало 94 голосів. Польській листі припало 6 мандатів, українській 10 мандатів.

По поділі мандатів з української листи припадає на Полонну 3 мандати, Карликів 3, Куляшне 2, Морохів 1, Камянне також 1. (А де радні зі Щавного, Морохова й інших сіл?).

Вислід у порівнанні з іншими громадами — досить вдоволяючий, хоч міг бути й кращий, коли б усі радні, прихильні українській листі, були присутні при виборах. Є надія, що й при дальших виборах на війта й лавників візьме перевагу українська листа, коли лише не буде різних несподіванок та нарушень постанов закону. Це наглядний доказ, що вже при частинній організації та розумінню ваги самоврядних виборів, усе таки можна здобути належні нам права.

Будуймо парники

В часі теперішньої скрути може мати кожний господар великі доходи з продажі раньої городовини. Вчасну городовину дуже легко виплекати. Треба зладити парник (інспекти), тв висівати вчасні насіння городовин. Парник дуже скоро виплачується.

Парник складається зі скрині і з вікон. Скриню і вікна робиться з дощок, найкраще зі соснових, грубих на 2 цалі. Дошки повинні бути добре висушені, бо мокрі викривлюються і через це повстають шпари в скринях і вікнах. Скриня має бути широка 1·50 м., довга 3 до 5 м., залежно кілько має виплекати рослин.

Скриню робиться в цей спосіб, що задню дошку даємо вишу 28 цм., а передню нижчу 18 цм. стинаючи відповідно роги. Похилення вікон даємо тому, бо воно запевнює насвітлення. Поперек скрині, що 1 м. прибиваємо бічні листви. На тих листвах опираємо вікна.

Вікна виконуємо на 1 м. широкі з чотирьома 4 до 5 цм. листвами— ширина шиб виносить 20 до 22 цм. Такі шиби є дешеві, можна їх дістати звичайно у шкляра як відпадки.

До огрівання інспекту уживаємо кінського навозу, який має бути сухий, бо такий ліпше гріє. Навіз повинен бути зі соломою і непереморзнений.

Парник можна закладати на поверхні землі, або вкопувати в землю. Вкокувати в землю можна тільки там, де на весні вода не стоїть близько верха, бо заляла би гній і він перестав би гріти.

Місце до закладання парників вибираємо затишне (заслонене від півночи і заходу), з виставою до сходу і полудня.

Закладаючи парник укладаємо 60 цм, верству навозу грубости: на поверхні землі 60 цм., в долі 40 цм. Гній кладемо дуже рівно, пригнітаючи вилами, без доптання, при укладанню треба поступатися взад. Гній укладаємо ширше, як ширина скрині о 40 цм. з кожної сторони. Ставимо скриню на верха і рівно вдушуємо до навозу, нахиляючи перед до полудня; пізніше кладемо довкола навіз аж до гори скрині, сильно вдопчуючи оклади, щоби при ходженню не вгиналися. На скриню закладаємо вікна, прикриваємо їх соломою, або матами зі соломи і так лишаємо на 3—4 дні. По тім часі загріється навіз. Відкриваємо потім вікна, добре вдоптуємо гній, додаємо і вирівнюємо так, щоби а середині сягав до долішної части дощок, а потім посипуємо компостовою землею з великою домішкою піску. Земля по 1—2 днях огріється так, що можна до неї сіяти насіння.

Чи Ви вже пили каву з цикорією „ЛУНА"?

Попробуйте, а переконаєтеся, що буде Вам дуже смакувати, бо цикорію »Луна« виробляє наша кооперативна фабрика зі здорових сирівців, виплеканих нашими селянами. Тільки її якість і конкуренційна ціна є запорукою, що вже і всюди жадатиме лише цикорії »Луна«. 8783

——o——

Учителька Когутовска нудиться

В нашому селі Лодині є учителька Когутовска, що дуже нудиться за своєю роботою та вигадує собі щораз то нові забави, щоб не нудитися, а ще придбати собі ласки. Вона бавиться в покровительку „Товаржиства Школи Людовей" та розписала загальні збори цеї установи.

Коли вже люди зійшлися, тоді вчителька зробила забаву, одних людей поробила звірями, а других стрільцями та казала полювати. Одним з таких стрільців став Юрко Фик, старша людина, що бував у світовій війні двічі ранений.

Дня 3. березня зладила знову Когутовска в порозумінні з польським ксьондзом з Мриголода відчит, а на цей відчит пішла половина (щось около 25) наших. На свої відчити вони не ходять, бо їм рідна мова не пахне!

По відчиті хотіли собі відчитовці погуляти в школі й мали на те вже навіть дозвіл старости, але предсідник місцевої шкільної ради Іван Фик не позволив на гулянку в школі й Когутовска буде далі нудитися!

——o——

СПІВАНКА.

Кет єм ишов з войни,
Ступив єм до хати,
Просив єм дівча водиці подати.
Заждай, зачекай соколе,
Бо я в хаті водоньки не маю;
Піду тай принесу з тихого Дунаю.
Дівча воду несло —
Я взяв тай напився,
Щем такої не пив,
Як на світ народився.

подав Михайло Преца.

Хто не має відновленої передплати за цей рік — НЕ ДІСТАНЕ ВЕЛИКОГО ВЕЛИКОДНЬОГО ЧИСЛА.

ЗА ЦІКАВІСТЬ...

(Сміховинка).

Ваньо Гичка не мав хижи,
Мешкав на »коморі«
У Параски Сварливої,
Лем без єдни двері.
Іду собі раз вулицьом,
Смотрю — Ваньо Гичка,
Око шматом зав'язаной
І в руках паличка.
Што вам Ваньо? — запитую —
Чом зв'язали око?
— Параска мя шпильком пхнула —
Рек — й здихнув глубоко...
Певні — гварю — без незвагу
Сталась така буча?..
— Де там куме — рече Ваньо —
Без дзюрку од ключа...

Ст. Вархоляк.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Евдокія Капякука: Від нового року шлемо часопис п. Ол. Бовтишові, Гр. Курдишові, Гр. Сервиському та Ол. Дроздякові; 4 ам. одержали, про це написали листа. Шлемо всім бракуючі числа. Щирий привіт.

Вп. Анна Оліяр Америка: передплати в Ріпнику і Ванівці скінчаться 31. грудня ц. р. Листа одержали, шлемо привіт.

Вп. Степан Шимон Америка: вислано всі реклямовані числа, катальоги пісень та дві книжки »Микола Шугай«. Ждемо на листа.

Вп. Микола Якимовський: по скороченню піде під Великдень. Читайте багато добрих книжок, бо здорово думаєте. Щиро Вас здоровимо.

Вп. Захар Рак Америка: за побажання успіху щиро дякуємо. »Поступове Пасічництво« вислано. Призначену квоту вписуємо на цілорічню передплату для Семена Рака, Фолюш, знов гроші Анни Смарж для Михайла Смаржа теж у Фолюші. В імени новых передплатників шлемо Вам братній лемківський привіт.

Вп. Клим: дуже гарно пишете, просимо частіше; радо поміщуємо. Щирий привіт. Висилаємо Вам часопис.

Вп. Адам Вислоцький: ждемо на знимку, присилайте, помістимо.

Вп. Висов'янин: дещо за довге, але добре, тому йде. Часопис шлемо. Здоровимо.

Вп. Полева: вічливо прохаємо вибачити, ми щойно тепер одержали Вашого листа, писаного ще 28. XII. 34 р. Все поміщуємо. Ждемо на більше. Щирий привіт.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. **Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.**

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 8 (32)

Львів, 15-го квітня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Під розвагу батькам-лемкам

Лемківщина — це одна з найкращих сторін української землі. Одначе немає тут відповідного числа своїх провідників - інтелігентів, що могли би корисно працювати для своїх братів лемків.

Лемківщині треба більше образованих людей. Тому саме українці-лемки повинні посилати своїх дітей якнайбільше до гімназій, зокрема до середних шкіл.

Правда — сьогодні лютує матеріяльна криза, відчувається загально брак гроша. Але це не повинно нікого спиняти ані відстрашувати, вічно так не буде.

Українці-лемки повинні посилати своїх дітей виключно до українських шкіл, до української гімназії.

Такою гімназією для нас є найкраща й найбільше корисна **гімназія „Рідної Школи" в Яворові,** одна з найближче віддалених від Лемківщини. Тут учиться багато лемківської молоді. Удержання в бурсі та навчання в гімназії виносить разом лише 30 злотих м'ісячно, отже годі собі уявити другої дешевшої гімназії.

Тому батьки лемки посилайте своїх доньок та синів до цеї гімназії. Вона виховає вашу дитину з користю для Вас та цілого Українського Народу. Всіх здібних українських дітей посилайте лише до українських шкіл.

Зокрема повідомляємо, що **Кружок „Рідної Школи"** Українського Педагогічного Товариства в Яворові отвирає в квітні **безплатний приготовний курс** для тих дітей, що будуть здавати вступний іспит до І. кляси гімназії. Користайте з нагоди та запишіть свою дитину на цей курс.

Українська гімназія в Яворові виховала вже та вивела в людей багато лемківської молоді з новоторського, сандецького, горлицького, грибівського, сяніцького й других повітів та тішиться великою прихильністю Лемківщини.

Головна Управа Кружка „Рідної Школи" в Яворові.

———o———

Проч обманці

Товариство Опіки над Українськими Емігрантами у Львові остерігає перед різними дурисвітами, що вештаються по українських селах.

Не диво, що наші брати-селяни пішли би в світ за очі за заробітком в часі теперішньої нужди. З того користає злодійня - агітатори, обіцяє добрі заробітки в Америці, Африці, в Австралії, в Палестині, Манджурії, Ліберії, Кипрі та Марокко. Агент гарантує безплатний переїзд, негайне одержання праці або поділу землі. Охочих до виїзду негайно записують за попередною оплатою 2 до 5 злотих.

Супроти того Товариство Опіки над Українськими Емігрантами подає до відома, що під сучасну пору ніяких свобідних виїздів немає — голошення інших вісток, це свідоме вводження в блуд налелення, це крадіж, обманство, яке для наживи робить злодійське шумовиння. Всіх, що голосять фальшиві вістки про еміграції, треба гнати буком із сіл та псами гузяти від хати.

Відай — чи це не є дальші подвиги жидівських комуністів, щоб омамонювати дальше наші села? — Між арештованими комуністами у Польщі є 98 відсотків жиди. Так казав варшавський суд на розправі проти жидулі комуністки Регіни Шмельц (правдиве шумовиння!), що теж крутилася по українських селах та шукала наживи.

Протест проти большевицького терору на Україні

Головна Рада Української Еміграції, яка обєднує емігрантські товариства в Бельгії, Болгарії, Франції, Чехословаччині, Югославії, Люксембургу, Туреччині, Румунії, Польщі й Китаю, передала до Союза Народів в Женеві (Швайцарія) **протест проти большевицького терору на Україні.** Большевики задумали зруйнувати **славну церкву св. Софії** в Києві, одну з найстарших та найкращих памяток українського церковного будівництва.

Вістка про цей новий большевицький поганий, безбожний помисл викликала однодушний протест не лише серед українців цілого світа, але навіть у чужих, головно анґлійських та швайцарських часописах.

Стягання податків

Українські посли подали до варшавського сойму внесок в справі стримання стягання податків від селян яворівського повіту, в якому панує голод. Таке саме треба внести відносно цілої Лемківщини, бож й лемки не їдять вже давно хліба. Тут немає виглядів на поправу положення. Лемко не має з чого платити податку, на сіль та „патички" сотика в селі не засвідчити.

Разом з будинками горить хатня обстановка і господарські знаряди, — тому **обезпечуйте від огню** свій живий і мертвий інвентар на повну вартість тільки в одинокому українському **Товаристві взаїмних обезпечень**

„ДНІСТЕР"

Львів, вул. Руська ч. 20.

Криваві заворушення на Закарпатті

На лемківських землях між Прикарпатською Україною та східною Словаччиною зайшли в самій половині березня ц. р. події, які широким відгомоном пішли по всій Чехії та за кордоном. Головні заворушення були в селах **Чертіжна і Габур,** близько нашого кордону.

Зачалося від того, що чеський податковий екзекутор хотів забрати в селянина Димуна корову. Коли селянин не давав її забрати, тоді екзекутор покликав жандармів, які хотіли селянина забрати на постерунок та увязнити. Двіста озброєних колами та вилами селян кинулося на жандармів, відбили арештованого та обкидали поліцаїв камінням. Жандарми втікли з екзекутором на постерунок. Рівночасно селяни побили судового урядника та адвоката, які в тім самім дні приїхали до того самого села, щоб й собі перевести якусь екзекуцію.

На другий день вислано до Чертіжної урядника поліції та 14 поліцаїв. Село приняло їх бурхливою демонстрацією та коли жандарми розігнали юрбу, тоді населення з поза плотів та хат ранило камінням трьох жандармів. Жандарми дали до селян три сальви. Щойно тоді селяни розбіглися.

На допомогу Чертіжанам поспішили брати-селяни з Габури, Каменова та Межиляборця. Селяни перервали телефонічне получення. Тоді влада стягнула ще більше жандармів. Розюшене селянство побило урядника староства та зачало розбивати постерунок. Прийшло до зудару між жандармерією та селянством. З обох сторін падали стріли. Заворушення тривали довгий час.

Скільки є ранених та вбитих між селянами-лемками — не знати. Зате з жандармів є пятьох ранених та один тяжко пострілений. Тепер у тій околиці зібрано 140 жандармів.

Селянство в тій околиці є дуже бідне, без хліба й без землі. Корова в тих селах — це рідкість. Таке саме є положення й по нашому боці здовж карпатського кордону, скрізь нужда, аж лячно, народ в голоді примирає.

Зате від екзекуцій село не може обігнатися. Саме ті умови довели до вибуху. Урвалася мірка терпцю. Влада при зелених столиках не хоче ввійти в положення бідного селяннна, що в голоді та холоді коротає свій вік; місто йому помогти, продумує вічно нові способи добуття свіжого гроша з селянської кервавиці.

Чи не краще було би ближче себе глядіти податків, обнижки високих урядничих платень.

Як не можете самі передплатити „Нашого Лемка", зложіться двох, трьох та посилайте передплату; будете діставати все нові відомости, як боротися з лихими обставинами.

Слово свідомого лемка

Сльози маю в очах, як бачу нашу любу Лемківщину. Жах мене проймає, як спімну, що так багато часу минуло серед тяжкого, сонливого положення.

Відчахнули нас від прадідівської святої віри, бо ми повірили фарисеям; кинули між нас незгоду, щоб негідні рибаки заходили сумерком на наші хати та заставляли свої сіти у виді злих часописів та різних підшептів. Як риба у каламутній воді проковтує принаду на гачку, так несвідомість та брак організованости чинить нас при помочі чужих рук „відсташами" рідної Церкви та Нації та хоче нас зробити іншим народом.

Брати лемки, до ваших сердець закликую — як тяготить на вашій душі добро Лемківщини — призадумайтеся! Не іграйте з вогньом!

Непорозуміння

Рясні лучі весняного сонця озолочували землю. Під їхнім чарівним діланням прозябали — вилазили з землі мільйони ріжних травин, квіття і зілля, розвивалася всіляка деревина, ліси, сади... Була неділя. Гаврило Байдужий скорими нерівними кроками похожав по своїому садку. Завзято пахкав люльку, аж сивий димок туманом окутував його голову. Гаврило чогось сердився, бігав по саду, крутився мов веретено. Що підійшов кілька кроків — то ставав мов вкопаний, то знову зривався, якби його хто шпилькою кольнув.

Сусід Петро, вже добру хвилю слідкував зі свого подвіря за дивною поведінкою Гаврила. Вкінці таки не втерпів! Помалу, крок за кроком підходив до Гаврила, аж опинився біля нього. Тоді поздоровив його й спитав:

— Що то ви сусіде, так цікаво оглядаєте?

— Та, що!... — процідив злісно Гаврило — та ось дивіться, що то тут наробив — отой мій синок Андрій!

— Ба, та де, що? — зацікавився Петро.

— Та не бачите? Ось тут й тут і геть всюди, пообкопував довкола деревину і попсував мені травник. Пообрізував галуззя, пошкрабав пні, ще й хвалиться, що порядок зробив, — сад до ладу привів. Страх, що я маю з тим хлопчиськом!... Десь там начитається тих книжок і заводить мені в господарці нечувані практики. — Хоче мене старого розуму вчити, кажучи, що так ліпше буде як він робить, бо так книжки вчать. Десь інші діти — як діти, а моє то не знаю до кого вдалося; вічно в тих книжках сидить. Зимою читає, літом на полі при коровах читає і фурт: читає й читає...

— Е-е сусідо... і ви не знаєте, що з ним зробити? Та возьміть прута, всипайте йому порядно, то зараз йому книжки з голови вилетять. Думаю, що іще дасьте йому ради, бо то рахувати, ще пятнайцять-літний бахор.

— Та я вже і бив, але не помагає. Якраз тоді Василь Второпний переходив стежкою, по при Гаврилів сад. Василь, це чоловік бувалий, розумний, найкращий господар в селі. Він бував у світі, багато де-чого бачив, тай навчився не одного. А тепер він газети, книжки читає і знає все де, що і як. Тепер ідучи, зачув кілька слів з розмови Гаврила з Петром. Вони зацікавили його і він усміхнувшися, заговорив:

— Дай Боже здороля Ваш, добрі люди! Як чую, то Ви якісь секретні розмови провадите, змовляєтесь... хочете когось набити.

Оба господарі зніяковіли та Петро не сміло відізвався:

— Та... воно, нічого цікавого не було... Але ось подивіться, якої бревері наробив тут Гаврилів синок Андрій.

— Що, що наробив? — зацікавився Василь. Гаврило лиш руками розвів і каже:

— Скажився, бачите мій синок і цілий сад поруйнував. Щось стрілило йому до голови, взяв тай коло кожної деревини покопав травник. От буває часом коровицю попас та ось так наче... А тепер дивіться тут — провадив дальше Гаврило — яку купу галуззя пообтинав. Чи то не шкода?

БРАТИ ЛЕМКИ, ДЕ ПОДІВАЄТЬСЯ ЧЕСТЬ І ГОНОР?

(Письмо з Лемківщини) (Докінчення)

Вшиткого мися ганьбиме, аж керпці носити і тоту прекрасну нашу одежу, бо то не гонір, а того-ся не встидаме, што нас занич мают други. Што на ярмарку ци в місті даємося зо себе насмівати, што нами колотять як бортаками. Ми лем того „фалшивого гонору" пильнуємe.

А ци то не ганьба, не встид, же наші жени, дочки ци мами идут милями пішки, вистоюют по Горлицях, Грибові, Риманові, Дуклі і Буківську з маслом, яйцями, ци когутами? Нераз біда на дворі, ліє ци мороз, а тото небожатко иде віддати свою кервавицю задармо, бо преці то, што возьме, то и за дорогу не варта, а деж робота? Кожда газдиня знає, кілько то треба праці на тото горнятко масла, кілько разів треба дістати хвостом по гамбі, доки коровичку здоїть, кілько требася намазолити, нім масло зробить і штож — принесе до міста і купці зганять тото нещасне масло так, што за півдармо дасть, бо домів не оплата брати. Кождий, хто читає книжки і газети розуміє, што чоловік жиє не лем нато, штобся поневіряв і мучив в біді. Як посмотрите на наши баби, змізеровані, худі, постарілі перед часом, што вистоюють на ярмарках и слухают прикрих слів від гандлярей й просять, штоб дахто купив ту кервавицю, то жаль бере кождого. Там в хижи чекають голодні діти, што може лем на Великден скоштували хліба з маслом. А часто, як спитати газдиню, што хце за масло, ци куру, ци яйця, то не знат, што зацінити. — А ци я знам?—повідає. Встид—ганьба, штоб свойой праці не вміла оцінити и за неї постояти. Тут треба освіти, книжки, газети, штоб газдиня була свідома того, што продає і свідома того, што купує, бо тото само є и при купні. За який небудь лах заплатили вдвоє, а своє дает за півдармо.

Або посмотмеся на тоти фури дров и деревець в Горлицях ци в Грибові, што то Кунковяни, Ганчовяни, Білянчани і Бліхнарчани з горлицького повіту, кількадесять кільометрів везуть. Порахуйте звозіня з ліса, щипаня, недоспани ночи, поневіраня в дорозі и час, а газда ледво ци возме за саму лем фірманку до Горлиц, а дирва дає за дармо, а як його дирва осміют на торзі? То само можна повісти, як газда виведе паця. Приходит купец спасений, червений, штурат паця кийом, називат газду як хце сам, запитат о ціну и піде. Так другий купец, третий, четвертий посміются, а нераз назвут газду дурнем, а газда в селі такий гонірний, а ту покірний, стоить перед свинярьом, якби уздрив свого пана житя и смерти і не знат, што повісти, якби забив язика в гамбі. Постоить так, наслухається „негонірних слів", насміються над його працею і над ним, а він мусит дати зато што дають свинярі, бо пінязей треба—довг вернути з весіля.

Ци ту не видиме свого гонору? А ци то нам гонір, же по селах нее молочарень, нее скупу яєц, дробу, дерева? А кооперативи, де наші, а читальні? А ци то гонір, же витерамо плечма жидівські стіни і обгваряме оден другого по карчмах, (гейже Тарнавчани—як довго будеде ще в Айги просиджувати?) а не маме своих народних домів, де можна било зийтись і побесідувати, што путнього та розумного? Закладайме кооперативи, бермеся до торгу, організуйме збут худоби и яєц, недаймеся використати, бо лем освіта и праця в організаціи з недолі нас вирве.

Дуже є таких, што повідають, што в жида туньше купити. І о тім побесідуємe. Кождий, хто купував в жида знає, што жид зацінить, а пак спущат і спустить на половину. Тот што купив, здаємуся, што туньо купив, а не знає, што жид добрі заробив, а він и переплатив. А вже біда тому, што бере на борг. Чловека з боргами можна прирівнати до мухи замотаной в павутину.

Тому милі приятелі газдове, признайтеся, што зле робиме. Освідомлюймеся, читайме наши газети і книжки, подайме ся руки до єдности и сили, а тоді и „врата адова нас не одоліють". Поможе нам до того ищи тот наш гонір, лем не дайме го доптати и шарпати наше имя ріжним пройдисвітам. Вшитки організуются, штоб з той біди вийти то и нам час отрястися з той тьми и пізнати, чиї ми діти та вийти в світі з гонором. **Висовянин.**

Кілько овочів моглоб зародити на тих галузках... Або ні, пошкрабав, пошкрабав... ще готова деревина повсихати. Знаєте, як я те все побачив, то мало мене дідько не вхопив! Я знаю, що ви розумний чоловік, тож розсудіть самі — чи годиться отак саддеревину псувати? Гаврило скінчив і допитливо глядів на Василя, — але Василь — добру хвилю нічого не відзивався, лиш очі його усміхалися і грали шутливими огниками. Врешті він тихо заговорив:

— Тай тільки всего? Шкода лиш, що пнів вапном не побілив...

— О-о-о, власне хотів побілити, але я вапна не дав псувати! — каже Гаврило.

Василь не міг уже здержатися, як не бухне сміхом, — аж захлиснувся. Гаврило і Петро здивовано гляділи на Василя; дивно їм було: не знати з чого Василь сміється?...

Василь на силу здержав сміх і каже:

— Ох, вибачайте, але Ви Гавриле не добре робите, коли сварите, а то й бєте сина за те, що саду доглядає, як належиться. Він тут не зробив жадної шкоди, бо те, що травник покопав — вийде деревині на користь. Справиться земля, воздух буде мати ліпший доступ до корінців і вона зможе ліпше зародити. Те, що пообрізував трохи галуззя, — рівнож дуже корисне, бо прорідив корону, зіставив самі здорові галуззя і вони зародять тепер гарні, дорідні овочі... Ага! Ви ще боїтесь, щоб деревина не повсихала, бо син пошкрабав трохи кору. Не бійтеся! Він обірвав тільки стару, порепану кору. Там гніздилося повно всілякого хробацтва. Воно було-б огризало цвіт, а так — він т е все знищив. Отже як бачите, то не маєте чого злоститися і нарікати на сина.

Коли син читає, вчиться, то Ви повинні бути раді, а то й самі брати книжку в руки і вчитися. Не кажіть, що Ви вже старі. Тепер такі часи настали, що й старому треба вчитися і разом з молодими співпрацювати, а не підставляти одні другим ноги.

Ну, але досить того! Бувайте здорові і не гнівайтеся. — Пішов...

— Здається, що він таки правду говорив, — відізвався Петро.

Гаврило, лиш мовчки хитнув головою.

П. Попередний.

Хай утішаться лемківські діти

Сотки письм приходить до Редакції діточого журналику „Дзвіночок“ та „Нашого Лемка“ з проханням прислати їм „Дзвіночок“. який дуже радо читають, коли в ряди-годи попаде їм у руки. Ці письма приходять від найбідніших лемківських дітей, що не мають змоги собі цей журналик передплатити.

Тому звертаємось до багатіших Братів Лемків, зокрема до заокеанських, щоб пішли назустріч нашим найменшим, що крізь чорну нужду буднів юрбою горнуться до світла науки.

Лист поміщений у сьогоднішному числі від бідного пастушка Лемка хай послужить Вам, Бряти Лемки, доказом на правдивість наших слів. А таких листів у нас чимало. Радіємо, коли їх читаємо та кровавиться серце, коли не можемо їм масово допомогти.

Поможіть, Брати Лемки, піддержувати смолоскип Національного Духа по забутих лемківських хижах та пасовиськах, де бевчинно пустує наша дітвора, тому що вбога й немає цеї поживи, що протиділалаб пустому безділлю.

Цею поживою буде „Дзвіночок“, який Ви передплатите цій дітворі.

Тому жертвуйте масово передплати та переводіть збірки на „Дзвіночок“ для найбідніших лемківських дітей. Річна передплата виносить лише 2 зл., північна 1·20 зл.

Не відкажіться від цього благородного діла. А не пожалієте. Лемківські пастушки віддячаться своїм Добродіям тим, що за їхньою допомогою стануть свідомими синами своєї Батьківщини й з запалом двигатимуть громадянські тягарі.

Чергу Шановних Добродіїв містимемо в „Нашому Лемку“ до прилюдного відома та контролі.

Редакція „Нашого Лемка“.

Опіка над безробітними дівчатами

Тисячі українських дівчат мандрує рік річно до міст, шукаючи тут заробітку та прожиття. Через це поносимо необчислені втрати. По кількох роках побуту в такому жидівському місті пропадає майже половина наших дівчат серед чужого моря. Ніхто не дбає про опіку над цвітом нашого народу. Дотепер ця ділянка праці лежала облогом.

Щойно перший Сянік побачив грозу, яка розпосідається та проковтує найбільше підприємчивий сільський жіночий елемент. І саме нарешті в Сяноці почав організувати новий сотрудник о. Білинський домашню прислугу у брацтві Апостольства Молитви, яке має вже 80 членів. В Сяноці перебуває постійно 400—500 українських дівчат на службі, які пропадали для нас, або вертали до села здеморалізовані. Нова організація служниць уже тішиться спеціяльною опікою, бо не дістала дозволу на уладження концерту. Тому уладили в дні 3-го березня ц. р. товариську забаву, яка дала навіть невеличкий дохід.

За Сяноком повинні піти другі місточка на Лемківщині та творити організації, які опікувалибся українським жіноцтвом, що його біда примушує шукатн в місті праці. Добре було би, щоб нарешті зорганізували у Сяноці постійну захоронку для дітей тих нечисленних бідних міщан-зарібникія, які ще не сполячилися. Робітників втягають переважно до польських соціялістичних організацій, де вони теж пропадають для нас. А треба тямити, що були часи, як бурмістром Сянока був українець.

Всі передплачуйте

науково-літературний місячник

„НАША КУЛЬТУРА“

Головний редактор і видавець проф. Др. Іван Огієнко

Щомісяця виходить 4-аркушева книжка

Передплата в краю, Чехословаччині, Австрії й Мадярщині: річно 10 зл., піврічно 5 зл., чвертьрічно 2·50 зл., місячно 1 зл. За границею: в Европі 12 зл., пова Европою 8 дол. річно. Окрема книжка в краю 1 зл., за границею 30 цент, ам.

Адреса Редакції й Адміністрації:

Warszawa 4, ul. Stalowa 25, m. 10.

Конто чекове П. К. О. № 5880.

Культура наша стародавня й глибока — пізнаваймо й шануймо її!

Сила нації — в силі культури!

ПРИГАДКА

Ми вислали декому листовні пригадки, хто кілько залягає з передплатою та просимо залученими чеками негайно вислати залеглість і нову передплату.

Рівночасно повідомляємо, що кожний новий і цілорічний передплатник одержить даром і оплачено другу частину **Історії України.**

Адміністрація „Нашого Лемка“.

Короткий політичний огляд

Багату галасу в світі наробило рішення німецького уряду з дня 16. м. м., яким заведено в Німеччині загальну військову службу. Як відомо, після світової війни побідні держави заборонили Німеччині мати велику армію. Німці мусіли задоволитися 100 тисячним військом, зложеним з охотників—наємників. І такий стан тривав аж досі. Щойно тепер гітлерівський уряд, нікого не питаючи про згоду, зірвав постанови версальського мирового договору (1919 рік). Цей крок Гітлера викликав невдоволення в держав, що виграли світову війну, а особливо Франція почала сильно горожитися. Але теперішне становище Німеччини вже настільки певне, що ціла ця справа пролине так, як Гітлер хоче — хоч, з другого боку, видно в Европі сильне напруження та навіть дехто порівнує наші часи з 1914 роком, в якому вибухла світова війна. Не легко повірити, щоб Німеччина хотіла погодитися з тим станом. в якому остала по провалі світової війни та сиділа дальше тихо.

Революція в Греції про яку згадували ми скорше, закінчилася повним розгромом повстанчих військ. Премієр Греції Цалдоріс розбивши повстанців, взявся до закріплювання своєї влади дуже гострими способами. Сьогодні у всіх державах Европи треба гострої руки, бо один чигає на другого.

Румунія, Чехословаччина і Югославія заповіли, що проголосять мобілізацію воєнних сил на випадок, коли Мадярщина, або Австрія впровадить загальний обовязок військової служби за приміром Німеччини.

Англія хоче довести до порозуміння (бавиться в старшого кума) між державами Европи. Англійські міністри Саймон і Іден втягають Німеччину до Союзу Народів, щоб забезпечити світовий мир.

У Польщі ухвалили в ночі з 23. на 24. м. м. на засіданню варшавського сойму нову конституцію Польщі 260 голосами проти 139. Перед голосуванням промовляв від українців посол д-р Загайкевич з Перемишля, який заявив, що українські посли не візьмуть участи в голосуванні. Положення українців у Польщі залишиться так само трудне тепер, як було за старої конституції. Український нарід, що після війни за свою власну державу—найшовся в межах Річипосполітої, не брав участи в ухвалюванні конституції в 1921 році.

Поширюйте „Нашого Лемка“

Заклик до українського громадянства

До нашої Редакції напливають письма з Лемківщини, в яких просять нас бідні лемківські батьки помогти їм вивести в людей їхніх синів—посилаючи їх до українських шкіл, або навчаючи їх рідного ремесла. Безперечно це річ дуже для нас важна, бо українська школа дала би лемківському юнакові хліб у руки та він став би носієм національного духа і освіти на Лемківщині.

Спільні зусилля українського громадянства та наших національних установ можуть збірним коштом, висилаючи талановиті лемківські одиниці на науку, придбати нації нових добрих працівників.

Незломно віримо, що найдуться благородні громадяни, що зложать відповідні квоти призначені на вдержання в українській бурсі та науку і прожиток для бідного лемківського юнака.

Добре буде, щоб українські установи призначили окремі фонди на освіту для Лемківщини. Це принесе в першу чергу користь установам, бо Лемківщина багата країна, безмежне тут поле для українського промислу.

Редакція „Нашого Лемка"

———o———

Поборюймо піянство

В селі **Рябім** коло Балигорода передплатник „Народньої Справи" і „Нашого Лемка" Пилип Цісліньский віддавав свою сестру за Дмитра Божицького. Весілля відбулося без алькогольних напитків, бо так собі бажав приміоний та свідомий господар хати. Весільні гості гостилися, співали народні українські та стрілецькі пісні, дуже радісно минав час. Місто горілок пили гостинські смашну каву і чай та нікому не снилося робити гулякання і сварок, як це буває при „п'яному" весіллю.

Це перше тверезе весілля у цьому свідомому селі, тож за приміром Пилипа Цісмінського повинні піти всі громадяни Рябого та цілої Лемківщини. За це Вам слава!

Весільний гість **Д. М.**

Подяка

Читаючи стало „Нашого Лемка", вичитав я в ч. 7. в листуванні, що моя дорога стрийна Анна Оліяр в Америці заслала для мене цілорічну передплату на „Нашого Лемка". Отсею дорогою щиро дякую любій стрийні за цей дарунок та закликаю других наших братів і сестер в Америці, щоб передплачували „Нашого Лемка" своїй рідні залишеній в лемківських горах.

Шлю щирі лемківські поздоровлення з Ванівки

Теодор Длугош

Там, де сонце сходить

II.

Після заломання московського фронту в 1916 р. під Горлицями, москалі почали завертати. Відступаючи, пустили між народом чутки, що австрійці будуть вішати та різати людей. Населення, стерроризоване Талергофом, повірило та дуже багато людей стало утікати з москалями. Понавантажували вози всіляким добром і вйо на схід за „русскіми". Відїхали кілька кільометрів від рідного села та втихомирені австрійськими стежами, повертали назад.

Поверталися баби, старші дядьки й діти, а мужва, ба навіть кілька родин, майже вся пішла з москалями. А понад головами кулі й гранати фю та фюв. Тимчасом селом, всіма польовими доріжками, з піснею на устах, машерують другі „наші", тобто австрійці. (І ті „наші" й тамті „наші", а деж таки рідні „свої?"). Так перемашерували через наше село австрійські війська.

Треба тут згадати мадярів (памятає їх кожна баба з великої пажерливости), що хоча й ніби якісь там „наші", грабували, били нарід та де лиш могли виїдали сливки, яблока та капусту. Сапермент! Як лишень прийшли в село, смерділо від них дикою Азією. (Як відомо, мадяри примандрували над Дунай в давнині з Азії, подібно як татарва). І тепер деякі українці на Закарпатті мали би охоту вернути під ярмо мадярів. Як то деяким людям розум притьмить та очі засліпить? Волить чуже, чим своє.

Коли вже все втихомирилося, військо відмашерувало на схід сонця, кинулися люди по полях, дебрях, потоках та лісах перешукувати решток та памяток по вояках. Що цікавіші та спритніші, обладувалися тоді різними светерами, сорочками, біллям і т. п. Та не на довго, бо відтак прийшли інші добродії й тим треба було це все повіддавати, бо як ні, то кулька в лоб. Хлопці, пастухи тимчасом магазинували полишену збрую та заправлялися в орудуванні нею.

По відході москалів, земля заголодила мов на диво. Та не було нам даним тішитися врожаями. Град все дочиста вибив. Пустилися наші газдині по околиці на доли за жебраним хлібом. За дерево, повісма, полотно понавідміняли трохи. Бодай було трохи на яр чим засіяти, щоб відтак газди одні з Росії, другі з войни на них не накричали та застали повні сусіки. Тоді баби газдували. Орали, косили, дрова рубали, молотили. Все, все, як хлопи. (Док. буде).

———o———

Чи на гнилу вербу—чи на здорову сливку

Продовж трьох літ,коли не було в **Ждині** шинку завдяки переведенню плєбісциту, можна було завважити спокій і згоду. Хлопці всюди весело забавлялися і роками не було чути жадної бійки, гидкі пісні викидали, до читання бралися, також в товаристві один до другого старався як найкращими словами говорити.

Дуже соромно писати щось негарного про рідне село, але приглядаючися на таке безголовя, що тепер діється — на правду аж серце болить.

Місто завести свою крамницю — кооперативу, приняла „зелебна" громадська Рада до громадського дому жидівський склеп, що поширює шинкарню.

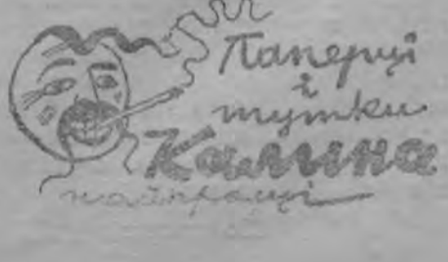
Один рік лише від часу заведення того шинку і вже є люди, що зачинають розпиватися і других затягати. Той тягнений не покаже йому кращої стежки, та йде разом з ним. З тої причини мають в Горлицях в суді вже кілька інтересів. Адвокати тішаться аж ростуть, лікарі на каменици собі гроші складають, арендарі з нашої біди—на селі збогачуються!

Подумайте Ждиняни про кращу долю,не про руїну свого майна, бо вже є кілька бідаків через піянство.

Перша чарка подай Боже,
Друга уже не поможе —
Лихо спить у чарці третій,
Втопиш душу у четвертій.

Сподіємося, що нова Рада і добрий солтис подбають, щоб таке пильне діло як свій склеп започаткувати. Без найменшого сумніву при добрім заряді і справедливій праці велобися добре, тимбільше, що тут відбуваються ярмарки, є тартак й великі доходи могли би йти у свої руки, як перед війною. Постіймо трошки, подумаймо хвильку, куди нам лізти, чи на гнилу вербу, чи на здорову сливку?!

Федьо з Гірки.

До відома Українським Послам

З Руської Свіржови коло Жмигорода пишуть нам:

Від коли в нас перейшли на „тверду віру", впала в селі релігійність та мораль. Батюшка так людям „уподобався", що коли в нас Служба Божа, то люди (молодь) в зимі сидять в газди нижче часовні, а в літі ідуть на сонце до беріз на беріг повище часовні. Не помагає навіть те, що місцевий учитель грає в церкві замість органів — на скрипці. Також ніхто не йде до св. Сповіди.

Теперішний наш солтис грозить, що так дальше не може бути, що всі мусять ходити до часовні, а не до хати або на беріг. Та не знати, чи то що поможе, бо люди щось чують, що ту не все в порядку, що вони на скорі далися обманути.

Маємо ще другу біду. Батюшка ходить до нашої школи на релігію. В громаді солтис назначив на нього складку по 30 гр. від кожного нумеру. А що люди на перший зазив солтиса не зложили тих грошей, бо в селі біда, люди не мають на камфіну та чорну сіль, вислав він по хатах одного радного та сільського поліція, що зібрати ту складку. Наказав їм теж, щоби кожному, хто не дасть цих 30 гр. — забирати, що попаде в руки.

І дійсно, ті грабіжники пішли по селі розлючені, як військо Ірода у Вифлеємі та кожному, хто не міг дати 30 гр., грабили шапки, ліхтарні, прядільки, сокири, молотки й т. ін. Зробили в селі правдиву пацифікацію. Вечором, як кажуть, солтис був з тої екзекуції дуже радий та сказав у кооперативі:

— А видите, що я стягнув складку на батюшка. Від тепер кожний бортак мусить виповняти мої розкази у визначенім терміні, бо інакше такого чекає кара.

Звертаємося тою дорогою до українських послів, щоби вони вглянули в самоволю нашого солтиса. Чи можна в нинішні тяжкі часи накладати на бідне населення податок — хоч би й у висоті 30 гр., коли то населення аж угинається від інших тягарів?

Ви — пане солтисе — не знаєте, що в Свіржовій та у інших наших селах люди не вживають навіть людської білої соли, а тільки солять страву чорною, худобячою? Не знаєте, може, що кожний наш газда сидить по вуха в довгах та що люди потерпіли від повені? Все це все знаєте, але ви не стоїте за добром громади, тільки слухаєте, що вам другі кажуть.

Пошкодований.

„Най вам українці пришлють"

К. Кульчицький дістав для дітей в Руській Свіржовій к. Жмигорода кількадесять пар черевиків (80), як запомогу для повенян. При роздачі поминув бідних, обдертих дітей недавного погорільця Пилипа Судика.

Пан Кульчицький, запитаний про причину цього, сказав їм: „Най вам українці пришлють".

Таке поступовання згаданого панка безправне й кривдяче. Нагороди були призначені для всіх потерпівших. Діти тут нічим не провинилися. Одні тільки большевики мстяться навіть на родичах за провини дітей та навпаки. Хоробливий шовінізм Кульчицького направду перебрав міркy.

ОБНІМІТЕ, БРАТИ МОЇ, НАЙМЕНШОГО БРАТА.

Слава Ісусу Христу!

Дорогий Дзвіночку!

Пишу до Тебе Дорогий Дзвіночку пару слів. Мам до Тебе вельку просьбу Барз Тя люблю читаті і часом дістану Тебе, але хтів бим Тя читаті завсе. Пінязів немам, бом бідний барз. Є нас трос дітей, маме лем єдну корову. Я ходжу до школи і лем пріду зо школи, читам Дзвіночок, а пак чатину цюпам і воду ношу. Вибач, што пішу так, як ту гвариме, бо я є малий лемко. Прошу Тя дуже пріход до мене щомісяця і напиш до мене.

Поздоровлям Тя барз красні і сердечні Петро Полиняк, малий українець лемко з під Нового Санча.

Примітка: Сотки таких писем дістає Редакція »Дзвіночка«, Львів, Руська 18. з Лемківщини. Одно з них поміщуємо в »Нашім Лемку«, щоб наші Брати в краю, і Америці переводили збірки на часопись, зокрема на »Дзвіночок«, для найбіднішої лемківської дітвори. Національно вихована дітвора — це запорука національної сили Українського Народу.

Наші гори

Верхами наших рідних гір,
На синій їх площині,
Гуляє вітер-велитень,
Незнаний нам в долині.
Стриба панує над усім,
Куйовдить, клубить хмари,
Літом дощ, в зимі сніжиці,
Приносить Лемкам в дари. —
Тоді темніє, наче в ніч,
Виднокруг застелений,
Безсило, бродить у село,
Селянин заскочений.

Ст. Варховяк.

Судова розправа

В селі **Посе,** новосандецького повіту вбив хтось 13. вересня м. р. гайового грабських лісів якогось Адама Сіца. Арештували Антона Мирну з Лосього, та Михайла Гамбаля, якого зараз звільнили, бо не було доказів. Антін Мирна сидів пів року до головної розправи, яка відбулася 14. березня ц. р. Зізнавало 15 свідків селян в обороні. Поліція закидала йому це, що він свідомий українець, що належить до терористичної організації, та підюджує Лосян; боронив з початку адвокат жид та жадав грожей від підсудного, а не приспішував головної розправи.

Щойно наш український адвокат Др. Чолій переконав суд, що звільнили підсудного від вини і кари.

З цього наука, що нам лемкам треба все горнутися до своїх рідних братів-українців, бо вони нас широ боронять.

Заінтересувані Лосяни в новосандецькому процесі складають отсею дорогу Вп. Др. Чолійові щиру подяку та вирази поважання за совісну та безкорисну оборону.

Присутні.

———o———

Новий дослідник Лемківщини

Село Поляни, короснянського повіту

В 1933. р. в нашім селі православний батюшка Білоцерковський заснував читальню ім. М. Качковського, котра спала сном блаженних аж до часу нового відкриття історії Лемківщини. Маємо учителя, що зоветься Зиґмунт Вавщак вже 20 літ, котрий себе титулує „директором" двоклясовой школи. Від часу повстаня в його великого патріотизму, працює він над новим винаходом. А знаете над яким? Дехто подумає, що винайшов новий плуг? а може інше господарське знарядя? Та де там! Знаете Брати Лемки, що він видумав? Видумав нову історію Лемківщини. Дня 27. січня 1935. р. на сходинах читальні мав нагоду Вавщак показати своє „ремесло" та зачав оповідати при помочи мапи історію лемківського походження таке: „На 335 літ перед Христом жив в полудневій Італії пастирський нарід, котрий мав римо-католицьку реліґію (Гов! тримайте бики паньцю... де тоді була римо-кат. реліґія?) на той нарід напали інші племена, перед котрима мусіли римо-кат. пастирі зі своїм стадами втікати до Альбанії; там якийсь час жили, забрали (а може вкрали?) альбанцім язик і мову і перенеслися до Візантії, з Візантії до Греції, а „пак" до Семигороду, там зжилися з Мадярами і Румунами, аж тоді польський король Ягайло запросив їх до Польщі і відступив їм польські Карпати, щоби пасли свої стада. В тім часі була унія поєднання з Римом, а що ті пастирі були православні (де ся взяло православіє?), не хотіли пристати на унію". Дальше сказав, що Лемки є білими румунами. Аж гидь бере людину котра чує таку глупоту з уст учителя, котрий учить наші діти. Від інтеліґента аж до анальфабета всі висміяли ваше відкриття, пане „директоре" від винаходів.

Чи знає шкільний інспектор, що в Полянах має такого дослідника історії Лемківщини? Можеб так тее — патент?

Я не належу до тої читальні і там не ходжу, але знаю, що там має бути Управа читальні. Де ти Управо? Ти Управо позволиш такій зайді висміювати нашу бувальщину— чи ми не знаємо „відкаль" ми, хто ми і чиї діти? Таж ми маємо свою 1000 літну історію, ми мали князів і гетьманів, ми мали найбільшу в Европі свою державу Русь-Україну, нас вороги шанували; наші предки своїми грудьми боронили від татарських нападів західні землі на те, щоби нині з нас насміхалися? Час нам прозріти! Ти молодіже не дай вести себе на манівці та будь розважною, бери книжку в руки та вчися, бо книжка твій вірний друг. Не звертай уваги на підшепти зі сторони реліґійних перевертнів і все працюй над освідмленням себе і всього Народу. **(Православний).**

Клопоти з дозволом на будову домівки

В селі Лодині існує читальня „Просвіти". Місцевий парох о. Ст. Головід та його дружина працюють ревно над просвітою місцевих громадян та над їхнім освідомленням. Правда, є в селі людці, що кидають їм під ноги колоди та стараються всякими способами перешкодити їм в цій праці, але це не дуже вдається.

Згадана читальня „Просвіти" не має своєї домівки, тому тиняється по чужих хатах. На загальних зборах ще в 1934 р. рішили громадяни збудувати власну домівку, а місцевий господар Микола Бабан, син Василя, дарував під будову домівки площу 15 м довгу й широку.

Інші знову люди обіцяли дати на будову власної домівки матеріял й вже здавалося, що в скорім часі вона буде готова, тимбільше, що о. Головід причинився теж чимало до будови матеріялом. Відпоручники читальні пішли до тодішнього війта, Костя Бабана, а цей не тільки обіцяв затвердити плян будови, але ще дати часть матеріялу від громади.

Коли плян був вже вироблений, тоді війт за порадою громадського писаря Юзефа Домбровского відмовився затвердити плян будови, подаючи різні, нібито стійні заміти. Коли читальня хотіла, а навіть пристосувалася до домагань війта, то він вишукав собі підручного, Ілька Масняка, а цей, як сусід, спротивився, щоб війт дав дозвіл.

Треба було змінити плян будови та відступити від „доброго сусіда" 3 метри. А коли це сталося, тоді війт сказав, що тільки староство має право дати позволення.

За порадою о. Головода вибралися до староства Володимир Присташ та Микола Фик, як представники читальні, а староста заявив їм, що тоді дасть дозвіл на будову, як буде бачити в них гроші. Хоч представники пояснили старості, що вони будують дім власними силами та з власного матеріялу, староста дозволу не дав. Лодиняни звернулися о поміч до своїх братів в Америці, але й ті не можуть багато помогти, бо самі бідують. На разі треба було перестати з будовою. Може новий староста займе інше становище та не скаже виказуватися грішми, бо адміністраційну владу не повинно обходити, чи хто має защо будувати, а тільки, чи придержується приписів.

Не вважаючи на ці всі перепони, життя в читальні не застоюється і то лише завдяки праці о. Ст. Головода та його дружини. Вони устроїли для лодинських дівчат курс шиття та вишивок й нині свідома молодь вже не ходить в мійській тандиті, а пишається в народних вишивках.

Дня 17/2 1935 устроїли члени читальні першу аматорську українську виставу, що перейшла з успіхом, а хоч „русскі", жиди та поляки її збойкотували, то все таки дефіциту не було.

Дня 1. березня відбулися загальні збори читальні, а на них вибрали голову о. Ст. Головода (4-ий раз) та виділових: М. Масняка, с. Ілька 2, Вол. Присташа с. Антона, Миколу Фика с. Івана, Івана Скрійку с. Гриця, Мик. Сосницького с. Костя, Михайла Фика Андрієвого, дальше трьох заступників та трьох членів контрольної комісії. Національним гимном закінчили присутні збори з надією, що вибраний виділ щиро попрацює над народньою просвітою та поширенням освіти.

Як обходитися з пчолами

Природа обдарувала пчолу жалом, яким борониться вона перед різними шкідниками, що посягають на її життя. Якщо пчола не малаби такої збруї як саме жало, то пчільництво мабуть давно вже не існувало би, бо ця корисна муха скрізь має ворогів, з котрими мусить провадити більшу чи меншу, але постійну боротьбу. З поміж всіх ворогів найбільшим ворогом пчіл є чоловік.

Початкуючий пасічник, не знаючи пчіл, через постійну турботу коло вуликів зазнає найбільше від пчоляної рідні. Завдяки жалові, пчоли часто розпочинають боротьбу з сильнішим від себе ворогом і виходять з тої боротьби здебільша побідниками.

Добрий пасічник уникає всього, що дразнить пчолу та вживає все це, що її заспокоює.

В першу чергу той, хто приступає до праці при пасіці, не повинен бути зігритий, пчоли не люблять того неприємного запаху, також не терплять кінського поту, взагалі зі стайні не належить ніколи йти просто до пасіки, не вимивши чисто

рук та в чистому уборі. Навіть так „модну“ у нас парфуму пчоли не переносять, рівнож їх сильно дратує запах ропи, нафти чи бензини. Руки повинні бути дуже старанно вимиті чистою водою з беззапашним милом, опісля посмарувати їх солодкою водою (з медом або цукром).

Убрання мусить бути усе таке саме до пасіки, гладоньке, ясної краски, найліпше буде з сірого конопного або леняного полотна, власного виробу. Добре зробити собі такий фартух з обтислими рукавами та вдягати поверхи лиш до пчіл. Хто пив горівку або їв цибулю чи чісник — не повинен до пчіл взагалі наближуватися. Найліпше, ніколи не вживати зорілки і других гарячих напитків. Рухи пасічника при вуликові, в пасіці мусять бути повільні, лагідні, рівнож треба заховувати спокій, уникати галасу, а підчас праці не заступати собою очка та стояти побіч вулика. Для втихоморення пчіл вживається дим з порохнявого мягкого дерева: верби, липи, тополі. Одначе надмірне диміння теж може довести пчоли до жалення.

Підчас вітру та в часі хмарних холодних днів пчоли завжди бувають неспокійні. Працювати в пасіці найкраще від 10 години рано до 5 год. по полудні, в дні погідні і теплі, придержуючись обережности, щоб уникнути болючого жалення. Особливо обережно треба поводитися при праці в середині вулика, при виниманні рямок, при медобранні, щоб не придушити знехотя пчоли. В разі вжалення треба видержати біль та не непокоїтися, бо це дражнить пчолу куди гірше. Обережно поставити рямку, виймити жало, подмухати димом і працювати спокійно далі, тоді пчоли вважатимуть пасічника за свойого приятеля — якому треба покоритися.

С. В-к.

„Людська вдячність“

З кінцем минулого року вийшла накладом Івана Тиктора, у виданні »Української Бібліотеки« дуже цінна книжка п. з. »Людська вдячність«, збірка оповідань письменника Фр. Коковського, в якій перші 4 оповідання написані лемківським говором, щоб у цей спосіб зазнайомити найширший круг українського громадянства з говором цієї вітки нашого народу, що живе найдальше висунений на захід. Зновуж Лемкам ця збірка вказує, що й вдячний матеріяль цікавиться говором своїх побратимів з над срібноденного Сяну та з гір Бескиду. І це перша книжечка, котра появилася у лемківському говорі.

Незанедбуйте своїх обовязків! Приєднайте передплату!

КООПЕРАТИВА „СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“, ЛЬВІВ, ЦЕРКОВНА 2

виробляє найкращої якости

цикорію „Луна“
підмінку кави „Пражінь“
солодову каву „Луна“

!! Всі купуємо тільки вироби рідного промислу !!

Що нам дала наша дахівкарня?

В селі Потутори, повіт Бережани, є кооператива. Та що село мале та близько міста, то Управа й Надзірна Рада кооперативи находить все нові джерела, щоб збільшити оборот.

Над цим радимо щиро призадуматися нашим братам у Воробликy, в Чертежі, в Синеві, в Гладишові та других селах, бо ось в 1934 р. Управа й Надзірна Рада в Потуторах рішила купити прасу до виробу цементової дахівки. Тяжко було зважитися на це, бо в віддалі 5 км. у повітовім місті Бережанах є три дахівкарні. Одначе таки закуплено дахівкарську прасу. Вже по виробі перших дахівок далося пізнати, що дахівку можна продавати штуку по 8 грошів, а гусаки (верх даху) по 30 гр. Дахівкарня пішла в рух, як можна було найкраще. Нарід почув про низьку ціну та звернувся зі замовленням дахівки до кооперативи так численно, що кооператива мусіла навіть відмовити кільком покупцям через брак достаточної кількости форм до виробу.

Власник найбільшої дахівкарні в Бережанах закипів ненавистю до кооперативи, бо мусів знизити ціну дахівки. До того часу, як не було дахівкарні в кооперативі, він брав за одну дахівку по 10 гр. та по 60 гр. за гусака. Але мусів знизити свою ціну до кооперативної ціни—дахівку на 8 гр. а гусаки по 30 гр.

Так то прийшла українська кооператива з поміччю своїм членам і принесла багато користи: 1) дахівкарню куплено в українській фірмі Михайла Стефанівського у Львові; 2) дано працю членам при виробі дахівки; 3) добру й сильну дахівку покупцям; 3) за три і пів місяця принесла кооперативі 300 зл. чистої надвижки.

Безповоротно минаються часи, як можна було покрити хату блях ою, гроша ніде не годен добути, одначе хоч би ще гірше мало бути, нарід будуватися мусить.

Як фабрикується „русскі“ делегації

Є в Сяноці жмінка місцевих москвофілів, що привикли водити за ніс збаламучений нарід та тягнути з того користь. Задумали використати іменування ап. Адміністратора для Лемківщини та усунути нелюбих собі людей, фабрикуючи різні делегації — ніби виявляючи в цей спосіб „волю народа“.

Таке саме сталося якраз перед кількома днями в **Костарівцях**, сяніцького повіту. Був там довший час адміністратором парохії о. Гамерський.

В тому селі є українці та горстка москвофілів, одначе всі чесні люди, що дбають про добро села та церкви. Є лише малесенька жмінка „русских“ зпід прапору Мокрицького та компанії й ті саме пустилися на штучки. Вибрали самі себе на депутацію та поїхали до о. Масюха, щоб забрав з парохії дотеперішнього адміністратора о. Салука, а повернув о. Гамерського. Сяніцькі „русскі“ виписали їм навіть меморіял, а вони зібрали на ньому аж... 13 підписів.

Дня 5 березня мала ця делегація вдруге явитися у о. ап. Адміністратора, а сяніцький концепієнт Перелом мав там з нею піти. Та не так склалося, як бажали.

Громадяни Костарівець, без огляду на партійну приналежність, зібралися цілим селом, заказали самозванчим делегатам, яких ніхто не вибирав, їхати до о. ап. Адміністратора й самі в означений день вибрали та вислали громадську делегацію, що завезла до ап. Адміністратора меморіял, підписаний 180 громадянами.

Делегати в числі 12, українці та москвофіли виповілися рішуче проти повороту о. Гамерського, а за вдержанням на адміністрації о. Салука та дістали запевнення, що станеться по волі громади.

Делегати стрінули на коридорі апост. домівки непрошеного опікуна дра Перелома та сказали йому чимало слів правди й заказали йому та іншим сяніцьким „русским“ показуватися в Костарівцях. (мк.)

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 50 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Модницький—Тиктор, Львів, Вашингтона 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Святочне збільшене число

Наш Лемко

РІК II. Ч. 9 (33)

Львів, 28-го квітня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 20 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 вол., Піврічно 1·80 вол., Чвертьрічно 1·— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

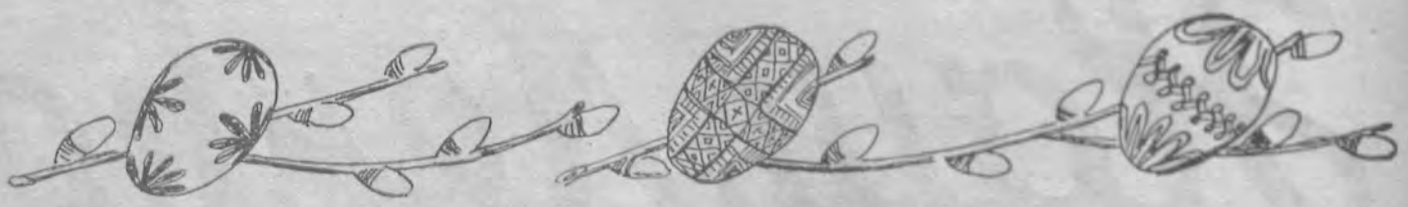
Христос воскрес!

...Уплетений терновий вінок —
З квітками крови на чолі...
Оттак на сміх виставлений Бог
Стояв в покорі, в розбішеній товпі.

»Розпни, розпни Його, Пилате!
То богохульник, цар Юдеї!!« —
Гукали ті, що ще недавно
Йому стелили квітки-лілеї.

І розпяли, наче злочинця, —
З розбійниками на хрест...
А в третій день, ще до схід сонця,
У світлі слави ВІН ВОСКРЕС!

ДМИТРО ГАВРИШ

До національного Воскресення

Як я став свідомий

Часто говорили мені, як я ще був молодий, що за Горлицями живуть вже поляки, а насхід попри Сянік і дальше українці. Одначе заєдно осуджували українців, очорнювали наших священиків, мовляв — це недобрі люди, письмо обернули інакше, до Граду наших давали.

Тому саме дивна якась нехіть зродилася у мені до слова українець і до людей, що живуть під схід сонця від нас. Одначе не можу затаювати, що наш отець духовний, хоч таки зі сходу, але дуже добра людина, незвичайно людяний вічливий та багато кращий, як наш учитель (хоч твердий!)

Недавно зійшовся я принагідно з одним свідомим молодцем з Висової та він отверто каже: я є українець. Це мене дивувало, бо ми оба однакові лемки та чому він українець, а я ні?

Його пояснювання, що треба читати добрі виховуючі книжки, історичні українські повісти, пізнати історію свого народа, стежити за народнім життям та розвитком наших земель, брати до рук добрі будуючі часописи,—це мене спонукало, що я став інакше думати.

До того ще зачув я, що у Пантній всі порядні, статочні і чесні молодці є українці.

—Не знаю, чи всі читачі знаете, як голод за правдою замучує збудженого, сон зганяє з його повік?

— Тож і я став нишпорити в книжках, читати газети.

І скоро я пізнав правду, бо вона сама прокидалася у мені, як птаха у клітці. Сьогодні знаю та бачу, що наші рідні брати українці ревно і щиро працюють для добра цілого українського народу. Їхні безкорисні подвиги на полі українського шкільництва доконані **„Рідною Школою“**, змагання **„Просвіти“** освідомити та з'єднати в одну Велику Українську Сімю всі наші села, зорганізувати тисячі читалень „Просвіти“ до культурно освітної роботи, боротьба з отруєю Протиалькогольного та Протинікотинного Товариства **„Відродження“**, великі заслуги **Українського Ревізійного Союза Українських Кооператив** у заснованню тисячів українських кооператив по всіх землях, де живуть українці, осяги молочарського промислу **„Маслосоюза“**, розвиток українського промислу і торговлі **„Центросоюза“**, ощадностева та допомогова акція **„Дністра“**, сотки тисячів виплачені вдовам і сиротам **„Карпатією“**, опіка в соймі та сенаті, де наші українські посли боронять наших народніх інтересів з відкритою душею — наче рідни батьки помагають нам радо, — це все отворило мені мої приспані очі й моє серце радується.

А яку працю ведуть руїнники? Під покришкою народньої роботи шукають власної наживи, москалі намовили нас перейти на православіє, прогайнували „Народний Дім“ та ще хочуть змарнувати націю на Лемківщині.

Брати лемки українці—ми пізнали добро і зло, єднаймося, передплачуймо „Нашого Лемка“, бо він бажає нам на кожному кроці добра, є нашим сторожем, учителем, дорадником і сонцем свідомости.

Та коли через „Нашого Лемка“ будемо все та всюди про себе знати, тоді виженемо легко всяке лихо з наших хат.

Твердий українець

НЕ ВІЛЬНО СТРІЛЯТИ В ЧАСІ ВЕЛИКОДНЯ.

Заборонено великодну стрілянину. В урядовому часописі львівського воєвідства пригадано заборону великодної стрілянини не тільки з пальної зброї, але й при помочі страшаків, петард, жабок, зладжених з каліхльорікум і інших вибухових матеріялів. Заборонено теж продавати в аптиках, аптичних складах і інших торговлях без лікарських рецепт вибухові матеріяли, як каліхльорікум, сіль Бертолета та вироби з тих матеріялів. Хто провиниться проти цієї заборони, буде караний адміністраційною дорогою гривни до 500 зл. або арештом до 14 днів, оскільки провина не потягне за собою гостріших наслідків, предбачених в інших законах. Відповідальність за провини малолітних паде на родичів і опікунів.

А смереки і ялиці шум'ять

Зас іде до ліса. — Така юж она.

Кой била іщи малим дівчатком, а як лем мала яку турботу, то все ішла — як і теперіцька — до ліса.

Там сяде на пняку, чи ляже собі на моху — примкне очи і мисліт, мисліт. А нераз і слези ій пічнуть іті з віч.

Там слухат, як смереки й ялиці шум'ять. І товди шиток свій біль, шиток свій смуток пред нима одкриває. Ім ся скаржить.

Бо люди, людмі. Не завсе зрозум'ять, а даколи і висміють; тодикаль то хоцби юж і з людмі не пристават, така жалість серце залігат.

І вона волить з тим лісом, з тима прекрасними горами перебивати.

— Юж другі рік іде, як так банує. Гей! Бо то був стрільчик. Чи хто відів таки вельки, сині як небо — очі таких ся нігда не забуде. І гарбій був і ім'я мав крас, бо з історії зяге.

Келя разів били на бесіді зо собом, а потім то він поіхав зас, одкаль не в повороту. Рідних братів визволяти. Написав ажик листа, а она читала, бо ходила до чколи, кой іщи хчилі наши хчителі. І так слали келя разів до себе.

А потім спостереглеся, што го страх полюбіла — то і писаті перестала. Боялася, няйби брез ню не терпів вельку болість.

Гей, Боже ти мій! Кельо разів она тоти листи читала — певні їх на пам'ять знав...

Мисліла, што помали призабуде всьой — лем ся і очи світять. Правду повідала ціганка-ворожка: ти ся сп'еш, кет в серці жаліст вельку носиш!

—

Окрутні і тяжко.

І зас сідат в лісі. Зас чує його казковий шепіт. Шепоче до неї так солодко — ніжно дає полекшу розжалобненому серцю.

Та немов крізь сльози сміється та нашіптує змореному серцю радіти.

Він сьогодні такий дивний. Давніш так не шумів... Шум смерік дужчає. Вона виразно чує: Кінь смуток, твій стрільчик вернеться з тими, що виросли на його кістках та йдуть зі Рідні Гори...

Смотріться на околичні гори, ліси і мисліть о них. А слези єдна по другій зтікають з віч.

З церковці чути дзвони. Бім-бам. На Страсти кличуть...

Полева.

—o—

Нас ніхто не може розлучити

Вже пів року доходить з того часу, як українські кооперативи Лемківщини, Полісся, Холмщини й Волині не зі своєї волі відійшли від Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Не знаємо ще, на яку дорогу рішилися всі ті кооперативи. Не знаємо, кілько кооператив зголосилося в члени варшавського союзу польської рільничої кооперації, кілько вступило до польського споживчого союзу „Сполем" та які рішилися не вступати до ніякого польського союзу, тільки залишилися безпосередньо під контролею Кооперативної Ради, хоч би через те втратили право на податкові полекші.

До Ревізійного Союза Українських Кооператив прийшло багато писем з кругів відлучених кооператив. У тих письмах відзеркалюється великий біль ідейних провідників місцевих кооператив. Вони стільки літ трудилися безкорисно для великої спільної ідеї, маючи те почування, що разом з тим служать й своїй **національній ідеї, будують своє власне господарство.** Вони не можуть скрити почуття образи своєї людської гідности. Коли їм диктується приналежність до таких кооперативних союзів, куди вони не мали й не мають охоти йти добровільно. Вони вже глибоко засвоїли собі основну засаду, **що кооперація стоїть та мусить все стояти лише на добрій волі громадян.** Що не є добровільне — це не є й не може бути кооперативне — про це вони знають та добре розуміють й тому так хвилюються.

Одначе не годиться піддаватися розпуці. Діло кооператора — боротися з противенствами, поборювати перешкоди у щоденнім, хоч неголоснім змаганню. Провідники відлучених кооператив мусять твердо обстоювати, щоб в їхніх кооперативах залишилася українська мова урядування, щоб їхні кооперативи не приймали від нозого ревізійного союза ніяких писем, що не є писані українською мовою, щоб усякі звідомлення та статистики виповнювали по українськи та щоб на ревізії до них приїздили не хто інший, а українці ревізори. Далі повинні вони вимагати, щоб у їхніх областях потворено територіяльні відділи союза, де українські кооперативи діставали б належне собі представництво через делегатів.

Памятайте українські кооператори, що українська кооперація перебула вже всякого рода труднощі, але все воскресала у славі та силі. Так буде також і цим разом.

В тій думці працюймо й борімся, щоб зберегти надбане добро та не змарнувати ні одного року для народньої праці.

Хоч розлучені тілом — мусимо бути обєднані духом! Та в тім уже нам ніхто не зуміє перешкодити.

Правда воскресне з гробу!

——o——

Пятома лемківська церква Успенія Пр. Богородиці, збудована 1865. р. в селі Микина коло Дукли. До війни душпастирював тут бл. п. о. Степан Тарнович.

В 20. РІЧНИЦЮ БИТВИ ПІД ГОРЛИЦЯМИ.

В травні буде 20 літ від славної битви під Горлицями в Західній Галичині. Там німецька і австрійська армія по сильнім барабаннім гарматнім вогні прорвали російський фронт і завдали тяжкий удар царським військам. Російська армія мусіла тоді утікати далеко на схід аж майже до Збруча. В річницю тої славної битви вибирається на місце колишнього побоєвища багато німців, австрійців та мадяр, які брали участь в тій битві. До Горлиць приїдуть цілі поїзди з Німеччини і Мадярщини.

1.500 РІЧНИЦЯ.

В днях 6. і 7. квітня римські Колегії: українська, ілірійська, польська, російська й чеська зорганізували обходи з приводу **1500. річниці смерти св. Методія, Апостола Словян.** Головні торжества відбулися в базиліці св. Климентія, де спочивають мощі св. Кирила. М. ін. Богослуження в словянсько-византійськім обряді відправив Архимандрит ЧСВВ. о. Діонізій Ткачук. Після Богослуження відбулася процесія при співі гимнів українського, польського, чеського, словацького і хорватського. Вона зложила лавровий вінець, при гробі св. Кирила. Пополудні відбулася академія в Папськім Східнім Інституті.

——o——

АМЕРИКА.

Серед наших братів в Америці, національно свідомих та міцно зорганізованих в культурно-просвітні та господарські установи, ведеться ворогами нашого українського народу уперти пропаганда в цілі ослаблення нашого національного орґанізму.

Майже VIII. рік виходить в Клівленд (Орано) в Злучених Державах тижневик »Лемко«. Повний титул якого звучить: »Лемко, Карпаторусская Народная Газета. Виходить раз в неделю по четвергам. Орган Лемко-Союза в Соед. Штатах і Канаде«.

Часопис є писаний россійсько-лемківською мішаниною і пропагує, що лемки не є українці, але окремий »Лемківський народ«.

——o——

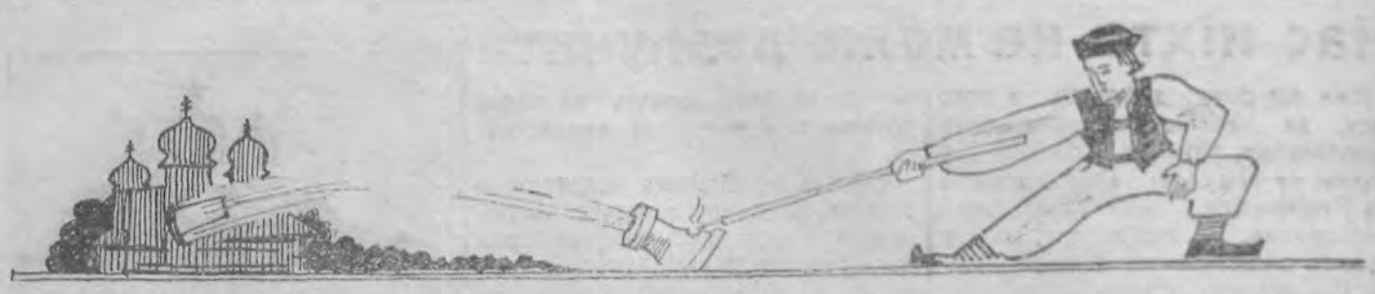
ДАЛЬШЕ ПРАВО РЕВІЗІЙ.

Тимчасове право ревізій, яке одержав РСУК при кінці минулого року, вигасло з днем 31. березня ц. р. В останніх днях березня Міністерство Скарбу повідомило РСУК, що міністр скарбу надав Ревізійному Союзові Українських Кооператив дальше право ревізій на необмежений час для українських кооператив на території воєвідств: львівського, тернопільського і станиславівського. У списку типів кооператив, для яких РСУК-ові надано право ревізій, не поміщено вже тих трьох типів, які мають бути додатково вичеркнені з нового статуту РСУК, а саме двох типів кооператив підприємців і типу кооператив ріжних.

——o——

Щасливої, але безповоротної дороги.

В квітні виїхало з Польщі 1600 жидів до Палестини. В травні має їх виїхати 2500 осіб.

Історична правда і Український Нарід

Українці, — український нарід, його Батьківщина зоветься Україна. Цеї назви не створено, як це злобно твердять деякі, що хочуть баламутити наш нарід, щойно в найновіших часах.

Назву Україна стрічаємо вже в Іпатієвому Літописі з 1187 р., де літописець, розказуючи про смерть геройського князя Володимира Ігоревича, каже: „О нем же Україна много постона" (заплакала по ньому много Україна). В тімже самім літописі під р. 1214 читаємо: „Їха Данило с братом і поя (заняв) Берестий і Угровськ і Верешин і Столпе, Камов і всю Україну".

Противники назви Україна опираються на тому, що колись, дуже давно, в первопочинах свого існування наша держава називалася Русь, а ми русичі чи русини, Щоби зрозуміти, чому ми цю назву відкидаємо, треба знати рідню історію.

Коли в Україні намножилося багато князів і їм стало тісно, вони почали переселюватися на північ, де тоді мешкав дикий нарід азійського походження, що звався Фіни. З тими фінами помішалися виходці з України й з тієї сумішки двох народів після довгих літ витворився новий славянський нарід, відмінний, неподібний в нічому до українського, що зветься росіяни або москалі.

Хоча цей північний нарід не мав нічого спільного ані подібного ні по своїм вигляді, ні по своїй психіці (відчуванні) ні по культурі з нами, задержав для себе нашу давню назву Русь. Москалі створили на півночі державу зі столицею спершу в Ростові, а відтак в Москві. Їхні князі зрісши в силу почали зазіхати на нашу землю та стреміти до того, щоби завоювати Україну. В 1169 р. орда тих диких північних варварів наїхала на край, зруйнувала вогнем та мечем столицю України, Київ, повбивала людей та пограбила їхнє добро. Від того часу вони щораз більше наставали на Україну.

Тому, що російський нарід присвоїв собі нашу назву й витягав руки по наші землі, які він уважав за свої, бо вони звалися руські, повстала друга назва, що відрізняє нас від наших північних сусідів — Україна. Це одинока правильна назва нашого народу й нашого краю. За часів Козаччини подибуємо її навіть у чужинців. Доказом географічна мапа французького інжинера Бопляна, що жив в XVII. столітті, на якій наша Батьківщина зветься Україна, а землі на північний схід від неї означені як Московія.

Україна й Русь, це дві назви двох окремих народів, які не мають зі собою нічого спільного. Тому не можна говорити, що українець та русин це те саме.

Це ясно доказує історія українського народу після переяславської угоди, коли то гетьман України Богдан Хмельницький, шукаючи захисту молодій державі, підлав Україну під опіку російського царя Олексія Михайловича. Хоч у переяславському договорі в 1654 р. застережено, що Україна має лишитися вільною державою у злуці з Росією, Москва потоптавши умову, взялася таки того самого року поневолювати Україну.

Права України обмежувано послідовно з кожним роком, знесено автономію, скасовано уряд гетьмана, зруйновано запоріжську Січ, а врешті москалі посунулися до такого божевілля, що заборонили навіть говорити та писати українською мовою, кажучи, що немає й не було ніякої України, немає українського народу й української мови, а тільки один великий русский — себто російський нарід. Такі поняття про Україну старалися вони поширити у світі та це їм до певної міри вдавалося, тому що самі українці у своїй несвідомості називали себе русинами. Найдовше ця назва втрималася у нас в Галичині, де нечесні людці за юдині гроші, яких російський уряд не щадив, пускали людям дурмана, що ми не українці, а русини чи русскі, що нам треба єднатися з російським народом. А за таке єднання з москалями вже нераз тяжко витерпів наш нарід. Кожний з нас тямить, як це наших людей цілими сотнями вішали мадяри на придорожних деревах за це тільки, що вони звали себе русинами.

Щож було причиною, що мадяри так мстилися на нашім народі? Коротко про це розкажемо. Мадяри жили в австрійській неволі, так як ми жили в австрійській та російській. Хоч вони мали багато більше прав, як ми українці, то все таки хотіли позбутися ненависного ворожого ярма.

Тому, коли прийшов 1848 р. так звана „весна народів" та в цілій Европі гноблені піднесли збрую проти своїх гнобителів, мадяри підняли в себе революцію. Тоді загроженій Австрії прийшов з поміччю російський цар, висилаючи на Угорщину через Карпати кілька полків.

При помочі російських військ вдалося цісареві Франц Йосифові здусити повстання, а провідників покарати смертю. Колиж в 1914 р. вибухла світова війна й Австрія в наслідок злого командування мусіла уступати, щоби закрити дійсну причину програної, вину зложили на наш нарід, обвинувачуючи його в москвофільстві, це є в прихильності до Росії.

Мадяри, що стояли тоді в Галичині, почали нагінку проти нашого народу, не тому, що їм залежало на цілості австрійської монархії, але задля того, щоб помститися за 1848 р. Вони не розбирали, яка є різниця між русином та москалем. Вони на тому не визнавалися, тому що москаль й русин значить по німецьки однаково: „дер Руссе". Хто подавався за русина, того мадяри брали за москаля, а такого вони сейчас й вішали. Чимало повисло тоді наших, Богові духа винних, людей! А скільки витерпів наш нарід по всіляких таборах та тюрмах? Ніхто не счислить забутих сірих могил, не збагне, скільки пролито крови та слїз, напоївши сіру землю.

І сьогодні не бракує людей, які за юдині гроші беруться баламутити наш нарід та привертати його до „руського материка".

Але зайвий їхній труд, як праці мітичного Сізифа. Український нарід надто глибоко відчув цю правду, що його діти — це діти одної великої української Матері, це одна українська сім'я, що його син. — Українці!

—o—

Вісті з наших установ

Центросоюз про яєчний експорт.

Яєчний сезон зачався в другій половині лютого. Перші посилки яєць Ц. С. відійшли 25. 2. 1935. до Чехословаччини, а 8. 3. до Еспанії. Назагал ринок збуту не поширюється. Заграниця дуже неуступчива і сильно бє на знижку. Вона знає, що скількість вагонів яєць до вивозу є дуже обмежена і тому використовує положення. Центро-Союз має покищо провізоричний приділ з контінґенту, бо Варшава ще оконечно не розділила контінґенту на всі яєчні централі. Провізоричний приділ, який тепер має Центро-Союз, не відповідає навіть 1/3 наших довозів з краю.

Безроги.

На безроги ціна трохи піднеслася. Ця невелика звишка є здається тільки часова, бо під весну поносувалися дороги, тяжко довезти товар на місце збуту і тому попит є більший як подаж. Коли дороги поправляться, ціни імовірно знову впадуть.

Загальні Збори »Маслосоюзу«.

У Львові відбулися Загальні Збори Краєвого Молочарського Союзу в Стрию »Маслосоюз«. Зі звідомлень бачимо, що »Маслосоюз« далі успішно зростає не дивлячися на господарську скруту. Масла продано в краю в звітовому році 1.661.593 кг. гуртом і 545.309 кг. в роздріб, за кордон вислано 255.357 кг. Новий птахомясарський відділ збуває щоденно у Львові кругло 160 кг. птиці за ціну коло 200 зл. Молока продає »Маслосоюз« денно у Львові пересічно 4.200 літрів. »Маслосоюз« мав чистого зиску 3.477 зл. Всіх крамниць має »Маслосоюз« тепер 31, має також крім маслярень свою сироварню та бриндзярню. Число членів постійно зростає.

Стільки разів пишеться в українських часописах про наші багацтва на Лемківщині — одначе якось тяжко »Маслосоюзові« приходиться поширити свою діяльність на Лемківщині. Хоч тут наші брати теж годують овечки, лемківські корови далиб гарне-товсте молоко — бо гірське сіно — »пчола може їсти«. Не кажемо вже про невичерпані скарби в лісах — малини, борівки, суниці, акафири, горіхи, гриби і т. п. Це багато причинилобся до піднесення лемківського добробуту та наш величавий »Маслосоюз« ненайгірше вийшовби на розбудові свойого успішного діляння. Направду щиро радимо!

Діяльність »Сільського Господаря«.

Дуже важна для нашого народу установа Краєве Господарське Т-во »Сільський Господар« у Львові відбула свої річні Загальні Збори дня 29 березня ц. р. У тих Зборах взяло участь 51 делеґатів від філій »Сільського Господаря«, 27 делеґатів від Кружків »С. Г.«, 21 представників центральних українських установ, 2 делеґатів від Пов. Союзів Кооператив, 16 делеґатів від Районових Молочарень, 19 гостей та 8 представників української преси.

Членство в »Рідній Школі«.

З початком місяця березня ц. р. мала »Рідна Школа« 75 тисяч членів. Але це не так занадто багато, як узяти на увагу, що це одна з найважніших установ. До осені мусить »Рідна Школа« дійти до **сто тисяч членів!** Члени — це підстава »Рідної Школи«. Чимбільше їх у якійсь громаді, то це краще свідоцтво для неї. Обовязком кожного українського громадянина стати членом »Рідної Школи« й помагати їй. Зголошуватися треба за посередництвом місцевого Кружка »Р. Ш.«. Де його нема, там треба такий оснувати.

ШКІЛЬНІ ОПЛАТИ і ДАТКИ.

Міністерство освіти розіслало до шкільних кураторій обіжник у справі шкільних оплат і датків. В тім обіжнику написано, що одинокою обовязуючою оплатою в середних школах є адміністраційна такса, а всякі датки можуть бути лише добровільні і їх не вільно примусово стягати. Учеників, які не хочуть складати датків, не вільно змушувати і потягати до відповідальности.

—o—

БЕЗРОБІТТЯ В КАНАДІ.

В оттавськім парляменті повідомив премієр Бенет, що тепер є в Канаді 500 тисяч безробітних. В часах найгіршої кризи було в Канаді 750 тисяч безробітних; отже тепер трохи ліпше.

Вид на столітню церкву в Мшанку коло Мушини — Новосандеччина.

ВИКЛАД ПРО УКРАЇНУ В БЕРЛІНІ.

З кінцем березня ц. р. відбувся в Берліні заходом і в льокалі »Німецько-закордонного Академічного Клюбу«, що стоїть під проводом бувш. нім. губернатора, д-ра Шульце-Еверта й уладжує щомісячно актуальні виклади інтернаціонального значіння для німців і чужинців, виклад проф. Д-ра Зенона **Кузелі** про **»Україну в давнині й теперішності«.** На виклад зібралося, не зважаючи на рівночасне приняття в провідника закордонного уряду нац.-соц. партії, А. Розенберґа, під сотню добірної німецької й чужинецької публики, між якою видно було багато представників урядових установ, науки й преси, також і закордонної, м. ін. американської, аргентинської, швайцарської, румунської та польської. Після змістовного реферату, в якому прелеґент звязко представив усі важніші питання, звязані у Україною та українськими справами (як напр. назва, територія, людність, адміністр. поділ, історичний розвиток, державницький момент, мова, раса, культура, господарство і т. д.), відбулася оживлена дискусія над деякими важнішими актуальними питаннями (сов. України, господарство, релігійні справи, шкільництво).

ВЖЕ Й ФРАНЦУЗИ ПРОТИ ЖИДІВ.

В останнім тижні вибухли в Парижі на університеті дуже бурхливі галабурди французьких студентів проти жидівських студентів. Найбільші галабурди були на лікарськім відділі, бо там найбільше жидів. Там французькі студенти нападали на жидів та виганяли їх з університету і били. Як бачимо, то протижидівська ненависть поширилась вже на всі народи: навіть на гостинних французів, де досі жидам дуже вигідно жилось.

До Братів Лемків в Америці

Вже цілому світові добре відомо, що велике й славне ім'я »Україна«, голосне між усіми культурними народами на цілій земській кулі.

Воно гомонить чимраз голосніше, чимраз дужче, принимається та вкоріюється всюди, де жиють наші рідні брати Українці.

В побідному поході поступає наша славна »Просвіта«, несе лучі відвічної правди, засіває здорові народні зерна. Вона не вистає, лише бодрим кроком серед своєї ідейної праці йде все вперед. Вона поширює свої здорові кличі, глибше та глибше пускає коріння.

Щоб ця могуча народня сила »Просвіта« могла як слід вив'язатися зі свойого завдання — усі, хто живе — мусимо з нею співпрацювати, нести Їй безупинну поміч.

Тому саме до Вас, Чесні та Дорогі Брати й Сестри в Америці звертаємося в імени наших братів в лемківських горах — з братнім проханням — помагайте Вашим Братам у Старому Краю.

Як відомо, немає ще в багатьох селах на Лемківщині відповідних домівок, де приміщувалисяб: читальня, кооператива, театральна саля, молочарня та хочби сільська вартівня.

І доперва в такім рідним домі, який буде культурно-освітною та економічною пристановою лемківського села, зможуть наші Брати Лемки почуватися так, як це наш великий вождь Тарас Шевченко сказав:

»У своїй хаті своя правда і сила
і воля!«

Одначе такого дому не в силі побудувати самі наші Брати з причини теперішньої кризи та браку гроша, тому саме через нас просять Всіх своїх односельчан за Океаном, щоб переводили масові збірки між собою та другими свідомими громадянами в Америці на поміч братам у горах, памятаючи слова наших батьків:

»Разом руки си подаймо
і як брати ся любім!
Одні другим помагаймо,

та до спільної мети поспішім!

Чи багатий, чи заможний — до кого лише дійдуть ці теплі слова — кожний їх прихильно привітає та бодай найменшою жертвою піддержать та поможуть культурно-освітній праці серед лемківських гір.

Просвіта це наша твердиня та сонце нашого Воскресення.

Вкінці наші Брати з гір просять нас переслати Вам, Брати за Океаном, отсею дорогою щирі бажання кріпкого здоровля з могучим Христос Воскрес.

Як писати, та про що писати

Наше лемківське життя дуже складне під теперішню пору, різні дива діються по лемківських горах, тому подаємо короткі пояснення, як писати та про що писати, щоб допись чи оповідання було видруковане.

В першу чергу прохаємо писати виразно, на одній сторінці чистого паперу, по можности чисто та чорнилом. Не можемо поміщувати таких писань, де буде накопичено багато різних недоладних речень про різні окремі події, або про такі речі, що ніякої користи не буде для загалу. Зокрема заявляємо, що наші чесні дописувачі зрозуміли вагу нашого часопису та вистерігаються всіх таких лайливих дописів та підюджувань брат на брата, бо такі дописи поміщує лише »мексиканська газета«.

Нас обовязує правдива творча праця так на культурно-освітньому, як теж на економічному полі для добра, едности, згоди та піднесення добробуту цілої Лемківщини.

Не будемо теж відповідати на різні провокації посторонніх брукових рептильок.

Наше святе завдання стояти в обороні всього, що наше рідне з діда прадіда, в обороні нашої Церкви та нашого Духовенства та на будуче так будемо поступати, що нам наша совість вказує за правдиве перед Богом, перед цілим Українським Народом та перед цілим культурним світом. Це наша альфа і омега.

Редакція »Нашого Лемка«.

—o—

Кой не стерпів

Мила, примилена била його Ксенька.

— Та чем? Він не богач, она не охаба, розлюбили си. Кет лем няньо покажут, поведе ей під вінец, возме до хиж тай будут валяти біду г перед ся. Штирі руки ясучи й до ціпа й до церкви, а муки є лем дос на руки. Так си розкладав Федько з під Вапенного, то возме си за ґаздиню Ксеньку — світонько докапарити розмилений.

Талем ейже! Дописказ си співаночку шумну, геску; аж му прийшла біла карта з вербованцями нароковац.

Померкли розкішни очка — розтомилена ґамбочка збіглася — Ксенька завоятила, небожатко з жалю жалісного розвержеся на стрямбки стрямбани.

Нич не гдіяв старший брат, ани стрик, што префесорює, — цисар каже, мус піти.

І Федько пішов, лишив всьой.

—o—

Додзвоновали з ряду — ци не сему таку стерніцьку од товди яр, шилячина перетерлася; даки зас поярювали, лем Кирила ище на баньчох вівсину не досяв. Зас Вітиків Нестор зіднався на попівство, нанашко з Хомяківки — сеси, што їм ништивіра комадиян вигіл загородив, зас повели ружалисту на четвертину, Фенна Тимчиканина юж писмо зознала, сама юж пише листи до брата за море, не мусит бічи до Микитихи під скалу за млаком, Юрко з млина пришов з Франції, хижу доставлят, зас Кичера зазеленіла, самісіцько так само заквітчалися черешні над улицом, адже Онуфрів бук на клиці над росадником за Мартином хижом остав до гнес, лем за Вислоком кущенька вільшина зосхла, юну зас камінну брилу г вирі деси води-леди засунули, беріг ся тих на тростю звюз. Мариньча з під беріжка зятя до ся приязо, всьой так само як нонікаль, ажи г Демка груши так само перевеслами попідвязувани, юж ляси настали сядиваль, лем його єдного сонічка Ксеньчиного не вернуло, ніт го, нее. Суди боськи, што ся де водит з Федьком?

—o—

Юж мадярів до хиж одправили, кой о якийска свіжій мобилизації приторкают г місті. — І лем з паском і кукевками пустилися до церкви піти горішняни, з гори, як дало рабадиковим вигінцьом прибіжав — просто під церковйом звитався Фицюско — так му прикісю било за своїм народом тівки роки.

І ледво лем (таки тодикаль били часи) постиг в хижи з няньом поздоровкатися і крищину свяченини хавкнути, ани не одлочав по тівких турбаціях, лапли го назад. Шандармарія Феська без Вапенне погнала, скутого, звязаного, за то, што лем пєски скоштував свяченої. Ани му ся в Ксеньом не дали зойти, лем і небозі переказав — не ждий на мя, бо я стрика і цілу фамелию не буду ништивірити.

—o—

Пришло пак ищи, з почти чорний папір до віта заслали, што нашого Феціка з під Вапенного г темни мури засадили, судили зрадом і закарвавничили на вічни віченьки.

А така крас видалася Ксеньчина пасха, шитки писанки ся описали, адже барвінок розгорнуся в садочку, што го слезами росила, кой крас паробок не стерпів, не зохабив вітців.

Нанашко.

З Сяніцьких Земель

Голод на селі

Село Межибрід — це одно з найбідніших сіл у Сяніччині. Поля мало й ще до того воно дуже лихе, пашу забрала минулорічна повінь. Давніше половина села заробляла при риболовстві, а навіть хотіли в минулому році виарендувати в старості право ловлі риби в Сяні. Але право ловлі риби дісталося директорові місцевого шпиталя др. Доманьскому та ветеринареві при старості в Сяноці др. Геллебрандові, а не тим, що потребують того зарібку до прожитку.

Закінчення волосних виборів

В сяніцькому повіті волосні вибори покінчені. Не вибрали ні одного українця волосним війтом, коли не числити війта Шавного, Киверчука, еміґранта і б. полковника У. Н. Р., відомого зі своїх поїздок із „лемківськими депутаціями" до Варшави. Також „русскі", що так рахували на кілька війтівств, завелися дуже на обіцянках, бо не дістали ні одного.

Як читає село пресу

Село Полонна числить приблизно до 1100 душ населення української народности. На цих тисячу сто душ є в селі 87 часописів українських, 4 москвофільські. Найбільше поширені є видання кооперативні та видання концерну „Українська Преса", тут і „Наш Лемко" належить.

Сходини в Сяноці

В середу 3. квітня ц. р. відбулися у Сяноці ширші сходини місцевого українського громадянства. Промовляла сенаторка **Олена Кисілевська,** вказуючи призивним на сходинах про важність культурно-освітньої праці по наших селах та взивала всіх, зокрема українське жіноцтво на Лемківщині до здвоєної праці над поширенням свідомости, бо свідомість веде до кращої долі та до добробуту.

Сен. О. Кисілевська відбула теж нараду з представницями сяніцької філії „Союзу Українок", взиваючи їх, щоб оживили свою діяльність. Присутні поставились прихильно до слів Сенаторки і тому філія „Союзу Українок" оживить з весною круг свойого ділання та поширить конечну працю по лемківських селах. Село жде!

Над справою територіяльної автономії для українських земель у Польщі основніше спинився посол др. В. Загайкевич.

Цензурні — чи нецензурні книжки

Дня 30. 3. ц. р. двох поліціянтів з Кремпної, на приказ слідчого судді з Ясла, перевели основну ревізію в помешканні свідомого лемка Миколи Драня зі Святкової великої. Шукали за українським співанником, який називається „Сурма". Мимо того, що підчас згаданої ревізії виривали навіть підлогу в поодиноких кімнатах, „інкримінованого" співанника не знайшли, а забрали лиш дві дуже „небезпечні" книжки: „Бій під Крутами" і Горишівського „Під прапорами Хмельницького". — Відходячи дуже жалували Миколу Драня, що він, хоч був колись порядним чоловіком (а саме тоді, коли не читав ніяких українських газет і книжок), тепер — мовляв — дуже попсувся, а се тому, що читає „Сільського Господаря", „Народню Справу" і „Нашого Лемка" та що „забіл собе ґловен яконсь там Україном". Щиро радили поправитись та „вибіць собе з ґлови Українен, а втенчас вшистко бендзе добже". — Примітка: Названі книжки вільно кожному читати та мати у своїй бібліотеці, бо ці книжки перейшли належну цензуру. Тож не правно забирають ці книжки.

Шапкарня Українських Інвалідів
Львів, вул. Потоцького ч. 48
поручає шапки: **українки, мазепинки, лугові і шкільні** (для учеників ґімназій)
Шапки дешеві, мають традиційну українську форму й виконані дуже солідно.
Купуючи в Шапкарні Українських Інвалідів, даєте за свої гроші працю інвалідам Українського Війська і підпираєте свій промисл!
Купуйте тільки українські шапки,— бо вони дешеві, порядні і гарної форми!
Цінники наших виробів висилається даром

Українське життя у Кракові

Про життя краківських українців у нас мало знають. Тому подаємо бодай загальне його представлення.

Живе у Кракові чимало українських родин. Є тут українці робітники — наші брати Лемки, студентство, підурядовці, урядовці, професори університету. Всі вони в чужому середовищі творять наче одну родину.

Загал гуртується у різних установах, як саме „Просвіта", „Рідна Школа", Товариство Охорони Воєнних Могил, Відродження, Союз Українок та в церковних братствах.

Краків винятково вибивається зпоміж інших середовищ тим, що студентство та громадянство взаїмно себе підпомагають і зі собою співпрацюють. Немає тут — на щастя — і таких міжусобиць та непорозумінь, як по інших місцевостях між одними та другими.

Українське студенство, немаючи змоги працювати в свому Товаристві „Українська Студент. Громада", зосередковує всю працю по таких установах, як „Просвіта", „Рідна Школа", „Відродження".

Відіграно стараннам аматорського гуртка комедію „Тітка"; відбулися звичайні загальні збори Філії „Просвіта" — студенство святкувало роковини Коут; стараннам Кружка „Рідної Школи" відбулися 3. березня ц. р. ширші сходини батьків із рефератами студ. Т. Сташка та М. Зарічного. На сходинах порушено справу дитячих садків та користь із них, батьківські кружки по школах, справу опіки над дорослом. Цьогож дня виголосив в університеті студ. Шкреметко цікавий реферат „На тему української літератури", знову аматорський гурток відограв комедійку „Змійка".

Студенти Академії Мистецтва заснували при Філії Товариства „Просвіта" мистецький гурток, що об'єднує всіх студентів мистців.

Дня 17. березня ц. р. відсвятковано величаво Шевченкові роковини, знову 31. березня діти рідношкільних курсів улаштували Шевченківський Концерт, беручи багато образків з нашого любого „Дзвіночка". Також Кружок „Рідної Школи" у Кракові заснував дитячий садок, що вже почав свою діяльність. Товариство „Просвіта" започаткувало основання комітету допомоги для незаможних українців, що в цьому напрямі провадить живу діяльність. Великим признанням тішиться церковний хор, злożений з громадян і студентів.

З цього короткого начерку бачимо, що згода панує між нашими українцями в Кракові, такої бажаємо всім нашим містам і селам — бо єдність веде до національного Воскресення.

По Лемківщині

З початком березня ц. р. в **Мацині,** коло Горлиць була віднова місії, яку давали ОО. Редемптористи. По скінченні місії оба отці місіонарі відїхали на десятьденну місію до села **Бортне,** також в Горличчині. На закінчення місії в Бортнім в неділю 17 березня приїхав сам Ап. Адміністратор з Риманова, який мав нагоду сам особисто бачити православних „краянів", які при закопанню місійного хреста ідучи зі своєю процесією, перешкодили місіонареви підчас проповіди. Сам Ап. Адміністратор крім проповіди завзиваючої до повороту відпавших, дав в село кілька примірників свого пастирського послання, яке православні селяни приняли з питомим їм довірям.

З Бортного один отець місіонар поїхав до сусідного села **Малостова** на реколєкції (коротка місія). На священика в Мостові в прикрий і негідний спосіб накинувся криницький „Лемко", хоч цей священик сам лемко і в лемка-москофіла жонатий, але, що він сам українець, тому „Лемко" цього не може вже стравити. На злість тому нашому священикові в Малостові лемкови-українцеви, заложили в парохії чужі чинники „московську" читальню, а між закладаючими був навіть швагер з Горлиць сего пароха (зн. що москофіли на вітo своїй родині люблять докучати, коли вона українська).

Цікавий був також випадок в зимі в селі **Боднарка,** також в Горличинні. Поліція з Липинок урядила собі полювання в Боднарці й один з поляків зранив заяця, а що заяць ще жив, отже хотів його остерунковий кольбою добити. При ударі кольбою стрільба вистрілила і тяжко його ранила так, що він по двох днях в шпиталі в Горлицях помер. Треба згадати, що в Боднарці є свідома українська молодіж, яка часто за це мусить і терпіти, але духом не падає. В сусідньому селі **Цеклинська Воля,** вже ясельського повіту, при кінці березня були також духовні реколєкції, які давав монах Василіянин. До парохії Цеклинська Воля належить і близьке село **Фолюш,** де в зимі одному господареві на торзі в Яслі стався сумний та заразом і смішний випадок. Сей господар з Фолюша випровадив на торг (вибачте за слово) вже добре підхованe „паця". На торговиці попросив якогось чоловіка, щоб йому це паця хвилю потримав, бо сам тимчасом підбивав пашпорт. Коли підбив пашпорт, що тривало коротку хвилину, дивиться, а ту ані чоловіка ані його пацяти. Ходив,шукав, але все задармо. Вернув домів без пацяти і без грошей лише з підбитим пашпортом, а люди одні його жалували, а другі сміялися. У всім, а головно на торгах, будьте осторожні і пильнуйтеся, ніколи не грайте у три карти — бо ваша бі..та куме! **Васко.**

Що діється на межі

На межі Лемківщини і Бойківщини лежить село **Яворець.** Замешкують його чесні українці, скуплені при церковці, яку збудували ще в 1846. році. Молодь горнеться до просвіти; була тут продовж двох попередніх зим приватна учителька, яка вчила нашу молодь письма; хлопці з завзяттям брали живу участь у тих курсах, хоч ріжні переслідували їх за це. Тепер вчаться читати одні від других і багато вже пізнало вагу письма і друкованого слова. Одначе тут всякий прояв (як зрештою по цілій Лемківщині...) просвітного життя заглушують різними видими та невидимими способами. І так за носіння спроваджених шапок зі Львова від Українських Інвалідів покарали гривною 5 зл. наших хоробрих молодців. На це внесено рекурс, який ще досі не полагоджено.

Нас дуже дивує, що відповідні чинники повинні би знати, що шапки робить легально Українська Робітня.

В дочерному селі **Пузі** заложено перед кінцем минулого року кооперативу, яка гарно розвивається завдяки ідейній та повній посвяти праці склепара-самоука.

В другому теж дочерному селі **Завій** конечно хотіли заложити Кружок „Рідної Школи" — та щож? — Не дозваляють, хоч вже до виділу вибрали самих таких, що ані півгодиною не були карані.

Під оглядом економічним ці села бідні, бо гористі. Люди вдержуються з випасу волів на полониках (на верхах гір), які від непам'ятних часів уживали. Аж тепер двір почав домагатися своїх прав до полонин, начав процес зі селом та його виграв (старі лемки повідають: — свій свого не заохабить!).—Одначе село не може погодитися ніяк, щоб від своїх домагань уступити, бо з чого будуть жити, як заберуть їм послідню дошку рятунку?

Дещо тут неясне, бо як селяни вживали довші роки пасовиська **в добрій вірі, що їм це належиться** (т. зв. право сервітуту) понад 30 років безперервно, тоді їхні домагання дальше вживати є цілковито узасаднені та виключають спір і двірські домагання.

Страйк у Перемишлі

У Перемишлі страйкують будівельні робітники. До них прилучилися й робітники, що добувають пісок зі Сяну. Це вказує, що нарід хотів би постояти за свої права. Одначе цікаве, чи наші брати лемки постояли б так один за другого, як нераз чуємо — вигадали робітника з тартаку, або не дали позволення на даставу піску каменя та шутру на державні дороги — чи постояв би брат за брата?

ЧЕСТЬ — КОМУ ЧЕСТЬ!

Парохом сіл Гломчі та Лодини є о. Степан Головід. Парохію свою обняв він в 1931 році і від того часу працює невсипуще враз із своєю дружиною над освідомленням села. За його почином основали читальні «Просвіти» в Лодині й Гломчі та в обох читальнях головує він до нині. При основанні читалень піддав о. Головід думку будови власних домівок і громадяни з запалом підтримали ці думки, одначе якби не перешкоди з різних, не від нас залежних обставин, в обох селах були би вже давно власні домівки. Але є надія, що ці перешкоди уступлять. Минулого року по Різдві запросив до себе о. Головід п. О. Гаврилюк, що через 6 тижнів вчила дівчат з Лодини, Гломчі й Киського крою, шиття й вишивок. Цій вчительці давала безплатне удержання дружина о. Головода. Цього року пп. Головоди спровадили до Гломчі дирігента, що є на їхньому вдержанні та вчить хор у Гломчі. Учиться співати 14 дівчат і 16 хлопців. Нажаль Лодина не може користати з цього дирігента, бо важко ходити на проби понад 3 кільометри.

Честь таким ревним працівникам на народній ниві, як пп. Головоди! Світло буде, як й другі отці пароxи підуть їхніми слідами!

Стереженого Бог стереже! — каже українська приповідка, — тому стережіться перед втратою свого майна і обезпечуйте його від огню і від крадежі з вломом *в Товаристві взаїмних обезпечень*

„ДНІСТЕР"

Львів, вул. Руська ч. 20.

СЕЛО ШЕВЧЕНКОВІ.

Читальня **»Просвіти«** в Загутині, пов. Сянік уладила в дні 31. березня ц. р. концерт у честь Шевченка. В програму входили такі точки: »Заповіт« відспіваний міщанним хором, слово про життя Шевченка — виголосив Іван Гіряк, деклямація »Чигирину« — Гриця Гіряка та 12 продукцій хорів загутинського та із сусідної Долини. На концерт прибуло понад 130 осіб, в тому й гості з Долини, Загіря, й Сянока. Всі точки програми випали незвичайно гарно, а гра церкової музики (мандоліни) так усім подобалася, що виконавці мусіли її на загальне побажання повторювати.

При устроєнні концерту заслужився найбільше член читальні в Загутині, Богдан Рось, дирігент обох хорів, що вивязалися зі свойого завдання надзвичайно добре. Треба ще завважити, що Богдан Рось — це 17-літній юнак-самоук. Гарна була деклямація, а дуже добре вийшла промова І. Гіряка. В хорах вирізнялися своїми голосами пп. А. Часанівна та Терефенківна. По закінченні концерту, Михайло Цап, подякував присутним гостям за участь, почім всі присутні закінчили свято відспіванням національного гимну.

Чистий дохід з концерту призначено на освітні цілі.

Замітка: Добре та побажане буде присилати нам знимки з нагоди таких концертів, щоб увіковічнити наші культурні надбання.

Страх на воробці

(Сміховинка).

Ваньо Гичка сяв конопаї —
В своїм огороді
І посіявши, не забезпечив
Хоч були при шкоді.
І надійшов, тай здалека:
А щасти вам, Боже!
Дем страха той на воробці
Поставте, небоже...
— Дай й вам, Боже! — відрек Ваньо.
— Страха? — На мать кражу,
Коль сам по цілім дневи
По городі лажу..

КОРИСНИЙ ПРОЯВ.

Українська пекарня.

Від 23. березня ц. р. існує в селі **Явірник,** пов. Добромиль, при кооперативі Віра пекарня. На її чолі стоїть фаховий пекар, Осип Гавриляк, що пекарює ще з передвоєнних часів. Випечений хліб розвозять по сусідних кооперативах та покупці ним дуже вдоволені. Цей хліб дуже добре й чисто випечений має повну вагу. Жиди бойкотують цю пекарню, а крамар-жид у Володжі сказав, що хочби мав доложити своїх тисячу злотих, то мусить, явіриянську пекарню повалити. Сподіємося, що навіть володському Гершкові чи Абрумкові це не вдасться, хоч яке в них попертя з різних сторін!

Приклад із громадян Явірника повинні собі взяти громадяни міста Сянока, що має кілька пекарень, в тому 2 польські та 4 жидівські, (хто знає, скільки тайних брадрур?!) а немає ні одної української. Недавно пригодилося таке одному нашому громадянинові. Приходить він із села до Сянока і в місті на вул. св. Михайла підходить до його поліцай, легітимує його, а потім веде зі собою до склепу, де продають печиво з одної жидівської пекарні. Печиво брудне, погане, аж гидко їсти. Але на цьому ще не кінець. Поліцай бере за свідка цього нашого громадянина, важить жидівський хліб і показується, що в кожному бухонці хибує 10 дека. Так переконався наглядно наш громадянин, чому жиди продають хліб вібито дешевше, а в дійсному дають товар гірший, поганіший і дорощий.

Час би вже отямитися і взятися до праці своїм, тимбільше, що в Сяноці поредуковано наших урядовців, а знайдеться й майстер пекар, що дасть фахову роботу.

—o—

ЯК З НАШИМИ ДОРОГАМИ.

Чехословаччина побудує »народній шлях«, себто гостинець, що піде повздовж через цілу чеську республику зі заходу на схід. Цей шлях служитиме військовим цілям, тому його побудують під військовою контролею. 70 тисяч безробітних дістане працю при будові тої дороги.

Кілько безсмертних людей було до нині?

Американський статистик обчислив, що на земській кулі жило досі 30 мільярдів людей. З них 5 тисяч лишилися у людській памяті на все. Завдяки своїм вчинкам стали вони безсмертними. В загальному це мужчини, бо з них тільки 200 жінок добилися безсмертної слави.

Гарна дерев'яна церква в селі Сяків — коло Риманова.

Ліцитація земських маєтків

В Станиславівщині відбудеться ліцитація двох земських маєтків, а саме Деліїв і Тумир за довги в Тов. Кредитовім Земськім. Власником є Рафал Цивінський. Виклична ціна 438.500 зл. Крім того розписана ліцитація земського маєтку Казимира Агопсовича в Тулукові пов. Снятин. У половині травня у Львові буде ліцитація 39 маєтків за довги в Кредитовому Земському Т-ві. М. і. на ліцитацію підуть добра гр. Ст. Потоцького **Риманів** і Немирів, що є власністю бар. Кузенштерна. Зліцитувати мають теж відомого публіциста Ад. Бохенського з Поникви, гр. Скарбека з Яблонова і **Колониць** (пов. Лісько), бар. Юр. Конопку з Микулинець, д-ра Каз. і Фр. Мицельського, власника Вентерика та **Тулиголов,** (пов. Ярослав), Щепанських з Вікнян (пов. Товмач), Ромерів з **Бездітки** (пов. Ясло). Сума задовження тих дібр у згаданому кред. т-ві виносить 22 мільйони зл. Догосподарилися пани...

Не хочуть большевиків

Непорозуміння в американській православній церкві. Щоденник »Морнінґ Колл« з Пасаїк під Нюйорком приносить велику новинку на першій стороні про роздор в російській православній церкві з нагоди приїзду єпископа. Є це церква св. Петра й Павла, що її осипували наші галицькі лемки ще перед літами і піддалися під опіку колишньої російської православної місії. Тепер приїхав з Москви на візитацію архієпископ Веніямин, якому закидують нахил до большевизму, і частина парохіян не хотіла пустити його до церкви. Священик проголосив у церкві, що приїде архієпископ, а велика частина парохіян тримає ще з давньою царською традицією і не хоче Веніямина впустити до церкви. Непорозуміння дійшли до таких розмірів, що справою займаються місцеві газети в англійській мові.

ХРИСТОС ВОСКРЕС

І знову воскресає розсміяним квіттям та зеленню природа. Сонце — посеред чорних злиднів, у низькі заходить хижки — золотом мече по лемківських горах.

Грає короною весняних ранків понад болотяними калюжами чорної роботи духіа, що нищать усякі надбання та пориви до світла смолоскипів правди.

Але Христос жив у чорніших злиднях. Карався по глибших кривдах і неправдах. — Він воскрес, осяяний вічним ореолом.

Бажаємо Братам-верховинцям з лемківських хиж, грімким привітом »Христос Воскрес« скорого воскресіння, щоб лемківські гори разом з розсміяною природою розкидали кругом по сірих хижах золоті бризки радости та сміху.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Редакція і Адміністрація »Нашого Лемка«.

Жадаємо!

З промови сенаторки Олени Кисілевської в сенаті у Варшаві

Справа освіти

Справа освіти в Польщі виглядає дуже невідрадно. Навіть урядова статистика виказує, що більше як пів мільйона дітей у шкільному віці, присуджені залишитись безграмотними, з причини браку місць у школах, або й самих шкіл. Число безграмотних дійшло, згідно зі статистикою з 1921 р., до застрашаючої цифри 6,541.193 осіб. Цей стан нас тимбільше непокоїть, що власне на наших землях справа освіти предстaвляється найгірше, а в східних воєвідствах просто катастрофально. На Волині, Поліссі, Лемківщині та цілому Підкарпатті є села, де зовсім нема шкіл, ніхто не вміє читати, а в багатьох тамошніх селах майже всі жінки неграмотні. Там натомісць, де є сільські школи на наших землях, то вони найнижчого типу, які не дають можливости нашим дітям перейти до шкіл середніх або фахових. У той час, коли у всіх школах нехтується науку української мови, літератури та історії України, то на Поліссі не узнається зовсім прав до матірної мови. Тамошні діти не знають зовсім української азбуки, і не мають навіть права молитися в школі молитвою свого обряду, що прецінь є свяченим правом усіх громадян культурного народу.

Лемківщина

Не краще діється на Лемківщині, для якої уряд винайшов лемківську мову, впроваджену до шкільних підручників. На цілій Лемківщині ніхто не похвалює такого зарядження Куратopiї. Навіть села з маркою москвофільства є проти того зарядження, а населення з обуренням говорить про це: „Зробили з нас посміховиско". Лемківську мову впроваджується хіба на те, щоби лемкам замкнути доступ до дальшої науки. Болючою справою є те, що наших учителів переносять з Лемківщини на чисто польські землі, а заступають їх польськими вчительськими силами. Часто буває, що вчителька не знає зовсім української мови і щойно на місці починає учитися лемківського букваря. Дітям забороняють навіть дома „Дзвіночок" читати і вчать їх донощництва, чим деморалізується нашу дітвору. **Жадаємо припинення таких неморальних метод виховання.**

В повітах новосандецькім і турчанськім та в інших гірських повітах заборонено дітям витатися словами, принятими в нас від віків: „Слава Ісусу Христу",—а приказується їм говорити „дзєньдобри", або „чесьць". Дітей, які цього не слухають, карають, як це було в Лабовій, де ціла кляса мусіла клячати. Не рідко буває, що дітей бють.

Хто поширює москвофільство?

Замісць науки вчителі займаються переводжуванням самоврядних виборів, поповнюючи при цьому надужиття, а також закладають читальні Качковского, нацьковуючи тим способом одну частину населення проти другої. І в той час, коли читальні „Просвіти" переслідується на кожному кроці, читальні Качковского користуються допомогою урядових чинників.

Ми примушені рішуче проти цього запротестувати з чисто освітніх, культурних зглядів. Читальні Качковського на становищі єдности з Москвою. Відірвання від родинного пня в ділянці освітній несе також відірвання на полі релігійнім. Тому боротьба з русофільством на Лемківщині,—це наш святий обовязок.

Жадаємо, щоб влада не поширювала і не форсувала шкідливої під кожним оглядом, московсько-православної аґітації.

Домагаємось признання наших жадань у справах освітних і релігійних на всіх наших землях, замешкалих українським населенням.

Ти воскреснеш!

Земляче, наша Мати —
Чом ти плачеш, горюеш?
Що твої діти — ген по Сибірах
Вік свій кирвавлять
У кайданах, брязкоті?
Ти воскреснеш, ми знаєм!
Земляче наша, Ти розквітнеш,
Приголубиш діток своїх —
Запашним українським маєм.

Лемко школяр.

—o—

ЖІНОЧИЙ КУТОК

Не лякайте дітей!

Не вільно нікого нагло страшити, а передусім дітей, бо із такого наглого перестраху може вивязатись у них поважна нервова недуга. Лякати дітей прим. комінярем, дідом, циганом, або тим подібними страхами, це злочин супроти них. З того вивязується хоробливий переляк, зявляється безсонність, нагле пробуджування в ночі й інші нервові забурення.

Закиньмо поганий звичай цілувати руки.

Поганий звичай задержався в нас, як між інтеліґентами, так ще в більшій мірі між селянами — цілувати руки. Це налогове цілування рук»наліво й направо, дуже не мудре.

Щодо селян, то цей страшний звичай цілувати в руку кожного, хто в міській тандиті, ще більше поширений. А чи-ж не вистарчить гарно вклонитися, привитатися? Чи це вже саме не є ознакою пошани? А то нераз покажеться в громаді який агітатор якої б то не було партії, чи який »тягниверета«, наші господарі та господині в повнім того слова значінню, цілують по руках, не знають хто, однак »пан«, а »пана« годиться цілувати. Діти біжать — іде авто, стане, заговорить шофер; цілують і його брудні руки, а може і з заразою... Гей, господарі, господині, схаменіться, що робите? Чи не кращий ваш рід, ваша нація, чи вічно будете погноєм для інших без памяти? Жити чесно, віддати кожному належну честь можна і без дурної звички лизання рук.

Що треба робити, щоб усе удавалося в городі?

Треба вміти коло землі походити. Вже само копання має бути таке, щоб усі корінці хопти, перію можна було при тім якнайстаранніше повикидати. Всяку хопту, що лише покажеться, зараз же винищувати, бо якраз дамо їй »розпаношитися« на грядках, то вся городовина пропала. Тому добра господиня сіє й садить усе рівненьким рядком, а потім може без ушкодження час до часу, особливо по дощі, присапувати землю поміж рядками маленькою сапкою.

Від чого починати?

Найперше очистимо, приведемо до порядку той кусень землі, що його гадаємо призначити на квітник і городець. Зрівняємо, щоб не було горбків, тут вище, а там нижче; повикидаємо зайве каміння, поспалюємо тогорічне хабаззя, а далі беремося ділити на що треба, але гарно, рівненько, з шнурком у руках, а не отак патиком на око.

Знаєте, як орудувати шнуром? Затешіть два патики. Навиніть на один патик шнур. На кінець шнура привяжіть другий патик і гайда з тим »інструментом« у город. На одному кінці грядки застромлюєте один патик, розмотуєте шнур до другого кінця грядки (яку хочете задовгу) і там затикаєте другий патичок.

Тепер до шнура, рівнесенько значимо собі грядки: на каляфіори, помідори, волоську капусту, цибулю, часник і інше.

Грядку від грядки відділити бороздою, не викидаючи, лише втопчуючи рівненько землю до шнура.

Що робити з бараболею, що вже покільчилася.

Коли земля ще холодна, то хай бараболя в пачках у піску чи землі пускає листочки.

Коли посадимо (це відноситься до раньої бараболі в городі), то добре кожний корчик прикрити гноєм, щоб земля не застигала, не замерзла від холоду. Коли перекраюємо бараболю, то треба уважати, щоб не ушкодити кільців, а »рани« засипати деревляним попелом.

Крім раньої амариканки добре посадити ще її і при кінці травня (мая). Тоді будемо мати власне насіння, (подаємо за »Жіночою Волею«).

Заклик

„Боже, яка вона гарна, та наша земля"! — сказав зі сльозами глибокого зворушення 13-літній юнак. І ці зворушливі слова захоплення і великої любови напевно вирвуться з душі кожного й кожної з нас, коли читатимемо книжечку **„Від бескидських розворів до поліських боліт"**, що її в оповідній формі написав Мирон Дольницький, відомий наш географ і доцент Українського Педагогічного Інституту у Празі. Є це прекрасний і всебічний **опис західньо-українських земель,** а саме: Поділля, Волині, Полісся, Підляшшя, Росточчя, Карпат, Лемківщини, Бойківщини, Гуцульщини, Підгіря і Покуття. Все це написано чистою літературною мовою, на 80 сторінках гарного друку, з 25 відповідно дібраними образками й 1 мапкою М. Кулицького. Такої книжки, потрібної і цікавої водночас для молоді і старших, для школи й дому, доброї для людини з освітою і приступної для найширшого загалу — ми досі не мали. Видала її „Просвіта", як місячну книжечку за березень ц. р. Дістати її можна **за 70 гр.** у Книгарні „Просвіти" (Львів, Руська ч. 1). Та найкраще прислати до **„Просвіти"** (Львів, Ринок 10. І. пов.) **передплату на цілий рік 3·60 зл.,** бо передплатники дістануть дванадцять таких же потрібних і цікавих місячних книжечок **за половину** їх книгарських цін. Отож **користаймо** з цього самі та ще **заохочуймо** й інших!

—o—

Щасливі школярики

В югославянському місті Рачи заряд міста такий чесний та дбайливий, що вдержує своїм коштом школи, купує школярикам книжки і доживляє цілий рік понад 120 шкільної молоді.

Що діється з нашою шкільною дітворою, яка не бачить тижнями ложки молока та крушини хліба? Чи відай не бачимо цього?

—o—

Надіслані книжки

Др. Теофіль Кормош, начерк його життя і праці, написав Др. Коренець, видало Т-во »Віра« і »Народний Дім« Перемишль. У цій книжечці описане трудолюбиме життя піонірa перемиської землі, покійного Др. Кормоша, який ціле своє життя присвятив великій ідеї — творчій праці для Українського Народу. Був основником 16-ти українських установ, завдяки йому видвигнено цілий ряд величавих українських будівель у Перемишлі.

Ця книжечка повинна находитися у кожній читальні, щоб молоді брали собі до серця добрий примір та заповідь: »Будуй, а не руйнуй«!

Короткий політичний огляд

ЗБЛИЖЕННЯ ІТАЛІЇ З МАЛОЮ АНТАНТОЮ.

Як всім відомо, Італія підтримувала Мадярщину против своїх сусідів. Відколи Німеччина приголосила явно своє зброєння, Італія через свого диктатора Мусолінія заявила охоту співпрацювати з Югославією та другими членами Малої Антанти. Колиб Італія дійсно співпрацювала з Малою Антантою та Францією, то вигляди на довший мир би збільшилися.

ЖИДАМИ ВІДДІЛЮЮТЬ УКРАЇНУ ВІД ЧОРНОГО МОРЯ.

Жидівська телєґрафічна аґенція приносить таку вістку з Москви: Совітський уряд проголосив створення нової жидівської автономної округи в Кримі, де веде кольонізацію жидами американський жидівський »Зєднаний Комітет Розселення«. Є це вже пята автономна жидівська округа в Совітському Союзі. Нова частина буде називатися Ларіндорф у честь недавно померлого Урі Ларіна совітського жидівського провідника. Округа складається з 50 колгоспів.

Крим це півострів на полудне від України. Північний Крим заселений українцями.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЛЕНІНГРАД.

До Амстердаму (Голяндія) приїхали минулого тижня большевицькі торговельні аґенти і навязали переговори з голяндськими фабриками кораблів. Большевики купують в голяндських промисловців 20 кораблів. Цими кораблями хочуть вони зміцнити червону московську фльоту на Балтійськім Морю, зокрема забезпечити Ленінград перед атакою німецьких кораблів на випадок війни. Часописи пишуть, що большевицькі аґенти підписали вже умову з голяндськими промисловцями, але держать її в тайні.

Після своїх політичних відвідин у Берліні, Москві й Варшаві, англійський міністр Іден відбув ще **наради в Празі,** — і від того всего аж розхорувався. Тепер-жеж іде підготовка до нової міжнародньої »імпрези«, а саме до спільних нарад міністрів Англії, Франції й Італії у Стрезі.

Австрії дозволено мировим договором держати лише 30.000 війська. Тепер по німецькім дозброєнні, австрійська влада рішила збільшити свою армію на 70.000 війська. Другі держави вже згодились на таке дозброєння. Але з побором новобранців Австрія не спішиться, бо боїться їх, щоби підбунтовані гітлерівцями не зробили перевороту. Попри армію буде влада держати ще партійне військо, так звану »гаймверу«.

Безробіття у **Франції** поволі зменшується; за один тиждень стало 8,290 безробітних менше. Отже є надія, що наші брати-лемки вдержаться при заробітках, та будуть могли дальше помагати залишеній рідні на Лемківщині.

Литовський посол у Берліні д-р Сулі передав ноту свого уряду у міністерстві закордонних справ з **протестом** проти вмішування Німеччини до внутрішніх справ Литви. Литовський уряд вказує, що німецька преса і радіо ведуть систематичну пропаганду проти Литви. Далі протестує проти демонстрацій перед литовським посольством у Берліні і литовськими консулятами у Німеччині, які уладжено негайно після присуду на мемельських німців у Ковні.

Большевики в обороні Литви.

Між Литвою і Німеччиною в останніх часах дуже погіршилися взаємини, а то за портове місто Клайпеду. Литовці побоюються, що Німеччина хоче те місто відобрати силою. Німеччина каже, що Литва обмежує в Клайпеді права німецької національної меншини. Литва затіснює тепер звязки з большевиками і на торговельному й на політичному полі.

Передплачуйте

»ЖІНОЧУ ВОЛЮ«

Двотижневик для українського жіноцтва.

Начальна редакторка та видавець **сен. О. Кисілевська.**

Передплата на »Жіночу Волю«: **в краю і на Чехах** на рік 2 злоті, для інших країв — пів. америк. доляра на рік.

Адреса: **Коломия, Замкова 37.**

Мази, мази! Талем як!

— Што вас, куме, до мене так зрана пригнало, што щи кури не повставали, а ви уже пришли.

— Ой, кумоньку, Гавриле, в мене духу неє, так ємся змучив і зострашив, што мі ся той ночи снило.

— А коли ся вам снило, до півночи, ци над раном? Бо то, видите, куме, я маю старий сонник єгипетский, то в соннику так пише, што як ся сниє до півночи, то треба дос довго чекати, жеби ся з'істиво, а як над раном, то не задовга ся сон з'істит.

— Мі, куме Гавриле, снилося, кой уже третій раз когут сьпівав.

— Ой, як так, то ся неодовга з'істит, лем повічте, што то ся вам снило.

— Та снило ся мі таке: Я бив мазярьом, і знате набрав єм коломази, наклав на віз, запряг єм шкапи, і їхам селами, в сторону Горлиц. Крічу по селах: мази! мази! коломази, але нихто од мене не купуе, бо то видите в горлицкім повіті сами мазяре, а я о тім не знав і так заганям шкапи і верещу, што аж єм до Горлиц приїхав.

— Став єм на улици і зас кричу: Мази! Мази! Коломази! Виходит, куме, з єдной каменици паниско, висоκий, червений, як медвід і гварит, што то продаєш, хлопе? Та я йому повідам: купте мази. Товди тот паниско повідат мі так: Мі, хлопе, мази не треба, бо я маю свою мазю, што ньом мажу хлопім очи і оперую їх скору, але идий лем ти, хлопе, до Криниці, я там маю своїх русских людий і дам ті адрес, може запамяташ там ся звідаш, де є Траханґнат, Дуркач, то они мази куплят, бо їм потрібно. І там можеш, хлопе, ціли вагони мази доставляти.

— Я ся, куме, потішив, што мазь продам і... по шкапах, вьо до Криниці!

Приїждам до Криниці, довідав ємся о тих »панах« і гварю, циби не купили мази. Куплят. Почім бочка? Я повідам, бочка на 100 літер коштує лем 50 злотих, а тоти пани кринацки дают мі лем 15 злотих, і думам собі, што они роблят зовнов? А они мі зас повідают: хлопе, нихто ті веце не даст, ми, русини, ті даєме добру ціну за то, што і ти русин.

Я повідам, жеби вас шитких чорти зяли за мою дорогу до Криниці.

Озераюся, а ту вам, кумоньку, летит ціла хмара чортиськів. Я знав шапку та лем хрещуся і одмєгикую і мене оминули, а тих панків, як зімают, повязали їх райшкеґлями і як нагнали до хліва, як зачнут бити желізнима дручками і крічат чорти: То ви ту в Криниці? Ми вас так давно гладаме, чекайте, веце не будете лемків дурити, турецкими язиками! Даме ми вам скови, жеби сте сой попили — Як зачнут бити, але, куме, били, а тот чередатий, то сколивчав, як пес. Але нич не помагало, лем били, желізнима палицями, а як добрі вибили, то їх одослали до пекла, а сами нам піти до Горлиц, по того пана, што мі наравів русских купців на каламаз і полетіли до Горлиц. — І што ся вам стало, то незнам, бо ня стара збудила.

— Кой ся вам над раном снило, то тот сон ся гнет з'істит — гварит куя Гаврило.

— Дай, Боже, гварю, жеби найскоре. Талем як! Віщок.

—o—

Там, де сонце сходить...

(Докінчення)

III.

Прийшли роки 1918—19. Майже всі молоді газдове й парубки повертали з України та Московщини домів. Майже всі оберталися між Києвом, Одесою, Харковом, Ростовом над Доном та ін. Отже на Україні. Там пізнали зажидівлені, помосковщені міста й мужицький, „хахлацький" народ по селах, тобто українців. Бачили чорнозем, пшеницю, дручки на ярмарках, що угиналися від солонини й іншого багацтва.

Білого як сонце хліба та солонини не могли з переситу їсти. Така то наша Україна, медом та молоком текуча країна. Сьогодні большевики українцям, що купалися в достатках та не знали ніколи голоду, на рідній землі, виділюють по кватирочці водяної зупи та кавальчику твердого пляцка, бо збіжжям й омастою України треба накормити москалів та щось 40 народів, що живуть на землях СССР. во імя „пролетарської інтернаціональної правди". А бодай вас з такою правдою, з таким соціялізмом, як тут нарід за свою тяжку працю голодує на своїй, кровю скропленій землі!

— — —

Кінець світової війни. Американський президент Вільзон проголошує 14 параграфів про замирення світа й самоозначення народів, себто, що кожна нація на власній землі має собі сама ставити власну хату. І дійсно — кожна з поневолених націй будувала свою державу та встановляла свою владу. Австро-Угорщина розлетілася, а на її звалищах повстало кілька національних держав.

Поляки, чехи, серби, альбанці, чорногорці, литовці, лотиші, естонці, фінляндці добули тоді самостійну державу. Українці, що були під Росією та Австрією також хопили за оружжя до боротьби за свою волю та самостійну, соборну державу. Більше пів року серед воєнної хуртовини та большевицької революції протривала українська держава. Провалилася головно через брак національної свідомости та єдности серед українців.

В наших західних Карпатах під цю пору тільки раду радили. Одні хоч добре врадили, а другі то зовсім нідочого. Закарпатські українці 8-го листопада 1918 року на вічу **в Любовні** на Спішу вибрали „Руську Народню Раду" та ухвалили змагати до зєдинення всього українського народу.

А по нашім протилежнім боці Карпат? Тут на вічах в Криниці, Фльоринці, Гладишеві, Святкорій, Мшаній та у інших селах ухвалено прилучити нашу країну до... Москви. Так врадили Юрчакевич, Колдри Собини, Кушвари, Вислоцькі, Мишковські та ін. На вічу в Гладишеві вибрали „Русскую Раду", яка „проголосила" т. зв. „Лемковскую Республику", з якою хиба треба було перескочити Україну, щоби її передати москалям (бо ухвалили прилучити її до Московщини).

О. Менціньского, пароха в Маластові, який радив понехати ці неможливі до здійснення пляни, а приступити до діла з українцями на сході, закричали й не дали прийти до слова. „Не било і нє будєт нікакой України!" — кричали тоді лемківські головачі.

Друга партія „русских" перла до злуки з Чехословаччиною. А час не ждав ані не слухав нарад та ухвал ані теж не вірив в умови, конференції та „пункти", тільки робив своє. **Наші „парібки"** то переступали Карпати у сумежну Чехословаччину, то крилися по лісах, потоках, дебрях та стаєнках й колибах. Матері та сестри виносили їм їсти.

Ой, не треба нам було ховатися по лісах та дебрях, тільки піти там де сонце сходить... Цілим гурмом.

Гнат Фузия.

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ

Старим, любим українським звичаєм з нагоди світлих Днів Воскресення Христа Пана складаємо та шлемо Всім нашим Дорогим Читачам, Приятелям, Дописувачам, та Всім, що разом творимо одну велику Українську Рідню в наших зелених Карпатах — як рівнож Всім нашим Рідним Братам, що в поті чола коротають свій вік не на рідній землі — в Чехословаччині, у Франції, в Югославії, Німеччині та в усіх краях Америки — щирі лемківські побажання кращої долі та кріпкого здоровля до дальшої здвосної праці над піднесенням свідомости з наших славних Карпатах.

Знову всім тим, що вдяглися в чужу одіж та чигають на нас і воюють неправдою — бажаємо отверезіння та скорого повороту під рідні стяги.

Редакція і адміністрація »Нашого Лемка«.

Одна з найстарших лемківських церков в селі Лишовець, збудована в 1640. році — Риманівщина.

Для науки і розваги

Вечером виходжу з хати, чую десь співають,
Парубки веселі, жваві на весь рот гукають.
Наслухую дуже пильно, щоби звук зловити,
Яку пісню виспівують — бажаю справдити.
»Да гей у ґародї« — високо тенор дує,
»Висипали моґілочку« — бас йому вторує.
А як врешті покінчили московську співати,
То хтось знову польську пісню почав затягати:
»Співай Тамаро остатнє танґо пожеґнання«,
І так співали довго, до самого рання.
Здивований стояв я: — чи дійсність це, чи зява
На серці стало важко, що в нас така темрява
Що ми народ співучий, нема вже що й казати,
Однак і щодо пісні теж треба розум мати.
Співати пісню рідну, огнисту, повну чару,
Котра нас всіх єднає, звіверя гонить хмару.
А хто не любить свого, чуже все вихваляє,
Сам з себе він сміється, гніздо своє каляє.

(Друк. Г. К. Ч.) Трохим Тика.

Присилайте адреси своїх знайомих, які хотіли би передплатити „Нашого Лемка"

Українські продукти здобувають собі ринки в Австралії

Минулого тижня українська фабрика цукорців і солодощів »Фортуна Нова« вислала до Австралії великий транспорт солодощів. — Транспорт відплив з Гдині до Сіднею на пароплаві »Поможе«. Як з повищого бачимо, то навіть австралійці зрозуміли, що немає ніде кращих солодощів у світі, як »Фортуни Нової«.

Поширюйте „Нашого Лемка"

Де шукати рятунку?

Наше селянство находиться в безрадному, економічному положенню.

Господарська кріза та її наслідки, головно задовження та низькі ціни господарських продуктів, вичерпали наше село вповні.

Сталі недостатки та вічна боротьба про рятування останків майна, зробили нашого селянина дуже чутливим.

Екзекутори викликують в селах переполох й тут и там застрашення.

Селянство б'є у дзвін тривоги.

Приходить до гострих сутичок. Селянин ставить насильний опір в обороні свого майна й варстату своєї праці — землі, бо в д того залежить його життя. Селянин перестає думати про наслідки карігідних виступів.

Цю нужду селянства використ вують безсовісні політичні агенти та затягають наше селянство до карігідних виступів-демонст ацій й село в своїй безрадности легко підлягає нашептам різних агітаторів.

Селянин з теперішнього катастрофального положення не бачить жадного виходу та перестав уже вірити у власні сили. Насуває́ться питання, що буде, коли селянин стратить послідню іскорку надіятися якоїнебудь помочі?

Селянин уже нині добре знає, що господарську кризу зачалося лічити на його рахунок, бо мільярди на безробітних, піддержка промислу й банків, забрало й забирає до нині його послідню кервавицю.

Що буде, коли селянин освідомить собі те, що хоч він працею мозолистих рук створює основи кращих умовин життя для всіх, сам одначе находиться на послідньому місці, з ним по мачошиному поступається. Чи це тільки інтерес самого селянства, щоб захоронити його від неминучого упадку, чи навпаки інтерес цілого суспільства й держави, щоб добробут селянина й надальше був джерелом добробуту всіх?

На ці запити чекає наше селянство відповіди. Відповіди й чину!

Торжественний обхід довкола церкви св. Вяч. Димитрія в селі Цекляньска Воля, коло Жмигорода.

Великодні міркування...

Хоч на полі вітер гуде,
Радо голос наш гомонить —
И надію в серцях будить
Сам Христос... Весна вже йде!
Та чути вже пісню Воскресну...
От, киньмо звaду нечесну,
Слова пусті, повні клевет.

Возьмімся гуртом до праці!
Орьмо народну ниву
Самі!.. Гайвороння крикливе.
Кождий хай від себе жене,
Рідні ниви від них боронить!..
Ейже Браття! — Христос Воскрес,
Славу Небесам віщує днесь!!

(Ст. В.)

Освітна праця дає запоруку кращого завтра

Село Рябе, балигородських сторін пробудилося, бо найшлися люди, що скинули зі себе тяжкі окови віковічної темряви та згуртували ідейну молодь в аматорському Гуртку.

Хоч багато мають клопотів з усіх сторін, бо в селі немає ані школи, ані читальні, то все таки молодь працює, підготовляє гарні вистави, які освідомлюють ціле село.

І так ще 10. березня ц. р. відограли гарне представлення під заголовком: „За сиротою, Бог з калитою". Слід додати, що один чесний аматор убрався в стрій запорожця-козака та обїхав на білому коні ціле село закликуючи на виставу.

Треба — теж додати, що люди пізнають вагу таких представлень; (хоч на жаль — деякі осторонь держаться культурної праці та не можуть відсм'литися — тому їх треба вічливо повести, показати правду, в чемний спосіб розяснити їм, що вистави дається для загальної користи цілого села; — прийде більше людей на виставу — тоді буде кращий дохід та можна буде ці гроші призначити на книжки, для всіх, що хочуть читати!) Чесна молодіже з Рябого, ми з найбільшою охотою витаємо всякий новий культурний почин і рад'ємо, як наші брати гуртуються до народньої праці — бо ми хочемо всіх братів погодити, щоб на віченьки пропадала незгода з наших прадідівських Карпат. Правда і згода виведе нас на кращі шляхи.

Сила народу — це його духове з'єднення, це його непохитна віра у світле майбутнє нації. Завданням національної преси є будити та кріпити цю віру. Завданням передплатника поширювати цю пресу. Тому поширюйте »Нашого Лемка«.

— Уй! Той „Комар" то найбільше нас жидків кусає!

Читайте й передплачуйте одинокий український веселий тижневик

„КОМАР"

ЛЬВІВ, КОСТЮШКА 1 а.

Так мене назвав

Вже 20 літ минає, як весною в нашім селі були москалі. Я мав тоді ледви десять літ. Одного вечора прибігаю зі села, і бачу, як під хатою в нас з моєю сестрою і братом розмовляє якийсь прапорщик (російський старшина). Я не знаючи про що була мова, відразу говорю до того офіцира по російськи, бо навчився я від салдатів, і тому хотів похвалитися перед прапорщ-ком. Прапорщик відразу подивився на мене грізно і сказав: „Ти собако мала, чому не говориш у своїй мові, як мама тебе навчила". Я остовпів і не знав, що сказати. Чую дальше, що він говорить до брата і моєї сестри гарно по українськи. Приходив так до нас ще кілька вечорів і довго-довго розмовляв, про Шевченка, про Київ, про Україну, але обачно, щоб хто не підслухував. Я опісля все зрозумів, що він українець, що там ніби в „Росії" за Збручем є такі самі українці як і ми — і я його слухав довго-довго і спати не хотів, та вже і не гнівався, що він мене так перший раз привитав. На жаль не довго приходив, бо скоро прийшли прусаки і він з москалями мусів з наших Карпат втікати.

І тепер нераз, коли чую, як деякі „господини" на Лемківщині навіть до своїх установ пишуть в чужій мові і до чого стремлять, мені зараз приходить на думку сей прапорщик. Що сей прапорщик сказав би тепер тим повнолітним і ніби образованим людям, коли мені малому дітвакови і нерозумному сказав „ти собако".

Земдяче, коли ти жиеш ще, то знай, що за ті слова я не гніваюся, але сердечно тебе люблю і вдячно споминаю. **Молодий лемко.**

Охорона лісів у Карпатах

На зборах польського природничого Товариства у Львові відбулися важні наради, які занимаються охороною лісів у Карпатах. З уваги на те, що ліси зменшують небезпеку повіней, які винищують щороку величезні простори краю, як це було в минулому році, — збори Товариства зажадали: *заборонити* безоглядне вирубування лісів у Карпатах і на Підкарпатті, *залісити* негайно оголочені з лісів околиці, *створити* фонд на наукові досліди в Карпатах над впливом, який мають різні роди землі на якість води, що спливає гірськими потоками і ріками, тц над геохемічними (хемічні части землі, грецьке слово »ге ге« = земля, звідси наука про землю, її положення, гори, ріки, підсоння зветься географія, або опис землі, грецьке слово »графо« = пишу, описую), вкінці — зажадали теж, щоб *створити* технічну організацію для виладження плянів охоронних регуляційно-водних плянів. На цей фонд крім призначених грошей з державного скарбу мають бути призначені всі грошеві кари за нарушення закону про охорону лісів.

Це дуже важне для нас лемків, бо наші поля постійно загрожені різними стихійними нещастями, які від часу, як різна жидівня теребить безпощадно наші ліси, стало горнуть наші засіви та побільшують біду. А цього давніше не було, бо була розумніша лісова господарка.

ПОМ»МІСЕСЯ КАПКУ.

ПЕКЛО ІСНУЄ

Донька: Але ж, мамо, я не можу вийти за нього. То атеїст, який не вірить навіть у пекло.

Мати: Вийди за нього і переконай його, що пекло існує.

—o—

ЛІК НА ЖЕБРАКІВ

— Чоловічку, там за дверима стоїть жебрак... чи можу дати йому кусник печені, що я сама приладила?

— Але ж, очевидно, дай! Більше напевно не прийде ніколи.

СКЛАД
НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ
в СЯНОЦІ
поручає
членам, кооперативам і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Коли хочете мати добру ціну за Ваше молоко —
ЗАКЛАДАЙТЕ РАЙОНОВІ МОЛОЧАРНІ
під фаховим наглядом
МАСЛОСОЮЗУ
Вступайте в чле и Районових Молочарень Маслосоюзу і збувайте тільки через них своє молоко та купуйте потрібні машини тільки через
МАСЛОСОЮЗ
ЛЬВІВ, ГЛОВАЦЬКОГО 23.

Довше не буду невільником

Проч спіритая!!

В деяких лемківських селах сільська молодь не впорядкувала себе ще досі. Виходить вечорами на вулицю, виспівує поперекручувані пісні, перейде ціле село та давай — підемо розвеселитися. Заходить до хат, де ще світять, складається по кілька грошів та смоктить смердючу шпіритаю. Пленгає при тому несотворені пусті річи та в цей спосіб гейби! — шукає забуття свойого невідрадного положення.

Подаємо слова одного розумного молодця зпід риманівських сторін, що каже: »Адже, любий чоловіче, подумай в своїй нещасливій голові, як живеш? Річно прокуриш найменше 60 злотих і стільки само — як не більше проспіритайчиш. Зваж, яку кривду собі робиш. Не читаєш, немає — мовляв гроша на газету — дійсно немає — як все заносиш до Абрума — або Нойни. Радуєшся хвилину, як п'єш білу, як вапняна вода отрую шпіритаю, що тебе дре по гортанці, як розжарене залізо? Чи маєш у хаті, що їсти? Як ти вбраний? До церкви не підеш, бо ганьбишся — але проковтувати гидоту шпіритайчаку никус не ганьбишся. Не розважуєш, як пиятика жене тебе у пропасть, робить з тебе передвчасу немічного старця, твоя душа купається в бруді, бо як ти зашпіритайчений, не маєш дрібки сили волі та лізеш у болото, свою честь запльовуєш, свою людську гідність поганиш, дикі пристрасти володіють твоїми пристрастями; падеш, угнітаєшся на кожному кроці — бо тобі здається, що ось тепер ти вже володар — все тобі можна, нікого не боїшся. Твоя задурманена голова та засліплені очі не бачуть — який ти Фесько заспіритайчений та прасівкою підкурений, що аж гидко на такого глядіти.

Отож, любий парубче — місто проковтувати свою загибіль, збещещувати свою людську гідність — скидай із себе кайдани гадюки жидівської шпіритаї, твое знеможене тіло домагається! Світла шукай, сонце науки пригортай, вчися, бо темному немає місця в селі.

Воскреси в собі приспану совість, зміцни свою волю та ставай гідним членом села. Будуть тебе і люди шанувати і Бог буде благословити.

Скажи собі раз, але рішучо — більше не буду невільником, не буду коротати свойго віку! Між розумними, свідомими найду поміч та своїм отверезінням другому подавати буду руку.

Микола Якимовський.

Викінчують жидів

Гітлерівська влада послідовно усуває жидів від усякого впливу на політичне, господарське й культурне життя Німеччини.

Недавно усунено всіх жидівських письменників, журналістів, малярів та будівничих з загально німецьких організацій та заборонено їм працювати в цих областях.

Вичеркнено зі списків навіть тих, що в їхніх родинах в останніх двох поколіннях стверджено домішку жидівської крови. Ця (заслужена!) доля стрінула 1500 письменників та журналістів, що пускалися на легкий хліб.

Так дальше не сміє бути

Зловживання на шкоду населення, що потерпіло від повені. В Новому Торзі арештовано урядовців повітового виділу Романа Врублевского, Войцеха Банькоша, Барицкого і Котарского за зловживання та надужиття при роздаванні підмог населенню, що потерпіло від повені. Арештуваю теж Маркуса Гроса, жида-купця з Нового Торгу (навіщо жидів при роздачі підмог?), вмішаного в цю справу. Так то населення вижидає належної помочі, клопочеться, запобігає, переводиться збірки, пишуть заклики та який кінець? Таких, що гарбають призначене для підмоги нещасним повенянам, треба якнайгостріше карати і скоротити самоволю непокликаних до роздавання людців. Знищене повенею населення голодує, дітвора гола; що буде, як начнуть ширитися пошесні недуги наслідком нужди та голоду? Взиваємо відповідні чинники, щоб подбали про зерно на хліб для цілої Лемківщини та на засіви, бо як не посіємо, то прийде ще гірша нужда, з якою ще тяжча буде боротьба. Зло треба нищити в самих початках.

—o—

Кожна українська хата уживає
МИЛО
тільки марки
„ЦЕНТРОСОЮЗ"
Жадайте по усіх кооперативах!

Листування:

Вп. П. Ціслінський: розвязка добра, історію вишлемо. Помістимо, за адреси щирий привіт.

Вп. Мбл.: щиро дякуємо.

Вп. Т. Єд. ком. точно ждемо. Передплату (3 зл.) одержали. Привіт.

Вп. Югася Филь: ждемо на скрипт.

Вп. Дмитро Ґиба, Кр.: шлемо, адресу подав І. Хомяк з Гладишова. Щирий привіт.

Вп. Яцко Кропило: славно, пришлайте більше.

Впр. »Антонович«: нецензурне. »Хто платить«. Решту поміщуємо з подякою. Шлемо щирі побажання Христос Воскрес.

Вп. Андрій К. і Порфір Ґ., Кальниця: портрети Шевченка вислано, приєднуйте передплатників »Нашому Лемкові«. З пройдисвітами не задавайтеся — бо шкода кожного українського слова для таких. За побажання щасливих Свят Воскресення спасибіг. Будуйте школу всіми силами — через освіту до правди!

Вп. Подорожний: добре, поміщуємо, просимо незабувати про нових передплатників.

Просимо першого (26) числа »Нашого Лемка« не реклямувати, бо наклад вичерпався.

Всіх наших Чесних дописувачів просимо писати частіше! Пишіть, розкажіть свою радість і горе, як вмісте і знаєте. Ми в потребі поможемо радою, щирим словом, чим можемо. Не дивуйтеся, коли часом допис спізнено прийде на сторінки часопису. Маємо обмежене місце, — деколи і не можемо помістити з незалежних від нас причин. **Одначе завжди радісно витаємо кожний голос з Лемківщини, бо вважаємо ці справи за найважніші.**

Плугатор: пришлайте.

Подорожний: зоначили, одначе пишіть.

Вп. Йосиф Бобак, Цеплий Василь, оба з Б. одержали цілорічну передплату від Впр. о. Д-ра М. Денька з Пер. Рівнож Іван Проць в Арґентині має заплачено по кінець ц. р.

В імени названих складаємо Отцю Добродієві щиру лемківську подяку з побажанням Христос Воскрес.

Федьо з Гірки: 5 зл. одержали, вписано; поміщемо. Держіться кріпко.

Дошницький: використаємо, але на будуче просимо таке, щоб усім була користь. Шкода місця в добрій ґазеті на відповідь поганячам.

Полева: радо повитаємо збірочку тамошніх лемківських пісень.

Граничний Ярослав: підо.

Вп. ред. М. Д., Стемфорд в Америці: шлемо Вам від Ваших Братів з Гладишова та від нас щирі побажання веселих Великоднів та питаємо, чи справді забули?

Вп. Соляк, Куляшне: має заплачено з Франції по кінець року. Теж для Дзями з Франції.

Вп. (Д. В.): листа одержали, радіємо з Вами. Використовуємо. Не забувайте. Щире Христос Воскрес усій Братії з Ростоки.

Кооператива
„СУСПІЛЬННЙ ПРОМИСЛ“
Львів, Церковна 2.
виробляє найкращої якости
ЦИКОРІЮ „Луна“
підмінку кави „Пражінь“
СОЛОДОВУ КАВУ „Луна“
Всі купуємо тільки вироби рідного промислу.

Багато не жадаємо, лише хай кожний передплатник приєднає нам нового передплатника.

—o—

Випадок при праці.

Працюючому в кузьні Петрові Люрчакові в Бересті (к. Грибова) відпирснув кавалок заліза до ока, і тяжко зранив рогівку, на самій зіниці. По першім уділенню лікарської помочі в Грибові, поїхав сейчас до лічниці в Кракові.

—o—

Біда не спить — лем по людях ходить.

В Матієвій, пов. Новий Санч, везли два брати Кудлики з ліса дерево.

Молодший Іван тримався дишля, та що було з гори, фіра розігналася, Іван пошпотнувся і впав під колесо, що його переїхало, заламуючи йому грудну клітку.

Нещасний по кількох хвилинах помер. *(К).*

Обережно з їздою до Параґваю

Всім далася добре відчути теперішня кріза, кожний драпнув би в світ за очі, щоб заробити на життя. Часто пишемо та закликуємо, добиватися кращої долі дома, робити це, що другі народи роблять, перебирати від жидюг наш промисл, створити нові варстати праці, не оглядатися на нічию поміч, бо вона не прийде, лише закочувати рукави та працювати, бо немає у світі гараздів. Всіх наших братів в горах та тих, що вдержалися (чудом) у Франції перестерігаємо перед бюром „Франко — Польонь“, що агітує за виїздом до Параґваю, бо там гірша біда як у нас. Різних пройдисвітів агентів женіть від хижи. Видумуйте самі нові джерела заробітку — самі лемківські багацтва напрошуються. Тож до праці!

Сліпому коневи і окуляри не поможуть

Буває по селах на Лемківщині, що мудра баба »витресує« глупу. Глупа баба не знає, що зі злости робити і відповідає слово за словом за мудрою бабою, як відгомін.

Се є т. зв. »вершок малнування«.

На таку малнячу мудрість змігся Кр. Лемек, відповідаючи В. Осідачеві на статтю: »Хто нам бажає добра«, котра була поміщена в »Нашім Лемку«.

Не думай собі Лемек, та не лякай себе словами: »Не заберете нам нашого серця« — як говорять лемки-українці. Бо такі, як ви, свої серця вже давно загирили і не мають чого боятися!

Відповідь не в своїй справі, по сотий раз впевняє мудрих лемків, чого затемнює все, бере в оборону, відвертаючи лемкам від того увагу — і вказує ясно, нащо »Лемек« сотворений!

Не злостися Лемек, що »Народня Справа« і »Наш Лемко« заливають лемківські села, та подумай краще про це, щоб лемки не звертали твого Лемека.

Зрозумій, Лемек, що не доріс і ніколи не дорастеш до того, щоб дорівнати розумом »Народній Справі«, або »Нашому Лемкові«.

Хто вродився бабою-малпою, і нею скінчить. Лемки вже добре пізнали, та коли пожнють ще довше, тоді ще ліпше пізнають, що то за птиця в »русским« пірю. Разом з »Русским Галасом« та »Землею і Волею« — славна компанія! *Д. В.*

Читайте й ширіть наш часопис. Пишіть, що діється у ваших селах

—o—

Курім лише найкращі
паперці
„Калина“
ФАБРИКА в ТЕРНОПОЛІ
фабричний склад:
ЛЬВІВ, ул. БЛЯХАРСЬКА ч. 11.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 10 (34)

Львів, 15-го травня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

ПОМЕР МАРШАЛОК ПІЛСУДСКІ

Варшава, 13. 5. (ПАТ). Перший маршалок Польщі, Йосиф Пілсудскі помер дня 12. травня ц. р. о годині 20.45 у бельведерській Палаті у Варшаві. О годині 12-тій в ночі, по засіданню габінетової ради, цілий уряд з премієром Славком подався до Бельведеру, щоб віддати почесть помершому першому маршалкові Польщі, Йосифові Пілсудскому.

Генеральним Інспектором Цілої Армії, Президент Польщі іменував в дні 12. травня ц. р. генерала дивізії Едварда Ридза-Сьміглого, знову керманичем Міністерства Військових Справ ген. бриг. Тадея Зб. Каспжицкого.

Зокрема видав заклик до всіх горожан Польщі, пошанувати память помершого першого маршала Польщі, Йосифа Пілсудского.

Спробуйте щастя і складайте свої ощадности в

Кооперативному Банку

"ДНІСТЕР"

Львів, вул. Руська ч. 20.

де крім звичайних відсотків можете дістати ще нагороду за ощадности у висоті 25—100 злотих.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПОВЕНЯН.

Міністерство Скарбу видало в дні 19. 9. 1934. р. розпорядження про виконання податкових справ, доповнюючи його письмом з дня 31. 1. ц. р. По думці згаданого розпорядження — господарі, які оплачують ґрунтовий податок та мають шкоди і втрати спричинені стихійними нещастями, можуть одержати полекші у формі відрочення, розложення на рати, як також частинного або цілковитого уморення ґрунтового податку, належного за цей час, на який припадає зменшений прихід, спричинений цим нещастям.

Ця нова податкова ординація дає господарям способи оборони, бо наші представники господарства можуть брати участь в працях для устійнення норм доходового податку, що його досі часто несправедливо вимірювали, — дальше через Відкличні Комісії можуть селяни-рільники боронити своїх інтересів та домагатися кожночасно відрочення та звільнення від податків, якщо мають шкоди і втрати від граду, повеней і других стихійних нещасть.

Голод на селі

Селянам із **Семушової** повіту Сянік, загрожує голод. Згідно з обчисленням в селі є 103 господарств, що власними силами не видержать переднівка. Нема вже ні збіжжя, ні бараболі, ні паші для худоби.

Теж спосіб

Пишуть нам наші передплатники, що вже другий місяць якась невидима рука посилає їм газету „Селянина", хоч ніхто такого не замовляв, ані не хоче його читати. Тому одинока рада звертати всякі непрошені та небажані газети, щоб потім не допоминалися належитости за одержані (взглядно притримані) газети.

———o———

Зміна постерунків

У звязку з утворенням збірних ґмін в новосандецькому повіті перенесено постерунки державної поліції. Від 1. квітня ц. р. комісаріят Нового Санча обнимає місто та сільську ґміну Новий Санч, комісаріят в Криниці Здрою для неї місцевості й Криниці села, постерунок в Грибові для міста і села Кобилє-Городок, Лабова, Мушина, Навойова, Пивнична, Підгороддя, Старий Санч з Тиличом. Знесено постерунки в Камінці, в Липниці, в Ритрому, Язовську, Сідльцях і Голубковичах. У Новому Санчі знесено часовий колєйовий постерунок та встановлено поліцейську вартівню на двірці.

———o———

За пересланні святочні бажання складає Редакція Всім чесним громадянам та Читачам »Нашого Лемка« — зокрема Товариству »Просвіти« щиру подяку.

Пошесть тифу в Сяніччині

Тиф у Сяніччині поширюється. Стан пошести такий: У самому Сяноці перебуває в лікарні 34 осіб, зголошених хворих у приватних домах є 125 осіб, на стільки-ж начисляють незголошених. У повіті є около 700 хворих.

—o—

Заборона концерту в честь Шевченка

Староство в Сяноці заборонило читальні „Просвіти" в **Одреховій** відсвяткувати дня 31-го березня 1935 р. концерт у честь Т. Шевченка.

———o———

Прилюдна збірка

На користь Фонду воєнних вдовиць і сиріт переведено дня 14-го квітня ц. р. в Сяноці збірку, що у висліді дала понад 17 зл. Збірку переводив мр. Букатович.

———o———

Знову розвязання читальні

Сяніцьке староство розвязало з кінцем березня ц. р. ще одну читальню „Просвіти" в Сяніччині, а це в селі **Суровиці.** Причина розвязання: „незгідна зі статутом діяльність", що проявилася тим, що на загальних зборах був присутний не-член читальні. В останніх місяцях це вже третє на Лемківщині розвязання читальні. Перше було в Крампній, пов. Коросно, а друге в Команчі, пов. Санік.

———o———

Двайцять літ минає...

Сего року в перших днях травня (мая) минуло двайцять літ, як москалі по тяжких і програних боротьбах, оставили тисячі трупів, а десятки цвинтарів, залишили раз на все нашу дорогу Лемківщину. На заломанню фронту російського під Горлицями, бачимо наглядний примір, що в життю рішає справу не множество, але культурна свідомість і дисципліна. Москалі могли Австрію і Німеччину покрити шапками, але що були менше культурним народом, заломились під Горлицями під напором далеко менших, але сильних духом залізних відділів німецького війська— і та власне програна на Лемківщині москалів рішила дальшу їхню долю і їхньої великої держави.

Цінім тому собі високо освіту і сильну згоду серед нас — бо се перші кроки до побіди. Прогнані з Горличчини москалі, ставили ше кілька днів сильний опір в Ясельщині (пр. в польск. селі Усклизі і в сусіднім нашім Воля цеклинська) та вже мало і в Короснянщиві, де то залишилось по обох сторонах богато трупів. В Короснянщині втікаючи від границі через села Поляни—Гирива, лишили ціле своє майно на возах на просторі яких дві милі по дорозі, де німці страшно їх розбили своєю артилерією. З одного воза люди знесли всі церковні річи військового рос. священика, з яких то річей пр. гарна чаша находиться в нашій церкві в селі Гирова. В тій самій околиці за Гировою зловлено навіть до неволі російського генерала, якого замкнули в Коросні у вязниці. В тім часі до Коросна надіздяав престолонаслідник, пізніший цісар Карло, на якого приняття робили великі приготування, а генерал полонений скориставши з того, втік з вязниці. Тепер в 20-ліття цеї війни маємо богато гарних, мурованих цвинтарів, які будували німці для своїх, і своїх ворогів, а які нам нагадують, що наша Лемківщина мусить бути вартісна і дорога, коли стільки народів за її так страшно кровавилось... Рівночасно ті могили нагадують нам також, що на світі нема нічого вічного, все минає. Минулись Австрія, Німеччина, і Росія, а нарід наш тут є, і дальше буде, і се нас повинно багато підкріпляти і бадьорити у наших злиднях, що все минеться, і що над усім є Боже Провидіння і справедливість. Ті могили нас учать, що німці, як культурний нарід шанував своїх і ворогів, бо будував їм такі самі гарні цвинтарі, як і своїм. На однім рос. цвинтарі на Лемківщині, який вимурували німці полягли москалям, бачив я такий напис: „Чужою була вам наша земля, любіть єю, тепер вона вас приголубила, і є вашою матерю". Так, культурний нарід, вміє пошанувати могили своїх ворогів...

Тепер по двайцятьох літах кривавої боротьби за лемківську землю, бачимо тут іншу боротьбу — боротьбу не о землю, але боротьбу за нашу душу—і її релігію. Лемківщина була греко-католицька нею зістати мусить, се наш святий і великий обовязок за тим обстатись, бо в гр.-кат. релігії є одинока наша запорука задержати нашу мову і нашу народність. К.

Поміч повенянам

Повітовий Комітет для повенян в Ряшові роздав на доживлювання повеню знищеному населенню в Ряшівщині: 1273 сотнарі жита, 1521 сот. бульби, 1451 сот. муки, 12 сот. ячмінної каші, 18 сот. гречаних круп, 10 сот. ягляної каші, 5172 кг. товщів; зокрема доживлювано досі шкільні діти в 95 школах. Доживлювання в школах началося 15-го січня 1934 р. та буде тривати до кінця шкільного року. Видано ще 7038 штук одіжи, докормлювано 2100 штук домашніх тварин, видано теж 350 тисяч кг. вугля. На відбудови хат одержав Комітет 52.330 кг. будівельного дерева—роздав 40 тисяч кг.

Цікаве, який відсоток припав нашим братам лемкам, бо вони найбільше загрожені та позбавлені всяких засобів до життя. Доносять нам з прикордонних лемківскких сіл, що тиф поширюється, одначе населення немає сотика на лікування. Треба би негайно вислати по цілій Лемківщині окремі лікарські комісії, для поборювання пошесних недуг. Населення почало споживати гірку червону сіль, бо вже не має за що купити чорної худобячої соли. Аж лячно, що буде на передновку, як скоро не прийде поміч.

За киршину хліба

Ищи лем сонце за млачку підповзло, з димарів або такой брез воронки снувався неясучо дим и дуцик — рано било и мраком залягало сади.

Ани жайворонок никус невесело не сьпівав. Лем Ванєнко зпід церковйом на суди боски рад бив. Остатню жмінку отави згорнув в причівку и ньом риджу конину нагодував. Пак за берце до саньчать приначив скору и кости — така виморена виплянталася риджа німина за стайні. Звичайні — не било надос оброку брез тівки ліньски дойджи.

— Вей, та ци ей нираз не переганяв и на паску лем сам собом ходив. Тому одробинку плечами занесе зо млина. А німина няйся до яри здорова валят. Талем як!

И ся доваляла, бо до сьват дві піперечинки піджмикав, заметав зерном, пригладив. — Ищи несила кавальце і під бандури, або як гин зовут компері, ба та й на лен, конопелі и даку головку — зодві капусти розбабрати — тівко сьої яри, як ій никус.

— Вйо-же — вйо, небого! Док з тя не витрясе остатню соломку. Кусцьок ти, дакус я за чепіги — тай доярюєме.

Рад бив Ваньо борзо на третинку, роздрапати сес фалаток. Ажи обрішницу за карх си перевісив, няйби лем легче било на конину. Обіцувавси додрапати, та ци додрапав?

Зяла кибилиско и обишла раз, а може лем пітора доокола ного невеличкого клапця, што ищи за небіщика родичів, на штирі мірки висіву виходит — тай зяла пак зомкла і ся нога за ногу, підвинуло в клубі, и на суяту гнала на сі штирі передні і задні ножиска.

В бороздзі як волочні лягла — ани не заиржалася, лем голову од ся одшмарила, ани на Ваня не зоздріла, не буде веце на хліб гарувати.

— Та яка ти там гарувачка? Я тижек цілу зиму лижки молока не засьвідчив, а пісних бандурах брез цілий постонько заходив емся — гуньча підклав Ваньо під німину голову, спрашався.
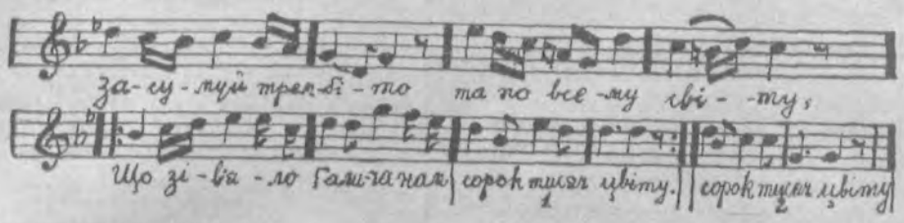
— Нігдам тя не накляв, ани не собачив, як інши газдови, між жидів ани з жидами єм тя не водив, по патички — то лем до свого кряку зме поїхали, — Верабоже зосилься, стан! Ци бис така зіята не била, підоймся — сесу піперечину та по сьому. На гряди сам на хирбеті обірник завезу. Возну тя, займу до Андрия до кузьмі, били бизме ті таки нови, легуці підкови дошикували, койся підеш пасти по яри, няйбис ся не підникала г стрілку. Оле, ойже озвийся! Чогос, так борзо не фалечна? — Сьвяту правду ти пак гварю — сьой, лем даяк ся обатур — цілий сад ти дам, хоц єм на ярки рихтував.

Кой риджа нич юж не зосудила. — Ба й ци оплата гнеска кому віру дати, кет така німина и тя озме й пак позводит? Серед самісцкої яри...

Юліян Тарнович.

—o—

Засумуй трембіто

Пісня лихоліття (голод і тиф), яке навістило У. Г. А. (Українську Галицьку Армію) на Україні під большевиками:

1. Засумуй, трембіто, —
Та по всему світу,
Що зів'яло Галичанам
Сорок тисяч цвіту.

2. Засумуй, трембіто, —
Та на всі Карпати,
Щоб не ждали сина з войни
Ні отець, ні мати.

3. Засумуй, трембіто, —
Та на все Поділля,
Щоб не ждала дівчинонька
Хлопця на весілля.

4. Засумуй, трембіто, —
Що галицька сила,
Та від Збруча по Славуту
Трупом застелила.

УКРАЇНСЬКІ БОРЦІ — СОТНИК ПЕТРО ҐАЗДАЙКА

Написав: С. Гайдучок, передрук з Літопису »Червоної Калини« за квітень 1932, ст. 17.

Присадкуватий, плечистий Лемко, з сірими, живими очима. Родом із села Красної (Короснянщина). Знана йому була Альбанія, бо в 1913. році перебував з деташованим курінем 78. п. п. в Скутарі. Цілу австрійську війну провів при тому словінському полкові.

Ми його в полку любили, бо дуже мило і смішно говорив по українськи. Але любили його й чужинці за його веселу вдачу й хоробрість. А доля не жалувала йому ні відзначень — мав їх цілий »іконостас« на груди — ні дошкульних памяток.

І так: у Сербії доволі дешево йому обійшлось. Вернув з пострілом в передрамя. Затé в перших боях під Добердо, в серпні 1915. року, був би пропав ні за цапову душу. Дістав »дум-дум« (а може це був т. зв. ґеллер) в груди і якби не німець-буковинець медик Зорґер — пропав би. А цей загрозив револьвером санітарам. В пекольний вогонь, серед білого дня, винесли його з першої помочі (Гільфпляц) дальше на зади.

А на Костезіні в Тиролі 1916. захотілося йому на патрулю. Над раном приносять його до нас. Не нарікає, тільки невинно каже: »Але на чім я тепер буду сідити?« Хоч прикро, а всеж сміюся. Він, бачите, підліз під ворожу стійку. Італієць стрілив з близька і куля вирвала добрий кусень мяса нижче бедра. Думали ми, вже не схоче вертати між нас. І хоча ходив з відломками в легких, опинився під осінь на Ґабрієлє. Перебув щасливо ціле пекло, де протягом 10 день на відтинку нашої бригади начислено кругло 10,000 вбитих і ранених, і пішов аж над Піяву. Та тут доля з нього зажартувала. Зломив ногу на двоє. — Зрозумів, що нема чого вертати до полку, де командував відділом машинових крісів. Австрійським сотником і так мав стати 1. 11. 1918. р., тож подався на студії до Львова.

Тут застав його і наш перший листопад. Відразу зголосився до служби. Приймали його — і ні, бо так дивно говорив по українськи. Допоміг йому дістатися до нашої армії його товариш о. Каштанюк (душпастирює тепер у Львові). Відразу пішов поручник Ґаздайка в боєву лінію. Зі своїм відділом замикав вулицю Коперника напроти почти, себто перехрестя вул. Словацького і Коперника в низ до міста. Я ще в грудні мав нагоду оглянути ту позицію. Вилупані з дороги каміня-кістки творили захорону. І не завидна була, бо ціла під ворожим обстрілом. — По знакомости дістав він з головного двірця 4 машинові кріси. Пробув на позиції 8 днів без зміни. Не нарікав на це, лиш не погоджувався, що в шевровых черевиках мусів воювати. Навіть не міг піти перебратися в такі правдиві-фронтові.

Якийсь час вів зі сотником Рудницьким вишкіл скорострілів 4. бриґади в Соловій. Випадок хотів, що ми дивно стрінулися. Темний вечір, я хочу дістатися до бриґади, але всесильна міліція в Підярковій (а мали ми сільської міліції більше, як війська) не пускає. Втім хтось кличе мене. І це ратує мене перед виміною черевиків, штанів і т. д. Показується, що пор. Ґаздайка пополудни їздив на »рогачів« і вертає тай пізнав мій голос. А стрілець був з його! Підчас їзди саньми влучав крісовою кулею в »заяця«.

А там знов пішов в боєву лінію.

Прикрий був в службі, але влюбили його стрільці, бо, як то кажуть, хоть в службі пес, то дбав дуже про стрільця. Може й зате, що вимагав служби і щераз служби, дехто зі старшин його не злюбив. Десь зимою дістав команду куріня, що то знав висилати делеґації з різного рода вимогами і т. д. Такий то був курінь, що заслугував на здесяткування. За місяць ніхто куріня був би не впізнав. Карність зразкова. В марші стрілець навіть не виступав за водою без зголошення у булавного. Грозили йому, що його застрілять. »Щож, я на то і є, аби мене або поляк застрілив, або свій« — відповідав.

А в Підбірцях застав вістуна, що покинув стійку при скорострілі. Казав покарати. Вістун відгрожувався, що його застрілить. — Скликав стрільців, виняв револьвер і дав вістунові: »Стріляй, як я заслужив«. Цей розплакався і був до кінця найліпшим підстаршиною.

— Дальше описано, як наш рідний брат сотник Ґаздайка доказував чудес у боях з поляками під Миколаївом, під Поморянами, під Білобожницею, як вратував бриґаду перед загладою під Коростенем. Видержав до кінця, щоб потім розбривши по всему світу, в забуттю кувати збрую, бо на горі чорна хмара встала — по всім світу йде стрілецька слава.

То не хмара, московська навала,
Від гарматів земля застогнала.
Ой збирайтесь хлопці молодії —
Ой збирайтесь орли степовії...

——o——

Історія наша вчителька

Хто історії не читає — цей живе галапасом свойого Народу, бо історія живе дзеркало змагання правди зі злобою.

Святі часи були до війни на Лемківщині. Хоч казали, що ми лемки забиті дошками від світа, одначе нам жилося безпечно. У наших селах не було крадіжей. Стайня з худібкою на розтіж отворена, комора деревляною засувкою засунена, віз днював і ночував під шопою, безпечно білилося полотенце на ріни, плуг, борону, косу, граблі, вилки, вкрасти образою чести звалось, царок з ягничками віком »одомкнений« — на дверянім порозі дукати могли лежати — ніхто не рушив — хіба сорока за світельця до гнізда понесла, але змінилися часи. Західна цивілізація дала нам в першу чергу жидів — бо ми не годні були вести торговлі?! Хоч в лемківських хроніках читаємо та наші діди оповідають, як то наші батьки їздили ген-далеко, до схід сонця з медом, шкірою диких котів, лисів, бобрів, борсуків, кун, тхорів, там на базарах на Поділлю, на Україні з рідними братами зживалися — золоті часи тоді були. Процвитала українська земличка.

Потім принесли між нас кропку; з нею доморослі опікуни за ворожі гроші відвертали наші очи від рідних братів — гроби копали під українським народом — заводили у школах чудацьку московщину, нашу рідну мову нехтували, щоб в рабах вік коротати.

Світова війна вказала нам дійсне положення, за наші землі проливали різні займанці нашу та свою кров.

Не за нашу долю громи сипали, вогнем палили лемківські села, невинних в тюрми заганяли — вони ці — німці, — мадяри, австрійці, москалі бачили наше народнє багацтво.

Тямите, як день і ніч безперервно гриміли гармати в 1915 році під Горлицями? Чогож так розперізувалася німецька військова команда? За нашу волю - славу? Егеж! Крайня пора вибила, чорна година повила німецько - австрійських союзників.

Колиб були пяні московські генерали знали, що не стає вже пальника ворогові, що німець немає вже бензини та нафти, щоб порушувати воєнні машини, літаки, мотори, та дали своїм жовнярам приказ палити у відворотній соромній дорозі всі копальні нафти здовж наших Карпат аж по Борислав. Дрогобич, напевно були би німці вже тоді зуби на карпатських горах поломили та йнакший оборот була би наша справа займила.

Нас гнали силоміць у Росію, по відвороті московської армії повстало справжне пекло в наших хатах — вигортали решту тих, що не постигнули їх захопити в Талєргофи перед першим приходом москаля в Карпати осіню 1914. р. Від пожеж забагрявіло небо над

лемківськими хижками, голод хижаки приповзнув, трупами могилами вкрилися лемківські ниви, кровю вмивалися лемківські діти. Та все для чужої справи, для ненависних гнобителів — катів українського народу.

І сьогодні зіздять ці воїни великого світового зриву, що дав бажану волю і свободу нашим сусідам та по мачошому нас позводив — бо вказав нам свої ясні святі дні волі й скоро оскорбив нас — бо в нас панувала розтіч, братовбійча — безпощадна війна — ми не вміли та не хотіли пошанувати Української Ідеї!

Вони, ці чужі для нас вояки приїздять на наш сумний край поглянути, на новітню Трою, де полишалися їхні дорогі брати, товариші воєнного лихоліття, батьки та свояки неодного.

———o———

Кожний свідомий українець передплачує місячник

„РІДНА МОВА“

Передплата 6 зл. річно. 3 зл. півріччо.
Редагує Проф Др. Іван Огієнко.
Адреса:
Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10

Жертву на »Рідну Школу« через Адміністрацію »Нашого Лемка« переслав 10 зл. добродій Петро Беймук з Лабової. Щире Біг заплать!

Поширюйте Нашого Лемка

Гробокопателі українського села

Хто ще сьогодні звертав би свої сонні очі та шукав долі в так званій »сельробівсько-комуністичній балаканині«, хай читає: У Львові викрили тайну комуністичну друкарню, що була замаскована фабричкою до виробів паперових торбинок.

Арештували 14 жидів, себто цілий склад »комуністичних механіків«, що мали теж в іншім місці величезний магазин готових до висилки в край комуністичних летючок і брошурок, на мовах українській та польській.

Жиди великі суми грошей видають на поширювання дикунства та безбожництва, щоб в цей спосіб ширити ворожнечу по селах, упадок обичайности, родинного життя, бо прокляте жидівське насіння хоче себе рятувати. Бачимо у світі, що роблять з жидівською язвою; що дорозумилися европейські народи та вичищують свої землі від того поганого насіння, яке визиском, лихвою, різними підлотами досі безпечно жирувало на біднім селянині.

Чиж не бачите, брати лемки — як жидівня заливає нас шпіритаями, кропками, дошиковує нам червону сіль, напихає в наші села рядаву мійську тандиту, горлає на весь світ, що українське село перебирає торговлю в свої руки? Щоб ослаблювати нас, розєдиновати — бо палиться жидовині земля під ногами! Але українське село стає до боротьби з відвічним ворогом галапасом та пристрасним жидівським дяволом — з його деватурами та шпіритаями — кривда народу кличе о пімсту до неба!

Загальні збори читальні „Просвіти“

Дня 6. квітня р. р. відбулися в Сяноці загальні збори читальні „Просвіти“, що під головуванням о. Ст. Венгриновича розвивається гарно. Із звіту старшини бачимо, що читальня мала в останньому році 85 членів, передплачувала такі часописи: „Новий Час“, „Наш Лемко“, „Неділя“, „Діло“, „Життя й Знання“ та „Українську Бібліотеку“ й місячні видання „Просвіти“. Читальня дала для своїх членів 9 відчитів та уладила для дітей свято Миколая, роздавши поміж них багато книжечок. Бібліотека читальні має 688 книжок, вартости 1500 зл. З бібліотеки користали тільки члени читальні, бо шкільній молоді з неї користати заборонено. Збори вибрали нову старшину з о. Венгриновичем, як головою.

Неотримані числа »Нашого Лемка«, реклямуйте. Реклямація вільна від поштової оплати.

У дзвін на тривогу!

Ціла Лемківщина потапає. Лемківське село купається у грізній отруї. Бідою та недолею виснажений нарід проковтує тисячі літрівок огидного денатуру-шпіритаї.

Смертні випадки через пиття денатурки щораз частіші, параліж десяткує населення, старі й діти сліпнуть, шкільна молодь туманіє.

Весь дорібок пропадає за шпіритаю.

Нечувані досі розміри прибирає продажа денатурованого трійливого спірту. В білий день по всіх шинках переливається ця згубна отруя.

Немає по селах хати, де не пилиби кватирками шпіритаю.

Вже ніхто не вистерігається перепродавувати сирий та »маєний« шпіритайчаний алькоголь. Намножилося як звізд на небі пропинацій, шинків, підсінь, закамарків, сіниськ, жидівських шоп, гнійнищ, де »всяка твар« захлистується та жльопає жидівські помиї — шпіритаю. Для точнішого поняття цеї грізної шпіритайчаної загибелі наводимо, що в Яслі до послідної краплі роздерли по всіх складах денатур, в передсвяточному часі в Коросні до машинки не було шпіритаї, в Риманові вигорнули дощенту по різних складах, складницях, склепах і »склепіках« скажений спірт — по всіх містах і місточках випродали кільканадцять тисяч печатаних літрівок і півлітрівок трупячої головки - шпіритайки; стільки саме перешинкували в подрібній продажі.

Не чули ми в часі великодніх проповідей слів остороги, які лунали би по лемківських церковцях, щоб вказати народові передвчасні гроби, що йому готує денатур, не бачимо усильних духовних лікарів погибаючого села!

Отсі слова гіркого докору, кидаємо в очі байдужим та кличемо: Невже-ж не хочете наших братів ратувати?

Віримо, що Українське Духовенство на чолі з Апостольським Адміністратором, якому в першій черзі лежить на серці цілість і здоровий розвиток наших рідних братів-лемків по всій Лемківщині — піде в парі з нами, загомонить весняним сонцьом, несучи щирі братні слова цілющого ліку в безпощадній боротьбі з отруєю.

Інший ніхто не поможе нам у цьому народньому нещастю! Неднешня кривда українського народу на Лемківщині взиває о пімсту до неба, цеж умисне вбійство!

Хто свідомий велцкого завдання українського народу на Лемківщині, цей стане негайно до боротьби з видимими і темними духами шпіритайчаної неволі лемківського села! Окаяних немає між нами!

Редакція »Нашого Лемка«.

—o—

Українське життя по всему світу

В Перемишлі посвятив Екс. Еп. Коциловський нову величаву українську церкву на Засянні, яку будували 3 роки. Під церквою находиться саля на вистави й концерти. Посвячення стало святом не лише Перемишля, але цілої околиці.

Заходом Союзу Українок відчинено у Львові перший курс для сільсько-господарських інструкторок, вписалося 20 курсанток.

У Львові викінчують будову українського шпиталя ім. митр. Шептицького.

Український Фонд Воєнних Вдів і Сиріт, що опікується вдовами і сиротами по полеглих вояках Української Галицької Армії має у своїй опіці 220 вдів і сиріт, що живуть у нужді, видав відозву до громадянства, просить дальших жертв, зокрема в Великодньому часі, бо каса т-ва порожня. Брати лемки в Америці поможіть! Адреса Товариства: Львів, Потоцького 48.

В Мукачеві на Закарпатті відбулося велике Шевченкове Свято заходом філії »Просвіти« та Українського Пласту, на яке зложилися хори, деклямації, сценічна картина та вправи дітей.

В селі Страбичеві (теж закордоном) відбулося 5 травня ц. р. велике свято: посвячення памятника полеглим зі села у світовій війні воякам, та посвячення українського прапору читальні »Просвіта«.

У Братиславі та в Українській Гімназії в Ржевницях відбулися врочисті Шевченківські Свята. — І в нас в самій Сяніччині вплинуло цього року сімдесять прохань влаштувати Шевченківські Свята, однак ані на одно не дозволено. Це яркий образ лемківського життя.

Відомий диригент, професор О. Кошиць дістав запрошення прибути зі своїм хором на Музичний Педагогічний Зізд в Індіянополіс (Зєдинені Держави Америки), на якому буде 2 тисячі вчителів та інспекторів музики. Це перше таке запрошення українців ясно доказує, яку славу має українська пісня в Америці.

С. С. Северина, про яку ми вже писали та яка обіздить тепер Америку зі збіркою української ноші, одержала від великих достойників Америки лист з високим признанням за свою працю і пропаганду України.

Українці Далекого Сходу в Манджу-Го створили »Фонд Рідної Української Школи«, давали виставу »Запорожець за Дунаєм«, живо інтересуються долею Рідного Краю.

Українці в Бачці і Сремі — Югославія — завзято працюють на українській ниві. В Шиді відбулися Загальні Збори читальні, в Господинцях відбулася перша в цьому селі українська вистава »На сінокосах«, в Керестурі завели українці у себе електричне світло, з тогож села син освітнього діяча (мабуть родом з нашої Ростоки) Елемір Поливка промувався на доктора прав у Парижі, в Підмихайлівцях померла основниця одна з перших бачванських монахинь й ігумена монастиря С. С. Василіянок у Шиді, мати Анна Теодорович Ерделі, родом з Галичини; коротко — кажучи, українці наші брати лемки в Югославії щонайкращі успіхи добувають. І ми всі повинні так поступати, щоб про нас писали самі гарні та похвальні речі, бо ми українці лемки гідні та чесні сини нашої Одної Матері.

Аматорська вистава

По довгих заходах вдалося читальні „Просвіти“ в Сяноці дістати дозвіл в старостві на аматорську виставу пєси „Безталанна“. Аматорська вистава відбулася дня 7. квітня в салі Яд. Харузім. З аматорів визначилися пп. Марія Райтар з Чертежа, Гладиш та Венгльовський. Дуже мило вражала присутність сільських гостей з Руської Дубрівки, Сянічка, Чертежа, Межибродя та інших.

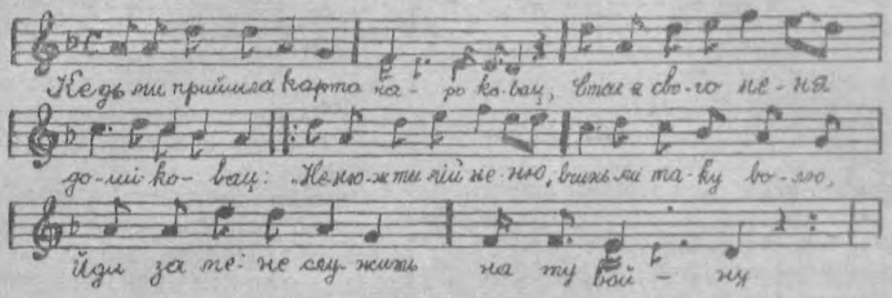
—o—

Заборонили аматорську виставу

З огляду на публичну небезпеку заборонило староство в Сяноці відбути аматорську виставу в **Чертежі** дня 15-го квітня. На інтервенцію в старостві в цій справі відповів заступник старости, що не може позволити на виставу, бо „русіні“ (себто „русскі“) зробили донесення, що в разі дозволу на виставу в Чертежі буде бійка.

Пишіть дописи про житє і рух у Вашому селі!

Кедь ми прийшла карта

Лемківська пісня. Співали її залюбки Українські Стрільці від 1914 року.

1. Кедь ми прийшла карта нароковац,
Стал я свого неня дошіковац:
»Ненюж ти мій неню, вчинь ми таку волю,
Йди за мене служить на ту войну«.

2. Кедь ми прийшла карта нароковац,
Стал я музикантів дошіковац:
Гей, ви, музиканти, заграйте ми чардаш,
Най я си погулям в тот молодий час!«

3. Стали музиканти чардаш грати,
Стали ми ся слези з очий лляти.
— Нихто не заплаче, ни отец, ни матка,
Лем за мнов заплачут три дівчатка.

4. Ой, одна заплаче, ой, бо їй я брат,
А друга заплаче, бо єї я сват,
А третя заплаче, бо плакати мусит,
Бо вона од мене перстень носит.

Від Люблина під Краків

(воєнний спомин).

В перших днях жовтня 1914. року, наш 45 полк піхоти австрійської армії, опинився під містом Люблином. Там москалі наперли на нас сильніше тож почався відворот. Зайшли ми до Фрамполя. (Фрамполь, це маленьке, страшно зажидівлене місточко. Характеристичне воно цим, що там на ціле місто була всего одна керниця та трудно було напитися води). У Фрамполі перебули ми один день. Москалі не надходили, тож ми знову посунулися вперед, яких пять кільометрів. Розтягнули фронт, вислали розвідки і ждемо... москалів ніде не чути. — Аж тут нараз дістаємо вістку: москалі у Фрамполі, — розбили трен! Вони передісталися десь лісами-манівцями та опинилися поза фронтом. Ми з поспіхом ідемо до Фрамполя. Москалів там вже немає; як несподівано зявилися, таксамо й щезли. Але зісталася по них немила памятка: трени були знищені - розбиті на прах!

(Казали, що самі австрійські офіцири показали москалям дорогу та коли фірмани, побачивши москалів, хотіли втікати, тоді офіцири попривязували їх до возів, а самі втікли). — Із Фрамполя робимо —дальше »цурік«, аж під Ніско. Під Ніском були дуже завзяті бої. Москалі в ночі переправилися через ріку, (на той самий бік, де ми були) так, що від нашого фронту були віддалені всего 70—100 метрів. На наші окопи посипалися дуже густо арматні стрільна та хмара крісових кульок. Все було знищене, змішане з землею. Кусні розшарпаного тіла літали в повітрю. Цілий тиждень, як ніч так день, без перестанку гуркотіли, гриміли скажені стріли. Мене присипало землею, але не ранило — лише в ухах шуміло-дзвонило так, що кілька днів я нічого не чув. Нашою частиною командував один дуже недобрий ляйтнант. (Німець, назвиська не тямлю).

Хоч кулі летіли як град, то він на те не зважав, лише висилав жовнярів на певну смерть. Хто тільки виліз з окопа, той зараз прошитий кулями падав трупом. — Січуть густо крісові кульки, бахкають арматні стрільна, а ляйтнант все, — по одному, по двох висилає і верещить »форверцт« і »форверцт«. На нашому відтинку зісталося вже тільки кільканадцять вояків. Аж один капраль (Дмитро Савка, з ліського повіту) звернувся до ляйтнанта, щоб він перестав висилати людей на певну смерть вперед, бо ті, що вийшли з окопів — повбивані дотла. Ляйтнант висунув трохи голову; хотів побачити, чи справді, так воно, як капраль говорить. Ще добре не виглянув та кулька пац — і він зараз стрімголов повалився до землі. — Через цілий тиждень ні разу не доставили нам їсти, тож хиба не треба згадувати, як докучав голод. — Одної ночі крадькома вилізли ми з окопів і подалися взад; хотіли роздобути дещо їсти. Нас всіх (около 30 люда) зловила військова жандармерія і відіслали там — де найгустіше падали шрапнелі й гранати. Дали нам чорного хліба.

З нашого полку згинуло більше як половина людей. До того ще полк виснажений голодом, був не здатний до бою, отже нас забрали геть, а на наше місце пішов німецький відділ.

І знову відворот. З малими відпочинками і сутичками зайшли ми під Краків. Під Краковом засіли в окопах, на догідному місці і почалася боротьба. З початку стріляли без перерви а в ночі, ще посилювали вогонь, щоб не допустити до зближення ворога. Така безперервна стрілянина навмання, пожирала страшну скількість амуніції. Пізніше команда видала приказ, що в ночі стріляти невільно — лише почали вживати ракет.

Що хвиля, то тут то там, ярким світлом спалахкувала ракета й освітлювала шмат фронту з передпіллям.

Їсти давали раз на добу — в ночі. Папіросами, то прямо засипували; для кожного, давали денно по 30 штук і більше. Під Краковом перебули ми один місяць. Аж нагло одної ночі москалі відступили. Другого дня спостерегли відхід москалів, ми пустилися їх доганяти, але не найшли їх ніде та вернулися до Кракова.

В Кракові посідали ми з цілим воєнним знаряддям до поїзду та через Закарпаття, поїхали до місточка Буківська в Сяніччині. Так ми воювали за чужих богів на рідних землях. Вже тоді догадувалися деякі між нами, що на цапову душу ця вся робота, бо на кожному кроці здрадницьким вітром віяло. Не було ще тоді цеї віри, що вже тоді треба було так вести роботу, щоб пролята кров зрошуючи рідні гори, свободу цим горам приспішувала.

Наша козача прадідівська кров щойно прокидалась. — **М. Н.**

—o—

І це все політика

(Замісць короткого політичного огляду).

Клекотять пекольні машини, кують збрую, дозброюються всі держави — аж курява стає. Та одночасно з'їздяться головачі всіх і деяких країв — радити над розброєнням; що один то кращий!

Очі цілого світа звернені з побожним зітханням на — смачний простір земель — де саме — чей не будемо пальцем вказувати. Але німець аж облизується на спогад української пшеничкі — це-ж відомо, що Україна була продовж тисячу літ шпіхлірем вічно голодної західньої Европи. Теж і англієць нічого собі — вугілля, нафта, другі дорогоцінні природні багацтва та ще дещо, бо Українські Землі знову будуть процвитати медом і молоком.

Кажуть, що були політичні наради в Стрезі, другі в Римі, німці на злість англійцям будують 12 нових підводних суден, французькі поспішні літаки пильнують східної границі, на Тихому Океані почалися великі маневри американської воєнної фльоти, большевики облизуються, бо чеські банки відмовили кредитів Совітам, начинає пшениця йти в гору (яка нам користь, як у нас вівса немає?!). — Одним словом, проводирі їздять, приїздять; погнівавшися, червоний жидище Літвінов, як не може на брехню зловити свіжої жертви — бо вже раз попався йому французький політик Еріо. І цей большевик ображується, погрожує та втікає до Москви.

Молот валить об ковало, снуваються хрущелями літаки, по небі гудуть — братаються такі, що ще рано на себе вовком чигали та знов розхрещуються, щоб на ново змежуватися. Та кожна рука до себе крива. Без кінця і міри можнаби таке писати. Теж про наших сусідів багато пишуть у газетах, але з порожнього не націдити грудки сира. І це все політика.

А людоньки — як людоньки — ніт єдности в нашому народі, наш млин штапірує, бо цілком у нас недоладу. Десь за морями вигибають цілі села та міста, бо трясеться свята земличка, — у нас, як звичайно, не хоче нічо трястися, лише тоне, заливається хрещений народ у шпиритаї.

Егеж! Це теж політика, лише капку померкуйте!

Від чого пак позасідають за зелені столики...

Ба, та хто? Домеркуйтеся, знову буде політика.

Та багато ще, пребагацько різної біди по всему нашому світі; бо годно бути, що знову відзовуться Карпати, як тоді спінилися филі Дунайця, сп'яніла кров'ю Вислока з побратимом Вислоком, палилися вогні здовж срібнолентого Сяну, заговорили команецькі та вислочанські верхи, здрігнулася Українська Покровонька, вкрила гори і долини та кинула на шляху — або добути, або дома не бути!

Усі там — де сонце тьму прорізує — до одного!

Ніколи так, як тоді, не чекайте, аж піде по лісу косовиця!

Собаче „туманення людей"

Криницький „Лємек", який задармо приходить масово по селах на Лемківщині, в 13. числі з 4-го квітня ц. р. на 3-тій сторінці написав таке: „Цілий світ знає и вшитки православни лемки и тепер признают, што они лем прото оставили греко-руский католический обряд, бо не хотіли поддатися украинизации..." Такої брехні здається ще не чув „цілий світ... и вшитки православни лемки", яку написав тепер „Лємек". Передовсім се мусів писати якийсь бортак і туман, коли пише, що лемки змінили обряд, а се не правда—бо лемки ніколи обряду не змінили, а змінили лишень віру, а се щось цілком іншого. Але і що до змінення віри, то не змінили єї лемки зі страху перед українізацією. В 1931 р. по всіх селах лемки православні подавали причини, чому вони змінили віру, і сі причини видрукував календар православного митрополита „Слово" в 1932 році, однак там нема поданого ні одного випадку, щоб лемки боячись українізації, змінили свою віру. Отже так „господін редактор" „вшитки православні лемки и тепер явно признают" в тім календарі, але не так як ви! Що се, що написав „Лємек" є лож, брехня і підла клевета, та „настояще туманеня людей" бачимо і по самих православних селах.

В Новосандеччині є село Фльоринка, де був священик москвофіл з богатьма дітьми теж москвофілами, і всі вони були „русскими" стовпами. Чи людність Фльоринки перейшла на православіє зі страху перед їхньою **українізацією?**

Такою писаниною „господа" нікого собі не зєднаєте навіть з тих, що їм задармо газету посилаєте!

Чи парох Мшанної о. К. Чайковський теж був українець — або о. Кульчицький в Липівци? Чого втікав до Дошна о. Вахнянин—хоч „настоящий русснак?" Хто намовив наших братів в Зиндранові і Тиляві до схизми? Чи також боялися українців? Таку лож може ширити лише сам чорт з пекла!

В Грибівщині є село Ізби, там не було священика українця лиш москвофіл, чи він українізував людей, що вони всі пішли на православіє? Чи він українізував і себе, що сам також перейшов на православіє? „Господа", поясніть! В горлицькім повіті, село Бортне Усте руське, перейшли також на православіє, і оба села мали священиків москвофілів, чи сі москвофіли священики українізували лемків, що вони зі страху втікли на православіє? В селі Святкова, ясельського повіту, також був перехід на православіє, чи і там священик москвофіл українізував лемків і вони тому перейшли? „Говоріть лемки" з Криниці! В короснянськім повіті є ціле село православне Мшана, де був священик москвофіл „стойкій русскій" кандидат на „русского" посла, чи і там „оставили греко-руский католический обряд, бо не хотіли поддатися украинизации"?

Братци і рибята з „Лємка" дайте „ответ" на сю вашу московську брехню в 13. числі „Лемка" і нехай тепер всі ті, що знають ті села, нехай скаже, хто „удає глупаков и валяе дурака?"

Ясно видко, що се міг писати такий, що не видів і не знає Лемківщини, або такий, що втік з дому „глуптаков и дураков" (по нашому варіятів) і се остатнє мабуть правдиве, бо в родині одного „писателя" в „Лємку" є таки один правдивий і дійсний варіят, про якого многі знають. **Неправославний**

Допомога Лемківщині

Зі збірок, переведених українськими часописами і організаціями у Львові, до дня 15. квітня 1935. р. одержали допомогу такі села:

Святкова Велика, пов. Ясло, на руки о. Дмитра Ступака ал. 100, Бортне, пов. Горлиці на руки о. Івана Булата 150, Фльоринка, пов. Новий Санч, на руки о. Василя Хробака 100, Маластів, пов. Горлиці, на руки о. Павла Шуфлата 150, Завадка Риманівська, пов. Сянік, на руки о. М. Жеплинського 200, Розтока Велика, пов. Новий Санч, на руки Емілияна Поливки 100, Свіржова Руська, пов. Ясло, на руки Василя Судика 100, Мацина Велика, пов. Горлиці, на руки Марії Бубняк 100, Усте Руське, пов. Горлиці, на руки Івана Басалиги 100, Злоцке, пов. Новий Санч, на руки о. Івана Качмара 200, Перегонина, пов. Горлиці, на руки Василя Костика 100, Гладишів, пов. Горлиці, на руки о. Андрія Злупка 100, Крива, пов. Горлиці, на руки о. Володимира

Гайдукевича 100, Банища, пов. Горлиці, на руки Петра Феша сина Івана 100, Мулик, пов. Новий Санч, на руки о. Івана Бугери 200, Лелюхів, пов. Новий Санч, на руки Івана Костіва 150, Поворозник, пов. Новий Санч, на руки о. Павла Ваха 100, Воловець, пов. Горлиці, на руки о. Володимира Гайдукевича 100, Верхня, пов. Горлиці, на руки о. Андрія Злушка 100, Ждиня, пов. Горлиці, на руки о. Володимира Ардана 100, Ясьонка, пов. Горлиці, на руки о. Володимира Гайдукевича 100, Смерековець, пов. Горлиці, на руки о. Василя Шевчука 100, Королева Руська, пов. Новий Санч, на руки о. І. Височанського 100, Більцерева, пов. Новий Санч, на руки о. Володимира Костишина 100, Конечна, пов. Горлиці, на руки Прокопа Урбана 100 зл.

В кількох випадках розділено допомогу не лише на ті села, до котрих вислано гроші, але також і на сусідні села, що належать до тої самої парохії. Допомогу розділено дрібними квотами між тих, які потерпіли від минулорічної повені і найбільше тої допомоги потребували.

Крім вище наведених збірних допомог вислано ще зл. 100, на лікування хворих дітей в околиці Риманова (тамошнім лікарям) і уділено дрібних особистих допомог на суму зл. 140. — Разом досі розділено зл. 3.190.

За Український Комітет Допомоги Лемківщині.

інж. Мудрак і пос. М. Матчак.

ПОСМІЄМЕСЯ КАПКУ.

Вміє стрічи.

— Куме, ви вмісте стрічи?

— Та вмію.

— То підстріжте мя куе, бо вшь мі полося гет по карху обросло.

— Е-е, не підстріжу, бо боюся.

— Пой та чого?

— Та... бо я остріс раз овечку і вона здохла. Тепер боюся, жеби а вами тиж си того не стало.

— о —

Знає хто.

— Гей, сусідо! Чого ви так зажурилися?

— Та знаєте... хтось мені колесо вкрав.

— І ви не знаєте, хто?

— Ні, не знаю.

— А буде чвертка? То я скажу, хто.

— Ну, як скажете, то й чвертка буде.

— Ні, перше давайте могорич, а тоді вже скажу.

— То ходіть в хату, випємо.

Випили чвертку, відтак другу...

— Ну, сусідо! Говоріть вже, хто вкрав?

— Злодій вкрав вам колесо. Бігме, що злодій!

— о —

Між кавалєрами.

— Я не знаю, як ти міг закохатися в тій *Матроні*. Та-ж вона така погана, що страх.

— Та то правда, що погана, але вона гарні гроші має.

— о —

Через складну працю до добробуту

Як переводиться комасайію грунтів?

(Докінчення)

Закон про земельну реформу постановляє (арт. 15), що міністр земельних реформ може при комасації наложити обовязок розпарцелювання між малоземельних господарів-учасників комасації такої части двірського обшару, яка є подібна до доповнення існуючих дрібних господарств, коли цей двірський маєток має більший вимір, чим приписує законна норма (звичайно 180 гектарів). Термін, в якому має бути розпарцелюваний цей обшар, назначує міністр зем. реформ, залежно від поступу камасаційних праць. Ціну купна цеї землі назначує на підставі оцінки та ухвали — окружна земельна Рада.

На підставі комасаційного закону починає Земельний Уряд вступні праці на внесення властителів, які мають разом щонайменше 25 гектарів землі в одній громаді. Міністерство дає деякі полекші для поширення розвою комасації та переводить деколи комасації на кошт держави. Найкраще звертатися в усіх справах комасації за порадою до Товариства „Сільського Господаря".

Земельний Уряд визначує Раду учасників комасації, яка усталює засади поділу спільних грунтів, вибирає знатоків до — оцінки грунтів, заступає учасників лучби (комасації) перед урядами та судами, передає технічне переведення комасації інжинерові та заключає умови над поліпшенням грунту, вкінці полагоджує всі справи адміністраційно-господарського характеру.

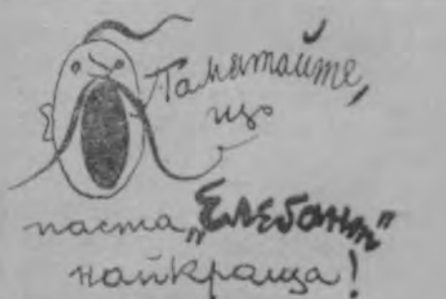
На підставі мап провірюється згідність мап з дійсним станом, та переводиться оцінку всіх грунтів, що входять до комасації. Дуже важна річ при комасації (зокрема на це звертайте увагу господарі в Боську!) — що права третих осіб, які тяжать на давних парцелях, як: право уживання, ужитку, заставу, найму, довги та гіпотечні зобовязання переходять на нові парцелі та не становлять перешкоди при комасації.

З цього бачимо, що комасаційні роботи дуже складні, але корисні. Одначе найголовніша тут постанова вибрати собі чесних, примірних та розумних господарів до Ради, які постоять та захоронять гідно майно села перед чужими. Деколи переводять такі лучби в селах, де друга половина чужа і вона саме намагається загарбати кращі землі, тоді сліп тямити, що нові ділки мають під кожним оглядом відповідати передній ділці — землі після первісної вартости положення рілі, віддалення від доріг та складових частин самої землі.

На нашу думку не дуже доцільно начинати в часі теперішньої скрути такі комасаційні роботи краще вже припильнувати таке поле, яке воно є та новими способами оброблювати ріллю, дбати про відповідну кількість доброго обірнику, справляти поле, тоді піднесемо дохід нашої господарки і щезне недоля з наших хат.

Кооператива
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
Львів, Церковна 2.
виробляє найкращої якости
ЦИКОРІЮ „Луна"
підмінку кави „Пражінь"
СОЛОДОВУ КАВУ „Луна"
Всі купуємо тільки вироби рідного промислу.

Курім лише найкращі
українські
ПАПЕРЦІ
„Калина"
ФАБРИКА в ТЕРНОПОЛІ
фабричний склад:
ЛЬВІВ, ул. БЛЯХАРСЬКА ч. 11.

Тато, мама, сини, доньки
Всі тішаться, коли в хаті є
цукорки й помадки
„Фортуни Нової"
Крамниця—Львів, Руська 20.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono gyczałem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 11 (35)

Львів, 1-го червня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Міністер виступив проти надмірности кар

Міністер внутрішних справ видав обіжник до всіх воєводів і старостів. В цім обіжнику міністер зазначує, що адміністраційні кари повинні мати характер виховний, а не тільки карно-репресійний. Тому не вільно накладати кари за дрібні провини, що повстали не зі злої волі, але з незнання правних приписів. В таких випадках вистарчає звичайне остереження. В кожному поодинокому випадкові треба брати під увагу матеріяльний стан кожної особи, щоб кара не була надмірним тягарем для покараного. Адміністраційні розправи мають забирати як найменше часу. (Отже й за такі „промахи", як їзда не тою стороною або брак таблички при возі, не повиннося зараз карати, а повчити й упімнути).

———o———

Загальні Збори українського Т-ва „Народній Дім"

Дня 10-го травня відбулися в Сяноці загальні збори лемківського товариства „Український Народний Дім" під головуванням д-ра В. Карановича. Із предложеного звідомлення діяльности виділу видно, що дякуючи підмозі американських земляків, Товариство було в силі сплатити цілювито борги, що їх затягнуло на купно площі та має ще майже 2000 зл. на будову домівки. Треба, щоб краєве громадянство, а саме громадянство Лемківщини, зацікавилося будовою домівки та причинилося видатно до цеї цілі.

———o———

Оспорювання рішень Апостольського Адміністратора

Зачуваємо, що о. Качмар, якому о. д-р Масцюх поручив залишити свою парохію, подав на це рішення жалобу до Риму. Також із жалобою до Риму звернувся о. д-р Кабарівський, якому о. д-р Масцюх дав догану.

Аматорський Гурток при Кружку »Сільського Господаря« в Королівському Вороблику, побіч Риманова, у повному числі (По середині сидить годова Гуртка і режисер Степан Вархоляк).

Коби менше обіцювали та скорше зменшили

Знову багато пишеться і балакається, що міські драчки мають бути зменшені. Кажуть, що паспорти від великих штук мають коштувати 20 гр., а за поросята, вівці, телята найвище 10 гр. Всі інші оплати: постоєве, за різню і т. д. мають бути обнижені. Між іншими мають скасувати, або дуже обнизити жидівські обрядові оплати. Тих оплат дуже боронять рабіни і жидівські кагали, бо вони приносять величезні доходи жидам: до 70 міл. злотих річно. Такий то високезний податок платили »гої« жидам, бо щоб його можна було кагалам заплатити, то жидівські торговці і згінники відбивали собі ті оплати на ціні при купні худоби. Рабіни доказують, що такий обрядовий убій наказав ще Мойсей, але польські священики збивають це і доказують, що жидівські закони не наказують обрядового убою, тільки рабіни казали самі впровадити такий звичай, бо він дуже дохідний. Бобачимо, що з цього вийде.

ЧЕРЕМХИ

(передрук з »Нашої Культури«)

Мов свічка, куриться черемха
в побожній вечора руці.
Вертаються з вечірні лемки,
до хат задумано йдучи.
Моя країно верховинна, —
ні, не забуть твоїх черемх,
коли над ними місяць лине
вівсяним колачем.

Богдан Антонич.

———o———

Як хочете, щоб широко розливалося українське море, читайте і подавайте від хати до хати »НАШОГО ЛЕМКА«.

Хто сіє ворожнечу та роздор?

В селі Костарівцях, сяніцького повіту, доживають ще свойого віку останки замотиличених людей, що даються водити на паску різним панкам зо Сянока, що — занапастивши народне майно в Сяноці (Бескид, Народній Дім) — шукають, чим би наживитися на селі. Ці останки — то Володимир Звірик, Михайло Курник, Йосиф Бурка, Йосиф Соболевський та Запоточний, бувший дозорець вязниці в Сяноці. Оці люди не можуть зрозуміти того, що вони вже виграли свою »скрипку« на селі, що нинішній селянин не той, що був перше, що вже тепер годі йому блахманити очі всякими теревенями. Недовподоби їм стало те, що село ціле, без огляду на свою партійну приналежність, стало ревно в обороні свойого священника, про що ми писали недавно. Вони хотіли би знову внести в село роздор, бо звісно, що в мутній воді ліпше ловити рибу...

Є в Костарівцях церковний хор, що його вчить місцевий громадянин, Р. Соболевський. Цей хор існує вже довший час та належать до нього українці та »русскі«, що згідно співають в церкві на Божу славу. Та це не подобалося таким »щирим католикам«, як попередню згадані та щей декому із Сянока, тож Володимир Звірик рішився оснувати новий »русскій хор«. Звернувся із цим до Р. Соболевського, та цей виразно заявив, що не буде вносити роздору в село, бо є вже один спільний хор і всі там співають. Тоді В. Звірик замовив на власну руку одного панка зі Сянока, »русского«, що конче хоче стати платним дирігентом, Подолинського, а цей приїхав із Сянока та хотів робити пробу в читальні ім. Качковського. Члени читальні обурилися тим, що голова, В. Звірик, самовільно спровадив до читальні цього панка, зійшлися в читальні та запротестували проти цього. Подолинський, прочуваючи щось недобре, вибрався із села. Зі злости Звірик не позволив у читальні відбути проби старого хору, чим обурив на себе майже ціле село.

Пішло зараз донесення до комісаріяту поліції в Сяноці, що українці не дають »русским« оснувати хору, а з цього зачалися зараз слідства, тощо. Відтак привіз Звірик знову Подолинського до села і 10. квітня відбулася їхня проба при замкнених дверах.

Дня 14. квітня відбулися в селі загальні збори кооперативи. »Надія«. На зборах зійшлися селяни, при чому майже всі присутні висказували свій жаль та невдоволення роботою В. Звірика, що загрозив навіть, що він постарається в старості, щоб кооперативу розвязали. Зібрані члени рішили 66 голосами на 77 присутних вичеркнути з членів кооперативи В. Звірика за його діяння на шкоду кооперативи, а крім того вибрали до надзірної ради кооперативи 2 українців на місце 2 »русских«.

Це озлобило Звірика і він в читальні Качковського поставив внесення вичеркнути 10 членів, що проти нього на зборах кооперативи виступали, але це йому не вдалося. На його благання та впливи вичеркнули тільки одного, Павла Звірика-Похорського, що найдіяльніше поборював В. Звірика.

Не вдалося рівнож Звіркові перевести усунення 15 членів кооперативи, що Звіркові не по нутру.

В Світлий Понеділок в чит. ім. Качковського відбувалася аматорська вистава, але вона не вдалася, бо на представлення прийшли тільки самі аматори та їхня рідня. Зате ліпшу кумедію владили русскі в Світлий Второк. На цей день був заповіджений »відчит« Музички зі Сянока і вже в само полудне приїхали до Костарівець обоє Мокрицкі, Музичка та вічний концепієнт нотаріяльний Гонсьорский. (Яка шкода, що десь Яворского завіяло — еге-ж! Прим. склад.). Приїхавши, розбрилися по селу, шукати прихильників та зараз на самому вступі почули неприємні для себе слівця. Гонсьорского хотів навіть великий русский Роман Соболевський син Йосифа запросити до свойого свата на гостину, але сват відповів, що він таких гостей не приймає. Приплентався до них і Музичка тай нуж припрошувати всіх на свій »отчит«, але почув осторогу, щоб не пхав носа до чужого проса тай із цим втік. Перестрашений Гонсьорский побачив, що не переливки та став прохати Миколая Запоточного, щоб завів його до читальні Качковського. Коло читальні обоє Мокрицькі пробували підшукати собі прихильників, а на вид хлопців та дівчат у народній вошi та вишивках не могли вкрити своєї люти. На відчит Музички пішли й українці, щоб послухати цих мудрощів. Музичка став плести про те, що всі словяни повинні получитися разом, бо »коли Германи получаться з пордійськими народами, то зїдять наперед чехів, потім поляків, а потім доберуться до русских«. Плів теж про Талергоф та українців, але це все так сприкрилося слухачам, що голосними окликами радили Музичці крутити голову слоням, а не їм. Обірвалося при тому і Мокрицьким, а це все так зденервувало Музичку, що він аж розхворівся та почав заживати »медицину«, щоб могти скінчити відчит.

Обида Мокрицького заболіла навіть репрезентанта влади і він приарештував гром. М. Патроника, але потім його пустив.

Новий подвиг »русских« в Костарівцях не вдався, а тільки наочно показав громадянам, що »русским« не йде про просвіту та добро народу, а про те, щоб внести як найбільше заколоту.

—o—

Як відбулися похорони маршала Юзефа Пілсудского

Цілий минулий тиждень тривала в цілій Польщі глибока жалоба з приводу смерти маршала Пілсудского. В середу вечором перенесли тління останки з Бельведеру до катедри св. Івана. Трумну везли на гарматі найбільшого калібру. Трумна, зроблена з срібла, з шкляними віконцями, була вкрита прапором з орлом. На трумні була шабля і шапка маршала. За трумною ішов президент держави з вдовою померщого, далі родина покійного, найвищі державні достойники, генерали й старшини, представники чужих держав та делегати організацій з прапорами, супроводили похід всі роди війська. Перед трумною несли відзначення покійного і йшли найвищі духовні особи.

В катедрі св. Івана перебули тління останки до пятниці, а в пятницю уставили трумну знов на гарматі й відвезли на мокотівські поля, де відбулася остання дефіляда військ перед трумною, уставленою на підвищенню.

По дефіляді перевезли трумну поїздом до Кракова, де в суботу відбувся властивий похорон при величезнім здвизі і похоронили маршала на Вавелю, де похоронені королі тай визначніші польські письменники й діячі. Домовину маршала Пілсудского вмістили в тій крипті, де похоровені також Тадей Косцюшко, король Ян Собескі й Юзеф Понятовскі.

В день похорону зарядили в цілій Польщі в полудне одномінутову мовчанку на знак жалоби. В тій хвилині дзвонили у всіх святинях. Загальна похоронна жалоба скінчилась з днем 19. травня і в той день уже почалися вистави в театрах і кінах. Похоронна жалоба триватиме 6 тижнів від дня смерти, себто до 22. червня.

Поширюйте Нашого Лемка

Завіщання маршала

Покійний маршал перед смертю висказав свою волю, щоб його мозок віддати вченим для наукових дослідів, а серце поховати у Вильні у стіп матері покійного, якої тлінні останки спровадять до Вильна. Волю покійного сповнили. Тіло забальсамували.

Загально догадувалися, що покійний крім цього завіщання дотично своїх тлінних останків залишив ще інше завіщання, де мабуть висловив свою волю, якою дорогою має йти дальша політика польської держави, так внутрішна, як і загранична, а також назвав імена осіб, що мали б по нім таку політику продовжати. Однак тепер чутки про завіщання заперечують.

Всі заграничні газети майже одностайно признають, що смерть маршала Пілсудского є для молодої польської держави подією переломової першорядної ваги і що дуже важкий тягар спадає на плечі тих, які мають далі кермувати долею польської держави, бо цей тягар досі майже виключно спочивав на померщому маршалі Ю. Пілсудскім.

Українська Мати!

Ти — що дала нам життя і вчила ставити перші кроки на його твердому, тернистому шляху,

Ти — що виховувала нас і окружала дбайливою опікою,

Ти — що вчила нас вимовляти перші слова в рідній українській мові,

Ти — що навчала нас любити Батьківщину, задля Неї працювати, посвячуватися, умірати,

Ти — що впоювала в нас відданість Великій Ідеї та змагання за її здійснення, вповні заслужила Собі на нашу шану й подяку.

І ми, схиляючи голову перед Твоєю любов'ю, бажаємо вивести Тебе хоч на хвилину зі щоденних турбот і злиднів.

Ми, Твої діти, відчуваючи потребу віддячитися за Твоє велике добро і Твою надлюдську посвяту — честь Тобі віддаємо.

Останніми роками прибув нам один гарний святковий день — День Матері. Скрізь по нашій землі по містах і культурніших селах в місяці, в якому увесь християнський світ віддає свій поклін найсвятішій з матерів, Матінці Божій — робимо »Свята Матері«. Сходяться матері, діточки — деклямують, співають; старші й малі згадують ті жертви й труди, які поносить кожна мати для своїх дітей, і віддають за це честь і подяку своїм матерям.

Слушно й добре зробили ті американки, що перші впровадили цей звичай спершу в Америці, а потім поширився він по цілому культурному світі. Заведім і в нас цей гарний звичай!

Присилайте негайно передплату до кінця 1935 р.

Не відкладайте на останній час!

Вирівнуйте всі свої залеглости за часопис „Наш Лемко"

Недавно вислали ми деяким нашим довжникам листовні пригадки, тому дайте доказ своєї свідомости

Без „Нашого Лемка" не може обійтися ані один Лемко, бо „Наш Лемко" освідомляє, боронить наших прав, вказує, як змагатися з чорною недолею, що нас чимраз більше пригнітає

Не забувайте Брати Лемки в Америці про Вашу Рідню в карпатських горах, присилайте свої і для їх передплати!

„Наш Лемко" мусить бути в кожній лемківській хаті!

ЖЕРТВА НА »РІДНУ ШКОЛУ«

В дні 5. травня ц. р. члени Кружка »Сільського Господаря« в Воробликy на Спільнім Свяченім, замість алькоголевих напитків зложили добровільно на руки Ст. Вархоляка квоту 5.03 зл. Повищу квоту переслано до Українського Педагогічного Товариства »Рідна Школа« у Львові.

ЩЕ ПРО ТАЛЕРГОФ

Протокол, списаний дня 4. травня 1935 р. в парохіяльній канцелярії в Явірці пов. Лісько з Андрієм Когутом, дяком тутешньої парохії: Підписаний при свідках оповідає слідуюче, як дістався до Талєргофу:

»Називаюся Андрій Когут, ур. 1876 р. в Липю коло Лютовиськ, є дяком від 1903 р. в Явірці. Я був арештований і перебув пекло Талєргофу, хоч я не кацап, але щирий Українець. Хоч перед війною була у нас загальна назва Русин, якої і я держався, однак ніколи не був я »жадним русским«.

Арештували мене жандарми 1914 р. за таке: Тодішний наш парох о. Л. Л. був переконань русских і мені запренумерував часопис »Руське Слово«, той часопис у мене при ревізії найшли жандарми й через те забрали мене до Талєргофу, хоч і панувала досить темнота, однак ніхто не почувався кацапом, тільки всі були Українці.

В Талєргофі були тисячі невинного народу — про що я сам переконався, перебувши це пекло від початку до кінця 1917 р. Дуже мало було там правдиво кацапських діячів та всі інші зовсім невинні в нічому. Були такі господарі, що йшли з уздечками на поле за кіньми, а мадяри надійшли і взяли їх. За цілий час мого побуту в Талєргофі не чув я, щоби хтось признався, що він кацап і що на нього доніс якийсь Українець, хиба якийсь особистий ворог, як то звичайно буває, навіть були там поляки і жиди. Там були свідомі Українці з під Ланьцута, які говорили по польськи.

Чуючи, що кацапи хотять обернути бувших талєргофців на кацапів, я проти того гостро виступаю, бо це неправда. Бож і я був у Талєргофі — але кацапом я ніколи не був і не буду, тільки Українцем.

Яворець, дня 4. травня 1935.

Андрей Когут

підписав власноручно.

Як свідок ствердюю повище зізнання і правдивість опису рівнож парохіяльною печаткою.

о. Володимир Григорович,
завідатель парохії.

Другий свідок **Василь Грешко.**
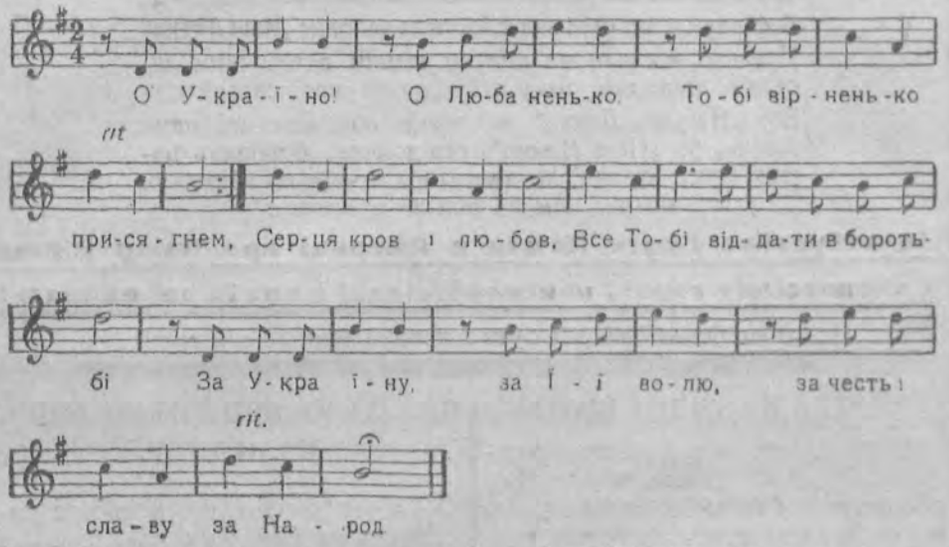
ЩЕ МАЛО ШПИРИТАЮ, ВИДУМАЛИ ЕТЕР.

З газет знаємо, що польське населення на Шлеську за Краковом задурманює себе напоями, вироблюваними з етеру. Цю панську моду треба було занести на Лемківщину, хай закоштують другі того »ліку«. І доставляють атер в західній Лемківщині, прозваний »кропкою«, або краплею, що його поглочує село та витроює себе. В Перунці біля Нового Єанча, якась Матрона Драґан вела від довшого часу заводово продажу цеї отруї. За це покарали її тепер в Новосандецькому суді 3-місячним арештом. Одначе така кара є замала, бо етер-кропка не лише троїть людей, але також забиває населення, тому треба таких продавців етеру якнайгостріше карати.

За шпиритаю ніхто не думає карати, хоч продають її вагонами серед білого дня. Може краще було би продумати інші способи доходу, хочби обтяти високу платню урядника, як позваляти троїти так без милосердя лемківське населення. Мало ріжної недолі, ще шпиритаю видумали, — лемки не є машинками до палення!

О Україно!

Пісню цю співав Перший Галицький Корпус та інші частини.

О, Люба ненько,
Тобі вірненько присягнем,
Серця, кров і любов,
Все Тобі віддати в боротьбі
За Україну,
За Її долю,
За честь і славу,
За Народ!

Яремні пута
Ми вже пірвали
І зруйнували
Царський трон.
Зпід ярем
І тюрем,
Де був гніт,
Ідем на вольний світ!
За Україну,
За Її долю,
За честь і славу,
За Народ!

—o—

Українське життя

В Ужгороді помер визначний український правник, професор цивільного права львівського університету, довголітній ректор українського університету в Празі, д-р С. Дністрянський в 65 році життя. Його смерть викликала загальний жаль.

Чеський міністр закорд. справ Бенеш заповів вирішення правдивої границі між Закарпаттям та Словаччиною.

У Відні відбувся недавно Шевченківський концерт, при співучасти визначних сил тамошнього українського музичного світу — а саме: піяністки Д. Каранович, Савки, Борусала та других. Концерт пройшов з повним успіхом. Німці мали нагоду бачити, як процвітає українська могуча пісня.

Заходом Українського Комітету в Льондоні (столиця Анґлії, де було тепер 25-ліття панування короля Юрія V.) відбувся в травні ц. р. відчит в анґлійському парляменті на тему: „Українська справа та її значіння для Великої Британії".

Українські діти в Америці вивели в часі Великодня танковий попис перед президентом Америки Рузвелтом та 50.000 публикою у Вашинґтоні. Цей великодній балет підготовив наш брат українець В. Авраменко. Українські діти передали президентові кошик з українськими гарними писанками — що їх немає цілий світ, бо-ж українські писанки найкращі на цілому світі. Це другі, побіч наших українських народніх вишивок, українські гордощі.

До Братів Воробличан

(за Океаном)

Брати Воробличани!

Висилаємо Вам на днях знимки Кружка „Сільського Господаря" в Кор. Вороблику перед домівкою, Амат. Гуртка у повному складі, Правління Кружка „С. Г." Аматорського Гуртка першої вистави „Борці за мрії".

Чому не відповідаєте на наші листи, та як буде з передплатою за часописи? Чи Ви вже вислали? Ми не певні, чи не пропали наші або Ваші посліднього часу листи—звертаємося до Вас за посередством хвального часопису „Наш Лемко". Нетерпляче ждемо відповіді! Наша праця поступас вперед!

Корол. Вороблик, в травні 1935 р.

Степан Вархоляк, Михайло Тупяк, Тома Копчак

—o—

У ЖИДІВСЬКИХ РУКАХ.

В селі Прелуки, сяніцького повіту, починає чимраз більше приходити до влади тамошній жидок Менделе Сеґаль. Перед Водосвяттям він, а не покликаний до цього священик, роздавав селянам знижки на поїздку до Сянока, де перший раз виступив Ап. Адміністратор, о. др. Масцюх, тепер знову при помочі солтиса Івана Корнефала, впихається до громадської ради. З кінцем березня солтис Іван Корнефаль повідомив громадян, що асекураційну рату мають складати в громадському уряді, в неділю. Це зацікавило дуже людей, чому саме неділю, коли час на Богослуження, солтис вибрав на стягання асекураційних рат? Деякі люди навіть понесли рату в суботу, але солтис не хотів її приняти. Щойно в неділю справа вияснилася. Тим, що прийшли до громадської канцелярії, представився такий образ: За столом, у поміщені громадської ради, сидів Менделе Сеґаль та його жінка Пепка, та збирали асекурацію. Тепер уже люди зрозуміли, що солтис не смів порушити жидівського шабасу, а за те посмілився нарушити релігійні почування цілого села, щоб тільки Менделеві зробити вигоду. Побачимо пізніше, як вивязався Менделе з Пепкою зі свойого почесного уряду.

А ще одно питання до солтиса. Усім відомо, що оплати асекураційні не збираються даром, що за те платять. Чи в селі не було вже ні одної нашої людини, що потребувала б собі заробити кілька злотих, чи все має йти в ненаситне горло Мендля і Пепки?

БІЙКА В »СТЖЕЛЬЦУ«.

Дня 5. травня, в селі Грушівка, березівського повіту, справляли хлопці, що належать до тамошнього »Стжельца«, забаву з нагоди військового побору (асентерунку). У забаві брали участь також і деякі наші хлопці. На забаві прийшло до сварки між хлопцями, та сварка покінчилася бійкою. В цій бійці стжелец Міхал Даньчишин враз із своїми братами, Юліяном і Володимиром побили Юзефа Щупака, а Міхал Даньчишин пробив його багнетом так, що аж внутрешності вийшли із його. Щупака віддали до лікарні, а »хоробрих« Даньчишинів арештували.

Будьмо такими, що кожного поважають і шанують, бо вони кермуються законом: поводитися з кожним так, як хочуть, щоб поводилися з ними. Тому читайте й поширюйте »НАШОГО ЛЕМКА«

Крадуть як в большевії

Свідома молодіж у Злоцькім к. Мушини хотіла прикрасити свою церкву і вишила гарну хоругов, яку мали посвятити на сам Великдень перед Службою Божою.

Викінчену хоругов в суботу вечором принесено до церкви та віддано до розпорядимости о. пароха. Хорухов замкнено в закристії. Коло години одинадцятої в ночі невідомі злочинці замкнули знадвору церков і вартуючих коло плащениці людей. Вибили в закристії вікно, украли вишиту хоругов, дручка не взяли, бо не мали змоги його витягнути. Мусіли витягати якимсь гаком, бо крат у вікні не виломали. Иншиx річей не вкрадено. — З крадіжю мусіли спішитися, бо вартівники зачали виважувати церковні двері, щоб видістатися з церкви.

Настрашені тим злодії втікли. Вартярі (вийшовши) видобувшись з церкви закликали поблизьких сусідів і зачали погоню за злодіями, одначе без успіху.

Цікаве, що в селі тої ночи був в цивільному одязі службовик граничної сторожі та нікого не бачив.

Догадуються, що крадіж поповнили збаламучені москвофіли, котрі навіть у вишивках бачать українство.

Злочинці крадежи не поповнили самовільно, а найправдоподібнійше за намовою тих безбожників, що найперше славно і явно (бо тепер роблять те саме на тихо) ширили схизму, а зараз взялибись до агітації за католицизмом, як тільки Адміністратор о. Масцюх хотів би їм за це добре заплатити. Однак збаламучені селяни не пізналися, ще на них і тому ще їм вірять, але це лише одиниці. Богато свідомих Лемків уже знає їхні подвиги та тверезо дивиться на відносини, які тепер панують на Лемківщині. Не пізнався ще на них Ап. Адміністратор — хоч все є можливе, бо не бачить, куда тягнуть ці безбожники. Багато вождів програвало війну, що не були добрими стратегами та не хотіли бачити внутрішнього »разпни його«.

Українець — Лемко.

Продам дешево дві машини до виробу дахівок і одну до бльоків (цоклів) А. **Савицька і Син,** фабрика дахівок в **РОЗДОЛІ** п. Дьоко.

Хай утішаться українські діти

На наш заклик в ч. 8. сторінка 4, де взиваємо свідомих громадян до збірок на **„Дзвіночок"** для нашої української дитини — передав через Адміністрацію „Нашого Лемка" „Свідомий" зі Сянока квоту 6 (шість) злотих на три цілорічні передплати „Дзвіночка", що його буде одержувати: Оленка Гаречмак в Тарнавці, Стефка Грицьків д. Феська та Славка Скрабут д. Гриця, в Синеві.

Наші вказані найменші з радістю принимають рідне слово, одначе сотки у нас вписаної української дітвори на Лемківщині чекає з тугою на світло правди, тому кличемо: Хто черговий добровільно докине дальшу цеглину до будови нашої Батьківщини?

ПРИГАДКИ.

Усіх наших Братів за Оксаном в Карнегіе, Па, Гудсон Па, Люцерни Ко, Міншерс М. Па, Сінгас Н. И., Скульки Ко, як рівнож в Брантфорд Онт, Ценора Онт, в Едмонтоні, Торонто та в Монтовідео прохаємо вічливо вже присилати належитість за одержані числа »Нашого Лемка« та дальші передплати з тим, що цілорічна передплата для всіх позаєвропейських країв на »Нашого Лемка« виносить річно 1.50 (півтора) ам. доляра, або рівновартість.

Взиваємо також присилати масові передплати для Вашої Рідні в горах Карпатах на »Нашого Лемка« та дитячий часопис »Дзвіночок«.

Віримо, Чесні Брати, що лежить Вам на серці добро Рідних Сторін, тому сповните Ваш громадянський обов'язок і негайно вишлете Ваші передплати та для Ваших Найближчих, бо цим поможете нашим злидням та рідному часописові.

Адміністрація »Нашого Лемка«.

„Віддовженя села"

Дня 14. IV. ц. р. в домівці „Сільського Господаря" в Кор. Вороблику уряджено за дозволом староства відчит п. н. „Віддовження рільництва", що його виголосив мґр. Лев Букатович зі Сянока. На відчит, який був виголошений річево і зрозуміло, прибули всі члени Кружка „С. Г." У нас вже давно відчувалося потребу ближчого пояснення так важного для селян закона і тому після річевого пояснення мґ-ра відчули зібрані загальне відпруження і задоволення.

Добр. мґ-ра Букатовича просимо ближче заінтересуватися нашим селом та частіше нас навиджувати.

Приявні

—o—

НЕПРАВДИВІ ВІСТІ.

Чутки про те, що нібито завдяки впливові о. д-ра Масцюха ціле село Бортне перейшло з православя на унію, показалися неправдиві. По місії оо. Редемптористів, що в ній о. др. Масцюх не брав участи, перейшло з православя на унію всього 11 осіб. Не здійснюються також вісті про поворот до унії селян з Липівця, сяніцького повіту.

—o—

„Православні подвижники"

Цікавий батюшка є тепер у нас в Чорнім. Він галичанин, селянин зпід Бібрки, а брат його є учителем на сході, перейшов на латинство й організує там »стшельца«. — Цей батюшка Павлишин є ще й »редактором« московсько-православного часопису »Слово«. Є там деякі статті, писані кацапським жаргоном — ніби по-українськи і це якраз пише батюшка Павлишин. Для волинців виходить ще особно православний часопис також ніби по-українськи. І в ньому мабуть найбільше »докладів« містить також цей Павлишин. Сам батюшка Павлишин є зятем гр.-кат. священника. Жінка є учителькою в сусіднім селі Радоцина, а він завзятим агітатором православія і »русскости«. Як осінню еп. Сімон обїздив Лемківщину, то цей Павлишин читав всюда докладн для батюшків, як мають повести працю в користь православія на Лемківщині. Йому помагають в обїздках адвокат Сьокало, учителі Вислоцький і Юрковський, теперішний війт Йодловський по чисто українських селах. Вигребують там по кілька кацапів і закладають читальні Качковського. Це якраз тоті 5 господинів з батюшкою Павлишином заложили таку читальню в Пантній. Перший раз на »общом собранії« не було нікого. Відїхали подвижники з нічим, а другим разом якраз їм удалося, бо всі пантняне були тоді на місії в Бортнім.

Проф. Іван Филипчак

Віче в Сяноці в 980 р.

(Уривок з повісті „За Сян")
вид. в Коломиї 1928 р.

Сяніцький князь Якун, бувший підручник і дружинник князя Київського Ігоря, скликав у Сяноці в р. 980. віче старшин, всего племені карпатів-лемків.

Зїхались вільні горожани в великім числі від послідних рубежів Сяніцької землі: від Дунайця р ки, від Грибова, Бича, Тилича, Мушини, Горлиць, Жмигорода, Дуклі, Бали-города, від Чудця, Стрижева, Рящева, Переворська і ударили у великій вічевий дзвін, який стояв на сяніцькім майдані (нині ринок). Дзвін цей звали Прокопом. Славний був на цілі гори, на цілу Карпатію. (Деякі учені твердять, що нинішня Лемківщина у давнині звалася Карпатією, а лемки — карпатами, мабуть від гір — Ред.). Його привіз з Болгарії св. Прокіп, усеник св. Методія, коли перед 100 роками навертав сяніцьких руснаків на віру Христову.

Дзвін цей скликав вірних на богослуження, відпроваджував мерців до гробу, дзвонив на приказ князя, взиваючи руснаків на віче. Більш, як двісті літ був він у великій памяті у всіх карпатів, як перша дорога памятка Христової віри в цих сторонах. Голос його поважний, повний розносився на кільканадцять миль в окрузі. Почувши його маєстатичний голос, збігалися наші гірняки з усіх закутків до своєї столиці, бо Прокіп кличе їх на якесь велике діло до Сянока.

Не такий був тоді Сянік як нині; замок, стояв деревляний дворець сяніцьких жупанів, відтак князів там де нині ринок, був майдан, на середині майдану висів цей дзвін, а довкола, де нині жидівські камяниці і магістрат, стояли деревляні хижі карпатів-лемків, які бували кожемяками, гончарами, ткачами, ловили рибу, пасли худобу тощо. На полудневий схід від майдану, над берегом урвистої скелі, стояв у давнині істукан бога Перуна, відтак в тім самім місці заходом священника Прокопа, поставлено першу в Сяноці церков Христову во імя святого Івана Хрестителя, нині зветься це місце „plac św. Jana"...

Звідси розточується в цілім маєстаті прегарна панорама лішнянських та ольховецьких гір, посередині яких вється срібнолентий Сян.

Від раннього рана, від першого сонінка до самого полудня, дзвонив маєстатично Прокіп, дзвонив поважно, давав знати гірнякам-карпатам, щоб спішили на якесь велике діло до Сянока, щоб спішили рішити свою долю-судьбу. Гомін його голосу був цего дня якийсь дивно поважний, робив в душі кожного руснака якийсь сильний предовгий настрій. Він проникав їхні нерви, їхні жили, добирався до костей, вони довго, предовго його чули. Коло полудня умучився, відпочав спрацьований робітник народний, а карпатам все у душі та костях дзвонило... Це Прокіп говорив з ними. Його слова: — „Не дайтеся, три-май-те-ся, не дай-те-ся, три-май-те-ся!! — довго, предовго гомоніли на дні серця щасливих карпатів, вони переходили з покоління на покоління. Слова цего Прокопа помогли карпатам осягнути найбільше щастя на землі, бо злучили їх з великими руськими племенами в одну велику державу: Русь-Україну. Тоді Прокіп незвичайно тішився щастям своїх дітей і з усмішкою щоденно, а поважно гомонів до них: — „Мо-вив-я! мовив-я! мо-зив я! три-май-те-ся, не дай-теся! Три-май-те-ся, не дай-теся"!!

Однак, правнукам поганим за добре було на руській землі, замного оброку давала їм їхня Мати-Україна, а замало від них праці вимагала, бо багата пані собі була. Уся у золоті. Пестила їх, голубила, а не приучувала до тяжкої праці. Її діти розпустились, розлінивились... забули за золоті слова Прокопа... За 500 літ свобідного життя пустили до себе з заходу малу сигнатурку, яка зачала їм цвірінькати: — Przyjmcie nas — przyjmcie nas— przyjmcie — nas — przyjm-cie — nas, będziem jedli — będziem pi-li, bedzie-my się we-se-li-li aż po-pas—aż po-pas...

Прокіп засумував, гіркими слізьми заплакав, заридав... Мучився довго бідняга — аж з жалю серце йому пукло... Сеї ночі упав з високої вежі на землю і зарився в ній на віки...

Але... не на віки...

Останки племени руснаків-карпатів вірять в це сильно, що прийде час, а Прокопа дістануть, змурують йому вежу з тесового каменю і повісять знову на тім самім місці, де колись гомонів: — не дай-те-ся, три-май-те-ся, але перед тим мусять наново злучити зі своєю Матерю Україною-Русю, котра простить їм гріхи, приверне до лона і останню сорочку здійме з себе і дасть своїй дитині, щоби тільки була з нею разом. (Дальше буде).

Лихо не свить, вломники не дармують! Тому обзпечуйте своє майно від крадежі з вломом в Товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР"

Львів, вул. Руська ч. 20.

Дерев'яна церква св. Прор. Ілії, збудована в 1660 р. в селі Великі Сторожі коло Сянока.

Спільне свячене

в Королівському Вороблику

Завдяки кільмох людей засновано в квітні ц. р. Комітет, зложений з членів Кружка „Сільського Господаря", який занявся уладженням спільного свяченого для усіх членів названого Кружка в дні 5. травня цього року.

Вже від год. 13. почали сходитися члени, в загальній кількості 105. Коли вже всі зійшлися, наступила спільна знимка перед домівкою Кружка всіх членів, аматорського гуртка і правління. По знимках д-р К. Цеплий привитав зібраних членів річевою промовою. З рамени Комітету говорив голова амат. гуртка Ст. Вархоляк, підкреслюючи в своїй промові культурно-освітню працю Кружка „С. Г." з її додатніми висліцами за несповна 8 місяців від заснования. Дальше докладчик заохотив зібраних до дальшої витривалости у культурно-освітному змаганні, не звертаючи більшої уваги на перешкоди і колоди противного „старого" табору.

Опісля д-р К. Цеплий присвятив трохи уваги порівнанням піднесення культурного рівня у нас та деінде, зясував необхідність піднесення видайності нашої землі і т. п.

Бурхливими оплесками нагородила саля промовців, даючи тим доказ зрозуміння порушених справ.

Підчас споживання спільного свяченого, з ініціятиви д-ра К. Цеплого, Ст. Вархоляк перевів збірку на „Рідну Школу" та члени по змозі, дрібними датками поперли цю думку. Треба піднести, що спільне свячене відбулося без алькоголю, та власне замість алькоголю переведено збірку на „Рідну Школу".

Опісля відспівано багато українських народніх пісень, на закінчення при звуках патефону, молодіж — то трохи й старші забавилися. Вже зоріло, коли вдоволені члени цим першим спільним свяченим і бадьорі духом розійшлися домів.

Честь Вам чесні Брати! **(Вс.)**

З жалібної хроніки

Дня 12. квітня ц. р. померла в Перемишлі в 74 р. життя **Пелагія Фільцова,** матір д-ра Михайла Фільца, адвоката і відповідального редактора »Українського Слова«. Покійна була примірною матірю й громадянкою. Вічна Їй Память.

———o———

Дня 16. 4. ц.м. помер після довшої недуги свідомий громадянин, член Кружка »Сільського Господаря« і передплатник »Народньої Справи«, б. п. **Павло Вархоляк,** на 73 році життя. В похоронах, які відбулися в дні 18. 4. мимо робучого дня, взяло участь понад 100 членів і прихильників Кружка »Сільського Господаря«. В. Й. П.

———o———

Українське краківське громадянство понесло в останньому часі велику втрату, бо оце не стало між ним одного з найкращих його співгромадян бл. п. **Івана Сквіртнянського.** Родився покійний на Лемківщині в селі **Поляни,** грибівського повіту 1873 р. Тут і отримав початкову освіту й з нею пустився у світ. Спершу служив у війську, згодом у поліції, а вкінці у краківському магістраті. Ставши емеритом, перенісся до своєї Лемківщини до с. **Фльоринки.** Тут поселився й взявся до праці над освідомленням своїх братів лемків. Та тут стрінувся з різними перешкодами так зі сторони своїх, як і чужих. Огірчений неповодженням вертає назад у Краків, де провадить аж до самої смерти купецьке підприємство. Тут пробув покійний майже більшу частину свойого життя. Тут горнувся до всякої праці. Застав тут одиноке українське товариство „Просвіта". Лежало йому на серці виховання в українському дусі молоді, що в чужих школах не мала змоги почути нічого про своє рідне: історію, літературу, мову. Сам, живучи в чужому морю, знав добре вагу всього, що рідне—українське.

І тому вже в 1912 р. разом із іншими громадянами засновує Кружок **„Рідна Школа".** Зачалися рідношкільні курси. Покійний ходив від хати до хати, збирав дітей і провадив до „Рідної Школи". І в цьому напрямі працював покійний до останньої хвилі свойого життя, живо інтересувався справами „Рідної Школи" все перший спішив із матеріяльною поміччю кожному товаристві, не жалуючи при цьому навіть більших датків. Покійний був теж членом основником Т-ва **„Відродження",** Т-ва **„Охорони Воєнних Могил"** та довголітнім членом Виділу Т-ва „Просвіта" у Кракові. Всюди був взірцевим, тихим працівником. Особливою печатливістю оточував ремісничу молодь і служниці, стараючися їх втягнути у згадані товариства, щоби не загубилися в чужому морю. А недовго перед своєю смертю, бо заледви тиждень перед нею, причинився у великій мірі до заснування при Т-ві „Просвіта" **Самоосвітного Кружка,** що саме має заопікуватися ремісничою молоддю й слугами.

Словом—покійний інтересувався всім життям у Кракові й брав у ньому живу участь, хоч і прикростей чимало зазнавав таки від своїх.

Своїм дітям, а оставив їх пятьох, дав як найстаранніше виховання. І хоча між чужими зростали, то всетаки під дбайливим оком Покійника, зросли на свідомих українців і всі ніраз не відступають, як це часто водиться, від батьківських заповітів, але йдуть слідами свойого покійного батька.

Умер бл. п. Іван Сквіртнянський у Велику Пятницю (26. IV. 1935.). Вістка ця громом понеслась поміж краківським українським громадянством, залишаючи у всіх невимовний жаль.

Похорони відбулися у Великий Понеділок (29. IV.) на Раковицькому кладовищі. Прийшли попращати в останнє й вирядити в далеку дорогу свойого товариша, взірцевого невтомного працівника, свойого дорадника, опікуна всі: громадяне й товариства з вінцями. Надгробне слово сказав п. радн. Цибяк, вичислюючи заслуги та славлячи як взір Покійника.

І могутнє „Христос Воскрес" понеслось в останнє, як краківське громадянство зі жалем і болем клало спочати в чужій землі свойого найкращого Друга. Земля Йому пером. **С.**

Господарські справи

Цьогорічна весна навчила неодного багато доброго. Ще від осени не було доволі бульби, не видалася, ледви пів ямки понакопували. Збіжжа теж не дописало, овес на пеньку остав. Усе вийшло в зимі, найгірша біда, не було чим довести домашні тварини до зеленої паші. Деякі господарі, що давніше годували безрогу на мясо, викормили весь запас бульби, бо надіялися, що буде значний прибуток. Бувало давніше, ще чотири - пять років—вивезе господар повні полукішки малої безроги, нагорнув грошенят як полови; платили 50—80 зл. за одно відплекане порося. Розживався ґазда, поширював хату, будував — хоч не конче треба! Нову, докупив нивку, позичив та помножував своє господарство. Аж напосілася чорна хмара, впали ціни на господарський приховок, нінечому господарські вироби, хоч міське, дорожіло—підскакувало у цінах.

Одначе не стямився робучий нарід, дальше оставав при свойому, не передбачував, не знав подій у світі, бо не любить часописів, (хай пани читають—привик ґаздувати без письма!) тому біда розпосідалася, аж лячно ставало.

Були деякі, що хотіли ратувати себе, але довги і відсотки від позиченого вязали їхні руки.

Ще в зимі цього року збували бульбу, напрошувалися за корець 2 і пів зл., аж нагло в часі весни бульба по 8—10 злотих від кірця. Плати, як хочеш посадити, бо не будеш їсти; голод!

Овес платили зразу 11 злотих за 100 кг.—в часі весни годі було його набути по 18—20 зл. Таке саме з цибулею, ячменем, оркішом, викою та другим насінням.

Це довело господарів до крайнього огірчення. Деякі закинули поле, чим було, другі полишали рілло на пасовисько—знову інші махнули рукою на все.

Тут саме бачимо, що першою потребою нашого села стає під теперішню пору добре друковане слово. Часопис—це необхідна права рука, це дороговказ господарського життя-буття. За вказівками треба піти, тоді не буде тої недолі в наших горах. Треба організуватися! Можете бути яких хочете переконань, одначе спільну дорогу мусить відшукати господарська організація. Чи багато приносять нам різні зайві сварки—ти такий, сякий—ти за тим—він за цим в часі, як біда голомшить усіх без розбору? Аж дивно, що українське село не відшукало себе ще досі. Рука в руку—рамя об рамя—як один муж повинні всі господарі станути до народнього зриву, до піднесення свойого добробуту. Нема читальні, засновувати Кружки „Сільського Господаря", тут шукати знання. Наука сама проситься, намагається ввійти до ваших хат, одначе зачиняєте її дорогу.

Так довше не сміє бути! Тирольці мають ще більше каменисту ріллю, однак не знають біди. Ще до війни виходив там тижневик, що писав, вказував, навчав, що та як робити господареві; зокрема кожного дня, щоб підносити своє та народне майно! І добилися. Гріш виданий на науку сто разів вертається в народі. На це маємо вчених, щоб разом працювали з народом, лише відчиняйте ваші ворота!

ПОСТУП.

Пані до служниці: — Чому ж ти, Ганю, не стерла цього павутиння, що в нас на шафою? Вже третий день його там бачу.

Служниця: — Бо я думала, що це в радіо, прошу пані.

Геть з алькоголем!

Вступайте в члени Українського Протиалькогольного Товариства **„Відродження“** у Львові, вул. Домініканська ч. 11. — Всч. Отці Душпастирі засновуйте в своїх парохіях Кружки „Відродження“.

Проч шпіритаю! Геть з кропкою!

Перебудовуймо українську Лемківщину!

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Михайло Ґузиляк: по кінець року винен ще 1.90 зл.

Вп. Дмитро Гаречмак з Тар: має заплачено по кінець року, заплатив »свідомий«. Поширюйте »Нашого Лемка«, побачите, що добьомся сонця.

Вп. Параскевія Дудра: має заплачену цілорічну передплату за »Нашого Лемка« та »Жіночу Волю«. Дб. Степан Дудра з Америки прислав 1 ам. дол. на передплату Своїй Мамусі. Щирий привіт.

Вп. Олександер Кіляр: заплатив 3 зл. записано. Щиро здоровимо.

Хв. Секретаріят Учит. Громади в Мукачеві: годимося, шлемо.

Вп. Степан Кіцей, Канада: передплата на один рік виносить для Америки і Канади півтора (1.50) ам. долара. Шлемо та щиро здоровимо, приєднуйте вам нових передплатників.

Вп. Іван Петрик з Пассайку: 1 ам. долар одержали, часопис шлемо точно. Подбайте про нових передплатників. Щирий привіт зо Старого Краю.

Вп. Д. Ільчишин: щиро дякуємо, одвано з'означили би. Вибачайте.

Вп. Микола Пилип: заплатив 2 зл. — передплата вирівнана по кінець ц. р. Поширюйте »Нашого Лемка«.

Вп. О. Ґдичинський, Лубно: 1.80 зл. записали, »Наш Лемко« йде від 1. ц. р. Неодержані числа посилаємо.

Вп. Д. Данилишин Люб.: переписуємо на Дмитра Переграма в Чирній к. Снітниці та шлемо часопис, окремо в листі. Привіт.

Іванка: славно, піде.

Учасник мільйона

Власником одної з чвертюк льосу чис. 87.111, що на нього впала виграна мільйона злотих, є п. Петро Навроцький зі Скали під Ойцовом, де має гастрономічне заведення. Вище його світлина.

Пан Н. вже зреалізував в Генеральній Дирекції Державної Льотерії належну йому суму 200.000 зл. й улькував її наразі в Банку Господарства Краєвого. Він задумує збудувати за ці гроші чиншовий дім в Кракові.

Тепер ми вже в часі 33-ї льотерії, що як в домо, передбачує крім звичайних чотирьох кляс ще додаткове безплатне різдвяне тягнення. З огляду на великий попит на льоси до 1-ї кляси, треба спішитися з забуванням, бо може їх забракнути.

Особливо полекшу будуть мати ті, що здобула т. зв. виграну на потіху, бо набуття льосу до 1-ї кляси нічо не буде їх коштувати.

Курім лише найкращі

свої рідні

паперці

„Калина“

ФАБРИКА в ТЕРНОПОЛІ

фабричний склад:

ЛЬВІВ, ул. БЛЯХАРСЬКА ч. 11.

Кооператива

„СУСПІЛЬННЙ ПРОМИСЛ“

Львів, Церковна 2.

виробляє найкращої якости

цикорію „Луна“

підмінку кави „Пражінь“

солодову каву „Луна“

Всі купуємо тільки вироби рідного промислу.

КУПУЙТЕ

цукорки й помадки

„Фортуни Нової“

Крамниця—Львів, Руська 20.

Неотримані числа »Нашого Лемка«, реклямуйте. Реклямація вільна від поштової оплати.

КОВАЛІ!

Ковалі гарту Духа —
Ви володарі світа єдині —
В нинішнім затмінню!
Гартуйте думку —
Куйте безсмертну зброю — ідею!
Іскри Ваші падуть у землю,
Принесуть овоч в догідну хвилю
В них! Сміло та бодро на прю!
Бо жадна сила пекольна
Не опреться Вам на землі.
Падут від громів Ваших,
Моцарства —, божища дерев'яні —
Розторощите в порох сили омани.
По Вашій волі Брати! Ковалі! —
У віки настане правда на землі.

Олег.

Поради і відповіді

К. Г. — Устава каже, що в селі має бути солтис, про громадського поліцая (вартяра) не згадує. Чи буде такий, чи ні—це залежить від громадського буджету, датки на вартяра теж неправно стягає солтис.

Н. П. (Грибів)—пише, що задумує будувати нову хату та що війт збірної громади жадає за приїзд до села на означення і затвердження проекту будови господарської хати: за канцелярійні видатки 1·50 зл., за комісію для себе 7 зл., для свойого секретаря 4 зл., для солтиса 2 зл., для команданта вогн. сторожі теж деякі злоті (на зорівку прим. скл.). Зокрема домагається проекту будови хати зладженого фаховим рисівником (інженером).

Подаємо, що поступування війта є кривдяче, бо проект будови сільської хати, стодоли та йних будинків може собі кожний сам нарисувати, на це не треба аж інженера; такий припис обовязує в містах. Про оплати треба донести (написати зажалення) до тамошнього староства. Про все писати до нас.

П. Пор. Стрижів: ніхто не може заборонити Вам ні Вашій Рідні вишивок. Усі культурні народи чваняться своїм народнім мистецтвом, тож і кожний свідомий українець шанує свою національну гідність. Хотіли б чужі народи вбиратися так чудово як українець вдягається, однак не мають таких чудових вишивок. Це українська краса!

Не можу тобі позволити, щоб ти запрошував до себе когось як приятеля, допроваджував його до такого стану, якби він був твоїм ворогом. Хайби ти краще свій напій був вилляв на землю! Запрошуєш приятеля до себе, щоб він бавився та змушуєш його ковтати смерть. Подаєш йому вино — отже отрую. Все, що шкодить здоровлю тіла і душі, є отрутою, а вино є більшою отрутою, чим звичайна.

Св. Амвросій.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол., Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот., Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот., Дрібні оголошення за слово 10 сот.

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 12 (36)

Львів, 15-го червня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Помер Андрій Чайковський

В Коломиї дня 2-го червня ц. ц. помер д-р Андрій Чайковський, відомий письменник і суспільний діяч. Його історичні й побутові народні оповідання („Побратими", „До слави", „На уходах", „З татарської неволі", „За сестрою", „Козацька помста", „Олюнка", „В чужім гнізді" та багато инших)—це неоцінені скарби до поширення твердої служби рідному Українському Народові.

Помер в 78 році життя. Похонини бл. п. д-ра Андрія Чайковського відбулися в Коломиї у вівторок, дня 4-го червня ц. р.

Клонимо голову перед Його заслугами. Земля пером Подвижникові визвольницького походу Галицьких Українців!

———o———

Не забувають про наші українські діти

Вписуємо в дальшу чергу жертводавців на **„Дзвіночок"** для української дитини добродія **Івана Гойсана** з Франції, що прислав цілорічну передплату на „Дзвіночок" для Парані Гойсан д. Насті в Карликові. Щиро дякуємо Іванові Гойсанові та бажаємо йому гарних успіхів у Франції в імени малої сестрінниці.

Хто черговий? Не зволікайте, посилайте **два злоті** на **„Дзвіночок", Львів, Руська ч. 18.**

———o———

Добрі відсотки
Найбільшу певність,
Інтратний інтерес,
Спокійну голову,
Трівке опроцентування,
Естетичну книжечку,
Резерву на старість
будете мати —
складаючи свої ощадности в
Кооперативному Банку
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 18

Читачі »Української Преси« в селі Синів. Сидить з ґазетою в руці Олександер Кіляр, Петро Тимець, Михайло Новіцький; стоїть перший зліва Михайло Преца. На першому пляні Андрій Вацлавський та Петро Судомир.

ЮГАСЯ ФИЛЬ.

ДОЛЯ.

Ворон кряче,
У сиві крила грає.
Стелить журу...
Скірить зуби...
Стадом чорним пролітає.
Шум дерева розгубили,
Поставали нагі, босі.
И рознесли по дорозі
Листя вітри шумотливі.
На далекі, лисі поля
Йде приказами писати
Наша доля...
По русявих косах —
Калин-ягід — розповився;
Шнур коралів у багрянці
Узори зачіпився.
Дужі руки доля несе:
Розгортала ними сльози,
І хоч злоту мрію стеле —
Грудь присіли гайворони.

Поширюйте „Нашого Лемка"

Аж до шпунту

Доносять нам, що **в Бересті,** новосандецького повіту, опечатала поліція останню в околиці **читальню „Просвіти",** знову в Полянах коло Грибова опечатала у бувшого учителя Гавриїла Мерени — його власну приватну бібліотеку, бо мав позичати з неї людям книжки до читання. Добрі та цензурні книжки вільно кожному мати в своїй хаті, можна теж випозичувати, бо книжка на це призначена у всіх культурних народів, щоб з її черпати науку і свідомість.

Якщо опечатають приватну книгозбірню, слід тоді жадати в старостві вияснення — на якій підставі опечатують приватні книжки, що є дозволені владою, та судовою дорогою доходити висвітлення правди.

Вкінці подаємо до відома всім, що кожний часопис, шануючий себе та свій народ — не поміщує ніколи таких писань, де без причини подавав би неправдиві, оклевечуючі вістки про якесь село, або деяку людину, Пресова устава каже, що вразі поміщення такої вістки, має право домагатися кожний, що безпідставно нарушено його честь, щоб відповідна ґазета помістила на тому самому місці відклик під судовим примусом. На це є відповідальні редактори, щоб дбати про правдивість того, про що часопис пише.

———o———

Посмертна згадка

В неділю, дня 2-го червня ц. р. відбувся у **Фолюші** п. Ясло, великий похорон бл. п. **Семена Рака,** передплатника „Нашого Лемка" Помер на грудну недугу в 56 році життя. Був дуже працьовитий і при камінних роботах в поросі знищив собі здоровля. Полишив вдову та кількох дітей. Вічна Йому Память!

Примітка: Покійний Семен Рак був вуйком Захара Рака в Америці, який багато там причинився до поширення „Нашого Лемка". З причини смерти складаємо йому щире співчуття. **Редакція**

———o———

Прояснилося..!

Як я зумру, жить не буду!
Паліночку пить не буду —
Паліночка горка вода,
Як я зумру — велька шкода —
(„співанки" при повороті над раном з коршми до хати.)

До Головної Ради Українського Протиалькогольного Т-ва „Відродження" у Львові.

На тамошне цінне письмо відповідаю, що слідує:

Клич, який основники Т-ва „Відродженя" кинули серед нашого народу уважаю за дуже хосенний і на часі, бо ідея „Відродження" в дійсности може відродити й піднести під кожним оглядом нашу суспільність. З тою прекрасною ідеєю й ціллями товариства я вповні солідаризуюся й бажаю її як найкращого розвитку. Одначе кольпортувати на терені тут. Апостольської Адміністрації брошурок і летючок, виданих Т-ом „Відродження" уважаю недоцільним, а навіть шкідливим під кожним оглядом, а найбільше під оглядом церковним і релігійним.

Одначе до Лемка з ідеєю Відродження можна підійти не брошурами, в яких не чуеся термін русин й руський, але брошурами з задержанням історичного терміну русин, руский, якого Лемко не дасть собі за нічо в світі вирвати.

Якщо Хвальне Товариство хоче свою діяльність пошири також й на Лемківщину, то зволить перед тим постаратися о видання брошурок спеціяльно для Лемків, згідних з ідеольогією лемківською, а се найлекше можна буде осягнути в порозумінюся з Товариством ім. Михаїла Качковского, якого між іншим є девіза поширювати тверезість й ощадність серед нашої суспільности.

Бажаючи Товариству якнайкращих успіхів, позістаю з христіянським привітом.

Апостольський Адміністратор Лемківщини в Риманові-Здрою
Др. В. Масьцюх.

Замітка: Наводимо в цілости за Українським „Відродженням" у Львові, вул. Чарнецького ч. 26. — „Голоси наших читачів" ст. 68 число 5—6.

Тож прояснився св'т, бо начальний Достойник греко-католицької церкви на Лемківщині повідає, що „ідея „Відродження" в дійсности може відродити (не може, але мусить! прим. склад.) й піднести під кожним оглядом нашу (підчеркнення Ред.) суспільність і т. д. Одначе уважаю недоцільним... а навіть шкідливим під кожним оглядом, а найбільше під оглядом церковним і релігійним (підчер. Ред.) на терені тут. Апост. Адміністрації".

Чи Українське Протиалькогольне Товариство „Відродження" у Львові протягом свойого довголітнього протиалькогольного й протинікотинного руху йшло в парі з Церквою та несло здорові, цілющі ліки в боротьбі з народнім нещастям, яким саме є алькоголь і шпиритая — про це вказують сотки кружків по селах на всіх Українських Землях. Перед у тій праці вело, веде та буде вести українське священство, що проповідувало, проповідуе і завсе буде голосити і поширювати тверезість.

Щойно Апост. Адміністратор, о. д-р Василь Масцюх відкрив цю тайну та вважае відродженецький рух на Лемківщині „навіть шкідливим під кожним оглядом, а найбільше під оглядом церковним і релігійним"...

Навпаки цілий культурний світ знае, що першим визначним українським протиалькогольним діячем був перемиський епископ Прсв. Михайло Левицький, митрополит львівський і кардинал (ур. 1774 — помер 1858 р.) І ось 1844. року видае він обіжник до всіх українських парохів у краю, в якому звертае увагу на страшне поширення п'янства посеред нашого народу та взивае їх до поширювання тверезости й закладання братств тверезости при церквах. Кардинал М. Левицький мав велике значення в тодішнього австрійського уряду й тому Краєва Президія (пізніше намісництво) наказала всім повітовим державним урядникам піддержувати священників в їхній діяльности проти п'янства. Наслідком цього обіжника священники починають з жаром проповідувати тверезість. Народ опам'ятуеться, скрізь засновуються братства тверезости, коршми пустіють..

Такий наглядний вислід тодішньої діяльности нашого українського священства проти п'янства вже по одному році, налякав дідичів, власників горілень; вони оскаржили українське священство перед урядом, що воно тим способом працює на шкоду держави й під їх напором Краєва Президія наказуе Консисторії, щоб священники „не силували" людей до тверезости та заборонила засновувати братства тверезости. Рівночасно з тим військова ґенеральна команда заборонює воякам належати до згаданих братств.

Доходило до цього, що в 70-тих і 80-тих роках минулого століття, в багатьох околицях нашого краю робітникам виплачувано заробіток не грішми, але горілкою й тютюном, та це розуміється, ще більше причинилося до поширення п'янства.

Одначе тоді було вже багато освічених українців, що добре розуміли, яким нещастям, моральним і матеріяльним, для нашого народу є п'янство та думали над тим, як боротися з тим лихом. Іхнім провідником став львівський митрополит Йосиф Сембратович, родом з Лемківщини. Начинається зорганізована боротьба з п'янством. Митрополит Сембратович видае два послання „про достоїнство чоловіка" та „про братства тверезости".

Зазив цього великого праведника й громадянина викликав могутній зрив проти п'янства. Апостолами тверезости стають отці: Василь Залозицький, Йосиф Кобринський, Ілля Мардирович, Йосиф Могильницький, Скоробогатий, Антін Струтинський та Антін Бескид, довголітній парох і декан на Лемківщині. Вони уладжували місії, закладали братства тверезости не лише в своїх парохіях, але й в сусідних околицях по краю, о. Антін Бескид дбав, щоб лемківська еміґрація виїздила до Америки з відродженецьким духом та заокеаном єдналася в братствах тверезости, що її держали подаль чужих ворожих чинників та перед денаціоналізацією.

Товариство „Просвіта" у Львові видае багато освідомляючих книжок, взиваючих до боротьби з налоговим п'янством. Та незвичайно гарний успіх цеї праці знову затривожив шинкарів і власників горілень та знову началася нагінка на український відродженецький рух.

Невжеж сьогодні мало би повторюватися проголомшування всього того, що веде Лемківщину до кращого завтра?

Читаємо „Відродження" та віри не даємо, що ідеї „Відродження, уважае Апостольський Адміністратор недоцільними, а навіть шкідливими найбільше під оглядом церковним і релігійним.

Чи під оглядом релігійним і церковним ідеї „Відродження" шкідливі (?!) не беремося розв'язувати, хай цим займуться фахові богослови— на нашу думку — це теревені.

Знову про Т-во ім. Михаїла Качковського та його діяльність і „девізу" — багато, пребагато розписуеться криничанський „Лемко"; також всі знаємо, які того наслідки хочби в Тиляві, у Сквіртнім, в Липівці та в других селах на Лемківщині.

В кожному разі історія нашого Народу не забуде цих пропам'ятних слів...

Навіть хінці, яких витроюють англійські розбишаки опіумами та другими наркотиками не втяли би такої містерної штуки; ой не „термін — не термін" грае тут ролю, бо лемко від походження світа українець, тут скриваеться під „терміном" інша, глибша причина.

Одначе не нам дана власть судити! — ще раз кажемо.

Хай історія судить, вона справедлива; знову ми звичайнісенькі люди-смертельники.

Розвиток української письменницької мови

Були часи, коли західна Европа послугувалася в письмі латинською мовою. Тоді словяни східнього обряду вживали в письмі старослов'янської церковної мови, такої, якою відправляють в церквах. Для народу така старослов'янська та ще більше латинська мова не була зрозуміла. Нарід по селах і по містах говорив своєю живою національною мовою. Як знаємо з давніх слов'ян повстало кілька націй (українці, москалі, поляки, білорусини, чехи, словаки, серби, хорвати, словінці і болгари).

Пізніший розвій культури і цивілізації вимагав цього, щоб до письма ввести мову зрозумілу для найширшого громадянства, отже і для міщан і селян. Головно йшло про те, щоб народові викладати зрозумілою мовою Божу Науку, бо різні фальшиві учителі мильно толкували св. Письмо і з цього повставали єресі. Відтак між вченими зросло велике зацікавлення життям народу (міщан і селян) його віруваннями, оповіданнями, піснями, ношою, звичаями. Цим всім почали письменники захоплюватися і про те все писати, одначе вже не латиною чи старослов'янською богослужебною мовою, лише живою народньою, національною.

Українці довгі віки писали книжки старослов'янською мовою. Такою мовою написана „Руська Правда" (збірник законів) Ярослава Мудрого, **„Слово о полку Ігоревім"** — прекрасна історична поема, що описує геройський похід київського князя Ігоря на половців, літопись „Нестора", „Історія Русов", в якій описана козаччина і т. д. аж до р. **1798.** Цього пропам'ятного року, перший раз в українській історії, український письменник **Іван Котляревський** в Полтавщині у Східній Україні написав віршом поему **„Енеїда"** живою народньою українською мовою, такою, якою говорить нарід по селах коло Полтави, Харкова, Києва, Камінця Подільського, Тернополя, Луцька, Львова, Черновець, Перемишля і т. д. Ця книжка дуже сподобалася українцям. Її вмить розхопили і читали з великим запалом. Через те Котляревський став першим українським письменником, який почав писати живою народньою мовою. Котляревський такоюж мовою написав ще **„Наталку Полтавку"** драму з народнього життя. Його слідами пішли відтак інші українські письменники у Східній Придніпрянській Україні, а саме: Гр. Квітка Основяненко, Артемовський Гулак, Панько Куліш, **Тарас Шевченко** і ми. ін. Так було у Придніпрянській Україні. У нас в Галичині і на Буковині ще довгий час по тім писали тою церковною мовою, аж до р. **1835.** Цього року перший в Галичині почав писати живою народньою мовою за прикладом братів у Придніпрянській Україні **Маркіян Шашкевич.** Як кожна, так і ця повість наробила в Галичині чимало шуму. М. Шашкевича за його смілий виступ викинули з духовної семінарії у Львові. Теж відрікся його батько. Шашкевич теж перший почав, як кандидат на священика, проповідувати в церкві Слово Боже в українській народній живій мові, бо дотепер проповіди говорили, або староцерковно-слов'янською мовою, або навіть по польськи. Незабутній Шашкевич перший вказав священикам правильний шлях. Пробоєвий твір М. Шашкевича в народній українській мові зоветься **„Дністрова Русалка".**

В 25 літ пізніше зачав писати живою народньою українською мовою на Буковині поет **Юрій Федькович.**

Котляревський, Шашкевич і Федькович це перші українські фронтовики, що занехали мертву книжку церковно-слов'янську мову, а ввели до нашої літератури українську живу народню мову. Інші нації теж мають таких як ми творців національної письменницької мови. Творцем німецької письменницької мови є Мартин Лютер. У чехів перший писав народньою мовою Іван Гус, у поляків — Микола Рей з Нагловіц.

Українська письменницька мова, як і мови всіх інших націй, постійно розвивається і улягає малим змінам відповідно до вимог і умовин життя. Коли порівнаємо мову, якою писані книжки тому 50, або 100 літ, то завважимо деяку різницю. Немає ради — мова багатіє, росте, удосконалюється! Головно великим змінам улягла письменницька мова в нас в Галичині, у наших письменників після світової війни. Сталося це тому, що по розвалі Австрії та зникненню австрійських і російських передвоєнних кордонів, Галичани з Наддніпрянцями сильно вимішалися, спільно будували власну українську державу й те безпосереднє зіткнення обох частин цього самого народу дуже відбилося на письменстві. Мова галичан ще більше наблизилася до мови наддніпрянців. І коли котрийсь старший чоловік дивується, що перше не писали в Галичині таких слів як: цей, ця, це, не було двоєння: —ттня, —нння. —лля, (пр. **життя,** читання, зілля), а також мягчення пр. руський, український і т. д. то це все, не є ніяка видумка, тільки так говорить нарід по селах у Придніпрянській Україні, а в нас щойно недавно почали всі так писати, бо така є правдива

Величава церква св. Івана Золотоустого в селі Поляни в Дуклящині.

чиста українська мова, а ми мусимо берегти чистоти рідної мови.

Також змінялася наша правопись. Наші діди і прадіди писали етимольогією т. є всілякі йорчики, яті і твердий знак. Відтак поступ у культурі показав, що можна без неконечно потрібного обійтися та суть річи остане незмінена. І між слов'янами, що мають однакове письмо, **перші** українці ввели фонетику по думці: як чую, так пишу! Сьогодні за українцями пішли майже всі слов'яни і ввели в себе фонетику, яку завели українці коло Києва, а щойно пізніше ввели і в Галичині. При етимології було щось три „і" й два „и" і в школі було дуже трудно навчити, де котре писати. Сьогодні у фонетиці є лише одно „і" й одно „и" тож кожний тепер пише так, як чує.

Багато було в нашому народі противників нинішної письменницької мови і фонетики. Та коли переконалися, що це нешкідливе, самі почали так писати. Найзавзятішими такими противниками були наші москвофіли, або „русскі". Вони твердили, що коли українці не будуть писати „ъ", „ы", то спольщаться і т. ін. А сьогодні бачимо, що й ті „тверді русини" приняли фонетику.

Українська Нація мусить мати одну письменницьку мову, по думці: **одна нація, одна спільна мова.** Тому ми повинні пильно розчитуватися в українських книжках, часописах і журналах, щоб добре засвоїти собі цю письменницьку мову. Також повинні ми по змозі студіювати місячник „Рідна Мова", що його редагує проф. др. Іван Огієнко. „Рідна Мова" в цілости присвячена питанням розвою української письменницької мови. **Пека.**

Наші на чужині

Письмо з Франції

Гарна наша Лемківщина, але немає тут упертої та свідомої орґанізації праці. Наша лемківська земля кормить чужинців, але так якось дивно світ построєний, що власник тієї землі не має як жити і мусить шукати заробітку на чужині.. Тож і я Іван Гойсан, українець лемко, член читальні „Просвіта“ **в Карликові** (Команеччина) перебуваю вже 7. місяць у Франції, щоб дещо заробити. Нас використовують власники фабрик, обнижують нам платню з праці. Знають, що на наше місце прийдуть сотки робітників, які з браку праці будуть робити за марний ґріш. Працюємо від ранку до ночі. Часто 18 годин на добу — та платня — пожалься Боже!

Найґірше, що всі чужі, не почуєте рідного слова, одначе ніхто не пійме, якою радістю палає моє серце від хвилини, коли передпатив я собі наш найкращий часопис **„Наш Лемко“,** що нас усіх братів лучить, помагає нам у борні за наше існування, веде нас простою дорогою для добра цілої Лемківщини. Кличу всіх братів лемків — деб ви не були, не слухайте нікого та беріть, подавайте з рук до рук, з хати до хати поширюйте нашу любу ґазетку **„Нашого Лемка“,** бо такого часопису не мала ще наша Лемківщина. Не забувайте теж ніколи, що нашою остоєю була та буде наша „Просвіта“. З лемківським привітом **Іван Гойсан.**

———o———

Траґедія України

Зійшлись обоє на баґнетах:
Старий старий і молодий.
В одного: Сину!—з-під кашкета..
В другого — Батьку, одійди!...
Зійшлись і стали на хвилину,
Схрестили погляди на мить, —
Кашкет мовчить і жде на сина,
А син осикою тремтить...
На перекошені обличчя —
Не біль, не втома — дикий сказ:
— Хоч би вже швидше —
Хоч би швидше!...
Хоч би зараз!...
І довго ждали два баґнети
(В очах кривавий перелив),
Та хтось іззаду з кулемета
Обох скосив...

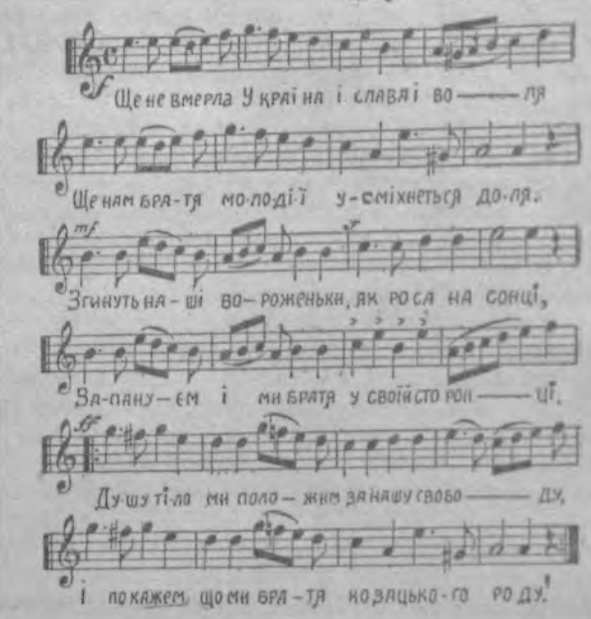
Дмитро Фальківський.

(Видатний український поет, розстріляний в грудні 1934. р. у Київі з вироку большевицького суду ніби за контреволюцію—передрук з „Нашої Культури“. Кн. 2. За травень 1935. р.).

Пишіть дописи про життя і рух у Вашому селі!

Ще не вмерла Україна.

(Величаво) М. Вербицький П. Чубинський, С. Даниленко

Подаємо ноти Національного Гимну. Кожний, що знає ноти, радо Вам переспіває, бо кожний свідомий українець повинен знати і правильно співати Український Національний Гимн.

Жидівський рабін

Перед роком мене завізвали до війська на „цьвічення“. Поздоровився зо жінкою і діточками, взяв свій клунок, тай пішов на стацію. Переїхав кілька стацій, аж на одній чую великий гамір. Виглядаю через вікно і бачу, аж чорно від жидів. Великий рух, всі вони відпроваджують рабіна до потягу. Кожний хотів би бодай дотиснутись до него, та вже як котрому вдалось діткнути одежі рабіна, то здавалось, що такому до щастя вже більше нічо не бракувало. Деякі навіть їхали ще кілька стацій з рабіном — бо так його шанували і любили. Так видите роблять жиди-нехристи зі своїм духовним. Сів я на лав у, та зараз мені пригадалось, як на Лемківщині „шанують“ наших духовних — священників, і стало мені так прикро і жаль, що я аж сам себе соромився. До мойого села приходить даром кілька ґазет криницького „Лемка“, в якім, як самі знаєте —малювали на сміх наших священників і епископа, а що писали і пишуть ще нераз про священників, що встидно і лячно сказати. І хто пише? Саші свої на своїх священників. Думаю собі, поганий то дуже той птах, що на своє ґніздо плює. А навіть наш єгомость мені повідали, що між тими, що в „Лемку“ пишуть є і такі, що мають навіть в своїй родині священників. Та мусите знати, що крім „Лемка“ є ще другі ґазети чудернацького православ'я і різні книжки сектярів, яких ми називаємо баштарами, і всі вони разом ідуть проти наших священників, тих наших добрих і сердечних провідників в тих тяжких наших часах.

Як би так у нас на Лемківщині не освідомлював нас і не остерігав **„Наш Лемко“** і **„Народня Справа“,** і та всі пішли за криницьким „Лемком“ і подібними йому „братами“, то в нас зі священниками нашими і з народом нашим сталобся таке, як тепер є в Росії, або ще ґірший фрас.

І коли тепер нераз в неділю пополудни всьо то розважу, і рівночасно пригадаю собі тих жидів, що працали свого рабіна, як я їхав на військові вправи, то я з цілої душі завидую жидам і їх рабінови, та жалую і співчуваю з нашими священниками, які мають таких „овечок“, які приносять ганьбу всему народові — бо плюють на своє ґніздо, з якого вийшли.

Господар-Лемко.

За нищення садів

Часті шкоди в городах і садах на селі спричинили, що м-ство внутр. справ видало в цій справі обіжник до адміністраційної влади, в якому поручає виступати проти нищителів чужої власности. У випадках нищення дерев або овочевих шкілок виступатимуть проти шкідників на основі уст. 54 і 55 закону про проступки. Уст. 54. § 1 каже: Хто ушкоджує чужий город, сад або цвітник, овочеве дерево, овочевий кущ або придоріжне дерево, підлягає карі арешту до трьох місяців або гривні 3 000 зол. § 2.

Справді, коли поглянемо по лемківських садах, аж лячно робиться! В деяких сторонах господарі давно перестали садити овочеві дерева, бо все їх зле вихована молодіж виломлювала. Такого не встережеш, тому треба малі діти навчати шанувати свої дерева та людську працю і розводити скрізь городництво та садівництво.

Лемківська шкільна дітвора в селі Гирова коло Дукли.

Які лічничі ростини збирати?

Подаємо деякі роди лічничих ростин, які виплачується збирати, бо це дає гарний дохід. В горах біда, використовуймо кожну „хопту", в її скриваються гроші.

Чиж не можна заснувати в селі кооперативну спілку, котра збирала би, сушила, находила місце збуту на різні дикі лічничі ростини та в цей спосіб добиватися заробітку? Це таке легке; скільки молоді проциндрює даром час та збиткує? Тут кромі доходу, привикати буде дитина змалку до праці—збирання ростин легка та приятна робота. Діти навчаться зараня використовувати кожну дрібну річ, скористають при цьому багато, бо пізнають корисну, чесну, громадну працю. Теж і батьки будуть мати вільнішу голову та вдоволення, що їх дитина не пустує та не навикає до злого.

Варто збирати цвіт та цілі билки.

Центурія: (Золототисячник, Сердушник). Дволітне зілля до 50 цм. високе росте на горбах, сіножатях, лісових полянах, при стежках і вигонах. Цвите дрібним рожевим цвітом від червня до серпня і тоді збирати цілу рослину, зжинаючи не високо над землею та сушити в тіни. Микати з корінням не треба, бо такий товар не легко продати, а позатим рослина в даному місці може цілком вигинути. Сухе зілля треба повязати в малі жмути.

Кропива: (Жалива, Пекуча кропива, Покрива) висока до 150 цм., росте тревало як звичайний бурян при дорогах, під плотами, в лісах, зарісниках, гаях. Пізнати її можна по діткненню навіть у ночі. Збирати листя найдальше до кінця серпня і сушити в тіни. Його потрібно десятки ваґонів.

Копитень: (копитник) росте в тінистих лісах і зарісниках. Має листя шкіристе, форми копита малого лошати. В серпні треба збирати само коріння без листя, котре в тому часі вже чорніє при сушенню і тратить вартість цілком. Суха рослина має запах камфори і ділає трійливо.

Дика рожа: (Свербивус, Шіпарина), кущ 1—3 м. високий, дуже звичайним на горбках, степах, в зарісниках. Било ціле вбране клиноватими колючками. Овочі червоні дозрівають у серпні і жовтні. Зрілі овочі розколоти поздовж на двоє витрусити насіння, а лупину сушити в мірній температурі, щоб задержала рожеву краску. Витрушене насіння рівнож засушити.

Суниця: (суничняк, (ягоди) землянка, позьомка). Росте в лісах, гаях, зарісниках. Цвите біло в травні і червні. Її червоні смачні і пахучі ягоди знані кожному. Для лічництва потрібне молоде листя без хвостиків у десятках тисяч кґ. Також овочів суниць у сухому стані потрібно в дуже великій кількости. Не менше потрібно коріння суниці в сухому стані.

Липа — дрібнолиста і широколиста. Загально знане дерево 15—30 м. високе. Широколиста цвите в другій половині червня, дрібнолиста в липні і з початком серпня. Збирати розвинений цвіт ураз з цвітяним прилистком окремо одної й окремо другої та сушити в тіни в продувному місці. Цвіт дрібнолистої липи має більший попит і лучшу ціну. Сухий цвіт повинен задержати сильний аромат і що змога зелену краску, але мусить бути повно розцвилий. Потрібно десятки ваґонів річно...

Шувар: (Аїр, Лепеха, Татарак) росте громадно по берегах рік, потоків та озер. Має листя подібне до листя ірисів від землі червоне, ним маять хати на Зелені Свята. Збирати коріння, коли низький стан води, обмити і добре засушити. Найбільше потрібно коріння чищеного від верхньої скорупи і добре засушеного. Приймається також коріння нечищене одначе лише біле внутрі, бо почорніле не має цілком вартости.

Полевий мак: (Здрячий мак, Хруставець, Тріскавець). Одноліт-ний, до 30 цм. високий, росте на управних ріллях, головно в збіжу, місцями дуже громадно. Цвите червоним цвітом від травня часом до вересня. В часі, коли цвите, збирати платки цвіту, а до сушення розпростирати тонкими верствами в тіни. Гарно висушеного цвіту можна продати тисячі кільоґрамів.

Допис з Лосього

повіт Новий Санч.

Свого часу розширилося по Лемківщині, немов пошесть, ставлення талергофських хрестів. В деяких селах ставили лише для тих, що згинули в Талергофі, хоч і деякі згинули в інших місцях у світовій війні. Ми Лосяне відповіли їм на це будовою хреста в честь поляглих у світовій війні та у визвольних змаганнях. Посвячення цього хреста, здвигненого спільними силами, відбулося в дні 21. XI. 1934. р. в храмовий празник св. Михайла. За Україну помер з нашого села Йосиф Гамбаль, учитель, родом з нашого села, яко сотник на Великій Україні; у світовій війні 12 наших братів як апостолів. Талергофське пекло минуло наше село, але коли з нас хто згинув би в Талергофі, ми теж його згадали би. На посвяченню було чотирох священників та п. сенаторка Олена Кисілевська, а також сусідна інтеліґенція та багато народу. Це свято закінчено спільним обідом у Кобанього Льва, де при тій нагоді зібрано 14·35 зол. на Українських Інвалідів. Згадав хтось в „Нашому Лемку" про часопис „Селянин", але це за мало. Отже і ми Лосяне хочемо дещо в цій справі сказати. На вступі зі щирого серця радимо „Селянинові" не заглядати в свідомі українські села, але нехай йде до криницького „Лемка" і нехай разом подружаться та разом галайдають. Перед війною жив на Лемківщині дурний Амброз, про якого часто пише „Лемек". Амброз все по світі мандрував та що йому знудилося самому, тому взяв собі за товаришку ще дурнішу Тевдоску. Нехай отже за приміром Амброза і Тевдоски подружиться „Лемек" зо „Селянином" й добере собі компана „Землю і Волю" разом манджають по „русских" Кри.

ницях і тим подібних „здроях", а тоді разом ще краще будуть пускати різні дурмани. Та може стрінуть кого по дорозі, або дістануть які потаргані черевики, або нагавиці, але від нашого села вара!

Посянин.

Як проживають наші брати в Ясельщині

Наше село **Фолюш** лежить у ясельському повіті, недал ко місточка Жмигорода. У селі находиться власний склеп, який самі господарі заложили без чужої поради та помочи, що добре розвивається. Також побудували в селі перед чотирома роками нову мурована школу, першу в нашому селі. Нарід у селі бідний, бо мало має орного поля, хоч і це планне, бо каменисте. Щоб заробити „деякий ґрайцар", возять дерево до Ясла, та продають запівдармо, деякі заробіткують трохи з каміння. Виробляють жорняні камені (млинці) та дурбаки, себто оселки—камені до гострення коси, що ними запхали цілі міста на Лемківщині та немає на них відповідної ціни.

Наша шкільна молодь поробила собі в зимі лещата (з поль. нарти) та дуже справно їздить на них; багато краще як міські панки, що тут на „вицечкі" приїздять.

Перед кількома роками купило рибацьке товариство з Ясла у нас площу п'д лісом і заложило так зв. „виленґарню", де в ставах розмножують з ікри пстругів. Хочуть ще тепер докупити другу площу коло „рибарні" на літні доми, де приїздили би на свіжий воздух.

Краще було би, щоб громада сама вибудувала такий дім для літників і заложила й собі рибні ставки, бо це принесе більші користи для села як одноразова продажа; гроші є—та розійдуться—а літнище і ставок все останеться в селі! Не варто сьогодня позбуватися своєї землі. Де її купите опісля?

Наші господарі передплачують **„Нашого Лемка"**, який всім подобається, бо гарно про все пише та не шкалює нікого, ані не висміває духовенство, як це чинить зараза криничанська, що приходить задармо до села, бо люди не мали би чим—вибачайте та догадайтеся і бритви втирати! Наш брат Захар Рак, який живе в Америці, поширює там **„Нашого Лемка"** і до нашого села замовив перший своїому шваґрові та вуйкові теж „Нашого Лемка". За це ми йому дуже вдячні, та мило **його** згадуємо, що хоч живе аж у Америці, одначе памятає про нас і дбає про поширення освіти. За це йому честь. Ми дуже раді були би, щоб і другі наші брати наслідували, цей шляхотний почин **Читач.**

Жіноча сторінка

Як доглядати наші діти

Кожна жінка, яка виходить заміж, повинна знати дещо про виховання малих дітей. Дитина, це наша майбутність, наша надія та осолода нашої старости. Вигодувати та виплекати дитину, це не все одно, що виховати.

Одначе не багато жінок знає відповідно плекати, опікуватися малою дитиною. Першою та головною вимогою малої дитини — це взірцева чистота. Як ростина в садку вяне без сонця, так мала дитина нидіє в нечистоті, плаче, докучає матері, не дає спати по ночах. Та, мати замість чистесенько вистелити дитині, вимити йому головоньку, підсипати руки та ніжки чистим, в аптиці купленим порошком пудром, накрити чистим переполіканим накриттям—вцитькує дитину груддю, або купчими ссавками, не питаючи, чи воно голодне, чи ні; підкине якнебудь у колисці солому, прикине чорною від бруду веретою, колише, кидає дитиною з бока на бік по колисці, щоб скорше возбутися того тягару та піти до другої—важнішої праці.

Еге-ж таке бачите по селах. Не маю—каже—часу, бо робота у полі жде; або треба піти до сусідки та годинами вистоюючи з кумою! набесідуватися!

Дитячі пеленки невільно сушити, лише треба виполокати в гарячій воді, випрати милом і щойно тоді висушити на сонці.

Також дуже нерозумно ставити дитину завчасу на ніжки, бо не знаємо, чи вона має вже силу стояти.

Змалку треба призвичаювати малі діти до порядку, непозволяти дітям денебудь робити нечистоту; на це є посудини, набути можна в місті. Не буде дитина перестуджуватися в зимі, або мокнути на дощі. Пам'ятайте, що чиста дитина буде великою пільгою своїй рідні.

Не вийде теж на здоров'я дітям шматка напхана цукром, бо вона паде на долівку, назбирує тьму заразків—бакцилів та в цей спосіб переносить у здоровий організм дитини, викликуючи різні слабости та недомагання.

Одначе найгіршим нещастям для селянських діточок є несвідомість та якась дивна сила—страх родичів, щоб не мити до року дитячої голови. Цю нерозважну звичку треба якнайскорше занехати та навпаки купаючи малі діти, вимивати їхні голови, чистою водою сполікуючи, витирати чистим полотенцьом яму устну, вуха: треба рівнож стригти волоски та дбати про чистоту дитячих рук і нігтів. Цей пересуд, що може заломатися тім'я у дитини теж треба скасувати, бо як зважає мати на дитину, нічо злого її не стане ться.

Як дитина починає ходити, треба її розумно кормити, подавати легку їду, щоб дитячий орґанізм одержував усі складники, що йому потрібні до росту та до розвитку.

Часто доводиться бачити таке, що дитина (хлопець або дівчинка) вже добре бігає, вже говорить, але мати все ще подає йому свою грудь, хоч часом має і меншу дитину. Це вже направду вмисне убійство, бо діти по 8-ох місяцях треба відлучити від грудей, цим робиться кривду малій дитині та сама мати непотрібно виснажує себе.

Якщо дійсно має стати дитина підпорою батьків—геть мусять піти і щезнути з хати різні вірування, зашіптування, ради і поради різних повитух та крайзбабок — чистота і сонце—це найкращий дорадник; у парі з ним — в здоровому тілі, здорова душа.

А здорова душа є найкращою запорукою майбутности Українського Народу. **(Іванка)**

—o—

Що це таке Дитячі Садки?

Мабуть уже кожний свідомий чоловік знає, що це таке Дитячий Садок". Та щераз пояснимо це тут, шоб і ті знали, що про таке ще не чули.

Розумні люди, вчителі й взагалі виховники (педаґоґи), бачили з давендавна, як бідує кожна мати, що має дрібні діти, а мусить багато працювати. Є такі вбогі матері, що мусять важкою працею заробляти на хліб, бо заробіток чоловіка не вистарчає. Або є вдови з малими дітьми, цим ще гірше приходиться жити. З ким же лишить мати дрібних дітей дома, коли мусить іти на роботу, нераз на цілий день, далеко від хати? В місті йде робітниця до далекої фабрики, а на селі вибирається господиня раненько в поле. Ще коли є старші діти, то лекше. Але й вони можуть бути дома лише літом, підчас вакацій. А в інший час хіба би занедбали школу. Зрештою і на школярів лишати хату небезпечно. Бо це не є ніяка опіка ні хаті, ні малим дітям. Отже люди подумали, що варто б помогти матерям і створити таку установу, де вони могли би лишати свої діти на цілий день під опіку якійсь добрій старшій особі, а самі без журби могли би йти до роботи. І от видумали Дитячі Садки і Захоронки. Це власне і є ті місця, де діти остають на день без мамів під чужою опікою. В містах такі Захоронки мають звичайно свої окремі доми або винайомлені частини домів. І по містах ці

Захоронки є отворені цілий рік, без перерви, бо там матері завжди мусять працювати поза домом. А в селі така установа міститься звичайно в читальні або також у якійсь винаймленій хаті й триває лише через весну й літо. А зветься вона гарно „Дитячий Садок". Бо діти це справді наче маленькі квіти і деревця, що разом зібрані творять ніби такий живий садок,—а зрештою назва влучна й тому, що ті діти, які ходять до того Садка, тільки в дощ—слоту перебувають у хаті, а в погоду цілий день перебувають десь у садку, на свіжому воздусі.

До такої Захоронки і Садків приводять дітей матері або старші діти раненько, а приходять по них аж понад вечір і забирають додому. В міських захоронках родичі звичайно дають дітям рано тільки снідання, а друге снідання, обід і підвечірок мають діти в Захоронці, де є й своя кухня. За те родичі складають місячно малу оплату, по кілька, звичайно по 5 до 10 злотих місячно. В сільських Дитячих Садках матері звичайно дають дітям снідання, а крім того до Садка приносять молока й муки, чи трохи крупів, хліба й інших харчів. Буває й так, що кожній матері визначують, що має дати за місяць або за ціле літо в харчах, або що доплатити. А варить дітям їсти або окремо винаймлена господиня, або й так буває, що кожна мати по черзі є один день господинею в Садку.

Яка користь з Дитячих Садків?

Користь велика. Передусім матері мають цілий день розвязані руки, бо до Садка можуть належати всі діти в передшкільнім віці, що вже говорять, отже звичайно від трьох літ. Лише немовлятка сюди ще не можуть належати. Мами йдуть до роботи в поле без обави, що дома діти побються або підпалять хату або накоять інше нещастя.

Велика користь також і дітям. Садок веде звичайно молода вчителька, що має ще спеціяльну науку вести такі садки й любить бавитися з літьми. Вона бавиться з ними так, що видумує щораз нові забави й ігри, то говорить їм казки, то вчить їх говорити гарні віршики і співати гарних пісень. Звичайно, при кінці літа, коли вже закінчується Садок, діти дають свій попис і запрошують на нього всіх родичів. Це дуже приємно, дивитися мамі, як її дитина за кілька місяців вивчилася всякої гарної всячини, а не збитків на вулиці. Нераз і не пізнає своєї дитини, що то ходила завжди замурзана і була вперта та неґречна, а враз полюбила чистоту, вміє вклонитися, заговорити і є послушна. Розуміється, що такій дитині потім і наука в школі йде краще і більшу охоту до науки має.

Цю велику користь з Дитячих Садків пізнали інші народи вже давно, бо в німців або в чехів такі Садки були вже давно перед війною, а в нас може два - три перед самою війною. Та по війні засновуються такі садки вже й по наших селах і то щораз густіше. Завжди осінню бачимо в газетах багато дописів про Дитячі Садки і їх пописи та оглядаємо фотографії діточок з їх учителькою й родичами.

Однак мусимо довести до того, щоб такий Дитячий Садок був у кожнім селі. На весні власне час його заснувати. Весняні роботи найпильніші, тож багато полекшите собі, коли дасте дітей до Садка. І вам і дітям буде лекше, бо дітям найліпше в товаристві дітей під опікою доброї учительки-опікунки.

В котрім селі ще не було ніраз Дитячого Садка і ніхто не знає, як до того взятися, там треба, щоб хтось написав до **„Рідної Школи", Львів, вул. Словацького 14,—** і долучив значок на відповідь, а зараз дістане до ладну пораду, як і що робити, щоб заснувати Садок. „Рідна Школа" пришле також учительку, якої вимоги дуже скромні, так, що родичі дітей зможуть дуже легко її утримати.

Подумайте, свідомі родичі, над тим і постарайтеся, щоб у вашім селі був ще цього року Дитячий Садок. Це буде Вам велика полекша, а Вашим дітям велика втіха і користь. А кошти маленькі, такі, що просто шкода говорити. От, кілька злотих за цілу весну й літо. **(Ю)**

—о—

КУПУЙ Е
цукорки й помадки
„Фортуни Нової"
Крамниця—Львів, Руська 20.

ВИРІВНАЙТЕ
ЗАРАЗ ПЕРЕДПЛАТУ!

Чудотворна ікона Покр. Пресвятої Богоматери в церкві села Гирова з б. 1870, відновлений 1927.

Повідомлення

Архіепархіяльна Рада Католицької Акції Української Молоді, подає до відома, що в часі від 9. до 29. липня 1935. року **на Соколі біля Галича** відбудеться Мужеський Табор К. А. У. М.

Письменні зголошення до табору слід надсилати на адресу: **Роман Даниленич, Львів, Петра Скарги 5.**

Добре буде, як Українське Духовенство начне засновувати кружки Католицької Української Молоді на Лемківщині, щоб захоронити українське село перед комуною, шпірайкою та перед другими модними термінами і кропками.

»ДОКУМЕНТ«.

Войтек Шкварок набрався далеко перед війною до Америки.

Жінка замість »шифкарти« дала йому коровячий паспорт і поїхав (обоє були неписьменні).

Приїхав він до порту, аж тут переглядають папери.

Войтек витягає із-за пазухи коровячий паспорт і тиць паніськам під носіська.

Паніська приглянулися папером і регочуться, мало не повмирають від сміху. Вкінці кажуть, що з таким »документом« не пустять його до Америки. —Мусите вертати домів.

—А лєший перун трафив би мою бабу! Та я, як верну домів, забю хоробу на смерть за тот шпас — злостився Войцех.

Паніськам аж роса виїшла на голови, таку мають втіху з Войткової десперації.

— Хлопе! — кажуть — як ти маєш про се забивати свою бабицю, гибай на шифу й їдь в чортову мать.

І так Войцех з коровячим паспортом до Америки дістався.

Проф. І. Филипчак

Віче в Сяноці в 980 р.

На майдані сяніцькім, в пишнім княжім строю, в лискучім шоломі на голові, з варязьким мечем при боці, станув на підвисшенім місці князь Якун в оточенні і промовив до зібраних карпатів:

— Дорогі бр ття воєводи, тикуни, газди, смерди і ти народе червенських городів! Настають тяжкі часи для нас. Кругом нас діються дивкі речі. В Чехії, до котрої ніби нас причисляють, неспокій. Князь наступав проти князя, настають межиусобиці! Поодинокі суперники між німцями. Німці намовили їх покинути словянський обряд, введений в нас св. апостолами Кирилом і Методієм, а вводять насилу латинську віру!! Народ плаче, бо не розуміє, що до него говорять німці та римляни. З Моравії повиганяли словянських епіскопів та священників, так само з Чех і Словакії. Ці люди нині без куска хліба, без даху над головою, тиняють по світі, много їх між нами, бо знають, що ми не змінимо за н що в світі словянського обряду, Епископ Горазд ледви утік з життям до Болгарії і осів в монастирі св. Наума біля Охридського озера. Вигнані священики оповідають, що тепер чехи та моравці задумують і у нас завести римський обряд. Крім цего, грозить нам друга небезпека від північного заходу. Ви чули, добрі люденькове, що нарід ляхоцький відрікся перед 15 роками віри поганської, а приняв святе Христіянство, як і ми, від учеників св. Методія. Їхній князь Лешко, одружився з чеською княжною Дубравкою і за її впливом ширилася Христова віра в цілій Польщі і народ ляцький цю святу віру дуже собі вподобав і полюбив. Но по 12-ти роках (977) умерла Дубравка із нею пропало святе діло. Князь Мешко, чоловік слабого характеру, одружився вдруге з монахинею Адою, котру викрав з монастиря св. Лаврентія в Кольбе. Ада принудила його змінити словянський обряд на латинський, а по 3-ох роках її панування вигнано з Польщі всіх епископів і священиків словянських, як Боговида і Теофана, в на їх місце настановили латинських та німецьких, бо так собі желав імператор німецький і папа римський, котрих підданцем рахується князь Лешко. Папа Йоан XIII. писав чеському князеві Болеславу II. письмо, в якім заказує йому в його катедрі відправляти словянське богослуження і наказує епископам, щоби тих людей, які тримаються словянського богослуження, не висвячували на священиків, а самого Методія, назвав папа єретиком... (Дальше буде)

З просвітно-культурного життя

У Вороблику корол. Кружок „Сільського Господаря“ успішно розвивається. За несповна 8 місяців від заложення до Кружка вписалося 120 платних членів. В грудні м. р. Ст. Вархоляк зреорганізував новий аматорський гурток, який відтак під його проводом відограв з новоджженням „Борці за мрії“ Тогобочного. Хоч були великі перешкоди в звязку з відмовленням салі Народного Дому (котрий до речі наші батьки будували та маленька горстка „едінонеделімцоф“ при піддержці власть імущих, неправно ним завідує), та аматори в винанятій салі громадської канцелярії збудували сцену і представлення відбулося з надсподіваним успіхом. Тепер Аматорський Гурток підготовляє виставу „Сватання на Гончарівці“.

В програмі вороблицького життя було й трохи „розмаїтосьці“, особливо по наданні до нашої парохії нового пароха, в особі о. кан. Полянського, котрий до речі мешкає в Риманові—Здрою.

Якийсь передпотоповий „мудрагель“ пустив качку, наче пп о. кан. П. хтось організує „замах“ в часі Великодніх Свят та з того вийшла така халепа, що через цілі свята довкола церкви „вартувала“ поліція. Кінець кінців поліція нікого не арештувала безпідставно, лише наказано заховати один святий образ під ключ, щоб його українські дівчата не носили в часі святочних процесій. Такого ще не було від початку існування Вороблика. Та це вказало всім, які ще до Великодня держалися при читальні Качковського, де правда, тому всі вони перейшли в ряди членів Кружка „Сільського Господаря“.

Для тих всіх освідомлених громадян, висловлюємо на цьому місци щире признання та братні привіти.

Кружок „Сільського Господаря“ уряджує відчити і реферати з ділянки економічно-господарсько-медичної, жаль тільки, що Філія „Сільського Господаря“ в Сяноці не подбала досі про сталого агронома, що повинна негайно вчинити. Натомість п. д-рові К. Цеплому з Риманова висловлюємо щиру подяку за стале виголошування рефератів лікарсько-господарського змісту.

Наука в ліс не йде! Члени Кружка зложилися та спільно спровадили для Кружка кращу конюшину, городовину і т. п.

В селі відразу впадає в око великий поступ вперед, коло хат будують взірцеві обори, (де ще не було) та гноївка вже не стікає по дорогах. Чого не доказали кари, того доказує наука і це найбільше болить деяких „передпотоповців“. Воробличани сильні духом і численністю та хоч деякі ще „старі“ стараються звести з простої дороги різними способами, одначе вже запізно. Свідомості не спиниге!

Наука і правда мусить все побідити. Добре було би, щоб усі Воробличани подали собі руки, залишили на боці політику та разом всі, гуртом пішли до відбудови цілого села. Невжеж ваша совість ще не пробудилася? Не бачите, що діеться? Нам згоди у народі бракує.

Сусід

Передсвяточні подарунки

Цікаво, чи адміністраційна влада знає про це, що якісь пахолки розношували по лемківських селах ожелки та казали платити за них по 2 злоті від штуки. До кожного воєнного інваліда й до кожної вдови, що »фасує засілок«, приходили та силою впихали образки »не дасе — каже — тепа два злоте, бедзе вас потем 70. гр. дрожей коштоваць — або одбьором вам рентеs.

Не було в пресі вісток, що ці всі, які одержують воєнні ренти, обовязані під загрозою втрати належної підмоги — набувати такі образи.

Звичайно такий інвалід — хоч одержує ще пару грошів, не може доробити на вдержання себе і своєї рідні, та різні несовісні опікуни видурюють з його безпідставно якесь »печаткове — посвядченьове« і т. п. драчки, тому відповідні чинники при старостві повинні провірити та взяти в опіку воєнних вдів, сиріт та інвалідів, не розкіш довела їх до калітства!

Кооператива
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
Львів, Церковна 2.
виробляє найкращої якости
ЦИКОРІЮ „Луна“
підмінку кави „Пражіль“
СОЛОДОВУ КАВУ „Луна“
Всі купуємо тільки вироби рідного промислу.

Жадайте всюди
тільки свої-рідні
паперці і тутки
„КАЛИНА“

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Баїкарська 2. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

ул. 24
ул. Шевчен...

РІК II. Ч. 13 (37)

Львів, 1-го липня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 вол., Піврічно 1·80 вол., Чвертьрічно 1·— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Позір! Лемківщина!

Всі підемо на відпуст до Кальниці!

Й. Е. Преосвященний Йосафат причащає вірних на відпусті в Кальниці (Балигорідщина).

Великий відпуст Хрестної Дороги відбудеться в Кальниці на празник св. Петра і Павла в дні 12. липня.

Спільний обхід Хрестної Дороги відбудеться в сам день празника рано, по чому буде на дворі торжественна Служба Божа. Слухати св. Сповіди і уділяти св. Причастія, будуть Отці духовні в протягу трох днів, то в 10, 11 і 12 липня. Ступаючи слідами Хрестної Дороги Божественного Нашого Спасителя вже тисячі вірних достуналі тут минувшими роками великих ласк Божих. Перед Страждучим Христом складали вони тут свої жалі і просьби та успокоєні на душі з радісним серцем вертали домів. Величавою участю на цьому відпусті дали вірні гр. католики сяніцького і ліського повіту доказ, що добре розуміють слова Христові: „Аще кто жаждет, да прійдет ко мні і піет (Йо. 7, 37).

Тож і цього року прійдіть численно до істочника спасення, де сердечно повитає Вас

місцевий душпастир.

Величавий відпуст Хрестної Дороги на празник св. Петра і Павла в дні 12. 7. 1934.

Про нашу минувшину

на підставі історичних джерел

Кожний народ має свою минувшину. І ми Українці лемки багато переживали, різні події відбувалися на наших землях. Одначе, хоч як важні наші землі, досі не мали ми ще такого вченого, що описав би якслід нашу Лемківщину—з виїмком найбільшого та найславнішого українського історика та вченого Михайла Грушевського, що описав західні Українські Землі в „Історії України - Руси" том V, сучасного нам проф. д-ра Миколи Чубатого, який багато місця присвячує окраїнним землям у своїх працях, як також визначного історика д-ра Мирона Кордуби, що описав „Західні Пограниччя між долішним Сяном та Карпатами", одначе точного історичного опису досі немає.

Навпаки були деякі спроби списання важніших подій на Лемківщині, саме бл. п. о. З. флюнт провадив продовж свойого душпастирювання на Лемківщині—цінну хроніку, але вона перервана та якслід не використана, бо лежить ще у рукописах. Не вихіснувані теж записки бл. п. о. Антона Бескида; багато находиться рівнож історичних матеріялів в архівах Перемиської Капітули.

Тому саме хочемо коротко висвітлити деякі важніші, історичної ваги моменти з карпатських земель. Про сяніцькі землі в XV століттю написав польський вчений П. Домбковскі коротку наукову розвідку п. з. „Національні взаємини сяніцької землі в XV ст." (в оригіналі: „Stosunki narodowosciçjowe zemi sanockej w XV st.), де вказує, що наші прадіди лемки здавень-давна осіли в Карпатах та їхні оселі сягали згідно з його словами: годину повільного проходу на схід від Кракова стрічаємо гарні лемківські оселі, що їх замешкують тихі, працьовиті, побожні та на пречуд—здорові мешканці лемки". Ще в 1852 році стояв за Судишевом (Сендзішуф) — між Ряшевом і Тарновом камінний стовп при дорозі та на ньому було написано по латинськи: „Тут кінчається тепер Український Народ". Таких стовпів була тьма, але вони самі понищилися, або їх повиривали з землі. Подовж дороги, що веде з Одриконя до Фришгака стояли тираменні камінні, або залізні та дубові хрести з церковно-словянськими написами. Такі хрести ставлено коло Йодлової, Риглиць, Закличина, (чисто українська назва!)—перед Бискупичами, Райбротом, Тимбарком і дальше. Це вказує, як далеко сягали лемківські оселі.

Львівський проф. д-р В. Абрагам багато висвітлив історичної правди в книзі п. з. „Повстання" організації латинського костела на Руси", якто польські магнати перемінювали наші церкви на костели та віддавали своїм вірним в 1590 роках. Скликано Синод в Берестю в 1596 р. в справі з'єдночення костела, одначе на Синоді наше Духовенство виступило з рішучою заявою проти заміновання церков на костели, підпорядкуючи їх латинським, цебто польським духовним, чи то викупом, чи силою, впроваджуючи нові станиці конкуренції, по словам: żeby ich (місцеве населення) u porów indziej nie chrzczono".

(Може декотрий з Вас читачі був при війську в Яблонній за Варшавою, там була теж церква св. Марка, тепер змінена на костел, а зі св. Марка зробили св. Болеслава).

Про перероблювання церков на костели написав польський кс. Петро Калва, зясовуючи діяльність польської шляхтянки Катерини Ваповскої в користь костела в сяніцьких землях. Він згадує, що костел в селі **Глудно**, коло Динова перероблено з церкви, польські пани жадали прилучення церкви у Варій до їхнього костела, бахірську церкву до Гарти, знову села Ходорівку та Ласківку під опіку динівського костела. Населення Іздебок мало платити снопове (скіпчину) костелові, бо „сидять на польських ролях", хоч ті ріллі даром наділювали польські королі своїм слугам за їхню службу та хоробрість.

З того приводу повстало також негодування Лубян в 1722 р., що їм чужі приходці, яких пани понасаджували, робили деспети в святочні дні. Сама візитація в 1745 р. вказує, що костел в Лубній прикрашений церковними образами.

Лист польського короля Зигмунта III. писаний до наших епископів, що історик Гарасевич зібрав в „Annales Ecclesiae Ruthenae" (Річники Української, Руської церкви) ст. 191—наводить: „відносно того, щоб українські монастирі і церкви не перемінювано на костели, це в наших королівських добрах (так писав Зигмунт III.) закажемо, але в шляхоцьких посілостях не можемо цього зробити"!..

Вкінці ще сьогодня бачимо в багатьох сторонах, що деревяні костели вказують на походження з наших старих церков. Була теж в містечку Чудці під Ряшевом наша церковця. В самому Ряшеві ще сьогодні зовуть місце коло стації „руська весь (село)".

Багато також заховано правди у переказах між Українським Народом на Лемківщині, тому дуже добре було би списувати всі такі наші народні передання про нашу минувшину, бо вони щораз розтрачуються, а шкода! Наша Церква від віків була, тепер є та завше буде тою остоєю, що нас усіх Українців дучить в одну велику Христову Родину. Вона наша твердиня! Мертвий народ без віри.

Короткий політичний огляд

В Совітах виключено з Центрального Виконавчого Комітету та з комуністичної партії найближчого співробітника Сталіна большевика Єнукідзе. Його усунено за протисталінівські наміри. Одночасно переведено арештування серед визначних большевицьких діячів у Москві та на провінції. Одним словом рветься червоним володарям їхня влада. Одначе це не спинює їхати совітських фахівців до Берліна у справі совітько німецької умови про вивіз. Совіти закуплять у німців товарів за 300 мільйонів рублів, а німці за 250 міль. руб.

Недавно принесла світова преса вістки про жахливий вибух у фабриці муніції в Німеччині.

В Райнсдорфі відбулися похорони 38-ох жертов катастрофи у фабриці муніції. Відбулася величезна маніфестація на честь тих, що зложили своє життя на вівтарі батьківщини. Такий характер маніфестації зазначив у промові мін. Геринг. В похоронах взяв участь канцлер Гітлер з з міністрами Бльомбергом, Фріком й Геббельсом, а також визначніші представники нац. - соціялістичної партії. Сотки тисяч народу йшло за домовинами. Рівночасно в цілій державі відбулися жалібні маніфестації. З усіх будиоків звисали жалібні прапори.

Між Англією та Німеччиною заключено в Льондоні морський договір, силою якого Англія погодилася, щоб Німеччина розбудувала свою фльоту до 35 відс. англійської морської сили. Цей договір викликав велике обурення у Франції. Франц. уряд вислав Англії ноту в якій висказує своє велике негодування з того приводу. В ноті сказано, що Англія навязуючи безпосередні переговори з Німеччиною без попереднього порозуміння з її партнерами (Францією) поступила в спосіб, щонайменше дивоглядний. Франція не може цей договір розуміти інакше, як свідоме перечеркнення морських постанов версальського договору Англією. Одночасно франц. уряд заповів, що супроти цього, мусітиме з черги збільшити французьку военну фльоту.

У Празі відбулося відкриття нового чехословацького парляменту. Найсильнішою партією в парляменті є тепер судетсько-німецька партія (гітлерівців), що має 44 послів. Засідання відкрив премієр Маліпетер відбираючи від нових послів присягу. Німецькі посли присягали в німецькій мові. Президентом парляменту вибрано б. міністра війни, посла чеської аграрної партії Брадача.

В польськім соймі відбувають в конституційній комісії довгі дискусії над виборчою ординацією. Очевидно всі виступи опозиції супроти прирядової більшости є безвиглядні.

—o—

Причини кривавого повстання на Закарпатті

В числі 8 (32.) писали ми про заворушення по тамтому боці Карпат. На цьому місці наводимо за празьким „Пробоєм" (ч 3—4.) про причини повстання та життя наших братів українців в межиляборецькій окрузі.

(Вже з найдавніших часів маємо народні повстання на Закарпатті: Більші з них: Першим було державне повстання Петра Петровича між 1310. та 1321. роком, що він зорганізував його проти угорського короля Карла II. і просив галицького князя Льва II, щоб прийняв угорську корону. Другим було повстання кметів проти маґнатів в 1335. році. Третім — повстання „куруців" під проводом Юрія Довжі проти шляхти в 1514. р. Здавив його Іван Заполій варварськими звірствами і жорстокостями. Довжу спалено живцем, 70.000 селян убито і 50 сел спалено. Четвертим було повстання Івана Цісара в 1631. р. проти панів на Потиссі. П'ятим було повстання Земплищини в 1686. (7?) році. Шостим — повстання Раківця в 1703-1708. р. Сьомим — повстання опришків з Земплищині в 1831. році, що дало тему до написання пісні „Над Татров са бліска". Як бачимо на Закарпатті було сім великих народніх повстань). В цілім Межилаборецькім окрузі нема ні одного словацького селянина. Місцеве населення творять виключно карпатські українці. В тих округах, сягаючи аж до спишської жупи, живе в компактній масі 230 тисяч українців (прим. С.Р.). Границя Підкарпатської Руси є зазначена старою демаркаційною лінією, з року 1919. І так українські округи в близькім сусідстві Ужгороду є адміністровані з Братислави на 600 км. віддаленої. Ті українські округи є адміністровані головно словацькими урядниками, що не навчилися ще від перевороту по українськи".

В 1914. році: Цілий округ підчас світової війни був зовсім зруйнований. Тут довгий час був головний фронт. Населення було лілком оже брачене. Всі дороги розбиті. Із сел Чертіжного і Габури, де почалося повстання, зостались тільки останки розбитих стін. Населення не мало ані одної скотини, ані сотика в кишені. Осталася йому тільки пуста, неврожайна земля.

В 1930-35. році: Від тоді минуло двадцять літ. Але населення зістало дальше в біді. Марно домагалося і домагається нагороди за шкоди спричинені Світовою Війною, що держава повинна виплатити на основі мировых договорів. Дороги розбиті до сьогодні, крім тої, що веде на границю. Все по старому, не змінилося нічого. Правда в долині настала зміна. В Требішові вибудовані нові касарні, в Гуменнім є нові вілли (палати) нових державних урядовців, але більше нічого.

Його населення: Як вже згадано, край від Кошиць на схід не є взагалі словацьким. Найбільше число населення творять тут українці, потім прийдуть словаки і мадяри. Крім того є тут острови німецьких колоністів з XII. і XIII. ст., коли король Ґейза II. покликав сасів на колонізацію і поселив їх в Спишськім комітаті між 1141, 1161. роком. Особливо після нападу татарів поселено німців на Спиші і Шариші і далі на схід. Живе ще там велике число жидів, що були з давен давна п'явицями нашого народу.

Зубожіле населення покинуте тепер на поталу всяких паразитів з чужих політичних партій. І хто має видержувати стільки паразитів і далеко більш коштовний державний апарат, ніж в багатій Чехії? Мадярські і словацькі селяне живуть в урожайних долинах і є захищені до певної міри великомаєтницькою політикою аґрарів. А на покриття великих адміністраційних й інших видатків того краю є засуджена більшість населення — українці. Тому проводиться там в українців екзекуція за екзекуцією і забирають останню корову, останне порося.

Як там живуть люде?

Цілий край гірський і бідний. Його населення чисто українське. Нема там ні одного словака, а все таки цілий край ще сьогодні належить до Словаччини, що провадить систематичну словакізацію і надіється в скорий час цілий край вповні зловакізувати. Але не станеться так! Хоч чехословацька статистика похоронила український народ на „східній Словаччині", але він ожив, він воскрес, бо зовсім недавно — рознеслася вістка по світу, що 220 сел домагаються українських шкіл замісць словацьких на тій самій „словацькій східній Словаччині!"

Все українське населення живилося з деревляного промислу. Але аґрарна політика зробила всьому кінець, бо внеможливила Мадярщині довіз до Чехословаччини господарських продуктів, а та перестала відбирати наше дерево. Через те в лісах праця впала і тепер при найбільшім труді заробить там робітник 3-4 (1 ч.К.=22 гр.) К. денно. При тім землі не має майже ніякої. Бо що з того, що має пів „голда" (морга) неурожайної землі під бараболю і ячмінь, який потім стовче у воді, зварить, червоною сіллю, що є для скотини, посолить та їсть. По думці лікарів, уживання до їди нечищеної червоної соли, що є виключно для скотини, несе за собою з часом сліпоту або глухоту. Але не зважаючи на те чеська аґрарна партія на Підкарпатті твердить, що наше населення є аґрарне (землемаєтне) і що йому не так зле живеться.

До тої біди ще заказано ходити до Галичини на торги. До Америки емігрувати теж не можна. Отже з усіх боків здушений край і українське населення є в сітці безвихідного голоду. Є відказане на те, що собі заробить у тих нелюдських обставинах і на урожай із своїх вузеньких і коротких нивок. Як вже сказано, робітник заробить в лісі за день 3—4 Кч. Господар з кіньми 15 Кч. денно. Коли має свій ліс, нарубає віз дров і повезе до Межилаборець, то дістане за нього 12—15 Кч. Коли йде з одним кілограмом масла дві або й три години на торг до Межилаборців, то дістане за нього 6—8 Кч. За 1 кг. свинячого м'яса 2—3 Кч. За вигодовану ґуску 6 Кч. За 4—5 яець на торзі в місті 1 Кч. Наведені ціни були точно потверджені журналістами в присутності аграрного начальника округу, що перед тим твердив, що в окрузі не є так зле, щоб народ мусів бунтуватися.

Цікаво, що про ще один дуже важний момент у причинах повстання в Межилаборецькому окрузі, чеські ґазети майже не згадують. А то про момент національно-політичний. Про це пише „Рус. Нар. Голос" і подає розговір зо селянами, в якім вони заявляють: Ми хочемо тільки своє і домагаємося прилучення до Підкарпатської Руси.

Пряшівщина (від річки Попраду і Кошиць) до сьогодні зосталася під Словаччиною. Там не найдете ані одного напису в урядах по українськи. Там в уряді ніхто не знає по українськи. Там до українських шкіл дають словацьких учителів. Там замісць українських — закладають словацькі школи. Там словакізують українців шаленим темпом. В їх чорній роботі домагають їм „наші" москвофільські учителі (честь виїмкам), що говорять переважно по мадярськи, а на кінець з тяжкою вимогою можуть висказати кілька слів „по руськи" зміщаних зо словацьким і мадярським наголосом...

(С. Росоха).

Готовсь

Друже мій, брате
Живеш у світі раз!
За Народ свій серце дай
За його кращий час!
За свої гряди, за святе діло
Готов будь!
Тучою сонце заслонити,
Мечем яруги скородити,
Неситих кров'ю їхньою
накормити —
Готов будь!
Ти не бійсь за святу справу
стати,
Бо правди ніколи не зможуть;
Ти не важися ані на п'ядь
уступати!
Олег.

Учасниці Курсу крою, шиття та куховарства в селі **Пантна**, коло Горлиць. Курс уладила кооператива »Лемківська Земля«. (Світлив Асафат Гривна з Пантної.)

Дальша пожертва для українських діточок

Знову одержали цілорічну передплату на „ДЗВІНОЧОК" Васьо Медак, Завої, Марія Пухир, Вислочок і А. Судомир син Дмитра в Синеві — всі мають заплачено по кінець червня 1936 р. Добродієві професорові Гр. Судомирові складаємо щиру подяку, що не забуває про Рідні Сторони. „Дзвіночок" всім висилаємо та закликуємо до дальших масових передплат нашим найменшим в українських Карпатах. Хто черговий?

—o—

Засуд за збірку на церкву

Сотрудник у Сяноці, о. Петро Білинський, збирав поміж сяніцькими горожанами добровільні датки на відновлення й прикрашення церкви. За це засудило його сяніцьке староство дня 12. червня на кару 10 зл. Від рішення староства внесено відклик до суду.

—o—

Загроза переходу на православя

В селі Барвінок, ясельського повіту, 80 родин загрозило переходом на православя. Сталося це з тої причини, що ап. Адм. о. др. Масцюх забрав їм із парохії дуже люблено-го священика українця. Тепер ідуть старання про те, щоб цьому лихові зарадити.

Гроші не дають щастя

У Франції виграла одна жінка на льотерії 250 тисяч франків та не знала, що з тими грішми робити. З тої журби збожеволіла!

Коваль завинив...

Наслідком нападу „русских" у селі **Межиброді** на наших громадян, припинено діяльність читальні „Просвіти" в тому селі. В дальшому тягу цеї авантури було обвинувачення та засуд сяніцьким староством усіх побитих за нарушення публичного спокою. І так засудило староство Петра Кадовбця на кару 5 зл., Івана Цапа на 10 зл., Катерину Романську та Івана Кадовбця по 30 зл., Василя Старака на 20 зл., Михайла Романського та Павла Ванценка по 15 зл., а Михайла Вайцовича на 2 зл. Усі засуджені є членами читальні „Просвіти". Цікаве, що на тих „русских", що спричинили бійку, ані не зроблено донесення, ані їх ніхто не покарав. А де подівається братня згода?

—o—

Кооперативні сходини

В селі **Лосю,** новосандецького повіту, відбулися сходини членів кооперативи „Любов". Кооператива розвивається. Лосяни пізнали вагу рідної торговлі та хоч відділені й розлучені тілом, одначе об'єднані духом, тому йдуть безупинно вперед, бо народній шлях пізнав користи організації, спільноти слова і чину. Честь Вам Лосяни!

Йори та йорчики оживають!

Під неприсутність апос. Адміністратора о. д-ра Масцюха його канцлер о. Йоан Полянскій в Риманові — Здрою видав нове посланіє до клиру і — цим разом уже етимологією та язичієм. Цікаве, як до цього посланія поставиться о. апост. Адміністратор, що сам у своїому першому посланію зазначив, що публікує його фонетикою, бо тепер усі таким правописом пишуть. Кажуть, що ап. Адміністратор виїхав до Риму.

—o—

Хто винен?

Яцко Турок, бідний зарібник, батько троїх дітей з Поворозника, к. Мушини купив від знаного „купця" Василя Барновського зі Щавника ковову.

Корова оказалася хворою. Тому на другий день Яцко пігнав її до Щавника, щоб віддати Барновскому та гроші відобрати.

Коли Барновскі не хотів віддати йому грошей, Яцко так тим зажурився, що пішов до Барновського саду і в білий день повісився на грушці.

ВИРІВНАЙТЕ
ЗАРАЗ ПЕРЕДПЛАТУ!

Градове нещастя

Дня 12-го червня ц. р. велика буря получена з градом, знищила цілковито озимі і вясняні засіви в двох бідних, лемківських селах: **Зиндрановій і Барвінку,** коростянського повіту. Крім цього град повибивав по хатах шиби, понищив ґонти на дахах та навіть покалічив кілька осіб, що тоді находились на полі. В наслідок цього нещасття вище згадані села виглядають тепер немов по вогні. Панує там тепер загальний смуток і плач, бо всім грозить великий голод. Засіви не були заасекуровані. — Таке саме сталося в Суровиці, Полянах та на Вернаївці і в Мощанці, град вибив засіви до тла.

З огляду на це взиваємо всіх свідомих та маетніших громадян Лемківщини, щоб поспішили нашим братам в Зиндрановій та в Варвінку та другим, що потерпіли від граду з негайною помічю. Брат повинен подати руку братові в нещастю. Пожертви в збіжжю та грошеві добровільні збірки найкраще посилати до Всч. Гр.-Кат. Уряду Парохіяльного в Зиндрановій, пошта Барвінок.

Газда-Лемко мав надію
По жнивах біду залатати.
Ходив у поле
Збіжжя оглядати.
Душа його раділа, що в тому році
Вдягне жінку й діти,
Що не буде йому з горя
Волосся сивіти...
Та доля така змінчива,
Людей не шкодує:
Вийшла хмара, вітер вие,
Град збіжжа тратує!..
Цілі села в наших горах
Нагло посумніли;
Усі плачуть, руки заламують
Бо що ж будуть їли?..

Поможімо їм, хто лиш може
Й чим хата багата!..
Бо-ж у кого поміч просити,
Як не в рідного брата?

Ст. ВАРХОЛЯК

Лемко просвітянський діяч в Америці

Михайло Дудра, уродженець Лемківщини і б. студент фільософії у львівському університеті, що свого часу вів освітню діяльність на Лемківщині з доручення матірного Т-ва „Просвіта" у Львові і серед цього був арештований польською владою, прибув до Америки на постійний побут. Він по батькові американський громадянин. В Злучених Державах Америки буде займатися спеціяльно познайомленням лемків із положенням у рідному краю. В часі побуту на Лемківщині мав нагоду переконатися про сьогоднішну злу добу, тому кличемо: Рідна Ненька в потребі! Сину українських Карпат не забувай! Коли об'єднаємося для спільної праці — тоді не боїмося життя!

ХТО ТИ, ХЛОПЧИКУ МАЛИЙ?

Хто ти, хлопчику малий?
— Українець молодий!
Український я юнак,
Лев і тризуб то мій знак.

Я сокіл, я бистрозор,
Жовтосиній мій прапор.
Нам поможе серед бурі
Господь Бог і Святий Юрій.

ХТО ТИ, ДІВЧИНКО МАЛА?

Хто ти, дівчинко мала?
— Українка молода!
А який твій знак рідненький?
— Лев і тризуб золотенький!

Жовті ниви, сині гори,
Жовто-сині в нас прапори!
Все будуть нам помагати
Господь Бог і Божа Мати!

(На загальне бажання подаємо за „Дзвіночком" ч. 16. було також в „Золотому Колосі" за 1934 рік).

Будьте осторожні в сплачуванню довгів

Всі господарські довги, звязані з рільництвом, як позичка на подорож до Америки, до Канади та других закордонніх держав, купно поля, купно дерева на будинки та господарські забудування, купно рільничих машин і знарядів, купно штучних навозів, купно коня, корови, або иншої домашньої тварини, позичка на весілля, або на посаг дочки і сина—цебто всі позички, що причинюються до поліпшення, до піднесення та до самого ведення господарства—можуть бути розложені на підставі закона про полекші для рільничих довгів—на 28 однакових, піврічних рат, в речинці платности від 1. IV. 1935 р.—до кінця виплачення довгів, а саме до 1949 року.

Може бути таке, що віритель не хоче признати довгу яко рільничий, тоді Розємчий Уряд при повітових виділах вирішує цю справу. Приміром: господар будував хату та позичив у жида 500 зл. на бляху. На підставі закона це рільничий довг; але жид не хоче його рільничим признати, тоді рішає Роземчий Уряд та розділює тих 500 зл. на 28 однакових рат, цебто що півроку треба точно сплачувати жидові по 17·75 зл. (бо 500 : 28 = 17·75.

Може бути також таке, що віритель знає, що довг буде признаний рільничим, тому „нароком" не упоминає господаря та чекає, щоб минув час плачення двох перших рат (1. IV. й. р. і 1. X. ц. р.), тоді пропадають всякі полекші, бо устава каже, що незаплачення двох чергових рат робить цілий довг відразу платним і тоді довг не підлягає вже розложенню продовж 14 літ—на рати. Тож жид, або другий віритель упоминається сплачення цілого довгу, не хоче навмисне довше чекати, подає скаргу до суду і веде на задовженого господаря екзекуцію, получену з великими коштами.

Перед такими треба боронитися, та щоб знати як боронитися, перш-завсе треба передплачувати добрі часописи, що подають ради і вказівки як **„Народня Справа"** та **„Наш Лемко"**; не ходити по жадних дорадниках, бо такі лишень використовують. Домагатися також совісних порад у Повітових Виділах, бо на це село платить податки, щоб могло користати з безплатних рад і вказівок. Живемо в таких часах, що лишень свідомий та дбайливий господар може передержати в цілости до кращих часів. Та кращі часи прийдуть, як всі господарі зорганізуються до спільної, творчої, народної праці.

—o—

Не завидувати, але працювати!

Наш народ любить дуже завидувати, а то дуже погане діло, бо з того виходить для нас дуже злого. Бідніший завидує багатшому, той, що йому гірше ведеться — тому, що йому йде ліпше і т. д. і т. д. та з того приходить до обмов, сварок, різних пакостей, судових процесів, ба навіть до бійок. З цього всього для нас багато шкоди і ми замісць поступати вперед, стоїмо в місці, та деколи посуваємося взад.

Ми повинні ту погану зависть викорінювати із нашої душі, та на її місце плекати охоту до наслідування цього, що добре і пожиточне та до впертої витривалої, але розумної праці. Має хто гарний сад, не завидувати йому, не нищити йому щепів, але самому брати від того ґазди примір і самому заводити в себе такий сад, ще більший і кращий. Любить другий ходити коло пчіл, не сміятися з його й не викрадати йому меду, лише самому від нього і з книжок вивчитися пчільництва та завести собі пасіку ще кращу від сусідової. Коли господар чи парубок свідомий, читає багато книжок і передплачує ґазети, такого також наслідувати і то найбільше і собі теж постаратися про книжки і ґазети і читати, читати, як найбільше, щоб бути найрозумнішим в селі, бо такому й ліпше ведеться і такого більше шанують і він знає, що сказати між людьми. Найважнішою річчу є знання історії рідного народу, пребагатої історії Української Нації, щоб ми знали, чим ми колись були, чим ми є тепер та чим ми мусимо бути колись. Дальше має сусід дитину в школі, не насміхатися, що буде мати „пана", або „паню", але й самому дати свою дитину до ремесла, або до вищої школи, бо чим більше буде між нами освічених людей, тим ліпше буде для нас.

Цих кілька думок наводимо тому, щоб виполювати кукіль серед нашого народу, бо таким кукілем є й та чорна зависть, що родить багато зла.

На місце руйнуючої, негативної, розкладової зависти, мусимо поставити творчу, позитивну працю й усіми силами мусимо змагати до кращого й ліпшого, а тоді повна перемога по нашому боці. Коли переможе кожний з нас особисто, тоді переможе теж і наша Українська Нація.

Погляньмо по світу та побачимо, що багато людей добилося завдяки витривалої праці високих становиськ, хоч у молодому віці були нуждарами, або невільниками. Вони перемогли себе, пізнали своє „я", викорінили свої злі сторони, піднесли себе та станули на висоті людської гідности.

Підлий це критик, учитель та навіть священник, що не вірить та не хоче признати людині його заслуг, хоч бачить, як людина блудила в молодих своїх роках, але пізнала свої ошибки, осудила їх, викорінила зо себе та йде простою дорогою вперед.

З історії бачимо, що великі люди родилися в низьких хатах, одначе їхня сила волі, рішуча постанова змазала добрими вчинками їхні давні провини. Оцей хлопчина, що сам навчився писати і читати — це Лінкольн, президент Америки.

Син невільниці мулятки, Фред Доґлес, рівнож сам навчився азбуки, підняв борбу за рівноуправнення муринів і допняв свого.

Мати Гарізона була наймичкою, але молодий Гарізон виповів війну рабству. За його голову визначили нагороду та прийшов час, що до його ніг зложили вінець побіди.

Гідсон був таким нуждарем, що в зимі не мав защо купити собі черевиків і ходив босо, та проте став президентом Ню-Йорку.

Дівиця Орлеанська ніколи не мала до діла з військовими справами та коли не було вже такого, щоб визволити Париж, обнимає провід французького війська та громить і проганяє ворогів. Знову сучасні мужі: Муссоліні, вождь Італійців, сам каже про себе, що в молодечих літах був драбугою, але працював над собою, так що на наших очах стає на чолі Італійського Народу та „крутить" світовою політикою. Або комнатний маляр, фрайтрина Гітлер стає вождом цілого Німецького Народу та зганяє сон з очей цілому світови.

—o—

Злодійня гуляє

Злодійська шайка появилася в мушинських околицях. Досі невисліджені бандити ограбили приходство у Війковій коло Мушини, обікрали склеп Михайла Русиняка у Верховні Великій. Нападали теж два рази на приходство в Злоцькім. Вломлювалися також до тамошньої кооперативи та до школи в Ястрябику. На дорозі напали на Іцка Балдінґера у Щавлику, зрабували склеп та жида застрілили, знову його жінку тяжко ранили. Тої самої ночі забили в селі Мала Верховня державного побережника Ваня Дзюбинського. Осиротили його жінку і семеро малих дітей. Члени тої шайки ходять у день по селах, представляються людям як аґенти, розглядаються, щоб у ночі нападати. Тому кожного волокиту треба відправляти до солтисів, або до війта, хай ними морочать собі голови. Не пустити ніколи чужину—незнану до хати, гнати зо села. Стерегтися перед злодіями, бо може ще останню одежину з комірки, або зі світлиці загорнути.

З усіх сторін Лемківщини пишуть нам, що передновок заглядає щораз більше на села, е люди, що не мають раз, що зїсти. В селі Одрехові одні другим викопували в полі посаджену бульбу. Та ми заєдно пишемо організуйтеся, гуртом змагайте до згоди в селі, бо лише організаційна творча праця захоронить нас перед недолею.

До нового життя ставайте!

Бють жидів

В Гродні, в північній Польщі, помер поколений жидами один поляк. По його похоронах вибухли в місті протижидівські погроми, підчас котрих потурбовано трьох жидів і ушкоджено їхні крамниці. Поліція втихомирила погромщиків.

Чому Ви ще досі не відновили передплату на другий піврік? Негайно присилайте належитість, лише 1·80 зл. чеком „Народної Справи“ з дописком „Наш Лемко“

Відповіді

Василь Хомик: До протиалькогольного Т-ва „Відродження“ повинен належати кожний свідомий громадянин. Цього Вам ніхто не може заборонити. Адреса: **„Відродження“**, Львів, вул. Чарнецького 24.

Дмитро Г.: Переводити добровільні збірки на „Рідну Школу“, на „Просвіту“, на „Українських Інвалідів“ — або на пресовий фонд „Нашого Лемка“ вільно кожному з нагоди вінчання, хрестин, чи іншої нагоди. Наші інституції, як також Інваліди не одержують від нікого ані сотика, тому нашим національним обов'язком є підпомагати рідних братів. Натомість не можна вимушувати силою, або з обидою такої жертви. Зібрані гроші належить все передати на таку ціль, на яку переведено збірку.

На поминках

Бім-бам, бім-ба-лам-бум, бім-бім-ба-лам-бу-ум... гуділи сумно дзвони з Одрехівської дзвінниці. У воздусі розпливалися жалібні звуки похоронної пісні. Похоронили небіщика Івана Долішного. Дзвони ще бамкнули кілька разів і втихнули, їхні останні звуки, відгомоном відбилися об недалекі дерева і якось дивно-мельодійно злилися з плачем рідні покійника. Похорон скінчився. Люди повільно почали розходитися.

Андрій — син небіщика Івана, підходив до своїх сусідів, кумів, сватів, вуйків і йншних приятелів, та запрошував всіх на поминки. — Бож звісно, небіщик Іван був статочний господар, ну тай майно несогірше залишив, то-ж годиться його як слід помянути.

Запрошених насходилася повна хата. Всі посідали довкола двох великих столів. На столах з'явився: хліб, сир і »шпіритайка«. Гості, не дали довго дармувати шпіритайці у фляшках. Вони раз-у-раз скоренько наповнювали чарку й ще скорше випорожнювали. Шпіритайка була для них дуже ласим — притягаючим напоєм.

Мляско робилося тим, що ждали на свою чергу.

Велася гамірлива балачка; переважно говорили — про смерть небіщика Івана. Чути було охкання і співчуваючі вислови, а в старої свахи Василихи, то навіть сльози показалися на очах. Тільки не знати, що тій сльози витиснуло — чи жаль за небіщиком — чи таки шпіритайка.

Але, борони Боже! Не думайте, що Василиха за багато випила. Та де, — от випила яких десять або одинайцять чарок та більше ні. Біг-ме, що ні!

Зрештою всі пили і нікому нічо не сталося, хоч старій Василисі здавалося, що зачали в її голові чортики скакати. Видно, вже така нещасна головонька.

Чортики скачуть, виводять свій божевільний танок, аж Василисі начала від того голова крутитися. Голова закрутилася, стіни захиталися та всі люди зачали довкола столів скоро-скоренько танцювати. Василиха завдає собі питання:

— Чого-ж то вони танцюють?

Ге, чого... яка-ж бо я не догадлива, та в Андрія днесь весілля. Андрій сина женить! — Йой, всі танцюють, а я що? — Хиба я гірша від інших. О, ні! Я ще так затанцюю, що го-го!..

Навіть молодших засоромлю... за співаю собі.

Василиха встала зза стола, зробила кілька непевних кроків і опинилася біля порога. Тут взялася попід боки, тупнула ногою, та й зачала танцювати, а властиво заверташися. З широко отвореної губи покотилися захрипші слова:

»Іщим в пецу не палила,
Юж мі курка миску збила.
Го-го, го-я, гого го-я,
Головонько бідна моя«...

Гості повтихали, мов на команду. Як була-б в тій хвилі земля завалилася під ними, то на певно це не викликало-би більшого здивування — як така поведінка Василихи. Вони вирачили на Василиху очі й з німим подивом гляділи на неї. Але Василиха нічого собі з того не робила; провадила дальше свій завертаючий танок і співала. Її голос скрипів як заржавіла машина:

»В пецу палю, їсти варю,
Дитя плаче тай го бавлю.
Го-го го-я, го-го...

І власне тоді, коли Василиха з найбільшим чуттям виводила свою пісню, зза стола встала сусідка Марта і заткала Василисі писок, в спосіб не дуже то делікатний. При тому сказала Марта якесь терпке слово, але я забув яке. Ще менше делікатно відповіла Василиха, на таку інтервенцію Марти, бо запустила в її лице, свої гострі пазорі. Марта теж не від того була, щоб в той самий спосіб не віддячитися Василисі. І почалося... А як скінчилися ті поминки, того я не знаю.

Зате знаю, що після них, Василиха кілька тижнів ходила з подрапаним обличчям та носом.

Але тут цікаве ось, що: Від того часу, Василиха не то, що шпіритайки до уст не візьме, але навіть глянути на неї не хоче. Егеж, вона знає, що через тую шпіритаю виставила себе на посміховище, бо тепер ціле село з неї сміється та перший ліпший глумливо її питає:

— Ну, як Василихо-свахо, чи добре вам танцювалося на поминках?

Петро Попередний.

Велику народню працю зробите, як кожний передплатник приєднає „Нашому Лемкові“ нового передплатника

ВАНЬОВА ХИЖА.

(Сміховинка).

Ваньо Тичка не мав хижи —
»Де би таку роздобути?
В кума Стецька є маленька,
Лем треба свиснути...«

Стець поїхав з інтересом,
»Треба скористати,
Підійти, як підсадитись,
На плечі завдати...«

Тай підходить Ваньо д'хижі
Замір виконати; —
Хижу завдав, та тут біда —
Не може здійняти...

Так на плечах, мов за кару,
Хижу Стецька носить
Бідний Ваньо; з того часу
Плаче та голосить...

З жіночого руху

Слово з Пантної

(До світлини на четвертій стороні)

В селі Пантній, пов. Горлиці, відбувся господарський курс куховарства, крою та шиття заходом управи місцевої кооперативи. Курс розпочався 5|II. ц. р., а тривав два місяці з деякими перервами, тому що були перешкоди зі сторони староства, курс закінчився 31. березня. Святочне закінчення мало бути загальне; одначе на це не позволено — тому відбулося лише в присутності членів місцевої кооперативи, яких було около 100. Курсистки зробили виставу своїх праць. Опісля мали слово до присутніх п. інструкторка, одна з курсисток Т. Глива і місцевий священик о. Шуфляд. При кінці відспівали курсистки низку народніх пісень. Скромне закінчення курсу зробило миле враження на присутніх. Усі побачили, що й жінки можуть відограватн ролю в культурнім житті й при добрій волі чогось навчитися. На курсі навчилися вони багато, завдяки добрій п. інструкторці і Вп. пані сенаторці О. Кисілевській. Доказом цього є гарно улаштована виставка їх праць, на яку приходили дивитися господарі сусідніх сіл. Заохочені успіхом праць учасниць курсу передплатили собі масово „Жіночу Волю", „Нашого Лемка" та радо їх читають.

Маємо надію, що й інші села на Лемківщині підуть за примідом свідомих Пантнян і запровадять у себе такі курси, що просто конечні для того, щоб наш нещасний український народ міг сподіватися кращого завтра...

Теодосія Лепак, С. Нищот.

До допису про курс у Пантній додамо ще декілька слів. Село Пантна це одно з найсвідоміших, найгарніших сіл на нашій Лемківщині в горлицькому повіті, Не так давно була там і читальня „Просвіти", що гарно розвивалася й мала більш сотні членів. На жаль, так як майже й усі читальні „Просвіти" на Лемківщині, її влада розвязала Та Пантняни не опустили рук. Не можна черпати освіту в читальні, то, хоч село бідне, а все ж таки помножилося вдесятеро число часописів, книжок, які йдуть до них.

На курсі, про який дають звіт п. Теодосія Лепак і С. Нищот, було 35 учасниць і всі вони пильно вчилися господарства, варити, пекти, вишивати, виплітати светри та рукавиці й інші речі. Великий жаль, що без огляду на особисту інтервенцію сен. Кисілевської у горлицького старости й обіцянку його, що дозволить курс докінчити, — треба було його передчасом перервати.

Одначе, дорогі сестри, не знеохочуйтеся тим! Користайте з тої науки, що дістали, поширюйте її між свої знайомі, сусідки. Читайте вчіться, ставайте приміром для всіх околичних сіл!

І всім іншим лемківським селам, яким розвязано читальні, кажемо: не опускайте рук, вчіться. **Хай читальнею буде у вас кожна хата. Це нас злучить разом і без огляду на всі перепони, поможе нам діждатися кращої долі, гарніших часів!**

За „Жіночою Волею".

Розвага веде до свідомости

Не слухайте клевет

Собака, котра здихає, скавулить і на всі боки кусає, Таку собачу музику заводять конаючі „русскі" на Лемківщині, та відкусуються на всі боки зо звіринною скаженістю. Щоб вдержатися при житті змобілізовали всі сили.Гнуть спини і підлизуються без всякого сорому власть імущим, котрі їм безкритично вірують. Допяли свого й намагаються запрячи духовну власть на Лемківщині до своєї роботи, а коли мимо всього жива ідея народньої свідомости діяльного і нічим не стриманого українізму, наче зібрана ріка всевладно завойовує лемківську молодь, так от бачучи, що їх зусилля небавом марно пропадуть, не щадять клевет, доносів підлих вигуків, ба навіть погроз для тих, котрі не хочуть прикладати рук до їх нечесної та брудної роботи. Криницький „Лемек" не поминув ні одної нагоди, щоб устами останніх могіканів „русской ідеї" вилляти цілі цебри помий своєї „русской культури", на не милі йому особи.Львівська„Земля і Воля", що зачисляється до „ліпших русских" газет, коли пише про відомости з Лемківщини, нічим не уступає криницькому „Лемкови". Про подвиги Вислоческого не будемо писати, бо це пропаща людина, без чести типок; котрий по нині туманить ганчівську молодь „єдіною неделімою... не было, нет і не будет України. та трьохцвітними прапорчиками". Заложили Ганчовяни кооперативу — річ зрозуміла — добре діло зробили. Нещастя хотіло що з тої кооперативи певні осібняки вибігнувши з реготом і сміхами з дівками, кинули каменем за жінкою пароха, що переходила своїм обістям, вдаряючи її сильно в ногу. Того рода „попнс", дав нагоду о. парохови напятнувати подвижників в церкві, що знов викликало фарисейське обурення войовничого господина Вислоческого та явної клевети, що о. парох виступає „проти кооперативи", кинути кість незгоди між парохом та парохіянами і на тім будувати своє „патріотическое возвизшеніе і народолюбіе". „Господине, господине" знай, що нищення поваги сивого волоса щей духовного отця в громаді, це перший крок до моральноао упадку — проста дорога до большевизму!

Знову ганчівські молодці і господарі не обмежуйтеся тільки до читання даром накинених Вам „Леми-

Проф. І. Филипчак

Віче в Сяноці в 980 р.

(продовження.)

По цих словах князя Якуна піднявся в товпі народу великий шум, падали слова глибокого обурення. Опісля забрав голос староста Янтко з Лішні, сідоглавий 70-літній старик. Очі всіх звернулися в сторону сідоглавого, але бодрого старця Янтка, якого цілі сяніцькі гори знали, яко провідного чоловіка. Янтко зачав так:

— Дорогі браття, мої карпати гірняки! Перед кількома роками ходив я на прощу до гробу св. Методія до Велеграду, до гробу нашого просвітителя, нашого отця, нашого святого! Ходила нас спора купка, а всі щоб помолитись на гробі апостола словян, котрий навчив нас в рідній мові молитися до Всевишнього. І щож йшли ми манівцями, бо в краю словаків та на моравах уже не дружелюбно на нас дивилися, бо всюди в більших городах та в замках вельможів панує вже латинський обряд. Гріб св. Методія ледво ми відшукали забутий, опущений. В Велеграді в храмі Божім, котрий він своїми трудами поставив, відправляють вже по латині, бо ми там нічого не зрозуміли. Тамошні жителі дивилися на нас якось скоса, підсміхалися і казали нам принимати латинський обряд, інакше цісар та князь чеський не спогляне на нас ласкавим оком. Всюди священики німці та італійці. Нарід тамошний, переважно старше покоління, не любить їх, жалує за давніми часами, жалує та плаче за гарним словянським обрядом. Один з таких стариків показав нам гріб св. Методія і сказав, щоби ми стереглися, бо на нас карпатів, зроблять наступ з двох сторін і змусять огнем і мечем приняти латинку, як це зробили з чехами, моравцями, словаками і поляками. Цей старик запровадив нас до одного старенького священика, який тайно від часу до часу служить по нашому в своїм домі при замкнених дверях. Він утішився дуже нами, поблагословив нас, відправив молебень до св. Методія і предсказав, щоб ми звернулися на схід сонця, бо там засяє благодать Божа, що там лишень удержиться правдива віра насаджена св. Методієм. Він сам пішов би з нами, бо чув про нас, але вік його не позволяє йому піти з нами в так далеку дорогу. На памятку дав нам св. Євангеліє, писане руками св. Методія і просив, щоб ми занесли до храму св. Духа в Сяноці і зложили там, яко дорогу памятку.

(д. б.)

ків" і „Земель та Волі", отвирайте ширше очі, не бійтеся взяти до рук інших часописів як **„Народня Справа", „Наш Лемко"** й других, так роб'ять наші брати довколичних сіл — навіть православні Кв'ятов'яни та такі „русскі" як Климківчани. Тоді самі без дурманення Вас „твердими головами" пізнаєте „чия правда, чия кривда та чиї ми діти". **Глядач.**

ПАРАСКІНА ПОЛІТИКА

У селі Вічноборбах — жили собі дві газдині — Параска і Ксенька та газдували.

— У Ксеньки повні сусіки зерниця та всякого добра.

Бо якже ж йому не бути, коли у Ксеньки землиця, ех землиця.... Де не посіеш — вродиться як гай!

— А в Парасічки — пісочок і каменик, так що ледво - преледво ховає своїх дітей.

Захланним оком позерає Параска на Ксенькіне добро, і має велику охоту захопити його для себе.

Але хоч як позерала, хоч якій апетит мала, то нич путнього не могла вимудрувати у своїй сухій голові.

І напевно не видумала би нічого й до віку. Але у Ксеньки кількох синків, що їм нічого ніколи не бракувало. — Що лиш їх душа запрагне, вже мають.

— Предобре жилося Ксенькіним синкам на світі, та тота доброта не вийшла їм у користь.

Порозвивалися, зледащіли, до роботи ані руш, хиба стільки, щоб їсти та сваритися між собою.

Поки-ще Ксенька була молода, то як могла пригрожувала синків, та господарству не дала пропадати.

Але чим більші підростали синкове, тим більше розюрювалися, та місто помагати матері в господарстві, — пхали його у пропасть.

Ксенька постарілася і вже не година була огризатися, хоч добре бачила, до чого доведуть її синкове сварковю, і так тим загризлася, що по короткій хоробі померла.

Ще Ксеньку добре не похоронили, як Параска, яко найближча своячка—взяла під свою опіку господарство ціле.

Та від того часу почала тягнути все, що тільки далося з Ксенькіного добра для себе та своїх дітий.

— Ксенькіним синкам що раз гірше жити під опікою Параски.

Вони почали поволи опам'ятуватися та поминатися за своє добро, а там — задумали цілковито визволитися з під Параскіної опіки, щоб самим загосподарювати.

Та і тому конець, що задумали....

бо Параска за той час, добре пізнала їх, постановила так з ними поступати, щоб ніколи не могли визволитися з під її опіки.

Вже молодший, розумніший син Ксенькін — приготовує все, що потрібне до господарки, і задумує женитися, щоб стати на своїому полі самостійним господарем.

Все, здається, піде йому як найліпше. Але Параска не спить. Вона бачить до чого Васько стремить. Бачить і знає, що як направду до того дійде, що він задумує, то відпаде її великий та смачний кусок від уст, і знов буде бідувати.

Та вона того тепер вже не боїться.

Го-го-го! Смаркачу! То тобі такого хочеться? Почекай! Хоч-то і твоє газдівство, але не будеш на ньому господарити ніколи! — і круть-верть — прикликала до себе старшого Ксенькіного синка тай хитро мудро підюдила його на молодшого брата:

— Чи ти знаєш — каже до нього — що твій брат хоче женитися? Я против того нічого не маю, мені байдуже, котрий з вас буде господарем, хоч мені здається, що ти старший, то ж ти повинен обняти господарство.

І це помогло старшому братові.

Сейчас зачав так само робити приготування до господарки.

І з того прийшло між братами до такої ворожнечі, що один другого готов ножакою зарізати.

Параска аж руки затерає з радости, що їй так удалося.

Та молодший брат був такі сидячіший і розумніший від старшого брата, тому вона всіми силами, скрито, поперає Ромця і так, обоє, пригнули молодшого брата, що про обняття господарки вже і мова не могла бути.

Та коли старший брат Роман зачав приходити до сили і задумав як і брат стати господарем на своїому грунті, Параска видить, що це не жарти, і кличе до себе Петруся:

— Що то той бовдур задумує? Та він хоче женитися! Я против того нічого не маю, але мені здається, що ти хоч молодший, то таки здібніший, і тобі належить бути господарем.

Втішився Петрусь тими словами, та ще дужче забрався до праці.

Параска тепер лишила старшого і зачала скрито помагати молодшому.

І знов Ромцьо зійшов на дідів, а Петро пішов до гори.

Поросне Петрусь у піря, знову дає йому по голові, а ставить на ноги старшого.

І так рідні брати воювали між собою, а Параска сміється в кулак:

— Ха-ха-ха! Що за дурні? Я ще таких, як світ світом не бачила, і певно таких других на цілим світі немає!

Сусіди видять таку опіку Параски над братами Безрозуменками і ріжно цю справу розбирають. Одні за ними та другі проти них.

А Параска набожно сусідам розповідає:

— Та де ж я їх пущу на бистрі води життя?! Бачите що тепер виробляють, а якби так самих пустити, то повибивались би до ноги.

Як колись прийдуть до розуму то най собі з Паном Богом газдують. Я проти сього нічого не маю.

А сусіди, як сусіди, вони вже не одному рацію признали то й Параскі притакнуть і остає як бувало.

Знову брати Безрозуменки — їм ані думка до голови не прийде, щоб щиро брат з братом обнятися і в згоді та єдности — двигнули свою занедбану господарку.

С. Жук.

(Відгадайте, що означає це оповідання).

Збіжжа й пашу

дорібок Вашої цілорічної праці обезпечіть від огню тільки в одинокому українському **Товаристві взаїмних обезпечень**

„ДНІСТЕР",

у Львові, вул. Руська ч. 20.

ЛИСТУВАННЯ:

Параска Стефура, Граця, в Карпатові одержала від брата Андрія з Франції цілорічну передплату на «Нашого Лемка». Також до Петра Гайсана буде приходити «Наш Лемко».

Лев К., Лосс: добре буде, як пронюхаєте та довісте нам, хто вкрадь вам часовник, що його Вам шлемо. Гарвд!

Граничний зо Ждині: вакдати легко, вомістимо пізніше. Бодрітеся! До Югославії висилаємо.

Василь К., Бонар: шлемо; дуже радо зробили б ми, як пишете, але є ще молодші, тому буде по старому.

Теодор Кокурина: задовге, вірші передамо до архіву. Коротші обов'язково та дописи радо помістимо. Здоровимо.

Михайло Преца: одержали; до Америки висилаємо. Привіт.

Поширюйте „Нашого Лемка"

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 14 (38)

Львів, 15-го липня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

ТОРГОВЕЛЬНА ШКОЛА в Яворові

Кружок „Рідної Школи" в Яворові відкриває з днем 3. вересня 1935. р. приватну коедукаційну однорічну Торговельну Школу. Ціль: дати українській молоді в короткому часі, дешево, фахову освіту. Програма: взірцем послужили однорічні абітурієнтські курси. Як предмети навчання входять: купецькі рахунки, книговодство, кореспонденція, економія, господарська географія, організація і техніка торговлі, товарознавство, кооперація, писання на машині, стенографія, українознавство, німецька мова. Умови приняття: укінчення 6-ої гімн. кл. або рівнорядної. Зголоження до кінця серпня 1935. р. Подання вносити до Кружка У.П.Т. на руки Дирекції укр. гімн. в Яворові. До подання долучити: 1. шкільне свідоцтво, 2. метрику уродження, 3. опис життя, власноручно написаний, 4. свідоцтво моральности, якщо свід. шкільне давніше, як за послідний піврік. Оплата: около 15 зл. місячно, незасібні дістануть знижку. Приміщення: приватні станції в Яворові дуже дешеві, евентуально в Бурсі ім. Франка.

—o—

НАСЛІДКИ БУРЕВІЮ

Буревій, що в першій половині червня перейшов над сяніцьким повітом, знищив збіжжя в таких селах: Поляни суровичні, Пулави, Суровиця, Дарів, Мощанець, Буковиця, Петрова воля, Карликів, Токарня, Буківсько, Боїще, Небещани Довге, Писарівці, Прусік, Сторожівел, Загутинь. У багатьох селах знищив буревій збіжжя на 100 проц., в інших на половину.

—o—

ВСТУПНІ ІСПИТИ ДО ГІМНАЗІЇ

На 80 учнів, що здали до сяніцької гімназії, до 1. кляси, є аж... 4 українців. Це, врешті, не дивниця, коли в гімназії є такі вчителі, що прилюдно жалуються на „затшенсене поповічуф" у сяніцькій гімназії.

Члени Кружка »Сільського Господаря« в Вороблику, що радо читають, передплачують точно та поширюють щоденний український часопис »Новий Час«, тижневик »Народню Справу« та двотижневик »Наш Лемко«.

Югася Филь

Клонися доню Україні

Приголубʼю свою доню,
В очка сині поцілую,
У вишиванку сорочку
Вберу, віночком осную
Русяві коси на голівці...
У неділеньку — святую
У церковцю понесу.
— Клонися, доню, Україні,
Молися квітко за Народ.
Молися серденько єдине
За волю нашу, волю скорб;
Бо Господь дивиться з небес.
І Господь сяє на землі,
Він дасть щастя нам —
Бо Він могутній, всеблагий!
І зложить рученьки рум'яні
Моя маленька квітка-доня.
Розтулить устенька кохані
Сердешна радість моя...

Поширюйте „Нашого Лемка"

Старайтеся про полекші на випадок градобиття

Часті градові бурі та йнші стихійні катастрофи приносять хліборобам великі шкоди. Державний уряд обовязаний признати їм податкові полекші, одначе про це повинні памятати найперше ті, що потерпіли шкоди. Тому до вісьмох днів від часу, як повстала шкода, треба внести самому або збірно подання до скарбового уряду, зазначуючи точно кого (адреса), коли і яка постигла шкода. Коли пишеться збірне подання, треба навести дані від кожного окремо і кожний пошкодований мусить особисто це подання підписати. Треба подати, на котрих парцелях і в яких розмірах сталася шкода. Після жнив треба внести друге письмо до скарбового уряду і подати висоту шкоди, а саме: кілько пошкодований надіявся зібрати, а скільки справді зібрав, і просити уряд, щоб відписав податки. Уряд відписує податки тільки тоді, як шкода доходить бодай до 20%.

—o—

Лемківський говір у світлі останніх наукових дослідів

З поміж багатьох різних питань і звязаних з Лемківщиною та її своєрідніми питоменностями, на одне з перших місць висувається питання лемківського говору.

Лемківщина, як знаємо, одна з найдальше на захід висунених українських етноґрафічних земель, цілою своєю культурою так матеріяльною як і духовою виявляла й виявляє доволі велику відрубність, чи пак відсталість від решти українських земель.

Та всетаки, всі ці прикметні Лемківщині відрубності, ніколи не промовляли за тим, що осьто Лемківщина це неукраїнська земля, а лемки не українське племя. Та в одному прикметному для лемків явищі можна було спорити про те, чи лемки це справжні українці, чи лиш якісь мішанці різно-племінних культур.

Тим явищем була мова лемків, чи пак беручи справу зо становища загально українського — лемківський говір. Як країна, що своїм клином врізалася в далеко на захід, а в Словаччину на південь, Лемківщина під зглядом мовним уявляє собою доволі цікаву мішанину мов: української, польської та говору словацького (частини чехо-словацького).

І ще в минулому сторіччі вчені дослідники мовознавці такі як І. Верхратський, Брох, досліджуючи говір лемківський в своїх працях доказали великий вплив на нього мови польської та словацької.

У часах повоєнних справа лемківського говору в мовознавстві стала знову дуже модна й актуальна. Річ у тому, що Польща, коли закріпила достаточно свою владу, почала поволі винародовлювати поодинокі українські етноґрафічні землі (Волинь, Холмщину, Гуцульщину), й між ними особливу увагу звернула на Лемківщину, країну, що безпосередньо межує з її корінно-польськими землями. — А знаючи, що основою національного життя кожного народу, кожної національної ґрупи є мова, навела особливо сильну протиукраїнську боротьбу на Лемківщині, як території, що під зглядом мови дуже зближена до польської, і що своїм ґеоґрафічним положенням їй найближча. Вислідом цієї акції на Лемках були різні по польськи писані (спеціяльно для лемків) книжки, букварі і т. д.

Зновуж у науці польській зокрема в мовознавстві поширювали погляд, мовляв, говір лемківський з українською мовою не має нічо спільного, а за те деякі його познаки вказують на те, що це говір польський, або на польській мові побудований. За таку найважнішу познаку лемківського говору, познаку, що зєднює цей говір з польською мовою, вважали наголос або акцент, що в лемківськім говорі (і в польськім теж) є сталий, цебто нерухомий і постійно спочиває на одному й тому самому складі слова (а український наголос є рухомий).

Пр. пол. во́да, лем. во́да, укр. вода і т. д. Кромі наголосу, поляки наводили ще й інші ціхи лемківського говору — ціхи, що їх теж подибуємо в польській мові, і які мали б потверджувати здогад не мовби то лемківський говір більше зближений до польської мови чим української. Очевидно, що з такими зі становища науки якслід необуснованими закидами прийшлось нам Українцям боротись подібно як і з іншими ворожими зазіханнями. До того ще слід підкреслити, що такий доказ на польськість лемківського говору як сталий наголос з наукового становища не є і не може бути доказом, бо про цілість мови чи говору самий наголос ще не рішає, і таких ціх треба було б багато більше, щоб польській науці признати правду.

Очевидно, що українські мовознавці стали боротись з такими ніяк не оправданими закидами в бік лемківського говору. Почались отже докладні бадання Лемківщини

Кривабі ягідки

В хаті вдови Петрихи діти плачуть. Вони простягають до матері свої рученята і зворушливим голосом просять:

— Мамо, ми голодні! Мамо, мамо, ми хочемо їсти! Дай нам хоч трошечки, хоч малесенький шматочок хлібця. Ах, нам так хочеться їсти...

Слова вриваються, плач придушує їх, — мов кліщами стискає горло.

І в матері сльози блестять ув очах та проте вона заспокоює дітей:

— Цитьте, дітоньки! Цитьте, мої нещасні голуб'ята. Заждіть трохи. Ось я зараз піду в ліс, назбираю ягід, продам, куплю муки і спечу вам хлібця, пиріжків... ага.

Дітей заспокоює та в самої серце рветься. Якщо помогло би це, то вона вирвала би своє серце з грудей та дала би дітям — на те вам, діточки, моє серце та заспокійтеся. Але годі; серця з грудей не вирвеш та й дітей цим не заспокоїш.

Петриха зітхнула важко; насилу здержала виринаючі сльози. Вона метнулася по хаті, знайшла горнець і витерту хустину, кинула дітям кілька потішаючих слів і побіжала...

Хотіла-б як найскорше зайти в ліс, але ноги чомусь не хочуть її слухати, — плентаються.

Добру годину йшла, поки опинилася на зрубі. Тут оглянулася боязливо — чи не видно часом лісничого?.. Бо лісничий, як побачить, то зловить, ягоди відбере, або висипає їх, помісить ногами, розіб'є посудину, обідре з лахів, ще й поб'є. Хвильку водила очима довкола. Тихо, ніде нікого не видно.

Зігнулася до землі, розгорнула буйну траву, а там ягідки такі, як коралі; аж просяться, щоб їх зірвати та наповнити ними горнець.

Збирає. Тихо, мов примара яка, ворушиться зігнена між травами та корчами і кладе в горнець червоні ягідки. Ніжний запах дозрілих ягідок лоскоче ніздра, кортить язик, розбурхує голодні кишки. Та вона не їсть, ні. Треба продати і купити хліба, бо там в хаті голодні діти.

У воздусі безжурно виводять свої трелі всілякі пташки та Петрисі все здається, що не її діти-соколята плачуть:

— Мамо, ми голодні! Мамо, мамочко, ми хочемо їсти...

А високе сонце пече, припікає; спрага гомить. Бідна вдова кидає час до часу короткий погляд по околиці — чи лихо не надносить часом лісничого. З десять разів підводила голову та ніде нікого не було видно. Аж нараз: Ох, Господи!

Серце вдарило молотком, очі остовпіли, — лісничий гнав просто до неї.

Як засилена пташка, стрибала Петриха по високій траві. Що сили рвалася вона.

— Ох, коби скорше, щоб лише дістатися на поля, а там люди, — чейже оборонять.

Та ноги в траві плутаються, на місці дріботять. Піт заливає очі та вона біжить дальше. Ось, ще трохи і вже втече.

Але лісничий все близче, близче, ось, ось досягне її. Петриха добула сил і раптом... Нога заплуталася між зіллям і вона з силою гримнула на землю. Головою вдарила об пень; бризнула кров. З розбитого горця покотилися ягідки і змішалися з теплою кров'ю.

Надбіг лісничий, похилився над удовицею Петрихою; вона не жива.

Там у хаті троє маленьких діточок жде своєї матері. Найстарша, семилітня Олюся вибігає аж на дорогу і дивиться, дивить... Всі нетерпляче ждуть, що ось, ось верне мати та принесе їм любих ягідок.

Та все по давньому, лише сонце скривалося за чорну хмару. Вогняна рука вказувала на лісничівку, местники зроджувалися... За кров удовиці, за вдовине серце, за малих сиріток.

П. Попередний.

під оглядом мови, що мали виявити цілий фальш про польськість лемківського говору. З поміж кількох праць, посвячених лемківському говорові, хочемо тут згадати про дві останні праці українських мовознавців а саме **др. проф. Івана Зілинського, дослід.** («Лемківська говірка села Явірок») та магістра **Й. Шемлея** («З дослідів над лемківським говором»). У цих працях і один і другий вчений, на підставі мовних дослідів доказують, що говір лемків, хоч у підложжі має дещо мовних ціх польських та словацьких, але в цілому він є лише говором українським і лиш у такій площині треба його досліджувати.

Найкращий на це приклад, говірка села Явірок, що хоч дуже висунена на захід, і знати на ній сильний вплив мов польської та словацької то в своїй мовній основі говірка цього села належить лише до говорів українських. Дві згадані праці, це ще один доказ, що всілякі експерименти з Лемківщиною зайві, бо Лемківщина це споконвіку українська земля, а лемківський говір — говір український.

О. Семир.

Народний, домовий і хатний промисл не підлягає приписам промислового права

Розпорядження міністра Промислу і Торговлі звільняє названі види промислу від приписів промислового прав і та заразом дає означення кожного з цих промислів, а саме: а) народний промисл — це виріб мешканцями села предметів для вжитку, або прикрас, переважно з народними (етнічними) прикметами, що спираються на місцеву народню традицію, із власного, або з набутого сирівця (матеріялів), у власних варстатах праці власними силами, або теж виключно при допомозі осіб, що належать до родини.

б) Домашний промисл становить тільки побічне зарібкове заняття, що його виконує одна особа без ніякої допомоги у вільний час від головного домового, або фахового заняття.

в) Хатний промисл маємо тоді, коли на підставі умови з ремісниками, купцями, або посередниками і т. п. фахово й для зарібку, власними силами, або виключно при допомозі осіб з найближчої родини, вироблюємо, перероблюємо, або викінчуємо предмети, замовлені купцями, якщо цю роботу виконуємо виключно на рахунок купця, у власному мешканні, або в іншому місці, де купець-промисловець не нормує умови праці. Це треба знати, щоб боронити себе перед різними клеветами, або донесеннями.

Як живуть бачванські українці-лемки

Українці в Білгороді (Београд) переживали в березні ц. р. радісні хвилини рідної пісні, рідного слова та рідної музики.

„Українське артистично-драматичне Товариство" в Білгороді вивело на сцену стару та заразом вічно молоду оперу Артимовського „Запорожець за Дунаєм".

Стара козацька кров заграла в жилах всіх нащадків колишніх славних козаків українців і еміґрація заповнила величезну салю по береги. Гра і співи вийшли якнайкраще. Наші брати українці в Югославії дали доказ, що гідно придержуються рідної мови згідно з Шевченківськими словами: „І чужому навчайтесь й свого не цурайтесь"...

Вони видають в Пишкоревцях український часопис „Рідне Слово" — та в Дяково „Руські Новини".

Наводимо за „Руськими Новинами" деякі стрічки, щоб кожний пізнав, як зжилися наші брати лемки в бачванських сторонах. Там жида на лік немає, організація та високопоставлена кооперація викурила всіх п'явок. Лемко всюди однаково завзятий.

„Словенци найменши од шицких славянских народох, бо єст их на цалим швеце лєдво милийон и пол, а от того у Югославиї жиє округло милийон Словенцох. Але у просвити стоя вони найвише, єдини ше Чехи можу з німа ровнац, **лєм** ческа просвита у векшини безбожна и на концу им принєше **лєм** чкоду, док Словенци вирни и свидоми христаянє-католики. Найлепше познац просвищеносц народа по числу кніжкох и новинох, котри виходза на язику дотичного народа. А на словенским язику було влоні 9 дневни новини, 33 тижньово и 147 мешачни новини, шицких 231. — И задругох (кооперативох) маю Словенци найвецей у нашей держави и їх кооперативи и у тей кризи найлепше стоя".

Отже бачимо місто нашого „лем" милозвучне, тамошнє „лєм".

Наші Брати за Оксаном прохають Вас, щоб Ви писали про все, що діється у Ваших сторонах; Вони хочуть жити рідним словом. На це маєте свій рідний часопис „Наш Лемко", щоб Ви забирали голос у народній праці, подавали свої замітки, спостереження та домагалися рад і вказівок.

Короткий політичний огляд

Чеський міністр заграничної політики д-р Бенеш їздив в політичну гостину до Москви та з Москви через Україну вернув до дому. В Москві перед Сталіном і Літвіновом балакав про всеславянське братерство і про давну приязнь чеського народу з московським.

З Москви поїхав на Україну і тут довше задержався. В Киеві в міськім театрі кат українського народу, москаль Постишев, казав на приняття дорого гостя виставити прекрасну українську песу з козацького побуту: „Запорожець за Дунаєм". Після того повели Бенеша на показовий колгосп „Комуніст" під Киевом. Перед виїздом з Киева Бенеш заявив, що **Чехословаччина хоче навязати якнайтісніші взаємини з Україною, тим більше, що Чехословаччина межує з українськими землями і що українська та чеська мова дуже зі собою споріднені. До того українське народне відродження дуже подібне до чеського.**

Польські часописи приняли промову Бенеша в Київі дуже ворожо, підозріваючи, що Бенеш хоче через Галичину добитись безпосередньої стичности з большевиками. Польські часописи пишуть, що підчас побуту Бенеша в Москві вирішено, щоби *большевики перебудували на Україні* свої залізничі шляхи на таку ширину, яка є в цілій Европі, та Чехословаччина збудує через Закарпаття два нові шляхи аж до буковинської границі, щоб через Буковину мати безпосередній звязок з большевицькими залізницями.

Німеччина горячково зброїться, але її владні чинники при тім завжди не забувають заявляти, що вони війни не хочуть, що вони зброяться тільки для своєї безпеки, оборони своєї держави. Та це вони роблять тільки для заграниці, але в себе, дома, підготовляють молодь для наступу на Схід, на Україну. Молодь вони виховують так, що славяни, це намул історії, це не народ, а німців створив Бог на це, аби над менше цінними українцями, білорусинами панувати. Здається, що Німеччину ще раз треба буде дуже побити, щоб відмовилася від снів на запанування над усім світом.

Прибалтійські держави Латвія, Естонія і Литва дуже бояться війни. На їхніх територіях має прийти до зудару між Німеччиною й Радянським Союзом з одного боку, та між Польщею й тим самим союзом з другого боку. Території цих невеликих балтійських держав мають бути тереном фронту, а ми з світової війни добре знаєм, що це значить. Та вже найбільше потерпіли в будучій війні Українці Галичини й Великої України.

Українське життя по всему світу

На Поліссі, де перестали існувати „Просвіти“ і де зникають українські кооперативи, йде велика агітація за будуванням „домув людових“.

В німецьких часописах, що виходять у Румунії, поміщено багато статтей на українські теми: про Грушевського, Шевченка та українців на Зеленому Клині. Цілий світ величає Українців та признає, що від існування України залежатиме спокій всіх сумежних держав.

Українці в Банялуці (Босня) живо організуються, бо народня організація найкращий засіб у боротьбі з лихими обставинами. Так і нам треба організуватися та не нападати брат на брата. Вони будуть у кожному селі Народні Доми, але ми — хоч маємо свої ліси та каміння, не дбаємо, щоб побудувати у наших селах читальняну хату.

Заходом Українського Наукового Наукового Інституту в Берліні відбувся в салі тогож Інституту виклад про господарське життя на Великій Україні.

У 9-ті роковини смерти отамана Симона Петлюри зібралися на його могилі представники українських установ Парижа, що покрили гріб квіттям. Потім відбулася в Бібліотеці ім. С. Петлюри (його замордував у Парижі жид Щварцбард) — академія в честь Покійника, на якій промови про нього виголосили ґен. Богомолець і професор Шульгин.

—o—

Василіянська школа в Бразилії

Управа монастиря оо. Василіян у Прудентополі відкриває при монастирі конвікт і середню школу (гімназію) для хлопців, що хотять посвятитися духовному званню і стати місіонарами.

Діти згоріли живцем

В селі Опові біля чехословацької границі один селянин працюючи в полі, залишив трое своїх малолітних дітей у недалекій буді, яку поставив з тростини і шувару. Підчас праці оглянувся і побачив, що буда вже догоряє. Прибіг на місце і знайшов тільки обгорілі труни своїх дітей. Подібна подія склалася в селі Нове Бано, де згоріла ціла хата, а в ній двоє дітей.

Тому, конечно треба заводити у селі Діточі Садки.

Як живуть большевики

В Большевії помер (38-літній Ігралім Баві, що був 78 разів жонатий; такого бажалося писаці „Лемковини-Сибір“. В Харкові інж. Малишев (з походження жидище) продовж півтора року убив 20 жінок. Це все доказ безбожного—розпусного життя.

Кооперативне майно треба добре берегти перед непотрібними втратами! Тому всі товарі і готівку кооператив слід негайно обезпечити від крадежі з вломом в одинокому українському **Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“** у Львові, вул. Руська ч. 20.

Криваві галабурди польських безробітних у Франції

В Парижі і в Ліль підбунтовані комуністами польські робітники хотіли дістатись до польських консулятів. Але консулі не хотіли їх приняти. Тоді робітники силоміць вдерлись до консулятів. Проти них вийшла французька поліція і прийшло до кровавої бійки, від котрої було кільканайцять осіб ранених.

—o—

Мамо, який твій перший, святий обовязок?

Перший обовязок супроти твоєї дитини навчити її любити Богай Батьківщину. Попри щоденну молитву хай твоя дитина навчиться мовити молитву за щастя й долю України. Хай найменше, коли тільки зложить до Бозі рученята й скаже „Дай, Бозю, здоровля татові, мамі“, додасть ще „і добру долю та щастя Україні“. Важний обовязок твій, мамо—це навчити дитину змалечку знати, хто вона. При перших словах, що їх говориш до дитини, скажи їй: „Ти синку, українець, ти доню, українка ми всі українці, земля, яку ми замешкуємо, називається Україна“. Це мусить знати твоя дитина з хвилиною, як навчиться першого слова.

Чи передплачуєте вже **„Жіночу Волю“?** Якщо ні, зараз висилайте 2 зл. буде цілий рік приходити до Вас найкраща жіноча ґазетка „Жіноча Воля“, Коломия, вул. Замкова ч. 27.

—o—

Жидівська підлість

В Коріниці, пов. Ярослав, жид Майліх Зільберман хотів знищити кооперативу. Длятого намовив двох несвідомих селян Кашака і Ціхоцького і вони рішили вломом зруйнувати кооперативу. Та вартові їх приловили, тоді вломники почали стріляти і вбили вартового Михайла Онишка. Поліція вбивників арештувала, а жида звільнила. Зільберман признався, що він посилав їх ограбити кооперативу, але не казав вбивати. Рідко коли вдасться, доказати жидам їх пекольну, підлу роботу на селі. Цей випадок повинен врешті відкрити очі всім затуманеним „жидівським Іванам“, може тепер пізнають, яку Юдину роботу виконують, коли за жидівське тепле слово і миску сочевиці руйнують свій власний нарід.

Українське летунство в Америці

Праця над розбудовою українського летунства в Америці, що її започаткував Союз Гетьманців Державник в Америки, поступає вперед. Студенти Летунських Шкіл Союзу Гетьманців Державників в Шікаго й у Детройті кінчать вступну підготовку та приступають до практичних вправ на літаках „Україна“ і „Львів“. Сего літа гетьманц уладжують ряд летунських днів для зацікавлення Українців Злучених Держав Америки і Канади українським летунством. Досі відбулися такі летунські дні в Ню-Йорку та у Філядельфії, відбудуться у Віннипеґу, Едмонтоні, Шікаґу, Клівленді та в Детройті. Ряд українських кольоній, які здавень замешкують наші брати Українці лемки, вислав листи з проханням уладити і в них такі летунські дні. У цілому світі серед українців велике зацікавлення українським летунством.

—o—

Сучасний Довбуш

В Косівщині на Гуцульщині гуляє довший час Куриляк, що подає себе за другого Довбуша. Куриляк нападає переважно жидів, богачів, та ограблене майно роздає бідним та покривдженим, тому люди його скривають.

Сиди вусе тихо, як бороду голять

Коло Крем'янця викопав Михайло Власюк глиняний горшок зі срібними та золотими монетами з давної давнини. Гроші йому забрали.

Безробіття в Аргентині

Недалеко Буенос Айрес створили місто безробітних, киди зїзджались безробітні з цілої Південної Америки. Між ними багато в своїх надіях заведених чужинців. Більшість з них ходить на принагідні роботи. Зароблені гроші дають до загальної каси. Єдність між ними подивугідна. А повага і гумор з яким зносять свою важку долю, справді небувалі.

ПРИГАДКИ

З цим числом висилаємо чеки та прохаємо Всіх вирівняти передплату по кінець ц. р. Також деяким, що не мотли досі виспати передплати за перший піврік, пригадуємо, що направду не можемо довше ждати. Немає другого дешевшого, будуючого часопису. Рівночасно приєднуйте „Нашому Лемкови“ нових передплатників та присилайте адреси Ваших знакомих. Не нищіть чеків, дайте сусідови, щоб і він став читачем „Нашого Лемка“.

Не даймо себе використовувати

Лемківщина — багата країна, але за те ми лемки, мешканці Карпат — бідаки. Багаті наші гори в різні скарби, але щож, коли ми з тих скарбів не користаємо, лише користають з них різні зайди-пявки й для нас остаються тільки охлапи. Спеціяльно маємо тут на думці лісові багацтва, а саме: різні ягоди, малини, гриби. Для багатьох, в часі переднівку збирання лісових плодів буває одиноким джерелом прожитку. І власне тут різні „ганделеси" немилосерно нас використовують та грубо на нас заробляють. Може дехто скаже, що це дурниця й що не варто такої справи виводити на часописні сторінки. Отже так воно не є. Для нас лемків збут лісових плодів — це справа першорядної ваги. Забагато визиску на цій ділянці, щоб можна було поминути її мовчанкою. На доказ наводимо таку подію:

У минувому році обильно зародили в наших лісах малини. Десятки й сотки людей кинулося на збір малин, щоб заробити сякий-такий гріш. Щодня можна було бачити чимало людей, як вони волікли на собі повні посудини малин. І все те йшло до Риманова. Милинами прямо засипували місточко. А „ганделеси" лише по бороді мускалися від задоволення та збивали грошики. Вони платили за 1 кг. малин з початку по 10 гр., пізніше тільки по 8 гр. Опісля вони винаймали фірманів і відставляли малини до Тарнова, де й продавали по 40 гр. за 1 кг. За доставу, платили фірманам по 4 гр. від кільограма. Значить, на кожному кільограмі малин жиди заробляли на чисто 26—28 гр.

Отже за те, що люди серед спеки лазили по зрубах, дерлися по корчах та йшли кілька а то й кільканайцять кільометрів до міста — заробили по 8 гр. від кільограма малин. А жидівня за те, що нічо не робила, заробляла по 26 — 28 гр. До того ще поводилися жиди так, наче велику ласку робить людям, — забираючи їхню працю за пів-дурно.

І це не є якийсь одинокий типовий випадок, але він повторяється що року. Пощо воно має так бути?

Перестаньмо вже раз напихати своїм грошем чужі кишені!

На нашу думку, найкращий вихід з цього положення, це **зорганізування кооперативного збуту лісових продуктів.** В першу чергу повинні цим занятися кооператори, щоб положити край жидівським спекуляціям. **М. Н.**

Замітка: Таке теж діється по цілій Лемківщин. З Команецьких сторін аж до Сянока приносять лісові ягоди, скільки намозолиться наш брат з Горличчини, заки дійде до Горлиць і напрошується на свою працю; тому конечно повинні найтися совісні люси в кожному селі та кооперативно збувати всі лісні ягоди і гриби. Кооперація захоронить село перед визиском і посередниками.

Ой куме, куме добра зорівка...

Свідомі Лемки згіршилися тим, що Ап. Адміністратор не позволяє ширити тверезости на Лемківщині українському протиалькогольному товариству „Відродження", та радить, щоб се робили читальні Качковського. Справу ту треба зовсім інакше розуміти. Ап. Адміністратор тому так сказав, бо він щойно тут приїшов і не знає відносин, а як пізнає тутешні віднозини добре, тоді буде зовсім іншої гадки. Ходить про це, що читальні Качковського не можуть поширювати тверезости, бо вони якраз поширюють піянство і схизму і тому є шкідливі „під кожним оглядом, а найбільше під церковним і релігійним".

Що ті москофільські читальні ширили православ'я, бачимо з того, що перша православна бомба на Лемківщині вибухнула в 1926 р. **в Типяві**, і то якраз звинула вона собі гніздо в читальняним домі, як загально називають „кулко", де відбувалися всі наради, агітації і де приміщено батюшку і його часовню. Рівнож інші читальні Качковського на Лемківщині були осідками православної агітації, бо там приходили агітатори, газети та книжки, які були за православ'ям. Таксамо і тепер читальні Качковського навіть по чистих гр.-кат. селах закладають батюшки пр. у Пантній. При таких закладинах вивішують портрет Наумовича — який був гр.-кат, священиком та відтак став відступником і піш в на православ'я. Кожний розумний признає, що такий батюшка не буде радий, щоб в такій читальні був гр. кат. дух, а якраз противно, буде дбати, щоб з читальні розносився православний дух.

Криницький „Лемек" в 23 ч. хвалиться, що на отворенню читальні в Перегонинні—Бодаках було аж два батюшки, та їм помагало двох москофілів інтелігентів, хоч вонн оба сини гр.-кат. священиків. Чудесна спілка. Знову в 22. ч. „Лемка" читаємо, на відкриттю читальні Качковського в Яшковій було аж **трох батюшок.** (Знаємо теж кількох батюшок, що були першої кляси піяками). Рівнож треба згадати, що деякі чьтальні ім. Качковського мають у себе „wyszynk i sprzedaż trunków alkoholowych", де в неділі і свята аж за дуже весело співається піяцькі брудні нісні і т. п. як є приміром в Перегримці, п. Ясло. Отже чи такі читальні із такими батюшками будуть ширити тверезість і гр.-кат. дух в парохіях підлеглих о. др. Масцюхові?! В читальнях „Провтіти" не було ані п'янства, ані батюшок!

Збирайте лічниче зілля

Саме тепер по полях і левадах повніcько всякого цвіту. Від них бють такі запахи, наче хто розсипав дорогі пахощі. Кожний цвіт це лікарство проти якоїсь недуги. І в останніх літах лікарі щораз більше відвертаються від штучних фабричних ліків та наново повертаються до природних ліків. І щораз більше плекають тепер в Західній Европі лічничих рослин та збирають цвіт диких рослин. Так само і нам треба робити. Збираймо якнайбільше цвітів, щоб мати дома свою власну природну аптику. Можна мати на кожну недугу природний, пахучий лік.

Саме тепер цвітуть або в найближчих тижнях будуть цвисти такі лікувальні кущі або буряни:

Чорна бузина (базник). Чай з її білого цвіту дуже помічний на різні недуги, а найбільше проти простуди і водної пухлини.

Глуха кропива (медунка), Чистить кров і помагає при кровотоках і бігунці. Цвіт можна збирати ціле літо.

Кропива жигавка (жаруха) дрібнолиста, також дуже помічна. Запар з неї зганяє пухлину.

Кмін полевий помагає людям і худобі. У худоби зганяє зодму, скріплює апетит і збільшує молочність. За 1 кг. платять 1·30—2 зл.

Материнка (чабрик). Порошок з неї гоїть рани, а чай зганяє ґази, усмирює кольки, лікує нирки.

Полин. Чай з його молоденького листя скріплює апетит, зганяє хробаків з шлунка а зілля полину вистрашує з постелі і хати бліх.

Румянок для різних напарювань придатний передусім для лікування худоби і повинен бути в кожній хаті.

Шальвія помагає проти червінки і затяжної бігунки, а худобі проти прищиці.

Це ті найважніші лічничі зілля, які повинні бути на кожнім господарстві, тепер їх найкраще збирати.

Треба також через кооперативи навязати з аптиками торговельні звязки та доставляти лічничі зела. З цього можна мати великі доходи.

—o—

Даремний апетит!

По частих роздумуваннях не знає вже криницький „Лємко" що робити, і в 24. ч. „сіє вітер", радить всім кооперативам на Лемківщині здержатися з вступленнями до ревізійних союзів. Бо ото задумують москвофіли скликати „сіст" делєгатів усіх кооператив Лемківщини та рішити, до якого союза мають вступати лемківські кооперативи.

Каже, що мають замір запросити на той „сіст", і тоті кооперативи, які до того часу належали до Українського Ревізійного Союза, бо він ці кооперативи уважає не за українські а „русскі". Бо до тих кооператив належать „русскі люди", вони дали гроши на їх основання, вони купують в них товари, вони то „лем" намовлені священником або вчителем вписалися до Українського Союза, не знаючи самі про це. І він не видить потреби, щоб нас тото мало ділити.

Гей „Лемку", „Лемку! Твоє „зрінє" сліпе!

Українські кооперативи на Лемківщині закладали лемки-українці і приступали до Українського Союза з повною свідомістю того, що робять! Знай, що члени тих кооператив не є такі „мудрі" як читачі твойого „Лемка". Їх не треба вести за ніс, бо вони самі знають, де піти. Знай, що жаден кацап не записався в члени української кооперативи на Лемківщині, дальше кацапи не купують в український кооперативі на Лемківщині товарів, бо ворогують на неї.

Вони-то закладають у тих селах, де є українські кооперативи, приватні склепи, щоб в той спосіб шкодити Українській Кооперативі. Знай, що вже всі українськи кооперативи на Лемківщині вступили до вказаних союзів. Знай, що як би ми мали мати до діла з вами... то волимо мати до діла відразу з панами. Знай, що власне через інтриги таких... кацапів відорвано нас від матірного союза, що тепер наше тіло, тільки з мусу належить до чужого союза, але душа наша остала й остане українська.

Знай, що мало найдеться в український кооперативі на Лемкивщині таких людий, щоб скривили душею і поробилися гадами! Рішення „сїсту" „обовязує во первоє вас кацапов". Дай же собі „Лємку" вбити до своєї мізгівниці правду: „щоби сокіл боявся миші, того вже не буде!" А як би так сталося „чудо" і нас силою пхали до кацапського „корита" то вихід є. Зн-й „Лємку" що ми живемо, і будемо жити і без читалень „Просвіти", і без кооператив! Дареммі зусилля сильних міра сего: „Не скуєш душі живої!" Ти „Лемку", віддай „концесію", вимий руки, вичисти душу,—вдарися у груди і аж тоді пробуй затерати пропасть що, ділить нас. Бо ріжниця між нами велика та пропасть ще більша. Ми ховаємо вільну душу, а ви: „чуже сміття, грязь Москви!" Тому коли прийдете залицятися до наших кооператив, почуєте солідарну, відповідь, вашу московську відповідь: Вон!

Арсен Яоуга.

Коня кують --- жаба ногу підставляє!

У нас на Лемківщині є кілька ґімназіяльних учеників, що ледво покінчили чотири та найбільше шість кляс. Одних усунули з ґімназії, бо мали плохку голову і не дали собі ради з наукою, знову інших за зле і батярське поведення. Тепер як зачуваємо, деякі мають намір податися на лемківську теольоґію, то значить, що хочуть вчитися на священиків. Щоб когось приняли вчитися на священика, то такий мусить мати скінчену ціну ґімназію, (а не чотири кляси чи шість) і мусить бути порядним та чесним молодцем. Один з тих, що має чотири кляси і тепер хоче податися, доказує, що він мусить бути принятий, бо він „русский" себто москвофіл, а таких лише буде як він каже, приймати Ап. Адміністратор. Кожний здорово думаючий признає, що москвофільство ґімназіяльної матури не заступить, як і рівнож чужої дурноти і батярки не закрие. Зрештою Ап. Адміністратор із укінченою ґімназією має забагато москвофілів-кацапів, бо деякі з них ради хліба, а не апостольства хочуть іти вчитися на священника.

Коли такий вигнаний з ґімназії і недокінченниц студент, буде хвалитись, що буде священиком, то скажіть йому: „Іване тримай бики, бо процесія іде".

Іспит зрілости в сяніцькій ґімназії

В цьому шкільному році було в сяніцькій ґімназії у восьмій клясі 45 учнів, з цього 10 українців. Із українців відступило від матури 2, один перепав при іспиті устнім, а здали: Всеволод Бажалук, Тадей Бурка, Василь Дідушак, Буньо, Мирослав Новицький, Мирослав Роман та Михайло Фіялка.

Вилазить шило з мішка

Пишуть нам свідомі громадяни Сяніччини, що московські недобитки, які розтягнули майно Бескида, задовжили Народний Дім, запропастили касу Бескида — тепер заду мують основати в Сяноці „лемківський банк". Жадають теж від теперішньої церковної влади звороту 6 тисяч злотих, виданих на різні кошти над творенням окремого „лемківського" народа.

Знову задумують жирувати на біді нашого села, як це донедавна чинили. Була в Сяноці якась „московська молочарня", так господарили кацаписька, попиваючи „моцної", що треба було нзґвалт робити нові замовлення на молочарські машини в Боську, у Вороблику, у Вільхівцях, вишукуючи легковірних, щоб натягати їх на „рати" — за якими скорим темпом егзекуції, процеси гнали у пропасть наше село. Маючи це на увазі, треба стерегти себе перед такими панками та їхніми банками. Село бідує, недоїдає, немає заробітку, останню ложку молока від уст дитині віднимає, а „панки" виплачують собі пенсії, бо й Стефанішинові треба 300 зл. місячно — це теж директор, Перелом наддиректор, Музичка, (що виграв свою скрипку), комісар", Мицкови також дати 300 зл., бо йому належиться! старшинувати, а інші завойовники?! А це все коштом туманення села, навертаючи його на „віру" відривання від рідного пня, щоб себе вдержати при жолобі, не зважаючи на нужду села.

Про такі подвиги добре знають в Чертежі, в Сянічку, в Костарівцях, навіть Загіряни, Согорівці, Тирявці багато про це могли би переповісти. Але лишім „тамтих", маючи їх на оці вистерігаймося більшевицьких наймитів, бо народня приповідка каже, вигодувала собі кума вужа підлесняка, молоком його кормила, та як він підріс, зажер куму. А таких підлесняків тьма тьменна!

—o—

ЗНОВУ КАРАЮТЬ

Староство в Сяноці покарало громадянина із Мокрого Дмитра Журата с. Михайла, голову кружка Р.Ш. за уладження публичної забави. На ділі ця забава не відбулася, а справа представляється так: Кружок Р.Ш. рішив у Мокрім уладити для своїх членів забаву й повідомив про те староство. Тому, що до дня, в якому мала відбутись забава, не прийшла заборона зі староства, члени почали збиратися на забаву. Та прийшов поліцянт і заборонив забаву. Забава не відбулася, але Дмитра Журата покарали за неї.

Засновуйте Кружки „Відродження" у Вашому селі; через тверезість до добробуту

Бути Україні — чи не бути?

Важна розвязка українського питання

„Українська справа, це одна з найбільших проблем, яка в скорому часі виставить на пробу европейських дипльсматів".

„Україна це великий і привітний край. Він багатий природними скарбами та його населення це приязний і гарний нарід".

„Чомуж при творенні нових державних організмів на румовищах царської Росії, поминено Україну? Вонаж заслуговувала на найбільшу увагу. Вона більша своїм простором від Німеччини, урожайніша від Франції, багатша населенням від Польщі. Повстання незалежної, вільної Української Держави лежало не тільки в інтересі **сорока мільйонів українців**, але й у інтересі цілої Европи"...

„Добро цілої цивілізації Західньої Европи вимагало, щоб в граничній полосі від Балтику по Чорне море повстало дві незалежні, густо заселені держави, які творили б звязок зі заходом і були заборолом проти азійського сходу. Такими державами мали й повинні бути Польща та Україна. Польщу визволено, але куда важнішу Україну залишено в совітському ярмі".

„Українці, це народ, що від століть бореться проти перемагаючих сил, за свою незалежність. Він не піддасться так легко й не прийме без спротиву на свої плечі тої влади, яка в усьому суперечить його традиції, ідеалам і змаганням. Розуміння незалежности й культури стоїть в українців у противенстві до політики, яку проводять сучасні совітські володарі на Україні. Українці знагають до демократизму, зате їх московські гнобителі пройняті засадами, які по суті є азійські, а спосіб російського думання веде до реакції й екстремізму".

„Українці, ще ніколи впродовж своєї, повної болю, історії, не боролися так героїчно за незалежність, як тепер. А проте як мало людей знає про цю боротьбу, окуплену тисячами кривавих жертов?".

„Нема сумніву, що коли б прийшлося вибирати поміж двома лихами, то українці воліли б вже німецьку владу ніж большевицьку. **Але понад усе вони бажають стати незалежними".**

„Як перевести визволення України та оминути поновного її поневолення? Українці мають повне право до своєї спадщини по батьках. Вони повинні її здобути й держати в своїх руках, чим зроблять велику прислугу людству, поможуть справі світового мира та охоронять цивілізацію".

Та якими шляхами й засобами дійти до того, що зробити, щоб визвольні змагання українців знову не зустрілися з ворожими настроями в Европі, оце „та проблема, яка в скорому часі виставить на пробу европейських дипльоматів".

Так говорить про Україну й українське питання **сер Верден Чілкот,** один з найвизначніших політиків консервативного табору Англії, в передовиці квітневого числа льондонського журналу **„Нейшенел"..**

Тож Брати Лемки памятайте, щоб не було так як ми писали „Там де сонце сходить". Вже тепер думайте, читайте та другому навчайте! Сила і добро народа, в руках народа; через свідомість до Великого завтра!

Бесіда цигана Афтана

— Не є то, як жити на тій золотій Лемківщині. Чловек сой нич не робит, на гушельках побренькує; часом як дакус скортит, піде сой капку лем на ковадло подзеленькати даяку сокиру, або мотику одогріти. А так то в зимі вилігується на післаниску, а в літі до сонечка теплого. — Йой, яки тоти лемки добри! Моя стара Катрена піде дідня по селі — ту яєчка, ту масельце, там бандурку, а там даяку курку, або хліба і є цілий тижден што їсти. Пожалується, скривится, попросит, поплаче, поворожит, поциганит (небилаби циганка!), наплете глупств і газдині дітям од гамби однимают, а циганці дают.

— Кумо, дате хустку з лади, а я вам так пороблю, же зараз вам викриются злодіє. (А она сама вкрала). Баба вірит, отворят ладу, дає хустку (другу сама циганка тягне). І як ту не любити лемків, як ту не жити на Лемківщині?! Само ся просит. Словаки нас бют, мазури виганяют, румуни кажут нам забератися гет, мадяри не дают спокою. Кажут тяжко робити (а де ту чловек звик?!) і повідают, што занечищаме їм село. Одни лемки нич не гварят, ищи дают їсти. А як ми ся їм зато одплачаме? Наши баби висмотрят добрі, котрий газда богатий, до того ми хлопи идеме в ночи, найліпше літом, бо товди по роботі люди твердо сплят — і забераме лахи з комори, зерно, гроши, виводиме худобу до стайні. Та—ак! На полудни, або на півночи того бисме не зробили. Йой, бо там би нам показали, показали!! Аж би нам вшитки святі в очах поставали. А ту нич. Ищи ми їм даколи гуслі і баси погарачеме і кости порахуєме, як берутся нам на гуслях хліб одберати. Або возме циганка гус, ци куру, обіцят принести мотику, але буде єй газда видів хибаль на там-тім світі. Най ся навчит. Чого дає наперед?

Еей, але суг юж и дакотри мудрагеле помедже лемками! Такого то вам наша циганка оминат здалека. Ани попри його хижу не йде. Ой, так, так. Повідала моя Катрена, што в одній хижи газда єй барз гарді привитав, попросив сідати (шитки в хижи ся підсміхували), а кой она повіла, же єй не до сіданя, бо в ньой дома трое маленьких діточок, не є што до гамби взяти і она би просила хоцлем кошичок бандур, газда одповів: Катрено, дістанете тілько, што аж не будете могли на плечи двигнути, лем вийдте нам за вершок помочи компері садити. Катрена сой мислит — ага хоче ня перехитрити — тай в ноги, а вшигки в хижи в сміх. Од товди през пів року виходила горі селом лем по тоту хижу. Дале не одважилася ити. Тепер оминат єй здалека гет аж поза воду.

Другій циганці трафилася ищи гірша пригода. Било полудне. Сонце дуже гріло. Она иде горі селом по хижах. Приходит під одну. Газда бив лем сам і побивав гонтами стріху. Зимов долі драбинов і далі до циганки: — А ти сяка така, як ти смієш здорова як невироблена гачура, приходити до мойой хижи жебрати?! Моя баба працує в поли, мало ся на сонци но спражит, а ти мі ту приходиш домагатися задармо жерти?! Марш мі з очий, бо тя тут зараз... Хопив за дровно і за ньов. На щестя не трафив. Пустився за ньом, але она юж била далеко. Зробила сой на нозі такий натовканец, што лежала потім три тижні, так з нього текло. І до тепер ищи має в тім місци остиржін. Цілий рік вам не ходила до того села. І мислите зробилисме дашто тому газдови? Такого ани ми не рушаме. Але што аи било якби били таки шитки? Товди, аби з голоду не гмерати, хибаль мусілиби ся шитки цигане до уцтивой роботи взяти. **(пе. ес.).**

ЛИСТУВАННЯ:

»Іванка«: чому не маємо дальшого тягу, ані відповіди?

Арсен Я.: крінкого здоровля бажаємо за все, теж Вас поважаємо і цінимо Ваши праці, бо добро Народа під кожним його оглядом це наш обов'язок!

Андрій Коцоловський з Лядина, Василь Жеребняк з Душатина, Василь Сухий з Доброї шлях., та Михайло Скопець з Війського мають заплачену передплату по кінець червня 1936. р. Належитість прислав добродій Осип Несевич з Нюйорку, за що складаємо Йому щиру подяку з братнім поздоровленням. Зокрема доносимо, що за остальу квоту будемо в дальший черзі слати »Дзвіночок« Василеві Семусь з Чистогорба та Петрові Гиба з Ясіниї к. Гладишова.

Ст. Вархоляк: написали, поміщуємо, щиро здоровимо.

За твоє жито, ще тебе бито

Михайло Поливка з Крижівки від довшого часу завважив, що фірмани їдучи до Криниці з товарами, „купують" на його полі конюшину для своїх коней. Та ні разу не міг їх зловити.

Аж у понеділок 17. VI. ц. р. спостеріг, як кількох „гостів" „ґаздувало" в його конюшині.

Не думаючи довго сів на коня та побіг, щоб їх зловити.

Та драбуги вздріли властителя, сіли до воза і гайда втікати.

Михайло добіг їх, скочив з коня, і вхопив їхні коні за поводи. Одначе не був в силі втримати і впав коням під ноги, що возом переїхали по ньому. Драбуги поїхали, а на дорозі остався Михайло потовчений на цілому тілі, з тяжкими ранами та розбитою лопаткою.

Драбів переловили в Бересті хлопці та віддали поліції, а Михайла відвезено до шпиталю в Новім Санчі.

Кожний свідомий українець передплачує місячник

„РІДНА МОВА"

Передплата 6 зл. річно. 3 зл. півріччо.
Редагує Проф Др. Іван Огієнко.
Адреса:
Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10

СТЕРЕЖЕНОГО БОГ СТЕРЕЖЕ

Підчас блискавиць і громів не держати при собі сталевих предметів та різних металів.

Перед кількома днями в селі **Суковате,** ліського повіту, стався зворушаючий випадок. Грім убив на смерть молоду дівчину Теклю Кацко, доньку вдови Марії. Покійна гнала перед вечором худобу з поля та при грудях несла завинені сталеві дроти, якими виплітала з вовни светер. Зірвалася буря з громами, в часі якої знайшла смерть молода дівчина.

Сильно покручені дроти свідчать, що вони стягнули грім. Не вільно також вистоювати під високими деревами в часі бурії; дуже небезпечно летіти скоро підчас громів. Найкраще ховатися до хати, як бачимо, що наближується чорна хмара. А то не трудно зійти на біду. Нещастя не спить, лем по людях ходить. Не даром кажуть: без Бога, ані до порога!

Велику народню працю зробите, як кожний передплатник приєднає „Нашому Лемкові" нового передплатника

Проф. І Филипчак

Віче в Сяноці в 980 р.

(продовження.)

— Тепер з Чехії та з Польщі грозить нам небезпека: вигнані звідтам словянські священики оповідають нам, що оба ці народи збираються проти нас війною, щоби нас силою змусити, як і словаків, чехів та поляків до приняття їхнього римського обряду! Оповідають, що нарід простий в Польщі дуже плакав за словянським богослуженням і в деяких місцевостях тайно придержується його, а втіче від латинських та німецьких проповідників, які вогнем і мечем ширять Христову віру... Такий є стан річи. Длятого я скликав вас, дорогі браття, карпати, дайте раду, як нам бути і що робити. Чи ждати чехів та ляхів, най з нами роблять, що хотять, чи шукати собі других приятелів, щоби нас взяли під свій покров, бо ми самі в собі не устоїмося? Чи гинути нам добровільно в чеському, чи польському багні, чи прямувати нам на схід до руського моря, до деревлян, дулібів та київських полян, котрі нам по крови близчі та рідніші, як чехи...

По промові князя Якуна, забрав голос стрижівський воєвода Малуш і сказав так:

— Дорогі браття карпати! Я знаю, що світло Христової віри прийшло до нас зі сходу перед 100 роками. Зі сходу прийшло до нас спасення душ наших, так само на сході повинні ми шукати спасення нашого тіла. На схід від нас станула велика і могуча держава всіх руських племен з осередком у великім городі Києві і засіяла ясним блеском під віщим Олегом, хоробрим Святославом і великим Володимиром. Там обєднались уже всі наші українські племена, лише ми одні карпати, висунені на захід, розвкинені по обох боках Карпатських гір між Сяном і Попрадом, стоїмо якось нерішучо. Минули вже часи, коли кожне племя словянське жило самостійним життям під рукою воєводів та жупанів. Нині дивимося і бачимо, що навкруги нас повстають сильні держави! Поодинокі племена лучаться разом для спільної оборони перед сильним ворогом. На очах наших поколінь на заході і на сході, на півночі і полудні повстали сильні держави. Ми лишень одні в самій середині Европи остали племенем неприєднаним направду до жадної із цих великих держав.

Був час перед 60—70 роками, коли приєднав нас віщий Олег до української могучої держави, був час коли наші предки помагали прибивати щити до брам Царгороду ми вже були певні, що місце наше на лоні великої Матері Руси-України нам запевнене і ніхто про нас не забуде.

Одначе по смерти віщого Олега якось там над Дніпром про нас забули, насунулись на нас західні сусіди і хотять нам накинути свої відмінні звичаї та віру...

Але не тамтуда нам дорога! Ми належимо до українських племен, ми повинні вже обєднатись з Києвом і своїх рідних братів триматись пріпко. На сході наше спасення, а не на заході!!! (Докінчення буде).

Теперішні фахівці...

(Сумна сміховинка)

Скрутний час настав брате —
Тяжко на хліб заробити.
Та у світі таке вже ся водить,
Що кріза нові „фахи" родить...
І так: шевців, що з охоти
Близньому шиють чоботи...
Рибаків, що мають хибу:
У мутній воді ловлять рибу...
Пісківців, що так сказати,
Всім пісок в очі сипати
Люблять. Голярів чимало,
Голять без мила кого попало...
Іпташників сила,
Що їм всяка птиця мила,
Та сім сорік за хвости,
Хотілиб тримати ці пакости!
Тай мельників ціла зграя,
Всяк язиком вивертає,
Меле без ціли і броду
Щоб принести людям... шкоду!..
Не думайте, що не стає
Проповідників, — кожний знає
Кільки в нас охочих буде,
Щоб водити за ніс людей...
А летунів хиба мало? —
Що в чуже літають стало
І хоч не сіють, не жнуть,
З воздуха собі живуть...
І криничаки штукарі зародились,
Такі собі, що й не снились,
Бо вміють вони багато —
В... чоботі пальцем кивати...
Єі ґрафольоги вчені,
Студіюють... чужі кишені,
Та як почують письмо носом
Утікають — там де просо...
Копачів маєм охочих,
„Благонадьожних", робочих,
Радо гребуть під нас ямки
Щоб... самим дістатись тамки...
Не журіться чесні люде,
Крізі скоро кінець буде;
Трісне — згине наш той боляк!
Так все каже і Ваш

Варholяк.

Неотримані числа »Нашого Лемка«, реклямуйте. Реклямація вільна від поштової оплати.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Банхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено ґуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 15 (39)

Львів, 1-го серпня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Український виклад у Парижі

Дня 29-го червня ц. р. Французьке Товариство Українознавства влаштувало виклад відомої української письменниці Наталі Холодної на тему „Лицарський дух в сучасній українській поезії". Цікава тема, як і особа прелегентки зібрали поважну, як на літній час авдіторію, яка з неослабленою цікавістю вислухала доклад. Тезою докладу було: Українська Нація відродилася, живе і розвивається, бо сучасна українська поезія замінила звичайний їй мінорний та жалібний тон кличем до бою, до бадьорости і до лицарства.

—o—

Вільно закладати Дитячі Садки

Головна Управа „Рідної Школи" у Львові повідомляє, що внаслідок зажалень з усіх сторін краю, що вплинули до Управи у звязку з перепонами в закладанні садків для дітей, представник „Рідної Школи" інтервенював у львівському воєвідстві. Воєвідство дало вияснення, що в найближчих днях вийде до всіх підчинених старостів обіжник, щоб вони не робили ніяких перешкод у закладанні дитячих садків.

—o—

На прогульку...

У гарну, літню, теплу днину
Піду в ліс, у полонину.
Піду в наші рідні гори,
Що маячуть мов прапори!
У дні піду лісами, а потемки
У село поміж братів лемків
Там дим стелиться пасемками,
Там леґіні з дівчатами
Пісні співають чудові.
Там дівчата чорноброві
І леґіні бистроокі
Тож молодиці, нівроки
Всі в народню ношу вбрані—
Мов писанки мальовані...

Ст. В.

„Свій до свого"

Перша фахова українська робітня

Основою буття кожного народу є незалежне, самовистарчальне господарство. Щоб осягнути цю велеку ціль, мусимо придержуватися певних засад. Таким найважнішим середником, що має приблизити нас до вимріяної нами мети — це примінення на кожному кроці нашого життя відомого всім клича: „Свій до свого". Кожний найменший промах у цій засаді заслугує та найбільший осуд усіх чесних і свідомих українців.

Тяжка господарська скрута приневолює нас видавати як найменше гроша у чужі руки. Тому саме в селі **Бонарівка,** коло Стрижова над Вислоком основано **Робітню господарських знарядів,** де господарі могли би по дешевшій від фабричної ціни набувати машини до молочення збіжжя, віялки, січкарні, культиватори, плуги та плужки до обрібки бульби.

Наше громадянство повинно заінтересуватися рідним виробництвом, що дає працю українському робітникові та доставляє кращих як фабричні господарських знарядів. Тоді український гріш буде лишатися в українських руках.

Бандити гуляють

Дня 9. липня ц. р. невідомі бандити напали в ночі на дім господаря Івана Марковича в Лелюхові, коло Мушини, сильно його й жінку побили, забрали всю готівку. Ще раз пригадуємо стережіться різних „безробітних" і волокитів. В околицях Криниці була сильна буря, наробила багато шкоди в полі та в садах. Длятого щороку треба обезпечити всі засіви в одинокому українському Т-ві для Обезпечень „Дністер" у Львові, Руська 18. — Знову в селі Поворозник перун забив вечором в 9. годині на дорозі господаря Дм. Полянського та його коня.

Що діється у світі?

Між Італією й Абісинією доходить до щораз більшого напруження. Італія висилає туди свої війська. Абісинський цісар звернувся до американського уряду з проханням про полагодження цього спору з урядами Анґлії, Франції та Італії.

Італія не може програти війни, бо тоді пропала би слава та дорібок Італії. Абісинці добре наберуть в шкіру.

В Азії так само не дуже спокійно. Відносини між Японією та Большевією, як теж між Японією і Китаєм дуже напружені. Можливі всякі несподіванки.

У Празі в днях 26. до 30. червня ц. р. відбувся Католицький Конґрес греко-католиків Ч.С.Р. з Підкарпаття прибули українці (мужчини, жінки, дівчата) у пишних народних убраннях. Ці українські ґрупи були окрасою цілого кроці фотоґрафували.

Жиди в Америці зложили мільйон долярів на поміч своїй братії в Палестині. Одначе тяжко повірити, чи ці гроші не обернуть на ширення комуни.

Большевики дуже зацікавилися абісинсько-італійським спором. Радять Італії не зачинати війни, бо з того скористає Німеччина, італійські війська будуть битися в Африці, Італія буде через це ослаблена, а тоді Гітлер захопить Австрію, якої не буде кому боронити.

Франція по союзі з Большевиками поділилася на два ворожі табори і кожної хвилини готова там вибухнути кривава домашня війна.

Польський сойм і сенат розвязаний; нові вибори відбудуться у вересні. Як це все вийде, побачимо.

—o—

Поширюйте Нашого Лемка

Товариства тверезости в інших народів

У 12 числі писали ми про наших українських діячів, що боролися з поширюванням алькогольних напоїв та основували українські Т-ва тверезости. Та не тільки в нас, але й в інших культурних краях звернули люди увагу на шкідливість оп'янюючих напитків та почали боротися з налоговим п,янством.

У північні Америці засновано перше таке товариство тверезости в місточку Моро у 1808. році друге в Бостоні 1813. р., пізніше в інших містах так, що вже 1865. року заложено загальне американське Т-во тверезости, що гуртувало всіх прихильників відродженого життя.

В Европі найстарше таке товариство засновано у Шкотії 1826. року, потім у Швеції 1837. р., у нас—як ми згадували 1844. року, щойно пізніше в Норвегії 1850. р., у Німеччині 1883. р., знову в самій Австрії доперва 1887. р. У Швайцарії повстає в Цюриху — 1890. року „Міжнародне Товариство боротьби з п'янством".

З цього бачимо, що українські братства тверезости, засновані 1844. ро у, за почином кординала Михайла Левицького, належали до перших товариств тверезости у цілому світі, так що в Европі, після шкотів і шведів, українці були першим народом, що виступив до боротьби з налоговим п'янством. Провідниками тверезости та борцями з п'янством були священики українці, які працювали для поліпшення морального та етичного стану українського села. У черзі напишемо про передвоенне „Відродження".

Хто пізнає свою хибу,

той правду пізнав — Про св. місію в Горличчині

Де двох беться, там третий користає — каже приповідка. І дійсно в селі **Петружне** коло Руської Ропиці, довгі роки жили люди спокійно. З переходом на накинену віру — на православє настала біда в нашому селі. Сусід ворогує з сусідом, рідня ненавидить себе, бються свояки, один другого втопив би в ложці води.

До того доливав криницький »подвижник« оливи, щоб засівати за чортівські гроші ворожнечу та незгоду між тихими, працьовитими братами-лемками, бо він хоче бути тим третим, що »користає«. Оклеветував греко-католицьку церкву, українське духовенство плюгавими рисунками та брехнями намагався понизити в очах народа, підбехтати проти влади, начав нагінку на українське життя в лемківських сторонах. — Це його робота, що позачинювали проти волі народа всі культурно-освітні та кооперативні товариства — організації, заставив сіти, щоб у мутній воді ловити незрячих. Він у небоголосі скиглить, як скажена собака, що легче буде жити, як позбудемося українських священиків.

І дійсно серед такої суматохи користає »третий« та сміється в кулак, що поріжнені брати-лемки провадять братовбійчу війну.

По наших українських селах на Лемківщині вештаються різні дурмани під видом »Земель і Воль« та »Русских Голосів«, платні агітатори витягають руку по жир під покришкою народньої роботи, вдаючи приятелів народа. Така »мексиканська« робота підпольним шляхом потайки підповзає в лемківську душу та черв'ить здоровий народній організм.

Одначе тверезий лемківський розум пробуджується, лемко знає, що він є творцем історії, яка не знає ніяких уступків, вона жорстока, невблагана, але справедлива.

Лемко протестує проти »большевицьких« експериментів. Йому з помічю повинна піти вся католицька акція, щоб його захорошити перед згубними шляхами. »Мексиканська« робота понижує достоїнство нашої церкви, підриває звязок, який лучить нас в один Український Нарід.

Недалекий вже час, як накинені батюшки поманджають — куцою прийшли — бо нарід в дурманах не буде дрімати. Щоб цю хвилину приспішити повинні всі церковні круги подбати та виполоти в першу чергу всіх тих, що ще досі під покришкою католицизму розсівають православний кукіль.

У згаданому селі Петружне відбулася свята місія з початком березня та тривала десять днів. І була радість і втіха в цілому селі, нарід прислухувався христовій науці для старших і молоді. Православні чуть-чуть відважилися прийти послухати правдивих слів, одначе їхній батюшка видав строгий приказ, не брати участи в цій місії.

На стрічу золотому сонцю

Темна ніч вкрила блакитні гори. Чудова літня ніч, повна запашних цвіток, леготом вітру колишеться на филях воздушних просторів.

У таку нічку Микола Завзятий вертав до рідних сторін. Давно вже бував у цих чудових горах.

Спочати хочеться у таку ніч, налюбуватися ділом Божої величі, бо до хати ще не близько, ще добра половина дороги. Микола поклався на мягку землю, багату матір.

— Моя землице рідна, якби я міг Тебе обняти, приголубив-же я Тебе до втомлених грудей, як мати дитину. За Тебе й душу погубю, як зайде потреба. Греблі ставити буду, щоб руки неситих розгорталися об ці сиві скелі, яругою Тебе загороджу перед гаддям їдовитим.

Глянув на небо; світів бо-ж тамки світів. Цікаво, чи свободою хоч вони витають?

Потонув у задумах, у забуття. Земля колибалася, стогін з усіх сторін піднімався матері землі. Негідники її лице доптають, випивають кров; брехню завели, що такої хрещений світ не бачив. Вони збещестили лице рідної матері.

У велитня прокинувся, щоб покликати село на рятунок, бо йому станули наперекір дороги, до рідної хатини не пускають. Милевими роками коротав простір, бо юди, каїни і фарисеї давлять неньку землицю.

Застукав у двері крайньої хати. Тихо, ніхто не відзивається. Ще дужче стукає, у друге гремить у воротня.

Не чути—може вимерли? Кричить. Вухо до стіни приставив, наслухує, чей хто ворухнеться.

— Рятуйте! — крізь сон лебеділи люди у хаті.

— Рятуйте! Сон, вічну змору насилає на нас люта зрада, зрада нищить нас. Ворожа лесть убиває наші діти. Перервіть нам цей тяжкий сон. Він не буде вже мати більже доступу до наших душ.. Рятуйте від прокляття!

У нічній пітьмі синявий вершок церкви, як лезо ножа. Дзвони—ось, вони мені поможуть — майнув Микола на дзвінницю. Потемки відшукав одну, другу, трету линву, у трійцю рванув цілою силою.

— Ставай, хто живий! Ставай, хто живий! Не бійся! дзвони гуділи поміж далекі скелі — добри, високі гори; бурунами филь заходили крізь щілини до лемківських хижок.

Сонних синів Карпат пробуджували, прошибали кости мерців. Відганяли пакість, люту зраду.

Біжать люди у поле, чудуються—чи Син Божий пряходить останним судом судити живих і мертвих? Чи що сталося?

Це дніє, сходяче сонце золотом опроміньовує зруби гір, ясним блеском прошибає їхні постаті.

Радіють, один обнімає одного, брат паде в обійми братові; помирилися найзавзятіші вороги.

Біжать, щоб справді переконатися про це чудо; оглядають свої хижечки,—це дійсність, правда. Отвирають на розтіж вороття золотому сонцю від сходу! Від княжого Львова, від Золотоверхого Києва...

(Олег)

—o—

Проч большевики!

Усі часописи писали недавно, що большевики задумали збурити церкву св. Софії у Киеві. Проти цього дикунства (вандалізму) запротестував цілий світ; всі католицькі та вчені круги виступили голосно з рішучим протестом недопустити до заглади найкращої памятки українського будівництва.

І нагло сталося чудо!

Розжалобився та розкричався сарака криничанський „Лемек" і пише: „православному митрополиті Дионізію попленталося в голові й протягом одного дня переродився на українця і как православний архипастир мільйонів українського населення протестує проти збурення найбільшої святині українського народу—Софійського Собору в Киеві, котрий є рівночасно пам'ятником українського будівництва".

Дальше читаємо таке: „брат лемко глядав в православ'ю рускости, він переходячи на православ'є, хотів скритися перед українізацією, а оказується, що втік з дощу під ринву — протирайте очи, вдарайтеся п'ястуком по чолі, щоб не здавалося вам, що се сон".

Огож виходило би з цього таке, що тут зле і там біда, або де глянеш, всюди українці.

Певно продумує криничанський „Лемек" знову яку хитру штуку та хоче забавитися з другими в місіонарів.

Слід додати на заокруглення, що на завваги свідомих українців-лемків, чинену в Риманові-Здрою—отцю Канцлерові, що лемки не хочуть бачити у своїх священників (хоч вони старої дати) криничанських газет, які висміюють всіх українських душпастирів—на рівні з комуністичною „покійною Працею", яка теж підривала основи греко католицької церкви, о. кан. Іван Полянський, не находив оправдання, для тих парохів руских, хоч старався їх боронити.

Що дальше, лемки дуже добре знають за які гроші друкується різні брошури, як „Народовики і общероси, Лемковина—Сибір", календарі і т. п. криницькі рептильки, щоб дальше ширити між населенням Лемківщини незгоду та роздор; щоби не допустити до народньої згоди.

Ба, ще чого доброго—повинен ше криничанський подвижник дописати —„а як станеться знову яке чудо (бо тепер чуда модні—прим. скл.) —та решта зукраїнізується—тоді де подіватиси?—щоб мати спокійну голову перед українізацією?!

Запутався сарака „Лемек" і ні в кут, ні в двері.

З цього бачимо ясно, що находиться ще багато таких у нашому народі, які говорять, пишуть і думають українською мовою, одначе дальше вдають москалів, бо за це платять їм солено, знову другі цураються рідної матері та з дикою ненавистю чинять експерименти з душею народа. І Богові свічку і чортові огарок—коби лише не допустити до єдности в народі.

Не хочемо бавитися в пророків, але не за горами цей час, що правда побідить і всі брати лемки без огляду на переконання подадуть собі руки до спільної боротьби з галапасами здорового розвитку відродженої Лемківщини.

Тому всі ставаймо одною лавою до народньої праці, виполюймо кукіль, що заснічує наші народні ниви, бо незгодою, сваркою, ворогуванням та злобою ніхто рідної хати не відбудував! Подумаймо,—находиться в селі рідня: батько, мати сини, дочки живуть в одній хаті. Батько не читає ані книжок, ані часописів і веде господарку по старому на свою руку. Мати теж мерзиться друкованим словом, гаруе від раня до ночі, не може видалити на цілу челядь. Сини, та дочки, от, щоб лише перепхати день поза день і піти на заробіток, бо в хаті негоден нічого доробитися. І так ціла рідня (в нівеч) зводить свою господарку. При найменшій нагоді зачинають сваритися, визивати, дошкулювати собі взаїмно та часто бійка, процеси закінчують родинне щастя. Або ще таке: розлоге, гарне село, хати між садами, величава церква пишається побіч мурованої домівки. Кажуть, що в селі є читальня, вже пять літ як кооперативу заложили, не забули теж про молочарню, задумували також заснувати кружки „Рідної Школи", придав би ся „Сільський Господар"—варто би продумати кооперативну якусь фабричку, млин, тартак, оліярню, був би дохід для села і т. д.

В дійсности: розлоге, але занедбане село, хати між вербовими садами. Пишається церква—егеж! як параф'яни за иншими богами пішли по різних часовнях, в кооперативі українці, в молочарні руснаки, в Кружку „Рідної Школи" знову українці, другі гуртки присіли комуністи, найдуться ще в селі бейбельники, або инші недовірки, кажи брате амінь! Ціла Содома і Гомора.

Між цим паношиться чорна недоця, народ стогне, бідкається, але не бере себе лікувати. Звалює цілий тягар своєї недолі на других—вони нашій біді винні! А побічні трюмфують, їхня машина дужчає, примельовує собі краще мелене та нам половою в очі завіває. Спить наша організація. З тих двох буденних малих примірів бачимо, що не час сьогодні сваритися на вірах, заглушувати село партійними драчками, визивати себе—та й не пора! Лемки тримайтеся разом! Терновy дорогу перейдемо; немає нічо вічного. Минуться й ці—що сьогодні вивисшені та другі понижені; наша кривда не пропаде, Бог є на небі!

Канонічна візитація на лемківсько-бойківському пограниччю, в тіснянській волости

Рідкого гостя витало українське населення в тіснянських горах у днях від 19—27-го червня ц. р. Вже 35. літ минуло як у послідне ми витали в себе нашого Владику Конс. Чеховича. Того року на червень зістала заповіджена візитація наших парохій через Преосв. Григорія Локоту з Перемишля. Тутешне населення в цілости чисто українське з великим одушевленням приготовлялось на привитання свого Владики і князя греко-католицької Церкви. Першою парохією, яку відвідав Владика була **Тісна,** осередок нашої околиці. Назустріч Владиці виїхала численна бандерія зложена з більше як сотка людей у національних строях з прапорцями у руках. На тлі прегарного гірського краевиду здавалось немов воскресло наше давне минуле... се дружинники і народ витають свого князя. Перед тріюмфальну браму під згуки дзвонів і привіти мас народу заїзджає Владика в авті. Тріюмфальна брама прибрана численними українськими прапорцями як і папськими. Слідують привіти від парохіян старших і молодших. При дверях церкви витає Владику о. Декан від численно зібраного деканального духовенства і парохії. Владика відправляє, голосить прегарну науку, розмовляє з парохіянами та покріпляє їх на дусі.

І кождого дня їде Владика до нової парохії, всюда народ численно зібраний витає князя Церкви. В численних селах як Лопінка, Терка, Завій та инші назустріч Владиці виїзджають молодці у прегарних козацьких строях і грімким „слава" витають Епископа. Одним словом, у нинішних тяжких часах відвідини Владики були для тутешнього населення величавим духовим торжеством, незвичайною місією та духовним підбадьоренням.

Бідне тутешне населення і національно багато скористало, витали по довгих літах свого князя. Пізнали, що вони не самі, опущені. Зрозуміли потребу більше дбати про Просвіту — бо численні у своїх привітах виразно це зазначували, що в злуці зі св. кат. Церквою бачуть краще завтра Українсько Народу.

Ой зацвила черемха

1. Ой, зацвила черемха, зацвила ярим цвітом,
Там пращався та стрілець січовий з білим світом.

2. Там пращався та стрілець січовий слізоньками,
Що не має кому прокопати йому ями.

3. Нема кому труни тисової зготовити,
Буде тіло чорне гайвороння розносити.

4. А черемха тую скаргу тиху зрозуміла,
Чисту душу стрільця січового пожаліла.

5. Спи спокійно, стрільчику січовий, спи, мій сину,
Бо я тебе чесно поховаю, як дитину.

6. Рано вранці прийшли за ним друзі поглядіти,
А за нічку стрільця січового вкрили цвіти.

Слово до Всіх свідомих Братів Лемків

Хвальна Редакціе
„Нашого Лемка“

Вашого цінного листа ми одержали та дякуємо щиро за його та за Вашу дбайливість про нас тут на землі „Вашинґтона“. Бачимо, що цікавитеся нами, коли хочете знати, як нам живеться в далеких американських сторонах і паче, як нам подобається „Наш Лемко“.

Часопис „Наш Лемко“, що його передплачуємо, дуже нам подобається, бо поміщує багато поучаючих статтей і новинок з нашої дорогої Лемківщини; одначе найціннішe та найкраще у ньому це, що друкований нашою живою українською мовою, яку ми всі Лемки конечно повинні знати.

Якщо був би такий часопис як „Наш Лемко“ побачив Божий світ на Лемківщині тому 30 років, то сьогодні наші Брати Лемки були би свідомі—хто вони та до чого мають стреміти. Не було би різних червонорусских, ані карпато-русских, але всі були би свідомі українці.

І дійсно, якщо сьогодні всі наші Брати Лемки, що живуть в Америці в числі понад 250 тисяч – хотіли би якслід розуміти справу Лемківщини (що дай Боже як найскорше!), то цей наш перший український, історичної ваги часопис „Наш Лемко“ повинен появлятися не двічі в місяць, але стати славним українським щоденником для Лемківщини та вказати цілому культурному світові, що ми Лемки Українці враз з прочими нашими Братами за Сяном стаємо за краще завтра на Рідних Землях.

Одначе на жаль, хоч читаємо в кожному числі „Нашого Лемка“ заклики до поширювання, умасовлювання цього цінного часопису, не всі пізнали досі та як належить, зрозуміли вагу національної свідомости, бо хоч дехто й збере пару центів на нову передплату, то все таки ми всі ще далеко від того, щоб віддячитися рідному часописові.

Заснували ми тут в Елізабет Лемківський Комітет, до збирання підмог на просвітні цілі для Лемківщини, післали теж кілька соток долярів до Філії „Просвіта“ в Сяноці, але й це в порівнанні до жертвенности наших сусідів Чехів, що теж у повоєнних часах вибудували свою вільну державу при помочі своєї еміґрації — наша жертвенність дуже мала. Правда — нас начислюють в Америці та в Канаді сотки тисяч та якщо кожний з нас зложить на рідний часопис лишень одного доляра річно, тоді буде мати „Наш Лемко“ забезпечене існування, буде виходити що тижня та зможе поміщувати ще більше господарських, наукових, економічних, історичних, будуючих і освідомляючих статтей для добра цілої української справи.

Богу дякувати жию тут в Америці вже 35 літ, але різниця між цими роками така велика — як далеко небо від землі, бо перед 35 роками не мали ми тут нічо, тільки один Український Народний Союз і то дуже слабонький, що зледночував нас всіх еміґрантів з Карпат в одну Рідню та захоронював нас у Братствах тверезости, заснованих у Старому Краю бл. п. о. А. Бескидом — перед денаціоналізацією та п'янством.

Сьогоднішний Український Народний Союз має три і пів мільйона капіталу в долярах і 30 тисяч свідомих національно та зорганізованих членів. Маємо свою власну українську гр.-кат. Церкву, українські школи, Український Народний Дім, Український Парк, дев'ять Українських Братств і Товариств, відділ О.Д.В.У., Громадянські Клюби, Комітет Лемківщини та це все в місцевості Елізабет. Немає між нами різниці, чи це Подоляк, чи Лемко, чи з Підкарпаття, чи аж з Волині, або з Холмщини, всі разом працюємо, щоб діждатися Великого Завтра на Рідних Землях.

Тепер роботи в Америці дуже слабі, дехто бідує, але тут є інституції, що бідним помагають і не дадуть бідувати та голодувати як у Старому Краю.

За Рідною Хатою дуже тужимо, але хотіли би ми дочекатися ясніших днів, бо знаємо, які тепер там роскоші та гаразди, та не раз, ані не двічі збирає нас туга, щоб побачити ще ці дорогі села, ці солом'яні стріхи, де ми родилися, свої молоді щасливі, безжурні літа проводили.

І віримо, що діждемося цієї дорогої хвилини.

Закінчуємо наше писання, бажаємо Вам всім ревним працівникам на просвітянській Ниві як найкращого успіху та залізних витривалостей на славу і честь цілого Українського Народу.

Елізабет, у червні 1935. р.

Василь Левчик.

Поміщуємо в цілості цінного листа Нашого Брата з Америки та щиро дякуємо Йому на цьому місці за Його гарні та дорогі вістки з далеких сторін. Рівночасно запримічуємо, що при кінці серпня приїде до Елізабет заслужений просвітянський діяч п. М. Дудра з відчитом про правдиве життя та лемківські обставини під сучасну пору. Тому прохаємо приняти Його як рідного брата та помогти Йому як слід повести просвітянську справу для користи так цілої Лемківщини як теж і для рідного часопису „Наш Лемко“.

Редакція.

—o—

Жидівські пявки

У Кракові при вул. Страдом, Ромуальд Вісьневскі має аптичний склад та перепродує отруйну етер. До його приїздять несовісні та хапчиві на легкий хліб ганделеси, щоб затроювати цим шкідливим дурманом населення Горличчини і Новосандеччини. Цей „аптикар“ разом з іншими жидюгами веде від довшого часу цей гандель, тричі був вже караний арештом за заборонену продажу етеру (кропки), тепер знову підвинулася йому нога та знов будуть його судити. Такого треба як найгостріше карати, бо поширювання етеру—це навмисне витроювання населення. Зокрема звертаємо ще раз увагу всім свідомим, щоб остерігали людей перед питтям етеру і шпіритусу денатуру, бо пяничення веде до каліцтва та страшної загибели господарства й родинного життя.

У кожному українському селі мусить бути Кружок „Відродження“.

Щераз пригадуємо, що не можемо довше ждати на передплату, заразом пригадайте Вашим сусідам, щоб й вони стали передплатниками „Нашого Лемка“.

Одрехівське життя та способи його лікування

(надіслана стаття)

Читальня „Просвіти“ в **Одреховій,** (Сяніччина) незадовго буде святкувати пятьдесятиліття свойого існування. Це перша читальня „Просвіти“ на Лемківщині, основана ще перед заложенням філії Товариства „Просвіти“ в Сяноці.

Одрехова змінилася до непізнання від цього часу. Одрехівчани свідомі теж, хто вони. Довоєнні соломою криті хатки перебудували на просторі, соняшні, бляхою криті доми, завели сади; перемінили також довоєнний спосіб своїх господарок на взірцеву господарку. У парі з розвитком більшого знання найшлися спосібні господарі, що завели побіч головної господарки на ріллі, поступове пасічництво, знову другі плекають городовину, садівництво. Виноград, що його виплекав взірцевий господар на Мадарашівці виставлено на показ у Народній Торговлі в Сяноці.

Колись село того не чуло, що сьогодні має і переживає. Шкода, що предки Одрехівчан такі завзяті були в давнині, вони аж до Хмельницького ходили шукати правди.

Нині є в селі все, що хто зхоче. Вистарчить приглянутися в неділю в церкві. Там, де займали місце молодці, тепер майже пустка. Подібне діється і між дівчатами. Повно навірників, ложновірників і недовірків.

Бутні Одрехівчани шукають ради там, де ніхто її ніколи не находить. Доморослі провідники теперішнього одрехівського життя, або теж другі причепні випачили русло Одрехови. Та даремні такі труди, бо й потічок, що крізь Мадарашівку, Гнатиківку, Котельцівку, Миляновку — підмулює господарські поля, гадюкою в'ється попри одрехівські гряди, дальше вовтузить, рік-річно горне землю та не має стриму.

Забули Одрехівчани звідки вони, „раю“ забажали на землі, давай заведемо його у себе. І завели, бо-ж вони боролися за ці спеціяльні права—ще від 1600 року (хто зна, чи ще не з давніша?!) За ними обстоювали здавня сумежні села: Рудавка, Сенькова Воля, Босько, Зaршин, Синів, перед самоволею панів і визиском державців з Комборні та Гачова. Виставили їм письменну грамоту, де „справедливо та під совістю зізнають, що село Одрехова від віків має свої власні—за свою кервавицю набуті поля, свої вільні пасовиська, свій вільній ліс без двірських квітів і без оплати, свої вільні корчі до огорож, бо вони находяться на їхніх власних ґрунтах — це все готові в суді зізнати і присягою ствердити, якщо цього треба буде. Таку грамоту дали Рудавчани, Синівчани, Воляни, Бощани в перших початках минулого століття покривдженим Одрехівчанам,

У дарі за це одержали тепер від них червоного тельця, вимріяного одрехівськими просвітителями. Тут —мовляв—селянська доля!

Але приповідка каже: „Не туди Іване стежка в горох!“ Хочете бути вдячні сусідам — вилікуйте наперед самі себе. Кукіль і червоні маки виполоти вам з ваших ланів. Безперечно, що хвалимо та самі вказуємо кожну розумну народню, будуючу роботу для добра цілого Українського Народу, одначе сизифові праці теперішнього одрехівського проводу—на манівцях. Відродження села находить джерело у відродженні кожної життєздібної одиниці, з одиниць повстає рідня, що дає основу найкращій людській збірноті—власній державі.

Одрехівчани могли би багато доброго зробити, своєю лицарськістю та вродженим хистом. Місто розводити зайві балачки про „божків“—краще підготовити гарний виклад про рільну культуру, про розумну гірську господарку, про піднесення селянського добробуту на основах творчої зорганізованої — громадної праці. Егож, віримо, що найдуться люди доброї волі, що бажають спільно працювати над своїм визволенням і визволенням усіх своїх братів із пут економічного рабства. „Один за всіх, — всі за одного“. Це мужицьке право, що його пани з давен-давна закопали у палатах—у цьому короткому реченні! Найвижчий теж час, щоб побудувати в селі „Діточу Захоронку“.

Не в обиду Вам це пишемо, але знаємо, що здоровий розум і щоденний досвід сам вказує це, що в боротьбі виходять побідно тільки ті, що в свойому житті поступають дорогою великого злучення і тривкої солідарности. Шкода кожної марно проведеної хвилини; перед нами велике завдання.

Направду не пізнаємо сьогодні села Одрехови, ми там були ще перед 15 роками, це сучасна розбудова села кріпить у нас непохитну віру, що по наступних роках це село буде разом з другими поблизькими селами взором орґанізації всіх клітин народнього і громадянського життя під кожним його оглядом. Треба лише усунути всі ферменти зависти, еґоїзму та брудного інтересу, ферменти суспільної гнилі.

Заршинський

Народне господарство

Вже давно народи пізнали велике значіння збірної—творчої праці. Виявом цього—розвиток орґанізайіного зусилля до щораз кращого поступу. Одночасно повстають все свіжі, нові та корисні варстати праці, у парі з цим находять працю такі, що їм затісно в селі, себто на батьківській ріллі. Зорганізовано народне життя в подробицях, від найменших його клітин —аж до основ.

Сьогоднішний тирольський селянин, або бельгієць не журиться, хто буде пасти його домашні тварини, хто виведе їх на межу, бо в Тиролі немає меж—вже давно вихіснували всі неужитки та межі під сади; там кожне село наймає одного спільного доглядача-пастуха, що забирає всі корови на-гарне просторе спільне пасовисько й там їх доглядає.

Бельгійська жінка не біжить скоро свит до міста з молоком, сиром, або яйцями, чи з курятами, дробом та з городовиною, бо на це є в кожному селі, в кожній місцевости окрема людина, свідомий справник, який полагоджує всі орудки. Він знає дуже добре, де збувати селянські вироби, перепродовувати, доставляти всі товари та набувати і купувати потрібні для села. Забирає до міста народне надбане, привозить до села гроші, тозар. Фундаментом, на якім спирається ціле господарське життя—це власний народний капітал. Велика світова війна нанесла Українському Народови необчислені шкоди на всіх ділянках орґанізаційного життя. Зданий виключно на себе, на власні сили, Український Народ розпочав свої змагання без того капіталу. Це причина таких великих спустошень, які поробила кріза в нашому народному господарстві. Викликала великий голод, який тепер розпаношився по всіх українських землях. У парі з цим різні жидівські лихварі зосередкували в своїх руках найважніші галузи господарського життя.

Кожний здобутий кервавицею український гріш у чужих руках, це тільки засіб, який в руках наших противників стає збруєю, зверненою проти нас, щоб задати нам як найбільше смертоносних ударів.

Хочемо просвіти і науки

Село Пулави коло Буківська

Богом і людьми забуте наше село. Наші хати у ярі над берегом каменистого потока. Довкола високі гори, над головою небо. Тяжко добитися від нас до світа і до людей. Живемо наче за межою людських закутин. Не багато теж новин у наших хатах. Люди—з малим виїмком—не читають вісток зі світа, не цікавляться важнішими подіями. Бо хто буде працювати над нашим освідомленням? Ми ніколи немали ще такого провідника, або духовного вітця, що хотів би попровадити нас до кращого знання. Одні занималися своїм господарством, другі бояться стратити ласку у своїх верхників, інші знову кажуть, що не будуть будувати України під Кичерою. Маємо гарний переказ про наше село, про нашу чудову Кичеру; другої такої гори немає у світі, вона нам дорога. Ще до війни стояв на її шпилі височавий дубовий хрест, що все нагадував нам давні, вільні часи. Старі господарі оповідають, що на Кичері стояв величавий монастир — в якому правили день і ніч богослуження та з висоти башт стежили, щоб необачки татарин, або турок не напав на наші хати, та не забирав наших дітей і жінок у ганебну неволю. Наші прадіди не знали ще обробляти поля, вони випасали у лісах, на пасіках стада овець, коров, вели пасіки, робили з дерева різні гарні посудини, ходили з ними у доли, приносячи зерно на хліб і кашу.

Аж п'д одну осінь, як табунами товстих овець вкривалися наші дебрі, заграла сурма на вежі монастира, що вороги зближаються, у поспіху згромаджувалися всі на майдані монастира, що від заходу спадав стрімкою скалою над береги шумної ріки Вислока по при поля сусідного села Тарнавки; там сходилися всі в часі трівоги, бо грізні розбишаки-татари палили по дорозі всі людські оселі. Вони робили напади в гори за українськими бранками, за медом і тучним стадом, забігали з під сяніцького замку за наживою у наші багаті сторони. І тоді сталася зрада, бо якийсь приблуда зо західних долів вказав стежку до монастира на Кичері. Татарва вирізала старців-монахів, молодь забрала в неволю, покула в ланцюги, здрадника прикувала до хреста, бо боялася, щоб він не навів на них тодішного королівського в'йська. Зрадників і вороги так карають.

Що сталося з Монастирем переказ не каже, але на цю памятку поставлено хрест на вершку гори, що його щойно москалі в 1916 р. спалили, щоб знищити всі (стратегічної вартости) знаки австро угорської армії.

Війна минулася, люди деякі остались у світі, другі вернули до рідних хат і почалася на ново господарка,—сказати-б краще — щораз гірше капарення. Вічно хліба не достає, не має сотика на сіль, на камфіну; ніхто не думає про нові способи обрібки ріллі, про перемін збіжевої господарки на годівельну поступову. Наші батьки бояться книжки, або другого друкованого слова.

Молодь зачала у згоді громадського уряду і старших будувати свою хату, де примістили би читальню та кооперативу, що б український гріш лишався у своїх хатах та вічно не потопав у жидівських ненаситних руках по різних крамниках та шпіртайчарнях у Буківську і Риманові. — Одначе хата вкрита бляхою, чекає викінчення та першусього ідейної одиниці, яка поведе село до піднесення його добробуту та загального освідомлення. Сьогодні такі часи, що також і духовенство повинно вийти зі захристі та піти між народ, це другий святий обовязок кожного свідомого громадянина. На такого село Пулави чекає від віків.

Негамерський.

Велика пожежа у Сяніччині

Дня 27-го червня вибухла пожежа в селі Лодині у Сяніччині. Пожежа почалася з двірських будинків, що є власністю Лєшка Дидинського. З двірських будинків вогонь перескочив на село й тут згоріло ще десять господарств. Шкоди є на двацять тисяч злотих, бо крім хат і господарських будинків погорів ще й інвентар. Самих овочевих щеп згоріло щось понад дві й пів сотки. В селі нема вогневої сторожі. Прибули вправді якісь три чужі „стражі" та різні панки; але вони, замість ратувати, робили тільки гірший заколот та ще й покпивали собі, говорячи „Україна сп палі". Таке говорили, бо між погорільцями є й наші. Крім того ті ніби пожежники „помагали" ще й так, що обривали незрілі яблука й ломили щепи. Місцевий арендатор Світліцкі не хотів допомогти погорільцям навіть тим, щоб примістити їх худобу в своїх порожніх стайнях. Чергового дня, себто 28-го червня, знищив село ще й буревій, що перейшов над Сяніччиною. Буревій зробив у Лодині ще на яких 500 зл. шкоди; головно виломив усі щепи в садах.

Пробиваємося до світла

Наше село **Барвінок** належить до парохії Зиндранова. Довший час проживав у цій парохії священник о. Корнило Копистянський, що не любив свідомого селянина; він волів, щоб усі були темні, не просвіщені, тому в порі з другими держав нарід з далека від науки та від здорового, національного слова.

Одначе повоєння, жива та підприємчива барвінська молодь побачила, що годі довше жити серед цього жахливого затміння, тому за почином ідейних одиниць, начинає культурно-освітну працю, намагається заложити в своїому селі Чутальню „Просвіти", повести село новими кращими шляхами до освіти й знання, маючи на увазі корисні прояви сусідних сіл. Та це подобалося збаламученим прихильникам Москви та о. Копистянському з його рідною, тому він став боборювати та пораліжувати народню працю. Накинувся з прилюдною сваркою на українців, мовляв — вони ширять роздор і незгоду; взивав громадян, щоб не допустити до основання читальні.

Такий стан тривав до 1931. року. По смерти о. Копистянського село стало жити новим життям. Прийшов до Зиндранової новий ідейний душстир о. Й. Каборівський та під його впливом зачала барвінська молодь свобідніше гуртуватися до відбудови українського села. Свідомі заложили в Барвінку Українське Спортове Товариство „Луг", що гарно розвивалося.

Але й тут найшлися розбийдухи, бо до села приїхав учитель зі Зиндрової Байко та терстянський Гайда (про якого кажуть, що в комуну бавився в Мисцовій, подібно як Безик в Сяноці) та оба стали в кооперативній домівці сипа и громи на всіх братів українців — взиваючи до любови тих, що є в „Россії", до переходу на православя — хай пастир сам лишається без овечок"— розуміється мали на думці місцевого о. пароха. Батьків молоді заохочували, щоб били своїх синів і виганяти їм з голови Україну та українські товариства. Годиться згадати, що молодь дала доказ чемної поведінки, як „русскі просвітителі" зажадали, щоб всі нечлени кооперативи вийшли з домівки, бо будуть робити членські сходини. Тож свідома молодіж вийшла спокійненько. Одначе сьогодні старші та молоді добре знають, що робота „кацапні" це примелювання чужого млина — це стара гудка, що своє вигуділа. Ніхто не буде вже тепер жидівським помийником, досить вже накормилися би жидівські бенькарти; на це-ж і розум людоньки вистаріли в горах, щоб знати, де шукати відвічної української правдивої правди.

Граничний.

Дали одуритися

(правдива подія)

Убоге лемківське село потопало у вечірному сумерку. Де-неде блимали бліді світла. На краю села стоїть стара, похилена хата Петра Страховича. Крізь мале вікно, паде ледви помітна смуга сірого світла. По хаті вештається Петро і його жінка—Анна. Вже по вечеряли. На печі тихо сплять діти. Анна миє горшки, Петро роззувається; лагодяться до сну. Нараз хтось застукав до дверей — з початку тихо, відтак голоснійше.

— Іди но, відчини — відізвалася Анна. Петро, щось невиразно забурмотів, втягнув розутий черевик, відчинив хатні двері та в сінях крикнув: — Хто там?!

— Я-я! Не бійтеся, відчиніть! Петро відсунув замок; двері відчинилися. До сіней вдерся гострий вітер та враз переступив поріг якийсь незнаний мужчина. Петро замкнув двері й оба з незнакомим увійшли до хати.

— Добрий вечір, вам господарю і вам господине! — відізвався підлесно незнакомий.

— Доброго здоровля!—відказав Петро.

— Я, — тягнув дальше незнакомий—бідний подорожний, безробітний і прошу вас, щоб ви були такі ласкаві і переночували мене. Я багато місця вам не займу, приміщуся деребудь на лаві.

— Та, щож... вже якось вас переночуємо, сідайте — сказав Петро, одначе в голові майнула йому думка: Є, на „бідного подорожного" то він не виглядає, опецькуватий, гарно убраний, під бородою краватка... Ну, але це либонь якийсь добрий чоловік, так мило говорить... то чому-б не переночувати?

— А звідки ви будете чоловіче і що там по світу чувати, кудою ви блукаєте?

— О о, я чесний господарю з далека, аж ген з півночі, від моря. А по світу чувати стільки ріжних новин, що страх! Цілу ніч було-б що розказувати. Але будьте ласкаві і перше ви розкажіть, що тут коло вас чувати, а опісля то я вам не одне цікаве розкажу.

— Коло нас зле чувати, біда велика, злодії крадуть, так, що годі якнебудь встерегтися. От мені доперва в тамтім тижні вкрали: чоботи, упряж з коней і колесо від воза. А з таких дрібніших річей, то майже щодня щось пропадає.

— Що, що? То у вас так розпаношилися злодюги? А то доперва цікава справа! От у нас, властиво в нашій околиці не тее. Там в моїх рідних сторонах, не то, що жадної речі ніхто не рушить, але навіть гроші можна лишити серед подвіря і так ніхто не візьме...

— Є-є то не може бути — перебив Петро.

— Ви не вірите мені? Та щоб я з вашої хати не вийшов, коли, що небудь брешу. Але то не є така проста справа, як вам здається. В моїх сторонах, хоч би злодій хотів вкрасти, то не може, бо там є такі розумні люди, що знають злодія замовити. А коли б так трапилося, що злодій таки відважиться і хоче щось украсти, тоді ця сила замовлювання приковує його до місця і він при вкраденій речі стоїть мов стовп, аж до рана. Рано то вже господар робить з ним порядок...

— Ой, коли б нам знати такі замовлювання? — зітхнула Анна.

Незнакомий повів довкола очима і притишеним голосом сказав:

— Бачу, що я попав, між добрих і чесних людей. Мушу признатися вам щиро, що і я знаю такі замовлювання, а навіть можу віднайти та спровадити злодія, хоч би він не знати, де був...

— Ной, то може-б ви пане віднайшли того злодія, що покрав мені стільки речей! — аж крикнув Петро.

— Та чому-би ні. Кому іншому то я-б цього не зробив за жадні пінязі, але для вас, то я готов потрудитися і віднайти того чортового сина, що вам стільки пакостей накоїв. Крім того можу ще навчити вас цих замовлювань, щоб ви на будуче могли вже самі охоронитися від злодіїв й взагалі перед поганими людьми. Лише за дурно я того не буду міг зробити .. то буде коштувати 15 зл. За те я віднайду вам злодія і пришлю книжку славного планетника, з якої ви навчитеся: замовлювати злодіїв, ворожити і багато, багато цікавих речей..

Поторгувалися і незнакомий спустив на 13 зл. — Вже було далеко за північ, а вони ще балакали. Незнакомий гарними словами так їх підійшов, що вони все повірили йому—мов якому пророкові. Врешті згасили світло... Темнота огорнула всіх своїми чорними крилами. Полягали спати.

Ледви благословилося на світ, як Анна встала, розпалила в печі і стала ладити снідання. Для незнакомого насмажила яєць і побігла до сусіда за молоком (своя корова не доїться). У сусіда розказала, що в них ночує якийсь дуже розумний чоловік, який знає: замовлювати злодіїв, ворожити, лічити і повно, повно других цікавих штук. Сусід Василь зацікавився. Таж йому вкрали збіжжа й вбрання, тож такий чоловік, що віднайшов би злодія, зробив би йому, немалу вигоду. Василь зараз побіг до Петра.

Незнакомий вже встав. Василь вклонився йому і каже:

— Може би ви пане знайшли і мойого злодія... я вам добре заплачу.

— Добрим людям, я готов радо послужити, але то буде коштувати 15 злотих.

— Та нехай буде, коли-б лише злодій знайшовся.

— Ну, за це, то вже не бійтеся!

Поснідали. Незнакомому заплатили зараз гроші і вибралися шукати злодіїв. — Були вже далеко за селом. В одному місці незнакомий став крутитися. До землі повпихав патички, зачав воркотіти якісь незрозумілі слова та по хвилині відізвався:

— Той злодій тут спочивав... Але то якийсь хитрун .. ну, та я ще не таких знаходив!

Пішли дальше. Увійшли в ліс і на одній невеличкій полянці, незнакомий знову зупинився.

— Гов, бо слід зачинає мені плутатися. Тих злодіїв, було аж трьох. З кишені витягнув якісь папери і вручив їх Петрові, та Василеві.

— Тепер ви оба мусите йти в те місце, де я позапихав патички та там спалите сі папері. Я зістану тут і буду тимчасом слідити, а ви найпізніше за годину, мусите тут вернутися.

Петро з Василем пішли на вказане місце, спалили там папері і знову вернулися до ліса.—Незнакомого немає. Ходять, кричать, гукають, але по нім і слід пропав.

П. Попередний

ПОСМІЄМЕСЯ КАПКУ.

ПО РАДІ.

Мошко: Ни, Іване, што там у вас на раді урадили?

Іван: Вей, — та врадили таке, щоби більше в жидів не купувати.

Мошко: Ой вей! А ми жидкове і без ради нічого у наших склепах не купуємо.

У ПЕКАРЯ.

— Дайте два бохонці хліба.

— Білого, чи чорного?

— Все одно, бо то й так для слінного.

ДОБРА РАДА.

Жінка до лікаря: Мій газда бесідує цілими ночами. Що робити, щоб його вилічити?

Лікар: Позвольте йому виговоритися цілий день.

ГРОЗИТЬ.

Жінка: Як сьогодні вернеш до хати знову так пізно, як вчора вернув, то знай, що завтра цілий день не буду до тебе говорити!

Муж: Добре. Годжуся.

Вступаймо масово в члени Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження" та засновуймо в кожній громаді кружки та філії Товариства, в яких згуртуються усі українці громадяни й громадянки, що хочуть словом та добрим приміром поширити тверезість.

Проф. І Филипчак

Віче в Сяноці в 980 р.

— Щож нам тепер робити, дорогі браття карпати? Я цеї думки, що ми не можемо лишитися на розстайній дорозі. Ми повинні вибрати посольство і відправити його в Київ і там просити великого князя Володимира, щоб нас карпатів - лемків і червенські городи приняв під свою могучу руку, під свій скиптр.

— Хочемо під українського князя! — заговорила товпа: — хочемо до Києва! Там будемо мати спокій, там ніхто не нарушить нашої святої прадідної віри!

В тім відізвався з товпи якийсь голос: — Пощож нас до Києва, там язичники, Володимир ще язичник! Не хочемо кланятися знову Перунові!

Був це тивун з Грибова, Мерена, який бував трохи між чехами та німцями.

На це відповів йому воєвода чудецький Афтаназій, що нам нічого боятися, що на сході ще язичество, бо має певні відомості, що великий князь Володимир носиться з гадкою якраз приняти Христову віру. Він лишень зверха ще поганин, а в глубині душі своєї давно вже леліє християнські ідеї, він розіслав уже послів по всіх усюдах ці лого світа, щоб провідалися, котра віра найліпша. На його двір сходяться відпоручники від всіх вір інамовляють великого князя Володимира, щоби приняв їхню віру, однак після моїх відомостей, він піде за приміром своєї бабки великої княгині Ольги і прийме віру Христову з Греції. — Длятого я раджу вам, дорогі браття вибрати послів і послати їх в Київ і просити великого князя Володимира, щоб нас приняв під свою високу руку, щоб нас прилучив до наших братів руснаків до спільної матері Руси—України.

Слова Афтаназія зробили велике та сильне враження на зібраних лемків. Настало гробове мовчання.

По хвилі відізвався князь Якун:

— Дорогі браття! Тому, що всі бесідники висловили вам свої погляди на нашу судьбу і майже всі в товпі загули за злукою нашою з Києвом, ще раз питаюся вас всіх тут зібраних, чи згідні ви з цим, щоб слати послів до Києва до великого князя Володимира, щоб нас взяв під свій могучий покров— хто за цим хай відозветься.

— Всі! Всі! — загуло в товпі.

— Вибирайтеж вільними голосами послів до Києва, по одному з кожного опілля — сказав князь Якун.

— Хай буде по двох — загуло в громаді.

Нарід заметушився, поділився на гуртки. Кожне опілля представило князеви самих досвідчених людей, між якими був на першім місці старий Янтко з Лішні, 70-літний старичок. Однак він відказався від так далекої дороги. На його місце сяніцьке опілля вибрало його сина, Філька, котрий знав добре світ, та скаже розумне слово навіть до самого князя.

Вибрані посли в числі 40 осіб лишилися у князя Якуна на нараду. Монах Іоаникий уложив на пергаменті прохання до великого князя Володимира, що нарід український з племени карпатів або лемків хоче на віки зістати під його рукою, з'єднений з великим народом руську-українським.

О начено день виїзду послів, котрі з великими дарами відїхали до Києва.

—o—

Зямітка: Отсе ми відрукували один розділ з книжки проф. Івана Филипчака під назвою **„За Сян"**, історичного оповідання з кінця X. і початку XI. в'ку на тлі землі і народу лемківського. Варто цю інтересну книжку кожному перечитати.

Редакція

Докажіть ділом, що розумієте гасло
„Свій до Свого"
і обезпечіть свої будинки в дозволеній законом 1/3 частині, а рухомости в повній вартости в одинокому українському

Товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР"

Львів, вул. Руська ч. 20.

За поширювання „Дзвіночка"

Дня 1-го липня ц. р. відбулася в сяніцькому суді дуже цікава розправа проти о. Михайла Гайдука, тепер с отрудника в Коростенку, а раніше в Полонний. Сяніцьке староство (мгр. Лисий) покарало його гривною в квоті 15. зл. за те, що він „заводово трудні се виполичанєм часопісма „Дзвіночок" всьруд дзятви школьней і заводово учи церквени хур". Хоч доказано, що „Дзвіночок" не є заборонением часописом, що о. М. Гайдук шкільній дітворі його не дзвав, ані не перепитував дітей із прочитаного та що обовязком священика є вчити церковний хор, староство покаувало о. Гайдука, а о. д-р Масцюх переніс його з Полонної до Коростенка. Засуджений відкликався до суду, в цей по переведеній розправі увільнив о. Гайдука від провини й кари. В суді переслухано багато шкільних дітей, а ці одноголосно заперечили, начеб о. Гайдук у школі перепитував діти із прочитаного „Дзвіночка", кількоро дітей зізнало згідно з правдою, що вони самі передплачують для себе „Дзвіночок" та другим дітям його позичають. Донесення за „Дзвіночок" зробив управитель школи.

З попередним 14(38) числом вислали ми чеки та ще раз пригадуємо, що дійсно не можемо довже ждати на передплату.

Жадайте всюди
тільки своєї-рідні
паперці і тутки
„КАЛИНА"

Кооперативна
„СУСПІЛЬННЙ ПРОМИСЛ"
Львів, Церковна 2.
виробляє найкращої якости
цикорію „Луна"
підмінку кави „Пражінь"
солодову каву „Луна"
Всі купуємо тільки вироби рідного промислу.

Всі научаймося своєї літературної мови!
Вийшла нова книжка проф. Івана Огієнка
„РІДНЕ СЛОВО"
ПОЧАТКОВА ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ
Част. І: Фонетика й правопис. 154 ст. Ціна 1 зл. (25 центів для Америки) з пересилкою.
Підручна книжка для вивчення всеукраїнської літературної мови для дітей, кандидатів й шир. громадянства. Замовляти від Адміністрації „Рідної Мови", Warszawa IV, ul. Stalowa 25, m. 10 Конто чекове П.К.О. ч. 27710.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; четверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. за 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Вакаржська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Poeztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

Львів
Чарнецького 24
Хв. Наук. Тво Шевченка

РІК II. Ч. 16 (40)

Львів, 15-го серпня
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тел. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

З Учасники міщанського хору в селі пол. Яблониця коло Комборні. Хор веде жінка місцевого пароха добр. Ольга Горошкова; сидить біля мужа.

Українська школа в Бразилії

Першу середню школу на бразилійській території заложили наші оо. Василіяни в місті Прудентополіс, Парана. Діти наших еміґрантів матимуть змогу дістати освіту в рідній школі і віддатися богословському званню для українського тамошнього населення. До приготовної кляси приймають хлопців у віці до 12 років.

Обнизили податок о 20 проц.

З днем 1-го серпня влада скасувала два 10-процентові додатки до ґрунтового податку, а саме кризовий, введений перед 9 роками і другий на піддержку вивозу збіжжя за границю. Хто платив досі 5 злотих податку, буде платити 4 зл. Обіцяли обнизити так само комунальні та самоврядні додатки.

В той спосіб державний ґрунтовий податок буде тепер обнижений майже на 20 проц. Є чутки, що міністр внутрішних справ обнизить в подібний спосіб такі самі т. зв. „самоурядні“ податки.

„Хто купує в жида, є зрадником народу“

Націонал-соціялістична інституція соціяльної помочі в німецькій місцевості Фінстервальде оголосила таку відозву: „Хто купує у жида, є зрадником народу. Якщо комусь, що користає з нашої піддержки, докажемо, що купує в жида, ніколи в майбутньому не дістане ніякої помочі“.

Помер

о. д-р Василь Левицький, крилошанин єпископської консисторії в Перемишлі, в 63-ому році життя. Похоронні обряди відбулися у Львові і в Миколаєві над Дністром, звідки покійний походив. В. И. П.

—o—

„Абісинські“ обманці

В деяких сторонах Польщі взялись обманці на нові хитрощі: представляють себе за аґентів абісинського консуляту та списують тих, що хотілиб їхати до Абісинії. При записах беруть від легковірних „вписове“ і пропадають. У Вильні видурили в той спосіб обманці 1500 зл.

70-ЛІТТЯ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО

Українські наукові, культурні та економічні установи у Львові вислали до Підлютого, де перебуває Митр. Андрій Шептицький, делеґацію з побажанням з приводу Його 70-ліття.

У гр.-кат. церкві в Чернівцях відбулося врочисте богослуження з нагоди 70 ліття нашого Митрополита. До богослуження співав дуже добре український хор студентського Т-ва „Чорноморе“, у церкві було дуже багато українського громадянства, м. і. і українська письменниця Ол. Кобилянська.

—o—

СТЕПЕНЬ ДОКТОРА МЕДИЦИНИ

Згідно з новими приписами, дістав на Ягайлонському університеті в Кракові степень доктора медицини наш земляк українець молодий лікар-хірург Борис Филипчак, син проф. Івана Филипчака зі Самбора. (З його повісти „За Сян“ передрукували ми в попередних числах „Віче в Сяноці 980. р.).

—o—

Звіт комітету для повінян

При кінці липня р. р. відбулося у Кракові загальне зібрання воєвідського Комітету Помочи Повінянам. По відкриттю зборів переведено основну провірку допомогових відділів та виказано, що поміч повінянам на обшарі самого краківського воєвідства винесла 14 мільйонів 775 тисяч злотих. Розвязано всі орґанізації помочи для повінян з тим, що рівночасно покличуть ще окрему комісію для впорядкування документів.

Безперечно—це велика акція, що її для повінян переведено, одначе цікаво скільки з цеї помочі одержало лемківське населення?

Чи ви напосілися знищити „Нашого Лемка“? Вирівнуйте передплату!

Змагання за людську душу

Бували вже різні війни на світі та кожна з них була менше або більше завзята і жорстока. Воюючі сторони все намагаються винищувати ворога та загарбати як найбільше його земель. Про такі війни знаємо багато з історії та з досвіду, неодин болючий удар відчували наші діди, батьки на своїй шкурі.

Але кромі таких кривавих воєн йде ще більше жорстоке змагання, воно ще більше небезпечне — це боротьба за людську душу. Ця війна не вбиває людину, вона вбиває душу соток, або тисячів людей, нераз цілі народи. Цей спосіб воювання прозвемо винародовлюванням. До ведення цього воювання спонукує держави жадоба величі, захланність і лукавство. Удержують при тім армію оманних сил, що має задержувати загарбане чуже добро. Скрізь таке діється, немає виїмків! Та коли ці переможці віднесуть один, або більше успіхів, чують тоді дику радість і вдовілля. У парі з добуттям душ напирають вороги до здобуття полонених земель.

Щоби протиставитися у цій боротьбі, треба творити оборонний фронт. На цьому фронті стають борці у протиставленню до ворожої сили, борці з народа і за нарід, що з рода в рід ведуть цю оборонну війну аж до побіди.

Знову історія заведе нас у давніші часи, коли то Москва та її заплечники і магнатські посіпаки продумували над винищуванням наших князів і бояр. Хто держався кріпко своєї прадідної віри, своїх святих почувань і не хотів московщити своєї душі, усі вороття зачинялися перед таким, навпаки — хто вирікався Церкви, під московський, або інший чужий скиптр віддавав себе в опіку — доступав усіх гідностей, ставав достойним вельможою, одначе потапав для свойого народа і звали такого зрадником, яничаром, катом рідної матері.

Хлібороб-селянин оставався, бо шляхті здавалося, що за хлопську душу не треба вести боротьби, бо хлібороб і так є власністю і панським рабом. Пан міг його комунебудь подарувати, продати, або навіть вбити та за це нічо йому не сталося; пан не любив повинуватися жадному праву. Він стежив пильно, щоби хлоп не брався до освіти, та щоб темну мужицьку душу ще більше приспати, уряджував забави, гульні для селян і напував горілкою, бо темний і пяний раб не чує брязкоту кайдан.

Чи треба тоді було вести війну за душу простого народа? Безперечно, що ні!

Одначе, як звільнено хлібороба з панщизняного ярма, його душа почала поволі оживати і видала зі себе на місце пропащої верстви нову, яка має піти з матірним пнем рука в руку. Хлібороб став вільним і саме тому розгорівся бій за хлопську душу, заставляючи в кожному селі такий „приманчивий магнет", що притягавби хлопську душу до себе. І знову падуть завоювані люди. Мечі схрещуються у темряві, магнети працюють безперервно. Повстають дві протилежні сторони. Обі, щоб всювати, одна нападати, друга боронитися. Слабша сторона мусить уступити міцнішій. У цьому випадку сторона нападу мусить скапати, як віск від ногню, обом групам немає місця. Але побіда сама не прийде, тому всі повинні станути на позиції, всі до одного. Не сміє забракувати оборонців нашої душі.

Сфінкс

—o—

До українського громадянства Лемківщини

Український Народний Театр на Лемківщини під дир. П. Карабіневича

Переконавшись на місці про пекучу потребу сталого театру на Лемківщині, наш Театр надалі всю свою працю віддасть цій частині нашого краю. Цього року обїхали ми цілу Лемківщину по містах, і навязали відповідні звязки між нами та нашим громадянством.

На другій рік думаємо свою працю поширити на села і дати там ряд народніх вистав. З проб зроблених нами в тому році, ми переконалися, що українська штука тут є дорога і кохана. З кількох попслуднівок на селах видно було як наш брат лемко ставиться до свого Театру. Отож, щоб надалі ми могли в цілости служити наміченій цілі, наш Театр надалі остається працювати на Лемківщині під назвою „Український Народний Театр на Лемківщині під дир. П. Карабіневича". На сезон зимовий, січень, лютень і березень стараємось про салю у Львові.

Хочемо там на три місяці осісти і підготовити відповідний репертуар. Думаємо, що в наших замірах допоможе нам ціле громадянство. До співпраці запрошуємо всі аматорські гуртки і хори на Лемківщині. Для добра гуртків і хорів здумуємо в Сяноці відчинити виготчальню костюмів, перук, примірників та всіх річей потрібних до характеризації. На дальшу мету відкладаємо відчинення режісерських курсів. Надіємось на успішний наслід нашої справи, тому що тут на кожнім кроці відчувається прихильність до цього, що правдиве українське.

Особливо прихильно до справи Театру ставляться Всечесні Отці, яким в імени цілої дружини Театру приношу подяку за опіку і доброзичливість. Прошу всі запити, поради, допомоги та інші справи керувати на адресу: „Наш Лемко" Львів, Руська 18. „Український Бескид" Перемишль. Вірю, що з Божою помочію розпочата праця буде успішно розвиватися.

30/VIII. 1935. Горлиці

П. Карабіневич.

—o—

Українське життя на обох півкулях

Українська Громада в Берліні влаштувала величаве Шевченківське Свято, на якому було поверх 1.000 осіб, серед них багато визначних німецьких мистців, представники німецької преси та уряду. На програму концерту зложилися виступи наших українських співаків — Андрієнка, Колессівної та Норманів, студентського хору та промови О. Скорениса. Крім цього відомий Шевченкознавець др. Шпех відчитав кілька своїх перекладів Шевченкових поезій по німецьки. Вечір мав повний успіх.

У Кавнасі (Литва) відбувся український вечір, влаштований Литовсько-Українським Товариством прихильників рідної української пісні. Українці виставили комедійку „Сатана в бочці".

Канадійська „Організація Держ. Визволення України" об'єдналася з організацією „Чорноморська Січ" і разом видають український часопис „Націоналіст".

Український духовний Семінар у Філядельфії, що має тепер 45 питомців і 5 професорів, докуповує тепер ще 3 будинки, в яких буде руханкова саля, бурса та класи. Семінар працює якнайкраще.

У відкриттю Міжнародньої Виставки у Брюсселі (Бельгія) взяли участь офіційно чотири відділи наших борців за волю—комбатантів, що стояли з українськими прапорами поруч своїх бельгійських товаришів біля трибуни короля.

Кара за збірку на релігійні цілі

Сяніцьке староство покарало 6 членів церковного брацтва в Руській Дубрівці гривною по 2 зл. за збірку поміж членами брацтва на релігійні цілі. Засуджені відкликалися до вищої інстанції.

Ювилей тихого народнього робітника лемка

Серед бразилійських пралісів, в українських кольоніях південної Америки, працює вже 33-тій рік тихо й непомітно 68-літній тепер старець **о. Маркіян Шкірпан** ЧСВВ, що цього року святкує 50 ліття свойого вступлення до Чину СВВ (Святого Василія Великого). О. М. Шкірпан уродився в Горличчині на Лемківщині, ґімназію кінчив в Новім Санчі, у 18 році життя ввійшов до Чину оо. Василіян та після 11 літ священичої праці виїхав у 1902 р. до Бразилії, де аж до 1930 р. був настоятелем василіянської місії на цілу Бразилію.

Немає мабуть українця в Бразилії, що не знав би постаті цього тихого і ревного душпастиря, що зріс тісно з історією української еміґрації в тій далекій країні. Коли він прибув туди, наші поселенці мешкали ще в шаласах розкиненими гуртками серед пралісів, до яких не було ні доріг ні доступу; обманені несовісними аґентами, вони гірко бідували та про свою церкву й читальню не було й мови.

Сьогодні, по українських кольоніях у Бразилії скрізь українські Церкви, Народні Доми й українці еміґранти — найбільше наші рідні брати українці—лемки читають свою книжку й українські часописи, діти вчаться в українській рідній мові та вся бразилійська українська еміґрація тісно душею звязана з Рідним Краєм і бачно стежить за подіями в ньому—головна й львина заслуга в цьому ділі в першу чергу о. Маркіяна Шкірпана, що й по нині не покидає своєї праці.

Свідомість значіння цього священика та ідейного громадянина повинна бути від українців Старого Краю, зокрема від нас українців Лемків найкращим Йому ювилейним даруном.

—o—

Признання для Українців

Відгуки святкування 25-літнього ювилею анґлійського короля Юрія V. заполовують щораз ширше у чужинецькій пресі, присвячуючи вислови подяки нашим землякам, які брали участь в парадах. Також і представництво Віннінеґу дістало похвального листа від анґлійців за масову участь українців і за найкращу репрезентацію зпоміж усіх національностей міста. Українці раділи, забуваючи навіть за релігійні та політичні розбіжности. Це чергове признання великого Українського Імени.

Непошанування українських свят

Сяніцький суд визначує розправи для греко-католиків навіть у їх торжественні свята. Ось так на день 12-го липня (св. Петра й Павла) визначено м. ін. розправи проти Миколи Штиля й проти Анни Поточної.

Югася Филь

ХМАРИ.

Раз, біленькі,
то знов сині —
мовби очі,
і рожеві, лелійові —
безбережні й просторі,
у прозорі м'ячі граються,
сумовитий світ витають,
тихі хмари.
Ідуть, мов смілі козаки —
у Січ велично:
бурю несуть —
і гуторять поважно
пливаки.
И десь мечі зоряні
гострять у сонце,
аж дрож іде.
Стежать тонкими
байдаками... ...
а тихо... тихо... отамани
думають горнучи:
червоні хмари в море синє,
а сиві — в дим борби,
вогняні в кров солодку,
а білі в смертні рянтухи.

— — — — — —

И іде по небі похід хмар,
колише славу в жар — —
а потім хмари опадають,
звивають сободар
і тихо, тихо попеліють
у туман — глухий пустар.

З большевицького раю

Комендanta сторожі на Кремлі, Петерса розстріляли, бо серед його підчинених мали викрити змову на життя Сталіна.

У Москві почався процес проти 17 осіб, обвинувачених у розкраденні 4 і пів мільйонів рублів, призначених на будову електрівні. Також викрили великі зловживання в київській та одеській торговлі з закордоном й арештували кількадцять урядовців.

З бесарабського села Сороки над Дністром видно, як у селі Тичинівському по тому березі ріки розбирають церкву.

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНИХ ДІЯЧІВ

У Львові помер відомий оборонець у політичних процесах, визначний діяч Союзу Українських Адвокатів, др. М. Глушкевич та Іван Стронський, довголітний голова „Взаїмної Помочі Українськгго Вчительства" й організатор українських шкіл.

Кооператива
„СУСПІЛЬННЙ ПРОМИСЛ"
Львів, Церковна 2.
виробляє найкращої якости
цикорію „Луна"
підмінку кави „Пражінь"
солодову каву „Луна"
Всі купуємо тільки вироби рідного промислу.

За вияв нехіті до польської держави

Староство в Ліську покарало кооператора з Устрик, Миколу Штиля, карою 14 днів арешту за те, що він мав виявити нехіть до польської держави. Сталося це в той спосіб, що, пробуваючи в кооперативі в селі Тісній, як тимчасовий склепар, у червні м. р. показував на мапі міста полудневої та східної території Польщі тамошньому мешканцеві Смольницькому і сказав, що це українські міста та що вони колись належатимуть до України. Засуджений відкликався до суду в Сяноці, а цей увільнив засудженого, бо показалося, що він нічого подібного не говорив. Обвинуваченого боронив адв. Береска з Устрик.

—o—

Кацапський зїзд

В четвер, 2 серпня ц. р. почав свої наради в салі Театру Різнородностей у Львові кацапський зїзд, скликаний „на защіту" „Народнього Дому" перед українцями. Кацапи тремтять за Народний Дім. На своїх нарадах впевняють каліченою московською мовою, що українцям Народнього Дому ніколи не віддадуть. Ніхто їх не буде просити, бо наше громадянство вже вситилося московськими лизунами. Народній Дім є власністю українського громадянства і мусить перейти в його руки.

—o—

Українська пісня в Італії

Повідомляють з Риму, що в Турині відбувся в цих днях великий радіовий концерт відомої української співачки та письменниці пані Липовецької. Артистка дала італійському громадянству мистецьку канву українських пісень починаючи з історичних козацьких, аж до найновіших. Великі туринські газети, як то „Стампа", „Ґазета дель Пополью" й інші присвятили концертові надзвичайно прихильні рецензії, захоплюючись красою українських пісень та називаючи артистку „найкращою пропаґаторкою на чужині мистецтва своєї шляхетної Батьківщини".

—o—

Вивіз ягід до Англії

З місцевостей Вербник, Добишин, Пеньки, Окшея—коло Радом'я вивозять рік річно великі скількости борівок і других лісних ягід. Вивозом занимається одна німецька фірма, що в часі сезону висилає до Анґлії около 50 ваґонів різних ягід. Тому, що борівок, малин і других ягід досить багато у наших Карпатах і населення забезцін збуває ці лісні ягоди—повинні наші кооперативи заінтересуватися тою справою, бо це створить гарне і корисне джерело доходу—самособою обійдемося без хапчивих жидівських посередників.

—o—

Гроші і датки на народні цілі шліть прямо на адресу: — — | „Рідної Школи“ Львів, Словацького 14. „Т-во Допомоги Українських Інвалідів“ Львів, Потоцького 48.

Знову належитість за передплату „Нашого Лемка“, як також всі гроші зі збірок в Америці, Канаді та у Франції, призначені на просвітні цілі для Лемківщини, слати просто на адресу: **„Наш Лемко“, Львів, Руська 18.**

У відповідь нашим Братам Українцям в обох Вороблика Х

(Лист ізза Океану)

Дорогі Брати Українці на Рідній Землі

Ваші листи та чотири гарні знимки Кружка „Сільського Господаря“ ми одержали — з подякою.

Українські Комітети Допомоги Воробликам в Америці працюють дальше. Переводять збірки на дальшу масову передплату українських національних часописів для обох Воробликів та других бідніших сіл, поможуть кружкові „Сільського Господаря“ у Королівському Воробликy закупити потрібні господарські приряди; закуплять також великий вибір найкращих українських виховних книжок для Шляхотського Вороблика до спільного вжитку всіх чесних Українців Воробличан.

Це наш святий обовязок і його виконаємо, бо ми всі Сини Одної Матері.

Знимки Кружка „Сільського Господаря“ помістимо в українських часописах Америки і в календарах для Українців Америки.

Ділимося з Вами сумною вісткою про трагічну смерть нашого односельчана щирого громадянина Українця **Філярета Буряка,** убитого при зударенню двох автів, для 7-го липня ц. р.

Спи Сину України на вільній землі Вашинґтона, нехай вільна-чужа земля пером Тобі буде.

Також дружина покійного смертельно потовчена, його хлопець 8-літній легко ранений, лишень його доня 12-літня вийшла з цеї катастрофи неушкоджена. З другого авта смертельно побитий Михайло Зошак, родом з Вільховець к. Сянока, його дружина та ще кілька осіб.

Вкінці закликуємо Вас Всіх Любих Братів Українців з обох Воробликів до ревної згоди та дальшої праці над піднесенням культурного уровення наших сіл на славу цілого Українського Народу.

Здоровимо Вас Всіх щирим братнім привітом Ваші Брати Воробличани в Америці.

Від Редакції: Поміщуємо в цілости письмо наших чесних Братів в Америці та взиваємо Всіх других Українців Лемківщини за Океаном працювати для Рідних Сторін і підтримувати Рідних Братів Українців Лемків у цих тяжких часах, щоб світло національної свідомости заходило у найдальші закутини наших земель та підносило загально-національний добробут усіх Братів Українців.

Редакція.

Трудися і щади та не зазнаєш біди!

навчає українська приказка.

Тому **складай свої ощадности в Кооперативному Банку**

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська 20.

Як стати багатим?!

Дехто лиш усміхнеться недовірчиво на таке питання. Та це правда, бо і в нас в горах на Лемківщині можна стати багатим у чесний спосіб, лише послухайте моєї ради. Дві річи селянам приносять у легкий спосіб велику користь, саме пасіка і сад. Не кажіть „е-е-е“, але послухайте дальше. Пасіка вимагає мало роботи і в добрі роки дає дуже багато. Правда, не кождий любить пчоли, але сад вимагає якнайменче роботи і не кусає, тому нехай кождий спробує. Кождий господар повинен мати обовязково хоч найменший сад, але добрий. Але ніколи не треба купувати овочевих деревець по ріжних торговицях і за тані гроші, бо такими деревцями добре гнати бики на пашу, а не садити коло хати. Овочеві деревця купуйте все в огородників, де кожде деревце певне і має картку, бо огородники чогобудь в себе не ховають. За щепу в огородника дасте 80 сотиків до 1·50 зл., але вже знаєте защо, і такі щепи вже навіть за два роки зачинають родити. Такі добрі щепи, що надаються до нашої землі та підсоня, дістанете у всіх повітових містах, пр. у нас в Горлицях повітова рада має гарну шкілку, в Яслі знову рільниче товариство, в Уляшовицах також має прегарну шкілку овочевих деревець і т. д. Купуйте хочби і мало, але самі добірні деревця, як: золоті ренети з яблок, а з груш — груші бери також зимові, дальше волоські горіхи (з яких користь буде пізніша, як з інших деревець, але 1 копа горіхів буде і по 1 зол.), з черешень купіть великі білі, які дозрівають по Зелених Святах, і 1 кілько коштує також 1 зол., а зі слив, сливи великі т. зв. угорки. Садіть вже цеї осени, бодай по 2 щепи, як неможете більше, а користь буде велика і то скоро. Тому, що в нас є великі вітри, садіть деревця за будинками переважно, щоб мали охорону. Для заохоти даю правдивий примір. Я маю одну щепу золоту ренету, яка має щойно вісім літ. Минулої осени я нарвав з неї один метер яблук, гарно сховав, і сего року продав перед Великоднем, знаєте за кілько? За 80 зол! Скажіть тепер мені, чи 1 морг вашого гірского поля дасть вам 80 зол. річно? Але порахуйте всю роботу свою, і коней, женці, кістя (штучний навіз) а вислід? Возьмете 10 зол. за 1 метер жита, а багато буде метрів? А роботи кілько? Знову мій сусід дальший має яблінку щепу, яку купив тому шість літ і посадив. Минулої осени гарно зародила, жид прийшов до хати аж з третого села, положив йому на руку 15 зол. і ще просив, та сам обірвав. А роботи господар не мав жадної майже через рік коло неї. Отже тепер нераз одно дерево, але добре, може вам дати більше, як мозолиста праця на однім моргу. Сего року був тяжкий передновок, а ви — припустім, мали дві рані великі білі черешні, 1 кілько по золотому, віднесли до міста і вже по передновку та таких кільограмів можна мати кільканайцять, або і кількадесять. В нас хоч рільничий край, то очочів мало, такі яблука пр. спроваджують аж з Каліфорії і вони на весну були гірше дорогі, як помаранчі. Дивімся на чехів або німців, там навіть дороги засаджені овочевими деревами. З овочів виробляють різні повидла і мармоляди, є що продати, є що їсти в пості, а притім такі фабрики овочевих перетворів дають робуту і заробіток біднім робітникам.

Може скажете, що як засадите самі, то „село“ буде робити вам шкоду? Намовляйте, щоб всі садили, тоді кождий буде мати своє і буде менше лакомий, а як будете мати більший садок і вартісний, то на ніч можна в нім спати з чуйним псом. У таких огороднічих справах шукайте ради у розумніших господарів, читайте „Народню Справу“ і книжки „Сільського Господаря“ також і „Наш Лемко“ радо вам відповість. Тому вже цеї осени брати Лемки берімся до праці, купуймо добрі щепи, та будемо мати і наші діти велику користь. Зробіть з нашої бідної, але гарної Лемківщини один гарний і дорогий сад. Щастя вам Боже!

Лемко господар.

—o—

Ще раз звертаємо увагу всім, що не можемо довше ждати на переплату.

Всячина

— **Численні літники в Риманові жалуються,** що навіть в неділі і свята не мають можности бути на Службі Божій. Продовж цілого липня ледви раз були на Службі Божій, яку відправив Всч. о. Майба з Бориславa в місцевій латинській каплиці, бо церкви тут нема.

(Український Бескид ч. 29).

— **8 000 жидів з Польщі** до Палестини. В цьому еміграційному сезоні виїде 8 тисяч жидів до своєї Палестини. Прод вж самого липня виїхало (славити Бога! прим. склад.) з Польщі 2 тисячі жидовини.

— **Зважайте на дітей.** Господиня Олена Барна в Радоцині, коло Горлиць — купала в хаті тритижневе дитятко, а її дволітній синок бавився з гусьми на подвірю. Опісля пігнав гуси патичком на ріку Вислоку і разом з гусьми вліз до ріки, впав лицем до води та втопився.

— **Кінь забив дитину.** У Вивірці, ропчицького повіту, на подвірю господара Кришталяка стояла пара коней, запряжених до воза. До них підійшла 5-літня донечка господаря і взявши батіг, зачала коня бити. Роздражнений кінь копнув дитину так нещасливо, що вона по двох годинах тяжких мук померла.

Як би в селі був дитячий садок, дівчина бавилася би в садочку під оком учительки-провідниці. Тож уважайте батьки!

У час жнив та осінних робіт відпроваджуйте своїх діточок до Дитячого Садка, під опіку вчительки, тоді будете спокійно працювати.

— **Відзначення за участь у поході.** В місті Елизабет (Зед. Держави) відбувся з нагоди Свята Незалежности Америки великий похід через місто, в якому взяло участь 18 національних груп, серед них українська група з орхестрою. Всі члени української групи були в народніх строях та ці строї ак подобалися американській публиці, що під ратушем вручив мер міста проводові українського походу в нагороду за незвичайну красу групи срібну велику чашу.

— **В Торіно** (Італія) співала українська відома артистка-співачка та письменниця **Миговецька** на великому концерті української пісні, який місцева (італійська) радіостація передавала на всю Італію, а часописи принязи дуже прихильною критикою.

— **Світової слави** наш український мистець різьбар **Архипенко** виїхав до Голівуду (Америка), де виконає кілька творів.

— Дня 19. VII. ц. р. в околиці **Криниці** перейшла сильна буря з градом, і накоїла багато шкоди. В селах Мушинка і Війкова плоди знищені 100%, в Дубнім на 70-80 % у Лелюхові і Поворознику до 50 % — а частина в селі Ястрабику до 50 %.

В місточку Тилич шкоди доходять до 70%.

В минулому році голод заглядав до тих хат — всі надіялись на добрі збори — та стихійне нещастя відібрало цю надію. Населення в розпуці. Пошкодовані села, за виїмком Ястрабика, обїхав повітовий староста др. М. Лах і приобіцяв поміч В Тиличі, Мушинці, Війковій, Дубнім і Лелюхові заряджено дожившювання дітей. Знову приходиться пригадати нашим селянам, що Товариство **„Дністер"** приймає обезпечення землеплодів від градобиття.

По лемківських літницях є того року багато наших людей — одначе губляться між чужими. Добре буде, як котресь наше Т-во побудує в Криниці свою оселю і там моглиб гуртуватися наші люди.

— Дня 25. VII. селяни з Лелюхова зловили в лісі трьох підозрілих о бандитизм і віддали в руки поліції. — Лелюхівці нехай будуть приміром для других селян, як належить вести самооборону перед бандитизмом, який шарить головно у Мушинській і Криницькій волости.

Жалують і того

Великою помічю для бідного лемківського населення на передвідку є — яфири, борівки, ягоди, суниці, малини та гриби.

Тими дарами природи відганяє від себе бідне населення бодай по трохи біду.

До недавна ніхто гостро не заборонював збирати ці дари.

Тепер завзялися лісні та теребляють всіх, кого попадуть при збиранню тої манни. Дуже часто буває, що жінка біжить раненько, ще нащо, збирати цю манну, щоб ще того дня її продати і купити крупок, чи хліба і принести до хати, бо нема з чого зварити полуденок, вечеру. Вже небагато треба її збирати до повного кошичка, як зявляється лісний і забирає все, ще і на кару запише. Плачучи вертає бабина до хати, та в очах свічечки мерехтять з голоду. На чиїм поли не рослаб ця манна — то місто гнити — чейже краще, щоб за якоюсь малою оплатою, або і даром позволили власники бідному населенню збирати ці дари. Аж лячно, до чого скочуеться світ...

—o—

Хто заплатить?

Польські часописи пишуть, що недавно везли залізниці зі Східної Галичини пару вагонів свиней. В наслідок недбалости залізниці, вагони перестояли 11 годин на львівськім двірці, 5 на краківськім. Заки заїхали на чеську границю, то 16 штук від спеки і спраги згинуло, а 7 треба було негайно дорізати.

Сердечно витайте!

Вже другий місяць, як на Лемківщину загостив „Український Наддніпрянський Театр дир. П. Карабіневича".

Театр давав вистави в саніцькім, короснянськім, ясельськім повітах та тепер у початках серпня є в Горличчині, звідки опісля виїде у Новосандеччину. В ясельському повіті довше грав з поводженням в місточку Жмигороді, де приїзджало і дооколичне священство з родинами. Зі Жмигороду театр виїхав до села Мисцової пов. короснянського, де в парохіяльній стодолі дав одну виставу. Було багато селян і дооколичної інтеліґенції. Селяне з Мисцевої безплатно своїми возами привезли театр 2 милі зі Жмигороду і безплатно його відвезли. Честь таким селянам і їх парохові — деканові, що дали гостинне і безплатне приняття нашим братам з Придніпрянщини. — Сам п. Карабіневич з одушевленням згадує ці хвилини. В горлицькім повіті театр грав довше в Глинику маріямпільськім, де також зїздилась наша сільська інтеліґенція, а з далекої Ропиці-руської прийшов великий гурт нашої свідомої лемківської молодіжи. З Глиника театр в перших днях серпня виїзджає до свідомого українського села на границі, до Висової, а звідтам загостить також у деяких селах Горличчини, а відтак поїде в Новосандеччину.

Брати Лемки! Громадно відвідуйте цей наш театр, бо маєте гарну нагоду. Нехай всі знають, що брати наддніпрянці за нас памятають, і кождий видить, що мають спільну з нами мову, хоч вони з Великої України — бо там живе той сам наш український рарід.

Бажаємо п. дир. Карабіневичеві гарного успіху на Лемківщині, бо він своїм театром так само поширює народню свідомість як і „Наш Лемко". Просимо пана директора подавати нам свої враження з Лемківщини до „Нашого Лемка". Щасти Боже!

Лемко.

—o—

Важне для реемігрантів із Франції

Реемігранти, що вертають із Франції, привозять із собою дуже часто французькі гроші в більоні (дзвінкою монетою). При заміні більону на польські злоті мають реемігранти великі труднощі, бо при заміні більон далеко дешевший від паперових грошей і не всі контори виміни хочуть більон приняти.

Тому радимо реемігрантам вимінювати французькі гроші на пограничній стації в Збоншиню, де находиться окремий кіоск виміни.

Поширюйте Нашого Лемка

Серед українських Карпат

Торжественний відпуст

Дня 15-го липня ц. р. у понеділок відбувся величавий та торжественний відпуст у селі **Гирова** в Короснянщині. Хоч день перед тим і в ночі були зливи, одначе в дні самого відпусту тривала чудова погода. Згромадилися численно вірні громадяни, бо семох Душпастирів завитало до нашої Церковці. Святу Хвалу Божу відправив дуклянський декан з духовенством. Одним з поміж діяконів був о. Микола Головач, знаний у перемиській діецезії, як найліпший співак.

В часі обходу довкола Церкви урядили собі православні батюшки також обхід коло часовні. Тамошніх „вірних" було дуже мало, бо їхне число щороку меншає. Православні в Гировій та в інших селах рідко де ходять—часовня їм остогидла, знову до греко-католицької Церкви не мають покищо відваги зайти. Вони стали на все обоятні; ось такі овочі родить православя. Може прийти ще до гіршого, як теперішня ад.міністратура не піде по волі народа, бо нарід не буде довше дрімати в дурманах. Ще раз запримічуємо та кладемо на совість, зокрема цим, що фонетикою навертають слова (Псалом 141.) „ізведи із темници душу мою...", „мене ждуть праведници..". — як також княжу молитву св. Володимира з нагоди хрещення України 988 р. „... призри на новия люди свои, вдайже їм, Господи, увідіти Тебе, істенаго Бога, якоже увідіша страни крестяньския і утверди у них віру правую і несовратну;... і побіжають козно его (ворожі підступи)"...

— Нарід не хоче бачити у Церкві політики!!!

На прикінці—по повстанню православя в Гировій—поставлено на цю памятку на горі хрест. Тепер його буря звалила й люди кажуть, що це злий знак для православних.

Чесні люди хочуть завсіди лише правди та де вона пробивається, там люди звертають свої очі й за тою правдою будуть все побиватися.

За правду—що свідомлює, вчить, подає руку, провадить чесними шляхами та творить чисті, ідейні характери, лемки українці боротися будуть—безупинно. Щоб нашим дітям неситі руки не розгребували рідних грядок!

Вороже сектанство

Перегримка, повіт Ясло

Село Перегримка зі сусідною оселею Клопітницею—найгірше на цілій українській Лемківщині засмічені сектанством села.

Дня 5-го липня ц. р. відбулися тут похорони найстаршого тамошнього сектаря Петра Данила, що за свойого життя причинився до найгіршого зіпсуття цих обох сіл.

На його похорони зїхалося багато різних і польських сектарів з далеких сторін і виголошували по польськи згіршаючі проповіди про віру.

Рідня померщого годувала цілу цю зграю продовж двох днів та сама оплачувала телеґрами, щоб зїздилися киринники.

Знову в днях 12, 13, і 15. липня ц. р. відбувся в хаті померщого конґрес (сходини) сектарів. Сектарі зі Шлеська і з Лодзі вели по польськи крикливі промови та цілу цю банду тутешні сектарі годували аж три дні.

Сумно і прикро глядіти, до чого докочується населення Перегримки і Клопітниці.

Дивуємося лишень розумним та мудрішим Перегримчанам, що дають і позволяють всякій голоті приходити до села та баламутити своїх братів односільчан і дають ще такій заразі їсти.

Схаменіться Перегримчани! Деж здоровий розум і розсудок подівається—невжеж не бачите, що з Вами витворюють?! Ще недавно Ви були чесні та поважні господар ; сьогодні що зробили чужі сектарі з Вашими братами? І ще їх за це годуєте, а Ваша дитина ложки молока не бачить!

Одначе на цьому ще не кінець, бо в Перегримці стоїть при дорозі читальня Качковського та ціла її праця і діяльність, яку вона провадить, виписана товстими буквами на таблиці, щоб кожний міг бачити: „Sprzedaż trunków alkoholowych w naczyniach zamkniętych". Ця читальня, хоч має свій дім і власний ліс, має багато довгу, бо без того майже жадна московська установа, або товариство не може існувати.

Слід ще згадати, що в тім селі не було ще ніколи священика українця.

Сумний буде конець, як всілякі зайди сектарі з усіх закутин баламутити будуть дальше село—а шкода! Братовбійча війна буде дальше ширити спустошення та моральну загибіль серед наших братів.

Згода будує, незгода руйнує

Боднарка, пов. Горлиці—дуже миле українське село, положене при гостинці, що веде з Горлиць до Жмигорода—Дуклі.

Цього року засновано тут свою кооперативу, до якої спроваджують свідомі громадяни товарі аж зі Львова з наших українських ґуртівень, бо село домагається виробів українських фабрик. Боднарські жінки радо купують мило Центросоюза, пасту „Елегант", цукорки „Нової Фортуни", паперці „Калина" теж находять збут, (хоч без курення повинен обходитися кожний свідомий господар, бо курення жадної користи не приносить, навпаки руйнує здоровля та занечищує хатній воздух; краще за ці гроші справити собі гарну, освідомляючу, або історичну книжку!)—Ця кооператива на далекій Лемківщині, серед українських гір випередила своїм розвитком не одну мабуть нашу кооперативу на сході—за срібнолентним Сяном. Як слушно згадували на цих сторінках, що хоч забрали Р.С.У.К. право нагляду і ревізії над Українськими Кооперативами на українській Лемківщині, одначе не так легко скувати живу душу.

Мимохідь насувається питання, кілько ґуртівень і фабрик натворили так звані „москвофіли", впродовж свойого нужденного існування? Вони знають лише розторочувати народне надбане, напр. таке мільйонове майно народа, як Народний Дім у Львові докочують до заглади. Чи годиться ще сьогодні вірити таким подвижникам з „Русскими Галасами" та їхнім „компанам" у Криниці, що продають нарід, засівають ворожнечу, витворюють за песі гроші справжне багно ворожої агітки та підклад до всякої й моральної гнилі серед найкращої донедавна вітки Українського Народу на Лемківщині?

На закінчення слід ще згадати, що хвальний бонарівський хор кожної неділі і свята співає по богослуженні чудову пісню „Боже великий.. дай Україні славу і силу, волю" (цю пісню мимо довших перешкод Прокуратура в Перемишлі позволила видрукувати і співати).

Прийдіть до нашої Церкви та як почуєте цю славну пісню, то сльози радости вирінатимуть у ваших очах, бо свідомість на Лемківщині росте і вказує, що козацька кров жие і буде жити. Недаром наші предки з Хмельницьким правду находили.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТЕАТР НА ЛЕМКІВЩИНІ ПІД ДИР. П. КАРАБІНЕВИЧА

Висова:

3. IX. »Рукунське весілля«.
4. IX. »Запорожець за Дунаєм«.
5. IX. »Швейк«.
6. IX. »Ніч під Івана Купала«.
7. IX. »Вій«.
8. IX. »Приїхали ідемо«.

Спосіб на нищення щурів

Старі, або нові корки від шляшок покраяти на дрібні кусочки та висмажити на смальцю, солонині, або на лою. Як вистигнуть, покришити і пороскидати у місцях, де лазять щурі, то вони від того напевно вигинуть. Добре ще дати в начинях, старих мисочках—черепках воду, тоді ще скорше вигубляться щурі.

Як відбувся відпуст хрестної дороги

Кальниця, пов. Ліcько

Відпуст хрестної дороги на св. Петра й Павла відбувся цього року величаво. Прибули тут численно вірні не лише з блищих сіл Балигородщини,але і з далеких — по кілька миль віддалених ліського і сяніцького повітів. Труди їх виплатили. Чепез три дні обслугували їх отці духовні в сповідальницях, де доступали відпущення за свої провини та у відправлюваних Богослуженнях просили для них помочі у Господа. Поверх два тисячі вірних приняло св. Причастія.

Величавий відпуст Хрестної Дороги на Празник св. Петра і Павла в дні 12. липня п. р. в Кальниці."

У день празника відбувся з раня обхід хрестної дороги. Це справді дуже зворушаюче дійство. Похід зачався піднесенням великого хреста з терновим вінцем, який кількох мущин несло до першої каплиці. За хрестом ішли хоругви, священик (Всч. о. Середович з Туринська), відтак вірні співаючи страстну пісню „Уже декрет подписует". Дійшовши до каплиці, вірні з піснею „Претерпівий за нас страсти" зробили три поклони. Священик провідник відчитав клячучи молитву перед засудженим на смерть Ісусом, а коли вірні встали, другий священик (Впр. о. проф. Зятик) виголосив духовну науку. По науці знова три поклони і з піснею дальший похід до другої стації. Всіх каплиць є 14, в яких зображений хрестний похід Ісуса Христа від засуду на смерть через Пилата на гору Голгофту аж до зложення Тіла до гробу. Подібно як при першій каплиці відбувалися і при решта, поклони, молитва і наука духовна.

Участь у такому поході — се річ дуже велика, Вірні своїми думками переносяться на справжню Голгофту з перед двох тисяч літ і наче направду бачать це все, що тоді там діялося та як тоді навіть тверде жовнірське серце змякло і закликало „направду се був Син Божий" так і тепер серце навіть остиглого християнина загорить любов'ю до Христа. Учасники у своїх розважаннях осягнули велике знання, велику мудрість життя. Труди, терпіння є мимо нашої волі тісно звязані з нашим життям. Їх треба з любови до Христа нести. Навіть дізнану кривду треба перенести, а справу віддати тому одиноко справедливому Судді, котрий напевно покривдженого нагородить. Господь досвідчає нас, однак на історії Христа поучає нас, що все по найбільшому пониженні, але перебутому з вірою у Бога, наступає з Божої волі світле прославлення. Тож Господь надія наша!

Після хрестної дороги відбулася на дворі торжественна Служба Божа. Всім учасникам відпусту і всьому нашому Народови на заклик Впр. о. декана Панасевича відспівав при кінці Служби Божої місцевий хор „Многолітств е". Під звуки пісні „Боже великий, Творче всесильний" пращав місцевий душпастир всіх паломників на щасливий поворот до хати і до побачення у слідуючому році.

Степан Руданський

ГОСПОДАР ХАТИ

Мужик лиха наробив,
Та жінки боявся, —
Сюди-туди по кутках,
Тай під стіл сховався.
Та допатою під стіл:
»А вилізай, пражеє!«
А той далі у куток —
Тай до неї каже:
— »Геть, погана сатано!
Геть, бісова мати!
Тепер мене не займай,
Я господар хати!«

Відносини в Криниці

Найперше враження — це велика кількість жидів, і мешканців і лікуванців; їх більше як у Яремчі, буде 60 проц., як не більше. Обсіли вони компактно обі головні вулиці: Крашевского і Пілсудского. Крами майже всі жид вські. Є одна кооператива „Прогрес" (у куті без доступу), крамниця Андрейка і Гнатюкової, вируб мяса Теліщака, склеп свинини Гойнякової і кінець. Нема „Маслосоюзу", а конче здався б, як і Центросоюз та крамниця з гуцульськими виробами. Є тепер вистава килимів Хамули й образи та скатерті ем'грантів з Каліша і ще килими якогось українця з Глинян у школі; позатим більше нічого нема. Нема ніде наших фабрикатів: ні „Калини", ні мила, ні цикорії, ні пасти, ні „Фортуни Нової", а чому? Нема ніде ні одної української ґазети! Видно, що хтось нарочно сюди українських ґазет не допускає, бо на мої запити і домагання всі продавці викручуються і не хочуть їх замовити, тоді, коли і в Познані і в Варшаві, а навіть у Дембліні є. А є в Криниці двох адвокатів (Качмарчик і Гнатишак, але написи у них лише польські!), двох лікарів (Цханський — окуліст і Савчак), є один ковальшлюсар, що має 8 челядників, є один римар, є селяни, що мають свої віллі; є господар Лемко Громосяк (гр.-кат.), що має пляжу зі ставком, де заробляє річно 5.000 зл. (а мав теж колись при Чорнім Потоці млин і малий тартак, але це за великі податки зїли), має він і автобуси на лінії Криниця—Мушина. Загально селяни тут лихо загосподаровані. Старі деревляні будівлі, у всіх під одним дахом: хата і стайня, а по середині стодола; нові будинки таксамо: хата, стодола і стайня за стіною! Садів нема, на жаль, ніяких.

М. Миханько

Нові видання

(До оцінки прохаємо присилати у двох примірниках)

Франц Коковський — Слідами забутих предків. Оповідання з минулого Лемківщини. Образки Михайла Фартуха. Львів 1935. Накладом В-ва „Світ Дитини". Стор. 80. ф. 16°. У цій вартісній книжечкі поміщено короткі оповідання з Лемківського життя „Над Сяновим Бродом", „Ваньова посвята", „За Тебе, мамо...", „Під малярським наїздом". Таких книжечок треба нам як найбільше. Кожний українець Лемко повинен читати та поширювати цю корисну збірку оповідань. (Ціна 75 ґрошів).

Др. Осип Назарук — Вибір звання. Накладом Української Католицької Організації. Відбитка з „Нової Зорі". Львів, вул. Ґроджіцьких ч. 2. І. пов.

Короткі політичні відомости

Італійсько-абісинське напруження загострюється. Мусоліні, вождь італійців висилає дальше транспорти військ до Африки, знову цісар Абісинії впевняє, що абісинці готові боротися до останньої краплини крови. Одушевлення абісинців велике, в обороні незалежної батьківщини стають в один фронт християни і магометани. Абісинське завзяття переходить на другі чорні країни, в Америці рекрутуються окремі муринські легіони на поміч Абісинії. — Японія обурюється на Італію, Єгипет заборонив продавати італійцям верблюдів і харчі, навіть в Індії орґанізує Ганді добровольців на допомогу Абісинцям. Проти Італії, як проти насильників виступає опінія цілого світа. Мусоліні оголосив плян свого наступу на другу половину вересня ц. р.

Австрія обходила торжественно роковини смерти свого премієра міністрів Дольфуса.

Югославія підписала конкордат з Ватиканом.

Ірляндія визволюється з під анґлійської зависимости, зносить присягу вірности анґлійському королеві.

У Польщі йде дальше передвиборча підготовка до сойму і сенату.

Нагорода Мусолінія

За написання поезії „Сліди Риму в Африці" Мусоліні призначив пять тисяч лірів нагороди.

(Італьукраїнцентрпрес).

Позір дайте

Брати милі, живим Богом
вас заклинаю:
Довкруги себе поглядайте.
І для добра вас благаю:
Усю прелесть розкривайте.
Чорний могорич вам готують,
Невинних дітей кров'ю торгують.
Таку згубу вказати б вам
у кожній хвилі;
Що залягає ваші хати милі.
Але папір цього не донесе.
Тому самі подумайте
І свій осуд кожний дайте.
Жаден закон на землі
вам не заборонить —
Думати, де лиш український дух
гомонить.
Ще раз прошу вас, брати:
Бистрим-соколиним оком погляніте
Все инше сам світ покаже... (Олег).

Жадайте всюди

тільки свої-рідні

паперці і тутки

„КАЛИНА"

ТАК ВИГЛЯДАЄ в поменшенні

ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

оправлена в полотняну синю окладинку з золото-друком.

Ціна зл. 25·—

VIII + 864 стор. друку.

481 ілюстрацій.

Це **найновіша** Історія України з усіх, що досі вийшли, бо доведена **до 1923-го р.**

Цей твір мусить бути настільною книгою в кожнім українськім домі!

Висилаємо лише за попереднім надісланням готівки. Для Америки і закордону ціна 5 ам. долярів.

Замовляти: **„Новий Час", Львів, Косцюшка 1 а.**

Впр. о. Т. Хомко: щиро дякуємо. 10 зл. одержали, 3 зл. вписуємо на Вашу передплату по кінець березня 1936 р., 3 зл. на передплату Вашого брата Дмитра Хомко в рим. Рудавці з тим, що його передплата вирівнана по кінець серпня 1936 р., знову за осталі 4 зл. шлемо »Дзвіночок« для Андрія Петріва с. Андрія й Івана Хомки, обох з Рудавки.

Вп. Іван Нестеряк: не можемо поміщувати дописів, ані теж закликів місцевих комітетів, тим більше, що члени не стали ще досі нашими передплатниками. Часопис, що працює для добра народа, жадає бодай передплати. Натомість помістимо в осени загальний заклик до Українського Громадянства, бо ціла Лемківщина знищена.

Хто знає, де перебуває тепер Іван Проць, ем. упр. школи з Вірхомлі п. Пивнична, зволить подати нам його нову адресу.

Ще раз взиваємо тих, що можуть та досі ще не відновили передплату, вчинити це негайно — через це другі терплять.

Вп. М. М., Антика в Ходіжі: передплата вирівнана по кінець 1936. р. (3 зл. з 29. 3. — за 1935 р. — 3 зл. — з 15. 7. за 1936 рік). Шлемо привіт і лемківські поздоровлення. Може дещо цікавого напишете, радо помістимо.

Вп. Евдокія Калякука: написали листа. Привіт.

Вп. Степан Пельц: неодержані числа шлемо, окремо листом. Часопис шлемо точно.

Вп. Степан Палиця, Канада: Шлемо поручено, бо не знаємо, де дівається часопис; хтось його в дорозі пищать. Це все неправда, бо хто гроші позичає, віддати мусить. На поле довжника можна інтабуляцію переводити. Дозволений відсоток тепер 6 від 100. З долярами тяжча справа; якщо маєте письменне застереження, що позичені доляри має Вам довжник віддати по 9 зл. за 1 доляра, то може далобся на підставі угоди осягнути давню вартість, одначе ніхто не примусить його до того; позичав доляри — віддавати буде доляри. От, — коби ще віддав. Приїдете — напишіть з хати.

Степан Руданський

КАЦАП З ГРЕБІНЦЯМИ

Стоїть кацап з гребінцями,
Патли закидає;
Коло нього молодиця
Гребінь оглядає.
Оглядає, тай питає:
»А що то за нього?«
— »Грівенічок, галубушка!
Дьошево-с, ей богу!..
— »А чи-ж буде він чесати?«
— »Ох ти, мая маті!
Та раді Бох толька воші,
— Уж будет чесати!«

—o—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляха рська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 17 (41)

Львів, 1-го вересня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Українські гарні дівчата — учениці шибалинської школи при науці шиття.

Рільничо-Господарські курси в Шибалині

Від листопада 1933. р. існують у селі Шибалині, віддаленім від Бережан на 6 км., дворічні Рільничо-Господарські Курси для українських дівчат і хлопців. Шибалинська школа старається навчити молодь новітнього господарства на кількаморґовому сільському господарстві. У школі вчать крім загально-освітних предметів — практичного знання всіх галузей сільського господарства, як годівлю домашніх тварин і дробу, продукцію господарських виробів, городництво, садівництво, столярство, хатнє господарство, варення, печення, прання, крій та шиття. Школа приміщена в будинку читальні „Просвіти".

Удержання учнів і учениць виносить коло 18 зол. місячно. Оплата за науку коло 5—10 зол. місячно. Немаетні учні користають зі знижок в оплатах за науку.

Замісцеві хлопці і дівчата мешкають в окремих бурсах. Їдять у харчівні, що ведуть учениці домашнього господарства.

———o———

Князеві греко-католицької Церкви

В дні 29 липня ц. р. відсвяткувало все українське громадянство 70-ті роковини життя Митрополита Андрея Шептицького. До Підлютого, де в дні Свойого ювилею перебував Митрополит, прибули того дня численні делегації, які зложили Достойному Ювилятові привіт з нагоди ювилею Його уродин. Прибула делегація від „Т-ва св. Андрея", від львівських центральних установ, від Земельного Банку Гіпотечного та ін. Крім тих прибула теж жидівська делегація з привітом.

Делегація від львівських центр. установ вручила Митрополитові памяткову адресу, виконану по мистецьки арт. Романом Чорнієм, на якій під привітним текстом є печатки й підписи 52-ох українських львівських установ, організацій і редакцій.

Перед полуднем того дня відправив Преосв. еп. Никита Будка в сослужені нашого Преосв. епископа Нярадія архиерейську Службу Божу на інтенцію Високопреосвященного Митрополита Андрея. Пополудні відбулися на площі перед кедровою палатою гри й забави малих дітей, яким приглядався О. Митрополит.

В цілій архиепархії відправилися того дня Служби Божі на інтенцію Митрополита.

Ново засновані кооперативи

У звіті Ревіз. Союзу Українських Кооператив находимо вістку, що між новозаснованими українськими кооперативами находиться „Районова Молочарня" в Сяноці. Такої молочарні треба було в Сяніччині вже від віків, також вказане заснувати українську кооперативну молочарню в Риманові, або в Боську. Загально принято 18 нових українських кооператив у члени Р. С. У. К.

Переводіть збірки на фонд „Нашого Лемка"

Політична преса на Закарпатті

На Закарпатті виходить 6 українських часописів: Українське Слово, Вперед, Свобода, Голос, Життя та Карпатська Правда.

Учіть своїх дітей ощаджувати і постарайтеся для них пушку і книжечку ощадности
Кооперативного Банку
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20.

Вивіз дерева через Гдиню

В місяці липні виплило з польської пристані Ґдині 18 кораблів навантажених деревом. Кораблі забрали 55.000 кубічних метрів іглястої тертиці і 5000 кубічних метрів півфабрикатів дубового дерева. Вивіз йде до східньої Португальської Африки й до Арґентини.

Так то наші ліси виглушують, незадовго треба буде спроваджувати дерево, як так дальше будуть господарити.

Перші початки національної свідомости в Галичині

Галичина перейшла в 1772 році під владу Австрії. Вона находилася в дуже зацедбаному стані, як економічному, так і культурному. Вищі верстви українського народу в Галичині були спольщені, на полі народнього шкільництва панувала повна темрява. У безвихідному положенню находилося сільське населення. Щойно серед українського духовенства починають зявлятися люди, що свідомо виступають в обороні прав української народности, домагаються пошанування української мови в письменстві і житті. Серед них визначився о. Іван Могильницький, канонік в Перемишлі, що обороняв права української мови в школі. Коло епископа Івана Снігурського в Перемишлі згуртувався в 1820—30 роках цілий гурт учених і патріотично настроєних священиків: Йосиф Левицький, автор граматики української мови (1834), Иосиф Лозинський, етнограф, історик Антін Добрянський, Іван Лаврівський та другі. Одначе найбільший вплив на початок національного відродження українців під Австрією справила знайомість із творами нової української літератури на Наддніпрянській Україні, з українськими історичними виданнями: Миколи Костомарова, історика Пантелеймона Куліша, — письменника Миколи Гулака—професора, Опанаса Марковича, визначного етнографа, Василя Білозерського — та в першу чергу геніяльного українського поета—Тараса Шевченка.

Піонерами національного відродження Галичини судилося стати між іншими, в першій черзі, **Маркіянові Шашкевичеві.** Він—ще на шкільній лаві захопився ідеею відродження українського народу на західних землях України та під впливом українського письменства на Україні задумав працювати над відродженням української народности в Галичині, бажаючи оперти його на духовному звязку з Наддніпрянською Україною, з її багатою національно-історичною традицією. В 1837 році—Шашкевич видає збірник „Русалка Дністрова", першу книжку в Галичині, писану народньою українською мовою. Ця книжка, дарма, що її скоро по виході уряд сконфіскував, зробила велике вражіння на молодь. Шашкевич „запалив вогонь, котрий лише гробова перть загасити може, спас народ від загибели й отворив очі кожному письменному чоловікові, в котрого лишилося ще незіпсоване українське серце, показав йому його положення й обовязки для народу і спосіб, як ці обовязки треба сповнити". Так про нього писав пізніше Яків Головацький, що разом з Маркіяном Шашкевичем та Іваном Вагилевичем, творили „українську трійцю". Вони збирали народні пісні, оголошували їх, писали статті про життя і побут українського народу, старалися викликати зацікавлення серед своїх і чужих. Вони перші піднесли політичне, культурне та економічне становище українського народу в Галичині. Нажаль ця здорова народня струя довгі роки продиралася крізь тьму, заки і на нашу Лемківщину дійшли її цілючі, здорові зерна національного відродження.

—0—

Під розвагу свідомим

Один народ — одна мова

Перед двома роками втяв збанкрутований учитель Трохановський та його спілка таку штуку, що дотепер жаднай учений такої не видумав. Шоб роздобути на гулянину дещо гроша, видумав при помочі недовчених дітваків початкові шкільні книжки, які тепер заведено в українських школах на Лемківщині.

Одначе цей „велико-вчений русснак" тяжко розчарувася, бо йому за цю штуку мало заплатили. Ім'я тої пропащої людини соромом вкривається, бо наші славні карпатські гори здрігаються, що така скотина вивелася та їсть кривавий народній хліб, поширюючи розлам та незгоду між братами Лемками.

Ци направду можна створити одну лемківську мову, спільну для всіх лемків? Погляньмо на малий примір і побачимо дійсність. У селі Лосе, горлицького повіту люди називають бараболі **комперами;** в Розділлю, також Горличчина, кажуть на бараболі **земняки,** в Боднарці три кільометри від Розділля — зовуть **групями,** знову ще три км. дальше у Волі цеклин. називають вже бараболі — **бандурами,** або **бандурками,** вкінці у деяких селах кажуть **бульби, мандурки, мандибурки,** Отож одна така буденна річ та багато має назв. Подібно діється з другими річами і словами. Чи можливо тоді створити одну лемківську мову, спільну для всіх лемків?

Одна і спільна мова для всіх Українців тим самим і для наших братів лемків — є пишень одна мова, якою всюди розмовляють, якою вчені пишуть книжки — це наша українська літературна мова. Ця українська літературна багата мова має різні відміни, або як кажуть, говори, або наріччя. Такими наріччями є говір полтавський, подільський, гуцульський, бойківський, лемківський та інші. Але немає окремої мови ані гуцульської, ані лемківської, натомість є одна спільна для всіх Українців, найкраща у світі українська мова з різними говорами, або говірками. Подібно немає мазурської, лахавської або гуральської мови — лише одна польська літературна мова для всіх поляків.

Та це тому, що між іншими народами немає таких продажних типів, як криницькі півголовки та вряти земель-волянські і писаки „Русских Галасоф".

Хто впровадив звичку малюватись?

Читаємо в німецькій селянській газеті „Ляндпост", що обридливий звичай малювати лице, впровадили жиди. Бо жидівки — пишеться там — звичайно бувають поганші від нежидівок та скоріше від них старіються. Щоби закрити гидоту, вони підмальовують уста, брови, лице, а волося забарвляють на ясно.

Останніми часами німецькі жиди взялися до носів. Є спеціяльні жидівські лікарі, що „направляють" жидівські носи на нежидівський лад. Горбаті носи випростовують, а закульбачені розкульбачують. — В той спосіб стараються жиди закрити жидівське походження. „Але даремний їх труд — пише німецька газета. Жидівку та жида легко пізнати по кожнім русі, навіть по ході. Бо жид має качачий хід (кивається на боки і дуже тяжкий, бо звичайно має рівну стопу („платфус") або жиляки на ногах. „Нинішні німці — кінчить газета — вдячні жидам, що вони малюються, бо лекше по тім їх розпізнати. Котра жінка має нині підмальовані уста, або брови — це майже жидівка.

Чи чуєте українські дівчата, хто нині малюється і чому?

Чи ви дальше будете наслідувати поганий жидівський спосіб?

Наші свідомі молодиці пишуть нам, що не будуть женитися з такою дівчиною, що малюється та через це робить зі себе правдиве опудало. Наші дівчата на Лемківщині повинні бути свідомі, що честь українки не позволяє наслідувати жидівських Сур, Райз та Сальчи, бо їх поведінка скрізь неморальна.

Засновуйте Кружки „Відродження"

У службі для своїх

Нещасний припадок нашого українського гр.-кат. священика в Америці.

В половині липня, як подає часопис „Америка", сталася в Нью-Йорку така пригода. Місцевий український гр.-кат. священик о. Филимон Тарнавський сідав до поїзду підземної залізниці, щоб їхати в справі одного з наших емігрантів. Того земляка хотіла іміграційна комісія виселити з Америки, отже треба було пошукати для нього помочи у впливових людей. Та в поспіху поховзнулася о. Тарнавському нога й попала між віз та платформу. Щастя, що поїзд не рушив з місця, так що скінчилося тільки на звихненню ноги.

Не зважаючи на біль, священик поїхав дальше, по дорозі вступив до шпиталю, де йому забандажували ногу, опісля сів на авто і ще якраз поспів на час, бо саме перед еміграційною комісією відбувалося переслухання в справі того емігранта. Наш земляк завдяки стараннєм священика дістав дозвіл остатися в Америці, а священик мусів на якийсь час положитися до ліжка. З того випадку бачимо, чим для наших людей є наші священики і чи слушно поступають ті ліві агітатори та сектанти, що виступають так ворожо проти нашого духовенства.

Хто кандидує на посла з Лемківщини

Провід Українського Національного Демократичного Обєднання (УНДО) устійнив при надходячих виборах до польських законодатних установ кандидатом до сойму з Лемківщини, на 77 округ (Кросно, Лісько, Сянік) — **Володимира Соловія.**

З огляду на це, що вибори до сойму то справа не тільки одного повіту, чи навіть округа, але справа цілого нашого краю, зокрема Лемківщини та всього українського громадянства, бо вибраний посол до сойму заступати буде перед народом, владою і світом не село, повіт чи округ, але разом цілий край зі всіма його справами — взиваємо Українське Громадянство Лемківщини піддержати кандидатуру Володимира Соловія, станути спільним фронтом і взяти масову участь у виборах для добра і доброї чести і слави Українського Народу.

Про дальші вказівки прохаємо звертатися до самого кандидата Володимира Соловія, власника дібр, замешкалого в Середному Селі п. Гочев.

—o—

Збираймо всі матеріяли і назви Лемківщини

Різні перекази, оповідання, обичаєві та звичаєві передання, обрядові пісні зі свята Купала — собіток, воєнні спомини з усіх фронтів головно з часів визвольних змагань, зокрема переживання з російського полону, з побуту на Україні, з мандрівок за хлібом — цебто на жнива над Тису, або до Семигороду, із заокеанської скитальщини, всі назви, що їх вживають досі в селі — це все дуже цінні матеріяли для дослідника минувшини та сучасної пори Лемківщини.

Важні також назви осель, але так, як їх сам народ називає; усі дороги, доріжки, присілки, поділ села з назвою. Як називають люди в селі всі верхи, гори, горбки, долини, яруги, скелі та які повіря прив'язують до гір, до придорожніх хрестів, до каплиць, до старих будівель, як зовуться в селі: ріки, річки, потоки, стави.

Це все творить разом гарний науковий підклад до нашої минувшини, одначе все це так треба записувати, як вимовляє народ.

Такі записки присилайте до нашої Редакції до використання. Кращі писання, описи, оповідання, спомини з точним поданням подій і місцевости, дуже радо видрукуємо, також помістимо на вічну памятку назвиська всіх, що причиняться до пізнання нашої дорогої Лемківщини. Будуть наші діти згадувати, що добрих батьків мали.

Дуже розумний закон

У Туреччині вийшов закон, що забороняє женитися неписьменним. Тим способом хоче уряд примусити Турків, між якими дуже багато анальфабетів, щоб навчилися читати і писати. Якби так у нас вийшов такий закон, то певно половина села парубочила би до смерти.

Неотримані числа »Нашого Лемка«, реклямуйте. Реклямація вільна від поштової оплати.

Всячина

— **В переділі поїзду,** що їхав до Криниці, один подорожний злодюга добув з кишені хустину і стріпав її. Від того заспали твердим сном усі подорожні того переділу. Пробудились аж по 7 годинах та побачили, що той злодюга всіх їх обікрав — разом 1500 золотих. По злодію слід пропав.

— **Коло Нового Санча** 60-літня жінка натирала собі спіртом ногу блізько печі. Спірт запалився, від нього запалилась одежа і жінка спалилася на смерть.

— **Рій бджіл заїв коня.** Коло Тарнова рій бджіл напав на пару коней. Одного коня закусав на смерть, а другого вратували.

— **Москвофіли ганять Ап. Адміністратора.** Москвофільська „Земля і Воля" з 4. серпня к. року пише: „Варшавске Слово" з 28 го липня описує розїзди ап. адміністратора на Лемковщині, о. В. Масцюха по православних селах і його стараня перетягнути їх назад на унію. В селі Королева руска православний церковний комітет запитав о. Масцюха, для чого він їздить по Лемківщині під українським (?) або польським фляґом, на що о. Масцюха не дав відповіди. В уніятскім селі Брунарах мав о. Масцюх в часі проповіди сказати (подає „Слово"): Лучше вам убити батька або матір, як перейти в православіє. Народ згіршився тою проповідю". Ось так пише про Апостольського Адміністратора „Земля і Воля", та висловлюється про нього без ніякої пошани як для високого церковного Достойника. Зате на тій самій сторінці помістила „Земля і Воля" відозву якогось „Совіта Православної Духовної Миссії на Лемковщині", котра починається такими титулами: „Єго Блаженство, Блаженнійший Митрополит Діонісій благословив Совіти... і т. д." Видно з того, куди змагає „блаженнійша" Редакція твердої „Землі і Волі"... Компан криничанського „Лемека". Ще недавно побивалися за „лемковским" та тепер свіжий вітрець повіяв...

— **Успішний протест данських селян.** 40.000 данських селян з цілої держави, зїхались до столичного міста Копенгаґи і протестували проти покривдження селян містом. Між іншими домагалися вони, щоб сільско-господарські справи вирішували не міщухи, а самі селяни. Як ні, то селяни заштрайкують і перестануть господарити. Видно, що протест данських селян був дуже рішучий, бо пару днів пізніше зібрався данський парлямент на надзвичайні наради, щоб радити над помічю селянству. А це все тому, що данські селяни зорганізовані та між ними немає партій-

ництва; як біда коло селян, то всі стають одною лавою, щоби боронитися перед спільним лихом. Коли в нас так настане? Чому не хочете зрозуміти, що без господарів крухо буде містам і жидам.

— **На загальне бажання** наших читачів вийшов ще один наклад **„Першої Лемківської Читанки"**. Для наших передплатників один примірник коштує тільки 30 грошів. Замовляти в Адміністрації „Наш Лемко" Львів, Руська 18. Хто пришле належитість за 5 примірників, шостий одержуть даром. Спішіться, бо наклад не великий.

— **За що арештували українського ремісника?** В с. Ліщини і в с. Новиця, недалеко Криниці, займаються люди (українці-лемки) виробом забавок, палиць тощо і розпродують це все по літнищах і купелевих місцевостях, як Криниця, Мушина, Жегестів, Пивнична, Ритро і т. д. а також на взір наших людей з Яворівщини розносять свої вироби і продають їх і по дальших околицях. А що їх вироби примітивніші ще від яворівських, то минулої зими вислали люди з Ліщин одного хлопця, Осипа Обшарського, на науку до Яворова. Приїхав хлопець на ферії до дому. На початку серпня ц. р. поліція впала до хати його батька, зробила велику ревізію, забрала 70 українських книжок, зовсім собі невинних (то були шкільні підручники і популярні книжечки) й арештувала Ос. Обшарського. Опісля хлопця випустили, але й досі ніодної книжки не віддали.

— **Москвофіли „пописуються"**. Маючи за собою підтримку, москвофільські провідники на Лемківщині виступають дуже бундючно, а в своїй ненависти до українців є прости смішні. Найбільше тут пописуються відомі „діятелі": адвокат Гнатишак Орест з Криниці, вічний кандидат на посла і „редактор" плюгавої рептильки „Лемко" учитель Трохановський зі Старого Санча, що видав і відомий лемківський буквар. Той Трохановський стидається рідної мови, по польськи говорить до лемків і бере до друкарні жидків (наших хлопців не хотів приняти з Криниці, бо боїться, щоб не виявили, за які гроші він ту „газету" видає і на що видає, коли її ніхто не читає). Українська національна ідея заливає і лемківські гори щораз ширше і нема й не буде їй стриму. І згадане вище арештування і конфіската українських книжечок поділали так, що на цю зиму виїде вже кількох хлопців на науку і то деякі аж до Космача й Косова.

М. Миканько.

Навіть один грош ощадженний щодня — запевнить Вам цілорічну передплату „Нашого Лемка"

Початки „Відродження"

З кінцем грудня 1908. р. зложено у Товаристві „Просвіта" у Львові статут українського протиалькогольного і протинікотинного товариства та внесено його до затвердження до тодішнього намісництва (відомо, що тоді ще Австрія володіла над галицькими землями). Це майбутне товариство названо „Відродження", щоб вже самою назвою означити його мету та завдання, відродити до нового життя українські села — український нарід, визволити його від самовбійчих налогів пиття алькогольних напитків і курення тютюну.

Відбувся також 1-го й 2-го лютня 1909. року у Львові перший Український Освітно Господарський Конґрес, тобто зїзд, уладжений Товариством „Просвіта" та на засіданнях його „гігієнічно-гуманітарній секції" проголошено чотири протиалькогольні доклади, які викликали надсподіване зацікавлення численно зібраних слухачів цього відділу. У першому докладі представлено коротко, але річево шкідливе діланя алькогольних напитків на душу людини, бо людина, що вживає алькогольні напої, затрачує силу волі й характеру, загублює свою честь і стає рабом тих, що її розпивають. — Вухо п'яного раба не чує брязкоту кайдан, в які він закований.— Вороги нашого народу свідомо з розмислом розпоюють український нарід, щоб у цей спосіб краще над ним напувати та його використовувати.

Другий доклад обговорює, як ця страшна отрута руйнує матеріяльно кожну людину і цілий наш народ, тому кожний, що йому дорога народня честь, повинен усіми силами відвертати це нещастя, яке нищить український нарід; не допустити, щоб ці мільйони за це трійло переходили нашим ворогам, лишень ужити їх на здобуття кращої долі й волі.

У двох кінцевих докладах зясовано „Про братство тверезости" та нарочне затроювання австрійським урядом українського народу — до речі — цю тактику перебрали також їхні наступники! — Першим головою „Відродження" став відомий письменник і діяч др. Андрій Чайковський (помер 2. червня ц. р. в Коломиї). Такі були початки нашого славного Товариства „Відродження".

Перед нами великі завдання. Нам треба пригорнути до нашого „Відродження" сотні тисяч членів, кожний українець лемко — деби він не бував — повинен негайно вписатися в члени „Відродження", розбудувати сітку відродженецьких філій, кружків і гуртків і в цей спосіб визволити наших братів Українців-Лемків з кайдан алькоголізму і никотинізму та відродити їх до нового життя.

Письмо до тих, що ще на бездоріжжю

Не можу собі уявити, що почувби я без нашої газети. Бо лем, часом, кой не є „Нашого Лемка" під святу неділеньку, то хоч і до церковці піду і гарді помолюся, безпошто пак по полуденку ніш што здалего почитати, якоси так здається, што і святонька ніт. Від першого разу й від першого числа читаю тоту найкращу нашу українську газетку для нас всіх лемків й чухаю багато я научився з її сторінок. Не пишу того листа, шоб хвалити тоту уцтиву працю, лем на то пишу, най би всі читали „Нашого Лемка" і призералися на сес каварні світонько з тими прикісними порадками — кусцьок гардше, то пак від мамона і грішни гадки повипарюють з наших хижечок, бо ми як українці лемки повинні подати собі руки і створити такий мур, що жден враг не перейшов би до нас.

Зато собі добре померкуйте. Я сам борше безумом ходив, але гнес мам уцтиву віру і правду, бо до брата українців — я найшов дорогу, простісеньку, як божеська наука. І тою дорогою піду до кінця.

Дмитро Секела
з над Вислока

З наших літнищ

Під заголовком „З прогулька по Лемківщині" в „Ділі" находимо цінне признання для наших чесних братів Лемків.

„Звидів я цілу Лемківщину, але жадної деморалізації не доводилось мені бачити. Там стрінеш малого чи великого лемка, заговорили до нього, то відповідає не інакше, як по українськи. А запитаєш його, хто він, знає, що українець. Деякий може сказати, що русин. Але, щоб лемко був поляк, не почуєте і під Криницею та Жегестовом, де буває багато чужинців. Видко, що лемко твердий і багато в нього гарту. „Холерники" (так прозивають на Гуцульщині „панів" з міст, що приїздять люфт пахати), не вспіли його здеморалізувати".

Так висказується про наших братів Лемків др. Омелян Волинець з Космача.

Безперечно, що всі радіємо на таку згадку та маємо ще більшу надію, що всі брати Лемки пізнають хто їм добра бажає, тому стануть одноцільно в обороні відвічної української правди.

———o———

Не сміємо покидати рідних сторін

Тому кілька літ у польських газетах розголосили, що варто їхати на поселення до Перу в полудневій Америці. Там над рікою Укаялі почали давати за безцінь землю й з того скористало кількадесять польських родин. Але скоро показалося, що життя в тій околиці неможливе і кольоністи тяжко каються та нарікають на тих, що їх туди спровадили і захвалювали. Нині вже всі кольоністи залишили цю страшну околицю, де вложили багато праці за 5 літ свого побуту.

Це повинно бути пересторогою й для наших людей, щоб недавали себе обманювати різним жидівським аґентам—волокитам, що нарочно вишукують якісь дикі, напригожі кольонії за різними морями для наших людей, наче випихаючи у цей діявольський спосіб найкращі народні сили, найбільше підприємчиві одиниці, щоб догідніше розпаношуватися на наших землях. Жидівня—це хитра штука, все під покришкою помочі для бідного села, висисає з його послідні соки та засилає його ще на певну смерть.

Чого-ж в такому разі збігається переполошена жидівська банда на наші землі та не поїде собі до заморських кольоній?! Поки ще будемо годувати таких галапасів у наших сторонах? Це найбільша пошесть (побіч других), яка від 16-го століття червить наш народний організм. Цьому мусимо всіма зусиллями протиставитися. Село обійдеться без жидівських паталахів, тому саме організуймо кожну клітину господарського життя. Від основ перебудовуймо дотеперішний устрій села. У свої руки захоплюймо кожну галузь ремесла, творім промислові підприємства, скупчуймо народню торговлю в руках нашого народа. Кожний новий почин, нове зачате на народній спільноті підприємство — це зброя у боротьбі з давним нашим ворогом.

Безперечно, що заморська еміґрація принесла українському селові у Карпатах великі користи, але це було подекуди корисне до війни. Кажемо „подекуди", бо і тоді треба було шукати у себе Америку, наші землі богатші як правдиво—американські. Продовж остіанніх 50 років, що їх провели наш найбільше працьовиті та напричуд талановиті і здібні братиа і батьки в американському скитльстві— більше шкоди спричинили як користи.

Декому буде це видаватися дивне, що так пишемо.

Чому тоді наші села на Лемківщині у такому сумному положенні? Де поділася народня творча орґанізація, властиво—хто мав повести село кращими шляхами? Ці, що верховодили у наших селах, дбали цілковито про себе і про свою рідню, байдуже їм добро народа! Краща частина села на еміґрації, осталі в хаті чекали на „гамерицьку" поміч, їхні руки охляли до всякої роботи. Це доводило наші села до крайного убожества, народня нива пустіла. Одначе теперішня свідома молодь на українській Лемківщині не йде вже старими шляхами — добро цілого Українського Народу її тепер шний наказ!

Дбають про наші діти

У декотрих селах на Лемківщині закладають „огрудкі" для нашої дітвори. Харчі до цих садків і виховавчиню присилають даром, бодай діти находилися.

Це велика покуса у теперішній тяжкій порі, що годі навіть свідомому опертися такій даровій годівлі.

Одначе такий безплатний корм виголодженої лемківської дитини може лишень на перший погляд видаватися доровим, бо в дійсности виховавчині подбають про належну заплату. Хоч може бути і таке, що дітвора зїсть клюски, скварки і солонину та все останеться по старому.

ДУЖЕ РОЗУМНА ЗАБОРОНА

У Німеччині заборонили продавати тютюн молоді, що не має скінчених 16 років. Коли в нас появиться така заборона?

„Київський День" 31. серпня 1919 р.

Більшовицька повінь, що залила землі відродженої Української Держави після упадку гетьманату Павла Скоропадського, витиснула Армію й Уряд головного отамана Симена Петлюри до Камянця, в якого напрямі відступали тоді з Галичини частини Галицької Армії. Почуття єдности двох переможених Армій, натхнуло уступаючі частини новою силою й завзяттям. Галицька Армія, зміцнена відділами придніпрянської, перемінила свій відступ перед польськими військами на величавий наступ на більшовиків. Жмеринка, Козятин, Хвастів, Васильків падуть чергою в руки Галицької Армії, яка промощує собі шлях до Матері городів Українських — Київа. В днях 30. і 31. серпня 1919. р. столиця України залитої більшовицькою навалою опинюється в руках Української Армії, якої ядро творять галицькі частини. День здобуття Київа був чи не найсвітлішим моментом, найгрімкішою перемогою відродженої Української Армії.

Василіянські монастирі в Станіславівській Епархії

Під таким заголовком вийшла дуже цінна наукова відбитка Центрального Василіянського Архіву ч. 1. у Львові, рік 1935, написана о. Романом Лукань, ЧСВВ. Як сам автор каже, окремого списку василіянських монастирів у Станиславівській Епархії ми досі ще не мали. Те завдання сповняє (згаданий) наш спис, що обіймає 64 монастирі. Він зроблений по повітах. Се не є історія монастирів, але спроби катальогу та інформаційні відомості про василіянські монастирі в Станиславівській Епархії.

Від себе додаємо, що це дуже вдячна та цінна праця, що її подав о. Р. Лукаль ЧСВВ. На нашу думку добре було би, щоб котрий з Всч. Отців на Лемківщині, взоруючися на праці о. Р. Луканя, опрацював на документах—от хочби таку тему: „Про греко-католицькі Церкви на західних галицьких землях". Це буде також великий історичний завдаток про нашу минувшину. **Ют.**

—o—

ЗАТРОЮВАННЯ ДЕНАТУРОМ

В селі Зиґмунтова, повіту нешавського багатий господар Весоловський закуповував завжди багато денатуру (спірту до палення), розпускав його водою і розпродував парубкам цю трутину. Але дійшло до того, що один парубчак осліп і пішов до лікаря. Лікар пізнав причину сліпоти, доніс поліції і в той спосіб викрився злочин багача, Потягнено його до судової відвічальности.

—o—

БІДА З ТЕМНОТОЮ

На Закарпатті один 52-літній господар Антін Себейло захорів на тиф. Замість лікаря покликав знахорку, яка казала йому пити нафту. Себейло помер, а знахорка пішла до Іванової хижі.

—o—

Українське мистецтво між чужими

Мати Северина Ч. С. В. вернула по довшому побуті в Злуч. Державах Америки до краю. Вона відвідала за океаном більші українські громади, робила вистави, збірки народнього українського мистецтва й виголошувала виклади про наше мистецтво. Свою збірку народнього мистецтва виставляла мати Северина також в американських установах, університетах і середних школах і цим причинилася до поширення зрозуміння українського народнього мистецтва між чужими.

ГОРАМИ І ДОЛАМИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Славно Барвінчани!

Пробиваємося до правди

Заснований у Барвінку „Луг" винаймив собі в одного господаря домівку, де сходяться члени в неділі й свята та навіть у будні, вечорами провадять культурно-освітну працю, читають книжки і ґазети та тим стараються піднести освіту, бо всі добре розуміють, що тілько через свідомість і розумну та чесну працю можемо дійти до добробуту.

Нинішні Барвінчани, як старші так і молодші всі одної думки, розуміють добре, що не час нам боротись між собою на дурницях, які нам накидують ріжні темні кириниицькі духи, що за юдин гріш стараються на кождім кроці ширити роздор і незгоду, бо вони нехочуть, щоб лемко дійшов до сонця правди. Ми добре знаємо, що ті „пташки едімой неділімой Расссеї", що фонетику видвигають, що вони від нас хочуть бачимо, яку користь принесло сусідним селам ними запроваджене православ'е. Ми знаємо, хто ми, що ми діти одної матери України та члени великого Українського Народу та що нам треба єдности, любови й освіти. Не дасть нам того кацапня, бо ті закостенілі трупи в своїх передсмертних судорогах стараються тілько, щоб ми між собою ворогували та з нашого тертя між сбою, користають вороги, користає пархівля жидівля, ріжні ґешефтярі галапаси, що з нас живих ссуть кров, мов ті пявки.

Свідомі Барвінчани задумали будувати яку таку хатку, де могли би сходитися старші та молодші, щоб не марнувати на дурницях дорогого часу, а головно зимою, щоб спільно добувати освіту і радити над тим, як направити свою господарку.

Набули ми вже більшу часть матерялу. Маємо надію, що зачата справа в короткому часі дійде до кінця.

Свідомий.

—o—

Славно Загочевяни!

Загочеве, повіт Ліско. В Загочевю повіяв від якогось часу кращий вітер. Село прозріває... Зникають піяки і жидівські крамниці, а росте свідомість, національна солідарність і кооперативний рух.

Для рятування молоді перед шкідливими впливами рішили свідомі громадяни вибудувати „Церковний Дім", в якім має знайти приміщення кооператива, читальня, виставова саля і т. д. Хоча село понесло вже жертви на свіжо вибудувану церкву, то всетаки не відмовляється і від будови „Церковного Дому". Навпаки, під проводом свого невтомного і жертволюбивого пароха береться за те діло з охотою і завзяттям. Сам о. парох деклярував уже 2.000 цегли на будову, а свідоміші громадяни дальших кількандцять тисяч. Позатим є вже увесь деревляний матеріял, 8 м. цинкової бляхи, трохи вапна. Молодь напевно вложить при будові багато праці і Дім виросте мов у казці. Честь Вам за це, Загочевяни! За труд Ваш будуть Вам вдячні покоління, а похвалить Вас увесь загал.

—o—

Іздебки, пов. Березів

В селі є читальня „Просвіти". Існує вона вже кілька років „але до праці" взялася щойно минулого року. Робота іде. За цей час добудували до дому молочарні „Самопоміч", власну домівку завдяки жертвенности голови о. О. Калужняцького й його брата п. радника Й. Калужняцького, та завдяки працьовитости п. А. Ваньчицького, місцевого дяка. Він з великою ревністю разом з кількома хлопцями забрався до праці. Ходив по селі, збирав що хто міг дати, чи гроші чи дерево, а сам даром зробив дахівки на покриття домівки. Тепер члени вже мають де сходитися і просвіщатися; та біда, що мало є таких, що хочуть просвіщатися, а багато є що думають, що читальня лиш на це є, щоб в ній бавитися. Та здорово думаюча частина енергічно працює не зраджуючись перешкодами невдоволених. Улаштували виставу „Арендар в клопотах" та в дні 21-го липня концерт в честь Т. Шевченка. На присутних зробив він сильне враження. Вступне слово отця голови, деклямації—передусім дівчат, а далі пісні відспівані мішаним церковним хором під дириґентурою п. Ваньчицького. Хор співав дуже гарно.

Працюйте дальше і просвіщайтеся. Тяжкі часи най вас не відтягають від читальні, не знеохочують клевети і зависти. Держіться разом, працюйте у згоді та ревності, щоб за собою потягнути тих, що збочували на манівці, щоб всіх притягнути до читальні, щоб викорінити бандитизм, злодійство та байдужність для церкви і для читальні. Дивне є, що деякі особи, що своїм приміром повинні світити другим (як Антін Ф.) так мало заглядають до церкви й до читальні ніколи. Що є причиною цього, чи немічі чи байдужність? Замітне є що деякі дуже жидів люблять, бо до недавна було ще 2 крамниці жидівські. Ходіть громадяни до своїх купувати, боріться з лихом, а напевно поборете його, лише ідіть разом, бо в єдности сила.

Свій

—o—

Як воюють стшельци в Яблониці Польській

Дня 11. ц. м. відбувалася в читальні в с. Яблониці польській, пов. Березів, забава з танцями. Нагло, в білий день, на очах цілого села впала до читальняної домівки юрба підпитих „стшельців" зі своїм командантом Броніславом Ташом. Ворохобники були узброєні в револьвери, штилєти й „балти" (пружинові палюги заковані оловом). Напасники з диким вереском зачали демолювати салю та розбивати й розганяти присутніх. Наші хлопці, заскочені неожидано узброєними „стшельцами" були майже безборонні, але опіралися голіруч і не вступалися зі салі. Та наслідки нападу були сумні. Напасники важко покалічили Кирила Гринюка, Методія Шулика, Нестора Левіцького та других. Найтяжче був ранений в голову незасібний хлопець Кирило Гринюк. Його треба було за всяку ціну завести до лічниці. Тоді наші парубки, а також деякі господарі й господині зложили добровільно складчину в сумі 50 зл. і Гринюка відставлено 16. ц. м. до львівського шпиталю.

Вже по бійці в читальні котрийсь із Ташів (Бронислав, або його брат) побив на власнім подвірю місцевого поважного господаря й волосного радного Якова Байка. Байко не хотів допустити до бійки, що перенеслася на його подвіря. Тоді „геройський" стшелєц так заціднв його сокирою в лице, що Бойко лежав 2 години без памяти.

Слід згадати, що такі дикі авантюри траплялися вже кілька разів в Яблониці польській. Їх завжди провокували місцеві стшельци. В таких умовинах живуть українці в західних окраїнах Галичини... Як тут думати про якусь культурну, чи організаційну роботу, коли щодня чоловік стрічає такі перешкоди. Важко, дуже важко задержати тут стан посідання і національний і релігійний. А нізвідки помочі. От хоч би в процесах за такі напади, як нинішні: Хто поможе, хто порадить, як у цілій Березівщині й Рящівщині нема адвоката-українця. Побажаним було б, щоб наші компетентні чинники звернули на це увагу та подбали, щоб ці шикани скінчилися.

Дописувач.

Ми належимо до великого 40-мільйонового Українського Народу. Заявляйте себе всюди Українцями та говоріть всюди по українськи!

Ростока Велика

Вже віддавна знала свідомі Росточани, що фалечний вітрисько з Лабової натхнув солтиса, підсолтиса, навіть підвуйтого і вони враз зо своїми ступайками робять підготовку коло „открытя" читальні Качковского. Рух, як у „богачя" за обшивкою. Запрошення для „доокрестной" інтеліґенції (зимує на Марсі) хоров, орхестр і всіх обчеств — оголосило „тимчасове правлене" во „Лемку"; заповідався рух кацапні з цілої Польщі. А тут раптом прилізло кількох „заводових участников собраній во главі со начальним вельможно-благородними „доброжелателями" Трофановским і Яновіцким. Привезли ще „манило" для старих „баришнєй" „трубную орхестру со Тилича пан дружнік", і пані научителька, бо без неї пан солтис не хотів „откривати общества".

„Кацапська личность" поза запрошенєм во „Лемку" написала ще осібно писемне запрошення на „етоє" открития о. Дякові та „пан подвуйці" особисто „пофатигувався" приносячи його о. Дякови. О. Дяк пішов на „собранє". Та не довго, як увійшов у сіни хати, де відбувалося „открите" — взявся брат солтиса Семен „і просто з моста" прискочив до о. Дяка і чинно його зневажив та силою випхав геть. Люди побачивши Семенів „подвиг", плюнули й на „манило" і „гурчучи" розійшлися домів. Остались на собраню Репели, їх вуйки, стрийки, швагри і кумове та й инші ступайки і вони-то „масово" записалися „во члени читальні". І тут власне показується правдивість лемкових дописів. Записалося якраз стільки, що було з чого вабрати „савєт" а Лемунь трубить: „по відході українського вітчика, селяне масово записались" (лиш не подає тоту масу) така то вже „Лемкова" „личность". Слід зазначити, що навіть „Ст. Лемко" замість піти „на открите" — дещо пошептати", „ціфрував" коло кооперативи і слухав як українці прекрасно співають а „молодий лемко плаче. **Хоч не знав сарака, що нічого вже молодому лемкові плакати, бо ще перед „собранієм" дався перетягнути Репелам до їх кацапського „корита-лагера" і з певністю запишеться, або вже записався до мігаловей читальні.** Нічо не сталося. На місце одного м. лемка прийде десятьох інших В Ростоці — дякувати Богові — є їх досить.

Так-то мимо всіх спроб котятся Репеляки в пропасть; їх „лямпина" гасне і чи тепер чи в четвер згасне зовсім. Бо тільки того не гасне, що іде з волею народа. Іде там, де двигається життя — не там — де дрімота, через хитру оману засипляв. Так Репелята, ваша „лямпа" тільки доти буде кадити, доки так є, як є.

В гору чола Росточани-українці, бо жадна сила пекольна, чи якась там мантка нічого вам зробити не годна. Хочете науки й знаня, не кацапського дурману — а свого рідного, то ніхто вам того не заборонить! **Нерострчанин.**

Письмо Гриця Швайки

Гу столу сідам, за перо хапам і до Вас мої пановкове — пишу листа. Слава Ісусу Христу! Я єм певний то одповісте мі: Слава во віки! і привитати ня нашим лемківским звичайом: — Витайте же, што повісте, цисте здраві? Я гтішуся гу тому і речу: Боже заплать, покусісько, ци Ви здраві? Ви тіж знатеся на тим і речете: Покус! Я зас закінчу, як ся належит тоту церемонію. Та добрі, што хоцкі Ви здраві, бо коло мене, (махну руком), розмайті..

Ойже — потвердите Ви — мусит вам якиса „суєта" докучати кєт сте ту пришли. Бай-та так, „суєта-суєтонька" і то не лем єдна... а ни не знам од котрий перше оповідати. Хибаль як-та зачну з кінця. Ходит мі найперше о казету. По розмайтих тарапатаціях, яки діялися з нашима казетами, од якогоси часу зачинатся з нима нова шпекуляція. Послухайте. Іде собі казета, даймо нато до Барвінка. Єс на ній виразно по польски видрукований адрис. Почта: така а така, село: таке а таке, но і раббожий: такий а такий. Вшитко видрукуване так виразні, што ажі я, брез окулярів, прочитам. Но штож з того кєт она, казета, як-би єй інглюз тягав, заміст, дайме нато до Барвінка зайде, до Завадки.

Прізрітся солтисиско, да ме нато, в Завадці, што ту хце казета з Барвінка і як єс хлоп моровий, то зарас змеркує, што єс і одошле казету назад, іщи панєнку з почти „обкантує" чого, дайме нато, дріме небога по фунбалю і струже му фіглі, бо він зна добрі, што хлоп за тяжки пінези, не за жадну пенсію казету спроваджат. Але як солтис „баба" то по казеті: амин.

Креницький „Лемок", так як наши казети... „нє блондзі", іде просто де вказує — хоц і дуже планьша як на наших казетах — адриса.

Най там буде, але такє, як міся гтрафило, то не єс жаден фук. Пришов до ня колиси паниско і гтрафила біда праві на то то, што била на столі казета. Взяв єй до рук і кус почитав, а пак як ся не возме ня научити; — А то вас те ваше газети буяйом — гваре до ня. Я нич нато не гвару лем, сой в духу мишлю: А буяло би тобом горе долов по пеклиску, кєт ти ня хцеш г цапа закляти. А він гваре далі: — Нащо, поцо вам тей газети? Як-то нащо? — Уж ня нажерло — нато найбим бив мудрий. Ци мам во віки бити бортаком? — Но нє, але сом і інне пожомне газети. Най себе будуть — гвару — та я собі читаю таку, як я хочу. Зіндичився паниско і пізрів на ня вовком, але уж нич не гварив, лем взяв мою казету до кишені і пішов. Якся дост на людьох визьдзівают, то може ім потім сами уха окляпнут.

Пак зас напишу. Будте мі здоровеньки тай тримайтеся ціпко. А як би там часом дакий хчений винайшов даки миштигалки на таких суєтників, то мя не зозводте, бо м барз онцкно билоби.

Ваш Гриц Швайка.

Організуймо збут грибів.

Ше продовж вересня цілого росте багато їдомих грибів.

Трохи сприту — та неодин добре на тім вийде.

Бо подумайте: двадцять стежок веде до зажидівленого міста, на всіх рогачках тьма жидівських бахурів, безліч фарбованих, якоюсь заразою жидовиць — вся та голота жде на того селянина, або господиню, та вкажіться з грибами, мало вас не розкракає.

Прийде десять, двадцять, або половина села засипається до міста з грибами — давай тоді жидовина насміхатися і перебирати забезцін цілі кошики найкращих грибів. Жид їх потім сушить, пакує та грубі гроші бере, а селянинові навіть на патички і нафту не хоче дати.

Чи не краще самому висушити гриби, згуртувати всіх збирачів при своїй кооперативі, вибрати чесного справника, навязати торговельні звязки в Сяніччині з Народньою Торговлею в Сяноці, у других сторонах Лемківщини створити більші гуртівні різних господарських витворів і в тому випадку, грибів — дати оголошення до українських часописів, до „Народньої Справи" або до других і газдувати на своїй ріллі — як правдивий газда — а не як жидівський наймит!

НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК

У Великих Кошицях коло Тарнова в господара Банася різали січку на січкарні, а 7-літній синок Банася крутився коло січкарні. Коли щось маніпулював коло трибів січкарні, триби вхопили руку і змяжджили всі пальці. — Такі випадки всюди можливі, тому не дозволяйте, щоб діти плентались коло січкарні чи молотільні.

Калєндар „Золотий Колос“ на 1936 рік

уже появився і є ще цікавіший, як минувшими роками. Цьогорічний „**Золотий Колос“ навіть можемо мати даром,** бо кошт купна дуже легко собі повернути, а в який спосіб, про те довідаєтеся, як тільки появиться „Золотий Колос“ у вашім селі. Калєндар „Золотий Колос“ повинен бути в кожній свідомій лемківській хаті.

Відповіді та поради

Дмитро Петренко питає, які роди овочевих дерев садити у горах, щоб мати гарний прибуток.

У гірських сторонах нашого краю найкращі пізні відміни овочевих дерев. Зимові, гарні овочі можна довго передержувати та збувати по високих цінах в часі зими, або в перших початках весни. Дуже добра відміна яблук — це золота ренета, з ранніх для свого вжитку—шляхотна паперівка.

Як:що сад на вітрі, радимо садити низько-пенні деревця. На зиму добре захоронювати корону перед заяцями терниною та побілювати деревця чистим гашеним вапном без домішки глини. Між рядами овочевих дерев плекати порічки та суниці на грядочках. Найкращий господарський садок—огороджений живоплотом білої морви, у живоплоті гарні деревця вишень, знов у середині садка на взір шахівниці — одно деревце від другого бодай 6 м., вкінці у затишному куточку невеличка, але працьовита пасіка.

Василь Сидорів дивується, що но жнивах щороку дешевіє збіжжя.

Ми теж дивуємося, бо наші господарі не хочуть цього зрозуміти, що не треба зараз по жнивах вивозити зерно до міста і засипувати всі жидівські склади, хоч все остерігаємо—зачекайте, пізніще зерно подорожіє, бо його бракне на ринках. Друга важніша причина залежна від загально світової продукції збіжжя; на це ми вже нічого не вдіємо. Але ще раз звертаємо необачним увагу—щоб шукали нових джерел сталого доходу через зміну дотеперішньої господарки та годівельну господарку. Тоді будуть грайцарі частіше заглядати до господарської калитки.

Андрій Ющак, має дуже добру землю до вирібки цегли, але незнає, як випалювати цеглу. Відсилаємо його до знатока цегляних виробів добродія Івана Подубинського з Дубрівки коло Сянока. Пізнавайте себе брати та навчайте один другого, решту ми вам поможемо.

ЛИСТУВАННЯ

Анна Балутянська з Америки: посилає своїму батькові Василеві Челак у Завадці цілорічну передплату.

Анастазія Ікалович просить посилати газетку »Наш Лемко« — Іванові Петренькові в Завадці. В імени рідні шлемо щирі поздоровлення і кличемо всіх Братів Лемків за океаном, наслідуйте цей шляхотний приміp і посилайте передплату Вашим Рідним.

Вп. Денис Ільчишин: Щиро Вас витаємо в наших рядах. Наш шлях — народня честь і добро народа.

„Народню Справу“ висилаємо. Згадку до А. подаємо. Держіться по лицарськи та шукайте товариства між чесними. За листа дякуємо і щиро по лемківськи Вас здоровимо.

Вп. Вол. Прист. Под.: Помістимо, написали окремо до Ам.

Вп. Андрій і Теодор Вар.: Помістимо, знимки присилайте.

Привіт.

Українська пропаганда за кордоном

В Празі виходить інформаційний бюлетень у чеській мові— „Ukrajinskij Přěhled“ Завданням цього бюлетеня є інформувати чеську пресу про головніші події з українського політичного життя, що відбуваються на всій етнографічній теритогії, розвиток української культури — мистецьку, літературну й музичну творчість, національну економіку — розвиток української промисловости та кооперативний рух. Крім інформації чеської преси, шляхом розповсюдження бюлетеня між чехословацькими політичними й суспільними діячами, мається на увазі також і пропаганду української справи між чехословацькою опінією.

Тому, що національна пропаганда не може бути справою окремої особи, чи якогось політичного гуртка, звертаємося до українського громадянства за допомогою. Просимо надсилати всі видання, звідомлення й окремі інформаційні дописи та матеріяли, на під ставі яких можна інформувати чужу суспільну опінію про всі прояви нашого національного життя. Про книжки містигимуться в бюлетені рецензії, коротенькі реферати, а тому просимо всі наші видавництва надсилати свої видання. **Адреса:** „Ukrajinskij Přěhled Praha I. Bartolomějska 14. IV. p. 85.

Чому треба підкидати поле,

По осінних зборах треба ріллю мілко перекладати. Не робимо це, як деякі думають, щоб випочала земля, лише на це переорюємо поле, щоб з ріллі випарували всі нездалі кваси, щоб підорвати всі непотрібні ростини, хопту, хабаззя. Підкинена земля крушіє, випрівае, набираючи одночасно багато корисних частин з воздуха. До недавна не знали господарі в наших горах, що ця робота дае багато користи. Покладили ріллю — і то лише деколи — під чистину та на гряди. Сегодні кожний розумний господар добре знае, що скоро по жнивах підорвана земля родить у десятеро краще, як раз зорана просто під сійбу. В осени треба цілу ріллю підкинути й то зараз по скінченню жнива. У такій землі краще збіжжя родиться, вигибае хопта, гине гірчиця та друге хабаззя. Час, що його проведемо на осінній орці, у десятеро наші труди заплатить; ніколи не вільно жалувати вкладу праці до ріллі.

—o—

ОПУХЛИЙ.

— Куме, а за чого так залухли з правої сторони?

— Та, бо моя стара майкутник.

ПОЯСНИВ.

На літовищі приступае мішух до рабаша і питае:

— Скажіть, як ви робите ці гіпси як рабу?

— Зовсім просто — відповідае рабаш. — беру дріт і плучую їх шнурками.

—o—

ЩЕ РАЗ ПРИГАДУЄМО та взиваємо всіх наших Братів за Океаном, присилайте передплату для себе й для своїх свояків у Старому Краю, також всі жертви і збірки на просвітні цілі для Лемківщини з точним поясненням, на що призначені гроші, все шліть просто до »Нашого Лемка«, Львів, Руська 18.

Жадайте всюди

тільки свої-рідні

паперці і тутки

„КАЛИНА“

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Баваарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУС КОЛЄГІЯ

Почтову оплату заплачено ґотівкою.
Pocztową opłatę zapłacono gotówką

Наш Лемко

РІК II. Ч. 18 (42)

Львів, 15-го вересня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 вол., Піврічно 1·50 вол., Чвертьрічно 1·— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам дол. або рівновартість.

Члени читальні »Просвіта« разом з членами »Читальняного Мішаного Хору« під управою Степана Цуприка в Горішньому Вислоці, по середині парох о. Ізидор Тимняк.

СМЕРТЬ БЕЛЬҐІЙСЬКОЇ КОРОЛЕВОЇ

В Швайцарії, в четвер 29. серпня ц.р. згинула в автомобілевій катастрофі бельґійська королева Астрида. Їхала вона автом, що провадив її муж, бельґійський король Леопольд III. Король є легко ранений і його життю нічого не загрожує.

Королева замолоду була вихована по господарськи, сама виконувала всякі домашні праці та працювала, як доглядачка в шпиталі.

Для нас Українців-Лемків — ця вістка дуже болюча, бо передвчасно відійшла з цього світа людина, що тямила не лише про свій народ, але також цікавилася подіями Українського Народу. Доказом цього — її королівський дар, присланий в минулому році для жертв, що потерпіли від повені.

Похорон королевої, що полишила двоє дітей, відбувся у вівторок в столиці Бельґії, Брукселі. В Бельґії проголосили національну жалобу.

БОЖЕ ВЕЛИКИЙ, ЄДИНИЙ..

(Церковно - народній гимн)

Боже Великий, Єдиний,
Нам Україну храни,
Волі і світу промінням
Ти її осіни,
Світлом науки і знання
Нас, дітий, просвіти,
В чистій любови до краю
Ти нас, Боже, зрости!
Молимось, Боже Єдиний,
Нам Україну храни,
Свої всі ласки, щедроти
Ти на люд наш зверни.
Дай йому волю, дай йому долю,
Дай доброго світа,
Щастя дай, Боже, народу,
І многая, многая літа!

— Слова цього гимну треба вивчитися на пам'ять!

ВЖЕ ПО ПЕРЕДНІВКУ — ТОМУ СТАРАЙТЕСЯ ВИРІВНАТИ ПЕРЕДПЛАТУ!

ТОРГОВЕЛЬНА ШКОЛА В ЯВОРОВІ.

Кружок »Рідної Школи« в Яворові відкрив з днем 3. вересня 1935. приватну виховну однорічну **Торговельну Школу.** Оплата около 15 зл. місячно, незасібні дістануть знижку. Приміщення в Бурсі ім. Франка, також приватні станції в Яворові дуже дешеві.

Читайте українські дівчата в »**Золотому Колосі**« на 1936. р. про »**Вишивану сорочку**« — на стороні 117; так починається:

— Мамо, а він мені викає! — засміялася Гануся, вбігши до хати.

— Хто Що? — питає здивована мати.

— Та бо ви не знаєте! Сиджу я на толоці, при гостинці, корови пасуться, а я вишиваю. Аж іде якийсь з міста. Такий молодий, гарний....

БОГОСЛОВСЬКИЙ ВИДІЛ У БРАТИСЛАВІ

Чехословацький уряд дістав згоду Апостольської Столиці основати на братиславському університеті богословський виділ.

—o—

ТІЛЬКИ ЧВІРКА, АБО АВТО

Апостольський Адміністратор, виїжджаючи на візитацію парохії, домагається від парохів, щоб по нього прислали або авто, або повіз із чвіркою коней і то на власний кошт. Інакше не хоче їхати. Останніми часами зажадав такого від парохів Боська та Сенькової Волі. Але тоді, коли сам їде у власному інтересі з Риманова до залізниці, не вагається сідати на фіякра разом з риманівськими жидками, бо це — дешевше.

—o—

Поширюйте „Нашого Лемка"

Будьте вождами народу!

Всі знаємо, що до ведення війни потрібно: команди, війська, зброї та хліба. Одначе, щоб війну виграти, треба команди спосібної, і без застереження послушного війська, відважного, войовничого, на всякі випадки загартуваного, зброї, щоб не бракувало. Та найважніше тут ще потрібно вождa, що був би духом армії, був би на устах кождого вояка. Тоді армія може мати певність побіди. Подібного треба й в змаганню за душу народа.

Вояком, плугатором, стає тут кождий свідомий громадянин свого народу, що поза щоденними турботами за життя — на кожному кроці, в кожній хвилі, без застереження відданий Великій Ідеї — боронить, пробуджує, утверджує душу народа.

Чи не радієте, що за вашого життя нагода сама пхається до вас, і аж проситься, щоб ви стали одним діяльним звеном у тій оборонній армії за душу народа, щоб ви стали тим Ілієм, Єлисеєм, Йоною, Ісаєм, тою Юдитою, тими братами Макавейськими, щоб ви стали пророком — вождом, який притігав би людські душі до себе. Стали тим плугатарем, що оре людські душі. Радійте, що ви народилися на світ у порі, що за свойого життя можете прислужитися свому народові. Радійте, бо коли так проживете свій вік, то в хвилині вашої розлуки з життям спокійно і вдоволено будете могти сказати:

— Народе мій! Я обовязок свій сповнив.

Ви, будете певні, що пам'ять про вас в грядучім поколінню не загине.

Зброєю в тім змаганню за душу народа буде друковане і живе слово, відповідна діяльність і примір.

Ви, мусите так робити, щоб та наша зброя гомоніла поміж далекі скелі-дебри, високі гори; бурунами филь заходила скрізь, де тільки живе наш народ.

Не забувайте, що в часі цеї боротьби мусите часто заглядати до Біблії Нашого Народу і вчитися з минулого будувати будучність.

У тім змаганню за душу народа мусимо всі знати про все, що діється на наших землях. Наш апарат мусить справно та в згоді працювати. Мусимо віднайти раду і поміч на всяке лихо.

Та таки найбільшу ролю в тім змаганню за душу народа відіграєте всі, розкинені по селах і містах, ви свідомі селяне, робітники, інтелігенти. Тому перейміться наскрізь духом нашої ідеї і не журіться, що може ми вітром одіті, Лазарем ситі.

Ні! Погляньте на обдерту і голодну французьку армію. Перед нею стоїть »малий капраль« — Наполеон Бонапарте.

— Жовняри! — каже до неї — вас лихо кормило, ви ма'іже нагі; правительство винно вам багато, та нічого вам не може дати.... Я заведу вас до найбогатшого краю в світі, віддам вам там великі провінції і міста, а там найдете славу і богацтва. Жовняри! Чи забракне вам відваги?

І що? Сього вистарчило. Дух вступив до тої обдертої армії з якої вороги кепкували, що накриють її шапками, але вона вдарює як грім з ясного неба на ворога, і торощить його як туча.

А ми? Тут не іде борба, в котрий куля діравить, граната розриває, тут іде мистецке змагання за душу народа, повинні відчути голоси гробів і могил: Діти козацькі! На вас дивиться світ, чи ж дасьте в наругу душу народа?

(Сфінкс).

ГОСПОДАРІ, УВАГА!

По селах крутиться тепер багато обманців, що видають себе за секвестраторів і рабують, що попало.

До скарбових палат вплинають численні донесення. Тому вважайте їі жадайте від кожного легітимації з фотографією — інакше нікого не впускайте до хати, а тимбільше не дозволюйте робити розшуків по господарстві. Не забудьте також брати на усі вилати посвідку з печаткою і підписом!

Кожного незнаного типа, що вештається по селі та лізе самовільно до господарських будинків частуйте палицею, хиба що це направду урядник, тоді жадайте, щоб разом з ним ходив »шюпгис«, або друга сільська »шаржа«; не буде непотрібного клопоту.

Легка трапеза

Дев би того шиткой закапарив, лем би го підоначило.

Прикісний свігонько. Иржа зіла докус лемеш і чересло. Засунулася ґаздівка, всьой пропало, як реку Вайдикова чуганька. Поки щи жили небіщики, капарня судом скараньским дихтіла од причовка аж до хижніх дверей. Людоньки — пак розношали хлопську долю кади валь котрой. Фінка Морозова зо шафликом крізь боіщани дверця й з фаском поплянтала горі селом. Козирьова Каська останню поволічку з під голів сирітискім здерла на передки до фартуха, а нон захланняк Мицків враз з Петром Бозяком остатню листву з зативка одфалатали й щамблики зо стайні повиломлювали.

Не било кому сиріт окипіти, хоц того безумом валялося на запецку й серед заграцаного жидівского шарашу.

Лем до якогоси часу. Пок ся зас шиткой дігори дном одвергло. Як з росом откляклo сирітську трапезу. З першого дня дітиська одшарашилися.

Докус однялися з таценькового листа живого.

Така то сирітська политика. Кет лем не вкажеш суканого батога, дощенту кумоньки порозношають ґаздівськи статки.

Не врекли зависняки Пилиповоі обори.

Кой лем у півкіпках часувалося житьце, чорни ворони вдарили на село. Пішли свахи одношати сирітське розкракане.

— Гвариш, загрів тя, кой за сиротами и ангели обстають! Не заджіргнеш на ся сухої сгрямбки, кожной пасемце одклякнеся од кости.

Навернувся до хиж сирітський нянько. Забанував домів. Гамерицьки бизнеси зашмарив, бо дома дітиска бідують.

— Бач, небоже, требувало лінського року вертати. Була би безчасно мати до тяжкої глини не пішла спочати.

А так сам карваньч теперіцька тоту гамарню з бойсами.

Пилип закасав до лікте рукави. Ажи божи обличя одмюв з павучиня, што розпостерлося од нагнісника геть дігори, під сами грядки. Пак зас нагадавси.

— Добра невіщенька, учгива челядинка — царство і небесне. Одгріла сигеників з пеленок. Жаль, бо гарді зозула зо скоренок і зялася з Богом до хижи.

— Роботоньки-ж, бо то роботоньки! А руки од чого? Будуть терпнути. На то дав Панбіг силу, аби ся вирабляти. Од лежаного не буде хліба. Гаква ся рознимаг, істоньки хоче. Ніде не є такої ласки ладаної, прич ґаздіського приховку.

— Кой валяються сварни діти, мають очи на світ, до поцтивої роботи без скорботи підносять долоні — докус од пакостей!

Не гин багацтво, де царки тріщать од живого статку — але гев де яра згода. Синівська складанка гардша, як богачова вибаганка; у складі, што очи зрять, руки поробять. Лем не вероваженькати, бо врез Бога не важися ани до порога.

Юліян Бескид.

Критика нашого життя

Добра, розумна й річева критика дуже потрібна. Через критику пізнаємо свої блуди і хиби та стараємося їх направити. Нераз цілими роками людина робить цей самий блуд, аж поки не зверне хтось другий увагу. Завданням »Нашого Лемка« є вчити, провадити, вказувати правдивий шлях, критикувати зло, тож і я взявся скритикувати наше щоденне життя в горах. Може я не всі болячки порушив, може навіть дещо хибно скритикував, тому буваби я дуже радий, колиб у тій дуже важкій справі, яка торкає безпосередньо наших турбот, злиднів, нещасть, як нашого буденного життя, хтось споміж Шанових Читачів, такий, що проживає на Лемківщині, знає добре життя й душу Лемка, забрав річевий голос і написав до »Нашого Лемка« свої цінні думки і заввати. Є нам зле, отже якось найбільше самі стараймося, щоб нам було легше жити! Така ціль отсеї моєї першої критики.

1. ЕКОНОМІКА У ПРАЦІ.

Буває у нас, чоловік нагарується, як не-Боже сотворіння, а тимчасом хісна з того майже немає. А тимчасом люди розумні, культурні працюють по думці: »Як найменше праці, сили і напруження, а як найбільше хісна«! Тому такі люди не працюють так, що аж їм »язик на бороду вилазить«, мають доволі часу на культурні цілі, як читання книжок, часописів, товариське життя, тощо. Ми теж мусимо вчитися і привикати працювати розумно, без зайвої витрати надармо природніх сил. Саме така праця зоветься *економічна праця*.

2. ТОЧНО ПРОДУМАНИЙ ПЛЯН.

Коли забираємося до якоїсь праці, мусимо наперед подумати, як до неї взятися, як її перевести й який буде тому кінець і вислід. А тимчасом в нас багато робиться на »гаряче«. Газда злий, не подумавши добре, розказав зробити це і те, а з цього вийшло тільки нещастя. Рівнож коли маємо що говорити, пр. в уряді, суді, підчас якогось торжества, мусимо найперше все добре продумати. Думати, треба вчитися. Вчить думати книжка, рідна газета, роблення досвідів і проб на господарці і в майстерні, далі торгівля, суспільна праця для рідного народу, подорожування, а найбільше наука. Перед кожною новою працею, перед кожним новим задумом, коли хочемо віднести успіх, мусимо мати *ясний, добре продуманий плян* і мусимо хотіти його виконати.

3. ЛАД І ПОРЯДОК.

В нас праця покищо не може бути розумна, себто економічна, бо немає в нас ладу і порядку. Коли прийде складати хочби такий віз, то передня теліга там, задня ту, в колесі бракує спиці, в драбині діти виломили щаблі, стратилася бряжка з хомота, кінь стратив підкову, подівся батіг і т. д. Отже, щоб в нас приготовити до виїзду віз, треба втратити на це пів дня. Чи треба булоби втратити стільки часу, наколиб все лежало на своїм місці, якби був на господарстві лад і порядок, якби газда мав цілу, а не розбиту голову? Напевно ні! Віз можнаби поскладати зручно і скоро. Я подав лишень один приклад з возом, бо на инші замало місця, але таких можнаби навести десятками. На господарстві, в хаті, в убранню, коло себе мусить бути взірцевий *лад і порядок*.

4. МАЛО, ЗАТЕ ДОБРЕ!

Не є то зле, що кожний газда хотівби мати якнайбільше ґрунту. Але застановімся, як ми його управляємо? На весну газда старається якнайбільше заорати і засіяти, отжеж, коли ще до того весна коротка (спізнена), робить все на поспіх, ані добре не зоре, а ще гірше заборонує. Потім вам хвалиться: »Чуєте, маю тілько і тілько кавельций вівса«. А коли прийде збирати, збере мало що більше, як засіяв, бо в поспіху, в погоні за тим »дуже«, ані добре не прогноїв, ані гідно не зорав, а вже заборонити, Боже ратуй! Якбудь заволочив, що ані скибу добре не порозбивав. Це також лишень один яскравий приклад, але таких можнаб навести більше. Чи не краще пристати на меншім, але зате обробити все добре, совісно й мати більший хосен, як гарувати над ніби »великим«, яке рішуче менше приносить? (Дальше буде).

Народним обовязком кожного Лемка є виповісти в ПЗУВ обезпечення дозволеної законом 1/3 частини вартости будинків і обезпечити її негайно в одинокому **українському Товаристві взаїмних обезпечень »ДНІСТЕР«** у Львові, вул. Руська ч. 20.

Пішки аж до Львова!

Читальня »Просвіти« в Лодині прислала нам письмо, що його поміщуємо:

»Члени нашої Читальні, секретар В. Присташ і М. Оливко пішки замандрували аж до Львова. Тут звиділи всі Українські Інституції та Установи, Товариства і фабрики. Тепер ми всі знаємо, що оголошення наших часописів правдиві, бо наші паломники привезли на доказ зшиток з печатками згаданих інституцій.

Але найкращим доказом, що наші брати-Українці в осередку наших земель дбають про нас, це дарові книжки, що наші члени-паломники одержали у Львові та в Яворові — велика поміч для нашої Лемківщини — голодної на виховуючі-освідомляючі книжки. Тому віримо, що ви брати на Сході не дасте нам Лемкам пропадати.

Щиро дякуємо Рідним Братам у Львові за ці книжки та висказуємо похвалу для В. Присташа і М. Оливка, що безінтересовно подбали про сонце для нашої Читальні.

Читальня »Просвіти«
в Лодині«.

———o———

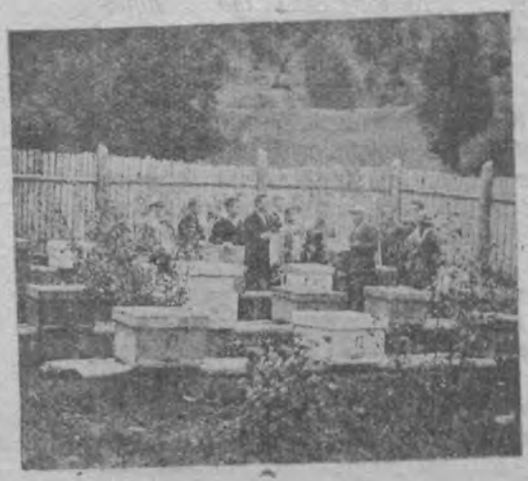
ЗА ЩО СУДЯТЬ СВЯЩЕНИКІВ

В серпні ц. р. відбулася в сяніцькому суді низка карних розправ проти наших священиків, що їх попередній староста д-р Скварчиньскі позасуджував на різні адміністраційні кари. И так :о. П. Білинського, сотрудника із Сянока засудив був на кару 10 зл. за збірку на церковні цілі, хоч сам устно на таку збірку парохові позволив. Розуміється, суд звільнив о. Білинського від вини й кари, бо це була збірка між парохіянами на чисто церковні цілі, що не вимагає дозволу. О. Жубрида з Прелук засудив згаданий староста на кару 30 зол. за те, що він виїжджаючи до другого села з духовною поміччю, не вимельдувався в громаді. И в цьому випадку суд звільнив обвинуваченого, не добачуючи в тому нарушення мельдункових приписів. Вкінці о. декан. Цегелика зі Загутиня покарав був староста карою 10 зл. за те, що він перевів збірку на голодуючих у Яворівщині. В цьому випадку суд уважав за вказане знизити кару до одного злотого, мотивуючи своє рішення тим, що ціль, на яку збирав о. Цегелик, була шляхотна.

———o———

БУДЬТЕ ОБЕРЕЖНІ

У Ярославі затроївся на смерть підземними ґазами при копанні криниці монтер Сивий. Знову в Гарсині під Наклом знайшли в полі тіло селянки Радацової. Вона переходила боса стернею й наступила на тверде стебло зжатого збіжжа, яке перетяло її жилу. З рани почала так сильно плисти кров, що селянка, не маючи ніякої помочі, померла від кровотечі.

Учениця Сільсько-Господарської Школи Товариства »Просвіта« в Милованню зі своїми двома научителями, пп. Іваном Кобляком і Миколою Бреґіньом у пасіці управителя школи Савчака в Пасічній. Між учениками стоїть третій з ліва наш передплатник **Микола Малий** з Горішнього Вислока; він скінчив школу в Милованню з дуже добрим успіхом.

ДИТЯЧИЙ САДОК

Дня 19. серпня ц .р. відбулося в Загутині, сяніцького пов., відкриття дитячого садка. Провідницею садка є п. Оля Чабанівна, куратором о. дек. Цегелик. Дітей зголосилося 20. На відчинення садка приїхали з Сянока д-р Каранович із дружиною та д-р Ванчицький. Треба відмітити, що оце вперве від двох літ добився Кружок »Рідної кШоли« дозволу на уладження дитячого садка на Лемківщині. В 1933. р. було таких садків 8; в 1934. р. староста Скварчиньскі не позволив ні на один садок. Щойно новий староста дав дозвіл на садок в Загутині

(Радо помістимо знимку з того садка).

—o—

АМАТОРСЬКА ВИСТАВА

Пів року прохав Кружок »Рідної Школи« в Чертежі в старости Скварчинського дозволу на виставу штуки »Безталанна«. Староста кількакратно заборонював, аж за приходом нового старости, дістали Чертежанці цей дозвіл. Дня 19. серпня ц. р. відбулося представлення й пройшло з дуже великим успіхом. Мала саля не могла помістити своїх та гостей, що прибули на виставу. Були гості з Сянока, Костарівець, Сянічка, Дубрівки, Новосілець, Заболотець та Юрівець. В антрактах співав хор із Новосілець.

Честь Вам Брати з Чертежа!

ПРИСИЛАЙТЕ ЗНИМКИ З ЛЕМКІВСЬКОГО ЖИТТЯ, РАДО ПОМІСТИМО, ЩОБ НАШІ БРАТИ В АМЕРИЦІ БАЧИЛИ СВОЇХ РІДНИХ.

СМЕРТЬ НАЙВИЗНАЧНІШОГО УКРАЇНСЬКОГО АРТИСТА-МАЛЯРА

Ніччю зі середи на четвер, 29. серпня ц. р. помер на львівській клініці по короткій, а важкій недузі, найвизначніший український артист-маляр, Олекса Новаківський. Помер у 63-му році життя. Залишив двох синів. Олекса Новаківський був із роду придніпрянцем. Проживав і творив у своїй малярській школі у Львові.

Похорони відбулися з Преображенської Церкви, де жалібну панахиду правив Преосв. Епископ Бучко, в супроводі численного Духовенства та українського Громадянства. В. Я. П.

—o—

ЗЕМЛЕТРУС НА ПІДКАРПАТТЮ

В місцевости Доргово (правдива українська назва Дорогів, так само не треба говорити зині писати — Берегово, Тячево, Мукачево — лише все Берегів, Тячів, Мукачів!!!), біля Хусту на Закарпатті, почули в ночі землетрус, що побудив усіх мешканців. Занепокоєне населення провело ніч під голим небом. Також у Квасах, повіт Рахів тряслася земля. В короткому часі — це вже третій легкий землетрус у цих сторонах.

—o—

ЗА СКАРБОНКУ РІДНОЇ ШКОЛИ

По розвязанню читальні »Просвіта« в Улючу над Сяном забрали свідомі громадяни скарбонку Р. Ш. з читальні до місцевої кооперативи, де молодь збирала добровільні датки на Рідну Школу, щоб пізніше ці гроші вислати до Львова. За це покарано в Березові Михайла Морайка і Михайла Тхіря карою 10 денного арешту. Але окружний суд в Ряшеві звільнив обох від вини і кари, бо кожному вільно, ба і треба! помагати рідним товариствам. (В. П.).

—o—

НОВИЙ ШКІЛЬНИЙ РІК

Всім добре відомо, що Львівська Кураторія затвердила один обовязуючий український правопис. Цей правопис обовязує у всіх народних школах з українською мовою навчання. Тому саме й українська шкільна молодь на Лемківщині має покористватися українською шкільною читанкою, призначеною для всіх українських шкільних дітей, бо навчання в якійнебудь говірці — а тим самим і в лемківській, не принесе освіти дітям. — Навпаки воно принесе багато шкоди всім інтересам, які потребують для користи загалу — добре освічених громадян.

Тому батьки шкільної молоді, купуйте своїм дітям українські букварі та читанки. І людям буде мило і Богові Слава.

ВЕСЕЛИЙ »КАНЦЛЕР«

Прибічник о. д-ра Масцюха, о. Іоан Полянскій, що будучно зве себе »канцлером«, загостив дня 18. ц. м. до Межибродя, правити Службу Божу. Замісць проповіди пустився о. Полянскій на неперебірчиву агітацію, викрикуючи на українців-зайдів та радив гнати »тих заволок із села«. Ми — мовив — русскій нарід, великий, якби ми трималися разом, то був би тепер великий русскій нарід. Незгоду ширять вороги, прийдіть по Службі Божій до читальні Качковського, то я вам багато скажу, чого тут у церкві не можу сказати«. Цікаві люди хотіли піти до читальні Качковського та послухати мудрощів »веселого канцлера«, але до читальні допустили тільки кацапських менерів. На памятку свого побуту — забрав о. Полянскій з церкви зпонад царських врат, вишиваний рушник. Не знаємо, як в церковній мові називається таке забрання, в нас по-звичайному називається воно дуже погано. Ми віримо, що вишиваний рушник гарна річ, але забирати її з церкви, це вже не гарно!

—o—

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ РЕЛІГІЇ У БОЛЬШЕВІЇ

Переслідування католиків на Совітській Україні в останніх часах нагально зростають. Большевики накладають на останні католицькі церкви велитенські податки, які неможливо заплатити. В таких випадках замикають церкви і передають їх на збіжеві магазини, або кіна. Одночасно большевики переслідують завзято католицьких священиків. В Києві арештували останнього греко-католицького священика о. Щепанюка.

На Білорусі зі 120 кат. церков залишилося тільки 30 церков. На просторі всього СССР. переводять масові арештування священиків і накладають на них великі кари.

Такі то гаразди заводять жидокомуністи, але рука Божа їх не мине. Жорстокі були переслідування християн за римських цісарів та минулися, минуться також жидівські ряди на Українських Землях. Кров невинних піметиться на безбожниках.

—o—

ЗОЛОЧІВСЬКІ АНТИСЕМІТИ

На мурах Золочева появилися польські й українські афіші, писані й розмальовувані ручно, з закликами бойкотувати жидів. Перелякані жиди Золочева кинулися до старости й коменданта поліції, щоби вони перешкодили дальшій протижидівській пропаганді на Золочівському терені.

Патріотичний хлам

(Передрук з »Українського Бескиду« ч. 32.).

По лемківських селах розкидують якісь темні духи календар: »Поцеха Старосьці« на 1936 рік виключно релігійного змісту, накладом і друком Tomasza Nagłowskiego i S-ki w Częstochowie Календар богато ілюстрований. — В календарській частині на кожний місяць находиться біографія якогось польського святого або святої і їхні заслуги для польського народа і костела. На місяць квітень находимо і для нас ось яку цікаву »історичну« вістку:

Błg. Konstancja, księżna lwowska,
29 kwietnia

Córką była Beli, króla węgierskiego, a siostrą błg. Kunekundy i Jolanty. Wychowana pobożnie, skromna była Konstancja' cichą i posłuszną. Mawiała że natem polega wartość człowieka, gdy wypełnia obowiązki swoje dokładnie. — Książe lwowski Lew, słysząc o jej cnotach, prosił ojca o rękę Konstancji. Namyślano się, gdyż książe był gwałtowny, a nie otrząsł się z błędów szyzmatyckich. Przeważyła jednak myśl, że dobra żona nawróci złego męża. Została więc Konstancja żoną Lwa, i zamieszkała na zamku we Lwowie.

Wśród nowych ludzi poznała stosunki miejscowe. Ziemia lwowskohalicka należała do Polski, a została oderwana od niej przez Kiowskiego księcia Włodzimierza, a ludności polskiej narzucono obrządek grecki i język ruski. Księży łacińskich wypędzono z Kijowa. Napływali popi, którzy od Przemyśla na Wołyniu i Podolu szerzyli szyzmę i narzucali obrządek grecki polakom. Tak powstali rusini sztucznie, będąc właściwie polakami obrządku greckiego.

W zamku była dla Konstancji urządzona kaplica, w której odprawiał ksiądz polski nabożeństwo w obrządku łacińskim. Wisiał w niej obraz N. P. Marji, który od cesarza bizantyńskiego otrzymał księże Lew. Przed tym obrazem modliła się zawsze Konstancja i wypraszała rozliczne łaski dla siebie i dla ludności.

От якою »стравою« кормлять наших Лемків! Тенденція такої »релігійної« літератури очивидна: Під покришкою святих річей перепачкувається на лемківське село такий патріотичний хлам, на який самі Лемки звернули увагу, навіть ті, що їздили на »Свєнто гур«. Сміялися сердечно зі своїх »просвітителів« і дивувалися, що вони такі темні *невіжі!* Намішали гороху з капустою і пхаються з цим під лемківську стріху. На щастя, ця лемківська стріха настільки відпорна, що такий хлам легенько по ній сплине, як весняна вода, а до твердої душі Лемка й не загляне. Лемко настільки має заховавчого інстинкту, що відріжнить зараз правду від фалшу, як і ця лемківська дитина відріжняє зараз всякі »Пломикі і Пломичкі«, якими їх по школах засипують, замість нашого »Дзвіночка«, що несе їй радість життя.

Іф.

Плаче та ридає московська цукотуха

Москофільська »Земля і Воля« в ч. 30. ц. р., жалується, що польський міністер внутрішних справ, який недавно об'їздив Східну Галичину, не бачив русского народа, лиш український та з жалем каже на польський уряд »нас не видить«. Так, господинове! Вас ніхто і ніколи не видить, щоб ви взагалі, щось доброго і корисного для народа робили, тому вас яко трупа ніхто не видить.

Зновa вас всі видять як таких, які маючи мільонові маєтки та народні доми, які збудував український нарід своєю кервавицею, а ви ті мільонові маєтки народа змарнували і знищили та виставили на ліцитацію жидам. О-так вас всі видять, і тому вас всім вже забагато. Се бачуть і чужі люди, що москофіли з мільонів зробили »нічо«, а Українці з нічого зробили мільонові установи, як Маслосоюзи, Центросоюзи, Центробанки, народні і середні школи, театри, музеї, одним словом все, що треба культурному народови. Тому з таким народом і противник мусить числитися.

Тепер навіть на Лемківщині вже зачинають москофілів »не видіти«, бо хоч їх тішили послом, то і так не дали, бо шкода, небіщикови життя ніхто вже не верне. Бо щоб Бог зна що їм дати, то вони все знищать і змарнують та жидам продадуть на ліцитації. Вже така доля тих вимираючих кацапських недобитків, що смарує їх медом, а вони все... смердять.

Аякже — тоді — як свідомий нарід визволюється з *пужди*, з *одного сотика* дороблюється народнього майна — тоді московські *пройдисвіти* пропивають решткн селянської кервавиці. Егеж — у Сяноцї »молочарнякн« місто пильнувати молочарні та не допустити до заглади »Бескиду« — заливалися шпіритаями, а молочарня була зачинена. Знову львівські кацапи процидрювали по каварнях і ріжних яскинях »Народний Дім«; свідомо при помочі комісаржуф Бачинскіх і Гудуф пхали в жидівські руки народне надбання. Тепер »йойчать«, бо не буде за що *батярувати* і *вилігуватися* під жидівськими причами.

Як виталилемки ап. Адміністратора.

Коли ось недавно обїжджав о. др. Масцюх з візитою своїх парохіян у Сандеччині, загостив також до православної Кам'янки. Тут православні написали йому на привіт напис у немилому тоні. Так-то навертаються православні до свого владики. А мали, як москалі впевняли перед його іменуванням — кого на їх думку треба було, (такі, що про нього старалися), навернутися зараз на лоно греко-католицької церкви, — як тільки дістануть свого епископа.

Обіцювали, а тепер ведуть в тій справі хіба таку кампанію: »и Богу свиця и діяволу огарок«. А з кампонського привіту напевно сміються тепер у кулак, що так справилися православні камюнчани, — хоч о. Полянскому все ще здається, буцім то українці цілій біді вини і тому він дальше не по волі народа, горнеться до кривицьких вожаків; які сьогодні кадять ап. Адміністраторові, а завтра витають православних батюшків. От собі славна компанія Гнатишаків, Сьокалів з царськими прапорчиками.

Також деякі священики з підриманівських сіл, яким забажалося кращих парохій — на сміх і ганьбу понавішувати казали на брамах московські хоругвки. — Ой, не добре буде на очах свідомого народа продавати себе ради хліба — бо народ усе бачить і дорозумівається. — Погана слава піде між народом, а панування минеться *необачним*...

ЗІБРАНЕ НА УКРАЇНІ ЗБІЖЖА ЛЕЖИТЬ НА ПОЛІ

В київським, одеським, дніпропетровськім та инших районах лежить під голим небом около 5 мільйонів пудів зерна. Недостачу приміщень, магазинів та других засобів забезпеки збіжжя відчувають цього року ще гірше, як торік. Така то большевицька господарка.

—o—

НЕ ЛИШАЙТЕ ДІТЕЙ БЕЗ ОПІКИ

У Гривалті, повіт Новий Торг, вибухла величезна пожежа, що охопила дві третини села. На місце катастрофи прибули пожежні сторожі зі Щавниці і сусідних місцевостей. Згоріло 46 мешкальних домів і кількадесять господарських будинків. Доходження виказало, що вогонь спричинили діти, лишені без опіки.

—o—

ПОЛОМИЛИ ПОЛІЦІЯНТОВИ КАРАБІН

На мазурськім весіллю під Тарновом побилися хлопці. Коли, на слідуючий день прийшла поліція, щоб перевести слідство, хлопці кинулись на неї, вирвали одному поліціянтови карабін та побили його. Тепер відповідають за це перед судом. Колиб таке трапилося на нашому весіллю — то певно зроблено б з цього »велику політику«— а крак. Курієр кричав би в небоголоси....

Переводіть збірки на фонд „Нашого Лемка"

Про культурно-освітну працю в Горіш. Вислоці пов. Сянік

Вислік-Горішній, є частиною села Висолка Великого, положеного в Карпатах, у східній частині Низького або Лемківського Бескиду. Горішній Вислок віддалений від залізн. стації (Команьчи) 9 км., а від чехословацької границі 5—6 км. Через таку близькість границі не вільно без підграничного паспорту нікому з українських центральних і повітових орґанізацій та установ висилати відпоручників до Горішнього Вислока. На цім громадяни не можуть користати в місці з освітньо-культурних анкет, нарад і т. п., які відбуваються часто в інших селах Лемківщини, на яких реферують освітники, аґрономи, інжинери. — В Горішньому Вислоці громадяни мусять самі вчитися працювати для себе й свого села. Тож за почином Дм. Блажейовського, студента, і Дм. Матійця основано в нас читальню »Просвіти« дня 11. жовтня 1931. р. Першим головою був Дм. Ґузиляк, господар. І вже в першому році існування відбувалися сходини членів читальні досить правильно; всі читали книжки і часописи голосно. В 1933 році за почином Миколи Малого (абсольвента сільсько-госп. Школи в Милованню) основано мішаний хор при читальні »Просвіти«, що співає в церкві під дириґентурою п. Степана Цуприка. До цього хору належало 25 членів. За ініціятивою М. Малого основано рівнож у цьому році Аматорський Ґурток. Головою Ґуртка є М. Малий, а режісером п. Ст. Цуприк. Ґурток відограв дня 29. 4. 1934. р. дві штуки: »Пан писар« Гр. Марусина і »Сатана в бочці«. Актори, як на перший раз, добре відограли свої ролі, а Юстина Ґаленда в ролі »Феськи« ў штуці »Сатана в бочці« знаменито відограла ролю. Це представлення було перше в нашому селі. І громадяни дуже цим зацікавилися. Глядачів було понад 200. Дальше Амат. Ґурток виставити не дає, бо не має відповідної салі, а в школі інспектор не позволяє давати вистави. Хор при нашій читальні також недіяльний, бо дириґент п. Ст. Цуприк виїхав до Сянока і тому нема кому його провадити.

Однак освітна праця в читальні не загалмовується, хіба що зміниться на іншу форму. За почином Виділу читальні маємо намір оснувати »Самоосвітній Ґурток« під проводом Миколи Малого. — Великою перешкодою в праці і розвитку нашої читальні є брак відповідного і власного приміщення; міститься тепер в одного господаря. В читальні є впорядкована бібліотека з 210 томів. Членів є 40. Виділ читальні відбуває досить часто свої засідання. Читальня передплачує »Нашого Лемка«, »Життя і Знання« та »Свободу«. Тепер третім з ряду головою читальні є Микола Малий.

Докладніше про діяльність нашої читальні іншим разом.

Львів, дня 2. 9. 1935.

М. М—й.

Всі туди, де правда

Наше село **Смільник,** біля Лупкова, належить до найкращих сіл лупківської округи. Любимо та дуже радо читаємо всі національні українські часописи, як „Народня Справа", „Український Бескид", „Наш Приятель", „Наш Лемко", „Дзвіночок", знаємо також „Новий Час", „Наш Прапор" і „Комаря". Наші господарі, без різниці в переконаннях, (бо ще якимось чудом прожи вае в нашому селі кількох нерозважних „старовірків", що від лупківських могікан і Грабців черпали неиависть до всього, що народне, здорове, свое—українське), одно згідно кажуть, що дуже тяжко було би жити без найкращого господарського календаря „Золотий Колос". У цьому календарі всьо находимо, що лишень господар загадае, тому він повинен щороку находитися в кожній господарській хаті.

Одначе вороги не засипляють і посилають даром свої дикунські ґазети і календарі з Криниці—бо навіть ті, що за це платять, кажуть, що ще від сотворення світа, не бачили таких плюгавих шмат, як криницька—розбійницька ґазета. Навіть большевики не дорівняли би криничанським писакам. Тож нарід дивується, що позволяють таку гниль друкувати і нею туманити народ, на очах цілого культурного світа. Пхається також до нашого села продажня „Земля і Воля" за замотиличений „Русский Галас", що наперед розпинае цілу Лемківщину і готовить гірше ярмо, як перед сотками років.

Доказом тої „пособляючої" роботи, ось така подія. Свідомі селяни Смільника заложили кооперативу, бо побачили, що годі дальше топити цілий свій дорібок у ненаситних жидівських руках. Але нерозважні „старовірці", що їх всюди звуть кацапами, наперекір здоровому розумові—заложили за юдиним підшептом вихованків „подвижника Грабця" — аж дві московські кооперативи, давай будемо Україну бурити!

Не мило писати про такі річи, але для науки і розваги подаемо це всім до відома, щоб наш народ у горах, прибитий недолею пізнавав, хто йому добра бажае.

Одначе на самім заложенню двох нових кооператив не скінчилося. Звертаемо також увагу, що ми дуже радо витаемо кожний новий почин, кожну нову читальню, йдемо назустріч кожній одиниці людині, що горнеться до науки й знання—отже — хто не тішився б, що Смільнику аж три кооперативи розвиваються?

Мало три, бо в селі при згоді, при чесній праці та організації може бути навіть десять добрих кооператив — одна споживча, друга шевська, бо кожний взуття потребуе, третя кравецька, четверта господарська, що перероблюе господарські продукти, пята молочарська, шоста машинова і так моглиб ми до сотки начислювати, щоби бодай почасти захопити всі господарські залуги.

Що-ж тоді роблять смільничанські намовлені кооператори? Щоб стягнути людей до себе, платять за яйце таку ціну, як у Саноці, напастують людей по дорозі та силою тягають до своеї кооперативи, мовляв—у нас найдешевше купите! Аж одної ночі хтось обікрав нашу кооперативу (нашу—розуміемо—українську). Винновників—як звичайно не викрили. Та наш склепар „заблудив" до кацапської кооперативи і знаете, що сталося?

Нічо страшного; тільки пізнав там наші товарі. У слідстві та по переведенню ревізії, вийшло шило з мішка, бо кромі закрадених річей з нашої кооперативи, найшли там ще багато річей, що пропали в селі. У висліді судового процесу відібрано наш товар і склепар кацапської кооперативи (назвиська не виявляемо), вифасував „лем" 6 місяців Іванової хижі. Бувало в теперішних часах, що злодії обікрали кооперативу, часом склепар зробить манко, але— щоб кооператива—обікрала другу кооперативу, про таке світ не чував.

Чи можливе таке в других народів? Де тоді подівається братня любов, сусідська згода, невжеж аж так далеко лупчанські большевики грабці випачили душу народа, що не бачите межі людяности? Сусіди з нас сміються, як ми себе руйнуемо. Хочете пізніше, щоб вас шанували, статочними ґаздами звали? Дивуетеся, як вами понітують і понижують вашу честь на кожному кроці лупківські жиди паталахи! Чи ви чули коли, щоб жид жида в цей спосіб підкопував?

—o—

Який пастир — таке стадо

БІБРКА НАД СЯНОМ.

Це гористе село з гарною столітньою церквою. Є тут і читальня і кооператива, але молодіж не дуже горнеться до науки. Дівчата вдягаються в міську тандиту, бо мовляв — тяжко працювати коло лену та робити з нього гарне домашнє полотно. Непорадно також піти у вишивках до костела, бо там дають образці, медалики, або на фестини, що їх занятті при направі доріг сапери улаштовують, бо тут знову купують чеколяду, лемоняду та обіцюють женихатися з »панськими« дівчатами (егеж тоді — як верба грушки зародить!).

Найбільшою потіхою села то вже гарцерки, що палять »огниско«, показують чудеса, навіть наш отець парох Дм. Ч. не стидається і ходить дивитися на такі пописи. То-ж і не дивно, що на вечірках більше народу, як у святу неділю в Божому Домі. До того парід боїться всього, що своє рідне, народне й українське, бо у вишивках заборонено співати в крилосі, духовному провідникові все ще бажається »матушки Расеї«, навіть гарцерки з того сміються та самі кажуть, що недовго вже народ дасть себе дурманити московськими дурійками.

Аж лячно, що деякі гарцерки, що тут приїхали з корінної Польщі, кажуть, що зле роблять наші дівчата — стидаючися народньої, гарної нюші, своїх звичаїв, що цураються старі і молоді своєї церкви, ходять жебраючи по військових кухнях »за репетою«.

Деякі свідомиші господарі запитують свойого пароха, чи дійсно продовж сорокліттнього його побуту в Бібрці нічо Ще далося зробити для народа? Чи так тяжко набути для дітей діточі книжки, виховуючі часописи; в селі повинні бути діточі бібліотеки. Дівчата повинні в зимі уладжати курси вишивання, шиття, крою, куховарства, щоб з них були свідомі матері, а не жидівські витирачки, повинні читати »Жіночу Волю«, що вчить і веде українське жіноцтво до кращого Завтра і до лішшого добробуту, щоб уміли виховувати дітей, які досі валяються в попелі.

— Який пастир — таке стадо — каже свята приповідка — та не дай Бог, щоб у Бібрці вона здійснювалася. Не хочемо в це повірити. Натомість віримо і бажаємо нашим братам і сестрам з Бібрки — горніться до науки й знання, плекайте народню честь, вистерігайтеся чужинецьких підшептів, бо вони ніколи до добра не ведуть. Від основ перебудовуйте ціле село, за правду, славу і честь Українського Великого Народу змагайтеся.

Вкінці вам затуманені московським райом — кажемо, що пропала та ніколи не вернеться ваша надія на московську поміч — не було та не буде в нас москалів.

Не віpите? Ану спробуйте обернути води Сяну, щоб »взадгуз« плинули!

На старі роки старайтеся вирівняти кривду, заподіяну народови; ліпше пізно, як ніколи! Не хочете самі станути на твердий, народній шлях, то бодай не спиняйте повіреного вашій опіці народу, щоб нас чужі не висміювали, а ваші кости з гробу не викидали і каменем на вашу могилу не кидали.

Беріться за руки з добрими і чесними людьми, навчавайте людей доброго, свойого, рідного; тоді ні старий, ні дитина не поміняє нашого чудового прадідівського обряду і нашої національної приналежности за лихі образці, медалики.

Тернопільський.

ПАЛІНКА, ШАЛІНКА ЗРАДИЛА ШУГАЙКА.

Нарікають на біду, але смердюху пють.

В селі Андрушківцях, сяніцького повіту, відбувалося гучне весілля в селянина Глищака. Молода була родом з села Довгого, тому з цього села прийшло багато її краянів. А що Глищак хотів, щоб гості »памятали« його весілля, то горівки і пива не жалував. Отже пили і танцювали. Але як гостям вже добре курилося з чуприни, парубки з Довгого пригадали собі якісь старі порахунки, які мали з парубками з Андрушковець. Зараз лямпа розлетілася на кусники, пішли в рух ножі. Коли врешті розділено галабурдників, на землі серед побитих мисок і фляшок валялися в крові три парубки тяжко ранені. Один з них зараз таки на місці помер, а двох відвезено до шпиталю в Сяноці. От і будуть люди памятати весіля Глищака. Будуть памятати його горівку і пиво особливо ті, що тепер будуть перед судом відповідати й опісля в криміналі гнити. А всьому винен Глищак через свою дурноту. Час уже розум мати нашим селянам і не стягати біду собі і людям.

—o—

ОГЛЯДАЧІ ТЛІННИХ ОСТАНКІВ

Нові приписи міністерства суспільної опіки накладають на громади обовязок постійно провірювати причину смерти. Мають це робити лікарі, або спеціяльно до цього покликані оглядачі тлінних останків. Ці останні перейдуть відповідне перешколення і складатимуть обіт, що совісно виконуватимуть свої функції.

ЗА УКРАЇНСЬКУ ЗАХОРОНКУ В КРИНИЦІ

Польські »матечки« будують вже в Криниці свою захоронку недалеко цвинтаря. Насувається гадка, чому не будують наші СС. Служебниці української захоронки **(прецінь цілу Криницю заселюють українці від віків, а в школі зі 7 відділами на селі нема навіть одного латинника),** коли і площа є гарна в самому центрі Криниці і грошей, яких 20.000 зол. лежить в купелевім заведенні. Вправді площа і гроші парохіяльні, але ж і захоронка та ціла каменниця буде також парохіяльна. За якісь церковні гроші побудували величаву віллю в Жегестові на Лопаті і там є СС. Служебниці. А тут в Криниці треба би вже будувати, бо і площу могло би купелеве заведення роздобути, а й ті покладні гроші можуть колись »здевалюватися«, тощо. — **М. М.**

—o—

ПРИГАДКА

Закладайте в кожному селі Кружки „Сільського Господаря", цього вже вам піхто не заборонить. Одночасно вибирайте в кожному селі догідний кусок поля та висівайте зернятка овочевих дерев. Лемківщина мусить стати найкращим і найкориснішим садом. Одні других навчайте! Бачите в другому селі, що молодь започаткувала та вже має гарну овочеву шкілку — то ви старайтеся випередити їх ще кращою. Про все пишіть до нас.

—o—

МАРЕВО ГОЛОДУ НА ЗАКАРПАТТЮ

Цьогорічна посуха довела до жахливого неврожаю кукурудзи на Підкарпаттю. Кукурудза є там головним харчем населення. Цьогорічний збір кукурудзи є на 85 відсотків менший, ніж минулого року. Таким чином на Закарпатті повстало грізне марево голоду. Цікаве, чи починять відповідні тамошні чинники старання, щоб помогти нашим братам у цьому тяжкому положенню?

—o—

Три жертви денатурованого спірту

У Заболотю під Живцем, три селяни затроїлися денатурованим спіритусом. Двох померло та третього тяжко хорого відвезли до шпиталю. Таке пише „Український Бескид" ч. 31, і закінчує „осторожно з „такою" горівкою!" Знову ми додаємо, що ні оден свідомий громадянин на Лемківщині не буде брати до рук такої шпіритайної гидоти та на сто вітрів буде гнати таких, що затроюють селянство, щоб у цей спосіб вигублювати наш український нарід та самому поширювати свій стан посідання!

Купуйте „Золотий Колос“ на 1936 рік

Підскочили ціни за домашні тварини

В марті ц. р. Анґлія позволила привозити до свого краю більшу кількість смальцю та тому, що польські беконярні вичерпали цілий свій запас і почали робити закупи на місцевих ринках, піднялася дещо ціна за безроги, але селяни з тої підвишки дістають тільки охлапи. У Варшави ціна солонини підскочила продовж місяця з 1 зл. за 1 кґ. на 1·80 зл. за 1 кґ. Тимчасом свіжу солонину, яку нотувала варшавська біржа перед місяцем по 70 зл. за 100 кґ., дня 5-го серпня нотувала ти сама біржа по 95 зл., отже звишка ледви о 36—50 проц. Отже селянинови дають спекулянти 95 ґрошів за 1 кґ., а продають по 1·80 зл.

І ніхто в те не вгляне, ніхто не припинить цего рабунку спекулянтів. Вивезе селянин на торговицю свиню, то обскакує його шайка згінників і настає пекло. Коли селянин зажадає вищої ціни, заголюкують його, кричать на него, висмівають, ображують... А селяни безрадні перед зорґанізованим рабунком.

Тому орґанізація селян конечна. Кооперативно треба боронитись перед визиском. Кооперативно продавати збіжжа, рогату худобу, свині, яйця і т. д., бо інакше спекулянти стягнуть з селянина останню дранку. „Сільський Господар“ і „Повітові Союзи Кооператив“ повинні в тім напрямі розвинути енерґійну акцію, щоб боронити село перед визиском. Польські часописи пишуть, що така підвижка може тривати бодай 10—12 місяців.

Також дещо підійшла ціна за худобу, бо держава сама старається підняти та попирати хліборобів, одначе це мало поможе, бо нарід задовжений по самі вуха. З одного боку попирають рільництво, то знову видумують щораз нові драчки, так що повстає одно велике блудне колесо, що в йому загибає село. Збіжжя подешевіло, господар сподівався по жнивах (які там у нас в горах жнива—як град і буря все витовкла!) — продати яку мірчину зерна—та продавай, щоб на передновку в десятеро дороще купувати!

Створили також Міжнародню Господарчу Комісію; ледви чи і вона дещо путнього для нашого села продумає. Рільнича держава, що коштом села хоче вдержати рівновагу—ніколи цим способом не вибеться з кризи на чисті води.

ЯКІ РАКИ — ТАКІ РАЧЕНЯТА

Закацапщена »Земля і Воля« звертає увагу »декотрим сельским учителям, неукам на Лемківщині«, на якій вони підставі виповняють шкільні свідоцтва в рубриці (де має бути по нашому написано: »українська мова« —), словами: „język łemkowski“.

Дивуємося, яка звізда обявилася над заскорузлими московськими головами, що вони виступили проти свойого кривичанського побратима, бо язичіє земле - полянського писаки нічим не »відріжнюється від ганебної »трофановщини«!

З того кожний добре бачить, що лише москалі здібні на різні крутійства, призвичаїлися робити експерименти з душею народа; не так давно хвалили себе взаїмно, тепер вдають розкуйдовчений когутів. Але роздору ширити не перестають! Так роблять все люди, які відорвалися від свойого матірного пня.

ПЕРЕХИТРИЛА.

(Сміховинка)

Раз Параска пішла в місто
Курку продавати;
Жидки в місті обступили
І давай торґувати...
— »А їле хцеце, газдиньо,
За тего курчака?«
— Та два злоті! — »Ліс? Дам вам
Найлєжей злоцяка!«
—Не продам! — »То дам вам цукеря,
Сядайцє! Й в шарже
Опуще пул злотего
На якім товаже...
Тай згодились; йде Параска
До склепу тай рече:
— Дайте там пів дека перцю,
Лиш цього, що пече...
Пятнадцять ґрошів відтрутіть
З пів злотого знижки,
Бо за дека тридцять ґрошів. —
Решту тої злишки.
Цебто тридцять сотиків,
Так після умови —
Дайте мені готівкою,
Тай будьте здорови!

подав Ст. В.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Степан Кіцей, Канада: листа одержали, передплата заплачена до кінця 1936 р. Просимо подати точну адресу на »Дзвіночок« до Ясьонки. Оказовий »Дзвіночок« вислали. Щиро здоровимо.

»ІНТЕЛЄҐЕНТИ« — ПОПРАВТЕСЯ!

Аж прикро чоловікови приходиться нотувати такий факт, як бездільність нашої студентської молоді і ріжних **панів-матуристів.** Є у Воробликах студентів і »матуристів« хоч гать гати, та вони здатні хиба на те, щоб по цілий божій днині лежати горілиць на »пляжі« понад берегом річки Табор, або нівроки мурликати собі ріжні »Декамерони«, або інші »Раз-два-тши«... Час би вам пригадати, як то ваші батьки кривані гроші на вас накладали і взятися за культурну працю для власних батьків і братів.

Ще багато хопти зістало до виполення, »посада« вам з неба не впаде, як не будете »мішатись у політику«.

Ану, покажіть, що вас навчили в гімназії, дайте но один з другим по кілька відчитів в »Сільському Господареві« тоді якась користь із вашої науки буде!

Чміль.

—o—

НАПАД ЗБУЇВ

В лісі між Грибовом а Пташковою напали три збуї на двох господарів, які вертали з ярмарку, і зажадали від них, щоб видали їм всі гроші. Селяни хотіли ратуватись утечею, але це їм не вдалось, бо збуї дігнали їх і побили. В часі бійки один з господарів відгриз палець одному збуєви. Але збуї убезвладнили обох селян, забрали їм 120 зл., а опісля звязали шнурами, закнебльовали уста і кинули в лісову гущу. На щастя, на другий день один селянин вийшов збирати гриби і припадково найшов в гущі звязаних та закнебльованих селян і вирятував. Поліція шукає збуїв і здається легко їй буде знайти збуїв, бо знайшла відгризений палець.

—o—

МІСЦЕ ЗАСЛАННЯ ШЕВЧЕНКА

Окрема експедиція, вислана з Києва до Орська ,місця заслання Шевченка, відкрила літопис подій Орської твердині з першої половини XIX в. Експедиція списала низку легенд, звязаних з примусовим побутом Шевченка в Оренбурзі і Орську.

„Золотий Колос“ повинен бути в кожній лемківській хаті.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Банкова ровка 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 19 (43)

Львів, 1-го жовтня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 вол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам дол. або рівновартість.

Купуйте „Золотий Колос“ на 1936 рік

Сімчова орхестра під дириґентурою Степана Цуприка в Горішньому Вислоці. Музики вчаться хлопці від 9 літ — вгору.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ НЕ ЗНИЩАТЬ РЕЛІГІЇ

В цілім світі сильно підскочила ки, що мешканці міста Володимира зложили недавно 40 тисяч рублів на будову церкви. Це дуже велика сума, коли зважити, що мешканці міста назагал бідні та що зарібки в нинішній Росії майже ніякі.

—o—

ЗБІЖЖА ДОРОЖІЄ.

В цілім світі сильно підскочили в ціні пшениця, а на европейських ринках також жито. Така підвишка цін прийшла з чутками про можливість вибуху нової світової війни, а також тому, що багато господарів здержується з продажею — одні роблять собі запаси на лиху годину, а інші чекають на ще вищі ціни.

»ЗОЛОТИЙ КОЛОС« на 1936. рік поміщує дуже цикавий та корисний спосіб — **як використати силу вітрів,** з рисунками і поясненнями, як до того забратися. Читайте на ст. 139., бо це дуже важне для наших господарів у Карпатах. Також багато інших корисних порад там знайдете.

ПОЖАР

В Шляхотській Добрі спалилася хата, стодола з цьогорічним збіжжям господаря Федора Крайника. Приїхало вправді дві пожарні сторожі, але не було води і незорганізованість команди сторожі, що сварилась між собою, не спинювали пожежі. (В. П.).

ХТО ВИРІШУЄ ІНВАЛІДСЬКІ СПРАВИ?

На основі міністерського розпорядку з 1933. р. всі інвалідські справи, звязані з одержанням рент для самих інвалідів, вдів або сиріт, полагоджують лише деякі повітові староства, які в тих справах приймають усякі зголошення, внесення та дають потрібні вияснення.

Повітове староство в Перемишлі — з повітів: перемиського, добромильського, ліського, сяніцького, ярославського, любачівського, мостиського, переворського та березівського.

При перемиськім старостві урядують інвалідсько-ревізійні комісії, які вирішують усі справи, звязані з ушкодженням тіла або здоровля, у звязку з відбуванням військової служби так підчас війни, як і тепер у чинній службі.

Там треба зголошуватися.

—o—

РОЗПОРЯДПОК ПРО ПЕРЕМІЛ ЗБІЖЖА.

З днем 1. жовтня 1935. р. обовязують нові приписи про переміл жита і пшениці. Від того дня можна буде в млинах молоти пшеницю до 65 проц., а жито до 55 проц. Усі інші роди муки, з вищим процентом перемолу (себто біліші), не будуть допущені до продажі, їх можна буде уживати тільки у власнім сільськім господарстві. Адміністраційна влада буде строго контролювати, щоб така біліша мука не була продавана.

ПРОХАЄМО

Всіх, що замовили »Нашого Лемка« і досі ще не вислали передплату — скоро посилати найрадше цілорічну передплату, тоді »Наш Лемко«, буде сталим Вашим приятелем і дорадником.

Ратуймо наші останки на західних окраїнах

На західних границях перемиської епархії, за Порохником, лежить територія гр.-кат. парохії Круглий Розбір, до якої належать слідуючі громади: Круглий Розбір, Довгий Розбір, Чудовичі, Ріплин, Свобідна і Йодлівка. Як виказують метрикальні книги та другі акти, перед 100 літами були на території цеї парохії чотири самостійні гр.-к. парохії, що мали своїх осібних отців парохів. Сьогодня тільки хрести вказують місця, де стояли колись церкви.

Споглядаючи у минувшину, бачимо, що територія цеї парохії і всіх сусідних греко-католицьких, як: порохницької, полянцької, кречовицької була у давнині чисто українською етнографічною територією. Це твердження скріпляє той факт, що у громадах згаданих сусідних парохій заховалися докази існування гр.-к. церков у давнині. І так у порохницькій гр.-к. парохії ще до сьогодня заховалися церкви: у Гавловичах, Тиневичах і Угорці. Всі ті церкви були колись самостійними парох. церквами. У той саме час, коли у 12 громадах було аж 8 греко-католицьких парохій, то для латинників у цих 12 громадах був тільки один костел в Порохнику. А тепер?

По сто літах цей стан зміпився на нашу некористь. З вісьмох гр.-кат. парохій повстало через злуку сіл дві з двома парохами в той час, коли латинська парохія в Порохнику виділила дві інші в Йодлівці і в Крамарівці, в котрих працює 6-ох лат. душпастирів. Наслідки цего є такі, що в цих громадах всюди переважає число душ рим.-кат. обряду. Ці громади, що є ближче церкви, всежтаки виказують більше до неї привязання, ніж дальше віддалені.

В такім положенню находиться громада Слебідна (Свобідна), яка числить 452 душ гр.-к. і 488 душ рим.-кат. обряду. Віддалена від церкви 5 і 10 км., а від костела 1—2 км., задля впливів ріжних чинників для гр.-к. обряду ворожих, поважно загрожена у приналежности до греко-католицького обряду і національности. Українське населення задля дальшого віддалення від церкви, не може, чи не хоче удаватись до неї у своїх релігійних потребах, а наслідок такий, що рікрічно убуває гр.-кат. населення. Заходить небезпека, що по літах будуть в цій громаді доживати віку старші віком особи, як останні могікани гр.-кат. населення, так як це сталося у богатьох селах, задалеко віддалених від церкви в західній части нашої епархії.

Тому закликаємо увесь народ на ратунок. До 28. квітня 1800 р. у Слебідній була самостійна парохія. Сьогодня найперше треба церковцю вибудувати, щоби вірні гр.-к. обряду мали можність сповняти свої релігійні потреби у своїм обряді і у своїй церкві, не тинялись по чужих. Українська суспільність повинна прийти негайно з видатною помічю. А є ще що ратувати, бо гр.-кат. населення живе нетільки в Слебідній, хоч і розсіяне, але також у значній кількости в громадах Ріплинська Воля, Йодлівка, Майданах, де воно тепер зовсім позбавлене опіки свойого обряду. — Щоб гр.-к. населення цих громад само будувало церковцю, про це нема мови, бо воно не розуміє ваги того почину, бо воно збайдужніло зовсім до своїх релігійних потреб під напором чужих.

Ми певні, що українське громадянство заопікується цими заргоженими позиціями, бо й початок уже зробили шляхотні особи. І їм на цім місци складаємо найсердечнішу подяку, а особливо: Впр. оо. Мітратови о. Пинилі (за жертву 20 злотих), Крилош. о. Гриникови (35 зл.), Крилош. о. Решетилі (10 зл.), проф. о. Деньков (10 зл.) і Українській Щадниці в Перемишлі (за щедрий дар 100 зл.).

За ласкавих жертводавців відправляється Служби Божі!

Ласкаві жертви на будову церкви у Слебідній просимо пересилати до Української Щадниці в Перемишлі на вкл. Ч. 21232, або до гр.-кат. Уряду парох. в Круглім Розборі, п. Прохник.

Інші українські часописи в краю і за кордоном, а передовсім українські часописи в Зєдинених Державах Америки, в Канаді, і Бразилії — просимо цей заклик передрукувати!

Ратуймо західні окраїни!

(За »Українським Бескидом« ч. 18).

ЧИЙ ХЛОПЕЦЬ?

Коло Вильна приловила поліція на одній циганській фірі 8-літнього хлопця, що називається Зигмунт. Більше хлопець не знає про себе. Цигани виправдуються, що ніби хлопчина сам добровільно до них прилучився. Але здається, що його вкрали цигани. Цей випадок хай буде принукою для всіх батьків, щоби вчили своїх дітей, як вони називаються та як називається рідне село. Таке завжди може придатись, чи наприклад підчас наглої повені, підчас війни, тощо. Як лише дитина зачне говорити, негайно треба її навчити, як вона називається та з якого села. Ще конче навчити її, якої вона народности.

Не відставаймо від світа

Нарікаємо та плачемо, що біда нас пригнітає. І то чим раз більше чорних хмар напосідається на господаря.

Що-ж, коли господар не старається тої недолі відганяти від своєї хижечки. Ця клята кріза так нагло заскочила господарів і таки на добре загаздувалася в наших селах. Скажемо, ніхто не сподівався такого нещастя, або що воно само прийшло.

Навпаки — наша непідготованість затягнула нас у це безрадне положення. Ми — господарі привикнули по давньому ґаздувати, засівати батьківські загінчики, дробити рілечку в пасочки, натицькати послідом, бо в горах немає переднього збіжжя. У нашій голові не хочеться — чомусь — помістити, що так дальше не сміє бути. Сусіди вже давно забули про таку планню гірську господарку, якої ми на наше велике нещастя — ще придержуємося.

Та хоч сама природа пхається в наші руки зі своїми багатствами — нам байдуже! Мій дід-пяньо — того не робив — і я не буду! „Най си робить, хто хоче!"

Ходимо наче опянілі, замрячені та не бачимо, що діється в світі, або таки біля нас.

Наші господарі, так довго не визволяться з того скрутного положення, поки не зрозуміють, що треба організувати ціле господарське життя на селі. Через організацію створити силу, силою виперти всіх, що стоять на перешкоді до кращого добутка гірського господаря. Перебрати у свої руки всі галузи народнього багатства, творити нові варстати праці й доходу. Визволювати себе з ярма господарської неволі. Це все можна скоро осягнути, лише закотити рукави і до праці! Старі привички, повіря, забобони, страх перед новиною подаруйте жидам і самі вже ставайте до піднесення господарського і свойого добробуту. Разом будемо змагатися з бідою! Пишіть до нас, ми ваші брати радо вам поможемо. На це ми і прийшли, щоб рам'я об рам'я звалити спільного ворога-кризу та вибитися на чисті води народнього відродження.

До 1. жовтня повинен кожний Лемко, власник будинків виповісти в П.З.У.В. обезпечення 1/3 части вартости будинків і обезпечити її в однюкому українському **Товаристві взаїмних обезпечень »ДНІСТЕР«**, у Львові, вул. Руська ч. 20.

Кого Бог хоче покарати тому відбере ровум

Давніше ми згадували в »Нашім Лемку«, що православні батюшки, не могучи вже ширити своєї агітації по чисто гр.-кат. селах, взялися на інший спосіб. Ото вони приїзджають до наших чисто гр.-кат. сіл, але наразі ніби закладають читальні, а як в них зведуть собі вже гніздо, тоді вже пічнуть і то, про що їм властиво ходить.

Одним із таких батюшок є і батюшка Павлишин, який давніше видавав православну газету, що очорнювала нашого Епископа і священство, а тепер він є й діяльним членом місійного (агітаційного) товариства, яке має на цілі дальше ширити православя на Лемківщині й дальше розбивати наш нарід.

Така наша осторога перед такими батюшками не подобалась крииицькому »Лемкови« і зараз його з того серце заболіло за батюшками, і він в 29 числі з 1. серпня виразно написав, про що йому ходить. Він співчуває з тим батюшкою і рівночасно нашій Лемківщині желає: »... дай Бог, жеби таких священников било больше«, то значить, щоб таких православних батюшок була ціла Лемківщина. — Якби »таких священников било больше«, тоді на Лемківщині немає що вже робити ап. Адміністратор.

Чи може вже про це »Лемкови« ходить?

Така бачите є моральність і »стойкій« характер крииицького »Лемка«. Ще недавно помістив фотографію ап. Адміністратора, кричав йому »осопна«, а тепер болить його серце за православним місіонарем і кличе »... дай Бог, жеби таких священников било больше«.

Здається, що на світі нема вже огидніщого гріха, як дволичність Юди,— Богови свічку і дияволови огарок.

—o—

ПЕС ЗАГРИЗ ЦИГАНА

В кольонії Чекаї, коло Сандомира селянка пішла рано в поле до праці, залишаючи в хаті свою дитину під опікою пса. Коли вернула до дому вполудне, побачила в хаті трупа цигана з ножем у руці, побіч нього напів живу циганку зі страху, біля неї пса. Виявилось, що до хати ввійшла циганка і підійшла до дитини. Тоді собака скочила до циганки і звалила її на землю. Незабаром надійшов циган і побачив, що собака не дозволяє циганці навіть рушитись з місця. Циган копнув собаку і зранив її ножем, але розлючена собака схопила його за горло і загризла. Опісля повалила циганку на землю і затримала її, аж доки не вернулася властителька з поля.

Передвоєнне „Відродження"

Першим завданням українського протиалкогольного Товариства „Відродження" було повести живу протиалькогольну та протинікотинну агітацію по українських часописах, які дуже радо поміщували всі відродженецькі статті й заяви. Для вишколу відповідних відродженецьких діячів, виділ „Відродження" уладив протиалкогольний курс. Після того розпочинається низка протиалкогольних викладів у Львові й по українських селах. Повстає дві кооперативи „Відродження" та вже в 1914. році „Відродження мае 6 своїх філій і 50 кружків з тисячу діяльними членами, в тім більшість українських селян, міщан і ремісників. Одначе першим і найважнішим добутком початкової діяльности „Відродження" було небувале до тепер зрозуміння шкідливости життя алькогольних напитків і курення тютюну серед широких кругів української суспільности, що проявилося замітним зменшенням уживання згаданих отруг; так що нетільки інтелігенція але й селяни почали вже обходити празники та весілля без алькогольних напоїв і тютюну. „Відродження" здобуло собі заслужене місце серед українського громадянства. Але з вибухом великої всесвітньої війни, наші українські землі стають полем дикої боротьби, ораним гарматними стрільнами, зливаним людською кров'ю та засівами людським трупом. (Дальше буде).

Пізнав свій свого

або трафила коса на камінь

Крииицький »Лемко« сего року нападав також довший час і на свого брата, американського »Лемка«. Довідуємось з Америки, що тамошний »Лемко« порядно вичесав крииицького. Пишуть нам коротко, що американський »Лемко« написав на крииицького: »така газета и таки редактори, як крииицкий »Лемко«, можут пошкодити человіку на його чести, лем тогди, як го хвалят, а не тогди, як на него нападают...«.

В тім однім і ми годимося з американським »Лемком«, бо ми самі були свідками, як крииицький »Лемко« виливав помиї на наших найліпших священників, а знова хвалив декого з негідних, як пр. одного батюшку, який вкрав гр.-кат. господареви барана. Таких »подвижників« »Лемко« знав лише хвалити. Може нам дехто закинути, що ми опираємося на американськім »Лемку«, який пішов на большевицьку службу, але крииицький »Лемко« під тим оглядом також не святий! Яке їхало, таке здибало...

Американці пам'ятайте про Рідних братів, шліть передплату.

Такого то ще не було

Криничанський »Лемек« пускає блахманн, що в Королівськім Воробліку отвирається дволітній курс для дяків. Щоби бути принятим, треба між іншим долучити і посвідчення з партії »Лемко-союза«. Знаємо, що »Лемківський Союз« є політичною партією, і не можна розуміти, чому якраз аж політична партія має видавати посвідчення для тих, що мають бути дяками, Дяки будуть прецінь служити Церкві, а не партії, а зрештою — чи як хтось є побожний і гідний бути дяком, а не буде з тої політичної партії мати посвідчення, то він вже негідний, чи нездібний бути дяком? А може у виділі тої партії є такі священики, що мають право таке жадати? Де-ж там. У виділі тої політичної партії є такі люди, що витали в Горлицях минулого року на Лемківщині православного епископа, а коли цего року приїхав до Горлиць ап. Адміністратор, то ті самі його не витали, хоч вони є грекo-католиками, бо не мали часу, в той час поїхали на села з православним батюшкою.

Отже такі люди мали би видавати посвідки для учеників на дяків, що мають служити гр.-кат. Церкві? Таких дяків і з такої покровительної партії, жаден український священик напевно до себе не прийме.

А може се є курс для православних дяків, тоді вже віримо, бо в православних ріжні чудасії можливі. Може незадовго і від грабарів та церківників будуть жадати посвідчення від партії »Лемко-Союза«!?

Наші побіди

ГОРА ЛИСОНЯ, к. БЕРЕЖАН

Найславнішим, хоча неменче кривавим боєм Українських Січових Стрільців, був трьохденний бій на Лисоні під Бережанами. Москалі здобули переважаючими силами окопи 35 австрійського полку й заняли гору Лисоню. Ранком дня 4. вересня 1916. р. наткнулися Москалі на курінь Українських Січових Стрільців. Закипів бій, важкий та кривавий. Стрільці кинулися в протинаступ, у якому відібрали від Москалів більшу частину гори. В двох чергових днях виперто Москалів з Лисоні цілком. Німецький генеральний штаб велів, при звітах, відчитати найвищі похвали для стрілецької хоробрости й боєвої бравури. Але побіда на Лисоні була стрільцями дорого окуплена. Стрілецький курінь залишив на полі бою около 120 убитих, понад 400 ранених і багато полонених...

ДЕНУНЦІЯТИ.

В попередньому допису писали ми, як нашим громадянам із Чертежа годі було добитися дозволу на влаштування аматорської вистави та що аж новий староста дав на неї дозвіл. Та це не подобалося чертежанським, чи сяніцьким »русским« і вони взялися на інший спосіб. »Хтось« зробив до поліції донесення, що чертежанські українці мають у селі машину й пишуть на ній комуністичні відозви. Донесення було зладжене так, щоб у сам день представлення вирешгувати аматорів. Але припадок хотів, що це донесення спізнилося й поліція розпочала розшуки щойно день по виставі, бо 20. 8. ц. р. Арештовано таких громадян із Чертежа: Івана, Андрія та Северина Кіктів, Степана Запотічного та Йосипа Райтара. Два дні переводила поліція розшуки й не знайшла нічого підозрілого, бо це був тільки злобний донос. По двох днях поліція випустила арештованих, а почала шукати за авторами анонімного доносу поміж чертежанськими »русскими«. Чи найде — невідомо.

——o——

Старинна церква в Крампній з 1782. р., біля Жмигороду.

ДИТЯЧІ САДКИ.

Оснований в Загутині дитячий садок під доглядом Кружка Р. Ш. в Сяноці розвивається дуже гарно. Замість 20 дітей, що вписалися в дні основання, тепер є в садку 60 дітей, що пильно та охотно ходять у садок. Кружок Р. Ш. веде при садку акцію доживлювання. В Березівщині є два дитячі садки, а саме в Гуті й Володжі.

ЧЕМНИЙ РОЗБІЙНИК

Розбійник Лепей напав дня 26. серпня біля полонини Кук, на Закарпатті, на 6 студентів і ограбив їх. Нападав не сам, а був ще один спільник, що назвав себе Клевець. Ціла пригода нападу була дуже цікава. Коли студенти йшли на полонину Кук, з лісу вийшли два мужчини й приклавши рушниці для стрілу, крикнули: »Стій, руки догори, або загинете!« Студенти піддались рішучому наказові. Тоді один підійшов до туристів, а другий з наставленою на них рушницею стояв оподалік. Перетрусивши кишені та торби туристів, зазначив, що він не візьме того, що йому не потрібне, та чого він не розуміє. І справді фотографічні апарати він полишив, а забрав гроші. Опісля представився, заявивши, що він Лепей, а то його товариш Клевець. »Тепер, панове, маєте пів до 5-ої, сказав Лепей, за дві години будете у Воловім на жандармській станиці. Коли хочете, можете написати до новинок«. Здивовані чемністю студенти раді, що вирвалися з рук, вийшли до Волового й зробили так, як їм порадив сам Лепей. Тепер студенти вже в Празі й весело оповідають знайомим свою пригоду. Лепея жандарми в погоні окружили під селом Волове і застрілили.

Критика нашого життя

(Продовження).

5. ПОВОЛІ, АЛЕ ДОБРЕ.

Сміються наші баби з декотрої газдині, що »літат і скаче коло пеца, а робота в місци«. Виходилоби, що в руках тої »рухливої« та цікавої газдині повинна робота аж горіти. Та, ба, воно так не є, бо та газдиня не робить по пляну і економічно (мала праця — великий зиск!). Вона бігає, старається, але щож, кілька разів ту саму роботу робить, тому, стоїть в місці. Наколиб вона працювала поволіше, але пляново, з тверезою, не шаленою головою, набігалаби менше, і скорше скінчилаби роботу. Або така справа. Не можу ніяк пояснити собі того поспіху, з яким в нас дехто будує хату. Будують скоро, без добрих фундаментів, не вибравши доброго місця, з двома маленькими цюпками. Заложили підвалини, витягнули сруб, а ту вже й дах вкривають. Все те з якимсь перегоновим поспіхом, з американським темпом. Дивлюся, а тут робота вся на »валь-паль«; за рік буде гриб, а в хаті в середині немає цілій родині де дітися, так тісно. (Про будову хати ще пізніше). Питаєш, чому так скоро і недбало? — »А то лем на тимчасом« — відповідають. До речі то »натимчасом« трівае ціле життя. На місце недбальства і поспіху, тримаймося засади: *Поволі, основно, грунтовно і добре!*

6. БІЛЬШЕ ВІРИ У ВЛАСНІ СИЛИ!

»Шкода праці, в нас не дасться нічого зробити« — можете часто почути від байдужих, непорадних, сопливих, зданих на чужі сили, зневірених і лінивих господарів. Ні, і ще раз ні! Неправда. Таке може сказати тільки чоловік, що затратив особисту і народню честь та гордість і зневірився у сили народу і власні. Так може думати лишень людина лінива, слаба, нездорова, до краю зіпсута й знищена. Денеде на земській кулі ще вищі гори і бідніша природа та проте люди там краще живуть і чуються щасливіші. От хочби в таких Альпах. Там, щоб земля сяк-так зародила, треба в кошику на голові виносити попіл, бо возом там не доїде на таких там горах орне поле, а люди там, мимо цего, не бідують так, як в нас, всі свідомі, горнуться до рідної книжки і газети, стремлять до поступу і вищої культури. В нас теж не гірше, як денеде, а може навіть ліпше, дається все зробити, тільки треба нам всім хотіти! Коли не будемо всі хотіти, старатися, колатати, вперто і завзято домагатися, то правда, нічого не вдасться, бо само нічо не прийде, бо »без праці не буде колачів«. Але коли постановимо собі і скажемо — *мусить*, напевно так буде. На місце нарікання, непорадности і плачу — глядати кращих доріг життя, дертися до науки, домагатися і боронити своїх прав, не датися скривдити, поконувати лінивство і труднощі. Мусимо вщіплювати і виробити в собі завзяття і охоту до чогось ліпшого, кращого, досконалішого, вищого. В прямуванні до наміченої цілі не зражуватися хвилевими невдачами і не втікати з добрані дороги. Згода, згідність, взаїмна поміч теж повинні глибоко вкорінитися в нашу душу.

7. СМІЛИВІСТЬ ВІДВАГА ПЕВНІСТЬ СЕБЕ.

Знаємо всі стару, випробовану приповідку »Світ належить до відважних«. А чи ми всі смілі та відважні? Правда, є між нами навіть дуже смілі та відважні люди, але є й такі боягузи, що малощо власної тіни не бояться. Бувае, неодин вдома так вміє сваритися і на кожного висісти, а коли прийде десь між людей, до громади, або на якісь збори (пр. кооперативні), до уряду чи суду, або навіть до хати якогось інтелігента, то там зробиться такий маленький, такий невидний, що аж язик йому кілком стане в роті. А то зле і негарно. То лишень дитина несмілива. Людина доросла, що знає й шанує свою гідність, повинна бути все смілива, відважна і певна себе. Лишень такий в житю вибється й тільки такого в світі цінять і шанують. Боягузів б'ють і висміюють.

(Дальше буде).

Чому наші діти нищать сади

Гарні наші українські гори, але в наших селах за мало маємо овочевих дерев і тому навіть квасниця є на декотрих селах лакоминкою. Сільська дитина звичайно виголоджена, кидається лакомо на овоч і нераз не поможе навіть погроза родичів.

Якби в селі було посаджених бодай 1000 деревець, то за 10 літ було би стільки овочів, що нікому не прийшло би до голєви кидати камінням на чужу яблінку.

А противно, як в селі є десь на кладовищі одна одніська груша чи яблунь, як лише відцвите, то вже роїться від цікавої дітвори.

Вони обтрясуть її, поломлять та ще й хорують від недоспілих або гнилих овочів.

Для приміру подаю таке: Є села, де тяжко доховатися огірків, бо як побачать діти, то мовляв, під землею знайдуть і поїдять.

Та є знову околиці, де садять огірки моргами і там лежать вони як барани і ніхто не зігнеться по „лакоминку".

Чому? Бо де їх багато, там кожній знає, який в огірках смак і навіть його не скортить їсти чуже добро.

Отже найкращим засобом на збиточників є посадити богато овочевих деревець, певно втече лихо з наших сіл.

Громадські уряди, Читальні „Просвіти", Кооперативи „Сільський Господар" і всякі инші товариства в гурті повинні зі своїх ощадностей спровадити більшу кількість щеп до села і розпродати по ціні своїх коштів, а біднішим навіть зі заплатою підождати.

Тоді з року на рік буде в нас більшати зацікавлення садами та кожного кортітиме побільшити садок.

Бо нашому селянинові є найтяще зробити початок.

Всі громадські і полеві дороги треба конче обсаджувати овочевими деревами, щоб у селі був достаток овочів.

Тоді зменчиться збиточність і буде гріш на направу доріг, на яких грязнуть осінню вози і пропадають коні.

С. В.

КУПУЙТЕ

цукорки й помадки

„Фортуни Нової"

Крамниця—Львів, Руська 20.

Чому перепав В. Соловій в сяніцькій окрузі

З Сяніччини пишуть нам:

Як читачам вже відомо, в сяніцькій окрузі перепав наш кандидат на посла п. Володимир Соловій зі Середнього Великого, ліського повіту. Перепав головно тому, що польське громадянство не дотримало компромісу і голосувало виключно на першого і третього кандидата, обох поляків. Польські кандидати на послів, головно третій, Йосиф Моравський, дідич з Небещан, сяніцького повіту, агітували на вічах у присутности самого старости, щоб виборці голосували виключно на польських кандидатів, себто на Остафіна і на нього. Таку саму акцію між учительством розвів шкільний інспектор зі Сянока п. Шемельовський і голова організації інвалідів зі Сянока п. Робак. Навіть поліція по наших селах (у Сторожах під Сяноком) розбивалася, щоб наші селяни голосували на третього кандидата Моравського, замість Соловія. У Буківську й околиці обводові виборчі комісії не допускали мужів довіря п. Соловія. До того домівки обводових виборчих комісій були так штудерно викроєні, що нашим виборцям приходилось мандрувати найменше по 5—7 км. від одного села до другого, щоб виконати свій обовязок.

Треба теж знати, що села в тій окрузі порозкидані по горах і деякі з них тягнуться навіть 10—13 км. (напр. село Іздебки). Зимний дощ, який падав у неділю 8. вересня ц. р. майже цілий день, примусове перепливання тратвами рік річок і потокові (напр. з Дубрівки Руської знід самого Сянока до села Межибородя, яке віддалене від Дубрівки кілька кільометрів), вплинули теж на меншу виборчу фреквенцію нашого населення.

Правда, В. Соловій може він за слабу передвиборчу акцію, але якщо зважити широко розкинені три гірські повіти, себто за великий простір і короткий час на передвиборчу роботу, то годі дивуватися тому. В кожному разі п. Соловій був увесь час в обізді передвиборчого терену і зробив цілу низку віч та зборів. Певне також одно: українське населення, яке в сяніцькій виборчій окрузі творить більшість, голосувало масово на двох перших кандидатів — згідно з інструкціями свого проводу.

Окрему згадку треба перисвятити жидам, бодай сяніцьким. Ці останні на передвиборчих сходинах, які відбулися в суботу 7. вересня ц. р. вечором у салі »Яд-Харузім«, ухвалили не голосувати на п. В. Соловія, бо він, мовляв, »петлюрівець«, а »петлюрівці«, нібито робили жидівські погроми... Це становище сяніцьких жидів повинно наше громадянство собі запамятати і витягнути з нього відповідні висновки.

(Подаємо за »Ділом«).

ПОМЕРЛА КРУШЕЛЬНИЦЬКА.

В Харкові на Україні померла Марія Крушельницька, жінка професора Антона, що був прихильником комуністів і вірючи в їхню честь, виїхав разом з цілою родиною до большевицького пекла. Тут спіткало їх розчарування. Большевики розстріляли їх синів Івана і Тараса, батька запроторили в тюрму, де він збожеволів а інших виселили. Покійна Марія Крушельницька жила в великій нужді і болю. Смерть визволила її зі страшних мук.

ЗІЗД ЛЕМКІВ В НЮЙОРКУ.

В Злучених Державах відбувся дня 4. серпня ц. р. Перший Зізд Лемків у Ню-Йорку, який покликав до життя »Організацію Оборони Лемківщини«. Зізд влаштовано стараннем Комітету Допомоги Лемківщині в Ню-Йорку. Прибуло кількадесять відпоручників лемків з різних сторін. Промовляв м. ін. делегат Лемківської Комісії зі Львова, Михайло Дудра, що представив грізний стан нашої найдалі висуненої землі напередодні винародовлення. Зізд напятнував роботу різних »місій« релігійних і політичних, а зосібна запротестував проти кацапської кирині, різних адміністрацій і т. подібних »розсадників культури«. Зізд звернув увагу на конечну співпрацю між лемківською еміграцією в Америці, яка малаб принести більшу поміч лемкам у краю. Працю з місця розпочав вибраний зіздом уряд »Організація Оборони Лемківщини« з великим успіхом. Еміграція виявляє своє зацікавлення і поміч по всіх кольоніях.

—o—

УВАЖАЙТЕ НА ГРОШІ!

В краю появилося багато фальшивих 5-и і 10-и золотівок, а також двозолотівки. Такі фальшиві гроші мають відмінний звук, є нерівно чеканені (вирізувані), мають меншу вагу і жовтаву закраску. У Львові та по інших містах жиди пускають в обіг старі австрійські срібні двокоронівки замість 5-и золотівки, бо є до себе досить схожі. — Тож дуже уважайте як принимаєте гроші, особливо від жидів. Того, що пускає такі гроші навмисно, віддавайте в руки поліції.

Жадаємо правди і вияснення

Село Дудинці, сяніцького повіту, розпростерлось у вузькій кітловині поміж двома високими горбами по обох берегах тихого потока. Мешканці села, це малоземельні селяни, управляючі свою глинку старим способом і тому дуже бідні. Хати вкриті соломою з малими віконцями.

На книжку і на людей, що хочуть її ширити, дивляться чомусь з погордою, мовляв, книжка мені їсти не дасть, се тільки панська видумка. Є вправді в селі читальня »Просвіта«, але не так вона працює, як повинна.

Дехто може обуритися, а передовсім довголітний голова читальні »Просвіти« Антін Г., одначе кільканадцятьлітне існування читальні повинно щось зробити.

На жаль велика деморалізація між молодю, вщіплення в її душу грубого повоєнного матеріялізму, безідейність, нічим не заступлено, кривоприсяжество, злодійство. Сумно на саму згадку про такі невідрадні обставини деякої дудинецької молоді. Може А. Г., як звичайно, скаже, що він цьому не винен?

Свідомі громадяни хочуть знати, де подіваються гроші, прислані братами з Америки та зложені в касі »Сян« у Сяноці?

Чому кооператива і читальня має бути жеровищем ріжних шахраїв і підпанків? Хто відповідає за всі поступки? І чи А. Г. взагалі здає собі справу з того, що діється?

Свідомі Лемки! Ваша праця тільки для вас! Пора отямитись! Пора скинути зайвих трупів-нежерів нашої кервавиці. Категорично жадаємо вияснення від п. Гуртака, що забирав ці гроші і ними орудував та від тих, що ці гроші видавали. Чи є в заміну за видані гроші писемні рахунки і інші писемні звідомлення з виданих грошей? Зазначуємо, що жадні слова нас не переконають. Хочемо чорне на білім! Хочемо фактів! Якщо Виділ читальні не дістане жадної відповіди, то всі Українці знатимуть хто їм ворог і ціла справа опиниться в суді.

Не знаємо вкінці, де є книжки, що їх мали купити за решту грошей — з певністю вони спокійно ще лежать десь у Львові на складі! Зі своєї чесної дороги ми не зійдемо. Ми не вдоволені з відповіди п. др. В. з Сянока. Жадаємо правди та за всяку ціну мусимо її видобути на денне світло.

Свідомі.

ЗА ВИДІЛ

Микола Котляр голова — *Антін Котляр* містоголова.

——o——

З Вороблицьких гараздів

Дуже люблю звиджувати місцевости, в яких є щось до звидження, тому саме недавно зібрала мене охота звидіти село Вороблик.

Довідуюсь, що в селі, є Т-во »Сільський Господар« з 200 членами, та »якась там читальня Качковського з кількома кивай-головами«.

Перш-завсе заходжу до Т-ва »Сільський Господар«; в домівці повно чл'енів, одні читають часописи, другі бал'акають про господарські справи, а молодь вчиться в окремій кімнаті своїх рідних пісень.

Перед відходом, я зайшов ще до »Квачковського«. Приходжу до домівки, дивлюся: за столом сидить двох-трьох пройдисвітів та »ріжуть« в карти аж гомін вулицею йде, а в другому куті кільканадцять кивайголовів свариться, хто винен — що чимраз менше членів в »Квачковського«...

Не було на що глянути, ні з ким поговорити.

Аж туть попадає мені в руки криницький »Лемек« та там чорне на білому написано, що якийсь великий учений Підтліх »откриват« 2 - літній курс, на котрім має вчити дяківства, закону, співу, церковного співу, словянського язика, московського язика, історію Москви, дірігентуру, фотографію, інтролігаторство та ще щось в тім роді...

Що за дітько — думаю — я там був і того славного ученого не бачив? — Тож чимскорше вибираюсь щераз до того славного Воробликa, одначе тим разом вже беру окуляри і ліхтаршо, щоби не довго шукати...

Вже на місці, питаю стріченого чоловіка, де тут мешкає той славний учений, Підпіліх чи як там, що то усіх розумів має учити »кандидатів«. Той як вам вхопиться за боки, як почне сміятись, а я стою, як зачарований і не знаю що робити.

Коли добре висміявся, начинає говорити: »А то трафилисьте, та то певно ота заволока, що мало з голоду не пухне, як прийшов до Воробликa? Та де він — каже — учений, таж це пустець першої кляси, опудало з баранячим голосом, що дітей страхає і собаки гавкають, коли переходить у подертій свитині, яку йому якийсь жид з ласки подарував...

Хай — каже — отой баріяк завошивлений, дякує Богу, що ще досі не вкинули його хлопці в болото. А не то, щоб 2 роки тут надіявся сидіти...

Люди з рук до рук видирали собі це його оголошення в »Лемеку« і всі з цього до сліз сміялися«.

Для науки і розваги

Члени читальні Качковського в *Сільнику* коло Лупкова писали до своїх односельчан в Америці, щоб ці прислали їм гроші на читальню. Та сталося неожидане. Американці дійсно зібрали і вислали гроші, але не на руки виділу читальні в Сільнику, лишень до »Просвіти« у Львові і звідси дістали до своєї читальні книжки видані »Просвітою«!

Подібно, але ще ліпше повелось читальні Качковського в *Зубенську* коло Лупкова, якої виділ також писав за підмогою до Америки, звідки дістали коротку відповідь: »Вишлемо, але на українську, а не на кацапську читальню!«

З цього бачимо, що освіта та свідомість наших братів в Америці на найкращій дорозі. Честь Вам Брати Американці!

——o——

»КАНЦЛЕР« БОЇТЬСЯ... ШЕВЧЕНКА.

Прибічник о. д-ра Масцюха, о. Іван Полянскій, що є рівночасно парохом в Королівському Вороблику, прийшов недавно зі св. сповіддю до недужого селянина Осипа Струса в Шлях. Вороблику. Як увійшов до хати, побачив на стіні висячу картину нашого Генія Т. Шевченка, яку свого часу враз з календарем прислав син недужого з Америки. На вид Шевченка, »канцлер« дістав панічного страху, зблід і майже забуваючи в чим прийшов, пофнувся назад та страшенним криком зверецдав: »Заберіть того українського гайдамаку зі стіни бо не буду сповідати хорого«.

Рідня недужого здивувана »канцлеровим« страхом і боячись його погроз, усунула тимчасово зі стіни портрет Шевченка, а повісила його назад щойно по відході »храброго воїна за Россею«. Добре ще, що на цьому скінчилося.

Так то мені наоповідав отой стрічний дятько та ще показав мені цього »ученого« як сидів над »Студінцем« (так називається потічок, що попри церкву тече) і вибирав вошї з подертої сорочки — гейби »Гобляль« Вашьо з Боська...

При нагоді, я ще довідався, як то »канцлер« »позичив« собі жовто-блакитні ленти з церковних хоругов, та як то опісля »чаша при Престолі з рук йому випала« і яке повстало з того згіршення в селі, та ще багато дечого такого, що не годиться тут описувати...

Подорожній.

Дорого коштувало

— Мамо, давайте вечеряти! Але скоро, бо жену коні пасти! — наглив Павлик на матір, увійшовши в хату.

— Та візьми собі там з печі бандурки і квасне молоко зі сивого горца, — з того, що в коморі під лавкою стоїть. Візьми сам, бо я маю часу. — заворкотіла мати.

Не відказав нічо. Витягнув з печі миску — з грубо покраяною бараболею, приніс молоко і сів на маленькім стільчику. Присунув миску під бороду, і швидко — мов каменем за пліт — кидав за зуби бараболю. Що хвилини, заливав молоком. Спішився, бо вже добре звечоріло, а він що вечора гнав коні пасти.

В день, пас дуже рідко, бо раз, що не було часу, а по друге — така, що голку можна найти, — де буде пасти? — На межі трава навіть не оплатиться стояти. А в ночі, о-о то вже инша справа! Тут попасе хвильку, там хвильку та за годинку-дві — коні як бочки.

Вже зїв; відсунув порожну миску. Скочив до стайні, відвязав коней, сів на карого й поїхав...

Вечір був ясний. На небі мерехтіли зірки. Павлик широко отвореними очима блукав безцільно по зоряних просторах. Заїхав вже не близько, бо аж за другйи потік. зліз на землю, скупав обох коней, — себто карого й бурка і лягнув у борозді під пшеницею. Про спання він навіть не думав та положився на землі от так, тільки, щоб трохи відпочати.

Лежав й дивився, як ніжний, ледви помітний вітрець, переував по небі біляві хмаринки. Ой той вітрець! Він і Павликові не давав спокою. Невидими крильцями мускав його по лиці, зтулював павіки. Під його подихом, пшеничні колоски настирливо шепотіли: спи... с-спи... с-с-спи...

І Павлик, хоч як не хотів засунти, таки вснув; вітрець і колоски заколисали його.

Павлик спить, а коні: хрум, хрум, хрум, так смачно заїдають сусідову пшеницю. Коні столочили більше, як пів загона пшениці, вже ранок зближається, а Павлик спить тай спить...

— — — — —

Сусідові Максимові, вже не мало шкоди наробив хтось у полі. Він з десять ночей не спав, — ходив, сторожив, а таки нікого не міг зловити.

— Ану, піду ще раз. — подумав Максим цего вечора. Але зараз не пішов, трохи переспався й над ранком пішов.

— Є, мало не крикнув Максим, коли побачив у своїй пшениці пару коней. — Та чиї це коні? — Ов, хтоб то був сподівався; коні сусіда Матвія. От й маєш: ти роби-гаруй, доглядай оцих колосків, як ока в голові та будьякий лиходій знищить твою працю за одну ніч — думав Максим.

Серце стукнуло живіше, з жалю й з втіхи. Жаль йому було, коли побачив столочену пшеницю, а радів, що таки нарешті вдалося йому зловити шкідника. — Максим навіть не будив Павлика, лише забрав коні. Павлик зістав у борозді спати.

Сонце вийшло із за гори, кинуло жмуть червоних лучів Павликові в обличчя й отворило йому очі. Він зірвався, як опарений. Напів сонними очима повів сюди-туди,— коней не було. Зате побачив шкоду, яку коні наробили. В його голові зродилося десятки уриваних думок: де коні? — Чи пішли самі до дому? — чи букають десь по полях? — чи може їх хто забрав?..

Рушив до хати. Неспокій гнав його стрілою. Задиханий увійшов до хати й боязливо питає батька:

— Чи то... йой... коні прийшли?

— Які коні?

— Та бо я... — зачав Павлик і урвав.

— Ну, що ти? — Говори!

— Я тее... трохи здрімнувся і коні десь пішли.

В хаті знялася сварка; довший час не втихал икрики.

Врешті Матвій і Павлик пішли шукати коней. До полудня шукали, та коней не було. Ходили по полях, по потоках, ярах, горах, а коней як нема, так не було.

Максим нарочно не сказав зараз Матвієві, що забрав коні, думаючи:

— Та цехай трохи набігається насуєтиться за мою шкоду! Аж в полудне пішов до Матвія й каже:

— Коні є в мене. Я зловив їх у своїй пшениці, отже заплатіть мені за шкоду 10 зл. Матвій визвірився:

— Го-го, або то я гроші на дорозі згортаю, щоб зараз платити по 10 зл. Я сам не пас, синові я теж не казав шкоди робити, отже я й не відповідаю за шкоду.

— — — — — —

Було багато плутанини з цею справою. Матвір вперся, що не заплатить за шкоду: ні й ні! А Максим доходив свого.

Пішов до війта, війт зігнав громадських радних та вони присудили, що Матвій мусить заплатити Максимові за шкоду. Але Матвій не піддавався, ще й глузував з Максима.

Максим мусів віддати справу до суду, а в суді, — от звісно, як у суді — терміни тяглися близько цілий рік. Обі сторони ставили адвокатів, наросло коштів тільки, що страх. Та в кінці присудили:

— Матвій має заплатити Максимові за шкоду — враз з коштами, яких було 120 зл. — Матвій аж по голові шкробався; дорого його коштувало нічне пасіння.

Петро Попередний.

До праці Долиняни!

Село Дошко межує з риманівським живцем. Є в селі кружок »Сільського Господаря«, при ньому Аматорський Гурток, але немає провідника.

Вправді місцевий дяк дуже охочий до праці та ідейний, повів би молодь на кращі шляхи, одначе москвофіл батюшка спинює в селі всю культурну роботу.

Тож чесні долиняньскі молодці — як ви зачали діло, не зражуйтеся чужими підшептами, лише беріть собі кожний примір з других українських сел на Лемківщині — тоді москалі самі щезнуть з наших земель, як роса на сонці. Відроблюйте занедбане!

(Сусід).

Орґанізуймо наш промисл

Наше село Балутенка, заховане в риманівських горах, мале, числить всього тільки 46 хат. Матеріяльне положення села добре, тільки люди не знають, як його використати. Молодь нашого села вироблює ріжні різьблені річи і продає в дооколичних місточках. На жаль ця галузь незорганізована, ніхто не подбав про українських відборців. Натомісць є ще що носять жидові свої вироби до Риманова, і той жидюга платить, що сам хоче. А ти лемку роб собі на пейсатих. Час нам люди зрозуміти і не датися так Майови використовувати.

Чи вам не сором, як вашою кервавицею збагачується рудий жидище, а вам за ваші гарні різьблені вироби кидає таку заплату, начеб ви були жидівськими наймитами, а не господарськими синами! Невже ж не краще зорганізуватися, заснувати українську гуртівню різьблених виробів та шукати зв'язків з українськими відборцями? Тоді гріш не піде в чужі руки, лише вернеться в село та дасть працю багатьом, що хочуть вчитися цеї красної штуки. Така кооперативна гуртівня принесе великі користи малоземельним господарям і поліпшить під кожним оглядом господарські обставини села.

Нумо брати до діла!

Балутянський Лемко.

ВПИСИ ДО ГОСПОДАРСЬКО-САДІВНИЧОЇ ШКОЛИ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТИ" В МИЛОВАНЮ

Дня 1-го листопада 1935 р. зачинається новий **11-місячний сільсько-господарський курс**, який буде тревати до дня 30-го вересня 1936 року.

Навчання в школі є теоретичне і практичне, обіймає всі ділянки сільського господарства та підготовляє учеників не лише до праці на власному господарстві, але також до праці в хліборобських і кооперативних організаціях (контролі молочности, кооперативних діловодчиків і т. п.).

При Школі є зародова оборо молочної худоби, зразкові курники, шкілки овочевих дерев, продукція насінь, пасіка, все це пристосоване до практичного навчання на курсах.

Школа має ремісничі варстати, в яких ученики мають нагоду навчитися робити ті прилади потрібні для господарства, які кожний господар може сам собі зробити.

1. На курс приймається мущини у віці 15—24 літ, що покінчили найменше народню школу.

2. Кожний принятий ученик мусить мати два одяги (в тому один до праці при виконуванню практичних вправ в шкільному господарстві). Крім одягу має мати кожний ученик 4 пари біля, 4 ручники, 2 простирала, подушку, покровец, сінник та начиння до їдження (тарілку, мисочку, п'в-літрове поливане горня, ложку, вилки і ніж).

3. Ученники платять одноразово при зголошенню на курс 10 зол. вписового.

Крім вписового платять ученики місячно 3 зол. за науку, а 4 зол. за приміщення в приюті, опал і світло.

Ученики харчуються в кооперативній харчівні, яку самі ведуть, а прохарчування одного ученика в кооперативній харчівні виносить 18 зол. місячно.

В часі курсу ученики користають з 50% знижки при переїзді залізницею.

4. До зголошення на курс треба долучити:

а) Шкільне свідоцтво.

б) Посвідку родичів, потверджену Парохіяльним або громадським Урядом, якою родичі зобовязуються правильно платити кожного місяця належну оплату за ученика в Школі.

Коли ученик має підмогу від установи, тоді треба до зголошення на курс долучити заяву від установи, що буде правильно кожного місяця платити оплати за свойого кандидата.

в) Почтовий значок на квоту 55 сот. на відповідь.

г) Вислати почтовим переказом вписове 10 золотих.

5. Про принятя і день приїзду до Школи повідомить Управа Школи до 1. жовтні 1935 р. Неприлятим до Школи повернеться документи і вписове.

6. Зголошення приймає Управа Школи до дня 15. жовня 1935 р.

Школа впродовж 25 літ свойого істнування положила великі заслуги в ширенні сільсько-господарської культури. Це найкращий доказ того, що збільшення числа молоді саме під цю пору тимбільше вказане.

7) Зголошення слати на адресу: **Господарська Школа Т-ва „Просвіта" в Милованню почта Стриганці (Stryhańce) над Дністром.**

ПРИСИЛАЮТЬ БЛАГОДАТЬ

Поза даремним напиханням »Лемека« до многих сел на Лемківщині«, зачинають присилати якісь добродійні видавництва на адреси лемків (хтось їх подас) преріжні »оказові« ґазетки як: »Потас-н«, »Новіни«, »Плони«, »Господажи польскє« з додатком »Календаж месячни«.

Це все приходить до лемків, певністю тільки тому, щоб лемко відзвичаївся від рідної преси. Рівночасно це є яскравим доказом що тут, на Лемківщині, іде велика »завзятка« за лемкову душу.

——o——

»КОМПРОМІС«.

Третій кандидат на посла в сяніцькій окрузі, Юзеф Моравскі, дідич із Небещан, увихався по виборчому терені та агітував за собою. Дня 1. вересня розліпив він усюди виборчі відозви, де величає свої заслуги та всякі гідности. У цій відозві є між іншими такий уступ: »коли стріне вас яке нещастя, повінь, град, тоді звертаєтеся за поміччю до правительства. А щоб звернутися до правительства, мусите мати таких представників, що будуть Вам могли помогти в правительства. Такими представниками є Остафій і Моравскі, тому голосуйте на них«. Того ж дня відбулося віче інвалідів зпід знаку ББ. На цьому вічу був присутний і староста. Віче ухвалило голосувати на кандидатів Остафія і... Моравского, хоч кандидатом компромісовим на 2 місці був В. Соловій.

ЗА ВІДОЗВУ.

Свідома молодь села Улюча, над Сяном — задумала будувати свій »Народний Дім«. Зогляду на скруту, звернулася вона до своїх братів-односельчан в Америці з закликом про поміч. І дійсно Улючани в Америці закупили своїм братам в Улючі величаву площу під будову згаданого дому.

Та в часі переведення ревізії в секретара читальні »Просвіта« в Улючі, Павла Харадчака забрали відозви до Братів в Америці та відіслали до староства в Березові. Засудили цілий Виділ читальні по 5 днів арешту, або по 20 зл. кари.

Проти цього присуду внесено спротив до окружного суду в Ряшеві, де тепер приділено цілу Березівщину й Динівщину — та на розправі дня 1. 8. ц. р. суд звільнив усіх від вини й кари.

——o——

ДОВКОЛА ПОДІЙ В АБІСИНІЇ.

Італійсько-абісинський спір дістався перед Союз Народів у Женеві та тут невдалося нічого зробити. Диктатор Італії Мусоліні й чути не хоче про якесь замирення, конечно хоче дістати цілу Абісинію. Це не є до вподоби Англії, яка побоюється зросту в силу Італії, тому Англія поспішно висилає до усіх своїх кольоній в Африці військо і літаки, а усі свої пристані і острови та півострови на Середземному морі закріплює. На цьому морі є тепер понад 150 англійських воєнних кораблів. Англія замкнула просмик Гібральтар, що лучить Атлянтійський океан з Середземним морем. Дальше погрожує Англія Італії, що замкне ще й Суезький канал, так, що Італія не малаби тоді ніякого доступу до Абісинії, а її армія, що вже там є скоро вигинулаби з браку пожиди і не малаби вкоротці чим воювати.

Народна Торговля

у Львові
і її склад-філія
в Сяноці

гриби скупують по найвищих цінах і **продає всі**

споживчі товари,

висилаючі їх також у найдальші гірські села дешевими харчевими поштовими посилками.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Болгарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Почтову оплату заплачено ґуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 20 (44)

Львів, 15-го жовтня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам дол. або рівновартість.

Товариство „Луг„

На цій світлині бачимо свідому молодь зі села Барвінок коло Дуклі. В цьому селі постійно зростає організована праця.

Зі Сойму

НОВИЙ СОЙМ І СЕНАТ РОЗПОЧАВ СВОЮ ПРАЦЮ

В пятницю 4. жовтня розпочалися перші наради нового польського сойму і сенату. — В сенаті проводив першим засіданням найстарший віком (79 літ) український сенатор Горбачевський. На голову — маршала сойму вибрали бувшого міністра Ст. Цара, а маршалком сенату вибрали бувшого голову міністрів Ал. Пристора.

На віцемаршалка Сойму вибрали українського посла Мудрого.

В соймі засідає 14 українських послів, а в сенаті 5 наших сенаторів.

УКРАЇНСЬКА ПАРЛЯМЕНТАРНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

Наші посли і сенатори вибрали свою президію. Голова: пос. В. Мудрий, заступники: пос. В. Целевич, сен. Юл. Павликовський і сен. О. Луцький, секретар: пос. Д. Великанович. До Контрольної Комісії увійшли: сен. В. Децикевич, пос. Г. Тершаковець і пос. д-р С. Біляк.

—о—

За вбивство міністра Перацкого

18-го листопада ц. р. розпічнеться у Варшаві найбільший політичний процес проти здогадних вбивників міністра Перацкого. Судитимуть студента Миколу Лебедя і 11 товаришів, а саме: Степана Бандеру, Дарію Титківську, Ярослава Карпинця, Миколу Климишина, Богдана Підгайного, Івана Малюцу, Якова Чорного, Евгена Качмарського, Романа Мигаля, Катрину Зарицьку і Ярослава Рака. — Бандера, Лебедь, Гнатківська, Карпинець, Климишин, Підгайний і Малюца є обвинувачувані в приготовленню замаху і безпосередній помочі в убийстві. Останніх судять за улекшення втечі вбийникові Григорієві Матейкові. Підсудні сидять у варшавських тюрмах. Акт обвинувачення обіймає 380 сторінок друку, а акти з перебігу слідства обіймають 22 грубезних томів. Судова розправа потриває приблизно 4 тижні. На розправу покличуть 200 свідків. Боронитимуть підсудних численні українські адвокати.

—о—

ВБИЛИ СВЯЩЕНИКА

На Волині в селі Садки, пов. Рівне хтось застрілив місцевого православного священика Арсенія Татуру.

—о—

ВИСЕЛИЛИ РЕКТОРА.

Уряд виселив з Польщі голяндця о. Перрідона, що був ректором українського Малого Семинара у Львові. Він був членом монашого чину Редемптористів.

—о—

СТРАЙК В АМЕРИЦІ.

В Америці застрайкувало було 400 тисяч гірників. Страйк щасливо покінчився, бо гірники дістали ліпші умовини праці та вищу платню.

—о—

ЗБІЖЖА ПОСТІЙНО ЗВИШКУЄ.

В Польщі ціни на збіжжа постійно підюсяться, з причини военних алярмів. Небавом розпічнеться вивіз заграниці більшої кількости жита і вівса.

Поширюйте „Нашого Лемка“

НАШІ БРАТИ В ПОЛУДНЕВІЙ АМЕРИЦІ

В часах, як північна Америка перестала бути золотою країною, мандрував наш та закарпатський Лемко до південної, гарячої Америки. Одно йому лише, коби заробити »кущенька талярiків«.

Платні агенти-жиди манили туди недавніми роками сотки наших братів. Осідали вони по приїзді до Аргентини і Бразилії — переважно на фармах. Вели там далеко гірше життя, як у правдивій Америці.

Не могли вдержатися. Нападали їх тамошні дикі племена, грабили добуток, нищили засіви, часто вбивали цілі родини. Також ріжні слабости, як жовта фебра, тиф десяткували їхні ряди. Дошкулювали надто нашим братам стада малих мушок, що несуть непомітно свої яєчка під нігті на ногах, або й на руках. Вилягли насікомі затроюють кров, викликують великі болі, часто смерть.

Кидали тому наші емігранти фарму, оселювалися в великих містах, як Буенос-Айрес в Аргентині та Ріо-де-Жанейро в Бразилії. Находили там роботу в фабриках та міських пристановах. Одначе зубожіння світових ринків, брак вивозу тамошніх продуктів спричинило занепад торговлі. Присідати зачали емігрантів голод та біда. Тамошні голодні робітники — гаряча кров — допускалися грабіжей, убивств. Це відбилося на наших заточенцях. Не виявляли вони довший час охоти до життя. Щойно, як стала творитися в старому краї своя хата і потрясали цілим світом важні події, став обєднуватися емігрант-Лемко в українських товариствах. Гуртувався, бо спільна праця краща; головне одначе — піддержати братів дома.

Зачинають видавати українське, друковане слово; у бразилійському Прудентополісі виходить тижневик »Праця«, в Буенос-Айресі »Українське Слово«, в Порто-Уніяс »Лябрадорська Україна«. Заснують по більших кольоніях українські товариства і »Просвіти« в Параґваї, Парані.

Наші фармери, що передержали щасливо це лихоліття, є багаті під теперішню пору, їхне майно представляє вартість декілька десяток тисяч долярів. Грізна небезпека національної загибелі та винародовлення Лемків у гарячій Америці розвівається.

Так і сміло можна надіятися, що не пропадають для нас ці тверді працівники-скитальці!

Ю. Бескид.

—o—

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ в ШІКАГО.

В серпні ц. р. відбувся старанням Комітету Союзу Гетманців Державників величавий Український День в користь Української Вищої Школи в Стемфорді. На свято прибуло багато Українців з околиць своїми автами, щоб на площі св. Миколая задемонструвати величаво українське ім'я.

Полеву св. Службу Божу відправляв Преосв. о. Константин Богачевський в асисті українського Духовенства. Він також виголосив гарну і патріотичну проповідь, повну любови до поневоленої Батьківщини. Весь час над площею кружляв український літак »Львів«, а отаман Союзу Гетманців Державників, др. Ом. Тарнавський промовляв до зібраних, пригадуючи всім, щоб ніколи не забували про Рідні Сторони.

В часі богослужебного торжества держала взірцевий лад молодь Гетманців в приписових українських мундурах.

По обіді була концертова частина дня з українським козацьким хором і піснями; виступала рівнож українська молодь у національних строях. Всі присутні щедро складали датки на Українську Вищу Школу в Стемфорді, що стане українським університетом.

Так то наші брати за Океаном дбають про українську справу.

Сварка в „русской фамелії“

Арештування інж. Дуркота.

Серед наших русских зачинається »вайна« на добре.

Досі вже існує між ними три групи, які зачинають вести між собою безпощадну боротьбу: одна »Лемкосоюз« (госп. Гнатишак, Трохановський, Сьокало — а їхній роботі патронує Ап. візит. о. Масціох), друга — це група приклонників »Землі і Волі« (нині найчисленніша), а третя зачала доперва творитися під проводом інж. Дуркота — та зачинала хилитися в сторону большевизму. Орган їх — чи радше симпатії їх були по стороні американського »Лемка«, редагованого п. Раслоцьким з Кабової. Останнім потягненням 3-ої групи була відома акція, (збирання підписів під петиції до міністерства), щоб дозволили Лемків пустити колонізувати Сибір. Група Дуркота повела сильну акцію проти »Лемкосоюзу«, лемківського букваря, проти польського вчительства — і скоро добувала собі популярність серед місцевих »русских«. Наглo в пятницю 8. вересня поліція **перевела ревізію в мешканні Трохановського в Криниці, у якого мешкає Дуркот** (він є швагром Трохановського), арештувала п. Дуркота і відставила до тюрми в Сончі. Серед »русской фамелії« викликало це велике збентеження.

ЛІКАРЮ, УЗДОРОВИ СЕБЕ САМОГО!

В селі Нова Весь живе рідна сестра теперішнього ап. Адміністратора Лемківщини. Одначе вона не хоче вертати з православя.

Так само другі православні Лемки на голос завалюють, що вони хоч перейшли на »накшене-фалечне« православя, бо сподівалися, що й ті московфілі душпастирі, що їх до цього намовили разом перейдуть на нову в-ру — то всеж таки узнають одного свойого епископа в Перемишлі.

Сьогодні вернуть з православя, якщо ніхто не буде їм стояти на дорозі до свідомости та національної згоди між цілим Українським Народом.

Запізно тепер Лемкові показувати Качковського і Наумовича, бо здорова національна думка полонить душу чесного Лемка і веде його на праведну дорогу Шевченка і Франка. Тут саме початок кінця уздоровлення Лемків і з фальшивого сорому (стиду).

—o—

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД.

На дорозі між Либушею а Війтовою в горлицькому повіті напало двох бандитів, один з них був на коні, на почтовий віз, що їхав до Ліпінок. Напасники побили тяжко почтаря і він від того в шпиталі помер.

Бандити зрабували 30 тисяч зл. і багато почтових марок. Другий бандит, що був пішки, відчепив коня і оба втікли. Поліція стверджує, що один з бандитів називається Фльоріян Юречек і за ним тепер пошукують.

—o—

ВИНАЙШЛИ ЛІК НА СУХОТИ У ХУДОБИ.

Швайцарський учений Генрі Шпітбльонжер винайшов суровицю, яка зіщепленa здоровій худобині зовсім охоронювала її перед зараженням страшного понесною недугою людей і звірат — сухотами. Є надія, що сухоти зникнуть з наших стаєнь а з тим щезне головне джерело зарази цею недугою у людей.

Жиди і Лемківщина

Знаємо з історії Українського Народу, що не так давно не було ще ані одного жида в карпатських селах і оселях.

Населення Лемківщини жило своєрідним питомо гірським життям, по більшій части займалося пастирством, корчуванням пралісів. На підставі історичних джерел знаємо, що простори над долішнім Вислоком, над Стобницею та Вислокою були в минувшині аж по коліно Сяну залісені густим, буйним лісом і серед догідних умовин оселювався тут тодішний Лемко. Він випалював у різних гутах, мазярнях, смолярнях, вуглівках, скларнях — поташ, смолу, дьоготь, вуголь, витоплював скло, побіч головного заняття пастирства, ловлі та погаївкової управи випасічених лісових просторів.

На ці саме часи припадає найкращий розвиток початкового лемківського промислу і торговлі зі сходом — себто з братами Українцями. Через Бордяїв заходили купці в полудневих країв та навязували з Лемківщиною вимінно-торговельні взаємини. Лемко знав обходитися без посередників. Та хоч ця початкова торговля стояла на дуже простому способі, як також продукти відзначалися примітивністю виготовування, одначе нічим непідроблюваний та нефалшований карпатський продукт манив купців з усіх сторін. Венецькі та угорські купці заходили у західні українські землі природними прогалинами серед густих карпатських лісів.

Ці прогалини були получені прорубаними шляхами т. зв. просіками. Для оборони таких переходів перед воротом були в певних місцях пороблені засіки з вузькими просіками, або воротами. Це були т. зв. брони. Таких брон було багато в пограничних пралісах Чеського Ліса і Судетів, про таку брону на півдні від Мисленищ для оборони переходу на Угорщину згадується вже з 1258 р. З цього бачимо, що населення боронило завязто переходу в свої сторони та оселі. Одначе жиди не зайшли цими шляхами на Лемківщину. Ненаситне — до тяжкої праці нездібне жидівське плем'я почало з північного заходу привікатися в лемківські гори. Багацтва карпатських земель манили цих найгірших легкоробів у гарні здорові карпатські сторони.

Жидовина надіялася тут дешево прожити і дорабляватися майна на простодушности і честолюбивости Лемка — бо-ж Лемко сам від початку чесний і солідний сподівався, що всі такі самі.

Отож почалося змагання за злобуття стану посідання і поширення своїх впливів. Жид розсідався вигідно на лемківських добутках. Рівночасно став на силу, в багатьох разах незамаганим посередником у промислі та торговлі.

Як до меду збігалася лихвярська підла жидівська хмара на більше торговельні, переїздові місця, видирала в ошуканський спосіб землю Лемкам, будувала собі їхніми руками оселища та в панщизняних часах стала володіти Лемківщиною. Вмішувалася в родинне життя Лемка, пхала свої проклятущі руки ненажери й в релігійні справи карпатського села.

Знову як пани відчинили бровари, курити палінку-горілку — жид став поплечником пана, шинкував і опянював Лемків діявольською отрує. Жид вкорінювався ще більше на лемківських землях — тепер вже за водку і довги за пропиту землю. Жид сидів на рогачках у містах, жид був паном млина, тартаків, жид платив панови за хлопа данину, щоб міг з ним робити, що сам захоче.

Селянин на своїй рілі — був жидовим наймитом, бо жид разом з паном був володарем.

Одинокою остоєю та розрадою для Лемка перед цим клятим нещастям була свята Церква та завдяки їй Лемко вдержався, не дав себе залляти жидівським морем. Лемко протиставився жидівській нахабі, ще більше став горнутися до своїх душпастирів, що наводили його все на праведну і добру дорогу.

Церква пригорнула своїх дітей і захоронила їх перед загладою, бо священство обявлося за своїх вірних. Лемко з вірою став дивитися на своє краще майбутнє.

Але нововідкрита Америка, приплив більшої готівки під лемківську стріху знову зводить на манівці працьовитих Лемків. Часто весь довголітний дорібок тане скоро в жидових закамарках, знову жид розперізується на лемківську душу.

Тепер вже подає разом з горілкою панську тандиту, щоб цілковито перемінити на чиесь (?) бажання дотеперішний вид Лемківщини. Жид і жид — побіч других і москвофілів стає до війни, зокрема по світовій війні — найгіршим руйником лемківського села.

Жид наносить на Лемківщину найгіршу заразу, яку історія знає — а саме большевицьке дикарство. Жид знову хоче вдертися в душевні справи Лемка. Жид, що вже доволі розбагатів та наївся досита лемківського, кровю і потом зрошеного хліба — хоче стати вибраним народом цілого світа, тому всюди, де тільки вдається йому, ловить нерозважних і манить їх большевицькою правдою. Проклятє жидівське насіння воює безбожтвом; жидівська родина — це збиднищтвом; жидівська родина — це збиднище найгірших шахраїв, лихварів, фалшивників, ошуканців, розбийдухів хоче уподібнити всіх до себе та в цей спосіб робить прислугу червоному дияволові — сталінівській почварі. Жид стає найгіршим ворогом людства!

З цим ворогом треба вести безпощадну боротьбу, бо не було ще ніколи випадку, щоб жид поміг християнинові, лишень все чигає на його загладу. Жида треба омивати, бойкотувати жидівські товарі, організуватися та боронити кожної пяди землі. Українська земля на Лемківщині для Українців Лемків!!

Юліян Бескид.

СПАСАЮТЬ РАСЄЮ.

Московський діяч на Закарпатті Фенцик задумав влаштувати »День русской культури« в селі Дравцях, але люди його висміяли. Свято культури відбулося на замкненім подвірі школи, якого берегли жандарми, а було на ньому двайцять кількоро людей. Таке діється і на українській Лемківщині, бо деякі панські лизуни, починаючи від Гнатишаків, Сьокалів, Мизиків, Когутів, Курників, Барнів, Гайдів і попів Шереметів разом з Лейбами, Срулями, Хаскелями і Пінкасами творять нову шайку розбийдухів, кацапів, щоб дальше ширити гниль і моральну загибіль для Лемків. Вони то самі створили і Талергофи, бо брали царські рублі на »посебляючі« роботи на Лемківщині та зладили список всіх москвофілів в Карпатах, щоб московська армія по приході до Галичини знала, хто її прихильний. Цей список скоро дістався в руки мадярських жандармів і вони почали гнати до Граців і Талергофів Богу душу винних селян і знущатися над безборонним українським населенням на Лемківщині.

А проводирам самим поводилося тоді краще, як в небі. Так і тепер за панські гроші надрукували пустих букварів, щоб туманити по школах невинні наші діти та большевицькими шматами »Лемок« ширять незгоду між братами Лемками, бо москаль-кацап тільки там находить жир, де мутні води.

До ідейної, шляхотної праці — так, як ними славлений цар Петро, що трупами вистелював українські дороги — вони не були ніколи і сьогодні не є здібні. Таких і жидів треба гнати зі села і стерегтися, як морової зарази!

—o—

ЗГОРІВ МУЗЕЙ.

У Варшаві згорів університетський природничий музей. В цьому музею були приміщені виханізвірята, птиці, засушені комахи з цілого світа. Згоріло 60 тисяч дуже рідких оказів. Шкоди є на 3 мільйони злотих.

Над світом зависли чорні хмари

Війна в Абісинії

3. жовтня розпочала Італія наступ на абісинський край. Італійські літаки закидали бомбами ріжні абісинські місцевости, а передовсім велике місто Адую. Згинуло багато неповинних жінок і дітей. По такім приготованню рушила 100-тисячна італійська армія до наступу, посуваючись черепашиним кроком вперед. Абісинці ставлять завзятий і геройський опір, помимо того, що не мають такої модерної зброї як італійці. Абісинські війська відбиваючись, поволі уступають, щоб заманити італійців в глибину краю. Вони хотять італійців »скубати« зі всіх боків, бо так сподіються скорше знищити італійців. — Здобута Адуя, за котру йшли так завзяті бої, має для італійців велике значіння, бо під цим містом перед 39-ми роками абісинці побили на голову італійські війська і тому італійці дишать пімстою за поразку.

На передодні війни в Абісинії Мусоліні мав в Римі велику воєнну промову, що була гостро звернена проти цілого світа. Він отверто заявив, що »на війну відповімо війною«.

Через війну в Абісинії дуже загострилися взаємосвідносини поміж Анґлією та Італією. Взагалі тепер є велике напруження в світі і леда іскорка може викликати нову світову пожежу.

—o—

А що на те інші держави?

Зєд. Держави Америки, Еспанія і Японія збережують у війні італійсько-абісинській строгу невтральність. Президент Зєд. Держав Рузвельт видав заборону доставляти воюючим сторонам зброю.

Німеччина заявила, що на випадок якихнебудь кроків Союзу Народів проти Італії, буде їй помагати ріжними доставами. Зате Італія буде дивитися »крізь пальці« на ріжні політичні потягнення Німеччини в середущій Европі і дасть більшу свободу німецькій меншости в Тиролю, що його завоювала Італія.

Франція ще вагається, однак все таки піддержує Анґлію в її протиіталійських виступах. Здається, що дійде до військового союзу між цими державами.

Анґлія дуже гостро виступає проти Італії, бо її посілости (колёнії) в Африці є загрожені.

Союз Народів радить і радить. З тих нарад виходить, що Союз Народів боїться гостро виступити проти Італії, щоб часом війна не перенеслася й до Европи. На однім засіданню італійський представник Альойзі в глумливий спосіб виступив проти Абісинії, кажучи, що її треба вичеркнути з членів Союзу Народів, бо вона є напасником і вона спровокувала війну з Італією. — Абісинський цісар дуже довіряє Союзові Народів, але певно гірко заведеться, бо цей Союз нездібний до життя і якоїсь акції. Є це живий труп і зовсім безпотрібна та без значіння установа, коли ніхто не слухає її розпоряджень і кожний кпить собі з її ухвал.

Невзгодини між Польщею і Чехословаччиною

Між обома цими державами загострюються щораз сильніше взаємовідносини. Польська преса гостро осуджує протипольські виступи чехів на Шлеську, а по містах відбуваються протиєські віча з протестаційними ухвалами. Чехи звільнюють польських робітників і арештували кількадесять поляків — чеських горожан. — Ці невзгодини між чехами й поляками настали через приязнь німецько-польську-мадярську з одного боку і союз чехів з румунами і большевиками з другого боку. Одні побоюються большевицької навали, а другі — німців, поляків і мадярів.

ЗМОВА В БОЛГАРІЇ

В Болгарії 2. жовтня, в останній хвилині, викрили приготований заговір на болгарського короля, королеву і членів уряду. Кількадесять революціонерів під проводом полковника Велчева перейшло болгарську границю, щоб виконати замах (Велчев втік був з Болгарії за спробу перевороту). Болгарський уряд арештував 40 цивільних осіб і 15 вищих старшин. Між арештованими є бувший голова міністрів Ґеоргієв і кілька бувших міністрів. В Болгарії тепер вже спокійно. — Кажуть, що змова в Болгарії мала бути ділом Грециї і Туреччини, бо ці держави зміряють до відсунення впливів Італії на балканські держави. Болгарія є в союзі з Італією, а також Альбанія, де були вже спроби перевороту.

—o—

ВИБОРИ НА ЛИТВІ.

Литва дістала від Антанти по скінченій світовій війні малу країну Клайпеду, а тимсамим доступ до моря. Клайпеда, де є більшість німців, має автономію і власний соймик, та є під контролею Анґлії, Франції і Італії. В цій Клайпеді відбулися 29. вересня вибори до автономного соймику. Вислід виборів ще не проголошли та німці твердять, що вони виграють. Ця Клайпеда є гейби бочкою пороху на Сході Европи, бо німці хотять цей край знову прилучити до Німеччини.

МАЄ ВЖЕ ДОСИТЬ ГОНОРІВ.

Дотеперішний канцлер о. І. Поляньскій переніся скоро з Жнятина Римарова до Вороблика і замешкав у хаті москвофіла Барни, бо більшість свідомого населення відмовилася будувати під теперішню пору нове приходство. Навпаки, побудують не лише гарне приходство і господарські забудування, якщо прийде до Вороблика такий український священик, що буде радо працювати з чесними і свідомими господарями та помагати їм радою і вказівками до кращого завтра, а не розбивати і ширити незгоду проти волі народа.

Кружляє також поголоска, що о. канцлер скористав ще з нагоди поки о. др. Масцюх є в Римарові та обійняв тому адміністрацію Воробликів.

—o—

ПРИСУД СМЕРТИ.

В Тернополі повісили Онуфрія Здзевича, що був засуджений на кару смерти за вбийство сусіди і поранення постерунковах.

Якщо хочете причинитися до розвитку Українських Установ, обезпечіть негайно, а **найдальше до 31. жовтня** дозволену законом 1/3 частину вартости будинків **в Товаристві взаємних обезпечень »ДНІСТЕР«** у Львові, вул. Руська ч. 20., за попереднім виповіджением її в ПЗУБ.

Вірування і правда

У лемківському селі, головно між старими людьми можна подибати чимало різних переказів, вірувань, тощо. Одним з таких вірувань є власне вірування в існування дивної сили, що її назвали »горбоже«. — Мабуть зараз декому насунеться питання: Що це таке горбоже? — звідки воно береться? — що воно робить?..

— Отже горбоже — після вірувань — це є дух людський. Але, це дух не першої ліпшої людини, тільки ось якої:

— Коли жінка має семеро дітей (не менше ані більше) однакового полу, себто коли всі діти самі хлопці, або дівчата і коли всі діти жнють, тоді одно з них — найстарше, або наймолодше — мусить бути горбожем. Коли такий чоловік-горбоже засне, тоді з нього (без його відома) виходить дух і блукає собі куди захоче. Такого чоловіка-горбожа, тоді ніяк не можна збудити; він спить як забитий. Аж як дух поверне, то тоді такий чоловік може збудитися. Блукаючи по світу, горбоже виправляє різні дива, а найчастіше душить сплячих горілиць людей, та висисає з них кров. Але кожного сплячого горілиць, горбоже не душить, лише »кого собі вилюбить«. Нападена горбожем людина чується наче придавлена, не може віддихати й є дуже перетомлена. А як когось горбоже напастує через довший час, то можна й вмерти.

Нападені бороняться перед горбожем у цей спосіб, що лягаючи спати, кладуть на грудях (або заголовок) гострі предмети. Найчастіше кладуть щіть і то на це, щоб, як горбоже схоче душити, покололося і більше вже не приходило.

Горбоже часто чіпається також коней. Якого коня собі »вилюбить«, то заплітає йому гриву, приносить йому овес та годує його. Такий кінь добре виглядає, лише йому ніколи не слід розплітяти та розчісувати гриву, бо інакше горбоже позлоститься і може накоїти різних пакостей, а кінь може згинути.

На це даємо коротко пояснення, що таке вірування нічо не має спільного з правдою. Описані почування викликують у людини перевтома, густий та нечистий воздух в хаті, переїда, або тяжкі накривала (перини). По їді перед спанням треба перейтися, ніколи не лягати скоро спати. Лежати найкраще на лівому боці, бо тоді і менше натискається на серце, накривається легким, але теплим накривалом; перед спанням провітрювати все хату і не курити тютюну і прасівок. Про гигієну хати напишемо окремо.

Зновy деяким коням заплітає гриву звичайна собі домова ласиця, а ніколи якесь собі »горбоже«. Вона деколи непокоїть коня, її дуже тяжко зловити, або бачити, бо вона дуже чуйна і полохлива; такому коневи найкраще вимити гриву креоліною, тоді ласка не буде його непокоїти, бо вона не любить запаху креоліни.

Як під Риманковом

НА КУПАЛА?

Купалові обряди на підриманівській Лемківщині виглядають так:

— На Купала люди збирають всіляке зілля та запихають його на стріху за кроквн. Старе зілля, з попереднього року виймають і вечором спалюють його на полі — враз з маями. Як темніє, то на полях можна побачити десятки вогнищ-собіток, а біля них гуртки дітей, молоді й старших людей.

Собітки для дітей — це правдива радість; вони майструють своєріднї смолоскипи (шмаття намочують у роні, обмотують дротом і прикріплюють до жердки) і бігають з ними по полі. — Молодь співає такі пісні:

»На Івана, на Купава
Собітка ся підпалава,
Підпалава ей... Марусенька
Закликава си... Митрусенька.
— Поди... Митрусь на собітку,
Впечемо си сліпу кітку.
Як ся хлопці позбігали,
Сліпу кітку розторгали
А Марусі і Митрусеви кісточки
позіставляли«.

— — — — — —

»Горішане, долішане —
Подте до нас на собітку.
В нас собітка яснепька,
В нас дівонька красненькая:
А є в... Паламаря красна... Євця,
А в... Шостака є красний... Андрусь —
Треба того враз злучити
І на Бога поручити.
І на Бога і на людий
Нех ся любят як два гавуби«.
(голуби).

— — — — — —

Співають ще інші пісні, але вони не є ніяк звязані з собітками. Опріч того молодь скаче через вогонь, приговорюючи при цьому:

— »Трястеся бушкі
На... Марусині подушкі«.

Вкінци роблять над вогнем знак хреста і розходяться.

Слідуючого дня (на Івана) стараються всі як найскорше вигнати худобу, щоб першим перегнати через спопеліле вогнище. Вірять, що хто перший пережене, то його худобина буде все здорова, а головно ноги ніколи не будуть їй боліти. (Подав М. Н.).

Зближаються довгі вечорі — кінець робіт — впрівшуйте передплату, приєднуйте нових передплатників »Нашому Лемкові«, буде ще кращий.

ВИРОК НАЙВИЩОГО СУДУ

30. листопада 1933 р. Староство в Нов. Санчі покарало підписаного тоді сотрудника в Злоцькім, гривною 300 зол., згл. арештом через 2 тижні за це, що підписаний »в публичному місці демонстраційно оказав нехіть для Польської Держави через це, що дня 11. листопада 1933 р. у церкві в Злоцькім перервав співання польської пісні »Боже цось Польскен«, а сам почав співати українську пісню »Боже Великий«.

Підписаний відкликався до Окр. Суду в Нов. Санчі, а цей ще заострив кару, бо покарав підписаного арештом через 2 тижні без заміни на гривну. Тоді підписаний вніс касацію до Найв. Суду у Варшаві. Цей узглядив касацію і передав ту справу Окр. Судові в Нов. Санчі до поновного розгляднення. На внесення урядника Староства, Окр. Суд відніеся до гр.-кат. Еп. Конс. в Перемишлі зі запитом, чи пісню »Боже щось Польскен« заборонено співати в церквах перемиської дієцезії, на що одержав письмо Еп. Конс. ч. 5652 з дня 23. X. 1934 р., де сказано, що та пісня не находиться ані в церковних книгах, ані в молитвенниках, апробованих церковною владою (і через це, очевидно, не має місця в церкві). Мимо цего Окр. Суд покарав підписаного арештом через 2 тижні вправді не за перешкодження в співанні пісні, але за »оказане нехенці для Панства Польскєго«.

Засуджений вдруге вніс касацію. Найв. Суд на розправі касаційній в дні 23. травня 1935 р. звільнив підписаного від вини і кари. Мотиви, ізза котрих звільнено підписаного від вини і кари, є слідуючі.

1. Місцева учителька п. Антоніна Крамковська зачала співати ту пісню без попереднього повідомлення підписаного яко відправляючого св. Сл. Божу, а без його відома і згоди не мала права співати.

2. На підставі вияснення Еп. Конс. та пісня не належить до ряду тих, що їх вільно співати вірним у церкві, яка на основі Конкордату в своїому внутрішньому житті управляється своїми зако-

КУПУЙТЕ
пукорки й помадки
„Фортуни Нової“
Крамниця—Львів, Руська 20.

нами. Ізза цего згідно з ореченням Найв. Суду з дня 23. травня 1935 р. п. Крамковська не мала права співати в Церкві пісні »Боже цось Польскен« без попереднього порозуміння з духовними властями, а оскаржений не був обовязаний здержатися зі співанням релігійної пісні (»Боже Великий«), яка є предвиджена в обряді гр.-кат.

Так отже справа зовсім ясна, що в церкві має голос лише священик, а всі інші мають мовчати; без відома і згоди священика ніхто не сміє вводити новостей, а тим більше з дому молитви робити трибуну чужої політики. Тому, що справа цеї пісні вже вияснена в користь Церкви — може кожний священик, без обави кари зі сторони цивільних властей, заборонити її співання у церкві.

о. Василь Гриник молод.
у Селиськах коло Яворова.

Серед карпатських гір

Тарновець, се польська відпустова місцевість, недалеко Ясла. Тут до Тарнівця рік-річно ходить на відпуст богато і наших Лемків з гір. Сего року 7. вересня посвятив тут фундаменти під новий костел латинський Епископ з Перемишля. Для більшого торжества запрошено і нашого священика зі Службою Божою.

Прекрасним голосом співав Службу Божу о. Еван Антін з Боднарки, горлицького пов. разом зі своїм сільським, гарно вишколеним хором. Хор з Боднарки, се один із кращих українських сільських хорів на Лемківщині. Підчас нашої Служби Божої костел був цілий переповнений. Багато навіть Поляків приступило до нашого св. Причастія. Варта було глядіти, як поляки з одушевленням слухали нашого прекрасного співу.

Честь молоді з Боднарки, що хоч з дуже далека, а приїхала до Тарнівця, щоб показати красу нашого співу, бо гідно і величаво звеличала наш обряд своїм гарним співом, в присутности кількатисячного народа і численного польського духовенства.

По Службі Божій польські священики не находили слів похвали для боднарського хору і до днесь з одушевленням згадують той спів.

Розділє, пов. Горлиці.

Дня 8. вересня в неділю відбувся відпуст в тутешній парохіяльній церкві. Службу Божу з діяконами відспівав горлицький декан о. И. Ляльович. Сильну проповідь виголосив о. М. Горечко, один із найкращих проповідників на Лемківщині. На другий рік розділяни будуть обходити 150-ліття своєї церкви, добре було б, щоби до того часу вже не зводікали, а скінчили вже мальованя церкви, бо всі сусідні церкви є помальовані, лиш їх одна в околиці ще не вимальована ціла, лиш до половини. По гарнім храмі Божім пізнається побожність парохіяни, а по занедбанім лишень недбальство і скупість, а до цього останнього розділяни мабуть не допустять.

Дивні дива

Є на Лемківщині село **Костомарівці** (Костарівці к. Сянока). Село, як і другі села, багато верб між хатами мало садів, а місто ланів поля вузонькі межі, межі. Як господар оре, то не має права на своїм полі конем навернути. Вже під кінець зими біда в Костомарівцях. Нетільки хліба чорного бракує, але й картопельки нема і бочки з капусти порожні. А люди? Жалься Боже, бідні, мізерні такі, аж чорні. За пятьдесять грошів на паньске ходять. Розуміється свій харч: вар і борщ пісненький. Бо остання ложка молока іде на продаж на сіль, на податки і додатки до податків. Живуть не живуть і сякуть люди в отих Костомарівцях, в чудовій кітловині, окруженій віночком верхів лісистих.

Задумали костомарівчани шукати собі якоїсь помочі і заснували кооперативу. Приїхав український ревізор до села, зібрався гурток людей, відчитали статути, вислухали цікавого реферату і охрестили кооперативу як свою »Надію« на краще завтра.

Та ба! Довідались про це москвофільські матадори зі Сянока і давай громадою посунули в Костомарівці з котячою музикою, таріжними когутиками і попереломами. Приїхали двома фірами й питають: »Да каким-же то каком, ви посміли без нашого соглашенія засновувати мазепинскую кооперативу?«

І пішли-пішли крякати і гавкати. Костомарівчани народ спокійний, довірливий, думають собі, може й їх правда, тай погодились записати кооперативу до ревізійного.

З великої радости тоді когутик аж запіяв і вліз до куричка. А куричок, вибачте, трохи кривий, запаскудженний аж чорний, як лайняк. Отож взяли господинове і поставили костомарівчанам того куричка на стіл і кажуть слухатися когутика, а як когут вилетить за своїм інтересом на кохання, тоді, мовляв, слухайте самого куричка. Не знали костомарівчани, як саме такий деревляний і замазаний куриик буде вести лад у кооперативі, бо то й смердить від него і не гарно для всіх і з дива аж слова не промовили.

Господинове відїхали, когут собі полетів за ними, а костомарівчани остались з чорним, замазаним курінком. Думали, думали, а потім ставали десь в кут під лаву, хай біда там стоїть і чекає свого газди.

Самі взялися живо до праці. Звозили цеглу, пісок, каміння, дерево і вимурували камяницю. Тяжко працювали, всі згідно. А записував ту роботу Миколай, йому люди зразу повірили, бо видавався чесним чоловіком. Не мала кооператива грошей платити за роботу, люди працювали за дурно, а Миколай обіцяв всім виписати належитости на уділи. Тільки куриик під лавою в куті сміявся і як нікого не було шептав »будуйте, будуйте, то все буде моє, а ту буду паном і мій когут«.

Вибудували люди хату зі склепом, канцелярією і салею. Посвятили будинок, як Бог приказав і зійшлися якось на збори. Радять сяк і так і постановили вибрати собі управу таку по своїй більшости і волі. Вибрали. Аж тут приходить страшне письмо аж зі Львова, що збори і вибір управи неважні, бо не було виставленого куринка з когутом на столі. А бідаки костомарівчани тяжко працюючи не знали, що ревізійний має такі церемонії. Думали, що кооператива буде тих власні-

Засновуйте Кружки **»Відродженя«** у всіх українських селах на — Лемківщині.

Відродження визволить наш Український Народ з алькоголізму й нікотинізму і так відродить Його до нового життя.

Купуйте „Золотий Колос“ на 1936 рік

стіо, що її будували, тай помилились.

Зашуміло - загуділо - запищало, прилетів червоний, задиханий когут і вскочив на свого курника: »А ти сякий такий, чого не пильнував на зборах, чого я тебе тут замазаного страшака зіставив?!« Курничок аж вігнувся. А когут давай до Миколая: »А каким-же ти каком, Миколаю, смів без мойого соглашенія втягати до протоколу нову управу та чисто українскую? Да как ти, Миколаю, важився записати уділи тим, що тут працювали для нас?« Збілів Миколай, аж трясеться і просить ласки. Побіг до канцелярії і виписав цирограф:

»Отсим викидаеся з членів кооперативи мойого рідного батька, моїх братів і сестри і ще тих кільканайцять, що ту тяжко працювали при будові, бо вони готові голосувати по своїй волі, а не по волі високопочтенного господина когутика. І як стій всі вон зі салі! А хто поважиться з тих виклятих зістати на салі, то хай знає, що наш високопочтенний господин когутик може полетіти до самого царя-батюшки, а тоді вам всім смерть на амінь!«

Скорчилися »викляті« і вийшли. Хтось пробував питати, чи то когутик будував, та чия це хата. Але в ту мить котяча музика музичка заграла марша »молчать і не разсуждать« і все втихло.

Пропіяв когут, хто має бути в управі і надзирати над ділами кооперативи, поставив свого курника на столі, накивав дзюбом Миколаєви, затріпав крилами і зник.

Стидно стало всім членам, що ними помітує якийнебудь когутина, та що на ганьбу мусять тримати на столі замазаного курника, але Миколай всіх заспокоїв: »Тихо будьте — каже — бо то наш істінний когут! Чи ви не виділи, що хвіст в него біло-синьо-червоний, як наша лента, я там добре заглядав, а ви не виділи. А курник також помазаний істінно, як має бути«.

Не втерпів котрийсь і крикнув: А що з тими кількома сотками злотих, що то склепареви бракло? По тих словах сталося якесь диво. На столі курник зачав крутитися, як несамовитий, піднісся в гору, а крізь шпари зачалося сипати таке, що когут звичайно випущає, що люди чимскорше мусіли затикати носи і втікати. Відреклися і кооперативи і своєї праці і цілої хати.

На пляцу остались при курнику тільки Миколай з тим, що під капличкою рие і злодій-манкар.

Остались, набрали диху і рикнули: хай живе святая гусь!

. . . . . .

А костомарівчанам вже очі отворилися. Свою працю мусять взяти в свої руки.

Іван Молодий.

Критика нашого життя

(Продовження).

8. ОСОБИСТА ГІДНІСТЬ.

Дуже багато стрічаємо таких, що перед леда панком, якимсь, там вчера батяриною, а сьогодні чужим попихайлом ломлять коліна і гнуться малощо не до землі. Ти, чоловіче, знай, що хоча той панок трохи може, ліпше вбраний від тебе, він такий самий чоловік як і ти. Отже коли ти віддаєш йому пошану, він теж зобовязаний тобі її віддати і ти повинен її домагатися, бо ти теж маєш якусь особисту честь на якій тобі залежить. Я нераз був свідком, як то нашим людям вселякі панкове особливо жидки »їздили по носі«. Вніде наш брат до міста свою кервавицю продати, а тут не тільки що його обдирають, але ще й добре висміють. Не дати собі »на голові кілки тесати«! Боронитися! Не дати себе понижувати. А найгірші то вже ті, що запродаються за якусь там чорну каву, недокурки та інші відпадки. Так то нажаль деякі наші люди поступають перед чужими і то навіть такими, що ділають на шкоду нашого народу. А якжеж відносяться до рідних інтелігентів, що хотять або вже працюють, або працювали для нашого добра і взагалі бажають нам всього найліпшого? Цей інтелігент нераз мусить добре намозолитися заки поборе в наших людей впертість, недовірчивість, фами і облуду. Часом люди роблять навіть пакости чоловікові, який хотівби нам прихилити неба. Якеж то прикре непорозуміння. Тому добре розважмо і вчімся пізнавати й належно оцінювати рідних інтелігентів, що бажають нам зо щирого серця добра! Мусимо вміти оцінити належно працю і заслуги рідного інтелігента, нашого провідника, віддати йому належну пошану та віддячитися за труд для нашого добра. Тим лише заохотимо його до дальшої праці для нас. Бо велика кривда і несправедливість, коли належно не поцінується людини, яка працює для нашого щастя.

9. СОЛІДАРНІСТЬ.

»Всі за одного, один за всіх« — каже давня приповідка. А чи ми є солідарні? Часом, але рідко. Коли щось злого притрапиться, одному синові Ізраіля, сейчас як ті ворони, прибігають йому на поміч другі жидкове. А в нас, коли когось десь несправедливо набють, або його стріне якесь нещастя чи кривда, то замість рятувати, ще й з нього насміються — »добре йому так — говорять між собою — міг там не іти, або то не робити«, — кажуть. Так не повинно бути! Треба все й всім нам ставати в обороні нашого брата.

10. ФАЛЬШИВИЙ ВСТИД.

В нас дуже числяться з тим, що »другі скажуть«. Добре є того тримати ся, але не занадто. Неодин господар, неодно нове пробувавби на господарці і в житю, тільки страшенно боїться отцего сакраментального »що повідять другі«, або »що будуть сміятися, коли йому не вдасться проба«. В злому все треба числитися з чужим голосом, з чужою опінією, зате в доброму ніколи не треба зважати, чи хтось з того буде сміятися, або тішитися з хвилевої неудачі. Робити задумане й кінець! Ті, що перше сміялися, самі будуть робити те саме, як тільки переконаються, що це добра річ.

(Дальше буде).

ВІДВІЧНЕ НЕЩАСТЯ

По наших селах не переводяться спори за межу, за поділ маєтку і ці спори часто кінчаються смертю, або вічним каліцтвом. Кілька днів тому в Корчині, сокальсько-ського повіту на тлі маєткового спору 23-літній Евген Шульган застрілив свою мачоху та важко ранив свого батька. Потім сам себе застрілив.

КАЧКИ ІЛИ ЗОЛОТО.

На Уралю в Росії в місцевості Емони-Павльово господарі завважили в дзьобах своїх качок нераз й по кілька зернець золотого піску. Скоро переконалися, що качки порпаючися в намулі річки, виловлюють також золоті зеренця. Та недовго тішилися господарі цим багатством, прийшли большевицькі посіпаки і заборонили приступ до річки.

ВПИСИ ДО КОЕДУКАЦІЙНОЇ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ШКОЛИ В ШИБАЛИНІ.

Управа Школи повідомляє, що черговий шкільний рік починається 5. листопада. Навчання триває 20 місяців без перерви.

Школа приймає **хлопців і дівчат** у віці від 14. до 19. року життя, що скінчили найменше вселюдну школу.

Предмети навчання: 1) Загальнообразуючі: релігія, українська мова, історія, географія, рахунки, гігієна, спів. 2) Фахові (теоретично й практично): рільництво, годівля, орґанізація, городництво, садівництво, бджільництво — для хлопців і дівчат.

Окремо для хлопців: сільське будівництво і необхідне для власного вжитку ремесло.

Окремо для дівчат: шиття, крій, куховарство і домашнє господарство.

Молодь проходить теж теоретичний й практичний кооперативний вишкіл.

До прохання о приняття долучити: метрику (метрикальний виписс), останнє шкільне свідоцтво, життєпис, зобовязання родичів, що правильно платитимуть місячні оплати та поштовий значок на відповідь.

Управа Школи повідомить про своє рішення.

Оплати: вписове (одноразово) 10 злотих, оплата за навчання та повне утримання в інтернаті — 25 злотих місячно.

Адреса школи: **Сільсько-Господарська Школа, Шибалин, почта Бережани.**

ТРЕБА АЖ СТРІЛЯТИСЯ.

В Камяній, пов. Ліско 20-літній молодець І. Готер, ідучи гостинцем, стрінув свойого суперника Б. Пелю, що залицявся до тої самої дівчини, що й Готер. Не думаючи довго, Готер витягнув револьвер і пять разів стрілив до Пелі. Важко раненого Пелю перевезли до лічниці. Це все наслідки жидівської комуни, що не узнає ні Бога, ні релігії, бо якщо Готер мав би на серці Бога, не стріляв би зараз, лише старався би мирно полагодити любовну історію.

Слідуюче число »Нашого Лемка« одержать лише ці, що мають заплачену передплату по кінець ц. р.

ЛИСТУВАННЯ.

Поради і відповіді на запити поміщамо в наступнім числі, бо досі начальний редактор перебував на відпустці.

Мбл. Мабуть забули зайти до нас, тому »Дзвіночка« шлемо поштою. Ждемо на нові адреси. Привіт.

Полева: Просимо прислати.

Андрій В. Барвінок: Чи написали водавня до школи, дайте знати.

Володимир При: Праці у вас немає; можливо — що літом найшли б яке заняття, але на зиму трудніше. Чи асекурацію вже виплатили?

Комісентів прохаємо бодай ратами вирівнювати зобовязання. Сотик, виданий на різну пресу, вернеться в народі. — Деякі, що мимо упімнень, не вирівняли своїх довгів, або не відновіли за останній квартал, переплату — здержуємо з цим числом висилку часопису. На кредит лише більше-вики посилають свої газети.

Відновлюйте читальні »ПРОСВІТИ«, пишіть до Головного Т-ва »Просвіта«, Львів, Ринок 10.

Від повітового староства в Березові дістала наша Редакція слідуюче спростування:

СПРОСТУВАННЯ

до статті п. наг. »Як воюють Стрільці в Яблонниці Польській«, поміщеної в часописі »Наш Лемко« ч. 17. з дня 1. IX. 1935. р.

Неправдою є, що дня 11. 8. 1935 р. на забаві в читальні ім. Качковського в Яблонниці Польській, березівського повіту, впав гурт пяних Стрільців, узброєних в револьвери, кинжали і пружинові палки та що вони з диким вереском руйнували салю та виганяли і розбивали присутних.

Натомість правдою є, що в тім дні підчас забави, за виразним дозволом Комітету увійшло кількох польських хлопців враз з дівчатами, яким за згодою Комітету зізволено перетанцювати один танок, після чого поляки хотіли негайно опустити салю.

Правдою є, що Осип Таиц з Дубин коло Яблонниці Польської просив о докінчення заграного танку, на що в відповіді Кирило Гринік вдарив Таица в голову сокирою, спричиняючи тим цілий випадок і загальну біятику. Неправдою є, начебто руські хлопці були заскочені нападом поляків. Неправдою є також, що Стрільці були узброєні, натомість правда, що один з них Клямут Владислав показав, коли почато на вулиці бійку, руським хлопцям револьвер страшак, що його відобрала від нього поліція.

Про цей випадок донесено судовим властям, що є єдиною управлені до оречення, хто завинив в цій справі.

Повітовий Староста
Борисавскі.

ПРИГОДА З КОРОВОЮ.

В селі Кранув, пов. Кельце, корова одної бідної вдови кинулася на коморника, коли він хотів від вдови її забрати за довги. Коморникові вдалося якось втекти, а постеруникового, що з ним прийшов, корова рогами добре поколола і його мусіли відвезти до лічниці.

—o—

ВСЯЧИНА.

В селі ОЛАВИ к. Новотомця грім підпалив хату і забив в хаті молодого господаря Василя Хомика. Його не вспіли вирятувати з вогню, бо хата з усіх сторін загоріла. Згоріло все майно з цьогорічними зборами.

Народна Торговля
у Львові
і її склад-філія
в Сяноці
гриби скуповує по найвищих цінах і **продає всі споживчі товари,**
висилаючи їх також у найдальші гірські села **дешевими харчевими поштовими посилками.**

Поширюйте „Нашого Лемка“

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 вол.; пів стор. — 150 вол.; чверть стор. — 75 вол.; одна осьма стор. — 40 вол. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот. Дрібні оголошення за слово 10 сот.

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Меджицький—Тиктор. Львів, Вахарська 9. — Тел. 84-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 21 (45)

Львів, 1-го листопада 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 вол., Піврічно 1·80 вол., Чвертьрічно 1·— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам дол. або рівновартість.

Дуже працьовиті та ідейні члени Кружка „Рідної Школи" в **Костарівцях** — коло Сянока.

УКРАЇНСЬКИЙ ТАНОК ДОБУВ ПРИЗНАННЯ В НЮ ЙОРКУ.

У вересні ц. р. року відбувся попис народніх танків на майдані Вашинктон Сквер в Ню Йорку.

Признання добули всі групи, українського танку й американського сільського танку. Признання танцюристи добули через оплески 2-тисячної публики. Українських і американських танцюристів приняли бурею оплесків.

Інші групи були — фінляндська, німецька, шведська, данська, італійська й норвеська.

—o—

ЩЕ ПРО ПОВЕНЯН.

Воєвідський Комітет Допомоги Жертвам повені у Львові подав у жовтні ц. р. на кінцевім засіданню звіт точної діяльности. Допомогову акцію звернено головно для західних повітів, бо вони найбільше потерпіли від повені. Найбільше допомог розділено в ряшівськім повті (507,127.63 зл.), потім в ярославськім (411,448.18 зл.) і в ланцуцькім (404,445.61 зл.). Другі повіти одержали менше. Комітет занимався також доставою продуктів на прохарчування людей і худоби, доставою збіжжя на засіви, дерева для направи знищених забудовань, або будови нових. Всіх розходів мав Комітет 2,506.163.40 зл. Підчеркнено також на засіданню потребу регуляції рік; Комітет розвязано.

Загальні Збори кружка Рідної Школи

Загальні Збори кружка „Рідної Школи" в Сяноці відбудуться дня 2. листопада ц. р. в год. 10, у домівці читальні „Просвіти".

—o—

Управнення кружка Р. Шк. в Сяноці.

Головна Управа „Р. Ш." у Львові устійнила в порозумінні з львівським воєвідством, що діяльність кружка Р. Ш. в Сяноці, як повітового союзу кружків Р. Ш. обіймає територію повітів сяніцького, березівського, кросненського та ряшівського. Громадяни цих повітів повинні звертатися в усіх справах, що торкаються рідношкільництва з огляду на віддалення тих місцевостей від Львова, до кружка Р. Ш. в Сяноці та діяти з ним в порозумінні.

Знавці
їдять солодощі лише з фабрики

ПОШИРЮЙТЕ »НАШОГО ЛЕМКА«!

—o—

ЧИ ВИ ВЖЕ ПЕРЕДПЛАТИЛИ »НАШОГО ЛЕМКА«?

Цікаве з газет, або як то було у Плаучі Малій?

Під таким наголовком описує »Діло« таку подію:

Кружок »Рідної Школи« у Плаучі Малій, пов. Бережани, уладжував у себе дня 22. вересня ц. р. чайний вечір і на цей вечір запросив членів сусіднього кружка »Рідної Школи« в Красній, пов. Зборів. На ту забаву вибралися в год. 3. пополудні члени кружка »Рідної Школи« в Красній: Степан Перейма, Павло Гуменний, Петро Бендюга, Гнат Яловий, Андрій Гуменний, Федір Зарицький, Микита Цебрій, Павло Михайлюк, Семко Цебрій і Василь Перейма.

Йшли гуртом по два-три у малому віддаленні від себе, а коли наблизилися до постерунку державної поліції у Плаучі Малій, заступив їм дорогу комендант постерунку Юзеф Зелінський з палицею в руці і запитав їх: »Що то ідзе за одзял, сконд і доконд?« Коляж прохожі відповіли, що йдуть як запрошені гості на забаву до місцевого кружка РШ. у Плаучі Малій, комендант закликав постерункового ч. 269 Казимира Стасічека і приказав йому запровадити всіх на постерунок.

Як тільки підписані станули на коридорі, не почуваючись до ніякої вини, прискочив постерунковий ч. 269 до Степана Перейми, вхопив його за груди і викрикуючи: »Ходзь ту, ск... сине«, потягнув його до кімнати, де сидів уже другий постерунковий Казимир Тенчак, який зараз вискочив до сусідної кімнати, а постерунковий ч.269 розпочав своє урядування: »Сконд ти, зборовскі ск... сину!« А коли перейма відповів, що з села Красна, віддаленого півтора кільометра від Плаучі Малої, ударив його постерунковий ч. 269 двічі з цілої сили в лице і кулаком у груди. Відтак списав з ним родовід, перевів особисту ревізію і крикнув до нього: »Марш, жебись бив за пеньць мінут в дому«.

Подібно було з Павлом Гуменним.

Відтак прийшла черга на Петра Бендюгу, якого постерунковий ч. 269 запримітив найближче, викрикуючи: »Ходзь ту, ти велькі, як сен називаш?« Коляж він подав ім'я і назвище, ударив також і його двічі в лице і ще раз запитав за назвище, викрикуючи при цьому: »Бандиці, злодзеє красьняньске, ск... сини, хцеце будоваць Україну? У вас нема постерунку поліції паньствовей, нема вас кому научиць і длятего робіце, що хцеце«. Відтак списав родовід, перевів особисту ревізію, ще раз штовхнув Петра Бендюгу під ліве ребро і крикнув: »Ідзь, абись бив за пеньць мінут в дому«.

Андрієві Гуменному відібрав постерунковий палицю і краватку, яку за якийсь час звернув, ударив його в лице і по списі родоводу і переведенні особистої ревізії пхнув за плечі також з порученням: »жеби за пеньць мінут бив в дому«.

Майже так само зробленo з Теодором Зарицьким, Микитою Цебрієм і Семеном Цебрієм.

Павла Михайлюка запитав постерунковий ч. 269 також про родовід, а коли на запит, якої він народности, відповів, що українець, крикнув до нього кількакратно: »Гдзеж та Україна? Муфі, я ці дам Україну, ск... сине« і вдарив його з цілої сили пястуком у лице.

Підписані таки пішли на забаву і через часопис запитують владу, чим вони провинились і за що їх без ніякої причини потурбовано, побито й ображено?

(За несконфіскованим »Нофім Селом« ч. 40).

—o—

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

—o—

ЧИ ВИ ВЖЕ ПЕРЕДПЛАТИЛИ »НАШОГО ЛЕМКА«?

ПОДЯКА.

Хвальному Комітетові Допомоги у Форд Сіти, Па в Америці, складаємо оцим в імени всіх громадян обох Воробликів щиру подяку за цілорічну дальшу передплату щироукраїнських часописів. Рівнож Кружок »Сільського Господаря« у Вороблику Корол. складає подяку за матеріяльну поміч. Усім Вп. Жертводавцям за Океаном шлемо щире староукраїнське Спасибіг!

Вороблик, у жовтні 1935. р.

Українці обох Воробликів.

o———O———o

ЗВІРЮКА В ЛЮДСЬКОМУ ТІЛІ.

В селі Чорній, пов. Лісько, 27-літний Алек. Вельгуш відрізав косою голову своїй жінці, тому, що не одержав від неї обіцяного віна.

— **Брат зарізав брата.** В Лішні коло Дрогобича побились брати 28-літний Гриць з 26-літним Михайлом Собком за маєткові справи. Від слів прийшло до бійки, в якій Гриць косою пробив Михайла в живіт і він негайно помер. Гриць також тяжко покалічений та стратив мову.

—o—

У БІЙ З ТЕМНОТОЮ

На горбі, серед бідного, вічним сном і нуждою окутаного лемківського села, стояв немов залізна статуя юнак, Петро Плуготар і бистрим оком зорив по розкинених у долині хижечках.

Він кожну оцю хижечку знає дуже добре, бо тут уродився, тут виріс.

Він бачив виразно, як якась темрява пригнітає ці хижечки аж до землі.

В міру того, як приглядався, зроджувалася велика постанова: Він постановив розпалити такі вогні, що розяснять ціле село. Негайно стане він на позиції і з кличем: »Смерть і загибіль темряві« — почне завзятий бій. Побідить, бо відвороту не має!

Від цеї пори щодня зустрічався Петро з мешканцями села. Старець чи дитина, чоловік чи жінка, багатий чи бідний, всі рівні, з усіми він говорив та в часі кожної бесіди майстерно прогаляв з їх душ царство темряви, а на місце її розпалював вогонь невигасаючої любови до рідного народу

— Чоловіче, бери книжку й газету до рук і читай, а через читання станеш живою людиною.

— Што мі по газеті. Што мі з читання прийде. Я з читання жити не буду.

Але небагато таких було. Гурт вогнів побільшувався з кожним днем.

Петро радів!

Петро розпалив уже стільки вогнів, що дні темряви були почислені.

Минув рік один, другий невтомної Петрової праці та за той час село змінилося до непізнання. Тошилось воно в зелені садів, гуділо роями пчіл, тут і там плюскали риби в ставках. Буйні збіжжя від умілої господарки филювали полями. Сам Бог царював над селом.

На місце позакриваних читалень кожна хата ставала читальнею. Мешканці ставали одною родиною, жили одним спільним, зорганізованим життям...

Хай тепер вдарить дзвін на тривогу — в одну мить мур людей стане. Не даром то кажуть, що й вода скалу розлупає, — не то живі люди.

Сфінкс.

—o—

Чому нема української захоронки в Криниці?

(Ко). Криниця (так живець, як село) не має нині жадної української установи. А треба ствердити, що Криниця більше, як кожна инша місцевість є виставлена на денаціоналізацію. Світських наших установ не допустять, читальні »Просвіти« не дозволили заложити. Лишається ще хіба захоронка; її зорганізування це невідзовна потреба — коли хочемо задержати місцевих українських дітей для нації. Цю справу дуже добре розумів Владика в Перемишлі і вже в 1933. р. справа була майже на укінченні. Саме 1932. р. уряд виластив великі ерекціональні площі в Криниці на суму 270 тисяч зл. Та тодішній парох Криниці о. Король зголосив свої претенсії до цеї суми і спротивився передачі цих грошей Ординаріятові в Перемишлі. Вкінці, коли Рим видав декрет перемиської консисторії на осьвування малого семинара в Перемишлі — о. Король взяв назад свій протест з тим застереженням, що гроші будуть вжиті на організацію семинара. На жаль, зложилось так, що саме в цім часі повстає апостольська Адміністрація й о. Масцюх зголошує свої претенсії до цеї суми. Процес зачався наново. Коли-ж о. Король побачив, що гроші готові перейти на нового адміністратора — зголосив знову свої претенсії, мовляв він зрікся своїх претевсій лише під цею умовиною, що гроші будуть зужиті на організацію малого семинара. Справа скомплікувалась. Процес триває дальше — а гроші лежать в депозиті в банку.

Так мається справа з цими грішми й тому дивує нас, звідки дописувач »Діла« узяв ці відомості про парохіяльних 20.000 зл., які лежать в купелевім заведенні, і зовсім непотрібно нападає на »лопату«, мовляв, за якісь церковні гроші побудували величаву віллю в Жегестові на »Лопаті«. Бо є загально відомим, що віллю на Лопаті побудувала кооператива »Епархіяльна Поміч« в Перемишлі — за вкладом своїх членів, а не за якісь церковні гроші.

Вертаючи ще до захоронки в Криниці, — треба подати, що там могла би повстати не тільки захоронка — але ще й величавий »Народній Дім« — колиб не створення лемківської Адміністрації. Саме на парохіяльнім грунті в Криниці-селі фірма з Тарнова побудувала велику цегольню — і на кошт держави складала (тепер не знає, кому складати, прим. авт.) 60.000 цегол річно. Та тодішний парох всю цю цеглу зужив на будову своєї віллі (хоч в контракті було застережене, що 2/3 мало йти на парохію (не для пароха), а 1/3 для консисторії. Епископ звільнив о. Короля ва цеї з парохії і мав обсадити ідейним священиком, який напевно в скорому часі був би побудував захоронку — та все пішло инакше. Тепер ходять чутки, що о. др. Масцюх хоче будувати захоронку. Та Бог його відає, коли це станеться, а тимчасом »матечки« збирають жнива з існуючого стану.

(За »Новим Часом« ч. 221).

—o—

Лемківські богослови в Кракові

Довідуємось, що богослови апостольської Адміністрації для Лемківщини поміщені в римо-католицькій Духовній Семинарії в Кракові. Число питомців виносить 6, з того 2 екстерністів.

Ця вістка викличе велике здивування серед вірних гр.-кат. Церкви, коли взяти під увагу, що в Галицькій гр.-кат. Провінції є аж три духовні семинарії — у Львові, Перемишлі і Станиславові. Та не уважаючи на це, лемківських богословів вислано аж у Краків і приміщено їх в відділі ченстоховським (Краківська Духовна Семинарія складається із трьох секцій: краківська, шлеська і ченстоховська). Гр.-кат. богослови в Кракові не мають ні своєї каплиці, ні своїх духовників — взагалі релігійні практики виконують в римо-католицькім обряді — хіба в неділю ходять на Службу Божу до парохіяльної церкви в Кракові. Богословських викладів будуть слухати на ягайлонськім університеті в Кракові. Так отже гр.-кат. богослови будуть виховуватись в чужім для нашого обряду середовищі і ніхто не міг би заперечити, що кориснішим булоб, якби вони були приміщені в гр.-кат. духовній семинарії в Перемишлі, Львові або Станиславові. Є це перший випадок впродовж 19. і 20. століття, що гр.-кат. богослови приміщені в римо-кат. дух. семинарії тільки тому, щоб не виховувались в гр.-кат. духовній семинарії. Історія мабуть додатньо не осудить цей факт, та й ледви, чи це буде корисне для виховання священичих кандидатів.

Стільки пише »Український Бескид«.

Ми від себе додаємо, що ледви чи буде хісно гр.-кат. Церкві на Лемківщині з таких вихованків. Всі знаємо, що чим горнець накипить, тим його й чути. Як дальше довідуємося, діються ще другі дива, що затемнюють Лемківщину — їх варто затямити! Шкода, що ап. Адміністратор чванився — наче знає душу Лемка і лемківські болячки-обставини... І фіолетний колпак тут нічого не вдіє. Лемки все бачуть і добре собі міркують, хто та за що їх заоначує.

ТИСЯЧІ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ »НАШОГО ЛЕМКА« ВІД СЬОГОДНІ ДО КІНЦЯ 1935. Р.

МУСИМО ЗЄДНАТИ І ЗЄДНАЄМО!

Тому

закликаємо Всіх наших передплатників, Всіх наших прихильників та Всіх, що разом творимо одну велику Українську Рідню в наших рідних Карпатах, зєднувати нових читачів, членів передплатників при кожній нагоді.

Хай не буде ні одної української хати на Лемківщині, де б не було

»НАШОГО ЛЕМКА«.

І Ви наші Рідні Брати в Америці, Канаді та Франції подайте нам руку, ставайте в ряди наших передплатників та незабувайте про долю Рідної Країни.

»Наш Лемко« вчить, провадить, стереже і змагається за відвічну українську правду на Лемківщині. Він розганяє ще кромішну темряву, що поневолює наших Братів у Карпатах. **Тому Всі до праці для загального добра!**

Довгі і темні осінні ночі, це найкращі жнива для вломників, тому обезпечіть від крадежі з вломом своє майно в одинокому українському Товаристві взаїмних обезпечень »ДНІСТЕР« у Львові, вул. Руська ч. 20.

Всі підемо до Вороблика

В перших днях листопада ц. р. припадає річниця смерти нашого любленого і загально поважаного Душпастиря, бл. п. *о. др. Романа Винницького,* пароха і риманівського декана, що помер 1. листопада м. р. в *Королівському Вороблику.*

Наш греко-католицький обряд поручає, щоб у такі торжественні дні Всі Впр. Отці Душпастирі деканату відправили жалібну заупокійну панахиду на гробі померших наших ревних душпастирів.

У цьому торжестві повинні всі доокличні Громадяни взяти як найчисленнішу участь, бо Покійний ревно сповняв Свої обовязки і стояв вірно на сторожі нашої української Церкви та помагав, де лише міг, Українському Народові.

Мурована церква Успен. Пресв. Богородиці у **Король. Вороблику**, візантійського стилю з 5 банями, побудована в другій половині 19 ст.

І в наших братів на Закарпаттю біда і нужда

Про злидні, в яких живуть гірські села на Закарпатті, пише чеська газета »Лідове Новіни«:

»У гірських частинах Підкарпаття люди постійно вмирають з голоду і недоїдання... Чим далі на північ у гори, тим гірші дороги й брудніші села. Верховинці все ще будують свої хати без коминів, вірять у чари, тримаються старих забобонів, і при тім голодують. Иноді й до ширших кол громадянства проскакують вісті про тяжкі верховинські недостатки. В зимі цього року виявилось, що гірські села, біля Ужоцького переходу, кілька місяців не бачили людської соли, а й червоної, худобячої соли селяни не мали защо купити. З Чехії післано до Ужока кілька мішків соли й трохи обуви та одягу для обідраних дітей. Це було зимою; в літі небагато краще живеться на Верховині. На гірських нивах щойно цвіте картопля, але селянські комори вже майже порожні. В Лубні, Волосянці, Ужоку, Бистрому, Вишці, Тихій, Розтоці, Стужиці й Станнім багато людей їсть лише тричі на тиждень. Кільограм кукурудзи коштує одну корону, а деж селянин візьме стільки грошей? Корона в горах це справжне багатство. В деяких селах крамарі-жиди позамикали свої крамниці, бо люди не мають защо сірника купити, а не то горілки. Та проте — неймовірно! На селян з Ужоку наложили 30.000 (чеських) корон кари за лісові шкоди, себто за випас худоби на лісових полянах і луках та за збирання хворосту й лісових плодів. Село Лубня вже кілька років правується з управою державних лісів за пасовище. Продовж цілих століть користувались селяни тими пасовиськами. Але чехословацька лісова управа почала заліснювати їх і карає кожного, хто хоче на них попасти худобу. Нащо ці кари за вязку хворосту, коли в підкарпатських лісах гинють тисячі метрів дерева?«

Далі пише газета: »Замість коштовного будинку крайового уряду в Ужгороді ми могли побудувати в горах двісті шкільних будинків. Не дивлючись на найліпшу волю, зубожілі верховинські села не спроможуться на добру школу. Тут буває, що школи поміщено в тісних курних хатах, де нема ні підлоги, ні комина«.

»Господарське й соціяльне питання на Підкарпатській Верховині це наше найболючіше місце... Яке значіння мають ті всі грошеві кари, коли правильно покараний мусить їх відробляти працею? Селяни не виходять з кар і даремної праці. Хто ж тоді подбає за їх родини?«

ВИЛАЗИТЬ ШИЛО З МІШКА.

В 242. ч. »Діла« п. з. »Образки із нашого західнього відтинку« пише лемко з Грибова: »кружляє в нас уперта чутка, що кришицький »Лемко« перестає виходити,... з браку фондів. Новосандецький, горлицький і ясельський старости, які мали давати на цю ціль по 100 зл. місячно, перестають далі »Лемка« фінансувати, тому, що переконалися, що його »діяльність« показується зайвою, ба навіть шкідливою. Лемки почуваються українцями. Польські рішаючі чинники, що далися хвилево заманити відомого поведінкою гуртка москвофілів, переконуються, що у факті, що лемки щораз більше освідомляються національно у бік українства (ми радше сказали би, що лемко все був українцем — лише його затуманювали кацапи пр. Ред.), нема для поляків ніякої небезпеки, а відносно винародовлення лемків, як показують численні приклади з історії хочби й польського народу, це зайвий труд.

Довголітня »виховча« роля всіляких ендецьких і неендецьких »Куріерків«, які ніколи не то що річевої й обективної статті не надрукували, але навіть вірної інформації про Український Нарід не подали, виконала була глибоку прірву між польським та українським громадянством«.

Закінчує цю статтю: »Щоб випрямити горб, треба би поважної ініціятиви з боку тих, що його спричинили. Та поки що не видно ніяких заходів«... Нам пригадується гарний та повчаючий віршок про зеленого коника та комаху. Полевий коник бігав собі ціле літо, пасожитував, а мала комаха працювала, щоб приспособити собі запаси на зиму. Як зима настала, коник впрошувався на готове до комахи, але вона сказала йому: Хто гуляв літом, хай собі гуляє зимою та за готовим не оглядається.

МАЛИЙ ЗАПИТ.

Парохіяни села Межибродя запитують апостольського адміністратора, о. д-ра Масцюха, чи йому відомо, що сталося з вишиваним рушником, забраним із межибрідської церкви його бувшим канцлером, о. Полянським, та що сталося із квотою 300 зл., що її була записала одна громадянка із Сянока на церкву в Межиброді? Кажуть, що гроші ці мав забрати один із заступників пароха, що їх посилав до села о. д-р Масцюх по перенесенні о. Кузмінського.

(»Новий Час« ч. 231).

ПИСЬМО З КАНАДИ.

До Хвальної
Редакції »Нашого Лемка«
у Львові.

В прилозі посилаю готівкою два канад. доляри, які прошу почислити на рахунок моєї передплати. Бажаю Вам якнайкращого успіху у Вашій праці над пробудженням Лемківщини, та згадаю, що хоч я виїхала з Рідного Краю (з Висової коло Горлиць) тому 26 літ, як 11-літня дівчина, одначе все мрію про Рідні сторони і коли мені прийдеться вернути до Рідного Краю, хотіла б я вернути до Української Лемківщини — а не до кацапської.

З поважання, Ваша **Теодозія Г.**

ЗНЕСЕННЯ НАУКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

У Сяноці існує від кількох літ приватна жіноча гімназія, що має навіть право прилюдности. До цеї гімназії ходять і дівчата української народности. До цеї пори гімназія придержувалася планів навчання таких, як у прилюдних школах, цебто в гімназії вчили також і української мови. В цьому році директор гімназії Левицький, колишній греко-католик, зарядив, що в гімназії української мови вчити не будуть. Ми дуже цікаві, що скажуть на те родичі дітей та кураторія, що повинна подбати про те, щоб наукові плани були точно переводжені.

(»Новий Час« ч. 231).

—о—

САМІ «РУССКІ» ПІЗНАЮТЬСЯ НА »ЛЕМКО-СОЮЗІ«.

(КО) При читальні Качковского в Криниці був дуже гарний хор, один з кращих хорів на Лемківщині, під проводом п. Ропіцького. Хор цей гарно розвивався, аж вмішався до того »господини« Гнатишак і Трохановський; прийшло »Свенто Гур«. Господини хотіли чимсь похвалитися і по довгих намовах вислали »лемківський хор« до Закопаного. По приїзді звідтам зачалося на добре негодування серед хористів — мовляв їх коштом хоче дехто (п. Гнатишак і Спілка) добувати собі ласку і »пособія«. Коли ще п. Ропіцкий дістав посаду в Живці — хористи заявили, що до хору належати не будуть і хор розбився! Так отже вплини лемко-союзу навіть в самій Криниці падуть чимраз більше. Чи радше вони тут ніколи не були »моцні«. — Не тратьте господине сили — спускайтеся на дно!

Поширюйте „Нашого Лемка"

ДИТЯЧИЙ САДОК.

Дня 21. ц. м. відбулося в Загутині святочне закінчення дитячого садка, що його уладила в цьому році місцева читальня »Просвіти«. На свято зійшлося понад 250 старших громадян, що з великою увагою прислухувалися пописові дітвори у віці від 3 до 6 літ. Треба підчеркнути, що дітвора ходила пильно до садка та користала з праці вчительки п. Ольги Чабанівної Кружок Р. Ш. в Сяноці під помагав цей одинокий в повіті садок тим, що перебрав на себе акцію доживлювання. На попис явилися також гості з сусідних місцевостей Долини та Загіря. — Варта, щоб найближчі села, а саме Сторожі великі та малі, взяли собі на майбутнє приклад з Загутиня.

—о—

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КРУЖКІВ Р. Ш.

Дня 22. вересня відбулися загальні збори кружка Р. Ш. в Мокрім при участи делегата мгра Букатовича зо Сянока. Вибрали нову старшину, в складі майже такому, як попередній. Зо звіту старшини видно, що вона старалася по змозі сил працювати над розвитком товариства, але стрічала великі перепони. Старость не дозволило ні на аматорські вистави, ні на відчити, ні врешті на чайні вечорі та забави, а навіть чайні вечорі обмежені тільки для членів, поліція розганяла. Кружок побільшив значно свою бібліотеку. Цього ж дня відбулися загальні збори кружка Р. Ш. в Морохові, а на них був присутний делегат зо Сянока д-р Ванчицький. Збори вибрали нову старшину з головою Михайлом Мицьом на чолі. І тут були великі перепони в праці. В 1933. р. кружок уладив 9 аматорських вистав, 1 концерт та кілька чайних вечорів і забав. У 1934. році дістав Кружок дозвіл тільки на 1 забаву й 1 чайний вечір, аматорські вистави заборонили.

—о—

ПРИГАДКА.

Всіх наших Передплатників просимо, подавати нам точно свою нову адресу при зміні місця осідку та не наражувати нас на непотрібні видатки.

З цим числом здержуємо всім часопис, що не вирівнали досі нової передплати.

Одночасно посилаємо деяким, що не могли ще досі вирівняти залеглої передплати, листовні пригадки; щоб пригадати, кілько ще треба вплатити по кінець ц. р.

Адміністрація.

Деревляна старовинна церква в Іздебках, коло Березова, збудована в 17 ст.

СВЯТО ПІСНІ.

Дня 1. вересня відбула старша молодь села Красна (Коростенко) коросняньского повіту, свято пісні. Хорові пісні та 2 деклямації, що склалися на програму цього свята, вивчив молодь місцевий сотрудник, о. М. Гайдук. В полудне цьогож дня відбулася генеральна проба свята для дітей, а вечором концерт для старших. Неосвідомлена місцева кацапська молодь, підюджена різними чорними духами, старалася перешкодити в святі, кричала, виспівувала різні пісні, а навіть кидала камінням. Всежтаки не вдалося їм перешкодити та знівечити свята, що пройшло з гарним моральним і матеріяльним успіхом. (За »Новим Часом«).

—о—

ЧОРНІ ДУХИ ХОДЯТЬ.

По війні зявилась на Закарпатті ціла маса різного роду сектантів. Вони ходять по селах та впихають людям різні безбожницькі брошури і образки. Люди відпекуються і навіть не хочуть брати до рук цих книжечок. Ті вовкі »бейбельники« ходять цілими громадами та страшать грекокатолицьке населення; вони взивають також, щоб люди викидали з хат святі хрести і святі образи та вигнали зі села священників. Не тяжко догадатися, що це жидівсько-комуністична робота! Оці большевики найбільше дошкулювали в околицях Ужгороду, а навіть самі почали по хатах нищити хрести й образи. Тоді обурені люди в одному селі кинулись на цих зайд і хотіли зробити над ними хлопський твердий суд. Аж чеські поліцаї поарештували бейбельників і відставили »на спочинок« до суду в Ужгороді.

—о—

ОПОВІСТКА.

Прийму від зараз до науки дяківства і диригентури здібних і чесних учнів з Лемківщини (на відповідь залучити значок).

Михайло Коханський,
дяк у Бібрці над Сяном, п. Ліско.

Серед українських гір і високоверхів

ГОРОЮ ДИНІВЩИНА.

Незвичайно радіємо вісткою, що свідоме українське громадянство в Динові відчинило першу та одиноку в цьому містечку українську крамницю. Як про це довідалась жидівня, давай галюкати, що її кривда діється та стала визивати наших чесних селян. Але народ бачить, що вже досить накормився жидівських дармоїдів, тому гурмою горнеться до рідної крамниці. Честь Вам динівські Брати за Ваш почин! Дай Боже, щоб у всіх наших містах і містечках на Лемківщині поставали українські крамниці, тоді добемося добробуту, бо наш криваво запрацьований гріш не буде мандрувати до чужих жидівських рук. Не лайкою, лише чесною працею здобуваймо наше завтра.

МУШИНСЬКА ВОЛОСТЬ.

До мушинської волости належать села: Жегестів село і Жегестів Живець, Андріївка, Милик, Щавник, Злоцьке, Ястрябик, Поворозник, Війкова, Дубне і Лелюхів.

Населення тих сіл — за виїмком Жегестова Живця у 90—96 відс. українське. У Щавнику, Злоцькім, Ястрябику, Дубнім і Лелюхові — населення національно свідоме. — У других селах тільки одиниці, боючись терору, не признаються до українства.

В ОСВІТІ ЗАПОРУКА.

В селі Шляхотська Добра, к. Мриголода була культурна українська пристановa »Народний Дім«. Одначе вона розвязана. Кооператива ледви клигає, за те молодь не може нагулятися, навіть на якомусь пожарницькому святі, в часі відправи св. Служби Божої — витупцювали надто веселі стражаки — аж гуділо.

Такий не візьме книжки до руки, газети боїться, бо ще досі деякі не годні зрозуміти, куди веде правдивий шлях. Час зійти з манівців, пошанувати свою народню честь і не пхатися там де нас висміюють та понижують. В книжках і добрих часописах найдете найкращу розраду і пізнаєте здорову мету! Туди всім горнутися.

ЛЕГКО ГОСПОДАРИТИ В ЧУЖІМ ДОМІ.

У Корол. Вороблику Кружок »Сільського Господаря« звернувся до »Качковських« у справі винайму салі на представлення, але »істінно русскіе« відповіли листовно (чомусь немосковським язиком), що салі не позволять. Так то горстка хрунів править Народнім Домом, хоч дійсними власниками повинні бути давно ті, що його побудували, в першу чергу наші Брати ізза Океану.

ВОГНІ І РАБУНКИ.

Дня 14. вересня, в суботу згоріла хата Федька Каньчуги на **Фолюші,** пов. Ясло. Хата зовсім нова, щойно третій рік як вибудована і на нещастя не була ще заасекурована, бо господар казав, що ще не зовсім викінчена і не спішився з асекурацією. Тепер тяжко покутує за свою байдужість. Не відкладайте ніколи асекурації своїх будинків, бо можете дуже жалувати, але буде запізно...

Дня 16. вересня, в понеділок згоріла також хата в **Бодмарівці,** горлицького повіту. Мати перед вечором запалила, а позичену запальничку казала хлопцеві віднести до сусіда. Хлопець вийшов, і під хатою коло загати »прібував« запальничку і спалив цілу хату. Не давайте ніколи дітям до рук сірників ні запальнички, бо можуть вас на біду обернути.

У вівторок, 1. жовтня їхала почта

З історії Лемківщини

Початки села Боська

Про заложення українського села Боська (давніше Боско) не маємо історичних відомостей. Одначе треба знати, що давнішими часами ріка Вислок, перепливаюча через Боську, мала відмінне русло; іменно за теперішнім залізним мостом, скручувала на схід в сторону вулиці — звану »між Цеплями в Закуттю«, відтак на південь попри часть села »Заповідь« скручувала до Заршика, де зливалася з теперішною своєю притокою Пельницею. Через це ціле Закуття находилося давними часами по лівім березі ріки Вислока. Старе русло цеї ріки вдержалося між двірським полем коло цісарської (тепер державної) дороги перед частиною села Заповідь.

З часів володіння польських королів, село Боську, подібно як і декотрі сумежні села, належало до королівських дібр. Про це вказує спис з 14. листопада 1783. р. при установленню тодішнього пароха бл. п. о. Андрея Копистянського, як саме якийсь Иосиф Вандалис Миншок, загіваний на бувшого городського старосту в Сяноці Андрея Корнашевича — відібрав три півтірки поля бувшому в Боську парохові о. Василеві Корнашевичеві (— около 1730. р.) та надав це поле Лешкові (Олексієві) Цуп, Мартінові Мазур і Васькові Козак.

Боцанська Церква мала здавень дана 12 півтірків орного поля та багато скорше була побудована, як костел по другому боці Вислока, — Першими мешканцями села були українці-лемки. Щойно через заряд королівських дібр, прийшла кольонізація. Польська парохія в Боську установлена грамотою польського короля Жигмонта III., з дати Краків 19. березня 1595. р. Згідно з цею грамотою — в Боську не було костела, лише була українська греко-католицька церква (Хроніка гр.-кат. Парохії в Боську з 1900. р., написана о. Олександром Зубрицьким) — а латинники, зсл. звані там »католики«, належали аж до парохії в Сяноці. До сьогодні також задержався звичай приношання чеканки на службу — від нашого нового — українського року.

До села Боська належить присілок »Поруби«. Саме село Боську ділиться на: »Село«, що тягнеться від греко-католицького приходства в північну сторону, переділене залізничим тором; »Грабень«, від державної (давніше цісарської) дороги по вулицю, що веде до Мильчи і Вороблика; »Взля«, від дороги до Мильчи в сторону Риманова; »Закуття« по правому березі Вислока; »Поріччя« по лівому березі Вислока; »Заповідь« на сході до Заршина. Яко дочерні села: »Мимінь«, де спис населення з 1890. р. нараховує 43 душі гр. кат. обряду; »Гачів, Ясенів«, де були також греко-католицькі церкви (Шематизм гр. кат. Епархії Перемишль 1853. р. ст. 115). та Буків, Зміннія і Черешнів.

У згаданій хроніці находиться рівнож цінна, на всі часи, згадка, що українська Церква є кріпостю для гр.-кат. обряду й українського народа: навпаки — де не стане української Церкви, там нарід загибає, вынародовлюється і переходить в чуже русло.

Про перших українських душпастирів у Боську згадує письмо о. Ф. Кибульта з 17. березня 1602. р. і грамота Юрія Миншка з дати Дукля 30. березня 1669. р.

Цікаве також, що в цій парохії, в противенстві до инших, парохіяни ніколи не ходили своїому парохові дарма робити в поле.

В дні 15. травня 1898. р. на еркціональним полі зв. »Лабі« від »Волі посвячено при гостинці до Риманова, камяний хрест на памятку 50-ліття знесення панщини.

—o—

до **Липинок** горлицького повіту, на яку напав бандит. Зрабував кілька тисяч, а фірмана тяжко побив. Бандита люди пізнали і за ним тепер шукає поліція.

Село Лубна, повіт Березів. Це наш остров серед чужого моря. Від віків борониться перед чужинцем і твердо держиться гр.-кат. церкви. І це є ознакою в селі приналежности до української нації.

Село має за собою історичні традиції. В 1722 р. збунтувались прадіди нинішних лубян проти насаджування в них чужинців-кольоністів. Там, де сьогодні є костел, давніше пишалась церковця. Одначе мимо цього не зневірились лубняни, не пішли шукати чужих богів, але загартовані в важкій боротьбі, хай будуть прикладом неодному українському селові під Коломиєю, Косовом.

А треба знати, що лубняни бороняться самі, як знають. Не мали вони щастя до сьогодні навіть до священика свойого, рідного. От і тепер від 35 літ щось сидить у них священик русский, що гальмує всяку роботу національну.

Коли під проводом свідомих селян основано »Просвіту« в селі та приступлено до будови дяківки, — священик і собі — для роздору — зорганізував »русских« і давай будувати чит. Качковского. Йому й без перешкод дозволено будувати, а українцям навіть дяківки не хотіли дозволити. Чия це рука була в цьому, селяни догадуються. Тимчасом село пропадає в кромішній темноті. Хлопці, дівчата — вільні дні проводять тільки на спацерах, гуляні. Але це нікого не болить, бо ніхто з інтелігентів незаінтересований в поширенні свідомости.

Освідомляюча праця впала на плечі кількох селян. З великим завзяттям та з вірою, що село буде українське, вірне традиціям прадідів, які то завзято боронили своєї народности — освідомлюють в »Просвіті«, гуртують охочих до народньої праці.

Найбільшою перешкодою є брак домівки. Але є надія, як вибудують домівку, то може тоді рушать роботу.

Всі вони тільки й ждуть цього радісного моменту, коли в рідній хаті буде можна розгорнути широку працю. Вже довго не будуть на це ждати, бо хата стоїть, тільки покрити дахівкою та викінчити в середині (підлога, вікна). Селяни згадують, що й цеї домівки не довелось би збудувати, якщоб їхній односельчанин полк. Васильовський з Чікаго не допомогав би їм. Тільки чомусь тепер забув про них. А дошкульна криза в селі, темнота не дозволяє, щоби будова пішла скорим темпом. Одначе до зими — з великим трудом — віддадуть до вжитку домівку і перенесуть там чит. »Просвіти«, яка тепер мусить тиснутись по селянських хатах.

Для здобуття фондів улаштовують просвітяни забави, а дня 21. вересня відіграли Карпенка-Карого пєсу »Мартин Боруля«. Гра деяких аматорів була без закиду. Найкраще подобались глядачам своєю грою Омелько (Павло), далі Марійка (Евгенія Васянко), Палашка (Тетяна Шевчик) та Мартин Боруля (Вацек).

На представленні було багато українських гостей зі Селиськ, Павлокоми, Глудна і містечка Динова. Вони дали доказ, що розуміють потребу лубиян здобути фонди, а рівночасно були добрим прикладом для лубиян. Бо з лубиян на виставі поза молодю — зі старших не можна було нікого доглянути. А тут з чужих далеких сіл приїхали старші господарі і господині. Є надія, що й лубняни поволі дійдуть до такої свідомости. Початки вже зроблені.

Під кінець слід згадати, що в Лубні »Районова Молочарня« з Володжа заложила свої 3 філії. Одначе цього не могли стратити керовники польської молочарні з Футоми. Бо як то може бути, щоб українець самостійно про себе думав, своїми справами кермував? Давай, підвищили вони ціну для конкуренції, щоб підважити довіря до української молочарні. Вони знають, що як несвідомі селяни, то можна їм голову крутити. А як тільки впала би українська молочарня, так зараз ціна впаде в них на масло.

Господарі Лубняни! Ви не знаєте, що наш Маслосоюз дуже пильно дбає про піднесення господарського положення села та платить найвищі ціни за масло! Про це навіть поляки знають та побоюються його. Сам міністр хвалив роботу Маслосоюзу. А Вам намагаються футомяни за гроша завернути в голові і Ви вже кидаєте свойого та йдете до них. Якщо були би свідомі, то не мали би футомяни до Вас приступу!

Одначе віримо, що Ви не покинете свойого, а зорганізовано, здисциплінованно скажете їм: **досить нас використовували стільки літ, хочемо бути самі газдами на своєму власному обійстю. А Вам засі до нас!**

Тримайтесь Лубяни твердо, щоб про Вас слава йшла по цілій Українській Землі. Покажіть, що Ви гідні наслідники своїх завзятих прадідів.

Гість.

Село Поруби, повіт Березів. Маленьке це сільце; числить 65 хат. Господарі тут переважно ма-

Гей, повернуть Запорожці!

В Придніпрянській Україні
Плачуть наші браття рідні,
Умиваються сльозами,
Поневолені та бідні.
Гей заснула Україна —
Вже літ двісті у неволі,
Потоптана ворогами,
Чи діждеться вона волі?
Гей, повернуть Запорожці
І преславні Гетьмани,
Що колись, давно бувало,
Воювали бисурмана.
І прийдуть ще переможці
Зпід Вод Жовтих і Багора,
Ще засяє ореолом
Над врагами перемога.
Зажурились наші браття,
Бо й є чого сумувати!
Тяжко в ярмах пропадати,
Тяжко, гірко, любі браття:
У холоді проживають
І голодом примирають.
Ні в що вбратись, приодітись,
Нічого у рот вложити.
Знущається ворог клятий
І неділеньки святої
Не дасть людям святкувати.
Але Господь милосерний
Тую славу нам приверне.
І підуть в криваві бої
Повні віри і завзяття
Українські Герої.
Помолітесь, любі браття!
І горнімся до просвіти,
Бо в просвіті наша доля.
Перебудем лихо в світі.
І повстане тая воля —
По всім світі піде слава,
Що з кайдан уже повстала
Наша славна Україна,
Ненька люба і Єдина.

Засновуйте Кружки **»Відродження«** у всіх українських селах на — Лемківщині.

Відродження визволить наш Український Народ з алькоголізму й нікотинізму і так відродить Його до нового життя.

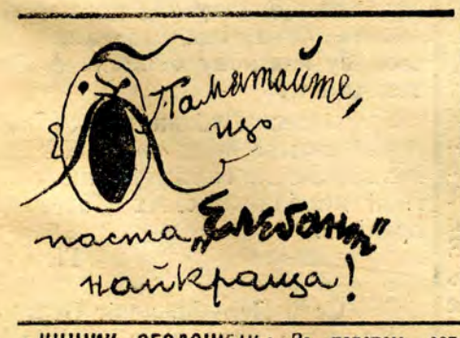
лоземельні, 2-5-моргові. Але йдучи слідами других свідомих українських сіл — оснували в себе перед 10 роками »Просвіту«. Зразу примістили її в селянській хаті. Як свідомість в селі стала зростати, українська національна ідея опанувала все село. Число членів »Просвіти« зросло, так, що в селянській хаті стало тісно.

Задумали збудувати собі Народній Дім, де містилась би кооператива, читальня, саля для вистав. Скільки трудів, перешкод мусіли побороти Просвітяни, заки добились дозволу на будову своєї хати! Бо відомо, деякі людці бояться зросту української національної свідомости. Але по важких зусиллях пишається сьогодні в селі Народній Дім, критий дахівкою.

Завзяттям і свідомістю селянських мас збудовано твердиню в надсянському селі. Не було хати, не було хлопця, дівчини, господара, чи господині, щоб не приклали своїх рук, чи гроша до будови. Хай це буде приміром — гідним наслідування нашим селам! А Поруби по викінченні будови, хай беруться до дальшої і глибшої праці — культурно-освітньої, яка тепер трохи притихла. Мусять викорінити неграмотність, поширити число читачів українських газет і стати в ряді других сіл на рівних позиціях — за краще Української Нації.

Сусід.

»ГОТОВСЬ«

КАЛЕНДАРЕЦЬ УКРАЇНСЬКОГО ЮНАЦТВА на 1936 р.

»З ХРИСТОМ ЗА УКРАЇНУ — ГОТОВСЬ!«

Найкращою реклямою цього підручного календаря — його власні слова: »Як лицар Христа борони ЙОГО ЧЕСТИ ТА ПРАВ СВ. ЦЕРКВИ в публичному житті. Зберігай, шануй та плекай УКРАЇНСЬКИЙ ОБРЯД. ДБАЙ ЗА РЕЛІГІЙНЕ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ. ТИ Є ЧЛЕНОМ СЛАВНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ, що для Її добра працювати є Твоєю НАЙВИЩОЮ ДОЧАСНОЮ ЦІЛЛЮ. Пізнавай, люби й шануй усе рідне та стій на сторожі ЧЕСТИ Української Нації. Зберігай і плекай українську традицію.

На кожному місці вживай РІДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

Тям, що сила нації в її ЗОРГАНІЗОВАНОСТІ, то-ж будь карним членом народніх установ«.

Ціна цього календарчика незвичайно низька — тільки 30 грошів. Хто замовляє один примірник, мусить прислати 15 гр. на порто (разом 45 грошів), тому краще відразу замовляти бодай 20 примірників на адресу:

»УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО«, Львів вул. Петра Скарги ч. 5.

ЛИСТУВАННЯ.

Хв. Читальня Учнів, Перемишль: до кінця року ще 50 гр.

Хв. Чит. »Просвіти«, Лежайськ: заплатив Вп. Роман Кишакевич по кінець серпня 1936. року.

Вп. Іван Гомза: передплата вирівнана до жовтня 1936. р. з Америки. Приєднуйте нам нових передплатників і не забувайте. Щирий привіт для Вашої Рідні.

Дошно: Шапки з робітні Українських Інвалідів у Львові вільно кожному носити. Заложення Кружка »Сільського Господаря« згідно зі статутом не може без важної причини ніхто заборонити, бо такі Кружки є владою дозволені і затверджені, вони мають піднести добробут селі і загалу. За мапку Української Держави, поміщену в книжечці »Мала Історія України« не повинні нікого лаяти та її конфіскувати, бо ця книжечка з мапкою перейшла належну цензуру та є дозволена. Як неправно забрали мапку, треба домагатися звороту цеї мапки судовою дорогою. Всім свідомим нашим Братам у Дошні під Римановом шлемо братні привіти та бажання успішної праці у правному змаганню за краще завтра і правду українського села.

Вп. Антін Заверач: щиро дякуємо, використаємо.

Вп. Микола Малий: гаразд, шлемо.

Вп. Др. О. Во: прохаємо вибачати. Часопис всім вислали. Окремо листом.

Вп. Володимир Пр.: Пишіть на адресу, подану в »Золотому Колосі« 1936. р., стор. 139. Календарі вислали, »Комар« вишлемо пізніше. Знимка неясна, може подбайте, щоб видно було цілу церкву. Привіт.

М. — 28. С. На це найкращий лік — теплі змивання голови виваром з волоського горіхового листя. В літі оголити голову.

Передплату з Америки одержали: Степан Саманьчик Волиця, Кооп. »Єдність« Ялин; Андрій Ланьчак Пакошівка, Ю. Попович Согорів Гор., О. Гоц Согорів Дол., І. Мищьо Полонна, В. Роман Сянік, Ст. Гніздур Вільхівці, І Галик Заболотці, Чит. »Просвіти« Загутинь, В. Подубинський Дубрівка Р., П. Карбівник Сянічок, І. Троцько Сторожі В., Уряд гром. Сторожі М., Уряд гром. Смільник, Кр. »Р. Ш.« Мокре; заплачено до 1. X. 1936. р. Щире Спасибіг Рідним Братам за Океаном.

Прохаємо свідомих з Рим. Завадки подати нам скоро, чому Іван Петренько звертає часопис — згл. подати нам адресу бідного, але чесного господаря.

КРИТИКА НАШОГО ЖИТТЯ.

(Продовження)

11. Проч забобони!

Мусимо також викорінювати з нашого життя смішні й нерозумні забобони, пересуди і перестарілі шкідливі звички, бо вони нас осміщують, понижують і здержують наш поступ до нового кращого життя. Ненаситна людина, що їсть що хвилини і не може привикнути точно три рази денно їсти, розхворюється на шлунок, отже біжить »лічити болячку«. Знані між нами випадки, скільки то гроша видають наші люди ріжним дурисвітам і »ворожкам«, що лічать і »ворожать« з псалтиря, хоч краще піти до доброго лікаря за фаховою порадою. Або кілько то наші бідні господині наскачуться й нафукаються при печенні паски на Великдень, щоб »більша виросла«. Щоби корова добре доїлася, треба її добре пасти і кормити. На жаль багато ще між нашими ґаздинями таких, що вірять в якісь »чари«. »Корова змаліла молока, бо та і тота ґаздиня штоси поробила, перемінилася в жабу, зайшла до нашої стайні і відобрала нам молоко« — кажуть. Правда, яке то смішне й глупе? Тож викорінюймо ту гидку темноту, що лише свідчить про малокультурність нашого жіноцтва. У наших дівчат і жінок треба розбудити охоту до книжки і ґазети. В книжках є наші найкращі приятелі та дорадники.

(Дальше буде)

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. **Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.**

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 22 (46)

Львів, 15-го листопада 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Історична повість про Лемківщину

Цими днями появилася на книгарських полицях нова повість **Івана Филипчака »Будівничий держави«**. Автор (мимоходом кажучи сам з походження: Лемко) малює в ній добу розросту княжої держави за Володимирка Ростиславича, коли то границі її сягали ген аж під Тарнів і Щавницю на Заході. Акція повісти (велика частина) проходить на Лемківщині (Вулич, — Улюч — Іванчепіль) а провідник Лемківщини сяніцький тисяцький Гілярий Поливка з своєю донькою Славою належать до найкращих героїв повісти. Зокрема сяніцький полк під його проводом — це найкраща бойова формація Володимирка. Лемки повинні масово поширити цю повість між собою, щоб знали про славне минуле своїх предків. Проф. Филипчакові належиться щира подяка, що не забуває про свої рідні сторони і в своїх повістях (За Сян, Княгиня Романова, Дмитро Детько) їх прославляє!

І.—ко.

—o—

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Знову неумолима смерть забрала з поміж наших рядів вірного сина Лемківщини **Григорія Баньківського,** купця в Перемишлі, що внаслідок нещасливого випадку помер в перемиському шпиталі в дні 23 жовтня ц. р. Похорони відбулися 25. жовтня ц. р. при участи всіх членів філії »Сокола« і філії »Купців і Промисловців«. — Вічна Йому Память!

ЛИСТОПАД — місяць Українських Інвалідів! Кожний українець обовязаний у цьому місяці зложити жертву на допомогу Українським Інвалідам.

Український Театральний Гурток в Боську, що давав вистави в Сяноцї, дооколиці та виїздив аж до Перемишля.

Цікаве зі світа

Війна в Африці коштує Італію досі понад мільярд злотих.

Крокодиль пожер італійського шпіона, що підчас утечі хотів переплисти ріку в Абісинії.

Мурини з англійської Сомалі помогли абісинцям вирізати італійський відділ.

Від спраги померло 250 італійських вояків в пустині Данакіль. Абісинці затроїли всі дооколичні студні.

Абесинці забезпечуються перед нападом італійських літаків у цей спосіб, що безнастанно водять по містах групи італійських полонених.

По здобуттю абесинського міста Адуї найшли в одній палаті двох львів. Їх замкнули в клітці та вислали до Риму в дарі для Мусоліня.

На чеськім Шлеську хтось постійно підпалює чеські будови. 15. жовтня згоріла нова чеська школа в Коутах і дім пожарної сторожі в Краважу. Вслід за підпалами йдуть масові ревізії і арештування декотрих тамошніх німців.

В Чехословаччині міністр війни зарядив обовязок перевишколу усіх горожан без виїмку, навіть нездібних до ношення зброї. Крім цього створили в цілім краю численні гарматні осередки, зокрема на Закарпаттю і Словаччині. На Закарпаттю створило міністерство військових справ два нові військові гарнізони, а то в Рахові і Гуменнім.

На Буковині під Чернівцями згоріли дві жидівські синагоги. Шкоди є на 4 міл. леїв. Пожежа повстала на сам судний день. В огні згоріла тора, а це жиди уважають за велике для них нещастя.

Проганяймо темряву з наших сіл

Роботи в полі вже скінчені. Надходять довгі зимові вечорі. Ці вечорі мусимо використати. Перед нами велике завдання. Але це завдання дуже легко виконати: виповідаємо війну з неграмотністю. Продовж цеї зими не сміє лишитися ні один чоловік у селі, що не знав би читати і писати. Кожна хата стає школою — від сьогодні, аж до побіди! Бо якщо зрозуміємо, що навіть такі китайці й вони ведуть безпощадну боротьбу з темнотою, викорінюючи неграмотність — тоді ми українці покажемо, що ми перші поборемо в наших селах цього ворога.

Як це зробити? Незвичайно легко і скоро.

Отож кожний, що знає читати і писати, збирає двох, трьох, або девятьох неграмотних і щодня навчає їх по одній букві. Всіх букв маємо тридцять дві. Як візьмемо ще під увагу, що зима триває в нас майже пів року, себто понад 150 днів, тоді решта місяців лишається на докладне, точне повторення, оброблення цього так легкого, але дуже корисного завдання. І продовж одної зими не буде в наших селах темряви, бо всі знаємо, що неграмотність гірша від правдивої темноти. В парі з викоріненням неграмотности поширить-ся в селі свідомість, а свідомість і знання родить добробут.

Запитайте не одного, що бував »без язика« на еміграції — цей скаже, як тяжко проживати і вдержатися між чужим народом. Скільки дав би він, щоб його навчили бодай листа написати до рідні? Та — як поводяться посторонні люди з безязичним-неграмотним, що навіть підписати себе не знає?!

І не лише на чужині таке діється; не краще таки серед нас.

Прийде торговий день — народ сипається до міста з усіх сторін світа, одні возами, другі піщком; та на торговиці, на риках, по жидівських закамарках, брудних крамиках такі чуда-дива діються, що цим записав би грубезну книгу. Одного пявки омотали та використали, другого мантії »ошвабили«, знову інший впав жертвою своєї неграмотности, бо не знаючи письма, цілу корову перепроцесував. І то за дурничку — отак собі зі сусідою через межу, бо неграмотність звужує поняття людини, робить його неповоротним, непознакомленим з обставинами — сліпим.

Тому, щоб заохотити всіх до цеї зимової праці, постановляємо: хто прийде нам у перших початках весни, або скорше — посвідку, стверджену гр. кат. Урядом Парохіяльним, яка вказує — що в цьому селі не має ані одного неграмотного від 10—45 літ життя, дістане слідуючу нагороду: однорічний безплатний побут на науці Господарсько-Садівничої Школи в Милованню.

Кожний знову наш передплатник, що буде мати вирівнану передплату та перешле нам посвідку, також потверджену о. парохом, що навчив 9 неграмотних писати і читати продовж цеї зими, одержить: 10 (десять) цікавих і повчаючих книжок, великої вартости.

Вкінці кожна читальня »Просвіти«, кружок »Рідної Школи« і »Сільського Господаря« може також брати участь в цьому змаганню і за успішну працю одержить, або вище вимінені книжки, або одну »Велику Історію України«.

Крім цього розішлемо всім учасникам боротьби з темнотою і неграмотністю цікаву книжечку, яка вийде друком п. з.: »Українське весілля на Лемківщині«.

Тому вже начинаймо освітну працю! Найкраще гуртками 9 людей.

ЛІКВІДУЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У БЕРЛІНІ.

Німецька влада вирішила зліквідувати з цим академічним роком Український Наук. Інститут у Берліні, як самостійну одиницю, а його персонал, бібліотеку та домівку приділити до недавно створеного Німецького Інституту для закордонних дослідів, як українську його секцію.

ДОБРО ЧАСОПИСУ є найкращим мірилом добрих дописувачів. Тому пишіть про все точно, що діється в наших горах.

З історії Лемківщини.

Як у давнині повставали оселі в Карпатах

В давнині, дуже давно не було в наших Карпатах ані сіл, ані міст. Цілі Карпати були вкриті густим пралісом. В лісі виводилося багато дикої звірини. Над ріками лиш денеде були буди, що в них жили наші прадіди, займаючися пастирством, ловами, бортництвом. Ці буди, або салаші — шатра збудовані з галуззя, вяжуться з початками первісного лісового осельництва. Вони були зачатками багатьох сел, які повстали на їх місцях. Лісові робітники випалювали в гутах, смолярнях, вуглівках, склярнях — поташ, смолу, дьоготь, вуголь, скло і від цих перших осідків пізніші рільничі оселі прибирали прізвища, що досі задержалися. Саме: Буда к. Кольбушеви і Березова, Вуглівка, (Венглівка, Ванівка к. Коросна). Гута к. Дуклі, Гутиська к. Фришгака, Гадлі Склярські к. Динова, Загутинь к. Сянока, Мазярня к. Ніська, Скляри к. Ясліськ і Динова, Смолень к. Глогова, Шалашиська к. Березова.

Ця полоса пралісів, що на її повставали щораз то ново-основані оселі, була заразом знаменитою охороною перед ворожими воєнними походами в один і другий бік Карпатських Земель. Передертися крізь лісову гущавину, місцями забагнену, було для більшого відділу дуже тяжко. Тому всі воєнні походи зі сходу на захід і навпаки вибирали собі дорогу звичайно дальше на північ — через Люблинщину та Судомирщину.

Також зверхний вигляд лемківських, осель вказує, про існування в давнині полоси пралісу між Сяном та Вислокою. Оселі, що повставали в лісах вже з природи річи не могли творити збитих, суцільних, густо забудованих сіл. Звичайно лиш одна або дві-три родини, що в купі корчували ліс, поселювалися і забудовувалися разом; інші гурти шукали догідного місця деінде, у певній віддалі. Тому так повсталі оселі складаються з кількох, або кільканадцяти окремих груп хат, розкинених на більшім просторі, відділених від себе колись давно лісом, тепер полями; кожна така група хат має свою окрему назву. Таке бачимо в римановській, дуклянській, коросняньській, стрижівській, ряшівській та цілій прикордонній полосі.

На це вказують назвища осель, що повстали на викорчуванім, вирубанім, витребленім, або випаленім полі серед лісів. Корчина к. Коросна, Поруби к. Березова, Пияки к. Соколова, Опалениська к. Лежайська, Теребось та другі к. Ряшева.

Знову деякі оселі вказують на колишне багацтво лісової звірини в даній околиці: Турянськ к. Буківська, Вовче к. Стришова, Волковия к. Балигорода, Турашівка к. Коросна, Вовки к. Глогова, Лисій Кут к. Тичина, Медведська Вілька к. Соколова і т. д.

ПРО СПРОСТУВАННЯ НЕПРАВДИВИХ ВІСТОК на ЛЕМКІВЩИНІ

В часописах »Нива« і »Нова Зоря« появилося спростування канцелярії Апостольської Адміністрації для Лемківщини, в якім опрокидуються вісти, подані львівською українською пресою, будьтоби гр.-кат. вірні на Лемківщині переходили дальше на православіє. Канцелярія стверджує факт, що від часу, як Апостольський Адміністратор о. Др. Масцюх обняв управу нової церковної одиниці, не було на Лемківщині ніодного випадку відступства від католицької Церкви і переходу на православіє чи якусь секту. Противно, багато осіб вернулось із православія назад до гр.-кат. Церкви й ці навернення тревають і дальше.

Радіємо всі, що на Лемківщині нема дальших переходів на православіє чи якусь секту, одначе мусимо заперечити, що це сталося — не від часу, як Ап. Адміністратор о. Др. В. Масцюх обняв управу нової церковної одиниці на Лемківщині.

Факт лишиться історичним фактом, що останнє село, що перейшло на Лемківщині на схизму, було Усте Руське. А це сталося ще на два роки перед утворенням Ап. Адміністрації на Лемківщині. Від часу переходу на схизму Устя Руського немає на Лемківщині вже дальших переходів.

А тепер пригляньмося успіхам праці Ап. Адміністратора о. Д-ра Масцюха на Лемківщині.

Сьогодні вже майже цілий світ знає, як Лемки приймили свого краяна о. Д-ра Масцюха. Вистарчить заглянути до села Барвінка і Звіздранової, або поспитати когонебудь із Римарова-Живця, то вам докладно розповість, як то ці два села, облягали мицуаої зими палату Ап. Адміністратора і як »удушевлялися« його появою на Лемківщині. В тих двох селах, де перед створенням Ап. Адміністрації на Лемківщині нікому й не снилося про перехід на схизму, тепер чуть-чуть, що не вибухла схизма.

А коли хто хоче ще ліпше знати, як православні Лемки приймили свого краяна о. Д-ра В. Масцюха — нехай поїде у грибівський деканат, у котрім з початком липня б. р. переводив Ап. Адміністратор свою канонічну візитацію, а там довідається: які були написи на таблицях коло церков та що і як православні Лемки зо своїм краяном говорили. Одним словом: православні Лемки приняли о. Д-ра В. Масцюха так, як приняли краяни Ісуса Христа у Його батьківщині. Коли Ісус Христос прийшов у свою батьківщину, то Його краяни питалися: »Чиж він не є теля, син Марії, а брат Якова і Йосифа і Юди і Симеона? Чиж і сестри його не тут-же між нами?« І соблазнялися ним. А Ісус говорив їм: Що не є пророк без чести, хиба, що у своїй вітчині і в своїм домі, і між своєю родиною. І не міг тут ніякого чуда зділати«. (Мр. 6. 3.).

Длятого замісць хвалитися успіхами праці на Лемківщині, ліпше булоб канцелярії Ап. Адміністрації вдаритися в груди і в покорі сказати собі: ність раб болій Господа своєю... Амінь.

Петро Кринщький

ЗА СЛІДАМИ МИНУЛОГО

Питання: Звідки ми Українці Лемки найшлися у Карпатах і всунулися цим клином аж поза ріку Попрад — дуже цікаве.

Щоб це питання якслід розвязати та дати нашим ученим дослідникам відповідні до цеї розвязки матеріяли — всі мусимо взятися до цеї праці. Ця робота дуже легка, до неї не треба ніякого окремого вишколення, ані спеціяльного знання. Вже в 17. числі п. з. »Збираймо всі матеріяли і назви Лемківщини« писали ми заклик до Всіх наших Передплатників, щоби прислали нам всі знані (затямлені) географічні назви, одначе у відповідь одержали ми лише гарний опис села Малої Ростоки, що переслав нам його Антін Заверач і короткі згадки про назви в селі Матієва, подані Семеном Копильчаком.

У слідуючому числі подамо готовий квестіонар та сподіємося, що цим разом поможете нам у цьому великому ділі.

Одначе відповіди на питання треба списувати безумовно все лише з уст народа; не перекручувати місцевих назв та звязаних з ними переказів на »літературний« лад і виговір. Найкраще звертатись до старих господарів, що найкраще знають свою оселю. Всі назви записувані зовсім докладно так, як їх місцеві люди виговорюють, заховуючи наш цінний лемківський виговір. При тім треба конечно при кожній назві зазначувати *нголос*. Всі назви мають бути написані так чітко й виразно, щоб ні щодо одної букви не було сумніву. Відповіди про кожну громаду списувати на окремій картці; коли громада дуже велика і розкинена, то кожна частина повинна мати свою картку.

Критика нашого життя

(Продовження).

12. Нагинай же галузку!

Господарі, ще як господарі. Старші були на війні, зіздили Америку, дехто Францію, молодші також щораз більше горнуться до книжки і газети, але наші газдині і дівчата (є чесні виїмки, слава їм!) то аж страх чоловіка збирає. Живе то з дня на день, гарує як літом, так зимою аж до землі пригинається. Книжка або газета в неї в руках велика рідкість. Правду сказавши небагато у них вільного часу. Хлопи, як більші ліпохи, хоч дуже тяжко працюють, виєднали собі в горах більші права. Літом і зимою хоча хлопи і баби працюють цілий день, то вечором хлоп має вже вільне, а баба мусить ще вечеру зладити, корови здоїти, пацятам дати жерти, змолоти збіжжа на хліб і т. д. Або в неділю й в свято. Хлоп і довше собі полежить і цілий день нічого не робить, а баба, то фурт мусить звивати. Як бачимо, наше жіноцтво потися. Як бачимо, наше жіноцтво нижене і покривджене. Тому воно також під культурним оглядом стоїть нижче. За поправу своєї долі повинно взятися само жіноцтво. Повинно скинути частину своїх тягарів на хлопів та вільний час присвячувати на читання корисної книжки і газети. Зрештою самі хлопи повинні про це подбати, щоб наше жіноцтво було розумніше, щоб вміло щонебудь зварити, держати чистоту і порядок в хаті, бо знають, що на господарці значить добра газдиня. Газдиня підпирає більше як половину господарства. Жінки на Лемківщині перетяжені працею. Доходить до того, що навіть в тяжі працюють тяжко, отже в часі, коли такій жінці належиться особливо під кінець цілковитий відпочинок. Тому не дивота, що приходять на світ часто недорозвинені діти-каліки. Підчас тяжі і в останніх місяцях не вільно жінці тяжко працювати! Жінка-мати, коли вона має виховувати діти і як газдиня провадити дім, мусить бути мудра і висококультурна під кожним оглядом. Мусить знати історію рідного народу, щоб від колиски впоювала дитині любов до рідної Батьківщини і до всього рідного, свойого, бо »як галузку нагинаєм — так вона виросте«.

Дальше буде.

Заклик-прохання до наших Братів Лемків в Америці

Ми, прибиті горем громадяни українських земель у Карпатах, звертаємося до наших Братів Лемків в Америці й Канаді з гарячим проханням у такій справі: Цього року наші поля, Богу дякувати, зародили гарно і кожний з нас радів, що по минулорічних зливах і повені не загляне голод і недостача в наші гірські хати. Тимчасом, на превелике наше нещастя, сталося інакше. Дня 19. липня 1935. р. град завбільшки пястука знищив нам до тла весь тяжко запрацьований дорібок. Такого граду не тямлять у нас найстарші люди. Недоспіле ще зелене збіжжа прибите до землі, змішане з глиною, колоски обиті з зерен, з бандурок остали лишень поломані стовбурці. Садовина також обдерта з овочів. Шкоди доходять до 80—100 відсотків. Так ми зі своїми дітьми остались без засобів до життя, бо старі засоби вичерпані, а нові знищені. Стоїмо перед загрозою голоду протягом кількох літ. В тім пригнобленні потішає нас і кріпить одна надія. Ми у своїх думках линемо геть за море, до Вас, Брати, і непохитно віримо, що Ви у ту важку для нас хвилину прийдете нам із допомогою. Бо ми знаємо, що Ви тужите за Рідною Батьківщиною і Вам дорогі наші гори Карпати. Ми теж не забуваємо за Вас, бо нас не можуть розділити ніякі океани, ні простори. Во ім'я тої нероздільної єдности Еміграції зі Старим Краєм, кличемо до Вас, Браття: порятуйте нас в цім нашім нещастю, чим можете, а Господь Бог Вам за це винагородить усотеро, а може надійте і така хвиля, що ми самі матимемо змогу Вам віддячитись. Браття односельчани, засновуйте Комітети допомоги рідному братові, що потерпів від граду.

Датки прохаємо слати до Грекокатол. Парохіяльного Уряду в *Святковій Великій*, п. Крампна і в *Барвінку*, п. в місці.

Хвальні Редакції всіх українських часописів за Океаном прохаємо передрукувати цей наш заклик.

Кожна хата читальнею — кожна мати вчителькою

Заходами T.S.L. (Towarzystwo Szkoły Ludowej в Новому Санчі та завдяки особистій жертвенності гр. Стадніцкого з Навоєвої, вибудовано в Лабовій новий костел. 20. жовтня ц. р. посвятив костел епископ з Тарнова Лісовскі при участі польських ксьондзів. На цю урочистість прибув і староста Лах та багато інтеліґенції польської. Кажуть, що був теж і один гр. кат. священик. Він мав зявитись навіть у ризах, але його »патріотизм« знехтували і не покликали (може за схизматика уважали його?) до цього торжественного акту. А він бідака стояв і ждав аж врешті не діждався.

Як бачимо з цего, то по Криниці, Жегестові, чергова Лабова, а далі є в пляні T.S.L. вибудувати ще костели (не в польських селах а на нашій рідній Лемківщині) з Руському Устю, Ждині, Крампній, Барвінку і т. д.

А що робиться з нашої сторони? Мовчанка, в тому наземі. А тут з одної сторони русотяпське православія, а з другої римо-католицький костел здобуває тріюмфи, забирають душі. Тому повстає на Лемківщині пекучою справа виховання молодого покоління та задержання дотихчасового стану посідання. З огляду на особливші трудні умовини — було би вказане й конечне розбудувати сіть захоронок.

Тому бачимо, що ніхто нас не захистить на Лемківщині, не можна оглядатись і на чужу поміч. Не можна оглядатись на Риманів, бо там цілковито не журяться долею Лемківщини. Тільки свідомі селяни мусять самі подбати, щоб наше село лишилось при своїй церкві, своїому українському обрядові та при своїй мові. Несвідомих треба освідомити, сталити душі, загартувати серця, щоб чужинці не мали приступу. Треба поширити якнайбільше »Нашого Лемка«.

Перенесення 1/3 частини обезпечення будинків **на 1936 р.** з ПЗУВ до **„Дністра"** буде тільки тоді важне, якщо негайно, а найдальше до 25 грудня заплатите премію за полісу

ТОВАРИСТВА ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „Дністер" у Львові

у його місцевій агенції.

Кожна хата, хай буде читальнею, а кожна мати, хай стане вчителькою своїх дітей на свідомих громадян. Тоді й »врата адові не одоліють Лемківщини«. Вона стане як твердий мур, а жадні сили його не розібють. Якнайбільше гарту й свідомости. Будьмо на сторожі.

Шершень.

Як відбулися вибори на Лемківщині, або чому перепав Володимир Соловій?

В сяніцькій і ліській окрузі роздавали перед виборами по наших селах, летючки такого змісту — подаємо без змін:

Obowatelu Wyborco! Na otrzymanej od Przewodniczącego kartce do głosowania postaw kreski w ten sposób:

Wzór kartki.

1. Inż. Józef Ostafin	I
2. Włodzimierz Sołowij	
3 Józef Morawski	I
4 Dr. Jan Rajchel	

Czyniąc w ten sposób, głosujesz na dwóch zasłużonych polaków, to jest na Ostafina Józefa i Morawskiego Józefa.

— Як дальше було, всі знаємо, тому зайві пояснення і замітки.

ВІЙСЬКО БУДЕ КУПУВАТИ МОЛОКО.

Головна військова команда польської армії видала розпорядок, що у війську відтепер даватимуть воякам молоко замість чаю і кави. Ці артикули дотепер спроваджували з заграниці. На каву і чай видавало військо дотепер 20 міліонів злотих річно. Ці гроші підуть тепер на закуп молока. Треба сподіватися, що такий розпорядок облегшить селянам збут на молоко і воно буде трохи вище ціниться.

—o—

Сокільський комунікат

Хвальна Редакціе!

Просимо помістити на сторінках Вашого почитного журналу ось цей комунікат:

УКРАЇНЦІ!

Бажаємо собі, щоб другі народи числилися з нами, щоб нас поважали й цінили.

На це мусимо собі заслужити. Мусимо **навчитися лучити наші сили,** дбати про **точність, порядок і послух.** Ці прикмети треба розвинути вже у молодого покоління; розвивається їх руханкою і спортами. Чоловік, що хоче, щоб його поважали, мусить в небезпеці показати свою **рішучість,** в роботі свою **совісність,** в обовязках свою **витривалість,** у розмові свою сміливість. Хто за молоду віддається спортам і руханці, той набуває ці всі прикмети. Чоловік здобуває собі у других поважання, коли має: **гарну поставу, гарний хід, гарні рухи, є сильний, звинний, здоровий.** Красу і здоровля дають руханка й спорт.

Українці! Вступаймо в члени »Сокола!« Дбаймо про наше здоровля, нашу силу, красу, скріпім руханкою прибитий дух, викоріньмо із себе боязкість, наберім охоти й відваги до праці. Чим більше будемо мати руховиків, тим більше всі будуть з нами числитися. Не відмовляймося від участи в руханці чи спортах, бо тратимо нагоду продовжити своє життя. Селянин чи робітник, урядник, чоловік, чи жінка повинні щоденно посвятити кілька хвилин руханковим вправам, а що найменше два рази в тижні вправляти в сокільській рухівні. Це єдине жерело **скріплення тіла й духа!**

Гаразд!
Сокіл-Батько.

—o—

Всячина

Пошести у львівському воєвідстві. На терені ліського і турчанського повітів стверджено в останніх часах більшу скількість заведужань на черевний тиф. Санітарна влада вислала там дезінфекційні відділи з доглядачками, біллям і й іншим приладдям. Переведено також охоронне щіплення осіб, що стикалися з хорими. Багато хорих уміщено в шпиталях в Сяноці і Турці.

Троячки. Біля Ченстохови, в селі Рибна 22-літня Ева Йойчикова повила двох хлопців і одну дівчинку. Мати і діти цілком здорові.

Смерть при молоченню збіжжа. У Звинячах к. Горохова, Володимир Дорольчук, ослуговував машину до молочення збіжжа, маючи шию овязану хусткою. Валок молотільні хопив кінчик хустки та з нею і Дорольчука, який згинув сейчас через удушення. При машинах треба обережно поводитися та не дозволяти дітям вештатися коло машини — »нещастя не спить — лем по людях ходить« — а стереженого Бог береже!

Бережіть дітей. Іван Яцканич з Мушинки, копаючи бараболі, розложив на полі вогнище, коло якого бавилися діти. Господар занятий працею не бачив, як його 5-літна донечка зближилася до вогню, від якого занялася її суконка. Заки батько надбіг з поміччю, дитина так попарилася, що в кілька годин по випадку померла. А вже нераз писали ми »уважайте на малі діти!«

Підкопуються під хату. В селі Сторожі В. сяніцького повіту, трьох узброєних бандитів підкопалося під хату господаря Михайла Зубрида. На щастя, господар збудився, наробив крику, а бандити остріляючися — повтікали.

Дальше проти жидів. В Німеччині видає влада заряджения, якими забороняють жидам доступ до публичних інституцій та нежидівських цвинтарів. Згідно з цими зарядженнями не вільно жидам у неділю виходити на місто, не можуть вони користати з якихнебудь самоврядних привілеїв, не вільно також новоприбулим жидам входити до міста. Хоч раз правда, бо досить вже такої жидівської саламахи.

Ет — коли то в нас — бодай — примусять жидів до ладу в містах, бо коло жидівських куч стоси сміття — смороду й другої жидівської зарази!

Іван Филипчак.

БУДІВНИЧИЙ ДЕРЖАВИ

Історична повість з XII. віку з передмовою о. Р. Лукаша. Накладом філії Тов. »Просвіта« в Самборі. Ціна 1.65 зл. Це чергова історична повість про перемиського князя Володимирка, як будівничого нашої держави, що злучив усю Галичину в своїх руках.

Професор Іван Филипчак відкриває в цій повісті забуту в нашім письменстві українську лемківську землю, життя та звичаї наших Лемків, вказуючи, що Лемківщина також не остаювала на окремому місці, лише брала живу участь в наших державницьких змаганнях.

...По мясницях дав король Гейза тайний приказ жупанам мобілізувати полки й, як тільки потепліє, вирушати за гори, на Сяніцькі Ворота.

Так і сталося. На початку березня угорські полки рушили вдорогу. В половині місяця перейшли границю всилі 10.000 коней і переступили Сяніцькі Ворота.

Застогнала сяніцька земля. Тривога запанувала серед боярства й смердів. Населення частинно скрилося з своїм добутком у вертепах і яругах, а частинно шукало забезпеки серед сильних сяніцьких мурів.

Почавши від Дуклі, всі десятники й сотські спішили зі своїми зводами вояків до Сянока. Везли з собою на конях, хто що захопити міг. Тисяцький з тивуном зайнялися обороною городу. Сяніцький полк побільшався з дня на день. Вої щоденно вправлялися в стрільнні з метавок на головних бастіонах городу. Побудували великанські печі варити смолу. За мури городу скривалося українське боярство від Тилича, Коросна, Романова, Іванчеполя.

Тисяцький прийняв верховну команду й повідомив князя, що угорське військо в великій силі переступило границі та йде на Сянік, просив негайної помочі, бодай з Перемишля, бо сподіється, що за тиждень Угри будуть під Сяноком.

Однак тисяцький помилився, бо угорські полки щойно десятого дня станули під мурами сяніцького замку, що облятий з усіх сторін водою, блистів від промінів сонця, неначе насміхався з ворога. Замок забезпечено в поживу на кілька місяців. Стрімка скеля від Сяну й половецького потока берегла замку від ворога, а наповнений водою глибокий рів від городу, робив його нездобутою твердинею, якої другої в цілій Україні не було.

Перші стяги угорської кінноти показалися зі сторони Загіря. Під мурами сяніцького замку станули коло полудня. На болонях розложили свої шатра. В саме полудне підступили під мури перші мадярські стежі й зачали тривожно трубіти. По хвильці виступив якийсь мадярський воїн і тубальним голосом у словянсько-руській мові взивав обляжених Українців, щоб без бою піддалися угорському королеви. Він усіх помилує й пригорне до свойого королівського серця! На той зазив залунав на мурах Сянока гомеричний усміх. Українські вої глумилися з дотепних Мадярів.

— Ходіть до нас близше, поговоримо собі, як товариші по оружі, як братя по мечах, просимо, підійдіть близше.

(Дальше буде).

—o—

Господарська сторінка

Засновуймо господарські кружки

З історії Українського Народу довідуємося, що наші хати, наше помешкання, пожива, пісна страва — гноївки перед вікнами хати, стайня під одним дахом — це той самий образ нашого життя, що й продовж віків.

Насувається питання, чому саме на цьому господарському полі немає жадної зміни на краще? Чому ніхто не дбає про піднесення селянського життя, про ведення українського господаря на західних окраїнах до добробуту? Чому сам господар не хоче продумувати та поліпшувати свою долю? І так рік за роком минає, а наше село як бідувало, так і далі капарить. Деж тоді причина цього невідрадного явища?

Сміло скажемо, що по части ми самі багато завинили. Ось така безпланова, без обчислення ведена, старечими способами господарка, без книжки в руці, без жадної організації, без нового знання і поступу — оце причина цього відвічного зла.

Знаємо також з передання, що наші діди мусіли так господарити, бо тоді не було ніде у наших селах шкіл, люди жили без письма, без писаного слова. Сільський народ, прикований до землі, як робучий інвентар, був неписьменний; ціла його освіта розпочиналася та заразом і кінчилася наукою катехизму в церкві. Нема навіть що згадувати про тодішні сільські шкілки, бо таких, або взагалі не було, або якщо були, то існували тут і там часово.

З устних переказів знаємо, що шкілки повставали лише там, де парох був охочий до просвіти, або дяк (дяко-учитель) з замилуванням віддавний своїму званню, вчив у своїй хаті з букваря, або з писаних табличок азбуки та трохи писати й числити, а ціла шкільна наука кінчилась на читанню псалтиря та апостола.

Тому годі дивуватися, що не було майже жадного поступу на господарському полі. Одначе сьогодні, як немає нашої хати в горах, де не знали-би добре читати та писати — не сміємо цього промовчувати та жити старинними способами. Зокрема під теперішню безвихідну пору мусимо викорінити з наших хат ці перестарілі способи господарювання та перейти на поступову дорогу.

Це дуже легко зробити. Треба засновати в кожному селі господарські Кружки. В цих Кружках будемо вести освітну працю, що вкаже нам правильні способи використання господарського варстату у всіх його ділянках.

Природні обставини наших гір такі чудові, що при добрій волі, при здвоєній поступовій праці добудемо скоро бажані успіхи і великі користи.

Як будемо мати кращі доходи з наших півірльків, третин, вертань, з використання всіх неужитків, з новозаложених садів і пасік — тоді не буде біда, нужда і голод царити в наших хатах, лише достаток і добробут стане нашим щоденним хлібом, а часопис і книжка культурною потребою кожної хати.

—o—

Як і коли садити овочеві деревця?

Дуже важною обставиною при садженню овочевих дерев — буде відповідне приготовлення ґрунту. Овочеві деревця можна садити в осени та в часі весни, саме від кінця жовтня аж до перших — раніх морозів, на весні — як лише земля розмерзнеться, до половини квітня (при пізній весні до кінця цього місяця). Одначе найліпше в осени розводити сад, бо *осінною порою находиться найбільше* вогкости у воздусі, притім деревце загоює свої рани на корінцях ще до зими, а часом може навіть вкорінитися. На легких, піскуватих ґрунтах найкраще засаджувати деревця в осени, але у мягкій, глинкуватій ріллі садити в часі весни.

Молодим овочевим деревцям найбільше шкодять західні вітри, тому деревця по засадженню треба припаликувати, або радше привязати лозою або дротом надітим старими корками, у формі вісімки, до глибоко у землі закопаного палика.

Овочеве деревце треба докладно перед садженням оглянути, поломані або ушкоджені корінця притяти гострим садівничим-зокривленим ножом — аж до здорової клітини. Притинати треба так, щоб лишати як найменшу рану. Добре також оглянути корону і таксамо витяти ушкоджені галузки.

Перед садженням овочевих деревцят, робимо на полі, де будемо заводити сад, помір-плян, щоб відповідно віддалити одне деревце від другого. Відтак на означених місцях, найкраще глибоко вбитими паликами, що до них привяжемо засаджені щепки, копаємо доли. У ці доли ставимо деревце та поволи засипаємо мілкою землею, щоб земля заходила між корінці та по засипанню до половини втолочуємо землю, так, щоб пеньок лишався на зовні над землею. До землі додаємо компосту — добре перегнитого гною, бо свіжий обірник шкодить корінцям.

Ніколи не треба кілька місяців наперед копати земних долів під овочеві деревця, бо деревце засаджене пізніше до такого долу, вгнітає опадаюча земля та через це часто деревце дістає рака. Рівнож при такій роботі спідня земля-мертвиця, або як в горах зовуть »цілець« дістається на поверхню — тому гинуть різні земні дрібнеустрої — потрібні до життя овочевим деревцям; вкінці така земля стається довший час неужиточна для деревцят. Великі та глибокі доли лише тоді копаємо, як земля тяжка, збита, бо в ній корінці не могли б розростатися і деревце загинуло би.

Новозаведений сад треба добре щороку під зиму навозити старим обірником та мілко припокладати. Тоді будемо мати добре родючий сад і зоране поле — в саді використаємо на весні під різну городовину.

Юліян Тарнович.

—o—

ЦІННІ ГОСПОДАРСЬКІ ПРИГАДКИ.

Чи знаєте, що колястра є на це, щоб нею цлузок новонародженого телятка вичистився із залишків покарму, що його теля побирало в путрі корови? Перше молоко від отелівої корови належиться телятюви, тому зле роблять такі господині, що це молоко дають своїм дітям, бо воно недорове для дітей.

Курячі відходи та другої домашньої птиці треба збирати та переховувати сухо у воєвині, або шопі, бо вони дуже корисні під городовину. Під грядково, що на її сідають кури, треба прикріпити дошку та на неї збирати відходи. В цей спосіб буде чисто в курниках і буде багато природніх погноїв під городовину.

Хто вживає бульбяне напиття на підстілку під худобу, повинен це напиття перед стеленням порубати на короткі кусники та добре перемішувати обірник на гноївці. Щоб обірник був вартісний, треба його бодай два рази на тиждень втолочити сорвами і держати його в місцях, захорованих перед вітрами.

Вчитися господарки з книжок і засновувати господарські Кружки.

—

Поширюйте „Нашого Лемка„

ГОРАМИ І ДОЛАМИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

ДЕ НАУКА — ТАМ І СИЛА.

Коло Дидьо є гарне, хоч невеличке село *Грушівка*. Його населення не знало — дивним дивом — довго — з якої сторони забратися до культурної праці. Незрячі пробували навіть щастя у завлеченому баптизмі, сходилися а сусідами та забували про цю важну дорогу морального і матеріяльного виховання, що вона від віків вказує українцям правдивий національний шлях. Тому в Грушівці різні господарі порядкували нашим українським добром. Остоєю перед чужим зазіханням є для Українського Народу читальня »Просвіти«.

Тішить нас вістка, що й грушівська молодь відшукала себе та береться до освітної праці.

Честь Вам, грушівські молодці! Дай Боже, щоб на нашій Дорогій Лемківщині не було ні одного українського села, де не було би читальні »Просвіти«, або другої освітньої установи. Знання й освіта веде до добробуту, убожество поневолює.

—

СЕЛО ГРАБІВКА, повіт БЕРЕЗІВ.

Наше село з Грушівкою — це найменше свідомі села українські, в березівському повіті. Немає в нас читальні, кооперативи. В селі повно крадежей. Один одному — бідний бідному — краде, що попаде. Поза цим часто на забавах є бійки, ножі, коли йдуть в рух — розбивають собі хлопці голови, ріжуться. А це все є виявом, що село потопає в темноті, національній несвідомости. А хто-ж нас має освідомити, як ніхто навіть і не подумає про нас. Правда, важко в нас заложити »Просвіту«, але поволі, витривало все можна зробити. Тому кличемо свідомих з Ялиці, з Кінського, займіться нашим селом, а побачите, що праця ваша не піде на дармо.

А коли грабівські люди порозумнішають, стануть читати свої газети, зрозуміють, що треба їм ставати до змагань за культурне обличчя села, перестануть клястись чужим, ворожим богам — а будуть держатись твердо своєї української церкви, обряду нашого, позбудуться жидівських пявок, заложать собі кооперативу, »Просвіту«.

Вірямо, що свідомі сусіди, як і сяніцькі інтелігенти, займуться нашим селом в найближчому часі. А ми всіх сил доложимо, щоби праця ваша дала овочі. Ждемо на вашу пораду, поміч; приходіть, освідоміть нас, наведіть на правильну дорогу. Кличемо голосно, бо пропадаємо. Чуєте нас?

Грабівський.

—

СЛАВА ІСУСУ ХРИСТУ!

Прошу Хв. Редакцію »Нашого Лемка« помістити мій короткий допис з далекої країни.

Тут, де я живу, в Канаді, у Верноні (брит. Колюмбія) — існує вже третий рік наше Українське Національне Товариство. Воно має свій власний дім, наша свідома молодь, так дівчата як і хлопці, дають часто гарні театральні вистави і представлення. Забави і танці відбуваються дуже прилично; тому мило подивитися, що молоді знають віддати честь і пошану старшим батькам, за це чужинці нас Українців поважають.

Безперечно все читаємо часописи зі Старого Краю — зокрема *»Український Бескид«* і »Нашого Лемка«, але сумно нам, як довідуємося, що ще в деяких наших селах не забувають пити горілку, при горілці часом ллється кров з буйних молодечих голов — навіть і невинних. Цим ганьбите наші гори, понижуєте честь народу, а себе руйнуєте на втіху постороннім людцям. Брати і батьки Лемки — до Вас кличу: виховуйте своїх синів для слави Божої, для добра родичів і краси Народу.

Ваш брат Степан К.

—

ДЕ-Ж КЛИЧ »СВІЙ ДО СВОГО«?

Володський війт заборонив погорільцям в селі Лодині вкривати нові хати соломою — лише дахівкою або бляхою. Знаємо, що сьогодні господарі пізнали вагу цементових дахівок, що є ще трівкіші як бляха та в десятеро дешевші, тому вкривають новопобудовані будинки такою дахівкою. До лодинських господарів загостили селяни з поблизьких сіл, що мають такі машини та хотіли їм помогти у нещастю виробом дешевої дахівки. Треба було лише з Сяну привезти піску і з Сянока цемент. Одначе як приповідка каже — дав Бог купця а чорт приводить фактора — так і тут сталося. Збіглась жидівня до погорільців та давай їх намовляти, щоб у них брали дахівку.

Чому господарі не зарадяться от хочби рачківських господарів, що мають такі машини, лише все ще вірять жидам, які дають підлу роботу, бо дахівка без відповідного відсотку цементу скоро розлетиться Лодиняни — коли вилізете з жидівських карманів?!

Чи Ви вже купили „Золотий Колос“ на 1936 р

ПРИЗНАЙТЕСЯ, КРАЩЕ БУДЕ.

В селі Улючі над Сяном існує гарний Аматорський Хор. Члени хору співають на запрошення також деколи на похоронах та за це виділ одержує добровільні датки. Цікаво знати, де подіваються датки, що їх Ю. Дороцька і Ст. Полянська дала Виділові. Може б голова читальні виявив цю справу,, бо чи скорше, чи пізніше олива вийде на верх і тоді, що буде?

Сусід.

———o———

ВОРОБЛИК НЕ СПОЧИВАЄ.

Горстка кацапів у Вороблику не дозволила, щоб Аматорський Гурток при Кружку »Сільського Господаря« у Вороблику дав виставу в салі Народнього Дому. Але ідейні Аматори зладили собі сцену в громадськім домі та в неділю 20. жовтня ц. р. виставили з вдоволяючим успіхом »Новітніх Чортів«. За прихід зі вступів набули всі книжки »Української Бібліотеки«. Гра Аматорів була добра, саля заповнена. Так повинні всі українські села на Лемківщині працювати.

Як вся наша молодь на Лемківщині буде безупинно працювати, плекати українську культуру та розвивати народні цінности — тоді наша Лемківщина не буде »заритим талантом« — тільки все буде блестіти, як найкращі самоцвіти. Такою хочемо бачити цілу Лемківщину.

Евчик.

—

РУСЬКА ЯБЛОНИЦЯ, пов. Березів

Наше село одно з найбідніших в Березівщині. До війни в селі було дві корчми й там наші нерозважні господарі гайнували гріш, зароблений, деякі навіть своє поле попропивали. Ми не мали щастя до ідейного священика-українця. Через село перекотилась ціла валка їх — але самих руских. Щойно по війні молоде покоління взялось до книжки та почало освідомляти інших. Село поволі почало розуміти, що через освіту до кращого дійде.

Кілька літ тому, завдяки деяким енергійним людям — оснували в нас читальню »Просвіти« та задумали збудувати Народній Дім, де містилась би читальня, кооператива, відбірня молока »Маслосоюзу«. Священик місцевий о. Німилович, честь йому! дав площу під будову, брати з Америки надіслали гроші на конечні видатки. Почалась будова — покладено вже підвалини, аж тут поліція з Улюча заборонила дальшу будову. Від цього часу минуло два роки, а все так стоїть, як стояло, дерево гине, а село пропадає в несвідомости. Деякі людцям — цим власне жидам — залежало, щоб

здержала влада будову, бо зростаюча свідомість українського села — грозила їм виїздом зі села.

Одначе, такий стан сплячки не сміє довше в нас, в Яблониці, тривати, адже берім приклад з Порубіян. Їм також влада заборонила дальшу будову, — а вони ходили, домагались і сьогодні мають Народній Дім — твердиню. Самі селяни не зневірились та не приспали так пекучої справи, як будова Народнього Дому.

Тому й ми відкиньмо байдужість, а всі дружно возьмімось до діла, виклопотаймо дозвіл на будову й до праці з весною! Хай кличем нашим стане: До літа мусимо збудувати Народній Дім! Памятаймо, що без нас ніхто нам нічого не зробить, відкиньмо колоди зперед ніг та з впертістю рушаймо вперід за краще культурне життя в селі, за майбутнє Української Нації.

М. Яблоницький.

—о—

ЧАС ПРОЗРІТИ ЯВІРЯНИ!

Солтис села Явіря, Василь Солонина, вибрався до Жмигорода, полагодити орудки на зиму. Розуміється — як можна вертати домів, та не закоштувати »шпіритайки«. Попивши, — бідачисько — вже не годен був о власних силах вернути домів. Попросив господаря з Мисцової і той забрав його на фіру. По дорозі зачалася диспута. Солонина почав господаря переконувати, але той не хотів слухати солтиса. Ображений солтис, бачучи, що слова не переконують, взявся иншого середника, радикального, палиці. Мисцовяк не міг оборонитися, заїхав до Кутів на подвіря господаря, і там прийшов йому на поміч Пец, винявши підкульок, прогнали войовничого солтиса. Солонина пяний, болотом ледви ліз селом до Явіря.

Побитий сейчас пішов до лікаря Тепер буде знати на другий раз, і виніс скаргу до суду за побиття. щоб пяного не брати на віз. От »за твоє жито, ще тя бито«.

В Явірю є більше таких, що не гордять горівкою. Передусім можна це завважити в часі ярмарків в Жмигороді. Сонце над заходом, люди повертали з ярмарку домів, а яворяни ще ходять по місті. Це село найменше свідоме зі всіх сіл ясельського повіту. Книжки ані часописей ніхто не читає.

Час Вам Яворяни прозріти, Ви багате село, можете мати народний дім, кооперативу (не таку як небішка дошницька) але як у Святковій Великій. В цей спосіб боронити своєї чести, і не допустити до того, щоб з Вас другі сміялись.

Цікаво знати, що скаже на войовниче поступування солтиса війт у Жмигороді, або староство в Яслі.

ДОМАГАЙТЕСЯ »НАШОГО ЛЕМКА«.

Від 1. жовтня ц. р. кожна почта обовязана на домагання людей продавати всі часописи, отже й »Нашого Лемка«. Тому всюди, де »неправильно« доручають »Нашого Лемка«, або де він пропадав би, там просимо звернутись до найближчої пошти і жадати від неї »Нашого Лемка«. Тоді той поштовий уряд напише до нас, щоб ми йому висилали наш часопис до дальшої відпродажі, що ми негайно зробимо. Тому жадайте всюди на пошті »Нашого Лемка«!

Листування.

Вп. В. Присташ: про воєнні часи збирайте всі спомини, бо це історичні матеріяли; одначе старайтеся позмозі коротко та річево писати на одній сторінці паперу. Гаразд.

Впр. о. І. Бугера: одержали, робимо заходи. Про вислід повідомимо. Привіт.

Вп. Михайло Проць: гарно, висилаємо. Привіт.

Впр. о. В. Кункевич: 2 зл. вислані чеком 501.760 — 17. X. ц. р. зачислено на передплату чит. »Просвіти« Висилочок. Привіт.

Вп. М. Шудик Комборня: 0.80 зл. через »Наш Прапор« одержали, часопис точно шлемо. Зокрема висилали 3 попередні неодержані числа. Приєднайте вам передплатників, будемо Вам вдячні.

Вп. В. Жидяк: реклямуйте на пошті — 1 зл. одержали; присилайте нам список нових передплатників. Привіт.

Посмійтеся кусцьок.

— Вашо, чом не зачешешся?
— Бо не маю гребінця.
— А чом си не купиш?
— Бо мусібымся чесати.

Іду тепер до суду.
— Коли вернеш?
Не знам; може за дві години, може за два роки.

—о—

Чому ти казав обтяти своєму псові хвіст?
Бо він все радісно кивав хвостом, як приходила до нас моя теща.

ЗА ЗБУТ БАРАНИНИ.

По більших містах у цілій Польщі баранина дуже дорога, тимчасом у гірських околицях люди продають вівці прямо за безцін. Очевидно посередники заробляють на доставі тої живини солені гроші. Довідуємося, що в Ліську польські Окружні Рільничі Товариства відбули недавно нараду в справі організації збуту баранини. Чи наші господарські організації роблять щось у тім напрямі, невідомо.

Урочиста річниця в Королівському Вороблику

Українське громадянство обох Воробликів відсвяткувало в дні 1. листопада ц. р. річницю смерти свойого любленого і загально поважаного душпастиря, бл. п. с. д-ра Романа Винницького. Свято це вже самим збігом обставин бумо получене з Великими Роковинами в житю нашого Народа. Адже сама природа сприяла святові, бо по довшій слоті настали напричуд гарні та теплі — правдиво травневі дні.

Громадяни цілої парохії зійшлись численно, щоб гідно відсвяткувати це свято, зійшлись численніше, як кожної неділі.

Воробличани гідно вказали в цей день, що дорожать памятю Покійника. Бо Покійний, як кожний чесний член великого Українського Народу, щиро дбав про піднесення національної свідомости серед селян, зокрема молоді. Показалось, що здорове зерно засіяне ніколи незабутим Покійником, вчасі Його чотиролітної праці у Вороблику, зійшло і розвивається на славу Української Нації.

Жаль тільки, що наша доколична інтелігенція на свято не могла явитись... лише вислала свої привіти.

Свято почалося збіркою перед домівкою „Сільського Господаря" около 8 год. рано. Опісля вшанували численно зібрані похід до церкви на Богослуженя. Від год. 9 почалось Заупокійне Богослуження, котре відправили українські священники Впр. о. проф. Головач, о. Сальо, о. Горошко та о. Полянський. Співав український хор обох Воробликів під дирігентурою п. Саламона.

По Богослуженню, о. проф. Головач виголосив до Громадян коротку проповідь, в котрій щиро подякував всім за так численну участь.

По Богослуженнях члени „Сільського Господаря" зійшлись громадно в своїй домівці, де д-р Цеплий, о. Сальо і Ст. Варходяк виголосили відповідні промови.

Опісля повстанням з місць і двохвилинною мовчанкою вшановано память Покійного, о. д-ра Р. Винницького та відспіванням національного гимну закінчилось це врочисте Свято. Воно позіставило Українському Громадянству милий спомин і незломну віру у власні сили— при змаганнях за кращу майбутність Лемківщини і цілого Українського Народа.

Учасник.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 вол.; пів стор. — 150 вол.; чверть стор. — 75 вол.; одна осьма стор. — 40 вол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. за 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бакгарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Львів
Чернецького 24
Товариство Шевченка

Наш Лемко

РІК II. Ч. 23 (47)

Львів, 1-го грудня 1935
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Кооперативний Курс в селі **Зіньків** коло Мушини: попередній сидять: Вп. о. І. Качмар та інсп. А. Гаврилко, другий з ліва проф. П. Трускавецький.

ПОЛЬСЬКА ВАРШАВСЬКА

газета »А. Б. Ц.« з дня 13. 11. ц. р. подає:

В понеділок 11-го ц. м. по раз перший за час повстання Польщі в гарнізоновій православній церкві в Варшаві (на Празі) відправлено Богослуження в польській мові. Богослуження відправив православний священник С. Федоронько в супроводі трьох військових священників. Приндідну проповідь виголосив по польськи св. Романовскі. В часі Богослуження співав хор, розуміється, теж по польськи.

—o—

СВІДОМІ ГРОМАДЯНИ ПРОТИ »ЛЕМКІВСЬКОГО БУКВАРЯ«.

Громадяни села Морохів повіт Сянік звернулися до Міністерства Освіти з прилюдним запитом, чому їх дітей учать в школі якогось діялекту, котрого ані їх діти не розуміють, ані вони самі ним не говорять, а не вчать їх дітей української (руської) мови. Вони вже вносили просьби до інспектора в Сяноці й до Міністерства, щоб з їх школи усунено т. зв. »Лемківський Буквар«, але без успіху.

Югася Филь.

ПЕРШИЙ СНІГ.

Сніг колышеться, як фіял,
Небом гоне хмару лет,
Літ молетних, молодих —
Що прийшли, як пух —
Як сніг —
Хмару — хмару літ.
Сніг розказує потихо,
Як він зродився з хрусталів
На глибокі - віжні далі
Пливов, як лебідь
Із планет.
Сніг десь дзвонить,
На смереки довгі шалі
Вісить сніг
І розмітує тишами
Дзвоник з сталі
Білий сніг.
Сніг розгойдався так легко,
Якби шепіт через шпилі,
Через шпилі — через хмари,
Гори білі; притишками
Спить день сніг.
Убірається земля
В білий сніг —
Аде з крови очі має
Білий сніг—

* * *

Все новий він надлітає
На вічні.

НОМІНАЦІЇ УКРАЇНЦІВ.

У виборах у місті Олифант, Па. — добули номінацію на шкільних директорів 3 українці: Іван Турко, Нестор Хиляк й Олекс. Прислопський. На Пеквил одержав номінацію на шкільного директора українець Петро Новицький.

—o—

Чи Ви придбали нам нового передплатника? Поширюйте »Нашого Лемка«, від хати до хати його подавайте!

—o—

ПОМІЧ ЛЕМКІВЩИНІ.

Старанням недавно заснованого Центр. Комітету Допомоги Лемківщині відбулося 15. вересня в нюйорськім Народнім Домі перше віче, яким проводили: др. С. Демидчук, М. Мурашко, М. Дудра й В. Душник. Бесідники зясували грізний матеріяльний стан наших лемківських родин та небезпеку зі сторони винародовлення. Предсідник перевів збірку на допомогу »Просвіті« у Львові, яка дала 134 долярів, у тому Василь Пнуда дав 50, а М. Дичко 10 долярів; решта була дрібніша. Вечором у Нар. Домі відбувся баль, з якого дохід на повищу ціль був майже такий, як збірка.

КОМУНІСТИЧНИЙ ПРОЦЕС У РЯШЕВІ.

В днях 14.-16. листопада ц. р. відбувся в Ряшеві процес 10-тьох комуністів, яким акт обвинувачення закидував, що входили в порозуміння з різними особами в справі зусиль змінити шляхом нагального перевороту існуючий режім держави. Лава присяглих суддів заперечила головне питання, а затвердила у відношенні до 8-ох обвинуваченых помічні питання (переховування і розповсюднювання комуністичних летючок). Трибунал засудив підсудних на кару від 2 і пів до 4 і пів літ вязниці. Двох підсудних увільнено.

Як живеться братам Українцям Лемкам за Океаном

З приїздом до Америки нашого брата Михайла Дудри, життя американських Лемків набрало розмаху й сили. Відбуваються віча, відчити, наради, пишеться в українській американській пресі багато про відносини і потреби Рідних Сторін. Одним з останніх важних добутків в Америці — це українська лемківська радіо-програма, що провадиться з великої американської стації, недалеко Бродвею в Нью-Йорку, найбільшого музичного центра в світі. Програма ця провадиться вже від трьох місяців. Вона повстала завдяки старанням п. Дудри і зістає під його безпосереднім доглядом; фінансує її українське музичне підприємство »Сурма« та свідомі громадяни Українці Лемки. На цій програмі надається лемківські пісні й музику, при чому п. Дудра виголошує відчити на українські лемківські теми до нашої еміґрації з Лемківщини.

Українська еміґрація в Америці бодай чи не в найбільшій части складається з Українців Лемків. Дотепер не було ще ні одної організації, яка скупчувала б в собі самий український лемківський елемент. Українці Лемки дали початок таким великим інституціям, як ось наш Український Народний Союз і взагалі положили перші підвалини під українське життя в Америці, мабуть тому, що вони перші з Українців сюди за Океан прибули. Але досі вони не згуртувалися у виключно українську лемківську організацію просвітно-культурного характеру, яка дбала би про поліпшення положення Рідних Сторін.

Щойно заходом свідомих Українців Лемків, зокрема Теодора Копки та його товаришів в Нью-Йорку, заснувалася Українська Організація, що має помагати Рідним Братам у Старому Краю, у піднесенню їхнього рівня національної свідомости. Предсідником цеї установи вибрано знаного всім, щирого українського громадянина, Василя Левчика з Елизабет, що вже сам своєю особою дає запоруку успішного розвою організації. Заступником предсідника зістав Василь Карбовник з Нью-Йорку. Секретарем вибрано молодого, тут уродженого ідейного громадянина Андрія Смита з Елизабет, а секретарем Теодора Копку з Нью-Йорку. Касіером зістав громадянин Іван Борисевич, касіер »Провидіння« з Филядельфії та його заступником Олекса Роман з Нью-Йорку. До контрольної комісії вайшли: Петро Ікалович з Дж. Сити, Степан Пельц з Пасейку і громадянин М. Дудра.

Організація не зміряє до якоїсь лемківської відрубности — на шкоду українській справі. Навпаки — вона хоче, щоб Рідна Лемківщина під оглядом свідомости та освіти наздігнала та йшла рівним кроком з другими Українськими Землями до Кращого Завтра.

»Народня Воля« зі Скрентону, Па, (31. жовтня 1935. р.) поміщує величаву знимку Ювилейного Свята Українського Робітничого Союза в Скрентоні, що відбулось незвичайно вдачно. Сотні членів У. Р. С. та їх дітей засіли за столами. Основателі, святочний комітет, члени першого гуртка, замісцеві гості з рідною приміщились при середних столах та довкруги них старші й молодь з Скрентону, Олифанту, Тейлору, Олд Фордж, Диксон Сити, Труп, Джесон, Симпсон та других міст. Між ними були американці, приятелі Українського Народу і Українських Організацій та представники наших Закарпатських Братів. Між учасниками були призвані наші Брати-Лемки, між ними наш щирий передплатник Степан Калякука та його внук. Треба також додати, що першим головою цього Союза був наш брат Іван Ардан, родом з Гладишівщини.

По обговоренню найважніших організаційних точок, пп. Настя Присташ, Оля Ткачук та д. Василь Ферчак виконали музичні точки. »Дума про Нечая« та »Під вишнею — під черешнею« виконані Ферчаком, »Вівці мої вівці« і »Через сад, виноград« сольо Присташівної та дует їх обоїх »Чорна Хмара« з оперети »Запорожець за Дунаєм« захопили своїх та чужих гостей, таксамо англійська сольова пісня Олі Ткачуківної.

Хто матір шанує — того Бог ратує

Лем троїчко їх било в хижі. Дробеляч ся не рахує. Митро з ґаздинев і старенька мати. І два хвости лиса і ружалиста. Діти кличуть ружалисту Боб'альком.

Митро присташ, бо Євчини синове не породилися, лем єдно білявча, што си го Митро зяв за ґаздиню.

І єдно кізля в царку. Тівко сьої живини на обійстю.

Євкі дігнало доталь сім хрестиків, а Митрови од кермашу скрутило на четвертий, зас ґаздині ник років не рахуват, бо кой оповідя голосили, знявся шум в Церкові — надже такого безума дає на поневірок?

Кой Євка ся гперла на такого приставша, — не буду сама карваньчити і роб пак, што ти дяка. А заєдно нанашки одгваряли — покій си дай, бо тя споневірят.

— Иле, де така поцтивина, што аж му з очей правдом смотрит, матері — хоц женинній кривду вдіє? — І його тацьо небіщик зо Швирдяківки такий стерний ґаздував. То не сес з Бринкачівки, што ходит як паюда напаюджена.

Дуган, палюнку — бревітер нич, што скорбит челядня — од першого разу откстився. Ганебско молоджаву пропінників псотит — на цілу гамбу. За то го за сватача або на вічурки заєдно згваряут — як дакого ворожеля.

Такой било заєдно — гейби сириньча. Никус го сійка не опівкала на свирбигузі. Взіпак нанашки го зажегнали в купівці.

Лем даколи Євка шарудила — Уж-єм не гідна, руки ни пляґують. Не буду ти веце в гаїчок копилят заводжала. — Такой часом дудраня піяло хресьцянку, бо на своїм, не на комірстві, ключи і од лади за запаском стрямбали.

— Такий єс велебний мастер — а зварка дугу спустила, лахи пак до вилиї не одзваряти. Волівча ищи вотиц склентав.

Шварний, бо стерний Бозянин присташ. Лем коло фалечняків шатував би си — рядом. А хижи не дозрит. До Митра Хомканиного по ксьойжки залічат, а затиквов вітер черепкат, ніт рук лату придзямбати. — Віщок такий — чудак!

— Та наджеся, вадите, мамо — сідте си на запецку; бале реку не буду осифувати. Кой ни пре до писма, то и другому очі одомкну. За битаря ся не здаю.

— Дале покій, синойку, вера Боже — я лем так на шпас, бо сеса лем би си муцики до дзеркала пав'янила — прикісна моя годиной-ко. А опалянки — кой билам не діздріла, не углик пригрілися, бо си пішла як перечко до студенки по водицу. А ярчани крупи з горце вивалували, чкода, бо безум прибіжат зо чколи — сербати йойкат.

— Єм гамбу розпустила, а сигиня квицькат.

Борзенько, як ярний вогонь, Євка боденьку одставила и хлопятиску красні приспівувала:

Колишся колиско,
Попри землю ниско.
Я в тобі колишу біле хлопятиско.
Колишся колиско, колишу тя ручков,
Як тя виколишу, дам тя на научку.
Будиш мі ся вчити дрібного писаня.
Будиш споминало мого колисаня.

Юліян Бескид.

—o—

Святочну Вечеру закінчено відспіванням »Ще не вмерла Україна«. Після того почались танці, що затягнулися до 2-гої години ранку.

На слідуючий день місцеві часописи принесли обширні згадки і знимки з святочної вечері, а в цілій українській колонії тільки було балачок — що про це свято.

В закінченню подаємо цінні замітки наших передплатників в Америці, що їх прислала наша Високодостойна Добродійка Е. К. (на власне бажання не подаємо цілого імени і прізвища. Ред.) зі Скрентону. Ось частина листа:

»Дорогі Кумо — якщо Ваша ласка напишіть від мене пару слів до Львова. Той старий емігрант Українець-Лемко, Діоніз Голод з Порт Джервіс пише мені, що Він Вашу газету »Наш Лемко« високо цінить та її полюбив як свою Рідну Матір і її буде передплачувати та читати до самої смерти. Він дуже свідомий громадянин. Перед кількома роками ходив оглянуть земський рай — Калифорнію. Ми дістали від Його листа з Льос-Анджельос — Каліфорнія, то-ж знаємо напевно, що Він там був — перший Українець Лемко. Так само бачили ми Його на Світовій Виставі в Чікаго. Він уродився в селі Луг, горлицького повіту, проживає у свобідній та прибраній країні Америці вже 48 рік. Особисто напише до Вас листа пізніше. Згадує також в листі, що його Дорога Дружина разом з Ним тужить і думає, де поділися гарні молоді літа — чи вернеться скоро утрачене щастя Рідного Краю, щоб вернути та старі свої кістоньки покласти на Рідній Вільній Батьківщині? З Богом оставайте«.

— Дальше подаємо цінну вістку нашого Дорогого Брата Т. К. з Нью-Йорку, що ділиться з нами радісною вістию, про праці Комітету, оголошені в українській пресі в Америці, зокрема в »Народній Волі«. З того приводу закликаємо Всіх Наших Дорогих Братів за Океяном до безупинної праці для добра Рідних Сторін. Це, що вікоми заведбано — мусимо відробити та гідно піднести наш Рідний Національний Стяг для загального добра і кращого добробуту нашої дводої Лемківщини. Лемківщина стане найкращою та найбагатшою сторінкою всіх наших Рідних Земель.

З Христом до побіди!

ПРОДАЮТЬ АМУНІЦІЮ.

Абісинія закупила в Чехословаччині багато амуніції і ручної зброї. Абісинський уряд виплатив чехам одни мільйон долярів в готівці, решту загварантували чеські банки.

ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО МІН. ПЕРАЦКОГО ЗАЧАВСЯ

В понеділок, 18-го листопада ц. р. о годині 10-тій ранком зачався перед окружним судом у Варшаві великий політичний процес за вбивство міністра Перацкого. На лаві підсудних засіло 12 українців, між ними 2 жінки. Їх боронить 4 українські адвокати.

АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Прокураторія апеляційного Суду в Варшаві обвинувачує: А) 1) Степана Бандеру, літ 26, 2) Миколу Лебедя, літ 25, 3) Дарію Гнатківську, літ 23, 4) Ярослава Карпинця, літ 30, 5) Миколу Климишина, літ 26, 6) Богдана Підгайного, літ 31, 7) Івана Малюцу, літ 25, 8) Якова Чорнія, літ 28, 9) Евгена Качмарського, літ 25, 10) Романа Мигаля, літ 24, 11) Катерину Зарицьку, літ 21, і 12) Ярослава Рака, літ 27, в тому, що: всі вони між роками 1929—1934 належали до Організації Українських Націоналістів.

Хто обвинувачує, судить і боронить? Дещо про підсудних.

Підсудних обвинувачують два прокуратори. Адвокати: д-р Лев Ганкевич зі Львова і д-р Олександер Павенцький зі Львова, м-р Степан Шлапак зі Станиславова і д-р Володимир Горбовий з Долини. Підсудні відповідають на питання тільки в українській мові (з виїмком Климишина, котрий взагалі не відповідає). Предсідник заявляє, що українська мова допущена в судах тільки в полуднево-східних воєвідствах. Трибунал ухвалив візвати перекладчика, котрий перекладатиме ті заяви підсудних, що матимуть злочинний характер. На салі є коло 40 кореспондентів різних газет і коло 30 людей з публики. Між публикою є мама Гнатківської, батько Карпинця і бабка Зарицької, визначний польський письменник Хоромański і б. віцемаршалок сойму Полякевич. Сучасних політичних діячів не видно. Чужі кореспонденти присвячують докладну увагу підсудним і ходови процесу.

ЗГОДА БУДУЄ — НЕЗГОДА РУЙНУЄ.

В Марущині, пов. Новий торг. заможний господар Людвик Ціско посварився зі своєю жінкою Марією за дурницю. Жінка торкотіла рано, що віз заваляв подушку. Розгніваний муж кинув на жінку подушкою та опісля вхопив за сокиру. Жінка зірвалася скоро з ліжка і вхопила залізний баняк і так вдарила свого чоловіка по голові, що він упав на землю. Жінка наробила крику і сусіди збіглися на ратунок. Але нічого не помогло — Ціско помер. Жінку арештовано.

ПОСВЯЧЕННЯ ШКОЛИ В ПЕРЕМИШЛІ.

В Перемишлі на Засянні збудовано завдяки матеріяльній допомозі Кир Йосафата новий шкільний будинок для 6-клясової школи імени св. Николая. В неділю, 3. ц. м. відбулося її торжественне посвячення, на котре прийшло численно перемиське громадянство і діти, які вчаться в цій школі. В гарно прикрашенім будинку Преосв. Кир Йосафат виголосив промову, в якій підкреслив у першу чергу заслуги теперішнього Епископа у Злучених Державах Кир Константина при заснуванні й веденні цієї школи. Це миле торжество закінчилося многолітствіями фундаторові та всім іншим добродіям школи.

—o—

КАРИ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ.

М-ство комунікації в Польщі оголосило табелю грошових кар, які стягатимуть від осіб за недодержування ладу на залізницях. І так **по одному злотому** кари платитиме кожний, хто: переходить, переїжджає і переганяє тварини через залізничий шлях тоді, коли переїзд замкнений і сиґнали вказують на переїзд поїзду; за допущення тварин на шлях; за ходження по рейках; за вхід на перон без білєту; за перебування без цілі на залізничім двірці або в буфеті; за введення до почекальні роверів, шляху, рамп і т. п.; за вихилювання з вікон ваґонів; за перебування на сходах і даху поїзду або будці кондуктора; за захоплення місця у ваґоні, яке зарезервував собі раніше інший подорожний; коли мужчина понад 10 років всідає до дамського купе; за курення у ваґоні для некурців і за плюття на підлогу. **По два злотих кари** платиться: за вскакування і вискакування з поїзду, за відчинювання дверей ваґону підчас їзди, за викидування більших предметів з ваґонів, за розвішування реклям і написів на залізничім просторі без дозволу влади. **По пять злотих кари** платиться: за палення бенґальських вогнів у ваґоні, за торгування і грання у ваґонах на інструментах; за вхід до ваґону без білєту.

—o—

ПОЖЕЖА В ДОМІ УМОВО ХОРИХ.

В Монтреалі (Канада) знялася грізна пожежа в закладі, де перебувало пять тисяч умово хорих. Пожарна сторожа мусіла вязати хорих, бо вони не хотіли вийти зі шпиталя; пятьох хорих згоріло під мурами закладу.

Село Милик, коло Мушини.
Дуже гарна лемківська церковця з 1813. р., відзначається гарною симетрією будови.

ЖАЛІБНА КНИГА.

Поіменний спис полеглих членів Української Галицької Армії (УГА) у визвольній війні.

Українські Інваліди видали »Жалібну Книгу«, щоб увіковічнити пам'ять наших національних Героїв, що зложили на жертвеннику Неньки-України своє молодече життя. Як карні члени Української Галицької Армії, як вірні Сини України ішли в бій із піснею на устах і глибокою вірою в серці в повну побіду нашої слушної справи. Серед найгірших злиднів в голоді і холоді будучи, навіть в найбільш критичному положенню не опустили своїх рядів, не просили свого противника помилування, а навпаки, гордо піднявши в гору Український Національний Прапор, воліли радше голови свої покласти на полі Слави як Лицарі, чим соромом покритись і вертати в рідні сторони, як побіджені.

Як тяжкою була наша визвольна борба, так і великими мусіли бути жертви. Десятки тисяч молодого цвіту Українського Народу положило головами.

У цьому списі находимо також наших братів з Лемківщини, що згинули в цій визвольній борбі.

Андручич Гнат, Береги дол., пов. Ліско, помер 17. 8. 1919. Береcть Лит. (Буґшопи).

Бабяк Василь, стар. десятник, ур. Вільхівці, пов. Сянік, пом. 29. 12. 1919. епідем. шпиталь в Глібові коло Нової Ушиці, подав команд. шпиталя І. Брил і студ. мед. Дубравка.

Васьо Микола, Ліско, пом. 21. 8. 1919. Краків (Домбє).

Калинич Федір, стр. 3 бриг., ур. 1899. Ветлин, пов. Ліско, пом. 26. 12. 1919. на тиф у Винниці, св. о. Лебедович.

Коваль Дмитро, стр. сапер,, ур. 1897, Поляни, пов. Ліско, пом. 21. 12. 1919, на тиф у Винниці; св. о. І. Лебедович.

Левинський Станислав, Рольиця польська, пов. Горлиці, пом. 28. 9. 1919. Краків (Домбє).

Лукасевич Олександер, однор. стр. Н. К. Г. А. (Начальна Команда Галицької Армії), ур. 1901. — Сянік, пом. 27. 1. 1920. на тиф у Винниці.

Макар Андрій, Токарня, пов. Сянік, пом. 15. 9. 1919. Краків (Домбє).

Мураль Іван, стр. 8 бриг., ур. 1890. Бандрів народ., п. Ліско, помер 14. 11. 1919. на тиф у Винниці.

Мишів Михайло, стр. 7 бриг., ур. 1900. Тимкова, пов. Ліско, помер 5. 9. 1919. на тиф у Винниці, св. о. І. Лебедович.

Незадовго вийде третий та четвертий спис полеглих, тому хто не знає, де дівся його брат, або свояк, може писати до Т-ва Українських Інвалідів, Львів, Потоцького ч. 48.

ЩО ПИШУТЬ УКРАЇНСЬКІ ЧАСОПИСИ

про історичну повість професора І. Филипчака. »Правда« помістила таку рецензію:

Іван Филипчак. Будівничий Держави. Історична повість з 12. віку. Передмову написав о. Роман Лукань, ЧСВВ. Самбір 1935. Накладом Філії Т-ва »Просвіта« в Самборі. 18X13. Стор. 164.

Сиву давнину розгортає перед нашими очима автор цієї повісти. Це діла давно минулих днів над берегами нашого срібнодентого Сяну, на нашій дорогій нам Лемківщині, це перекази глибокої старини, убрані в форму історичної повісти. Серце росте, коли згадаємо про ту нашу славну минувшину за княжої доби, але воно забється в нас ще живіше, коли згадаємо, що ті наші геройські західні окраїни, не тільки були колись разом в одній великій нашій державі, але помагали ту державу будувати. Не дамо цеї землі — скаже собі читач, коли прочитає ту історичну повість Івана Филипчака.

Поширюйте „Нашого Лемка"

НАДІСЛАНА ЗАЯВА.

Вп. Пане Редакторе!

Не відмовте ласкаво помістити цього листа у Вашому часописі.

В минулому я працював через декілька років, як активний член так званих »Українських робітничо-фармерських масових організацій«. Частина українського робітництва заведена брехливою пропаґандою верхів, не мала найменшої уяви про нещирість і зрадництво проводу.

Але продовж 8 років я переконався про їх підступні хитрощі та нещирість, коли мав нагоду ближче придивитись їх діяльности.

Я покинув їх організації, бо побачив, що гірших обманців за них мабуть немає у світі. І я вважаю своїм моральним обовязком подати до відома заяву, щоби перестерегти тих, що не знають, що діється за кулісами.

Я лишив »УРФМО« тому, що запевнився, що ці організації не є українськими, але існують лише для баламучення українців і українок за большевицькі гроші.

Ці організації не є робітничими. Іхня праця нищить робітництво і його інтереси, розбиваючи єдиний робітничий фронт, та видаючи їх ворогам Українському Народу. В проводі цих організацій тяжко знайти робітника, бо він складається з фахових-платних агентів, що не люблять тяжкої праці. Нема гіршого ворога українського робітництва, як ренегати (зрадники) і кати московські наймити.

Ці організації не є масовими, і ніколи самі робітники і фармері (хлібороби) ними не кермували, провід »УРФМО« завжди був в руках невеликої зграї нової »комуністичної аристократії«.

Моїм переконанням є, що кожний українець і кожна українка, що не стратили ще совісти і гідности, не повинні залишатись далі під проводом цих кривавих гробарів долі нашого народу.

З глибокою пошаною,

В. І. Челюк.

Торонто—Канада.

Всі українські народні часописи прошу передрукувати цю заяву.

Українці Лемки!

Зложіть свій гріш у своїй установі і викупіть найдальше **до 25 грудня ц. р. полісу** за обезпечення 1/3 частини вартости будинків на 1936 рік у агенти

ТОВАРИСТВА ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„Дністер"

Лемківська дійсність

Діяльність о. Масцюха.

В тіснім звязку з лемківським регіоналізмом стоїть справа створення Апостольської Адміністрації для Лемків. Цей уряд Ап. Адміністратора не був випливом потреби піднесення католицтва (чи його ратування) на Лемківщині — бо як могли ці самі люди, які донедавна явно підпирали православія стати »ревнителями католицизму«. Тут ходило про зовсім іншу **справу: відірвати і під релігійним оглядом Лемківщину від українського пня!** Це підтверджує хочби **історія з духовним семінаром для питомців лемківської »дієцезії«.** Спершу ходили чутки, що має повстати духовний семінар в Сяноці чи Риманові, що питомцям буде вільно женитися і т. п. А тут нагло, мов грім з ясного неба, приходить вістка, що питомці з Лемківщини **будуть студіювати в краківськім університеті.** Оптимісти дурили себе ще, що може буде ще окремий інтернат для наших питомців, що будуть викладати деякі наші професори, а може це все неправда... **Не хотілося прямо вірити, щоб о. др. Масцюх згодився висилати кандидатів на греко-католицьких священників на латинську теольогію, коли під боком є два греко-католицькі семінарі** (в Перемишлі і в Станиславові) і **Богословська Академія у Львові,** де рівні науки напевно не уступають краківському університетові! **Як може в Кракові питомець — кандидат на грекокатолицького душпастиря пізнати свій обряд, відчути духа грекокатолицької церкви?..** Якби не було великої різниці між латинським і греко-католицьким обрядом, **то Папська столиця не творила би окремої Богословської академії для греко-кат. питомців у Римі?..** Вони-ж дуже добре могліби студіювати в латинській! Та видко, що Ап. Адміністратор думає інакше! Йому це все одно. Та що на це скаже загал вірних, ці Лемки, такі обережні, підозрілі на найменші сліди латинства, прямо перечулені на цім пункті? **Як приймуть вони цих священників, вихованих в чужому дусі** (питомці приміщені в ченстоховськім семінарі в Кракові), **в чужому обряді, необізнаних з потребами вірних?.. Чи не є це вода на млин православним?** Так вони напевно використають це для агітації, а зрештою її навіть не буде треба: Лемки самі виступлять проти цього, бо це »пільське«. Чи застановлявся над цим всім Ап. Адміністратор, **який прийшов на Лемківщину на те, щоб здержати перехід на православя, а тих, що перейшли навернути?** А може о. др. Масцюх ще дальше вірить, **»що по виборах батюшків наженуть, а паству будуть навертати буками«..** Що-ж, є різні способи релігійної праці. Щоб тільки не прийшло прикре розчарування як у Камянній...

Коли дальше о. Масцюх буде уважати, що непотрібно місій на Лемківщину, — то будемо свідками, **що релігійні відносини на Лемківщині не тільки не поправляться, католицька церква не зміцніє, а буде хилитися до упадку. Це зрештою бачимо тепер, де мов по дощі гриби ростуть різні секти, головно суботники.**

Вина за цей стан впаде на о. Масцюха і на тих, що його видвигнули.

І—ко.

(За »Новим Часом« ч. 252).

Деревляна церква в Боську коло Риманова, збудована в 1881 р. До церкви ведуть гарні цементові сходи.

Критика нашого життя

(Продовження).

13. Національна свідомість.

Живемо в часах, де кожний нарід, себто мільони людей, що говорять тою самою мовою, мешкають від віків збитою масою на тій самій землі (Батьківщині), мають спільну минувшину (історію), спільну стару культуру, є тої самої породи (раси) і вдачі (успосіблення) — отже творять **націю.** Що це значить? Ці мільони людей (нарід) **усвідомляють** своє число і окремішність від інших народів, землю, на якій живуть, признають за свою власну і готові боронити, колиб хтось відважився її їм відібрати, організуються й зєднюють в одно, назначують найвищу владу і в цей спосіб між іншими народами живуть та стараються здійснити і виконати це, що їм від Божого Провідіння призначене. Українці, німці, поляки, англійці є націями (українці мають свідомість своїх завдань, велику історію, багату в моменти боротьби за здійснення Української Національної Ідеї) зате не є ще нацією наші цигани (не мають ще свідомости своїх завдань), або дикі народи в Африці, Азії, тощо. Таке національне освідомлення, себто свідомість, що ми українці, потомки давних русичів і козаків, що ми частина українського народу, галузь української нації — повинні й ми мати і виробляти собі. Повинні ми виробляти в собі **світогляд,** себто трафний погляд на речі, які довкруги нас діються, зокрема ясний національний світогляд. Це є знати, що діється тепер з нашою нацією й що повинно статися, до чого ми повинні прямувати. Тому мусимо горнутися до рідних українських книжок, часописів, календарів, старатися по змозі, хоч тяжкі часи, невеличкими квотами точно платити за газети, бо не маємо нізвідкіля підпори і всі ми здані лиш на власні сили. Таких, що ще нее національно свідомі, треба нам старатися їх освідомити і напровадити їх на добру дорогу. Всі ми теж повинні добре знати історію України-Руси. Пізнаваймося скоро на ріжних баламутниках і не даймося їм звести на манівці.

(Дальше буде)

ВЛОМ У НОВОМУ САНЧІ.

Ніччю з 14. на 15. м. м. вломилися невисліджені дотепер злочинці до каси Кредитової Робітничої Спілки й забрали з каси 14.000 злотих. Вломники »працювали« в рукавичках і тому трудно буде їх найти.

НОВИЙ ЧАСОПИС.

Від 15. листопада зачав виходити новий часопис »Українські Вісти«. Є це третий щоденний часопис поруч »Нового Часу« і »Діла«.

Земля свідком минулого

— географічні назви як історичне джерело

Збірка географічних назв дасть ученим спромогу відшукати багато затрачених тепер осель, які зустрічаємо в літописах, давних грамотах, судових актах. Вона поможе рішити питання, чи вузький клин, що ним всуваємося аж поза Попрад — це заховання в горах останок старого українського осельництва, на Заході, як також дає причинки до пізнання багатьох прикмет нашого краю в давнину. Такі закінчення — як — ин, -ів вказують на імя посельничого пр. Романів, Сенів і т. п. Зновуж деякі назви вказують просто на спосіб оселення. Від другої половини XIV. століття великі землевласники, щоб приманити в Галичину нових поселенців, надавали їм різні »вільности«, звільнювали нові оселі на 10 або й на 20 літ від всіх данин і роботизни. Так повстали оселі, що звалися Волями, Вільками, Волицями, Слободами, Слобідками. Їх було куди більше як тепер. Знову другі назвища осель вказують на багновини та мокравини, що колись займали величезні простори; в першу чергу всякі Руди, Рудки, Рудавки, Зарудці (*слово руда* в українській мові означає також грязюку, невисихаюче болото); відтак Багна, Заболотці, Мочари, Болотня, Мокра, Гнила, Кальпе, Кальпиця і другі. Переховалося також багато у нас незнаних і неуживаних імен, приміром: Арлам (— Арламівська Воля), Маласт (Маластів). Це лише деякі назви сіл, тому коли зберемо всі назви частин кожної оселі, піль, пасовиськ, гір і т. п. будемо мати багато матеріялів до нашої минувшини.

Тож подаємо квестіонар та просимо точно на його подати нам всі відповіді.

1. Урядова назва, оселі - повіт.

2. Чи це місто, містечко, село, присілок? Як присілок, подати до якого села (громади) належить.

3. Як нарід називає оселю? Як зовуть поодинокого мешканця оселі і всіх разом? Чи оселя не мала давніше іншої назви та яку? Чи між мешканцями є родинні назвиська, що від них могла би походити назва оселі? Чи околичні села не називають оселі або її населення якого шутливою, або глумливою назвою?

Може існують про оселю які приказки?

4. Як називаються поодинокі части оселі?

5. Які є окремі назви вулиць, доріг, площей та роздоріж?

6. Які присілки належать до цеї оселі (громади)?

7. Чи є коршми, заїздні доми, які мають свої окремі питомі назви?

8. Які назвища мають поодинокі частини піль, огородів, неужитків?

9. Які назвища мають поодинокі частини сіножатей, пасовиськ, полонин, болот (багон)?

10. Які назвища мають ліси, гаї, корчі, зруби, поляни серед ліса?

11. Як зоветься ріка, що пливе через територію оселі? Які потоки і до якої ріки пливуть? Чи є джерела або криниці з окремими назвами і якими?

12. Як називаються глибини та вири, броди, острови в ріці?

13. Які є стави, або озерця?

14. Які пороги та водопади в ріці?

15. Чи є в околиці могили і кургани і які мають назвища?

16. Як називається пасмо гір або горбів, що переходить через область оселі (громади)?

В слідуючім числі буде ще десять нових питань, тому просимо вже підготовити відповіді на подані питання та разом на одній сторінці паперу писати дбайливо. За успішну працю чекає кожного дописувача гарна нагорода.

КРАЄВІ ТА ЗАКОРДОННІ ЦІНИ.

Для порівнання подаємо деякі ціни краєвих товарів, щоб порівняти їх з такими самими артикулами за кордоном.

За **100 кг. пшеничної муки:** Польща 27.58 зл., Англія 34.99, Австрія 63.69 зл., Німеччина 61.27 зл.

За **100 кг. бульби:** Англія 14.15, Австрія 12.04, Німеччина 9.18, **вола (жива вага) 1 кг.:** Польща 0.65, Австрія 1.25, Німеччина 1.79.

Свіжі яйця (за 2 копи): Польща 8.69, Англія 20.59, Австрія 15.05, Німеччина 25.62. З того бачимо, що в Польщі найдешевші споживчі товарі, але зате промислові вироби багато дорожчі. Скіра на підошви: Польща 4.50, Англія 4.33, Німеччина 5.72, Америка 4.22.

Цемент: Польща 5.39, Англія 5.15, Чехія 5.05.

Нафта: Польща 43.30 (за 100 л.), Англія 33.37, Австрія 25.08, Чехословаччина 30.33.

Всіх свідомих кличемо до здвоєної праці. Самі здобуваймо собі кращі умовини, не оглядаймося на нікого, пробуджуймо сонних. Підносім всі ділянки нашого національного життя. До сильних світ належить.

Іван Филипчак.

БУДІВНИЧИЙ ДЕРЖАВИ

...В тій хвилі кинулася угорська кінnота вплав через половецький потік і станула під стрімкою й високою скелею замку. Злізши з коней, почала спинатися горі скалою до замку. В тій хвилі посипалися на них зломи каміння, що позвалювало з ніг деяких воїв, а деяких сильно потовкло... Кілька воїв ухилилися набік і підступили під мур коло церкви св. Івана [1]).

Тут оборонці городу обляли їх кипячою смолою й гарячою водою, так, що не могли удержатися на стрімкій скелі, покотилися над беріг половецького потока.

Другі два зводи мадярської кінноти перебрили половецький потік при самім його гирлі й з двох сторін облягли княжий замок. Однак вони навіть не пробували спинатися при прямовісній скелі. На замковій галерії стояло лише кілька наших воїнів, що метали згори каміння й пускали стріли до косооких Мадярів.

Тій воєнній операції придивлявся з сяніцького болоня молодий угорський король Гейза. При його боці находилися його перші державні достойники, архиєпископ Кукиш і кілька вельмож. Військами кермував бан Урош. Він побачив, що Сянік не так легко здобути, тимбільше розбити на високій скелі його замок. Переїхав з полудневої сторони половецький потік і побачив, що тут далеко менша гора, а зі сторони села Дубрівки майже невелика горбовина боронить городу. Однак тут перешкаджала здобути городу відосіблена гора »Сторожня«,[2] сильно укріплена й загороджена частоколом, за котрим скривалися також оборонці.

Угорські восначальники під проводом бана Уроша обіхали щераз город кругом і закипіли гнівом. Шукали найслабшого місця, однак такого найти не могли. Вернулися назад і станули перед наметом короля Гейзи, де відбули нараду, на котрій рішили цілою силою своєї армії розпочати бій увечорі на всіх фронтах, а головний удар завдати ворогові від полудневої брами. Таким лише способом зможуть добути сяніцьку твердиню.

1. Нині Площа св. Яна.

2. Нині гора Міцкевича, або »Антикарка«.

Так кінчається 11. розділ цеї історичної повісти п. з. »Будівничий Держави«.

ВЖЕ ВСІМ ЗАБАГАТО

У селі Чертежі є стара церковця, стоїть під охороною краєвого консерватора. Колись хотіли Чертежани цю церкву розібрати і поставити нову, але їм цього не дозволили, бо церква має свою вартість як **старовинна пам'ятка.** Перед кількома днями приїхав у се-

ло о. Масцюх і йому церква не подобалася. Тому почав на проповіді гримати на Чертежан, що не покрили церкви бляхою та не перебудували її. Це знову озлобило селян, а коли при кінці Служби Божої правлячий священик почав співати »многолітствіє« о. Масцюхові, ніхто не хотів співати так, що це »многолітствіє« відспівав тільки священик. Отже селянам було забагато того, що о. Масцюх втручується до справ, що на них не розуміється.

ЗНЕВАГА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИХ СВЯТ.

Судово-адміністраційні чинники на Лемківщині зневажають гр. кат. свята. І так: на свято Архістратига Михайла (21. XI. 1935.) визначив, на год. 10. рано, городський Суд в Дуклі розправу, на яку покликав гр. католика Івана Пилипа зі Зшдранової, а знова уряд гмінний в Тилявій (Дуклянщина), де війтом є православний Звіринський Яків, завізвав на сей самий день (т. є на 21. 11. ц. р. на год. 10. рано) греко-католиків зі Зшдранової Степана Деркача, на якесь там »шпеслухане«.

Такий поступок судово-адміністраційних чинників уважаємо зневагою наших свят і того в католицькій державі не повинно бути.

Самі не знають, що роблять

Недавно, бо ще нема два роки від того часу, як була вістка, що на Лемківщину призначено ап. адміністратора о. др. Василія Масцюха. Москвофільські недобитки підняли крик, хочемо — руского біскупа, бо ми народ руский, непотребуємо тут українців. В першій мірі такі мрії мов на цілі »Лемковскый Союз« — та інші. І дійсно — сповнилося, що в пророках було«. Приїхав до Риманова той вимріяний »руснак-краян«. Зараз по приїзді почалося на Лемківщині нове урядування, та заразом і новий клопіт.

Скоро появився пастирський лист до священиків і до вірних. І в тому то листі, як всім відомо — сталося чудо. Тільки не таке чудо, як було в Кані Галилейській, коли то Спаситель замінив воду у вино. Те чудо було таке, що люди з церкви повтікали, почувши про таке чудо. Але негадайте — що хтось інший втік з церкви, як не тоті самі, рускі люди — що так давно чекали на свойого владику!

Те чудо діялося в Завадці р. і в інших місцевостях.

Ще в тім часі, як мав приїхати до Риманова ап. адміністратор, то учитель зі Завадки р., Фучила не міг дочекатися та розіслав своїх однодумців по селі, щоб записували людей за о. Масцюхом, бо мовляв — як будуть підписи — то борше приїде — українцям на злість.

Не довго треба було чекати, як політика Фучили змінилася, бо вже цього року на Покров Пр. Богородиці — як у нас був празник — і на той празник мав приїхати о. Масцюх. Почувши тее »рускі люди«, що має надіхати ап. адміністратор зі сусіднього села Терстяни, задумали загородити йому дорогу. Як задумали, так і зробили; в ночі з неділі на понеділок викотили на дорогу грубого кльоца, замість хлі-

Зломаний Хрест.

Ще малим хлопцем Андрій не раз бачив її... оту притоптану, бур'янами та хабазяям поросту — могилу під лісом.

Бігав по ній. Дріботів своїми моторними ніжками, завертаючи Красулю та Лисуню.

Це колись...

Тепер: Андрій вже кремезний парубок. Розрісся як дуб, карпатською природою викоханий, нуждою та злиднями гартований.

Тисячі разів бачив він самітну опущену могилу, але ні один — од нісенький раз не защеміло його серце, не зродилося питання:

— Кого скриває в собі, оця всіми забута могила? — За що віддав життя той, що спочиває в обіймах сірої землі? Спочиває одинцем, далеко від людських кладбищ і тільки невеликий березовий хрест видніє на його могилі.

Йому байдуже!..

Але раз; осінні вітри гуділи наче дзвони на панахиду, дерева гнули свої верхи, били поклони — це вони віддавали честь борцеві.

Вітер злобним ставав; гуляв як навіжений. Він термосив своїми лапами цілий ліс. Стогнав, з корінням намагався вирвати віковічні дерева, але вони не подавалися, лиш сухе віття з них облітало. Що раз лютійший ставав!

Шелестіло сухе бадилля бур'янів на могилі. Та нарзз... вітер рванув з розмахом, заперся і... хрупі! — наче підтята стебелина упав березовий хрест.

Зареготався гордовито вихор, аж шум покотився полями. — Це він чванився; всім хотів розголосити:

— Ось дивіться, — двацять літ стояв хрест отам на могилі, двацять літ підгризала його гниль і ніщо не могла йому зробити та я раз махнув і повалив його.

...Тоді Андрій з поля вертав. Гопгоп, стрибав через вузонькі загінці та вимахував мотикою. Ось він вже на могилі. Станув. Ноги захитались під ним тілом затрясла якась дивна дрож, немов електрична струя пробігла по йому. Зігнувся і підняв хрест. Непорушно впялив в нього свій зір. На хресті була невеличка дощинка-табличка і на ній ножем вирізьблений, вже геть почорнілий напис:

„Василь Голубенко
— Український Січовий Стрілець —
Упав у боротьбі за волю
Рідної Землі — дня 13.V. 1915".

Читав, та слова западали йому глибоко в душу. Сам не міг з дива вийти, як це воно могло бутм, що він до тепер ніколи не зацікавився, не переглянув полинялого напису, не перечитав його. Зате тепер прошибав кожну букву. — Стояв як камінна статуа. Чув, що щось приковує його до могили та одночасно якась сила вникає в його тіло, пливе з розбурханою кровю до серця, до голови. В голові викрешує іскри бадьорости та завзяття, будить якісь привиди...

Він бачить: широкі лави людей в сірих одностроях. Усі вони рвуться в перед а їм на зустріч, з грюкотом, свистом, летять вогняні мушки. Поле червоніє від крови. Падуть одні, але другі без стриму дальше ідуть й ідуть!.. Усюди чути дзеньк!т зброї. Андрій теж напружує мязи і чах, чах! — сипле удари.

Відрух рукою вмить перервав усі привиди. Глянув і стрепенувся, — — в руках була мотика. Щезнули привиди, жива дійсність станула перед його очима. Але Андрій дальше стояв.

Збирав розсіяні думки, що снувалися в ясний світогляд.

Ще добру хвилину стояв, відтак, зірвався і скочив, раз і другий а дальше вже біг без тямки. Його груди хвилювали як ковальський міх, — це розпирала їх, одна могутня й незломна постанова:

— Я стану на місце того, що упав, ще й інших потягну за собою!

Петро Попередний

—o—

бом і сіллю витати, то заколотили кльоца на дорогу.

Така то ціла політика господинів, що самі не знають, що роблять!

Постороннiй.

Сяніцька хроніка

Виїзд і пращання визначних громадян. Дня 3 листопада 1935. р. представники культурно-освітніх установ у Сяноці у числі 11 осіб попращали радника о. с. і письменника Лемківщини дра Франца Коковського, члена всіх сяніцьких установ враз із його Високодостойною Дружиною, що виїжджають на сталий осідок у родинні сторони, то є до Бережан. При пращанню вручено д-р Коковському з рамени музейного товариства »Лемківщина« відповідну артистично виконану грамоту, іменуючи його почесним членом Музею, якого був основником та добродієм. Завдяки йому, музей »Лемківщина« має вже характер правдивого музею, з великою скількістю цінних старовинних експонатів, а головно ікон. З виїздом панства Коковських тратить сяніцьке громадянство правдивих та зразкових громадян. Рівнож ціла Лемківщина, котру д-р Коковський пізнав та щиро полюбив, даючи вияв цего у многих статтях, оповіданнях для старших і для дітей, беручи основу до них виключно з минулого й сучасного Лемківщини — тратить звязкового зі Своїм Материком. Дякуючи за дотеперішню працю, просили представники установ не забувати й надальше про Лемківщину, яка їм завдячує стільки добра.

Листопадове Богослуження у Сяноці. Як минулих років, так і цего року відправлено з приводу листопадових роковин торжественне Богослуження у дні 1-го листопада при співучасти 7 священників на чолі з о. дек. І. Цегеликом, о. кан. Константиновичем та о. П. Андрейчиком. По Богослуженню відправлено панахиду за полеглих на полі слави Українських Борців. По середині церкви видніла гарно прибрана могила. Співав сяніцький хор під орудою д-ра Блавацького, відспівуючи рівнож низку стрілецьких пісень. Церква з року на рік більше заповнюється, а цего року була майже виповнена.

»Невольник« у Морохові. Місцевий кружок »Рідної Школи« відіграв дня 3 листопада 1935. театральну виставу п. н.: »Невольник«. Театральна саля виповнена була гістьми. Гра аматорів була вдоволяюча. Дохід з вистави обернено на потреби кружка.

Заборона оснування кружка »Рідної Школи« в Команьчі. Сяніцький староста заборонив оснування кружка Р. Ш. в Команьчі — подаючи, що провід кружка Р. Ш. в Коман і може розвивати небажану агітацію серед лемків.

Дитячий Садок в Задутині. Сидить провідниця Ольга Чабанівна, о декан Цегелик, Др. С. Ванчиць-кий і п. Онуфер.

Загальні Збори Кружка »Рідної Школи« в Сяноці на правах Повітового Кружка. Дня 2 листопада 1935. відбулися звичайні Загальні Збори Кружка Р. Ш. у Сяноці на правах Повітового Кружка. Зі звіту було видно, які перепони мав кружок у розвою своєї діяльности. З проектованих 12 дитячих садків у минулому році не відбувся ні один. У 1935. р. за ініціятивою кружка та за його матеріяльною підмогою уладжено 3 дитячі садки, а саме в Гуті та Володжі — Березівського повіту і в Загутині — сяніцького повіту. Діяльних членів має кружок 137. у цьому велику скількість священиків членів кружках Р. Ш. в числі 28, та товариств — у числі 36. Кружків Р. Ш. у повіті є 5, з котрих деякі ведуть живу діяльність. Діяльність кружка у звітовому році проявлялася головно у поширюванню та творенню мандрівних бібліотек. Кружок має 1-бібліотеку сталу в Сяноці, 1-театральну, 1-підручну наукову та другі. Всіх отже бібліотек є 23. У мандрівних бібліотеках є 1346 книжок. Пересічно у бібліотеках є по 68 книжок, головно для дітей та для дорасту, рівнож є і книжки для старших та господарські. Всіх книжок у всіх бібліотеках є 1738, а вартість їх виносить 2.430 зл. 80 сот. Всі книжки є гарно оправлені. Попит на книжки великий. У звітовім році прибуло книжок 978 за *1420 зл. 25 сот.* Визначають книжки кружки, читальні »Просвіти«, та поодинокі свідомі члени кружків у повіті. Заходом кружка уладжено 10 відчитів на різнорідні, господарські й інші теми. Заходи у звітовому році над основанням нових кружків не увінчалися успіхом, це з причини заборони. Рівнож були заборони на відчити. Касовий стан кружка у зв. році виносить у прибутках і видатках по 3649 зл. 37 сот. (Великою позицією у прибутках 1934. р. була жертва для кружків від американців Українців). На внесення контрольної комісії уділено уступаючій Старшині абсолюторію. Вибрано нову Старшину кружка в майже незміненому складі з дотеперішним головою др. Степаном Ванчицьким. Загальні збори поручили новій Старшині кружки провадити у новім році практичні господарські курси для молоді.

РЕВІЗІЯ У ВОРОБЛИКУ КОРОЛІВСЬКІМ.

Дня 16. ц. м. о год. 10 у ночі — перевела поліція в складі 3. постер. ревізію у мешканні Степана Верхолака. Ревізія тривала 3 години. Шукали за книжками і листами з Америки. Забрали 2 числа Батьківщини з літа ц. р. і 1 пр. Фронту Нац. Єдности.

—o—

ЗАБАВА У КР. »СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР« У ВОРОБЛИКУ КОР.

Кр. Сіль. Госп. у Вороблику Кор. уладив забаву дня 17. ц. м. Як звичайно не обійшлося без перепон зі сторони кацапів, а саме зі сторони солтиса і учителя Барни. Забава мала відбутися в громадськім Домі. Однак солтис не позволив на уладження забави в гром. домі. На виразне поручення волосного війта, щоб зізволив — рівнож відмовив салі. Вчинено жалобу до Староства і Пов. Виділу. Мимо того забава відбулася у приватнім домі та принесла дуже гарний дохід.

ПОБАЖАННЯ.

Нашому достойному передплатникові Грицеві Сергієвському зі Скрентоту щиро бажаємо скорого повороту до здоровля для добра Його Рідні й слави нашого Народу.

Редакція і Адміністрація »Нашого Лемка«.

Господарська сторінка

КІНЦЕВІ ОСІННІ РОБОТИ.

В оборі. Направити жолоби, драбини, не буде худоба вимикувати пашу під ноги. Двері і вікна добре позаосмотрювати перед морозами. Виплітати соломяні застави до дверей, з довгої житньої соломи. Такі соломяні мати добре прикріпити до дверей при помочі довгих прутів, або листівок. Направити долівку в стайні; з під долівки викинути решткн гною та вичерпати гноївку зі збірника. Під дилі натолочити сухої підстілки; не буде віяло морозом попід спідки та одночасно будемо мати багато вартісного обірника на весну. Корм подавати домашнім тваринам рівними пайками; зважати, щоб тварина не переїдалась, або не заголоджувалась. Найкраще, як один з челяди кормить худобу, тоді він пізнає точно, що належиться кожній тварині зокрема.

Господарське знаряддя. Всі залізні частини плуга, борін, валка до втолочування ріллі, рапача і плужка до бульб, культиватора, коліснят до плуга треба вичистити від глини, насмарувати оливою до заліза або грубо побілити вапном. Вапнити на дворі, щоб вапно скоро засихало. Добре також, тепер поправити всі знищені части знарядів; буде на весні готове, наче найдене, вкінці тепер скорше можна »розкрутити« злотого, а на весні будуть свіжі видатки. Знаряддя держати в шопі, або стодолі — під ключом, бо різна »птиця« возиться нашими селами.

В хаті. Щераз провірити скількість рільних продуктів, зважити, чи вистарчить зерна на хліб і кашу; відповідну скількість перемолоти для тварин. Оглянути, чи немає дір в криші, вправити у вікна доокола рам шматяні паски, або склеїти шпари папером. Клей робити самому з каштанів: висушити каштани, відтак мілко змолоти, мучка переварена в гарячій воді, дає дуже добрий клей. Приодіти себе і шкільну дітвору, пошити їй кожушки в кріляних шкірок. Як вправити, читайте »Золотий Колос« на 1936 р., ст. 132. Відновити передплату на часописи, заходити вечорами до Читальні, бути карним членом рільничих товариств; платити вкладки та дбати про належне поширення свідомости в селі.

ПОШИРЮЙТЕ »НАШОГО ЛЕМКА«!

ГОСПОДАРСЬКІ ВКАЗІВКИ.

При переході домашніх тварин з осінної, ще зеленої паші на суху зимову — господарі дуже часто з острахом бачать, що по гарному літі, по ситому кормленні в осени — корови нагло худнуть та перестаються доїти. Яка тут причина?

Отже — в часі пильних осінних робіт, як сніг вже за плечима, вся хатня челядь порпається при бульбі, другі кінчать молотити збіжжя — поки ще тепло, знову-ж інші по дерево їздять до ліса.

А тварина тиняється цілими днями, дуже часто на дощі по стерниськах — хоч вічно пишемо, що стерні треба конечно підкидати під зиму — та коли верне до стайні, господиня кидає їй до жолоба, або подає в окремім начинню різні бурачані, капустяні листки, щоб допроситися у корови ложку молока. І це саме невідповідне кормлення коров такими гичками — листям спричинює худнення домашньої тварини.

Від капустяного листя воняє та псується молоко, від бурачаного корови дістають розвільнення. Шоб цьому зарадити, треба разом з цим кормом подавати коровам, постепенно змалюючи

Засновуйте господарські кружки і товариства!

зелену пашу — на солому, сіно, конюшину, полову зі січкою. В цей спосіб легко, без шкоди і наглих випадків переводиться домашні тварини на суху пашу. А здорово перезимувати вже не така тяжка штука, як є в міру паші та сама домашня тварина здорова і відповідно загартована на зимівлю. З цього бачимо, що всюди треба умірковано, з добрим і здоровим розсудком поступати, тоді мине нас багато втрат і небажаних несподіванок.

Одна ще дуже важна річ. Іменно кожний господар менш більш знає, скільки має соломи, сіна, конюшини та скільки бураків і бульби може відложити для худібки. По точнім обчисленню — що дуже легко зробити на основі минулих років — треба провірити ще тепер, чи сіно не псується, чи до оборога не затікає дощ та зважити, чи стане паші на зиму. Якщо ні — тоді продати гіршу тварину, бо ніколи не виплатиться купчою пашею дозимовувати лиху або гіршу ялівку, теля, або корову. Звичайно тепер також і ціна краща як в половині зими. Ліпше менше зимувати, але за це сито і взірцево.

БУДЕМО ЗБУВАТИ ЯЙЦЯ НА ВАГУ.

Польський уряд уже віддавна задумував скуповувати яйця на вагу. Ми про це писали ще давніше і накликували наших господинь, щоб краще доглядали своїх курей, щоб так діставали яйця вищої ваги.

»Центросоюз« оповістив, що з початком 1936-ого року буде наша кооперація приймати яйця тільки на вагу. Від цього часу вже не будуть платити за яйця від штуки, але від ваги, себто, скільки їх піде на 1 кг. На цім потерплять ті господині, що доставлятимуть до кооператив дрібні яйця; наприклад на 1 кг. повинно йти яких 12 до 16 штук великих, гарних яєць, а дрібних піде 20 й більше. Тоді в перечисленню на гроші, прийде за одно яйце більше, або значно менше грошів.

Крім цього »Центросоюз« буде робити умови з членами кооператив на доставу яєць. Кожний, хто підпише таку умову, буде мати забезпечений збут, але мусить їх доставляти в точно визначений час.

ОТРУЯ ЛІКОМ.

В Індіях і взагалі на Сході населення уживає отруйної їді змиїв як лікарства на ріжні недуги. Наприклад їдь гадюки-окулярника помагає на ріжні недуги, а проти холери заживають пігулки, що в них міститься їдь страшно їдовитої змії кобра. При захоруванню печінок заживають хорі їдь кобр зі свіжим соком цукрової трощі. На декотрі недуги шкіри уживають свіжої крови кобри. — Таке народне лікування ріжних хоріб при помочі їді змиїв зацікавило вчених в Ню-Йорку, Берліні і Льондоні. Почали вони досліджувати уживані способи і скоро переконалися, що справді гадюча їдь помагає на ріжні недуги. Навіть епілепсію (падачку) можна вилічити їдю змия-питона. Також уплив крови можна загамувати при помочі препаратів (лікарств) з їді. — Численні досліди, що їх переводять вчені над їдю ріжних змиїв, кажуть сподіватися, що небавом і смертоносну змію будуть штучно плекати в городах для добра людства.

ВЕСЕЛА СПІВАНКА.

Нагадалесь старой бабі молодою бугі,
Натикала за намітку дзеленої руги.
Руго моя, руго моя, руго дзеленька,
Я гадала, што я стара, а я молоденька.

ГОРАМИ І ДОЛАМИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Перегримка, пов. Ясло.

В селі **Перегримка** зі сусідним селом **Клопітницею** — цього року сектарі повели поважний наступ на тутешніх парохіян. В літі відбувся конгрес сектарів з цілої Польщі тут в селі, де підчас »хрещення« приймали нових членів. Це однак видко не вистарчає газеті »Новій Зорі«, що оголосила в літі цього року в ч. 60., що: »правдою є, що від часу обняття управи Лемківщини Їх Е. о. Д-ром Вас. Масцюхом на цілій лемківській області не було ні одного случаю відпадения від гр.-кат. Церкви та переходу на православія або яку секту...«

Щоб цю вістку спростувати, один тутешний інтеліґент вислав листа до »Нової Зорі«, де подав села, в яких дальше є переходи на секти, одначе ця газета до сьогодні цього не помістила. А шкода, щоб дальше ширилося баламутство та на цьому терпів поважний католицький часопис »Нова Зоря«.

Зокрема місцевий парох постарався про десятьдневну місію. Місію давали ОО. Редемптористи. Дня 12. листопада відбулося закінчення місії, на яке приїхав Адміністратор ап. і ясельський староста.

Щоб місію піднести в очах сектарів, прибуло на закінчення сімох українських священників з кількома тисячами парохіян та з церковним хором.

Від самого вчасного рана цілі сусідні села йшли до Перегримки. На школі повівав державний прапор. Рівнож на читальні Качковского був польський прапор (ця читальня веде »широку« діяльність, бо продає горівку!).

Кількадесять кроків дальше тріюмфальна брама. На брамі виднів папський прапор в середині (видко парох казав повісити), а коло неї учитель завісив польський, а з другого боку папського, хтось повісив жидівський з дочіпкою червоною (комуністичною). Деякі казали, що цей жидівський з дочіпкою комуністичною, це мабуть мадярський, бо староста, що приїхав з Ясла, походить мабуть з мадярської родини, знов інші догадувались, що це може московський. Не віримо, щоб це був московський прапор, бо москалів в Перегримці нема ніодного, хіба є далеко за селом поховані на військовім цвинтарі. Можливо також, що оскільки це московський прапор, то певно на памятку тих москалів, що в 1915 році (тому 20 літ) втікли з Перегримки. Ап. Адміністратора не витали при брамі, бо він зробив »назіпак« і приїхав скорше, як заповів, тому витали його на ґанку приходства. Перший витав громадський солтис як »лемківського владику«. Прикро було слухати такого повитання, одначе не дивуємось багато солтисові, бо він держався засади »скачи враже, як пан каже«. По солтисі хлопець привитав віршиком, а відтак процесія пішла до церкви, де на порозі витав місцевий парох. На початку Служби Божої Ап. Адміністратор був чомусь злий, а подобрів цілковито на добре аж при добрім обіді коло панів.

Підчас Служби Божої виголосив проповідь, в якій остерігав людей перед тутешними сектарами і переходом до них. Отже признає, що є переходи на сектарство (а в »Новій Зорі« як?!).

В селі є аж дві секти, і так агітують, що навіть жінки обох церквиськ є вже сектарками.

В часі Служби Божої співав гарно український хор з Боднарки, знаний вже в ясельськім і горлицькім повіті. По Службі Божій був величавий похід з хрестом, опісля остання проповідь місіонара та закопання місійного хреста. Зі сектарів ніхто не наверпувся.

Горлицький.

КЕРМЕШІ.

Дня 14. листопада ц. р., в четвер було багато кермешів по нашій Лемківщині. В Березівщині був у поль. Яблонці. В Ясельщині в Крампній, де був рівночасно соборчик, тому було багато священиків.

Багато було кермешів в Сандеччині, а найбільше мабуть в Горличчині. Один з найкращих в Горличчині був у Великій Мацині. Ця парохія завдяки ревному о. деканові стоїть релігійно дуже високо, тому і не дивно, що на парохію і її священика робили наступ сектарі і криницький »Лемко«, одначе надармо.

ГОРЛИЦІ.

Довідуємось, що серед деяких священиків горлицького повіту повстав намір заложити український склеп в Горлицях. Якщо всі священики наші в нім купували разом зі світською інтеліґенцією та до цього заохотили би наших селян, то склеп напевно вдержиться. Побажатиб, щоб цей плян священики якнайскорше здійснили — та заложили у кожному місті свою кондеканальну крамницю.

ЛЕМКІВСЬКІ ГАРАЗДИ.

У нас, на Лемківщині, під сучасну пору живеться дуже »весело«. Вистарчить лише почувати себе свідомим українцем, а вже спливають на чоловіка різні »блага«.

Не віpите, що Лемківщина то українське Ельдорадо? І Тома колись не вірив, аж змірив. Загляньте лиш до першого ліпшого, лемківського, свідомішого села, а тоді, разом зі мною, крикнете: правда! Ходіть хочби до Барвінка, короснянського повіту. Живуть там собі наші лемки дуже спокійно; працюють немов той віл в ярмі, щоб вижити з малого кусника гірського, неурожайного поля. А при тім читають й українські книжки й ґазети, бо вони цікаві й свідомі люди. Мали навіть тов. »Луг«, який остримн шпильками колов в саме серце деяких одиниць зі сусідів, но й »Лугу« не стало. Задумали основати »Відродження« і збирали підписи, аж тут нагло »бунт пржеців монопольові паньствовему«; спровадили собі українські взори й вишивки, але в тім дехто добачив циганьско-румунськом політикем«! — Одним словом, що лиш зачали, то сейчас »приятелі-сусідоньки« (таки з того самого села) поґладили їх рукою (чи пак колом) по голові, щоб — мовляв — не »бунтувались«.

Навіть тепер, вже по соймових виборах, не забули про барвінчан »чесні« сусіди і то мабуть не забули тому, що Барвінчани, ідучи за голосом своєї душі, голосували на українського посла .Щоб вибити їм „z głowy Ukrainę" і настрашити їх якимсь лабатим чортом, почали сусідоньки 16. 11. ц. р. переводити ревізії в хатах свідоміших одиниць: Андрія, Теодора і Василя Варколів. Шукали — як самі казали — за „przedmiotami pochodzącymi z przestępstwa" і за „nielegalną literaturą". Тай знайшли... кілька чисел »Батьківщини«, а радше кількадцять примірників просвітних рефератів, виданих легально »Батьківщиною«. Страх, як дуже утішились „tą nielegalną literaturą"!! Забрали, сховали тай понесли, а на відхідним записали собі до своїх актів назви інших. „nielegalnych" українських газет, які передплачують вище згадані особи, а саме занотували собі та ще й олівцем підчеркнули *»Український Бескид«* і »Нашого Лемка«, бож це — знаєте — не що будь, але самі маркантні „przedmioty, pochodzące z przestępstwa". Попали їм в руки підчас того „urzędowania" й українські вишивки, але їх з обуренням і з кпинами відхнули, бо в „cygańsko-rumuńskich wzorach" не доглянули ніякої „zbrodni" — Вкінци загрозили карою за „podkopywanie monopolu państwowego" через підпис деклярацій »Відродження« тай — немов той зимний вітер — пішли у свояси.

Семан Голяк

З історії Лемківщини.

Старинна народня лучба

Наука історії та сама історія означила точно старинні дороги, що вели через Карпати, або через Сян і його притоки, як також подала нам такі місцевості, що вони сягають в глибоку старину. На цій підставі довідуємося, що ці місцевости були вже з давен-давня заселені та тудою вела старинна народня комунікація. Одна дорога вела з околиць Нового і Старого Санча здовж ріки Дунайця і Попраду на полудне в закарпатські землі.

Друга — простою лінією з околиці над Вислою, коло Завихвоста і Люблина до Будапешту; ця дорога вела через Тилич, Лелюхів (здається манастир Лелесів) над Попрадом до Бардіева, Пряшева і дальше в угорські землі.

Инша дорота зв. „королівським путем" вела здовж Сяну, через Сянік, берегами ріки Сяну, або від Перемишля, здовж ріки Вігор, що в селі Перекопане вливається до Сяну; аж до джерел самого Сяну та його першої притоки з лівої сторони, Солинки — на другу сторону Карпат над ріку Широку і Унґ.

Ще окрема дорога перебігала дукляньским просмиком з короснянських сторін (місто Коросно звалось тоді Красно) — через Іванчеполе, Роги, Рівне, попри Івлю, Цергову, Дуклю, понад село Гирову до Мшаної, Барвінка на другий бік Карпат.

Отже, як у старинині були такі дороги і переходи через Карпати, насувається питання, — якщо кожний рік не є без слідів в життю людини так кожний вік в життю цілого народа — яке знам'я лишилося з цих часів і в цілости задержалися до сучасної пори? Вистане звернути увагу на хребет Карпат і на околиці безпосередно приналежні до цього хребта і вже побачимо дуже цінне явище.

Між джерелами Сяну і Унґа лежить Ужок; між Солинкою і Широкою Руська Поляна; на захід від гір Татрів, недалеко джерел Раби — Зелезниця, на дорозі до Яблінки через Карпати; річкою Широкою сходимо до Старуні, Ропою від Висової на північ і то по правій стороні цеї ріки до села Пантна, що находиться на підгірю поміж горами Дзямарою та Магурою; дальше над рікою Ропою села Усте Руське, Ропиця Руська — свідчать, що так далеко сягає український народ. Слідом польських істориків (Длуґош — Кроммер) — що подають 1268 р. називаючи Пятки к. Горлиць місцем воєн між Польщею та Україною — виходить, що там Галицька Держава заходилася з неукраїнськими землями, або щонайменше з землями, що до іншого народа і держави належали.

Не меншу також вагу треба привязувати до „урочищ" в горах Карпатах, що вказують на прихід татарів і других кочівничих народів через Карпати, пр. села Татари, Козариська на захід від Татрів, недалеко Дунайця і Раби, Татарів над Прутом, ріка Татарка, що вливається до Бистриці, як також Пантна, Путна (від „путь"-дорога) над Ропою, Путня над Черемошем, Путна на горах і ділі вод між Бистрицею і Молдавією; дальше гора Галич над джерелами Сяну, між притоками рік Бистриці, Черемоша гори Галач, що вони приводять нам місто Галач над Дунаєм.

Зі самих вершків гір Бескида — пише історія з XV. століття — випливають ріки Сян, Дністер, Стрий і Тиса, зглядно протилежні цим рікам притоки Тиси. На вершку Бескиду стояв камінний граничний стовп з українським написом, поставлений ще українським князем Львом, та цей стовп ще до XV століття означав границю між Україною і протилежним Закарпаттям. І тут находимо урочища Городок і Манастир. Це вказує, що на пути з Угор стояли манастирі, що в них українські князі в часі своїх походів шукали відпочинку. Бачимо короля Андрея, що на чолі свого війська прямує через гори і задержується в манастирі Лелесові — (Лелюхів). Також находимо князя Данила на дорозі з Угор до Галицької України, в манистирі Пр. Богородиці в Синевідську на нічлігу. Дальше, над Сяном — Городок і Монастирець біля города Ліска; на лівій стороні, недалеко гирла Сяну до Висли, Городище, Монастирець — присілок Крехова, над рікою Верещицею Городок.

Отже в горах жили такі самі люди, що й на других українських землях. Це доказ, що від найдавніших часів український нарід був між собою в тісній звязі без огляду чи в горах, чи коло Перемишля, — чи на долах.

Зі знання історії Рідних Сторін повинні і ми черпати любов до землі, напятнованої чинами і терпіннями наших батьків, з багатої в історичні передання землі повинно в нас укріпитися замулування до української мови, що нею наші предки говорили з князями та утвердити нас при нашім греко-католицькім обряді, бо наш обряд лучить нас з Найвищим Єством, з Богом творцем вселенної. Чорні хмари і темні духи хай нас не лякають, знову-ж терпіння — це шляхотна купіль, що в її характерна людина набирає сили і гарту.

ЛЕМКІВСЬКА СПІВАНКА

В Гамериці.

Гамериці при фабриці
Мусим я там з басом стац,
Мусим я ся доло шлепом
гайсувац.
Мусим я ся доло шлепом
На пів семой гайсувац.
Згайсуємся аж на ганок,
Боже мой, як там приде
Отфаєра, одбере мі живот мі:
З едной страни стоїт дохтор,
Угля з мене вибират.
З другой страни клебан стої,
На смерт мене споведат.
А ви братя-камератя —
Я Вам красні дякую.
Уже з Вами Гамериці
Вецка не вандрую.

Чому називаємося українці?

Коли візьмемо перед себе кілька етнографічних[1]) мап Европи, одну українську, одну німецьку, польську, російську, англійську і т. п., побачимо, що великий простір — від бистрого Дунайцю на заході по гори Кавказ і каспійське море на сході, від дрімучих пінських лісів на півночи, по Чорне море на полудні, зазначений на тих всіх мапах одною краскою, бо замешкує його один великий нарід.

Шукаємо напису як той нарід називається. На українських мапах написано Українці, на нових німецьких, англійських і инших також Українці, тільки на деяких стрічаємо Русини, а на російських Малороси, Карпатороси.

З неменшим зацікавленням відчитуємо, що чужинці пишуть про нас в своїх географіях[2]). Всі вони признають, що наш нарід гарно збудований, рослий, дуже здібний та повний життевих сил, всі захоплюються нашою народньою культурою, нашою милозвучною мовою та хвалять собі нашу щиру вдачу.

Тут напевно насувається одно питання. Чому саме в других і російських мапах така плутанина з нашою назвою? Невжеж нема там якоїсь найвищої наукової установи, котра повчила б своїх громадян, як ми називаємося?

Така польська установа називається »Польська Академія Наук« і має свій

[1]) *Етнографічна мапа є така, на якій різними красками назначені не держави, а тільки народи. Пр. простір заселений українцями краскою синьою, поляками червоною і т. д.*

[2]) *Наука про землю та її жителів.*

осідок в Кракові. Вона вже давно забрала голос в тій справі і признала, що ми є осібним, одноцільним народом та що називаємося Українці.

Подібне слово висказала ще перед війною російська Академія Наук в Петрограді.

Одначе наука своє та політика своє. Росія боялася, і боїться, щоб Українці не впімнулися за своїм та не відлучилися від неї. Тому тисячі свідомих наших людей засилали російські уряди на Сибір та різні Соловки, або карали смертю, а ще перед війною, до нас до Галичини посилали гроші різним запроданцям, щоб баламутити несвідомих людей та вмовляти, що ми є те саме, що і москалі.

Праця їх була остільки облегшена, що у нас на українських землях була, а декуди ще й тепер є сильно розповсюднена назва Русин. Продажні юди баламутили людей, кажучи, що Русин, та Росіянин є одне і те саме.

Назва українець і русин є однаково давна, її стрічаємо вже в початках нашої історії. Назва Русь і русин була назвою більш книжковою науковою, а нарід, головно в піснях, назвав свою батьківщину Україною, а себе Українцями.

Коли під ударом диких орд татарських, упала наша держава і наші землі найшлися в кордонах чужих держав, наші вищі покинули поневолі свій нарід, (багато по утраті всіх привілеїв зрівналося з простолюддям) тоді весь тягар віднови нашої держави звалився головно на наше простолюддя. З тяжкої задачі вивязалось воно знаменито. З простолюддя виростає наше славне козацтво, що відновило нашу державу, бо і в часі упадку нашої держави жила дальше між народом Україна - Українець.

Слава України розійшлося скоро по світі, а подвиги наших людей як пр. гетьмана Хмельницького оспівували всі найбільші поети світа.

Московський нарід, що повстав з мішанини деяких словянських племен з монгольськими угрофінами та який, ще й тепер багато світових учених не хоче признавати Словянами, бо в них живе більше монгольської крови, як словянської, взявся на хитрощі. Він в 18 віці перестав себе звати Москалями, а назвав руськими, щоб баламутити і потягнути других за собою.

Та хитрощі не повелися. Наш нарід станув твердо при своїй народній назві Українці, а то тимбільше, щоб у світі нас не плутали з Москалями-Росіянами.

Назва Україна стала вже давно символом наших змагань, за неї караються по вязницях та вогких Соловках тисячі наших юнаків, за неї пролились, не ріки, а море нашої крови, ми при ній стоїмо і все будемо стояти.

Назва Русин є також нашою назвою. Ми її нікому не відступаємо, ані нею не погорджуємо, а тільки її вже не вживаємо. Натомість така назва як Малороси, є назвою не нашою, а назвою що її видумали хитрі Москвини, щоб нас понизити.

Ми не є ані жадні Роси ані зовсім малі, а противно наш нарід і ростом і культурою є старший і більший від Москалів-Росіян.

Домагаймося усунення шкідливих книжок з наших шкіл. Протестуймо проти запроваджування регіональних, недоцільних шкільних підручників. Геть троханівщина з наших шкіл.

Листування.

Вп. І. Шафран: посилаємо безперервно від 1. числа; 3 зл. одержали 19. І. 1934. р. — Ми були все в добрій вірі, що часопис стало приходить; 12. листопада ц. р. вислано на Вашу адресу від 5—21. числа — »поручено«. Просимо дарувати нам, бо це не з нашої вини. Привіт.

Вп. Андрій Сквіртянський: вислано »поручено«, може так дійде. Вам також посилали ми всі числа, але Бог знає, де вони подівались. Від тепер жадайте на почті. Гаразд.

Вп. Дмитро Мерена: »Будівничий Держави« видала Філія »Просвіти« в Самборі, тому там вишліть належитість, а Філія напевно Вам бажану повість вишле. Привіт.

Впр. о. М. Пащака, що душпастирював у Баниці, прохаємо подати Свою адресу.

Вп. Петро Квочка: часопис шлемо, а хтось його вертає з допискою »не приймає«. Що маємо тоді робити? Здоровимо.

СИРІТКА.

Українська лемківська пісня з Чорного.

Кой я собі ишла горі, долинами,
Нашла єм сой голузь з малинами.
Сіла я сай малинонькі їсти,
Пишуть до ня моя мама листи.
Сіла я сай листонькі читаті,
Почали мі слизи очка заливаті.
Тільком роскошу зажила,
Кой ня моя мати на ручках носила.
Як я сой помислю о свой роскоши,
Падают мі слизи, як гравкі з під коси.

ПОСМІЙТЕСЯ КУСЦЬОК.

Ойже, теску Гнатку, чи знаєш сесу пригадку:

Чи риба чи рак —
Кандиба дурак.
Чи рак чи риба —
Дурак кандиба.

Го, го, я знаю ліпшу:

Чи рак чи риба —
Трохановский кандиба.
Трохановский не риба, не рак —
Але найбільший бортак.

—o—

СВЯЧЕНІ ГРОШІ

Червоноармієць приїхав на відпустку до села і показує людям нові совітські срібні гроші. Седяни обступили його а баби заглядають здалека і хрестяться.

— Чого хреститеся? — питає червоноармієць. — Та-ж це гроші совітські.

— Та воно правда, що гроші совітські, але з церковного срібла.

—o—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК II. Ч. 24 (48)

Львів, 15-го грудня 1935
Виходить двічі в місяць
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

ЧИ МОЖЕ БУТИ ДОБРЕ?

Союз Народів оголосив, що в 1934 р. вмерло з голоду та недоживлення два і пів мільйона людей, а мільйон з чубком скінчило самогубством з нужди. На два мілірди людей на світі тільки 500 тисяч має потрібні до життя засоби. Це все вияв повоєнної недоцільної політики, хоч учені кажуть, що при відповіднім розміщенню людей і розумнім розподілі землі та земських дібр, моглоби ще 7 і пів міліярда людей спокійно жити.

—o—

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОСОЛ У НЮЙОРКУ.

В Нюйорку, найбільшому місті на світі, вийшов послом до краєвого сойму українець адвокат Степан Ярема. Його противники: англо-американці, жид Бяльскі (соціяліст) і комуніст провалилися. Так отже в соймі найбільшого в світі міста засів перший посол українець.

—o—

ЩО КАЖУТЬ ЧИСЛА?

В 1928 році треба було продати 100 кґ. жита, щоби купити звичайний господарський плуг, нині треба продати 276 кґ. За 10 кґ. цукру треба було тоді заплатити 36 кґ. жита, а сьогодні, як той цукор дещо подешевів, треба аж 111 кґ. жита на 10 кґ. цукру. За 10 кґ. соли тоді 8 кґ. жита, нині 28 кґ., за 10 літрів камфіни (нахти) 13 кґ. жита — днесь 42 кґ. За 100 кґ. штучних погноїв тоді 141 кґ. жита — тепер »лем« 580 кґ. жита. Ці числа найкраще вказують сільську кривду і визиск.

—o—

НЕДОЗВОЛЕНА ОПЕРАЦІЯ.

В Новому Санчі арештували лікаря д-ра З., що перевів на жінці огородника з Криниці, Владислава Яроша недозволену операцію, від якої вона незабаром померла.

Члени Хору Товариства »Український Народний Дім« в Красній коло Лютчі в Стрийщині, з Вир. о. М. Гайдуком по середині.

ЯК ЖИДІВСЬКІ КРАМАРІ ДОРОБЛЯЮТЬСЯ МАЙНА?

У Варшаві засудили на 5 місяців вязниці одного жидівського крамаря за таке обманство: він висипав з коробок сірники, укладав дві навхрест та зверху наповнював коробочки щільно сірниками. Через ті два перехресні сірники можна було вмістити до коробочки 15 до 20 сірників менше. Їх він давав до підроблених коробочок і так багатів.

—o—

КІСТЯКИ В ПОЛІЦІЙНИХ ВЯЗНИЦЯХ.

При будівельних працях у Варшаві, в тім місці, де до 1915. року знаходились бюра російської політичної »охрани«, найдено в пивницях кистяки жінок і мущин. Вони були закопані в пивницях усього на глибину одного ліктя. Це потверджує ті поголоски, які кружляли між людьми за російської окупації про злочинні практики охрани, яка мордує невигідних вязнів і потаємно їх закопує.

Жінки найбільше терплять через п'янство чоловіків.

ДОПОВНЯЮЧІ ВИБОРИ ДО ЛЬВІВСЬКОЇ ХЛІБОРОБСЬКОЇ ПАЛАТИ.

В дні 17. листопада ц. р. відбулися доповнячі вибори до ради льв. хлібороб. Палати з III-ої округи (повіт Перемишль, Добромиль, Лісько, Сянік), де опорожнився мандат радника Іванісіка (старорусин), що недавно помер.

На його місце вибрано радником львівської хліборобської Палати **Володимира Соловія,** землевласника зі Середнього Села, пов. Лісько. В такий спосіб збільшиться число радників-українців у цій Палаті.

—o—

ДАЛЬШІ САМОСУДИ ПОЛЬСЬКИХ СЕЛЯН

Минулого тижня в однім селі коло Санча селяни викрили в одної жінки крадені річи. Виволікли її на поле і зачали випитуватись, звідки вона ті річи взяла. Та коли жінка не хотіла признатись, тяжко її побили і так серед поля майже в безнадійному стані покинули.

—o—

Невідрадні обставини нашого села

Ми були наочними свідками, як наш господар у горох виганяв зі своєї оборн останню корову в часі цьогорічного переднівку, продавав її забезцін на торговиці, щоб купити відтак дрібку зерна і прокормити свою рідню до нового-сподіваного хліба.

Одначе, який міг бути наш цьогорічний новий хлібець, як весна недописала, а в літі град вимолотив збіжжа на стеблі? Чи може бути мова про покращання нашого життя? Незабуваймо також, що минулорічна повінь підорвала наш стан господарського посідання щонаймепше на десять довгих літ.

Впрочім — чи наші гірські ріллі, піврільки, третини та вертання приносили нам відповідні збори і минулими роками? Та же правду в нас кажуть, що брат ледви брата родить — овес сіється, щоб призбирати трохи соломи і перезимувати один або два хвости домашньої тварини. Колиб наш господар у горах не продумував, не кидав собою по всіх усюдах за всіми можливими заробітками, тяжко приходило би йому коротати свій вік серед таких непригожих обставин.

Наше село задовжене по вуха, екзекуціям немає міри ані ліку. Населення доведене до крайної нужди, не бачить нізвідки жадної помочі. Навпаки село замотується щораз більше в це безвихідне лячне колесо, що з його немає жадного повороту. Кліщі людської недолі щораз сильніше затіснюються — ніде не видно виходу.

Село терпить подвійно, бо ніхто про його не дбає. Нашого селянина трактується як громадянина другої кляси; ніхто на жаль — не хоче зрозуміти, що як господар буде управляти свої клаптики ріллі та буде годувати домашні тварини лише на свою потребу, тоді стається загальне зло, що ніхто його не направить.

Наші сільські діти з роду не їдять цукру, хоч його збувають за безцін англійським безрогам; варяники і сухого вівсяного ощипка наша дитина не має подостатком; не бачить молока місяцями. Бо мати несе останню цяпку того краденого зперед дітей молока до міста, щоб податок і асекурацію відігнати. До школи біжить наша дитина босо та в татовій загортці, щоб не платити кари і чемпить у передсінку шкільного будинку на свою чергу, бо ще старші діти вчаться; або чекає в хаті, аж верне старший брат і передягається в його одіння й щойно тоді збиває собі пальці по камінних, щоб не спізнитись до школи. Половина цих дітей хора на сухоти, недокровна, недорозвинена, крім біди і голоду не знає инших »вигод«.

А наші забіджені, вимізеровані матері—жінки? Скільки журби переносить їх материнське серце, як не можуть помогти своїм найдорожчим, найменшим? Хто перечислить ці недоспані ночі над колискою хорої дитини? Хто почислить ці кровю запечені мозолі на їхніх спрацьованих руках? Хто в силі подолати стількій недолі?

Питаємо: хто?

Це крик розпуки, одчаю нашого гірського села. Заразом пересторога, що село гине без хліба і заробітків!

Наше село не жде на жадні чуда, лише домагається того, що йому належиться. В першу чергу дати йому можливість свобідного розвитку: привернути йому рідних виховників учителів, позволити йому бути господарем на його батьківському загоні. Дальше звільнити, зглядно обмежити самоволю різних лихварів і посередників — без огляду на чию користь вони не працювали би. Забезпечити також село перед недоцільними — силоміць — паніханими методами піднесення його економічного рівня дотеперішньої господарки.

Навпаки, ніколи не було хісна зі силуваної молитви — так також і заводження гигієничних поліпшень в хаті чи обійстю господарів грошевими карами, забороною того — що одночасно дозволене в других сторонах, перозважно уложеними планами придержати гірське населення в небажаному досі положенню — нікому не придбає ніякої користи.

Щойно тоді наше село піднесе себе та свій варстат праці, як побачить, що всі його мають нарівні за людей і може свобідно виявляти свою охоту до життя.

Інших способів немає; все інше, це пусте переливання з порожного в діраве.

Деякою розрадою в тім тяжкім положенню нашого села є нове явище, іменно теперішні міродайні чинники зрозуміли подекуди вже — неправильний досі підхід до потреб нашого села і попередній блуд стараються направити.

Юліян Тарнович.

—o—

СТОРОЖКА

Шитки знате того Грица шварного з підростічок і нону його жеребицю; што то він мат штирьох синів і недавно — бо лем лони вернув з Гамерики. Лем си піньч на бакир зажене, такий лялюшний, як пава. Ся величат сивом, што му бігат як фиркальце, тяжко підків здріти — реку в пелівнику ей дозерат.

Кой раз ся суятник зопив. Лем го міски пайташе до копаниць — гей до купівки вергли и дерком зашмарили. Си на справунки приїхав до міста з газдинев.

— Пивні Югаска на нього спостила, ияйби го на такий ганебский трафунок привело.

...Што и бабу одгайдав під ніч між мурисками и насмішка до ся поставив і причандалики поронив.

Лем сконюрблена сива сама дорогу зознала горі путьом, кріз лазінки пак кошарпска на верх до рабадового вигона — аж до хиж. Як сірничка горі селом галяпувала, што аж Басанин Антох і Петро Слутого повилічали з боїска, такий лимік вилягався на путі — кади котрий.

— Гаполе гев — смоле смо! Вей ци то Гриц Гамаричан так снігом паранат. Якби митинги в кооперативі робив... Што ся од його справуваня наша Верховина валит. — "Ци го суди скарали! Фраса гонористого пропийника фалечного прифукало! Насмішка такого стерного, што за справника ся нагваряв підлого. Лем му ся гамба на кукявку збакярили зо студжави, а вайсиска инийом поприсідало.

— Подь на загальни збори — сила силенна народу перед кооперативом — дес дівав товар і медец-горівку з дуганом хавкав? — даки ся звідували.

— Дистамент ти вичітают за підписи в лядовім деннику — ти велебний справнику. — Ато зме вибрали потіху громаді!..

— И за окапки з лазінок зо склепарьовом мамірьом висповідашся... зас други крикали.

— Загучали гори, задудніли ріки, пропав наш справник на віки — кепкувала си молоджава...

Посадили го за тисові столи, дали му, гин дали — горічої смоли.

—o—

...Ник бив не познав од товди, што то нон ліньский Гриц; такий справедливий одпехався. Досправди ани пів словечком не натявнув газдини, што в місті дівала. Нона фурмавка, а пак бриверня до розуму го людского навернула. Зявся щиро до стяганя боргів; льозом ничкріз пальці не піде — сядиваль видно здалу бесіду. А шиткой без нону сторожку, што на кінци дишле. Бо кет било ся берце з дугаю не зорвало при копаницох, била си сива коленок не очмахала, и бив би ник не знав, же си Гриц кусцьок заміру паленки шмольнув. Перед самом кооперативом в замети копаниці загрязли і нарід мусів здріти, хто гин колядкуе. Всьой без тоту сторожку!

Напитко з кооперативи.

—o—

ВАРШАВСЬКИЙ ПРОЦЕС

Від понеділка 18. 11. до понеділка 25. 11. включно тривало перед варшавським карним окружним судом насамперед відчитування акту обжалування, а відтак переслухування підсудних. Але не було це в дійсності переслухування, тільки відчитування того, що підсудні зізнали давніше підчас слідства. Звичайне переслухання не відбулося тому, що 11 підсудних відмовилося зізнавати польською мовою, а суд не хотів приняти зізнань українською мовою. Тільки один підсудний, а саме студент Мигаль зізнавав по польськи, причім старався всю вину взяти на себе, признаючись до різних закидів акту обвинувачення.

Акт обвинувачення багато займається не тільки вчинками підсудних, але також тайною Організацією Українських Націоналістів (ОУН) та Українською Військовою Організацією (УВО), на котрих чолі стоїть полк. Коновалець. Між іншими прокуратор стверджує, що литовський уряд помагав тим організаціям грішми (квартально мав давати по 1500 до 2000 долярів у 1930. р.). Крім того ОУН. діставала гроші від української еміграції в Америці. Більша часть закордонних грошей ішла на оплачування Нач. Колегії та Проводу тих організацій. Коновалець як командант діставав місячно 150 долярів. Зате чимало людей були дуже скромно платні як ст. арим. Ів. Шиманський у Болгарії, що діставав по 5 долярів місячно і в травні 1933. року покінчив життя самогубством. Акт обвинувачення не обмежився тільки до справи пок. Перацкого, але охоплює багато інших справ, як замах на совітський консулят, приготування замаху на Ант. Крушельницького, вибух бомби в Редакції »Ради« й рівночасно друкарні »Гр. Голосу«, справа вбивства укр. студента Яр. Бачинського, пок. директора укр. гімназії Бабія та інші.

В слідстві деякі підсудні призналися до участи в організації, інші ні. Деякі обтяжили своїми зізнаннями своїх товаришів і саму організацію. Звичайно такі обтяжуючі зізнання в слідстві підсудні в подібних процесах відкликували в часі розправи. Та сим разом підсудні не хотіли зізнавати по польськи й тому їх зізнання на слідстві вважає суд зізнаннями на розправі. Це для підсудних некорисне та утруднює адвокатам оборону. Суд знову станув на становищі, що закон дає деякі права українській мові в суді, але тільки в південно-східних воєвідствах, а не в Варшаві. Підсудні знову трималися тактики, щоб зізнавати все одно тільки по українськи.

Зпід тої одноцільної тактики виломився тільки підсудний Мигаль, котрий зізнавав по польськи, а то тому, що 1) »тим не принесе нечести українцям, бо Варшава не лежить на українських землях«, 2) бо хоче вияснити низку справ, не щоб боронитися, бо боронитися не хоче і не буде. Мигаль признається до закидуваних йому вчинків та в дуже довгім своїм зізнанню оповідає про свою діяльність від хвилі вступлення до ОУН, себто від початку 1931. року. Ті зізнання Мигаля страшенно обтяжили його. Мигаль дуже гостро осудив верхівку ОУН. Між іншими він сказав: »Я не вмів говорити, як сказав Підгайний: »Це зробив Мигаль«, або »Це говорив Мигаль«, а пізніше пан Підгайний не мав відваги того підписати. Але коли ми в організації вміли вимагати від малих людей, від ремісників та ін. дисципліни, коли ми вміли говорити їм: »Ідіть і стріляйте, а пізніше втроїться стрихніною, чи якою іншою отруєю, або стріляйтеся!« — то пізніше, коли нам самим прийшлося перейти ці спроби, люди з академічним вишколом уміли »спати« (себто зраджувати інших при слідстві), але так щоб під своїми зізнаннями не підписатися. Тепер маю повні докази на те і тому я вважав за вказане сказати все те на розправі, бо коли т а к діється в організації, то т а к а організація не може існувати. Зазначую, що стріляючи до Бачинського, я вірив, що він конфідент і коли я дав приказ убити дир. Бабія, то я не знав, що це бувший український офіцир. Я винуватий в його убивстві, бо я приказав його забити. (Убив студ. Цар, що відтак сам застрілився). Я був організаційним техніком. Морально винуваті ті, що так заряджують організацією«. До адвоката д-ра Горбового Мигаль сказав: »Якщо ви, пане оборонець, хочете мене боронити, то я за оборону дякую. Передтим ніхто не зголошувався до мене з пропозицією оборони. Я не хочу оборони. Але буду відповідати на питання, якщо мої відповіди можуть відтяжити підсудних«. В однім місці спитав його адвокат др. Ганкевич: »Чим ви поясните, що ви тут з такою приємністю підкреслюєте перед судом свою вину, бо я не розумію, як можна себе так підсувати під шибеницю?« На це Мигаль сказав, що хоче тим способом направити смерть Бачинського і дир. Бабія.

Шестого дня процесу в понеділок закінчили те сворідне переслухування підсудних, а дня 26. 12. почалося переслухання свідків. Насамперед переслухували свідків, що бачили, як убито в Варшаві пок. міністра Перацкого та як шукано за вбийником. Усіх свідків є стокількадесять осіб.

—o—

ЗЕМЛЯ СВІДКОМ МИНУЛОГО

(Докінчення).

В коротких начерках *»З історії Лемківщини«* читаємо про повставання наших сіл в Карпатах і про важніші — історичної ваги події. Одначе, щоб призбирати ще більше цінних матеріялів, подали ми в попередному числі запити, що їх тепер продовжуємо:

17. Які назви мають поодинокі гори, горби і верхи?

18. Чи на области села є скали, каменоломи, копальні глини, піску, вугля, нафти, заліза і т. п. чи мають окремі назвища?

19. Як називаються поодинокі долини, яруги, провалля?

20. Як називаються дороги, стежки, переходи (просмики), що ведуть на другий бік гірського пасма?

21. Чи на области села є печери, підземні хідники й які мають окремі назви?

22. Чи на области оселі не находять, або давніше не находили яких старинних річей (монет, оружжя, знаряддя)? Чи не робив хто там розкопів або пошукувань за такими річами? Чи немає там звалищ і замків, останків городищ, останків валів і укріплень і які мають окремі назвища?

23. Чи в селі є церква мурована чи деревляна, під покровом якого святого (коли празник?), коли збудована? Чи є хрести, каплички, старі цвинтарища, або згадки про них?

24. Які промислові заведення находяться в селі (млини, тартаки)?

25. Як населення пояснює назву оселі; чому вона так зоветься? Який є переказ про заснування оселі, подати його. Подати також перекази і пояснення, які є про котрунебудь з инших назв?

26. Чи є місцеві хроники, акти, грамоти, записки з давних часів, старі інвентарі парохіяльних, церковних, громадських, двірських маєтностей. З таких старих інвентарів виписати такі назви піль, сіножатей, пасовиськ, лісів і т. д., що там згадані, зазначуючи окремо, які назви з цих задержалися ще до сьогодні в памяти або уживанню місцевого населення.

В закінченні наводимо, що в чергових числах будемо коротко подавати гарно опрацьовані відповіді; тим більше, що кожний наш дописувач напише нам крім цього про все, що тепер діється в наших горах. Наш часопис має бути точним зеркалом цілого життя в горах і в Америці, де живуть наші Брати Українці.

Вирівнюйте Свою залеглість за часопис хочаб і найменшими квотами, бо найменші вплати у великім числі дають велику суму. Пам'ятайте, що часопису без грошей не можна довго видавати.

Адміністрація.

Деревляна Церква в селі **Камянка коло Риманова**, збудована в 1925 р.; а празником в травні в дні Перен. Мощ. св. О. Миколая — (на теплого Николу).

Дитина, як і життя, не дасть себе ошукати

Польський часопис »Волинь« і за ним »Діло« подає цікаві уступи зі зїзду вчителів у Рівному на Волині 1. XI. ц. р. »Дитина, як і життя, не дасть себе ошукати. Півсвідомо вона відчуває в учителеві приятеля чи ворога, зичливу істоту чи неприхильну. Оскільки вчитель-поляк не здобудеться на зичливе відношення до всього того, що українське, оскільки не зможе нав'язати людського і близького контакту (звязку) з цим українським життям — стаємо перед чимсь дуже злим, трагічним і для вчителя і для дитини і для держави. Це саме можна сказати про вчителя українця і польську дитину«.

Святі слова — каже »Діло«, але чому з них не роблять ніякого висновку? Чому на Волині (і на нашій Лемківщині — прим. Ред.) українська дітвора має виключно польську школу та поляка вчителя? Чейже навіть найкращий учитель-поляк не може замінити українській дитині рідного їй учителя. А чужа для дитини мова в школі тільки шкодить її психічному (душевному) нормальному розвиткові. Далі про який контакт між польськими вчителями та українським національним життям може бути мова на Волині (або на Лемківщині — прим. Ред.), де заборонена всяка чисто національна українська праця... Тому в очах українського населення Волині поляк-учитель нічим не відріжняється від поляка-поліцянта.

Продовження вписів до Господарсько-Садівничої Школи
в Милованню

Ще можна вносити подання про приняття до Господарсько-Садівничої Школи в Милованню, бо на основі розпорядку Міністерства Освіти, наука в господарських школах починається щойно 20. січня 1936. р. і тривати буде до 20. грудня 1935. року.

Досі зголосилося до Школи 40 учнів. Є це на нинішні тяжкі часи поважне число. Але, коли зважити, що це наша одинока господарсько-садівнича школа та що наше населення переважно хліборобське — то число зголошених всетаки замале.

Навчання в школі є теоретичне і практичне; обіймає всі ділянки сільського господарства та підготовляє учеників не лише до праці на власному господарстві, але також до праці в хліборобських і кооперативних організаціях.

При школі є обора молошної тварини, зразкові курники, шкілки овочевих дерев, продукція насінь, пасіка — все це примінене до практичного навчання на курсах.

Школа має ще й ремісничі варстати — столярський, ковальський, в яких охочі ученики мають нагоду навчитися робити прилади, потрібні в господарстві.

В закінченню подаємо цінний звіт з укінчення цеї високовартісної школи в Милованню нашими учениками лемками в 1934-35 шк. році:

Степан Курило з Висової,
Петро Опришко з Дол. Вислюка
та Семен Пейко з Руського Устя
— покінчили навчання в Господарсько-Садівничій Школі в Милованню — **всі три з дуже добрим поступом.** Окремо Хв. Дирекція Школи висловлюється про Семена Пейка, що він надзвичайно працьовитий і меткий молодець.

Дуже тішимося цею похвалою та ще більше буде нас радувати вістка, що наші брати, недавні учні Господарсько-Садівничої Школи, згідно з порученням виховників будуть примінювати набуте знання для добра рідних сторін, щоб піднести під кожним оглядом, зокрема під економічно-господарським — дотеперішне занедбане лемківське господарство та не будуть ждати »посади« — бо-ж праця для рідного народа це найкраща посада і найвищий наказ. Також своєю поведінкою та культурним способом повинні вони заохочувати других до шляхотного наслідування добрих примірів і подбати, щоб якнайбільше нашої української молоді з Лемківщини вписалось до цеї школи.

Годі собі також уявити, яка чудова стала би наша Лемківщина, якщо кожне село післало би бодай одного здібного молодця на науку до Милованя.

Брати за Океаном, відозвіться! Поможіть!

»ВІДДАЙТЕ УКРАЇНУ!«

У Мілянo (Італія) італійці уладили галабурду перед будинком більшовицького консуляту. Кількатисячна товпа італійців окружила більшовицький консулят і вигукувала проти більшовиків за те, що катують український нарід. Товпа кричала: »Хай живе незалежна Україна!«, а відтак »Віддайте Україну!« Ця галабурда є знаменна тим, що на заході Европи знають про стан на Україні. Вона напевно викличе непорозуміння між більшовиками та Італією.

—o—

ГОРОЮ НАШІ БРАТИ УКРАЇНЦІ В ЮГОСЛАВІЇ.

Члени читальні »Просвіти« в Руськім Керестурі (Бачка, Югославія) давали в селі Бачці Петровцю концерт народніх пісень і виставили драму »Ой не ходи, Грицю«. Хор із 34 осіб під проводом Всч. о. Тимка відспівав низку народніх українських пісень та виставу »Грицю« секція виставляла вже п'ять разів у трьох місцевостях з великим успіхом. Славно, Брати!

—o—

ЩЕ ОДИН ЦВИНТАР

На основі закону про хования небіщиків громади мають уладити окремі цвинтарі для людей, що належать до різних релігійних сект, безвірків і різних »ворожків«; таких не можна хувати на звичайних т. зв. ісповідних цвинтарях.

Заклик Просвіти

Пригадуємо, що місяць **грудень — це** місяць **»Просвіти«**, що 8-го грудня — це один із найясніших днів у нашій історії, бо день народин »Просвіти«.

А від цеї благословенної хвилини минає саме **67** років важкої, ідейної, велитенської праці над національним освідомленням, над економічним двигненням, над організуванням, над освітою, над вихованням українського народу! Ми всі глибоко пройняті тою правдою, що з »Просвітою« звязане наше минуле, наше недавне минуле, з »Просвітою« вяжемо й наше майбутнє.

Великі діла за Нею, а ще більші, тяжчі й відповідальніші перед Нею.

Кожна закутина нашої країни жде праці »Просвіти«. До неї накликує кожна хвилина. Попри давні, щораз то нові, потреби ждуть заспокоєння.

Праці й праці! Праці щоденної, **систематичної, організованої, дисциплінованої! — ждуть міліони.**

А дати її наказує »Просвіті« не тільки серце, але й розум.

Освіта й виховання, це-ж підстава **всякої** праці, запорука всяких успіхів, це-ж камінь угла тривкої національної будови.

Отсе розуміємо вже добре всі. **І українське громадянство допоможе »Просвіті« і морально й матеріяльно** сповнити це велике завдання, за що відповідаємо всі громадою і кожний зосібна перед історією, перед нацією, перед власним сумлінням.

У сповненні цього національного обовязку ніщо не спинить нас!

І все українське Громадянство це ділом докаже. Для життя й розвитку нації дасться працю й потрібний гріш.

З КАТОЛИЦЬКОГО СВІТУ.

Преосвящений Константин Богачевський, єпископ Америки, перевів тридневну місію, в церкві св. Юрія в Нюйорку. При цій нагоді Їх Ексц. Константин був присутний на закінченні шкільного року школи СС. Василіянок при цій церкві.

При кінці червня відбувся в Празі (Чехи) величавий зїзд католиків у усієї чеської держави. Зїхалося до пів мільйона католиків.

В Римі, де був цирк Нерона й де лилася кров християнська, відбулося величаве церковне торжество. Було багато священників, монахів і вірних. В величавій процесії Архієпископ ніс Найсвятіші Тайни. Де колись катовано визнавців Христа, сьогодні тріюмфує Христова віра.

Церква у Великій Ростоці коло Криниці, збудована в 1818 р. Світлив Др. Б. Гнатевич.

ЗАБОРОНА НА ОСНУВАННЯ КРУЖКА »РІДНОЇ ШКОЛИ« В ЯВІРНИКУ, ПОВІТ СЯНІК.

Староство в Сяноці заборонило оснувати Кружок »Рідної Школи« в Явірнику коло Команчі тому, бо місцевий парох о. Іванчук »міг би мати впливи« на діяльність нового Кружка, а він засуджений окружним судом в Сяноці на 8 місяців тюрми »за протидержавну діяльність«.

У хвилині, як староство видало це рішення, присуд на о. Іванчука був ще неправосильний, а сьогодні вже і знесла його краківська апеляція. Ми цікаві, як львівське воєвідство полагодить внесений рекурс у цій справі.

—o—

ЩО ДІЯЛОСЬ У СТАРІМ ЗБАРАЖІ.

Дня 21. листопада ц. р. в часі Богослуження вдерлися до церкви в Старім Збаражі (на північ від Тернополя) юрба римо-католиків під проводом місцевих »стшельців«. Вони вдерлися до церкви з наміром узяти її під костел. В церкві співали вони польські пісні та недопускали до дальшого грекокатолицького Богослуження. Напасники перебули в церкві цілий день, звідки викинула їх щойно поліція.

—o—

ПРОТИ ЕКЗЕКУЦІЇ.

Українські господарі зі села Лукова на Закарпаттю ставили збройний опір чеським податковим екзекуторам.

Узброєні колами і вилами селяни прогнали зі села чеських урядовців. Щойно на другий день у товаристві відділу жандармерії перевели в селі екзекуцію.

Важко нашим людям і на Закарпаттю.

ВИЯСНЕННЯ.

На бажання Виділу Читальні »Просвіти« в Улючі поміщуємо слідуюче оправдання:

Виділ Читальні »Просвіта« в Улючі має шану оправдатися перед Хвальними Читачами »Нашого Лемка« в справі нападу на нього через »чорні овечки« в попереднім числі, начеб Виділ побирав гроші за співи хору в похоронах, а ніде їх не записував, отсим повідомляє, що жадних грошей від Ю. Дороцької не одержав, а від Е. Полянської одержав 5 зол., які є записані в касовій читальняній книзі, а цим киринникам, які замість взятися до путнішої праці, ставлять нам колоди під ноги радимо навчитися »азбуки«, а не очорнювати невинних людей в часописах, бо Виділ має велике завдання перед собою, як саме будову власної домівки, якої нажаль досі село Улюч не поставило, бо давніше люди дбали лише за коршми, яких перед війною нараховано сім, а теперішний Виділ складається із самих молодиків, бо від 21 до 30 літ, — має над чим путним подумати та попрацювати.

В Улючі, дня 15. листопада 1935.

За Виділ: **Олекса Середницький**, голова. **Павло Харидчак,** секретар.

—o—

ПОСЛІДОВНО УСУВАЮТЬ ЖИДІВ.

Німці добре пізналися на жидах. На німецьких ресторанах і готелях є написи: »Жидам вступ заборонений«. В суспільній обезпечальні Мінхену в Баварії є такий напис: »Хто піде до жида лікаря за порадою, то того замкнуть, як державного зрадника. Жінки німки не потребують жидівських лікарів«.

І так на кожнім полі німці усувають жидів.

—o—

НАПАД ВОВКІВ.

На село Суровичні Поляни (Сяніччина) напало стадо вовків і загризло кілька овець. Господарі з великим трудом при помочі залізних вил і ціпів відогнали вовків до ліса. Зокрема над гирівською горою та в мшанецькій »Вільниці« господарі та пастухи часто бачили в осени вовків.

Долю здобудеш —
Нарід збагатиш —
Інтерес зробиш —
Старість забезпечиш —
Талан придбаєш —
Европу зїдеш —
Радість життя маєш —
складаючи свої ощадності в **Кооперативному Банку »ДНІСТЕР«**, у Львові, вул. Руська ч. 20.

До відома

Української Парляментарній Репрезентації

В часі цьогорічного передновку, Березівщина переживала великий голод. Люди на весну ані не позасівали, ані не посадили бульби. Частинно влада старалась допомогти. Прислано збіжжа на відробок при направі доріг. Однак тут діялись надужиття. І так в ноздрецькій волості в селах Глудно, Селиська, Володж трапилось, що селяни з Глудна зложили — по 3 зл. а конто бульби в сумі 300 зл. Однак як бульба прийшла, то забрав собі її війт збанкрутований дідич, а глудняни які складали кривавий гріш, не одержали ані бульби, ані грошей; в Селиськах натомість солтис за працю при направі дороги виплачував збіжжам, але не 5 клгр. як йому веліли, тільки відмірював горцем, в якому було тільки 4 клгр. На запит, чому не важить, казав, що він і так дає більшу міру, бо більше »вивальчил« для бідних в старості. До цього додати треба, що в збіжжі було багато піску. А збіжжа призначене для голодних володжан — стояло в солтиса в сінях і кури його їли, а селянам не мав часу роздавати.

Прохаємо Українську Парляментарну Репрезентацію, щоб цю справу представила вищим властям, щоб перевели слідство та покарали винних, що жирували та жирують на селянській нужді. *Покривджені.*

Кацапські „подвиги" в Лубні

Пишуть нам, що в часі весілля в Лубні вбили кацапські завадіяки двох братів Васенків, свідомих українців, а третий Васенко важко потурбований лежить і не знати чи видужає. Недавно в »Нашому Лемку« була допись про Лубну та зростаючу національну свідомість у селі. Але таке зростання національної свідомости не дуже то й подобалось недобиткам »русских«. От і вони доказали колами й ножами, що вміють. Полялась неповинна кров наших братів. Але це не зломить просвітян. Жертви ці не будуть перешкодою до дальшої праці. А цим, що ще воліклись у хвості Копистянських хай отворяться очі раз уже. Вороги села бажають собі цього роздору. Ми свідомі не будемо однак його побільшувати. Тільки треба раз зліквідувати юдину роботу цих панків, що в селі живуть і коштом його кров нашу сеуть та роздор сіють.

Однак ми є певні, що недовго ці пани будуть ловити рибу, бо каламутна вода прочиститься, а тоді прозрять темні та оцінять цю чортівську роботу. Геть з кацапською заразою. Треба випалити її розпеченим залізом! За одноцілий національний фронт у Лубні!

Про подробиці подій в Лубні прохаємо читачів написати до »Н. Л.«.

Жалібна вістка

Дня 20.XI. ц. р. згинув у молодому віці трагічною смертю господар **Васько Гамбаль селянин з Лося**, новосандецького повіту. Бл. п. Васько Гамбаль осиротив молоду жену і осьмеро маленьких діточок. — Він належав до найсвідоміших громадян свого села. Був членом основником місцевої кооперативи і читальні „Просвіта"; належав до тих, що в часі конскрипції не піддались теророві та вписались яко українці. Він усюди виступав в обороні українського слова та поборював кацапщину і троханівщину. Своїми прикметами зеднав собі любов і пошану громадян зі свого і сусідних сіл. Доказом тої любови бу величавий похорон, у якім взяли участь всі громадяне села Лося і богато з сусідних сіл. Земля, котру Він так дуже любив, нехай буде йому пером.

ЛІПШЕ ПІЗНО, ЯК НІКОЛИ.

Коло Нового Санча зачали будувати велику греблю на ріці Дунайці. Ця гребля має бути висока на трицять метрів; вона здержить води Дунайця, а спад води дасть велику енергію до витворрення електрики. Спинені води утворять велике озеро, довге на 20 кільометрів.

Безперечно, що така будова принесе великі користи карпатським сторонам. Одначе аж гіркий досвід навести мусів у часі повені в 1934. р. на будову цеї греблі. Чи прийде черга і на другі карпатські ріки, як Вислік, Сян, що також роблять великі шкоди нашим селам — годі знати.

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ
ШЕВСЬКИХ КІЛКІВ
тільки з цим знаком
одинокої української фабрики
ДЕНДРА
у Львові
Добре уважайте, бо жидівський картель підшивається під наше отакування!!

Присилайте вже свої статті, короткі цікаві оповідання і світлини до великого святочного числа „Нашого Лемка". Одночасно приєднуйте нових передплатників і читачів.

ШЛЯХОТНИЙ ПОСТУПОК ЧЛЕНІВ.

В селі Лодині, повіт Сянік відбулася членська забава з танцями при читальні »Просвіта«. За це покарали, на донесення поліції з Мриголода, містоголову Михайла Масняка гривною 10 злотих або 3-денним арештом. Відклик до суду в Сяноці нічо не поміг, тому незадовго прийшов до села екзекутор стягнути гривну від містоголови. Одначе містоголова волів піти відсидіти кару — хоч члени добровільно зложили назначену гривну. Тож згідно з наказом зголосився містоголова до Мриголода до волосного арешту. Але, з огляду, що названого вибрано до Комітету збирання безробітних, солтис громади Лодина замінив цю кару на різання півтора сяги дерева в місцевій школі. Тоді члени читальні добровільно зійшлися та скоро виручили в цій карі містоголову. За це містоголова зголосив і вписав членів до Матірного Товариства »Просвіта« у Львові. Честь такому Виділові! *(В. П.).*

—

Чи Ви вже купили собі за 15 гр. українське дзеркальце з кольоровими портретами наших визначних людей? Гуртом продають: »Центросоюз«, Львів, Зіморовича ч. 20, всі Повітові Союзи, та фабрика »Гар«, Львів, Пэтоцького ч. 58 а. Всі Українські Кооперативи повинні спровадити свій товар!

ІМЕНУВАЛИ.

Грекo-католицьким парохом *Крячки*, відомої лікувальної місцевости в новосандецькому повіті, іменував ап. адміністратор для Лемківщини о. Мацюх дотеперішнього пароха з Мервич біля Жовкви, о. Евгена Хилька, відомого москвофіла.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ПЛЯНОВА ГОСПОДАРКА.

Польські газети доносять, що від 14. листопада ц. р. горять у фабриці сірників на Чижківку цілі стирти пачок сірників — цілком добрих. В той спосіб мають знищити припаси сірників на суму 400 тисяч злотих.

Чи не краще було би роздати тих сірників між бідаків, або продати їх по зниженій ціні? Нема що, гарний примір з Канади, що до моря кидає пшеницю.

ПОБИЛИСЬ СТУДЕНТИ.

З нагоди річниці смерти одного польського студента, заколеного у вуличній бійці з жидами у Львові, вибухли по всіх більших польських містах студентські галабурди проти жидів. Найперше вибухли вони у Варшаві, пізніше у Львові. Всюди бодюче потурбовано жидівських студентів.

Поширюйте „Нашого Лемка"

Критика нашого життя

14. Виховання дітей.

»Яку собі дитину виховаєш — таку й маєш«.

Давно колись сказав один великий німецький вчений: »Дайте мені в руки виховання, а переміню цілий світ«. Таку то велику силу має виховання дітей і молоді. А ми так мало уваги звертаємо на це так важке виховання наших діточок. Тож ростуть собі наші діти, як ті дерева в лісі. А потім чуємо нарікання родичів: »А, мій син такий, а моя донька така« — там син підніс руку на батька, тут знову доня не хоче слухати мами і т. д. Без того всього могло би обійтися, наколи б ми виховували свої діти як належиться і давали їм самі добрий приклад. Кілько то нажаль в наших хатах діти наслухаються про неморальні речі таки від своїх власних родичів, або які тяжкі проклони обиваються об їхні вуха. Тим брудом дитина змалку насякає і такою виховується, тому мало родичам з неї потіхи. Дитину треба менше сварити, зате більше переконувати, ділати на амбіцію, встид, почуття гідности, тощо. Дитині треба також змалку давати читати добрі виховуючі книжочки і газетки як пр. »Дзвіночок«.

15. Зайнтересування ремеслом і торговлею.

Людей прибуває в нас з кожним роком, а грунту не прибільшується, зачинають господарі ділити грунт між дітей. Через це не йде до багацтва, тільки до гіршої біди. У тих хатах, де вже дійшло до поділу грунту, кипить сварка аж гуде й щораз більша нужда втискається під стріху. Грунт можна ділити лише до деякої границі, далі вже, треба собі сказати: гов, стій! Тому вже зараз мусимо подумати, що робити дальше, але так, щоб ішло до щораз ліпшого. Тут погляньмо довкруги себе та побачимо, що між нашим народом лише самі рільники. Та не з самої ріллі-землі людина живе. Треба купити вбрання, взуття, приладдя із заліза, тощо. Нажаль це все мусимо набути від несвойого лиш чужого, по найбільшій части від жида-посередника. Тут саме іде стежка в горох, тут собака закопана. Мусимо братися до ремесла і до торговлі. Зразу тільки на селі повинні ми взяти торговлю і ремесло, а відтак втискатися й до міста. Поволи, постепенно, але послідовно. Наші хлопці нехай вчаться бляхарства, римарства (кривулі на хомоти можна найти в наших лісах), пекарства, будівництва, мулярства і т. д., а також садівництва і пасічництва. А дівчата — кравецтва, куховарення (в кожній хаті має бути добра куховарська книжка!). Опановуймо ремесло і торговлю, щоб між нами були теж свої купці, ремісники і фабриканти, а не лиш самі рільники-хлібороби!

(Дальше буде).

—o—

Врешті, поглядаючи чергою віків на поверхню наших земель, кидається в очі знаменна проява, що територіяльні границі тримаються дуже кріпко свого місця. Межі сіл, громад цілими століттями остають незмінені; громади міняють свою адміністраційну або й державну приналежність, але їхня територія-простір, за дуже рідкими виїмками, остає все та сама (очевидно, що справу виділення колишних присілків у самостійні окремі громади лишаємо тут на боці). Але й більші области, як повіти, округи, краї, зховують свої території цупкіше, як видається на перший погляд.

При різних політичних переміпах їхні границі міняють тільки свій характер: з адміністративних стають державними, з державних адміністративними, але більшими відтинками остають на давних місцях.

Скільки політичних перемін перетривала державна границя, що йде головним хребтом Карпат від Попраду аж по джерела Черемоша, а не змінила ані свого місця ані навіть характеру. Це також тому, що здовж цього пограниччя від віків живе цей самий український нарід, тісно привязаний до своєї землі та прадідівських Карпат.

—o—

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА

видання Івана Тиктора — появляється 3-аркушевими зшитками, по 48 сторін друку, має багато ілюстрацій у тексті. Передплата І.У.В. в краю, Чехії, Австрії та Франції: місячно 1 зшиток із пересилкою 1.20 зл., квертьрічно 3 зшитки 3.50 зл., піврічно 6 зшитків 6.— зл., річно 12 зш. (цілість) 12.— зл. За кордоном річно 18.— зл. Все платне згори!

»Історію Українського Війська« замовляти під адресою: »Новий Час« Львів, Косцюшка 1а.

ГОРИТЬ ГОСПОДАРСЬКЕ МАЙНО.

З невідомих причин згоріла хата свідомого громадянина Михайла Филипа в селі Семушовій, повіт Сянік. Ходить поголоска, що це підпал, бо тоді саме, в дні 22. листопада ц. р. був ярмарок в Мриголаді.

СПІВАНКА.

зі села Богуші коло Пташкової.

Умерла ми жена
Уж єм остав вдовец,
Дам я ю поховат
Під сухий ядловец;
Дам на ню викопат
Яму по колена;
Най з Богом спочива
Моя люба жена.

З ІСТОРІЇ ЛЕМКІВЩИНИ

Що лучить разом всі українські землі?

Коло Балигорода бачимо село Волковию, така сама оселя Волковия находиться коло Тарнова; Городок коло Грибова над притокою до ріки Білої та Городок над Дунайцем; Ропиця Руська, Королева Руська на полудне від Грибова, Руське Село к. Ряшева, Русинівська Воля на північ від Кольбушевої; Чернець над Дунайцем на полудневий захід від Старого Санча, Черчик на полудне від Яворова, Черче коло Рогатина, Чернща за Жидачевом; Ростока й Ростоки — читаємо — від Санча аж по Кути (Гуцульщина); Плава над Сяном, Плава коло Грибова, Плавче (Стрийщина— Плав'є), Плавча на Стрию; Козярно коло Ніска, Козари коло Збаржа; село Половці на Поділю, присілок Половці коло Сянока; осади Пруси коло Самбора, Львова, Кракова, Прусинів коло Сокаля; Розлуче коло Турки, Розлучки коло Долини, Розділе коло Горлиць — це саме означають; місто Теребовля, Теребешиці коло Затора, Теребеш на Закарпаттю; Завадка Римanівська, Завадка коло Ропенки, Завадка коло Турки; Тинів недалеко Дрогобича, Тинець над Вислою; Перерів коло Снятина, Перекопана коло Перемишля, Перекіп к. Мельца, Присекі коло Ясла, Прусік к. Сянока; — це географічно-історичний образ подібних до себе назвою місцевостей. Одначе, як ближче приглянемося цим назвищам, тоді наглядно бачимо, що ще в давнині був такий один чинник, що спричинював цю схожість і подобенство або тотожність наведених місцевостей.

Цим чинником не міг бути ніхто інший, лише великий український народ. І цей народ занимав свої землі, згідно з польським істориком (Длугош), який каже, що ще в 15. столітю на захід від Пантної, в оселі Присліп, князь (безперечно, український) Лев поставив граничний стовп з українським написом; та додає, що в тих сторонах надвислянських стояли стовпи, бо там два словянські народи (хиба що український і польський) стрічалися.

Також назвища: Данильче коло Рогатина, Ярослав над Сяном, Василів коло Руської Рави, Романова Воля, Романове Село і Романів, наконець Львів приводять нам у память наших князів Данила, Ярослава, Василька, Романа і Льва, що були основниками цих міст і осель.

ЗЛОДІЇ В СУДІ.

В суді, в Новому Санчі, викрили великі зловживання. При провірюванню касових книг виявилося, що судовий касієр Ян Слюзар вкрав 87.703 зл. Дальше в часі слідства вийшло на верх, що той самий панок на спілку з другими судовими урядовцями крали гроші, зложені в депозит — перехования в сумі 100 тисяч злотих. З того приводу відбувся судовий процес, що по триденній розправі скінчився засудом бувшого судового касієра Яна Слюзара на 8 літ, б. начальника Альфреда Годоля на 4 і б. управителя рахункового виділу Адама Гебенштрайта на 2 і пів року вязниці з припиненням і утратою громадянських прав на 10 літ Крім того засуджено на 10 місяців вязниці дорожкаря Яна Коса за переховування 9 тис. злотих, які спроневірив Слюзар.

ДЕ ПОДІВАЄТЬСЯ ЗГОДА.

В селі Шляхотська Добра, п. Сянік, поїхав господар Михайло Демкович з Дмитром Дзюрдзевичем до громадського ліса громадити сухе лісове листя на підстілку. Так громадили, що аж колики пішли в рух і тепер сердега Дмитро бореться зі смертю в сяніцькому шпиталі. От — до чого веде нерозвага.

СТРАШНА ПОЖЕЖА.

В селі Чернилява, п. Яворів, згоріло до тла 61 господарств (172 будинків). Шкода сягає до 100 тисяч зл. Погорільці лишилися без харчу й одежі. Потрібна негайна поміч. Поможіть братам, чим хто може в нещастю. Допомогу слати до Народного Дому в Черниляві.

ДОГОВОРИЛИСЬ...

Підчас світової війни, як то правдиві москалі завитали аж у нашу Лемківщину і грабили все, що попало під руки, питає раз одна жінка стрічного московського старшину:

— Коли то юж раз підете од нас і дате нам сьватий спокій?

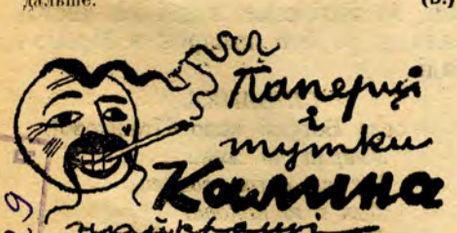
— Как война коньчітся...

— Ба, а коли війна скінчиться?

— Каґда будет мір.

— Но, то як буде мір, то вшитки люде вимрут і нас не стане, і хто втотчас буде жити на земли?

— Да, да, да... сказав москаль, та пішов дальше. **(В.)**

ВІДПОВІДІ.

Степан Б. Громадському поліцаєві за приношування часопису нічого не належиться.

Дмитро Ск. Робити нові запальнички, або складові частини до нових запальничок не вільно, бо устава з 30. січня 1931. р. § 3. поз. 51. забороняє і назначує кару за це — нагомість направляти запальнички вільно кожному. Таке оречення видав Найвищий Суд в справі Осипа Блонки, що під Гнезном занимався направою запальничок і поліція донесла про це до суду.

Мушина. Подайте нам точні докази, що ґазети пропадають у солтиса, а тоді впімнемо його, і скажемо, чим це грозить.

Степан В. Відповіді на квестіонар цінні, використаємо, як будемо мати більше вільного місця. »Договорились« поміщуємо, — одначе дивуємось, чому нічо не пишете про сучасне життя?

Юрій К. У Львові повстала українська кооперативна ткальна фабрика *»Комета«*, що скуповує всяку пряжу. За нитки з льону, конопель і вовниц платить удвоє дорожче, ніж за сире прядиво, клочча чи вовну, тому наші господарі ніколи не повинні збувати запівдармо прядива-повісма. Адреса: »Комета«, Львів 24. (Знесіння), вул. Словацького 1.

Вп. Олексій Тирпак, Петро Фецина та Семен Фуджак: Посилаємо Вам часопис точно від 16 числа. Домагайтеся на пошті в Жмигороді. Привіт.

Вп. Степан Баюс з Пантної: 2 зл. передані з допомоги »Народньої Справи« Вашого брата Василя зачислено на »Нашого Лемка« по кінець місяця березня (марта) 1936 року.

Свідомий: Допис не піде, бо не підписаний повним іменем і назвищем. Хто має відвагу писати, але не хоче підписати себе, нічо йому не порадимо. Врешті, горбатого і могила не направить.

Вп. Петро Гопей з Л.: Українські буквари дістанете в Книгарні »Просвіти«, Львів Руська 1. в цінї за 1 прим. 1.80 зл. Короткий та цікавий спомин з війни прийшліть, побачимо, чи буде надаватися до поміщення. Гаразд.

Не пишіть ніхто на обидвох сторінках паперу.

Вп. Катерина Брунарська, Зубрик: 3. 2. 34. одержали ми 1.80 зл., відтак рек. 1.80, зл., знову 9. 4. 1935. р. 1.50 зл. Часопис точно посилаємо, чому не доходить від квітня — не знаємо. Якщо Ви не одержували, видко, що якісь несамовиті річи діються з часописом. На Ваше бажання здержуємо від 23-47 числа. Цікаве, хто в Зубрику доручає поштові посилки?

Вп. Мокрина Палига: Подайте нам нову адресу. Привіт.

Вп. Петро Рйопка: 6 календарів »З. К.« посилаємо, письмо і значок на 25 ґр. передали до »Дністра«, »Комара« повідомили, щиро дякуємо за підмогу на пресовий фонд. Гаразд.

Впр. о. М. О.: Відповідь давно пішла.

Хв. Читальня »Просвіти« в Уруґваю: За побажання щиро дякуємо, »Новий Час« і »Нашого Лемка« шлемо. З братнім привітом.

Вп. В. Присташ: В справі хрестів пишіть коротко до »Нашого Прапору«, решту вихіснуємо. Знимки за темні. »Вертеп« шлемо, до »Центросоюза« напишіть окремо. Привіт.

З ЛЕМКІВСЬКИХ ПІСЕНЬ.

Долішний Вислік.

Там на верх гороньки
Золота цирковця,
А х тій цирковци
Округлий пристів;
А затим пристолом
Сам милий Господ
Книгоньки чітат
І постоньки гледат
Шіст різдвяного,
А сім вилікого.
А хтож мі їх опостит
По справидливости,
Тому буди царство отворени,
А пекло замкнени.
Кличі затрачени
Смолом запущени.

ЩЕ ОДНЕ ЦІННЕ ПРИЗНАННЯ.

Передрук з »Рідної Школи«.

Іван Филипчак: БУДІВНИЧИЙ ДЕРЖАВИ. Історична повість з 12. віку.

Це період князя Володимира, батька Ярослава Осмомисла і збирання та закріплювання ним українських земель в одну могутню державу. Автор переглядно представив тодішні ґеоґрафічні, господарські й культурні відносини, княжі міжусобиці, та постороннє хижацькі посягання різних ворожих сил на багаті українські землі. На основі історичних літописей переглядно представив здавалось би непоборимі труднощі, а по части прямо катастрофальні моменти, які розумними, рішучими, а по части й хитрими потягненнями князя Володимирка, всежтаки удалося усунути і зберегти та скріпити українську державу. Як у кожній повісті, так і тут находимо й любовні епізоди, які оживляють повість. — Найцінніщою сторінкою цієї історичної повісти — це її загально-українська, соборницька тенденція, а зокрема узгляднення Лемківщини як першої щитниці українських земель перед зазіханням захланних сусідів. Нова повість цінна тим, що її наставлення наскрізь бадьоре, позитивне, державно-творче. Вона має велике суспільно-виховне значіння для нашого громадянства і зокрема для молоді. Тому можу гарячо поручити її всім бібліотекам, нашим Кружкам, рідношкільним виховним установам та Доростові Р. Ш. — Набути можна в Книгарні »Рідної Школи« у Львові, вул. Сикстуська, ч. 20. **Іван Герасимович.**

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 84-76. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

№ 1929